İSTANBUL KADI SİCİLLERİ

RUMELİ SADÂRETİ MAHKEMESİ

21

NUMARALI SİCİL

(H. 1002-1003 / M. 1594-1595)

Rumeli 21_ sicil.indd 1 31.05.2011 19:08:15

PROJE YÖNETMENİ

M. ÂKİF AYDIN

BİLİM KURULU

M. ÂKİF AYDIN
İDRİS BOSTAN
FERİDUN EMECEN
İSMAİL E. ERÜNSAL
MEHMET İPŞİRLİ
MUSTAFA OĞUZ

EDİTÖR

COŞKUN YILMAZ

İSAM
TÜRKİYE DİYANET VAKFI
İSLÂM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Son okuma: Feridun Emecen - M. Âkif Aydın
Tashih: Ekrem Tak
İndeks: Şefik Bilal Çavuşoğlu
Kelime birliği: Mustafa Birol Ülker
Kapak ebrusu: Alparslan Babaoğlu
Kapak tasarımı: MimEmin
Sayfa tasarımı: Ender Boztürk
Fotoğraf: İsmail Küçük

Baskı: Mas Matbaacılık A.Ş.
Hamidiye Mahallesi Soğuksu Caddesi No: 3
Kağıthane 34408 İstanbul
Tel: (90212) 294 10 00

İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM)
İcadiye Bağlarbaşı Cad. 40
34662 Üsküdar-İstanbul
Tel. (90216) 474 08 50 Faks (90216) 474 08 74
www.isam.org.tr

© Her hakkı mahfuzdur.

İstanbul, Nisan 2011

İstanbul kadı sicilleri Rumeli Sadâreti Mahkemesi 21 numaralı sicil (H. 1002 - 1003 / M. 1594 - 1595) / haz. Rasim Erol - Hüseyin Kılıç ; Arapça metin Mehmet Akman; kontrol eden Fikret Sarıcaoğlu ; proje yönetmeni M. Âkif Aydın ; editör Coşkun Yılmaz. – İstanbul : Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), 2011.

394 s. ; 28 cm. + 1 ad. CD – (İSAM Yayınları ; 104. Kadı Sicilleri Dizisi ; 12)

Dizin var.

ISBN 978-605-5586-50-8

Rumeli 21_ sicil.indd 4 31.05.2011 19:08:18

İSTANBUL KADI SİCİLLERİ

RUMELİ SADÂRETİ MAHKEMESİ

21

NUMARALI SİCİL

(H. 1002-1003 / M. 1594-1595)

Hazırlayan

RASİM EROL - HÜSEYİN KILIÇ

Arapça Metin

MEHMET AKMAN

Kontrol Eden

FİKRET SARICAOĞLU

Koordinatör

MÜMİN YILDIZTAŞ

İSAM yayınları

Rumeli 21_ sicil.indd 5 31.05.2011 19:08:18

İçindekiler

TAKDİM / 9
İMLA ESASLARI / 15
RUMELİ SADÂRETİ MAHKEMESİ 21 NUMARALI SİCİL / 19
KONU BAŞLIKLARI / 21
METİN / 43
TIPKIBASIM / 394

Rumeli 21_ sicil.indd 7 31.05.2011 19:08:18

Rumeli 21_ sicil.indd 8 31.05.2011 19:08:18

TAKDİM

Osmanlı Devleti'nin din, dil, etnik yapı ve kültür bakımından homojen olmayan bir bölgede altı asır ayakta kalmasının şüphesiz askerî, idarî, iktisadî, sosyal, kültürel ve demografik sebepleri vardır. Dünya tarihinde çok sık rastlanmayan böyle bir başarıyı tek bir sebeple açıklamak elbette mümkün değildir. Ancak bu başarının altında Osmanlı yönetim ve hukuk anlayışının çok önemli bir rol oynadığı unutulmamalıdır. Bu sebeple olacak ki son zamanlarda yerli ve yabancı araştırmacıların Osmanlı yönetim tarzına ve hukuk anlayışına yönelik ilgilerinde gözle görülür bir artış olmuştur. Osmanlı hukukunun en önemli kaynağı ise şüphesiz sayıları on binleri aşan mahkeme defterleridir.

Osmanlı mahkeme defterleri sadece hukuk tarihi bakımından değil, Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasî, iktisadî ve kültürel tarihi bakımından son derece önemli birer bilgi kaynağıdır. Bu defterlerde biz sadece mahkemeye intikal etmiş hukukî ihtilafları değil, vergi kayıtlarını, vakıf senetlerini, bağış, kira, satış, ödünç gibi her türlü hukukî işlemleri, pazarlarda satılan ürünlerin ve ticarî malların listesini, fiyatlarını, miras taksimlerini, terekeye dahil olan eşyayı, kamu binalarının imar veya tamir bilgilerini, meslek kuruluşlarının faaliyetlerini, esnafın tâbi olduğu standartları, evlenme ve boşanma kayıtlarını, merkezden gelen ferman ve hükümlerin suretlerini, hâsılı Osmanlı siyasî, iktisadî ve sosyal tarihinin zengin bir fotoğrafını bulmaktayız. Yine bu defterlerde açıkça görülmektedir ki kadı sadece bir yargıç değil, yerine göre mahallin idarî ve mülkî âmiri, yerine göre vergi müfettişi veya noter yahut da Osmanlı ordusuna lojistik destek sağlayan bir askerî görevlidir. Bu bilgileri bu çeşitlilik ve zenginlikte hiçbir tarih kitabında, hatırat yahut seyahatnâmede veya arşiv belgelerinde bulamayız.

Rumeli 21_ sicil.indd 9 31.05.2011 19:08:18

Geniş Osmanlı coğrafyasında altı asır boyunca kadıların tutmuş oldukları sicillerin tamamı bugüne kadar gelmiş değildir. Ancak yine de 20.000'i Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan şehirlere ait olmak üzre 30.000'i aşkın sicilin elimizde olması önemli bir zenginliktir. İstanbul mahkemelerine ait ve bugün elimizde bulunan kadı sicilleri ise yaklaşık 10.000 civarındadır. Bu koleksiyon içinde İstanbul sicillerinin önemi şuradadır: O üç kıtaya yayılan bir imparatorluğun merkezi olmasının ötesinde bünyesinde dinî ve etnik çeşitliliği de en zengin biçimde bu şehir toplamıştır. Bizans döneminden intikal eden Hıristiyan unsurların yanına fetihle birlikte eklenen Müslüman-Türk unsurlar ve İspanya başta olmak üzre Avrupa'dan göç etmek zorunda kalan Yahudiler üç imparatorluğa (Roma, Bizans, Osmanlı) merkezlik yapmış İstanbul'a ayrı bir çeşitlilik ve zenginlik kazandırmıştır. Yukarıda saymaya çalıştığımız dava ve kayıt türleri böyle bir dinî ve mezhebî farklılığı da beraberinde taşımaktadır. Dilleri, dinleri, ırkları ve kültürleri birbirinden farklı bu insanlar dört asır boyunca nasıl bir birliktelik sergilemişler, karşılıklı ilişkileri nasıl bir seyir izlemiştir? Ayrı komünler halinde mi yaşamışlar, yoksa belli/önemli ölçüde iç içe mi olmuşlardır? Ticarî münasebetleri, sosyal ilişkileri, diğer alanlardaki beraberlikleri hangi zeminde cereyan etmiştir? İşte bütün bu soruların cevabını bulmak, bu çok yönlü birlikteliğin izlerini takip etmek dönemin mahkeme defterleri sayesinde mümkün olmaktadır. İstanbul mahkeme defterleri bu yönüyle sadece İstanbul'un değil, bütün imparatorluğun sosyal tarihinin bir aynası görünümündedir.

Osmanlı kadı sicillerinin bu önemine rağmen bugüne kadar yeterli sayıda kadı sicilinin neşredildiği ve araştırmacılar tarafından gerektiği ölçüde kullanıldığı ileri sürülemez. Bunda bu tür yayınların gerçekleştirilmesindeki bilimsel zorluğun ve ekonomik olarak kârlı görülmeyişin önemli rolü olsa gerektir.

TDV İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) bu alandaki çalışmaları kolaylaştırmak ve teşvik etmek amacıyla yıllar önce İstanbul Müftülüğü'nde bulunan yaklaşık 10.000 defterin mikrofişlerini hazırlatmış ve araştırmacıların istifadesine sunmuştu. Bilahare bu alandaki hizmetini daha da genişleterek İstanbul dışındaki şehirlere ait ve şu anda Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde toplanmış bulunan yaklaşık 9.000 defterin mikrofilmlerini de temin edip araştırmacıların hizmetine sundu. Buna son dönemlerde Türkiye dışındaki Osmanlı coğrafyasından temin ettiği mahkeme defterlerinin elektronik kopyalarını da eklemeye başladı. Bugün Manastır, Saraybosna, Mostar, Livno, Priyedor, Temeşvar, Visoko, Kırım ve Şam mahkeme defterlerinin küçümsenemeyecek bir miktarının elektronik kopyaları İSAM Kütüphanesi'nde bulunmaktadır.

Bu alandaki yayın eksikliğini giderme düşüncesiyle de İstanbul mahkemelerinin defterlerini belli bir plan dahilinde neşretmeyi gerekli gördük. İstanbul denince dört bölge klasik tabiriyle İstanbul (sur içi İstanbul'u) ve bilâd-i selâse (Üsküdar, Galata,

Rumeli 21_ sicil.indd 10 31.05.2011 19:08:18

Eyüp) söz konusu olmaktadır. Bu mahkemelere ait 10.000 defterin tamamını yayımlamak mümkün olmadığından biz de ilk etapta bu dört bölgeden yaklaşık her on yıldan birer defter seçerek kırk defter yayımlamayı planladık. Böylece ilk defterlerden itibaren yayımlayacağımız on defterle o bölgenin bir asrına ışık tutmayı hedefledik.

Sicillerin yayını için M. Âkif Aydın, İdris Bostan, Feridun Emecen, İsmail. E. Erünsal, Mehmet İpşirli ve Mustafa Oğuz'dan oluşan bir bilim kurulu oluşturuldu. Projenin editörlüğünü Coşkun Yılmaz üstlendi.

Defterlerin yayımlanmasında şöyle bir yol izlendi: Önce bir uzman defterin transkripsiyonunu gerçekleştirdi. Sonra bir tarihçi veya hukuk tarihçisi ile orijinal metin ve transkribe edilen metin karşılıklı mukabele edildi. Daha sonra elde edilen metin bilim heyetinde bulunan bir uzman tarafından, en son olarak da proje yönetmeni olan bu satırların yazarı tarafından tekrar okundu. Her kontrol aşamasında tereddüt edilen kelimeler bilim heyeti tarafından asıl metinle karşılaştırıldı.

Yayımlamayı hedeflediğimiz defterler büyük kısmı itibariyle Türkçe tutulmuştur. Ancak özellikle ilk defterlerde yer yer Arapça tutulmuş kayıtlara da rastlanmaktadır. Bunların Türkçe tercümelerini vermeyi tercih ettik. Ancak Türkçe kayıtlardaki dönemin ağdalı dili yanında Arapça'dan tercüme metinlerin bugünün Türkçe'siyle verilmesi önemli bir üslup farkını beraberinde getirecekti. Bunu önlemek için bu tür Arapça kayıtların tercümesinde çok aşırıya kaçmamak şartıyla o günün türkçesini tercih ettik. Öte yandan Türkçe tereke kayıtlarının bir bölümünün keza iki satırlık bazı kefalet kayıtlarının Arapça olarak tutulduğu görülmektedir. Bunların ifade ettiği anlam özet olarak konu başlığında belirtildiğinden bunları ayrıca tercüme cihetine gitmedik. Öte yandan bu metinlerde sıklıkla Arapça gramer hataları yapıldığını, mesela tekil yerine çoğul, çoğul yerine tekil kelimelerin kullanıldığını gözlemledikse de aslına sadık kalarak bunları aynen vermeyi tercih ettik. Keza bu metinlerde Arapça ve Farsça'nın karışık olarak kullanıldığı da bir başka belirtmemiz gereken noktadır. Arapça metinler arasında veya tarihlendirmeler sırasında fî karye veya fî gurre sözcüklerini sonraki kelimelerle bitiştirirken Arapça kuralına uygun olarak mı yoksa Farsça terkiple mi birleştirileceği noktasında tereddüt edilen yerlerde çoğu kere Arapça imlasını tercih ettik.

Defterlerin önce varaklar halinde tutulduğu, daha sonra tarih sırasına veya konularına göre bir araya getirilip ciltlendiği anlaşılmaktadır. Bu bakımdan defterlerde tam bir kronolojik sıra takip edilmiş değildir. Defterler farklı kâtipler tarafından tutulduğu için yazıların okunabilirliği veya imla bakımından doğruluğu kâtiplerin yetişme seviyeleriyle yakından ilgilidir. Buna bağlı olarak bazı defterlerde imla hataları çok fazla olabilmektedir. Metnin doğru anlaşılması için kimi kayıtlarda doğru imlayı metinde, yanlış imlayı dip notta gösterdik.

Rumeli 21_ sicil.indd 11 31.05.2011 19:08:18

Defterlerin zaman içinde yıpranmışlığı veya kâtiplerinin yazılarının düzgün olmayışı bazı kelimelerin okunmasını imkânsız kılmış veya güçleştirmiştir. Okunmayan veya doğruluğunda tereddüt edilen kelimeler özel işaretlerle belirtildi. Aynı kelimenin defterlere göre farklı yazılışı da karşılaşılan önemli güçlüklerden biridir.

Defterlerin imlasında araştırmacılar ve Osmanlı tarihine merak edenler tarafından daha rahat okunmasını temin maksadıyla ağır bir transkripsiyon usulü benimsenmedi. Türkçe'de hâlihazırda kullanılan kelimelerde bugünkü imla tercih edildi. Diğerlerinde özellikle bir başka kelimeyle karıştırılma ihtimali olan sözcüklerde bunu önleyecek ölçüde bir transkripsiyon usulü benimsendi. Araştırmacılara kolaylık sağlama düşüncesiyle her kaydın içeriği özet olarak başlık haline getirildi. Ayrıca bütün kelimeleri içine alan özgün indeks çalışması da bir CD halinde verildi.

Birinci kitabın yayın aşamasında projenin desteklenmesi noktasında İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı'yla bir dizi görüşmelerimiz oldu. Ajans İstanbul'un sosyal ve kültür tarihinde önemli bir yeri olan mahkeme defterlerinden otuz tanesinin neşredilmesine destek kararı aldı. Bu desteğin projenin hayata geçirilmesi açısından ne kadar önemli olduğu tartışmasızdır.

Bu sicilin hazırlanmasında çok değerli yardımlar aldık. Her şeyden önce bilim kurulu üyelerimize ve editörümüze burada özellikle teşekkür ederim.

Metni hazırlayan Rasim Erol ve Hüseyin Kılıç'ı, Arapça kayıtları tercüme eden Mehmet Akman'ı metnin aslıyla kontrolünü yapan Fikret Sarıcaoğlu'nu, Farsça kayıtların okunmasında yardımcı olan Orhan Bilgin'i, metni hazırlayanların koordinasyonunu sağlayan Mümin Yıldıztaş'ı burada şükranla anmalıyım.

Osmanlı mahkeme defterlerinin orijinallerinin bulunduğu İstanbul Müftülüğü'nün katkıları da özellikle zikre değer. İstanbul müftüsü değerli bilim adamı Prof. Dr. Mustafa Çağrıcı'nın kıymetli yardımlarına bilhassa teşekkür etmek isterim.

İstanbul mahkemeleri defterlerinin yayın projesinin hayata geçirilmesine her türlü yardımlarını, desteklerini esirgemeyen İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı yöneticilerine, başta yönetim kurulu başkanı Şekip Avdagiç'e ve yönetim kurulu üyelerine, genel sekreter Yılmaz Kurt, danışma kurulu üyesi Prof. Dr. İskender Pala ve edebiyat yönetmeni Ahmet Kot'a özellikle teşekkür ederim. Son olarak İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicili Arşivi mensuplarının, dizgi operatöründen tasarımcısına, fotoğrafçısından tashihçisine varıncaya kadar İSAM mensuplarının desteklerinin bu neşirdeki rolünü de unutmamalıyım.

Neşrini planladığımız mahkeme defterlerinin tamamı yayımlandığında Osmanlı hukuk ve iktisat tarihi ve genel olarak Osmanlı sosyal tarihi hakkında daha güvenilir ve ayrıntılı verilere dayanan değerlendirmeler yapma imkânı hâsıl olacak. Bunun Osmanlı tarihçiliğine yeni bir boyut getireceğine inanıyorum. İstanbul kadı sicillerinin

Rumeli 21_ sicil.indd 12 31.05.2011 19:08:18

yanı sıra Osmanlı Devleti'nin muhtelif bölgelerine ait sicillerin yayımlanması da şüphesiz fotoğrafın bütününü görmek bakımından gereklidir. Ümit ediyorum bu alanda muhtelif kurumlar tarafından yapılacak yayınlar, yakın bir gelecekte kadı sicillerinin ortaya koyduğu fotoğrafın daha netleşmesi sonucunu doğuracaktır.

Son olarak İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı ve Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) olarak böyle bir neşriyat dizisini gerçekleştirmekten büyük mutluluk duyduğumuzu belirtmeliyim. 15 Nisan 2011

Prof. Dr. M. ÂKİF AYDIN

Proje Yönetmeni

Rumeli 21_ sicil.indd 13 31.05.2011 19:08:18

Rumeli 21_ sicil.indd 14 31.05.2011 19:08:18

İMLA ESASLARI

1. Bilinen ve günümüzde kullanılan adlar günümüz imlasıyla yazılmıştır (Abdurrahman, Halil, Nuri, Şaban gibi).

2. Günümüzde kullanılmayan özel adlarda ayın ve hemzeler gösterilmiştir (İbrahim b. Şey'enlillâh, Şücâ' b. İvaz gibi).

3. قصه‌خان, اصلخان, دمورخان, تیمورخان gibi bileşik adlar bitişik ve tiresiz olarak yazılmıştır (Kıssahân, Aslıhan, Demirhan, Timurhan gibi).

4. Sicilde Türkçe fiiller imla bakımından çok farklı şekillerde yazılmış olabilmektedir. Bu sebeple bu tür farklı imla ile yazılan fiiller için günümüz Türkçe'si esas alınmış ve bir imla birliği oluşturulmaya çalışılmıştır. Mesela ادب , ایدوب , ایدب gibi üç farklı şekilde yazılan etmek yardımcı fiili için "*edip*" imlası kabul edilmiştir. Diğer Türkçe fiiller de aşağıdaki örneklerde olduğu gibi günümüz imlası ile yazılmıştır.

كيروب .....girip
اتدم.....ettim
اتدرب.....ettirip
اولونب.....olunup
اولدغنه.....olduğuna
اولدقدن .....oldukdan
طوتولوب.....tutulup

Rumeli 21_ sicil.indd 15 31.05.2011 19:08:18

5. Fiillerin yanı sıra Türkçe isimlerin yazılışında da farklı imlaların mevcut olduğu görülmektedir. Mesela yer kelimesi ير ve يير şeklinde yazılabilmektedir. Bunlar da günümüz Türkçe'sine uygun olarak "*yer*" şeklinde okunmuştur. İmlası günümüz Türkçe'sine göre yazılan bazı kelimeler aşağıda verilmiştir:

چاعشر.....çakşır
بابوج.....papuç
بيل .....bel
پتمز.....pekmez
توروا.....torba
درلك.....terlik
دولبند .....tülbent
كندو.....kendi
كوكلك .....gömlek
هكبه.....heybe

6. Osmanlı Türkçesi'nde ط ile yazılan d sesi (dokuz, ada kelimelerinde olduğu gibi) t değil d harfiyle yazılmıştır. Fakat ط ile yazılan tutmak fiili (tutulup - طوتلوب) örneğinde olduğu gibi t ile yazılmıştır.

7. Kelime başında bulunan elif-hemze ve ayın gösterilmemiştir.

8. Arapça aslında çift sessizle biten bazı kelimeler yalın halde ise günümüz imlasında olduğu gibi sesli şekilde yazılmıştır (hüküm, vakıf, misil, fasıl, asıl, nefis örneklerinde olduğu gibi). Fakat bu kelimeler tamlama halinde ise sondaki sesli harf gösterilmemiştir. (fasl-ı husûmet, hükm-i şerîf, vakf-ı mezkûr, nefs-i Üsküdar örneklerinde olduğu gibi).

9. Türkçe'de kullanılan yaygın nispet -ye'leri şeddeli okunmuştur. (şer'iyye, vasiyye gibi).

10. Arapça aslında son harfi şeddeli olan bazı kelimeler yalın halde iken tek harfle yazılmıştır (hacc-hac, gıbb-gıb gibi).

11. Özel isimlerden sonra gelen hal ve iyelik ekleri apostrof işareti ile ayrılmıştır (Ayas Bey'in, Karagöz'ün gibi).

12. Cer harfleri ile birlikte kullanıldığında Allah ismi bitişik yazılmıştır (yemîn billâh gibi).

13. Millet ve dil isimleri büyük harfle başlatılmıştır (Bosneviyyü'l-asl, Rûsiyyü'l-asl gibi).

Rumeli 21_ sicil.indd 16 31.05.2011 19:08:18

14. Harf-i tarifle başlayan isimlerde harf-i tarif satır başında olmadıkça küçük harfle yazılmıştır (el-Hâc gibi).

15. Birden fazla kelimeden oluşan yer ve müessese isimlerinde birinci kelimenin ilk harfi büyük, sonraki kelimenin ilk harfi küçük yazılmıştır (Hizâne-i âmire gibi).

16. Özel isimlerden önce gelen meslek isimleri büyük harfle başlatılmıştır (Terzi Ali, Kasab Mustafa gibi).

17. Masdar, fail ve sair kelimelerin harf-i cerle kullanıldığı, kefilu bi'l-mâl, gâ'ibu ani'l-meclis gibi tamlamalarda kefil bi'l-mâl, gâ'ib ani'l-meclis yazımları tercih olunmuştur.

18. Harf-i tarifli tamlamalarda ü'lü geçişler tercih olunmuştur: şuhûdü'l-hâl, sâlifü'z-zikr, mârrü'z-zikr, malûmü'l-esâmi gibi. Tamlama bulunmayan kelimelerde sesliden sonra gelen sessizin kalın veya ince okunuşu u veya ü kullanımına göre belirlenmiştir: muhâla'a, mütekarrir gibi.

19. Harf-i cer ve edatlar bir arada kullanıldığında bitişik yazılması tercih edilmiştir: fimâ, keyfemâ, hasbemâ gibi. Harf-i cer ve edatlar tek başına geçtiğinde ise herhangi bir kelimeyle birleştirilmemiştir: mâ vaka'a, an nakd gibi.

20. Osmanlı Türkçesi'nde دایما , ساير şeklinde yazılan kelimeler sâir, dâimâ şeklinde yazılmıştır.

21. Metinde geçen yer adları da günümüz imlasıyla yazılmıştır. Bunların bazıları, ilki sicildeki imlası ikincisi ise günümüz imlası gösterilmek üzere aşağıda listelenmiştir.

a. Günümüz imlasıyla yazılmış yer adları:

Burusa.....Bursa

Şili .....Şile

Tekvur dağı .....Tekfurdağı

Re'islü.....Reisli

Çengerköy.....Çengelköy

b. Sicildeki aslına uygun olarak yazılan yer adları

كاكيويزه Gekvize (Gebze)

22. Arapça kelimelerde geçen hemze (') ile, ayn harfi (') ile gösterilmiştir.

23. Kaf ve gayın ile başlayan uzun hecelerde a, ı, u üzerinde düz çizgi kullanılmıştır. (kānûn, bâkī, gāib ani'l-meclis örneklerinde olduğu gibi). Ancak "kadı" gibi çok kullanılan kelimelerde herhangi bir işaret kullanılmamıştır.

Rumeli 21_ sicil.indd 17 31.05.2011 19:08:18

ÖZEL İŞARETLER

- Metinde defterin fiziksel özelliklerinden dolayı okunamayan yırtık, kopuk, silik yerler (…) şeklinde gösterilmiştir.
- Okunuşu tereddütlü kelimeler ? işareti ile gösterilmiştir.
- Metinde okunamayan yerler …? işareti ile gösterilmiştir.
- Metnin aslında kâtip tarafından boş bırakılmış yerler ( ) şeklinde gösterilmiştir.
- Üzeri çizilerek iptal edilmiş kelime veya cümleler << >> işareti içinde gösterilmiştir.

Rumeli 21_ sicil.indd 18 31.05.2011 19:08:19

RUMELİ SADÂRETİ MAHKEMESİ 21 NUMARALI SİCİL

Rumeli Sadâreti Mahkemesi 21 Numaralı Sicil Defteri, İstanbul Müftülüğü Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde muhafaza edilmektedir. Rumeli kazaskerlerinin baktığı dava kayıtlarını ihtiva eden Rumeli sadâreti sicillerine ait en erken örnekler, XVI. yüzyıl ortalarından itibaren mevcut bulunmaktadır. Rumeli kazaskerliği mahkemesinde davaları görülen şahısların genelde askerî denilen kamu görevlileri zümresinden olduğu bilinmektedir.

21 Numaralı Rumeli Sadareti Sicil Defteri, daha sonra şeyhülislâmlık yapmış olan Rumeli Kazaskeri Sunullâh Efendi b. Cafer Efendi'nin (ö. 1021/1612) kazaskerlik dönemine aittir. Bu bilgi evâsıt-ı Receb 1002 (Nisan 1594) tarihiyle beraber defterin dış kapağında belirtilmiştir. Defterdeki hükümler, 2 Rebîülâhir 1002-28 Rebîülâhir 1003 (26 Aralık 1593 -10 Ocak 1595) tarihleri arasında sıralanmaktadır. Söz konusu zaman dilimi kronolojik olarak Sultan III. Murad'ın (1574-1595) saltanat yıllarının sonlarına, Koca Sinan Paşa'nın (ö. 1004/1596) vezîriâzamlık, Bostan-zâde Mehmed Efendi'nin (ö. 1006/1598) şeyhülislâmlık senelerine karşılık gelmektedir.

Rumeli Sadareti Mahkemesi 21 Numaralı Defter, seksen varakta 173'ü Arapça 166'sı Türkçe olmak üzere toplam 339 hükmü ihtiva etmektedir. Sicil okuma, çevriyazı ve kontrolleri defterlerin renkli çekimleri üzerinden yapılmış, şer'iyye sicili orijinalindeki noksanlıklar sebebiyle yeni varak ve hüküm numaraları verilmiştir.

Sicil defterinin ilk varağında Topkapı Sarayı'ndaki bir merasim sırasında birden vefat eden Şeyhülislâm Zekeriyya Efendi (ö. 1001/1593) vakfiyesinin sûreti yer almaktadır (1, 1b-1, Arapça). Söz konusu vakfiyenin mahallinden kaybedilmesi sebebiyle ve mübarek/uğurlu olması niyetiyle ("teberrüken"), Rumeli kadılarından Ahmed b. Yusuf mârifetiyle ilk varakta tahrir olunduğu evâsıt-ı Rebîülâhir 1002 (Ocak 1594) tarihiyle birlikte belirtilmiştir. Bu tarih Şeyhülislâm Zekeriya Efendi'nin vefatından sonrasına aittir.

Rumeli 21_ sicil.indd 19 31.05.2011 19:08:19

Rumeli Sadâreti 21 Numaralı Defter'de ağırlıklı olarak Arapça, Türkçe vakfiye kayıtları bulunmaktadır (9, 29, 30, 37, 54, 55, 98, 101, 128, 133, 135, 167, 206, 216, 239, 245, 262, 270, 317 320, 326, 338 numaralı hükümler). Vakfiye metinlerinde genelde olduğu gibi defterdeki yirmi iki ayrı vakfiye sûretinin pek çoğunda, lugatlarda kalıp ender kullanılan kelime ve cümleler ile edebî hünerlerin sergilendiği ifadeler yer alır ve söz konusu metinler Osmanlı edebiyatı incelemeleri için dikkate değerdir.

Rumeli kazaskerliği mahkemesinin özel ve üst derece mahkeme gibi vazife gördüğü defterdeki belge örneklerinden izlenebilmektedir. Bu kayıtlardan, devrin padişahı Sultan III. Murad'ın Mısır Kahire'de tarifi verilen bir menzili, asıl vekilinin Dârüssaâde ağası olmasından hareketle Harem'de padişaha en yakın isimlerden olduğu anlaşılan Belkıs Hatun'a bağışladığı (238, 55a-1, Arapça), Sultan III. Murad'ın kızı Fatma Sultan'ın bir câriyeyi, Vezir Halil Paşa'nın iki köleyi âzat ettiği görülmektedir (221, 52b-1, Arapça, 253, 60b-1). Söz konusu âzat etme işlemlerinin, Fatma Sultan ile Vezir [sonra kapdân-ı deryâ] Halil Paşa'nın, Hoca Sâdeddin Efendi'nin kıydığı nikâhla tamamlanan ve muhteşem olduğu anlatılan evlenme merasimleri dolayısıyla gerçekleştiği tahmin edilebilir. Diğer bir köle âzat eden isim Mimarbaşı Davud Ağa idi (26, 12a-4, Arapça). Yine defterdeki kayıtlardan meşhur Vezîriâzam Rüstem Paşa kızı Ayşe Sultan da oğlu Abdurrahman Bey'e bazı gayrimenkullerini devrettiği anlaşılmaktadır (306, 74a-3).

Haksız yere para aldığı ve mülk zabtettiği şikâyetleriyle Rumeli kazaskerliği mahkemesinde haklarında dava açılan ancak iddiaların ispat edilemediği iki örnek hüküm, eski Erzurum Beylerbeyi Ferhad Paşa ile Ahyolu Kadısı Kaya Efendi'yle ilgilidir (6, 8a-2, 122, 31a-4). Diğer bir hüccete göre, Divan kâtibi Seydi Çelebi vefatında teçhiz ve tekfin harcamalarından artakalan mallarını Kasımpaşa'daki Şeyh Hüsâmeddin Zâviyesi inşası için vasiyet etmektedir (102, 28b-1, Arapça).

Rumeli sadâreti mahkemesinde görülen ceza davası içerikli belge örnekleri olarak, Mehmed b. Abdullah isimli kalenderînin müezzinler ezan okurken "*Hâricîler, Yezîdler*" şeklinde konuştuğu, Allâh'a, Peygamber'e ve dört halifeye dil uzattığı ve "*zındık*" olduğu (266, 66a-2), Kız Kadı lakabıyla meşhur Mehmed b. Hamid'in Hacı Mahmud b. Musa'ya ağır küfürler ettiği (99, 27a-1, Arapça), sahte mühür, altın ve resmî kâğıtlar bulundurmaktan hapsedilen Emir Cafer b. Mehmed el-Bursevî'ye kefil olunduğundan salıverilip mutlaka İstanbul'dan uzaklaştırılması (165, 38b-2), bıçakla adam yaraladığı Küçük Karaman'daki mahkemenin hüccetiyle sabit olan Mehmed b. Hızır'ın hapse konulması (150, 36a-5) şeklindeki hükümler gösterilebilir.

Rumeli 21_ sicil.indd 20 31.05.2011 19:08:19

KONU BAŞLIKLARI

1 [1b-1, Arapça] Rumeli Kazaskeri ve Şeyhülislâm Zekeriya Efendi b. Bayram'ın vakfiyesi / 45

2 [7b-1, Arapça] İbrahim b. Mehmed'in, muhallefâtına el konulan yaya el-Hâc Mustafa b. İbrahim'in vârisi olduğu / 52

3 [7b-2, Arapça] Mehmed b. Abdi'nin kölesini âzat ettiği / 53

4 [7b-3, Arapça] Ahmed b. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Mehmed Bey b. Abdullah'ın kardeşi ve vârisi olduğu / 53

5 [8a-1] Mehmed Bey'in istiğlâl yoluyla sattığı evden kalan borcunu vakfa ödemesi / 54

6 [8a-2] Ahyolu kadısı Kaya Efendi'nin cizye memuru ve kâtibinden haksız yere para almadığı / 54

7 [8a-3, Arapça] Mahmud Çavuş, Ömer Çavuş ve İbrahim Çelebi'nin, muhallefâtına el konulan âzatlı köle Aydın b. Abdullah'ın oğulları ve mirasçıları olduğu / 55

8 [8a-4, Arapça] Mahmud b. Abdullah'ın ödünçten Cafer b. Hızır'da alacağı olduğu / 55

9 [8b-1] Yeniçeri zümresinden Ahmed Bey b. Abdullah'ın nakit vakfiyesi / 56

10 [9b-1] Müderris Şah Mehmed Çelebi'nin oğlu Mustafa'nın vakıf mütevellisi Abdülkerim'den alacağını alması / 60

11 [9b-2, Arapça] İbrahim b. Mehmed'in, muhallefâtına el konulan yaya el-Hâc Mustafa b. İbrahim'in vârisi olduğu / 61

Rumeli 21_ sicil.indd 21 31.05.2011 19:08:19

12 [9b-3, Arapça] Mehmed Çavuş b. Habib'in evini bey' bi'l-vefâ ile Seyyid Mehmed b. Mustafa'ya sattığı / 62

13 [10a-1] Mehmed Çavuş'un Seyyid Mehmed'e olan borcuna karşılık evini bey' bi'l-vefâ ile satışı / 62

14 [10a-2, Arapça] el-Hâc Memi b. el-Hâc Nebi Han'ın, muhallefâtına el konulan el-Hâc İbrahim b. el-Hâc Nebi Han'ın kardeşi ve vârisi olduğu / 63

15 [10b-1, Arapça] Kaçak kölenin sahibine iadesi / 64

16 [10b-2, Arapça] Memi b. Hasan'ın Bâli Subaşı b. Hasan'ı vekil ettiği / 64

17 [10b-3, Arapça] Muhallefâtı zaptedilen Hızır Çavuş b. Yakub'un Sinan Ağa b. Ali Vakfı'ndan ödünç aldığı / 64

18 [10b-4, Arapça] Ahmed Bey b. Abdullah'ın, muhallefâtı zaptedilen Hızır Çavuş b. Yakub'da ödünçten alacağı olduğu / 65

19 [11a-1, Arapça] Muhallefâtı karısı tarafından zaptedilen Mevlânâ Abdülbâki Efendi b. Ali'nin diğer mirasçılarının da hak sahibi olduğu / 65

20 [11a-2, Arapça] Haydar Bey b. Abdullah'ın evini vakfettiği / 66

21 [11b-1] Hasan Reis'in Baba Mehmed Çelebi b. Mahmud'a açtığı alacak davasından vazgeçmesi / 68

22 [11b-2] Hasan Reis'in Hasan b. Abdurrahman'a açtığı alacak davasından vazgeçmesi / 69

23 [12a-1] Baba Mehmed Çelebi'nin Hasan Reis'te olan alacağını tahsil etmesi / 69

24 [12a-2] Mütevelli Ferruh Bey'in Çavuş Hüseyin Ağa'dan mukātaa gelirini tahsil ettiği / 70

25 [12a-3] Hüseyin b. Hasan'ın Hüseyin Ağa Vakfı'na ait dükkânı kiralaması / 70

26 [12a-4, Arapça] Mimarbaşı Davud Ağa b. Abdülmennân'ın Kıbrıs asıllı kölesini âzat ettiği / 71

27 [12b-1, Arapça] Mustafa b. Seydi'nin, muhallefâtı beytülmâlce zaptedilen Seydi b. el-Hâc Hamza'nın oğlu ve vârisi olduğu / 71

28 [12b-2, Arapça] Mustafa Kethüdâ b. Ferhad Bey'in evini karısı Rahime Hanım bt. Kasım Paşa'ya sattığı / 72

29 [13a-1] Büzürg Ağa diye bilinen Abdurrahman b. Mustafa'nın vakfiyesi / 73

30 [14a-1, Arapça] Hacı Alâeddin b. el-Hâc Murad'ın emlâk ve para vakfiyesi / 77

Rumeli 21_ sicil.indd 22 31.05.2011 19:08:19

31 [15a-1] Salamon v. Miho'nun Keyvan b. Abdullah'a borcunu ödemesi / 80

32 [15b-1] Yeniçerilerden Pervane'nin Samsat sancak beyi Fazlullah Bey'de olan alacağına karşılık rehin verilen eşya ve evin satılıp borcun bir kısmının karşılandığı / 80

33 [15b-2] Gümrük Emini Cevheri Süleyman'dan mevâcib için akçe talebi / 81

34 [16a-1, Arapça] Hâkime bt. Behrâm Bey'in, evini istiğlâl yoluyla Mustafa b. Mehmed ve Rânâ bt. Abdullah'a sattığı / 81

35 [16a-2, Arapça] Ahmed b. Sedef ve Mehmed b. Bahşâyiş'in Rus asıllı câriyelerini âzat ettikleri / 82

36 [16a-3, Arapça] Ahmed Ağa b. Abdülmennân'ın kölesini âzat ettiği / 82

37 [16b-1] el-Hâc Ahmed b. el-Hâc Nâsırüddin'in para vakfı / 82

38 [17a-1] Müderris Abdürrahim b. Pîrî'nin eşyalarını gasbetmekle suçlanan Kalender Çavuş'un eşyaları teslim ettiğine dair iddiasını ispat için kendisine süre verildiği / 84

39 [17a-2, Arapça] Kadı Ali b. Ramazan'ın ödünçten dolayı Mustafa b. Pîrî'ye borcu olduğu / 85

40 [17b-1, Arapça] Muhallefâtına beytülmâlce el konulan yaya Yusuf b. Abdullah'ın evinin müzayede ile Seyyid Hasan b. Seyyid Mehmed'e satıldığı / 85

41 [17b-2] Cebeci Hüseyin Bey'in Nuh Mehmed Bey b. Ahmed Paşa'ya sattığı incinin bedelinin borcuyla ilişkisi olduğu / 86

42 [18a-1] Muhsine bt. İsa'nın vefat eden zevci Abdurrahman b. Şem'î'nin vakfından kendisine ayrılan tahsisatı aldığı / 86

43 [18a-2] Davud Paşa evkafına ait bahçenin kiracısı Şeyh Ali Kâmilî'nin vakfa kira vermeyip bahçeyi harap ettiği / 87

44 [18b-1] el-Hâc Mahmud b. Ahmed'in el-Hâc Mustafa b. Ali'den alacaklı olduğu iddiasını ispatlayamadığı / 88

45 [18b-2, Arapça] Ahmed Bey b. Ferhad'ın ödünçten dolayı Abdi Ağa b. Abdülmennân'a borcu olduğu / 88

46 [18b-3, Arapça] Mehmed Bey b. Veli'nin Rus asıllı câriyesini âzat ettiği / 89

47 [19a-1] Sipahi Mehmed b. Hamid'in adamlarıyla Himmet b. el-Hâc İbrahim'in müvekkili adına tahsile çalıştığı alacaklara zor kullanarak el koyması / 89

48 [19a-2] el-Hâc Ahmed b. Mustafa'nın Hüseyin b. Zekeriya'nın evini basarak kendisine zulmettiği iddiasının ispatlanamadığı / 90

Rumeli 21_ sicil.indd 23 31.05.2011 19:08:19

49 [19a-3] el-Hâc Ahmed b. Mustafa'nın Hüseyin b. Zekeriya'da alacağı olduğu iddiasının ispatlanamadığı / 91

50 [19a-4] Haydar Paşa evkafına borçlu olarak vefat eden Mustafa'nın borcunun muhallefâtından tahsili / 91

51 [19b-1, Arapça] Muhallefâtına beytülmâlce el konulan yaya Mustafa b. Abdullah'ın bağının müzayede ile Ali Ağa b. Abdülmennân'a satıldığı / 92

52 [19b-2] Mehmed Çavuş'un vefat eden sakabaşı Ahmed Ağa'nın oğlundan satın aldığı ev ve tasarruf hakkını devraldığı tarlalar hususunda hak iddia eden Hüseyin Bey'in müdahalesinin önlenmesi / 92

53 [19b-3] Hurşid bt. Abdullah'ın hayattayken vakfettiği eve Keyvan b. Abdullah'ın müdahalesinin önlenmesi / 93

54 [20a-1, Arapça] Doğancılar zümresinden Mustafa Bey b. Abdüşşekûr'un on beş bin akçesini vakfettiği / 94

55 [20a-2, Arapça] Ahmed Ağa b. Abdülmennân'ın para vakfı tesis ettiği / 95

56 [20b-1] Ahmed Bey b. Abdullah'ın babasının evine giden karısı Fâtıma'yı geri alması / 96

57 [20b-2] Rukiye bt. Abdullah'ın boşandığı kocası Mahmud b. Hasan'dan alacaklarını tahsil ettiği / 97

58 [20b-3, Arapça] Rukiye bt. Abdullah'ın mehr-i müeccelini kocasına bağışladığı / 97

59 [20b-4, Arapça] Fîrûz Bey b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini tedbir yoluyla âzat etmiş olduğu / 98

60 [20b-5] Mustafa adlı şahsın vârislerinin Pertev Paşa Vakfı'na olan borcu ev satışıyla ödemeleri / 98

61 [21a-1] Tacir Hüsrev'in devlete olan borcu yüzünden Selânik'ten gelen abâ kumaşına başbâki defterdarınca el konulduğu, bunun bir bölümünün el-Hâc Abdi'ye ait olduğunun anlaşıldığı / 99

62 [21a-2, Arapça] İbrahim b. el-Hâc Memi'nin ve Mustafa b. Ferhad Bey'in, muhallefâtına el konulan Asiye bt. Üveys'in vârisi oldukları / 99

63 [21a-3, Arapça] Câriye diye tutulan Aynî bt. Ali'nin aslen hür olduğu / 100

64 [21b-1] Temenna bt. Abdullah'ın Zamâne bt. Abdullah'a ev satışından kalan borcunu ödemesi / 101

Rumeli 21_ sicil.indd 24 31.05.2011 19:08:19

65 [21b-2, Arapça] Mehmed b. Abdullah'ın evini Fâtıma Hatun bt. Süleyman'a sattığı / 101

66 [21b-3] Hüseyin Çavuş'un vefat eden Nişancı Abdülmuhyi Efendi'deki alacağının terekesinden tahsili / 102

67 [22a-1, Arapça] Hâkimin, Odabaşı Hasan b. Abdullah'ı Süleyman b. Mahmud adlı küçüğe vasî atadığı / 103

68 [22a-2, Arapça] Mezid Çavuş b. Teymur, Mustafa b. Abdullah ve Karagöz b. Abdullah'ın mudârebe için merhum Mahmud'a sermaye verdikleri / 103

69 [22a-3] Ali Paşa-yı Atîk Evkafı eski mütevellisi Molla Hasan'ın vakfın tamir ve ihtiyaçları için aldığı borcu ödediği / 104

70 [22b-1] Sekbân Kara Ali Evkafı mütevellisi Cafer b. Abdullah'ın vakfın Receb Çelebi b. Musa'daki emanetini alması / 104

71 [22b-2] Acemi oğlanları beytülmâl emini Bayezid Subaşı'nın, vefat eden Hasan adlı acemi oğlanının Silâhdar Mehmed Bey'de kalan parasını teslim aldığı / 105

72 [22b-3] Yine Bayezid Subaşı'nın vefat eden Hasan'ın Mehmed Bey'de kalan eşyalarını teslim aldığı / 106

73 [22b-4] Hüsrev Çavuş b. Abdullah'ın Mehmed b. Mahmud'dan hile yoluyla aldığı parayı ödemesi / 106

74 [23a-1] Hamza adlı şahsın kötü biri olduğu / 107

75 [23a-2, Arapça] Krant bt. Manol'un sattığı evin bedelinden Perpid bt. Todori'de alacağı olduğu / 108

76 [23a-3, Arapça] Selçuk Hatun bt. Yusuf ve kızları Emine ve Aynî'nin muhallefâtına el konulan Mehmed b. Abdullah'ın vârisleri olduğu / 108

77 [23a-4, Arapça] Süleyman Bey b. Pîr Mehmed ve karısı Fâtıma bt. Süleyman'ın bahçelerini Sefer Subaşı b. Abdülmennân'a sattıkları / 109

78 [23b-1] Todori v. Yani'nin alacaklı olduğu eski Boğdan voyvodasından parayı almak üzere vekil tayin ettiği Cebeci Osman ile olan anlaşmazlığında sulh olduğu / 110

79 [23b-2, Arapça] Ayşe ve Fâtıma bt. Mustafa'nın, muhallefâtına el konulan Mehmed b. Mustafa Çelebi'nin kardeşleri ve vârisleri olduğu / 110

80 [24a-1, Arapça] İbrahim Bey b. İskender'in, muhallefâtı zaptedilen Hümâ Hatun bt. İskender Bey'in kardeşi ve vârisi olduğu / 111

Rumeli 21_ sicil.indd 25 31.05.2011 19:08:19

81 [24a-2, Arapça] Ebûbekir b. Mustafa'nın Ali Çavuş b. el-Hâc Abdülaziz'e kumaş bedelinden borcu olduğu / 112

82 [24a-3] Ferruhşad bt. Abdullah'ın, kızı Fâtıma bt. Abdullah'ın tasarrufunda olan evde hissesinin olmadığının tesbiti / 112

83 [24b-1] Hüseyin Çavuş b. Nuh'un timarını Receb Çavuş b. Abdurrahman'a ferâğ edip çiftliğiyle değiştiği, sonra çiftliği iade ederek devrettiği timarın bedelini alacak kabul ettiği / 113

84 [24b-2, Arapça] İbrahim b. el-Hâc Ahmed'in, muhallefâtına el konulan el-Hâc Ahmed b. Nurullah'ın oğlu ve vârisi olduğu / 114

85 [24b-3] Rüstem Ağa b. Abdullah'ın, komşusu Şemsimah bt. Abdullah'ın evini Rıdvan bt. Abdullah'a satması üzerine şüf'a talep etmesi / 114

86 [25a-1, Arapça] Beytülmâl tarafından zaptedilen Sinan b. Abdullah'ın evinin müzayede ile Fâtıma Hatun bt. el-Hâc Veli'ye satıldığı / 115

87 [25a-2, Arapça] Kostantin v. Peraki'nin, buzhâne dükkânını Mehmed Çavuş b. Süleyman'a sattığı / 116

88 [25a-3, Arapça] Kostantin v. Peraki'nin evini Mehmed Çavuş b. Süleyman'a sattığı / 116

89 [25b-1, Arapça] Ümmi Hatun bt. Şücâ'ın evini Hâkime bt. Behrâm Bey'e sattığı / 117

90 [25b-2, Arapça] Hâkime bt. Behrâm Bey'in evini Mustafa b. Mehmed ve Rânâ bt. Abdullah'a sattığı / 118

91 [25b-3, Arapça] Hâkimin Hasan Çelebi b. Rıdvan Ağa adlı küçüğe Süleyman Çavuş b. Yahya Çavuş'u vasî atadığı / 118

92 [26a-1, Arapça] Yusuf b. Abdullah'ın Gürcü asıllı kölesini âzat ettiği / 119

93 [26a-2] Abdülmuhyi Efendi'nin ölmeden önce ulemadan Ahmed Çelebi'ye teslim ettiği eşyaları vârislerin talebi / 119

94 [26a-3, Arapça] Merhum Abdülmuhyi Efendi'nin Ayasofya yakınında bulunan evini sağlığında büyük kızı Emine'ye bağışladığı / 120

95 [26b-1] Hüsam Bey b. Abdullah'ın ağnam resmi tahsilinden Hamza b. Hüseyin'de alacağının olduğu iddiası / 121

96 [26b-2] Hüsam Bey'in, Musli Çavuş'un malından olup Hamza Bey'den emanet olarak aldığı parayı teslim etmesi / 121

97 [26b-3] Pîr Ahmed b. Abdullah'ın Mustafa b. Mehmed'de alacağı olduğu iddiasını ispatlayamadığı / 122

Rumeli 21_ sicil.indd 26 31.05.2011 19:08:19

98 [26b-4, Arapça] Vakfiye-i Genc-âsâ Hatun, beş oda ve altı dükkân / 122

99 [27a-1, Arapça] Kız kadı diye meşhur Mehmed b. Hamid'in, el-Hâc Mahmud b. Musa'ya küfrettiği / 124

100 [27a-2] Mehmed b. Hamid adlı sipahinin adamlarıyla Hacı Mahmud b. Musa'nın evini basarak eşyalarını gasbettiğinin anlaşıldığı / 124

101 [27b-1, Arapça] Ali Çelebi b. merhum Mevlânâ Tâceddin'in kendi yaptırdığı mescid ve mektebin masrafları için ev ve dükkânlarını vakfettiği / 125

102 [28b-1, Arapça] Seydi Çelebi'nin defin masrafları ve Şeyh Hüsameddin Zâviyesi binasının tamamlanması için vasiyette bulunduğu / 128

103 [28b-2] Hüseyin Çavuş'un timarında, başka bir yerden gelip ziraat edenlerin vergilerine kayıtlı bulundukları yerin emininin el koyduğu ve iade etmesi gerektiği / 128

104 [28b-3] Mehmed b. Hamid adlı sipahinin adamlarıyla el-Hâc Hamza b. İskender'in evini basarak eşyalarını gasbettiğinin anlaşıldığı / 129

105 [29a-1, Arapça] Müderris Ali Efendi b. Abdürraûf'un satın aldığı ev bedelinden Mısır muhafızı Sinan Bey b. Abdüsselâm'a borcu olduğu / 130

106 [29a-2] Hasan Bey b. Ali'nin Mısır muhafaza beylerinden Sinan Bey'in evini satmak üzere vekili olduğunun tesbiti / 130

107 [29b-1] Mehmed b. Behrâm'ın Ali Bey b. Yusuf'tan alacağını istemesi / 131

108 [29b-2] Cündibaşı Mehmed Ağa'nın ölen Hasan b. Abdullah'ta olan alacağını muhallefâtından tahsili / 131

109 [29b-3, Arapça] İsmihân Hatun bt. Memişâh Bey'in evini istiğlâl yoluyla Şâhidyedâr? Hatun bt. Ahmed Paşa'ya sattığı / 132

110 [30a-1] Süleyman Çavuş'un Abdullah Efendi b. el-Hâc Nasuh'a olan borcuna mehil istemesi / 133

111 [30a-2, Arapça] Silistre livâsı beyi Pîrî Bey b. Mustafa'nın, karısı Belkıs Hatun bt. Ali Bey'i talâk-ı selâse ile boşadığı / 133

112 [30a-3, Arapça] Belkıs Hatun bt. Ali Bey'in Silistre livâsı beyi Pîrî Bey b. Mustafa'da bulunan mehir alacağını tahsil ettiği / 134

113 [30a-4, Arapça] Silistre livâsı beyi Pîrî Bey b. Mustafa'nın karısını boşamak ve mehrini teslim etmek için Şaban Çavuş b. Mehmed'i vekil ettiği / 134

114 [30a-5, Arapça] Malkoç b. Abdullah'ın mudârebe ile işletilmek üzere altı bin akçesini Veli b. el-Hâc Karaman'a verdiği / 135

Rumeli 21_ sicil.indd 27 31.05.2011 19:08:19

115 [30a-6] Mehmed b. Kurd ve kardeşi Ramazan'a miras kalan ev, arsa ve tarlaların satış ve tasarruf devri için Kurd Mehmed b. Ali'ye vekâlet verildiği / 135

116 [30b-1, Arapça] el-Hâc Mustafa b. Mehmed'in evini karısı Raziye bt. Mehmed'e sattığı / 136

117 [30b-2] Hançerli Sultan Vakfı eski mütevellisi Mahmud Bey b. Kasım Bey'in vakfa olan borcunu ödemesi / 136

118 [30b-3] Mahmud Bey b. Kasım'ın Hüsrev Kethüdâ Vakfı'na olan borcundan kalanını vakıf nâzırına ödediği / 137

119 [31a-1] Hançerli Sultan Vakfı eski mütevellisi Mahmud Bey'in vakfa ait hanı satarak parasını yediği iddiasına karşılık buranın kendi mülkü olduğunu beyan etmesi / 138

120 [31a-2, Arapça] Mehmed Subaşı b. Hüseyin'in, evini Şâhidyedâr? Hatun bt. merhum Ahmed Paşa'ya istiğlâl yoluyla sattığı / 138

121 [31a-3] Ahmed Çelebi b. Lalezâr'ın evini satmak üzere Mustafa Ağa b. Kubad'a vekâlet vermesi / 139

122 [31a-4] Ahmed b. Ferruhzâde'nin, eski Erzurum beylerbeyi Ferhad Paşa'ya zorla evini satarak parasına el koyduğu gerekçesiyle açtığı davada iddiasını ispatlayamadığı / 139

123 [31b-1, Arapça] Emine Hatun bt. Mehmed'in beş câriyesini tedbir yoluyla âzat ettiği / 140

124 [31b-2, Arapça] Kadı Mehmed Efendi b. Mustafa'nın kölesini âzat ettiği / 141

125 [31b-3] Naime bt. Ahmed Çelebi'nin Manisa'da vefat eden akrabasından kalan eve beytülmâl emini Mehmed Çelebi'nin müdahalesinin önlenmesi / 141

126 [32a-1] Mihrimah bt. Abdullah'ın vakfettiği harap mektebi Ali Ağa b. Hürrem'in tamir ettirmesi / 142

127 [32a-2, Arapça] Belkıs Hatun bt. Ali Bey'in, mehir alacağının teslim alınması ve kendisine ulaştırılması için Mehmed Çavuş b. Aynî'yi vekil ettiği / 142

128 [32a-3, Arapça] Vakfiye-i Mevlânâ Ebûbekir Efendi el-kâdî, nükūd: 200.000 / 143

129 [32b-1] Ayşe Hatun bt. Ferhad Ağa ile kız kardeşi Ümmügülsüm'ün anneleri Bedia Hatun'dan kalan miras ile ilgili davaları / 146

Rumeli 21_ sicil.indd 28 31.05.2011 19:08:19

130 [33a-1] Keyvan b. Abdullah'ın Niğde sancak beyi Suhrab Bey'de değerli taşlarla süslü ayna satışından alacağı olduğu / 146

131 [33a-2] el-Hâc Veli b. Mustafa'nın Niğde sancak beyi Suhrab Bey'de altın kemer kuşak satışından alacağı olduğu / 147

132 [33a-3] Cafer b. Abdullah'ın Niğde sancak beyi Suhrab Bey'de değerli taşlarla süslü hançer satışından alacağı olduğu / 147

133 [33a-4, Arapça] Gazanfer b. Abdülcelil'in beş bin akçesini vakfettiği / 148

134 [33b-1, Arapça] Kaçak kölenin sahibine teslim edilmesi / 149

135 [34a-1, Arapça] Vakfiye-i Emine Hatun, menzil / 149

136 [34b-1, Arapça] Emine bt. Abdullah'a nafaka takdir edildiği / 151

137 [34b-2, Arapça] Fâtıma bt. Abdullah'ın Rus asıllı câriyesini âzat ettiği / 152

138 [35a-1] Mahmud b. Ahmed'in korsanlar tarafından ele geçirildikten sonra kurtarılan ve İstanbul'da sahipsiz olduğu gerekçesiyle beytülmâl emini tarafından el konulan gemisini geri alması / 152

139 [35a-2, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine kefil olma / 153

140 [35a-3, Arapça] Rukiye bt. Abdullah'ın, mehir alacağını dava ve tahsil etmeye İsmi bt. Mehmed'i vekil ettiği / 154

141 [35a-4] Müderris Abdullah Efendi'nin alacağını tahsil için Müderris Ahmed Efendi'ye vekâlet vermesi / 154

142 [35b-1] Vefat eden İzmir kadısı Alâeddin Efendi'nin aldığı borçlarının rehin bıraktığı ev ve eşyalarla kapatıldığı / 155

143 [35b-2, Arapça] Ferruh Efendi b. Abdurrahman'ın Macar ve Rus asıllı iki câriyesini tedbir yoluyla âzat ettiği / 155

144 [35b-3, Arapça] Aynî bt. Mehmed'in Abaza asıllı câriyesini âzat ettiği / 156

145 [35b-4] İbrahim Ağa b. Mehmed'in Halil Reis b. İbrahim'de alacağı olduğu / 156

146 [36a-1, Arapça] İbrahim Ağa b. Abdurrahman'ın evini Abdullah Ağa b. Abdülmuîn'e sattığı / 157

147 [36a-2, Arapça] Ali, Mehmed, Saliha, Ümmügülsüm, Hanım ve Gülüm adlı küçüklerin, muhallefâtına el konulan Halil Çavuş b. el-Hâc Abdi'nin evlâdı ve vârisleri olduğu / 157

148 [36a-3, Arapça] Nebi Çavuş b. Mehmed'in Ali b. Veli'yi vekil ettiği / 158

Rumeli 21_ sicil.indd 29 31.05.2011 19:08:19

149 [36a-4, Arapça] Halil Reis b. İbrahim'in Cafer b. Abdullah'a ödünçten borcu olduğu / 158

150 [36a-5] Pîr Mehmed b. Hasan'ın yüzünü bıçakla yaralayan Mehmed b. Hızır'ın hapse atılması / 159

151 [36b-1] Saliha bt. Nasuh ile Nazenin bt. Abdullah'ın emanet eşya davasında sulh olmaları / 159

152 [36b-2] Mehmed b. Hasan'ın İzmir kadısı Alâeddin Efendi'ye ait kaçak köleyi bularak vârislerine teslim etmesi / 160

153 [36b-3, Arapça] Mevlânâ Muhyiddin Efendi b. Şeyh Muslihiddin'in zenci câriyesini âzat ettiği / 160

154 [36b-4, Arapça] Beytülmâle intikal eden Ahmed Subaşı b. Abdullah'ın evinin müzayede ile Mehmed Bey b. Sinan'a satıldığı / 161

155 [37a-1] Hüseyin Bey b. Emircan ile el-Hâc Derviş b. Mutahhar'ın ticarî ortaklıktan doğan anlaşmazlıklarında sulh olmaları / 162

156 [37a-2] Süleyman b. Müstecab'ın vârislerinin beytülmâl tarafından el konulan ve satılan kölesinin bedelini talep ettikleri / 162

157 [37b-1] Müderris Muharrem Çelebi'nin Hüseyin Çavuş b. Abdullah tarafından el konulan atın sahibi olduğu / 163

158 [37b-2] Şahbula Hatun Vakfı mütevellisinin Semendire sancak beyi Ali Bey'de olan vakıf alacağını kefili Hüsrev b. Abdullah'tan istemesi / 164

159 [37b-3, Arapça] Hasan ve Fâtıma adlı küçüklere nafaka takdir edildiği / 164

160 [37b-4] Yağmacı olduğu gerekçesiyle hapse atılan Mehmed Reis'in Kadı Ahmed Efendi tarafından el konulan parasını aldığı ve davadan vazgeçtiği / 165

161 [38a-1] Ali Çelebi b. Fazlullah'a kiralanan Hoca Pîrî Vakfı'na ait evin tamir masrafının ödendiği, evin vakfa teslim edildiği / 165

162 [38a-2] Mehmed Çavuş'un vekilinden aldığı parayı kendisine getiren İbrahim b. Abdullah'ta kalan alacağını tahsili / 166

163 [38a-3] Şerifezâde Mehmed Çelebi Vakfı'nın Yusuf Bey b. Mustafa'da olan alacağının tahsili / 166

164 [38b-1] Hassa mehterlerden Hasan Bey ile kapıcılardan Mehmed Bey'in alacak-verecek davasında beyanlarının kaydedildiği / 167

165 [38b-2] Kefaletle hapisten salıverilen Emir Cafer'in İstanbul'dan uzaklaştırılması / 167

Rumeli 21_ sicil.indd 30 31.05.2011 19:08:19

166 [38b-3] Ayşe bt. el-Hâc Mustafa'nın kaçan câriyesi Reftar bt. Abdullah'ı âzat etmediği ve kölesi olduğu / 168

167 [39a-1] Dergâh-ı âlî kapıcılarından Mustafa Bey b. Abdülmennân'ın vakfiyesi / 168

168 [39b-1] Hatice Hatun bt. Cevri'yi nikâhladığını iddia eden İbrahim b. Sinan'ın kötü halle meşhur olduğunun tesbiti / 171

169 [40a-1] Nuh Mehmed Bey b. Ahmed Paşa'nın Şaban Bey b. Mehmed'e olan borcu / 171

170 [40a-2] es-Seyyid Şaban b. es-Seyyid Abdülaziz'in hâlâ Yeniçeri ağası Mehmed'in tasarrufundaki mülk evi vaktiyle Eflak voyvodası Mihal'e sattığının tesbiti / 172

171 [40a-3, Arapça] Kaçak kölenin sahibine teslim edildiği / 172

172 [40b-1] Süleyman b. Abdullah'ın Adilcevaz sancak beyi Mehmed Bey'de olan alacağını kefil olan oğlundan talebi / 173

173 [40b-2, Arapça] el-Hâc Ebûbekir'in Rus asıllı iki kölesini âzat ettiği / 173

174 [40b-3, Arapça] Mustafa Bey b. Ahmed'in Kıbrıs asıllı câriyesini âzat ettiği / 174

175 [41a-1] Ramazan b. İbrahim'in Kamer Hatun Vakfı'na kaymakam olarak atanması / 174

176 [41a-2, Arapça] Ahmed b. Hasan'ın Abdülgani b. Nezir'den ödünç aldığı / 175

177 [41a-3, Arapça] Ayşe Sultan bt. Rüstem Paşa'nın evini Raziye Hatun bt. Süleyman'a sattığı / 175

178 [41b-1, Arapça] İsmihân adlı küçüğün, muhallefâtından bir miktar parası zaptedilen Seyyid Mehmed b. Ali el-Bursevî'nin kızı ve vârisi olduğu / 176

179 [41b-2] Yusuf Reis'in matbah-ı âmire için Kefe'den alınan yağ tulumlarından bazılarının gemisi fırtınaya tutulduğundan zayi olduğunu beyanı / 177

180 [41b-3] Ali b. Hamza'nın bârgir satışından Hamza Bey'de olan alacağı / 178

181 [42a-1] Hasan b. Abdullah'ın Ayşe Hatun Vakfı'na ait bir miktar yeri haksız şekilde tahta duvarla çevirdiği / 178

182 [42a-2] Mehmed Bey'in vârisleri olan kızı Ayşe ve anası Râbia bt. Abdullah'ın Beytülmâl emini Mehmed b. Mustafa'da olan miras malı talepleri / 179

Rumeli 21_ sicil.indd 31 31.05.2011 19:08:19

183 [42a-3] Kefe kadısı Mehmed Efendi'nin, Yusuf Reis b. Abdurrahman ile matbah-ı âmireye gönderdiği yağ tulumlarından bir kısmının gemisi fırtınaya yakalanması sebebiyle zayi olduğu / 179

184 [42b-1] Müderris Ali Efendi b. Abdürraûf'un satın aldığı eve Nesli Hatun'un müdahalesinin önlenmesi / 180

185 [42b-2] Yusuf b. Bûber'in yarı hissesini satın aldığı gemi bedeline el koyan Ahmed b. Ali ile sulh olması / 181

186 [43a-1, Arapça] Ahmed b. Ali'nin çekelve türü gemide sahip olduğu yarı hisseyi Kaya b. Süleyman'a sattığı / 181

187 [43a-2] Hançerlizâde denilen Mahmud Bey b. Kasım'ın Hüsrev Kethüdâ Vakfı'na olan borcunun bir bölümünü ödemediğinin tesbiti / 182

188 [43a-3, Arapça] Ayşe Hatun bt. Halil'in, muhallefâtına el konulan Ahmed Subaşı b. Abdullah'ın zimmetinde mehir alacağı olduğu / 182

189 [43a-4, Arapça] Köle diye tutulan Derviş b. Şaban'ın aslen hür olduğu / 183

190 [43b-1] Ölen Salamon adlı yahudi tâcirin Muharrem Çelebi b. Hüseyin'e olan borcunun bir kısmının vârisi David v. Avraham tarafından ödendiği / 183

191 [43b-2] Emine bt. Pîrî'nin Rıdvan Çavuş b. Abdullah'tan aldığı borç karşılığı kiraladığı evinin üç yıllık kira bedelinin borcundan mahsubu / 184

192 [43b-3] Ölen Salamon'un Ömer Çavuş'a olan borcunu vârisi David v. Avraham'ın ödediği / 185

193 [44a-1, Arapça] Hüseyin Ağa b. Oruc Bey'in Gürcü asıllı kölesini âzat ettiğinin sabit olması / 185

194 [44a-2] Rıdvan b. Abdullah'ın Osman Bey b. Abdullah'taki câriye satış bedelinden olan alacağını tahsil etmesi / 186

195 [44a-3] Ali Çelebi b. Fazlullah'ın kiralayıp tamir ettirdiği evin masrafını Hoca Pîrî Vakfı'ndan tahsil ettiği ve evi iadesi / 186

196 [44b-1] Ölen Salamon'un Hüseyin Çelebi Evkafı'na olan borcunun bir kısmını vârisi David v. Avraham'ın ödediği / 187

197 [44b-2] Ölen Salamon'un Mirahor Sinan Ağa Vakfı'na olan borcunun bir kısmını vârisi David v. Avraham'ın ödediği / 187

198 [44b-3, Arapça] Rukiye bt. Tâceddin'in Fâtıma Hatun Vakfı'ndan ödünç aldığı / 188

199 [45a-1, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine kefil olma / 188

Rumeli 21_ sicil.indd 32 31.05.2011 19:08:19

200 [45a-2] Ayşe Hatun bt. Yusuf'un alacağını tahsil için Ahmed b. Ali'ye vekâlet vermesi / 189

201 [45a-3] Honaz kasabasından Abdullah Çelebi ve kardeşi Lütfullah'ın babalarını öldürdükleri için şikâyetçi oldukları Hüseyin Çavuş b. Hüdaverdi, kardeşi İbrahim ve Yusuf b. Bulamaç'ın halka zulmettiklerinin tesbiti / 189

202 [45b-1, Arapça] Hüseyin b. Emet b. Çalabvermiş'in, muhallefâtına el konulan Mustafa Bey b. Emet b. Çalabvermiş'in kardeşi ve vârisi olduğu / 190

203 [45b-2, Arapça] Fethullah Çelebi ve Cafer Çelebi'nin, değirmenlerini Fudayl Efendi Vakfı'na istiğlâl yoluyla sattıkları / 191

204 [45b-3, Arapça] Veli b. el-Hâc Abdullah'ın ödünçten Mehmed b. Abdullah'a borcu olduğu / 192

205 [45b-4, Arapça] Veli b. el-Hâc Abdullah'ın ödünçten Frankol v. Lazariye borcu olduğu / 192

206 [46a-1] Tophane-i âmire mustahfızı Midillili Ali Reis b. Abdülkadir'in vakfiyesi / 192

207 [48a-1, Arapça] Hasan Bey b. Hamza'nın Rus asıllı câriyesini âzat ettiğinin sabit olması / 198

208 [48b-1, Arapça] Aydın Bey b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Mehmed Ağa b. Ali'ye satıldığı / 199

209 [48b-2, Arapça] Aydın Bey b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Râbia bt. Ali'ye satıldığı / 200

210 [49a-1] Saliha Hanım'ın vefat eden babası Ömer Paşa'nın Halep'te Ferhad Çavuş'a yaptırdığı han için harcanan paranın sarfiyat muhasebesini uygun görmesi / 200

211 [49a-2, Arapça] Kadı Derviş Efendi b. Şeyh Mehmed'in İskilip'teki evini Fudayl Efendi Vakfı'na istiğlâl yoluyla sattığı / 201

212 [49a-3, Arapça] Câriye diye tutulan Mülâyim bt. Ladin'in aslen hür olduğu / 202

213 [49b-1, Arapça] Süleyman b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Emine Hatun bt. Abdullah'a satıldığı / 202

214 [49b-2, Arapça] Hasan b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden gemideki hissesinin Mehmed b. Abdullah'a satıldığı / 203

Rumeli 21_ sicil.indd 33 31.05.2011 19:08:19

215 [49b-3] Hatice bt. Ebü'l-Bakadise'nin Hamza Bey b. Abdullah'taki köle satışı bedelinden olan alacağını tahsil etmesi / 204

216 [50a-1] Sultan Mehmed Han Câmi-i Şerif ve İmareti Evkafı mütevellisi Mehmed Efendi b. Abdurrahman'ın vakfiyesi / 204

217 [51b-1] İmam Ali Evkafı'na ait yerlere evlâd-ı vâkıftan eski mütevelli Mustafa b. Musa'nın müdahale etmemesi gerektiği / 209

218 [52a-1, Arapça] Mehmed Çavuş b. Süleyman'ın mudârebe ile işletilmek üzere üç yüz yirmi bin akçesini Mehmed b. Abdullah'a verdiği / 210

219 [52a-2] Ümmi bt. Osman Bey'in satın aldığı câriyenin hürriyetini ispat etmesi üzerine Rıdvan b. Abdullah'tan parasını geri alması / 211

220 [52a-3] Mehmed Çavuş'un Gebze Mustafa Paşa Vakfı'na ait Katrin'in vergilerini iltizama alan Mehmed b. Hüseyin'e kefil olması / 211

221 [52b-1, Arapça] Fâtıma Sultan bt. Sultan Murad Han b. Sultan Selim Han'ın Bosna asıllı câriyesini âzat ettiği / 212

222 [52b-2] Mehmed b. Halil'in el-Hâc Mehmed'de olan alacağını tamamen aldığı / 212

223 [52b-3, Arapça] Nefise bt. Bâli adlı boşanmış kadına iddet nafakası takdir edildiği / 213

224 [52b-4, Arapça] Ali b. Dede'nin, karısı Nefise bt. Bâli'ye altı bin akçe hibe ettiğinin sabit olduğu / 213

225 [53a-1, Arapça] Mustafa Bey b. Abdülmennân'ın Bayram b. Ahmed'e borcu olduğu / 214

226 [53a-2, Arapça] Kamer Hatun bt. Muharrem'in imam Abdürrezzak Halife b. Mirza'yı vekil ettiği / 214

227 [53a-3] Ayşe bt. Mahmud'un ölen kocasından kalan ve beytülmâl emini Mustafa Subaşı'nın el koyduğu miras malından hissesini aldığı / 215

228 [53a-4, Arapça] Ahmed b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini tedbir yoluyla âzat ettiği / 215

229 [53b-1, Arapça] Mustafa b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Ferhad Bey b. Abdullah'a satıldığı / 216

230 [53b-2, Arapça] Hasan b. Abdullah'ın sağlığında ticaret maksadıyla ortağı Karamanî Abdi b. Abdülcebbar'dan elli bin akçe aldığı / 216

231 [53b-3] Ölen Salamon'un Halep'teki alacaklarının vârisi olan David v. Avraham tarafından tamamen tahsil olunduğu / 217

Rumeli 21_ sicil.indd 34 31.05.2011 19:08:19

232 [54a-1, Arapça] Mehmed Bey b. Mustafa'nın, Murad b. Abdullah'tan yirmi bin akçe ödünç aldığı / 218

233 [54a-2, Arapça] Râbia bt. Ali'nin muhallefâtına el konulan Aydın b. Abdullah'ın karısı ve vârisi olduğu / 218

234 [54a-3] Piyâle b. Abdullah'ın hür olduğu halde kendisini câriye diye tanıtan Saliha bt. Cafer için verdiği bedeli talebi / 219

235 [54b-1, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine kefil olma / 219

236 [54b-2] Emine bt. Abdullah'ın yeniçeri beytülmâl emini Mustafa Subaşı'daki ölen kocası Süleyman b. Abdullah'ın muhallefâtından hissesini alması / 220

237 [54b-3, Arapça] Aydın b. Abdullah'ın Mehmed Bey b. Abdullah'a ödünçten borcu olduğu / 220

238 [55a-1, Arapça] Sultan Murad Han b. Sultan Selim Han'ın Kahire'deki evi Belkıs Hatun bt. Abdullah'a hibe ettiği / 221

239 [55b-1, Arapça] Fâtıma Hatun bt. Ahmed'in evini vakfettiği / 222

240 [56a-1, Arapça] Şah Hûbân bt. Abdullah, Safiye bt. Abdullah ve Şâhî bt. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Aydın b. Abdullah'ın vârisleri olduğu / 223

241 [56a-2, Arapça] Fâtıma Hatun bt. Ahmed'in Gürcü ve Rus asıllı iki câriyesini âzat ettiği / 224

242 [56a-3, Arapça] Bakkal Hasan b. Abdullah'ın ortağı Bakkal Ramazan b. Budak'tan ticaret maksadıyla on bin akçe aldığı ve sonra öldüğü / 224

243 [56b-1, Arapça] Şah Hûbân Hatun bt. Abdullah ve Şâhî Hatun bt. Abdullah'ın miras hisselerini alması için Sefer b. Abdullah'ı vekil ettikleri / 225

244 [56b-2, Arapça] Safiye bt. Aydın Beşe'nin miras hissesini alması için Süleyman b. Abdullah'ı vekil ettiği / 225

245 [56b-3, Arapça] Mustafa Ağa b. Mahmud'un emlâk ve para vakfı / 225

246 [59a-1, Arapça] Ali Bey b. Ahmed'in, teyzesinden intikal eden miras payını alması için Hüseyin Ağa b. Abdullah'ı vekil ettiği / 230

247 [59a-2, Arapça] Sultan Murad Han b. Sultan Selim Han'ın, âzatlı kölesinden kendisine intikal eden evi Kethüdâ Hatun diye bilinen Canfedâ Hatun bt. Abdülmennân'a hibe ettiği / 231

248 [59b-1, Arapça] Behlül Bey b. Osman Bey'in, hak ve alacaklarının talep ve tahsili için Yahya b. İlyas'ı vekil ettiği / 232

Rumeli 21_ sicil.indd 35 31.05.2011 19:08:19

249 [59b-2, Arapça] Ahmed Efendi b. Tâceddin Efendi'nin kutnî bedelinden olan borcunu Mustafa b. el-Hâc Sinan el-Karamanî'ye ödediği / 232

250 [59b-3, Arapça] Kaçak kölenin sahibine iadesi / 233

251 [60a-1] Ayşe Hatun'un mehir alacağını ölen kocasının terekesinden tahsil etmesi / 233

252 [60a-2, Arapça] Ahmed b. Hamza, Ömer b. Hamza, Mahmud b. Hamza ve Cennet bt. Mehmed'in muhallefâtı zaptedilen Mehmed b. Hamza'nın vârisleri olduğu / 234

253 [60b-1, Arapça] Vezir Halil Paşa b. Abdüsselâm'ın Macar asıllı iki kölesini âzat ettiği / 235

254 [60b-2, Arapça] Aydın b. Abdullah'ın Kamer bt. Abdullah'a borcu olduğu yönündeki vasiyeti / 235

255 [60b-3, Arapça] Aydın b. Abdullah'ın Yasemin bt. Abdullah'a borcu olduğu yönündeki vasiyeti / 236

256 [60b-4, Arapça] Kürekçibaşı Şems Bey Vakfı'nın Uzunçarşı'daki dükkânı Fâtıma bt. el-Hâc Ferruh'a bir sene müddetle kiraya verdiği / 236

257 [61a-1, Arapça] Emine bt. Memi Çelebi'nin evini vakfettiği / 237

258 [61b-1] Nesli bt. Derviş'in Fâtıma Sultan Vakfı'na olan borcunu ödemesine karşılık rehininin iade edilmesi / 238

259 [61b-2] Mezid Çavuş b. Timur'un kendisine borçlu iken ölen yeniçerilerden Mahmud b. Abdullah'ın muhallefâtından bir miktar alacağının kaldığı / 239

260 [61b-3] Fâtıma bt. İskender'in hür olduğu sabit olan câriye için ödediği parasının iadesi / 239

261 [62a-1, Arapça] Hızır b. Hasan b. Hüseyin'in ve Raziye bt. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Davud b. Memi b. Mustafa b. Hüseyin'in vârisi olduğu / 240

262 [62a-2] Dukakinzâde Ahmed Çelebi'nin Tophane'de yaptırdığı ev, odalar, çeşme ve dükkânların vakfiyesi / 241

263 [65a-1] Receb b. Mehmed'in Abdülvehhâb b. Musa'dan alacağını tahsil etmesi / 253

264 [65a-2] es-Seyyid Abdülkadir Efendi tarafından yaptırılan medreseye onun vefatı sonrasında el koyan beytülmâl emininin müdahalesinin men'i / 253

Rumeli 21_ sicil.indd 36 31.05.2011 19:08:19

265 [66a-1, Arapça] Zaîm Hüseyin Bey b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini âzat ettiği / 254

266 [66a-2] Allah'a, Peygamber'e ve din büyüklerine sövdüğü iddia edilen Mehmed b. Abdullah adlı kalenderî dervişin zındık olduğunun şahitlerce tasdiki / 255

267 [66a-3] Peçuy sancağı beyi ile vefat eden Ali Bey'in Behruz Bey b. Abdülmennân'a olan borcuna Hüseyin Çavuş'un kefil olduğu / 255

268 [66b-1, Arapça] Defterdâr-ı sâbık Hasan Efendi b. Sinan'ın evini Hüseyin Çavuş b. Abdullah'a sattığı / 256

269 [66b-2] Veli Efendi b. Mehmed'in köle satışından el-Hâc Cafer b. Receb'den alacaklı olduğu / 257

270 [66b-3] Perviz b. Abdullah'ın vakfiyesi / 257

271 [67a-1] Ölen Yani'nin vârislerine intikal etmesi gerekirken beytülmâl tarafından Mirahor Sinan Ağa'ya satılan evin ve müştemilatının asıl sahiplerine iadesi / 259

272 [67b-1, Arapça] Ayşe Hatun bt. Abdullah'ın hayır ve hasenat için vasiyette bulunduğu / 260

273 [67b-2, Arapça] Safiye Hatun bt. Aydın'ın, babasından intikal eden miras hissesini alması için Râbia Hatun bt. Ali'yi vekil ettiği / 261

274 [68a-1] Filibe'de bir bölümü boş bir vakıf arsasına taşan vakıf hanın yıkılmasıyla ilgili davada tarafların kira bedeli karşılığı anlaştığı / 261

275 [68a-2] Ali b. Receb'in Zeytun b. Hızır'a olan borcunu vekili Yahya b. İlyas'a ödediği beyanının tesbiti / 262

276 [68a-3, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine, gelmezse borcuna kefil olunduğu / 263

277 [68b-1, Arapça] Defterdâr-ı sâbık Hasan Efendi b. Sinan'ın evini Kaptan Hasan Paşa Vakfı'na ve İbrahim Çavuş Vakfı'na istiğlâl yoluyla sattığı / 263

278 [68b-2] Hasan Bey b. Abdülmennân'ın vefat eden yeniçeri Aydın Beşe'den alacaklı olduğu / 264

279 [68b-3, Arapça] Ayşe Hatun bt. Pîr Ahmed'in, ölen kocasında mehir alacağı bulunduğu / 265

280 [69a-1] Abdi Bey b. Cafer'in alacağını kefil Mehmed b. Ali'den talebi / 265

281 [69a-2, Arapça] Ahmed Subaşı b. Abdülmennân'ın Haydar Efendi Vakfı'ndan ödünç aldığı / 266

Rumeli 21_ sicil.indd 37 31.05.2011 19:08:19

282 [69a-3] Pervane b. Abdullah'ın karısı Ayşe bt. Abdullah'tan kendisine intikal eden hisseye razı olması / 266

283 [69b-1] Mehmed Çavuş'un sattığı kölenin hür olduğunu ispatı üzerine iade ettiği bedelini, Esirci Mehmed'den talep ettiği / 267

284 [69b-2, Arapça] Hasan Efendi b. Sinan'ın evini Maksud b. Yahya'ya sattığı / 268

285 [69b-3] Hüseyin b. Hızır'ın borcunu ödemediği için hapse atılmışken salıverilmesine kefil olduğu firari İbrahim b. Abdullah'ı bulup getirmesi gerektiği / 268

286 [70a-1] Anbarcılardan Rum Mehmed'in arkadaşları Arslan ve Macar Rıdvan'la birlikte Paroh Yahudi'yi öldürdüklerini itiraf etmesi / 269

287 [70a-2] Vefat eden Ayşe bt. Abdullah'ın evinin beytülmâl tarafından satın alınmadığı ve kapıcıbaşı Veli Ağa'nın satın aldığı / 270

288 [70b-1] Vefat eden Aydın Beşe adlı yeniçerinin malından kızı Safiye Hatun'a intikal eden kısmın annesi vekâletiyle kendisine verildiği / 271

289 [70b-2, Arapça] Mehmed Bey b. Musa Paşa'nın, ölen kızından kendisine intikal eden miras hissesini almak için Ali b. Abdullah'ı vekil ettiği / 272

290 [70b-3, Arapça] Kaçak kölenin sahibine iadesi / 272

291 [71a-1] Seyyid Abdülkadir Efendi'nin yaptırdığı medresenin müderrislerine vakıftan günlük yirmi akçe verilmesi gerekirken ödemeyi yapmayıp mütevelliye tembihatta bulunması / 273

292 [71a-2] Ölen Defterdar Mehmed Efendi'nin kardeşi Ali Çelebi'yle müşterek menzillerinin Vezir Hasan Paşa'ya satıldığı / 274

293 [71b-1, Arapça] Serkis b. Onaz'ın aslen hür olduğu / 276

294 [72a-1, Arapça] Bostancılar kethüdâsı Behrâm Ağa b. Abdülkerim'in, muhallefâtına el konulan merhum Bâli Subaşı b. Abdullah'ta Selânik keçesi bedelinden alacağı olduğu / 277

295 [72a-2, Arapça] Seyyid Abdülkadir Efendi'nin Rus asıllı iki kölesini tedbir yoluyla âzat ettiği / 277

296 [72a-3, Arapça] Kamer Hatun bt. Abdullah'ın, ölen kocası İlyas Çavuş b. Abdullah'ın muhallefâtında mehir alacağı olduğu / 278

297 [72b-1] Vefat eden yeniçeri beytülmâl emini Ahmed Subaşı'nın Haydar Efendi Vakfı'na olan borcunun muhallefâtından ödenmesi / 278

Rumeli 21_ sicil.indd 38 31.05.2011 19:08:19

298 [72b-2, Arapça] Fazlullah Çelebi b. Mehmed'in Gürcü asıllı kölesini âzat ettiği / 279

299 [72b-3] Vefat eden Mustafa Bey'in Mahmud b. Ömer'de olan menzilinin vârislerine ait olduğunun tesbiti / 280

300 [73a-1] Mustafa Bey'in menzilinden Mahmud b. Ömer'in uzaklaştırılarak vârislerine terketmesi / 281

301 [73a-2, Arapça] Fâtıma ve Zeyni hanımların Şem'î Hatun bt. Mehmed'in mirasçıları olduğu / 282

302 [73b-1] Müderris Samsunîzâde Ebülkasım Efendi'nin Canpolatoğlu Hüseyin Paşa'daki alacağını kefili Behçet Çavuş'un ödemesi / 283

303 [73b-2] Beytülmâl emini Abdullah Çavuş'un tasarrufunda olan menzilin Fâtıma bt. Mirza'ya ait olduğunun tesbiti / 283

304 [74a-1] Şaban Reis b. Hüsam'ın Mahmud b. Pîr'e olan borç iddiasında tarafların beyanının kaydı / 284

305 [74a-2, Arapça] Solak-ı sultânî Mustafa Bey b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini mükâtebe yoluyla âzat ettiği / 285

306 [74a-3] Rüstem Paşa kızı Ayşe Sultan'ın Yahudi Burgosu [Koca Sinan'daki] köyündeki emlâk ve tarlalarının tasarruf hakkını Ahmed Paşa'dan olan oğlu Abdurrahman Bey'e devretmesi / 286

307 [74b-1] Kamer Hatun bt. Yunus'un menzilini satın alıp vakıf olduğu için bedelini ödemeyen Mehmed Çelebi'nin menzilin mülk olduğunun tesbiti üzerine bedelini ödemesi gerektiği / 287

308 [75a-1] İhsan bt. Kurd'un değirmeninin bütün işlerine Behrâm b. Yusuf'u vekil tayin etmesi / 288

309 [75a-2, Arapça] Bâli b. Şaban'ın, muhallefâtına el konulan Behrâm b. Abdullah'ın mirasçısı olduğu / 288

310 [75a-3] Elvanzâde'nin ulema için vakfettiği menzilde müderris İbrahim b. Mehmed'in oturması / 289

311 [75a-4] İstefyar isimli Ermeni'nin vârisleri tarafından Kürkçüler kethüdâsı Mustafa Bey'e satılan menzilin parasının ödendiğinin tesbiti / 289

312 [75b-1] Hüseyin b. Abdullah'ın Sitti Hatun Vakfı'na olan borcunun terekesinden kızı Rahime tarafından ödendiği / 290

Rumeli 21_ sicil.indd 39 31.05.2011 19:08:19

313 [75b-2, Arapça] Bostancılar kethüdâsı Behrâm Ağa b. Abdülmennân'ın sattığı at bedelinden muhallefâtına el konulan Bâli Subaşı b. Abdullah'ta alacağı olduğu / 291

314 [75b-3] Hür olduğunu iddia eden Gülizar bt. Abdullah'ın bu durumunu ispatlayamadığı / 291

315 [75b-4] Sincar Beyi Hasan Bey Eflak seferinden altmış günde dönmezse ve haber de göndermezse karısı Ayşe Hatun'un boş olacağı / 292

316 [76a-1] Ayşe Hatun'un vefatıyla babası Mustafa b. Ferhad ve kocası İlyas b. Abdullah'ın arasındaki davada sulhun bozulup, davanın yeniden görülmesi / 292

317 [76a-2, Arapça] Kubad Çavuş b. Abdülmennân'ın Süleymaniye Camii yakınındaki evini vakfettiği / 293

318 [77a-1, Arapça] Derviş Çelebi b. Sadık'ın teçhiz ve tekfinine ve hayır işlerine sarfedilmek üzere malının üçte birini vasiyet ettiği / 295

319 [77a-2, Arapça] Seydi Ali Bey b. Ahmed'in ödünçten Ebûbekir Efendi'de alacağı olduğu / 296

320 [77a-3, Arapça] Ayşe Hatun bt. Abdullah'ın nakit vakfı / 296

321 [77b-1, Arapça] Mehmed Çavuş b. İbrahim'in Ebûbekir Efendi b. Veli'de mal bedelinden alacağı olduğu / 298

322 [77b-2] Solaklardan Mehmed Bey'in silâhdarlardan Mustafa Bey'deki alacağı hususunda tarafların beyanlarının kaydı / 298

323 [78a-1, Arapça] İsmail Çavuş b. Mustafa'nın evini istiğlâl yoluyla Hasan Paşa Vakfı'na sattığı / 299

324 [78a-2] Hüseyin Çelebi b. Abdurrahman'ın değirmeninde kız kardeşleri Sakine ve Ümmügülsüm'ün hisseleri olduğu / 299

325 [78a-3, Arapça] Mustafa b. Hasan Çavuş ve Mûnise bt. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Hasan Çavuş b. Abdülmennân'ın mirasçıları olduğu / 300

326 [78a-4, Arapça] Raziye bt. Abdullah'ın para vakfı / 301

327 [79a-1, Arapça] Muhallefâtına el konulan Hasan b. Abdullah'ın vasiyette bulunduğu / 302

328 [79a-2] Sis kasabasından Ali b. İlyas'ın eski Sis sancak beyi Mahmud Bey'in zorla el koyduğu parasını talep davasında sulh olduğu / 303

329 [79a-3] Aynı konuda Mustafa b. Osman'ın açtığı davada sulh olduğu / 304

Rumeli 21_ sicil.indd 40 31.05.2011 19:08:19

330 [79a-4] Aynı konuda el-Hâc Hızır b. İskender'in sulhu kabul ettiği / 304

331 [79a-5] Yine Ali b. el-Hâc Nûreddin'in sulhu kabul ettiği / 304

332 [79a-6] Vâris olmaksızın ölen Abdülvehhâb Efendi'nin menzilinin beytülmâl tarafından Ali b. Mehmed'e satılması / 304

333 [79b-1, Arapça] Mustafa Çavuş b. Hüseyin'in, evini Dîvân-ı âlî kâtibi (…) b. Mustafa'ya sattığı / 305

334 [79b-2, Arapça] Ahmed Bey b. Yovan'ın, muhallefâtına el konulan Süleyman Bey b. Petro'nun amca oğlu ve vârisi olduğu / 305

335 [79b-3] İbrahim Paşa Vakfı'na ait kahvehanenin işletmesinin babasının ölümüyle Ahmed b. Abdüllatif'e verilmesi gerektiği / 306

336 [80a-1] Mahmud Bey b. Hüseyin'in verasetinin kızları Neslihan ve Sitti ile karısı Belkıs'a ait olduğu / 307

337 [80a-2] Kasaplara sermaye olmak ve zararlarını karşılamak üzere toplanan paraların gerektiğinde kullanılmak üzere debbağların da taahhüdüyle dört kasaba verildiği / 307

338 [80a-3, Arapça] Cemile Hatun bt. Hamza'nın evini vakfettiği / 308

339 [80b-1, Arapça] Yorgi v. Kosta'nın sattığı et bedelinden Durmuş b. Abdullah'ta alacağı olduğu / 309

Rumeli 21_ sicil.indd 41 31.05.2011 19:08:19

Rumeli 21_ sicil.indd 42 31.05.2011 19:08:19

İSTANBUL KADI SİCİLLERİ

RUMELİ SADÂRETİ MAHKEMESİ

21

NUMARALI SİCİL

(H. 1002-1003 / M. 1594-1595)

Rumeli 21_ sicil.indd 43 31.05.2011 19:08:19

Rumeli 21_ sicil.indd 44 31.05.2011 19:08:19

[**Dış Kapak**] Hâzihî mecelletün li-en yüktebe fîhâ suverü's-sicillâti'l-vâkı'a fî zemeni a'lemi'l-ulemâ efdali'l-fuzalâ Sunullah Efendi ibni el-mevlâ el-merhûm Cafer Efendi el-kadı bi asâkiri Rumeli el-ma'mûre, hurrire fî evâsıtı şehri Recebi'l-mürecceb li sene isneteyn ve elf.

Sene 1002 ve 1003

Hücec-i Rumeli Sadâreti ve Mahfil-i Şer'iyyât

[**1a**] Bismihî subhânehû

Merhûm ve mağfûrun-leh Şeyhülislâm fî asrihî ve vahîd-i dehrihî Zekeriya Efendi merhûmun vakfiyesidir.

Merhûm Sunullah Efendi imzâsı ile mümzâ ve hâtemi ile mahtûm olup ve zamânlarında olduğu emr-i meşhûr ve ma'lûm iken mahallinden zâyi' olmağla izin ve ma'rifetimiz ile bu mahalle tahrîr olunmuşdur.

Harrerehû el-fakīr ileyhi subhânehû Ahmed b. Yusuf el-kadı bi asâkiri Rumeli el-ma'mûre -ufiye anhümâ ve gufire lehümâ-

[mühür]

1 [1b-1, Arapça] Rumeli Kazaskeri ve Şeyhülislâm Zekeriya Efendi b. Bayram'ın vakfiyesi

Bismihî subhânehû, Şeyh-i meşâyih-i islâm müfti'l-enâm Zekeriya Efendi Hazretlerinin vakfiye-i şerîfeleridir ki teberrüken bed' olundu. Hamdele ve salvele. Meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup hâl-i hayâtı ve kemâl-i sıhhatinde, işbu vakıf ikrârının kendisinden sudûruna kadar silk-i mülkünde ve taht-ı tasarrufunda bulunan, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiyye-i Kostantıniyye mahallâtından Kovacı Dede mahallesinde vâki' cemî'-i medrese ve Dârü'l-hadîsi cümle tevâbi' ve levâhıkı ile ibtigāen li-merdâti'llâhi'l-cemîl, habs, te'bîd, tasadduk ve vakf eyledi. Medrese, on iki odayı, vâkıf-ı mezbûrun yedi sene evvel beyt ve Dârü'l-kurrâ arasında binâ ettirip vakfettiği ve içinde medfûn bulunduğu Dârü'l-hadîste kâin, Dârü'l-kurrâya mücâvir ve mülâsık bir dershâneyi, pencereli müşterek duvarı, su kuyusunu, avluyu, odaların nihâyetinde bulunan helâları, şimâl cihetinde altında sıbyân-ı fukarâ ve fukarâ-i sıbyânın ta'lîmi için kullanılan mekteb bulunan alçı ile sıvanmış iki dükkânı hâvî olup, bir taraftan Dârü'l-hadîs, diğer taraftan tarîk-i âm, öteki taraftan tarîk-ı hâs, diğer taraftan da Hüseyin Ağa b. Abdülmennân ile mahdûddur. Dârü'l-hadîs ise, on üç odayı, dershâneyi, Dârü'l-kurrâyı ve ikisi arasında bulunan çeşmeyi hâvî olup bir taraftan medrese-i cedîdeye mülâsık, diğer taraftan tarîk-i âm, öteki taraftan fahrü'l-ulemâ Saçlızâde Seyyid Abdülkādir mülkü, diğer taraftan da Hüseyin Ağa b. Abdülkerim

Rumeli 21_ sicil.indd 45 31.05.2011 19:08:19

ez-zaʻîm mülkü ile mahdûddur. Vâkıf-ı mezbûr, mezkûr Dârü'l-hadîs kurbunda vâkiʻ, altında dört dükkân bulunan fevkānî üç beyti hâvî, iki taraftan merhûm Kovacı Dede vakfı, bir taraftan Mustafa Çavuş mülkü, diğer taraftan tarîk-i âm ile mahdûd cemîʻ-i menzilini de vakfetti. Sultan Selim Hân mahallesinde kâin, fevkānî bir beyti, tahtânî iki beyti ve selâmlığı hâvî bulunan, bir taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan zâviye, öteki taraftan Sûrî diye maʻrûf kimesne mülkü, diğer taraftan da Ahmed Çelebi el-mülâzım mülkü ile mahdûd bulunan cemîʻ-i menzilini vakfetti. Şeyhî Bey'den iştirâ edilen, mahrûse-i Kostantıniyye mahallâtından Cebeci mahallesinde vâkiʻ, Sultan Selim Hân -aleyhi'r-rahme ve'r-rıdvân- hamamı kurbunda kâin, fevkānî bir selâmlığı, içinde tahtânî iki beyt ve selâmlık bulunan iç avluyu hâvî, bir taraftan Keyvan b. Abdullah mülkü, iki taraftan Mehmed Çelebi el-kādî mülkü, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemîʻ-i menzilini de vakfetti. Mahmiye-i mezbûre mahallâtından Nişancı mahallesinde kâin, üzerinde iki oda bulunan bir dükkânı hâvî, bir taraftan zimmî Toma mülkü, diğer taraftan zimmî Dimitri mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemîʻ-i menzilini vakfetti. Mahmiye-i mesfûrede dâhil-i bâb-ı Fener'de vâkiʻ Cafer Subaşı mahallesinde kâin, otuz sekiz kapılı, her kapısı fevkānî ve tahtânî iki odayı hâvî, helâyı, avluyu, sükkân-ı hucurât ile müşterek kullanılan su kuyusunu müştemil olan, bir taraftan Süleyman Bey er-râcil mülkü, diğer taraftan Hâce Hayreddin mülkü ve İlyas Bey mülkü ve Cafer Subaşı vakfı ve iki taraftan da tarîk- âm ile mahdûd cemîʻ-i hucurâtı da cümle hudûdu ve tevâbiʻi ile vakfetti. Ebvâb-ı mahmiyye-i Kostantıniyye'den dâhil-i bâb-ı Balat'ta vâkiʻ el-Hâc İsa mahallesinde kâin, fevkānî dört beyti, fırını, helâyı, tahtapûşu, üç tahtânî beyti, su kuyusunu, fırını, mahzen-i kebîri, on beş zirâʻ ölçüsünde arz-ı hâliyeyi hâvî, bir taraftan Yahudi Yasef v. Mosi mülkü, diğer taraftan Foskeri bt. İsak el-Yahudiyye mülkü, öteki taraftan Yahudi İliya v. Bâli mülkü, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemîʻ-i menzilini cümle hukūku ile vakfetti. Yine mahalle-i mezbûrede vâkiʻ olup dört beyti, iki fırını, su kuyusunu, kireçhâne, boya dükkânını, buzhâneyi hâvî, bir taraftan Mehmed Ağa mülkü, üç taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemîʻ-i menzilini cümle hukūku ile vakfetti. Dâhil-i bâb-ı Balat'ta vâkiʻ, üzerinde iki oda bulunan, bir taraftan Yahudi David mülkü, zimmî Dıranoz mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd üç dükkânını vakfetti. Ebvâb-ı medîne-i mastûradan Bâb-ı Cebe Ali'de kâin, Ayasofya-i kebîr Vakfı'na ödenen senevî mukātaʻası on beş akçe olan kayıkhanesini vakfetti. Dâhil-i bâb-ı Fener'de vâkiʻ, bir taraftan namazgâh, diğer taraftan kale duvarı, öteki taraftan bahçe, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemîʻ-i dükkânını vakfetti. Ali Bey karyesinde vâkiʻ, meyve ağaçlarını ve sebzeleri hâvî, iki taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan nehr-i cârî, diğer taraftan da Mustafa Çelebi eytâmı mülkü ile mahdûd bulunan cemîʻ-i bostanını vakfetti. Merhûm-i

Rumeli 21_ sicil.indd 46 31.05.2011 19:08:19

merkūm -gufire lehû el-hayy el-kayyum- medîne-i Bursa'da vâki' kapan ta'bîr edilen mevzi'de kâin sekiz odasını ki altlarında iki mahzenli iki dükkân bulunan cihet-i garbîde vâki' beş oda ve altlarında üç dükkân ve üç mahzen bulunan cihet-i şarkîde vâki' üç odayı hâvîdir; bir taraftan a'lemü'l-ulemâ Molla Çelebi diye ma'rûf merhûm Abdülkerim Efendi mülkü, diğer taraftan Ferruh Kethüdâ mülkü, öteki taraftan Fâtıma bt. Abdullah nâm hâtun mülkü ve merhûm İbrahim er-Râyis vakfı, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd ve mukāta'a-i arzı senevî kırk üç akçe olan, yirmi akçesi İbrahim er-Râyis vakfı'na, on akçesi Çırak Bey vakfına, yedi akçesi Arab Mehmed vakfı'na, yedi akçesi el-Hâc İlyas vakfı'na, iki akçesi de mesâili ribâ için ödenen cemî'-i hucurât-ı mezkûreyi de cümle tevâbi' ve hukūku ile vakfetti. Mahrûse-i Bursa'da vâki' Balık pazarı dâhilinde kâin, bir taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan Sırçalı Medrese, öteki taraftan Darbhâne ile mahdûd olan cemî'-i dükkânını da evânî-i nuhâsiyesi ile birlikte cümle hukūku ile vakfetti. Mahrûse-i Bursa çarşılarından Uzun Çarşı'da kâin, tabh-ı ta'âm için hâzırlanmış, bir taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan Ali b. Abdullah'ın dükkânı, öteki taraftan Yusuf b. Ali'nin dükkânı ile mahdûd bulunan cemî'-i dükkânını dahi âmme-i hukūkuyla vakfetti. Mahrûse-i mezbûrede Kale altı ta'bîr edilen mevzi'de merhûm Davud Paşa arâzisi üzerinde kâin, bir taraftan el-Hâc Ahmed dükkânı, diğer taraftan Hasan el-Bosnavî mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i dükkânı da kâffe-i hukūku ve menâfi'i ile vakfetti. Irgandı köprüsü yanında vâki', bir taraftan nehir, diğer taraftan tarîk-i âm ve tarîk-ı hâs ile mahdûd bulunan altı dükkân ve beş odasını dahi cümle hukūku ve tevâbi'i ile vakfetti. Mahrûse-i Bursa'da vâki' Balık pazarı çarşısında kâin, bir taraftan Mehmed b. Ali mülkü, diğer taraftan vâdi, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan on odasını vakfetti. Kaplıca-i atîk kurbunda vâki' nehr-i cârî üzerinde dönen ve hudûdu inde'l-ahâlî ma'lûm bulunan değirmenini vakfetti. Eğri kapak diye ma'rûf bir kimesneden iştirâ edilen, Cadde-i kebîr'in altında vâki' Etciler nâm mevzi'de kâin, birisi, iki taraftan tarîk-i âm ve Çoban Bâli bahçesi ile mahdûd, diğeri bir taraftan vakıf bahçe diğer taraftan tarîk-i âm ile mahdûd olan iki bahçesini cümle hudûdu ve hukūku ile vakfetti. Zikredilen bahçenin üstünde yer alan, üç taraftan tarîk- âm ve bir taraftan merhûm Kādirî Efendi bahçesi ile mahdûd diğer bir bahçesini de cümle hudûdu ve hukūku ile vakfetti. Eğri kapak nâm kimesnenin bahçesine bitişik olan, bir taraftan Üskübî vakfı, diğer taraftan tarîk-ı hâs ve diğer taraftan da Sefer b. Abdurrahman mülkü ve hadîka-i mezbûre ile mahdûd olan bahçesini de bahçesini de cümle hukūku ile vakfetti. Sefer b. ( )'den iştirâ edilen, bir taraftan tarîk, diğer taraftan vâkıf-ı mezbûr vakfı ile mahdûd bulunan bahçesini cümle hukūku ile vakfetti. Mahrûse-i Bursa'da vâki' Deveciler nâm mevzi'de kâin, hudûdu inde'l-âhâlî ma'lûm olan odalarını vakfetti. Bu diyârda çalışan küçük

Rumeli 21_ sicil.indd 47 31.05.2011 19:08:19

büyük bütün mumcular tarafından miktarı ma'lûm olan mum dükkânındaki hissesini vakfetti.

Râyicü'l-vakt iki yüz bin akçesini dahi vakfetti. Meblağ-ı mezbûrun mütevellî-i emîn yedi ile senede noksansız, ziyâdesiz ona on bir rıbh üzre rehn-i kavî ve kefîl-i melî ile ve geri ödeme iktidârına sâhib olan, insânlar arasında doğru sözü ve hüsn-i mu'âmelesiyle şöhret bulmuş, emîn ve müstakīm mülk sâhibi ve zengin ticâret ve san'at ehli ile yapılacak mu'âmele ile istiğlâl ve istirbâh edilmesini şart etti. Musakkafât-ı mezkûrenin icâre-i mu'tâde ile icâreye verilmesini şart etti. Derâhim-i merkūme ve akārât-ı mersûme rıbhından Allah te'âlânın rızık olarak nâsib ettiğinin mütevellî indinde bulunan câbî ma'rifetiyle toplanıp evvelâ aşağıda zikredilecek mukāta'ât-i evkāfa sarf edilmesini şart etti: Zikri geçen bahçelerin mukāta'asına senevî dört bin sekiz yüz altmış akçe verilmesini şart etti. Sultan-ı azîmü'ş-şân ed-dâric ilâ medârici'r-rahme ve'r-rıdvân Sultan Orhan vakfı mukāta'asına senevî iki yüz elli akçe, merhûm ve mağfûrun leh İvaz Paşa Vakfı'na senevî üç yüz akçe, İbn Figân diye ma'rûf kimesne vakfına iki yüz akçe, Kapan Musa Vakfı'na sekiz yüz otuz akçe, merhûme-i mebrûre Dâye Hâtun Vakfı'na iki bin dokuz yüz akçe, Hundi Hâtun Vakfı'na iki yüz otuz akçe verilmesini şart etti. Kapan-ı meyve kurbunda vâki' odaların mukāta'ası için senevî kırk üç akçe, Balık pazarındaki odaların mukāta'ası için şehrî on dört akçe, aşçı dükkânı için şehrî otuz altı akçe verilmesini şart etti. Sonra vakf-ı merhûm –gufire lehû el-hayyu'l-kayyum- cümle vakıf gelirlerinden yevmî elli akçeyi medrese-i mezkûrede müderris olacak kimesneye tayin etti. On iki odada kalan ulûm-i dîniyye ve fünûn-ı edebiyye talebe ve müste'idînden her birine haftanın her günü ulemâ ve müderrisînden fünûn-ı mu'tebereden usûl ve furû' ve ilm-i me'ânî ve kelâm dersi almaları ve seyyid-i evvelîn ve âhirîn sallallâhu aleyhi vesellemin, ashâbının, cemî'-i enbiyâ ve mürselînin ve vâkıf-ı mezbûrun ve eimme-i müctehidînin ve sâir ulemâ ve sâlihînin ve cemî'-i müslimîn ve müslimâtın ve mü'minîn ve mü'minâtın ervâhına du'â ve senâ etmeleri kaydıyla yevmî dört akçe ta'yîn etti. Medrese-i şerîfede mu'îd olan kimesneye, talebe-i ilme, muhtasârât ile ilim kapılarını açması ve vecd-i icâde içinde öğretmesi kaydıyla yevmî beş akçe ta'yîn etti. Bevvâb-ı medreseye yevmî iki akçe ta'yîn etti ve bevvâbın sâlih ve tâlibü'l-ilm olmasını şart etti. Yevmî yirmi akçeyi, mülâzemetten fâriğ olarak bihâr-ı kütüb-i mu'tebereden hadîs-i nebevî, kütüb-i mu'tebere-i fıkhiyyeden İmam-i hümâm Sadrü'ş-şerî'a' nın kitâbını, Şakāyık-ı Numan'da tavzîh edilen Dekāik-i Numan'a da muttali' olarak tedrîs ve ta'lîm edecek sâlih, âlim ve mütâla'aya kādir ve hucurât-ı mezkûrede süknâya muhtac kimesnelere, içlerinden birinin münâvebe ile her gün vâkıfın rûhu için okuması, diğerlerinin derste hâzır olmaları, açık bir özr-i şer'î hâricinde devâmsızlık yapmamaları kaydıyla ta'yîn etti. On üç odada kalanların her birine pazartesi ve perşembe

Rumeli 21_ sicil.indd 48 31.05.2011 19:08:19

günleri vâkıf-ı mezbûrun türbesinde ictimâ‘ ederek Kur’ân-ı azîm ve furkān-ı kerîm’den birer cüz’ tilâvet etmeleri kaydıyla yevmî bir buçuk akçe ta‘yîn etti. Odalarda kalmayı, ister müderris ister kadı olsun önce fukarâ-i mülâzımîne sonra sâir mülâzımîn-i muhtâcîne şart etti. Haftada iki gün merkad-i şerîfinde kütüb-i tecvîd tedrîs edecek mücevvid kimesneye yevmî yedi akçe, dersi dinleyecek on talebeye de yevmî iki akçe ta‘yîn etti. Kapı ve türbe arasında binâ edilmiş sebîlde çalışan ve bu mekânda bulunan susak kimesnelere su veren iki kimesnenin her birine yevmî iki akçe ta‘yîn etti. Meşk denilen yerden taksîr ve ihmâl etmeden yazın günde üç, kışın iki def‘a sebîle su taşıyan sakaya yevmî beş akçe ta‘yîn etti. Sebîle konulup sebîldeki suyu soğutmak üzre her sene bin akçeyi yaz aylarında buz iştirâ edilmesine ta‘yîn etti. Dârü’l-hadîsi süpüren ferrâşa yevmî bir akçe ta‘yîn etti. Her gün nâfileten lillâhi te‘âlâ iki rek‘at namaz kılıp vâkıf-ı mezbûrun rûhuna du‘â eden sâlih bir kimesneye yevmî bir akçe ta‘yîn etti. İki cihetten birinin sâkīlerden birine tevcîh edilmesini, diğerinin mütevellî re’yi ile ta‘yîn edilmesini şart etti. Kuyudan su çekmeye kādir güçlü bir kimesneye her gün kuyudan su çekip Medreseye ve Dârü’l-hadîse konulmuş ahşabdan ma‘mûl musluklu iki abdestliği doldurması için yevmî iki akçe ta‘yîn etti. Mütevellînin isterse iki ciheti de iki akçeye yapmak üzre bir kişiye tevcîh edebileceğini veya haseb-i iktizâ-i hâl isterse ciheti ayırıp iki kişiye verebileceğini kaydetti. Vâkıfın türbesinde her gün tecvîd ve tertîl üzre vâkıf-ı mezbûrun vakfettiği latîf rahle üzerinde yine vâkıf-ı merkūmun vakfettiği ve vefâtından sonra merkadine konulmasını şart ettiği mushaf-ı şerîfden bir aşr okuması için ehl-i Kur’ân’dan güzel sesli bir kimesneye yevmî ( ) ta‘yîn etti. Mekteb-i şerîfde mu‘allim olan kimesneye yevmî beş akçe, halîfe olan kimesneye üç akçe ta‘yîn etti. Mütevellînin mektebde ta‘lîm gören on muhtac yetîm çocuğa veya vakfın durumu müsâ‘idse ve ondan fazla öğrenci mevcûdsa daha fazlasına elbise, ayakkabı, gömlek ve pantolon iştirâ etmesini ve aralarında ayrım yapmadan Kadir gecesi onları giydirmesini şart etti. Evkāfına mütevellî olacak kimesneye tevliye hakkı olarak yevmî on akçe ta‘yîn etti. Tevliyeyi de müddet-i hayâtınca sulbî oğlu Yahya Efendi’ye, sonra vâkıf-ı mezbûrun erşed evlâdına sonra batnen ba‘de batnin nesilleri kesinceye kadar onun evlâdına şart etti. Nesilleri kesilince âzatlı kölelerinin en sâlihine, sonra hâkimin re’yi ile tevliyeye ehil bir kimesneye şart etti. Vakıf câbîsine mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ evkāfının gelirini toplaması için yevmî beş akçe ta‘yîn etti. Hesâb kavânîn ve kavâ‘idini bilen, Kostantıniyye’de vâki‘ evkāfın iç ve dış umûrunu gün be gün ay be ay yazacak kâtibe yevmî iki akçe ta‘yîn etti. Mahrûse-i Bursa’da vâki‘ evkāfın umûrunu yazacak diğer kâtibe yevmî bir akçe ta‘yîn etti. Mahrûse-i Bursa’da vâki‘ vakıf bahçelerde çalışmak ve buraları muhafaza etmek, ağaç dikip sulamak üzre, bağ ve bostan zirâ‘atinde mâhir olan bahçıvana yevmî üç akçe ta‘yîn etti. Dârü’l-hadîs

Rumeli 21_ sicil.indd 49 31.05.2011 19:08:19

sükkânından bir kimesneye buranın sâkinlerine beş vakit namazda imâm olması için yevmî bir akçe ta'yîn etti. Bu emâneti içlerinden en çok verâ' sâhibi ve muttakīsine şart etti. Salavât-ı hamsede ezân okuyacak ve kāmet getirecek müezzine yevmî bir akçe ta'yîn etti. Dârü'l-hadîs odalarından birinde kalmayı ve tasarruf etmeyi orada bevvâb olacak kimesneye şart etti ve sabâh akşam kapısını açıp kapatmak için yevmî bir buçuk akçe ta'yîn etti. Vâkıfın türbesine konulan vakıf kitâbların hâfız-ı kütübü olan sâlih ve emîn kimesneye yevmî üç akçe ta'yîn etti ve hâfız-ı kütübün kitâb sandığını haftada iki gün açıp, zâyi' olduğunda yeni bir nüsha iştirâ edip noksanı tamâmlaması için kitâbın değerine müsâvî veya değerinden ziyâde rehin alarak tâlibîne vermesine şart etti. Medîne-i münevverede medfûn bulunan halîle-i cemîlesi el-merhûme ed-dâric ilâ rahmeti rabbihâ el-mu'în Sakine Hâtun bt. Kutbü'l-ârifîn Şeyh Bahâüddin nâm zevcesinin rûhuna Medîne-i münevverede cüz-i şerîf tilâvet edecek kimesneye senevî altı tâmmü'l-vezn sahîhü'l-ayâr altın sikke ta'yîn etti. Mütevellînin bu altı altın sikkeyi her sene emânet sâhibi ve ma'lûmu'l-hâl olan hüccâcdan biri ile göndermesini, irsâl ve îsâlde ihmâl etmemesini şart etti. Ecel şerbetini içip rabbinin davetine icâbet etmesinden sonra türbesinde münâvebe ile oturup rûhuna du'â etmeleri, tesbîh ve tehlîlde bulunmaları için iki kişiden her birine yevmî üç akçe ta'yîn etti ve mütevellîye imkān elverdiğinde vazîfelerini artırmaya izin verdi. Çeşme umûru için senevî yüz akçe ta'yîn etti. Mektebin ve medrese dersliğinin hasırı için senevî yüz akçe ta'yîn etti. Türbesinde her gece iki kandil yakılmasını ve sabâha kadar söndürülmemesini şart etti ve bu işin meûnetini ve sıbyân-ı mektebin kışın ısınması için kuru odun iştirâ edilmesi işini ve diğer mühim husûsların îfâsını isrâf ve tebzîr etmeden ifâ etmek üzre mütevellîye tefvîz etti. Tarîk ve istihkāk bakımından ellili medresede tedrîse ehil evlâdı ve mülâzımı var ise medresede ders vermeyi evlâd-ı evlâdına sonra mülâzımlarına şart etti. Tedrîs talebiyle mülâzemetten ayrılan mülâzımlar varsa Dârü'l-hadîsde tedrîsi, tedrîs şartlarına kādir mülâzımlara, bunlar yoksa başkalarına şart etti ve mülâzımları ve mürtezikayı evlâd-ı kirâmıyla sonra ahfâdıyla birlikte vakfa hasbî nâzır kıldı. Zevâ'id-i vakıfdan sulbî kızlarının her birine yevmî altı akçe ta'yîn etti ve sâlifü'l-beyân zevâ'id-i evkāfın nevâib-i dehr ve tevârık -ı zamân için mütevellî yediyle biriktirilmesini şart etti. Vakıf rakabesinin her zamân cihât-ı mezkûreye takdîmini şart etti. Vefâtından sonra bunun adâlet ve insâf ölçüleri dâhilinde takibini mahzâ mezkûr oğlunun re'yine tefvîz etti. Vâkıf-ı mezbûr sonra imzâsı ve mührüyle mümzâ ve mahtûm olan vakıf defterinde isimleri mastûr olan cemî'-i kütüb-i mu'tebereyi, menkūl mâlların vakfını câ'iz gören eimme-i kibârın kavline uyarak vakfetti. Vâkıf-ı mûmâ ileyh cemî'-i evkāf-ı merkūmeyi ve kütüb-i mersûmeyi mütevellî nasbettiği aynü'l-a'yân Ahmed Çelebi b. Ali'ye teslîm etti. O da tesellüm etti ve tescîlden sonra vakfa ilhâk

Rumeli 21_ sicil.indd 50 31.05.2011 19:08:19

edilen medrese-i cedîde ve âtiyyü'l-beyân bazı akār hâricindekileri tescîl ettirdi. A'lemü'l-ulemâ Mevlâna Hüsam Çelebi Efendi Anadolu kazaskeri iken husûsen ve umûmen evkāf-ı mezkûrenin sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Ki bu esnâda vâkıf birinci def'a Rumeli kazaskeri idi. Vâkıf-ı mezbûr sonra ikinci def'a Rumeli kazaskeri olduğunda evkāf-ı müseccelesine bazı akārâtı daha ekledi ve Şeyhülislâm olmasından sonra da evkāfına ilhâk etme ve tescîl ettirme niyeti ile medrese-i cedîdenin inşâsına başladı. Lâkin ecel şerbetini içip rabbine kavuştuğu için bazı evkāfı tescîl edilemedi. Ki bunlar işbu vesîkanın başında hudûdu mezkûr olan Medrese-i cedîde ve Şeyhî Bey'den iştirâ edilen menzil, Sefer nâm kimesneden iştirâ edilen, mahrûse-i Bursa'da bulunan, bahçe, dâhil-i Bâb-ı Balat'ta bulunan üç dükkân, Nişancı mahallesinde bulunan bir menzil, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Bâb-ı Balat'ta kâin iki menzildir. Vâkıf-ı mersûm Zekeriya Efendi'nin oğlu, Semâniye medreselerinin birinde müderris olan efdalü'l-ulemâ'i'l-muhakkıkīn ekmelü'l-fuzalâi'l-musakkıkīn Yahya Efendi bunların baştan tescîlini taleb etti. Vâkıf-ı mezbûrun, ilk mütevellîden sonra mütevellî nasbettiği ve cemî'-i evkāfı kendisine teslîm ettiği fahrü'l-akrân Süleyman Bey b. Abdülmennân üzerine Rumeli kazaskeri huzûrunda takrîr-i da'vâ edip dedi ki, işbu akārât-ı mevkūfe-i ma'dûde, müteveffâ babamın mülkünde idi ve veresesine intikāl etti; mütevellî-i mezbûr ise bizim kabz ve taksîm etmemize mâni' olmakdadır. Mütevellîye sorulduğunda, müdde'î-i mezbûrun babası yani muşârun ileyh merhûm Zekeriya Efendi, müdde'î-i mezkûrun iddi'â ettiği cemî'-i akārâtı vakfetmiş, önceki evkāfına ilhâk edip bana teslîm eylemiş ve vakfı üzerinde musır olarak vefât etmişdi. Ben de teslîmden i'tibâren tevliyem hasebiyle evkāfa tasarruf etmekteyim diye cevâb verdi. Müdde'î-i mezkûr bunu inkâr etti. Mütevellî, vakfın vâkıf-ı mezbûrdan sudûruna, teslîme ve bu niyet üzre fevt olduğuna dâir şâhid gösterdi. Zâl Paşa medresesinde müderris olan umdetü'l-muhakkıkīn Mehmed Efendi b. Şaban ve fahrü'l-kuzât İbrahim Efendi b. Abdi ve zahrü'l-vülât Ali Çelebi b. Hasan ve usvetü'l-müderrisîn Hasan Efendi b. Ali ve fahrü'l-cuyûş ve'l-a'yân Mustafa Çavuş b. Şaban nâm kimesneler vâkıf-ı merhûm Zekeriya Efendi b. Bayram, hâl-i hayâtı ve kemâl-i sıhhatinde iddi'â edilen cemî'-i akārâtı vakfetmiş ve mütevellî-i mezkûra teslîm etmiş, evvelki evkāfına ilhâk etmiş ve bu niyet üzre vefât etmişdir diye şehâdet ettiler. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi. Hâkim-i mûmâ ileyh bunun üzerine akārât-ı mezkûrenin vakfiyetine ve sıhhatine ve imâmeyn-i hümâmeyn İmam-ı sânî Ebû Yusuf ve Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî kavli üzre sıhhatin lüzûmdan mufârakat etmeyeceği ictihâdına binâen ve mesâil-i evkāfta eimme-i eşrâf beyninde cârî ihtilâfı da bilerek husûsen ve umûmen lüzûmuna hükmetti. Evkāf-ı sâbıka ve lâhıka bu sûretle sahîh, müseccel, lâzım ve tebdîl ve tağyîri câ'iz

Rumeli 21_ sicil.indd 51 31.05.2011 19:08:19

olmayacak şekilde bir vakıf oldu. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ve'l-hâkim ala'llâhi'l-kerîm."

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye el-Mustafaviyye, aleyhi ve alâ âlihî ve sahbihî efdalü's-salât ve ekmelü't-tahiyye mine'llâh feyyâzü'l-avârık mâ hattâ kâtib ve hakeme hâkim ve vakafe vâkıf.

Şuhûdü'l-hâl: Medîne-i Ebâ Eyyûb-i Ensârî'de vâki' Şah Sultan Medresesi müderrisi a'lemu'l-ulemâ'i'l-ahyâr Mevlâna Derviş Mehmed Efendi b. el-Müvellâ Abdülcebbâr, Kaptan Ali Paşa Medresesi müderrisi a'lâ el-ulemâ'i'l-muhakkıkīn Mevlâna Nefes-zâde Muslihiddin Efendi, Vâkıfın medresesinde müderris olan Mevlâna Seyyid Mehmed b. Seyyid Mehmed, mefharü'l-müderrisîn Sa'dî-zâde Mehmed Çelebi b. ( ), fahrü'l-cuyûş Yusuf Çavuş b. Abdülmennân, Mehmed Ağa Medresesi müderrisi kıdvetü'l-mühâdimi'l-kirâm Azmî-zâde Mustafa Çelebi b. Pîr Mehmed ve gayruhüm mine'l-hâzırîn

2 [7b-1, Arapça] İbrahim b. Mehmed'in, muhallefâtına el konulan yaya el-Hâc Mustafa b. İbrahim'in vârisi olduğu

Rumeli-i ma'mûre vilâyetinde vâki' Koca kazâsı tevâbi'inden Mizançe karyesi sükkânından olan, udûlden Yusuf Ağa b. Yahya zevvâk-ı sultânî ve Ebûbekir b. Pervâne nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde -el-masûn ani't-tağyîr ve't-tahrîf- hâzırân olup, bundan akdem sefer-i sultânîde fevt olan tâife-i mezkûrenin on altıncı bölüğü yayalarından el-Hâc Mustafa b. İbrahim nâm râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, elân Atebe-i aliyyede vâki' râcilin tâifesine mahsûs beytülmâlin emîni fahrü'l-akrân Ali Subaşı b. Abdülmennân mahzarında, karye-i mezbûre ahâlîsinden râfi'-i hâze'l-kitâb İbrahim b. Mehmed'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezkûr el-Hâc Mustafa, müdde'î-i mezkûr İbrahim'in sulbî oğludur; mezbûr İbrahim onun babası ve usûbet-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Verâseti ona münhasıra olup ondan başka vârisi veya terekeye müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın Koca kadısı Mevlâna Fahrullah b. ( )'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Ali b. Bâli ve Mehmed b. Ali'nin şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Rumeli 21_ sicil.indd 52 31.05.2011 19:08:19

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî min Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Beşe b. Cafer, Behrâm b. Abdullah, Ali Beşe b. Mehmed, Ahmed b. Ali, Hasan b. Abdullah, Mehmed b. Sinan, Ahmed b. Osman, el-Hâc Mustafa b. ( ) ve gayruhüm

3 [7b-2, Arapça] Mehmed b. Abdi'nin kölesini âzat ettiği

Kostantıniyye mahallâtından Emek yemez mahallesinde sâkin olan Mehmed b. Abdi nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, rıkkını mu'terif olan, açık kaşlı, elâ gözlü, orta boylu, Boğdan asıllı, hâmil-i hâze'l-kitâb Ahmed b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi te'âlâ ve taleben li-merdâtihi âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Abd-i memlûk-i mezbûr bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Osman, Cafer b. İlyas, Hüseyin b. Osman, Ahmed b. Osman

4 [7b-3, Arapça] Ahmed b. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Mehmed Bey b. Abdullah'ın kardeşi ve vârisi olduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Şeyh Ferhad mahallesi sükkânından olan udûlden el-Hâc Ali b. Abdülmennân ve Osman Çelebi b. Murad nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, bundan akdem fevt olan Mehmed Bey b. Abdullah nâm tabbâhın muhallefâtına zâhirde ma'rûf vârisi olmadığından vâzı'-ı yed olan Atebe-i aliyyede vâki' tabbâhîn-i hâs beytülmâli emîni Mehmed Ağa b. İlyas nâm kimesne mahzarında, Ahmed b. Abdullah'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezbûr müteveffâ-i merkūmun ana-baba bir kardeşidir. Babalarının adı mezbûr Abdullah'tır. Dedelerinin adı da Abdullah'tır. Annelerinin adı vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' Boyabat'ta sâkine olan Fâtıma bt. Sinan'dır. Verâseti ona münhasır olup ondan başka vârisi ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Beşe b. Hızır, Behrâm b. Abdullah, Ali Beşe b. Bâli, Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 53 31.05.2011 19:08:19

5 [8a-1] Mehmed Bey'in istiğlâl yoluyla sattığı evden kalan borcunu vakfa ödemesi

Vâki‘ olan on yılda minvâl-i mezbûr üzre hâsıl olan otuz bin akçe ücret-i menzilden cânib-i vakfa bir akçe ve bir habbe teslîm etmemeğin sene-i merkūmede mezbûr Mehmed Bey zimmetinde otuz bin akçe ücret-i menzilden ve otuz bin akçe asıldan cem‘an vakf-ı mezbûrun altmış bin akçe hakkı vâki‘ olup lâkin mezbûr Mehmed Bey sene-i mesfûrede zimmetinde asl-ı mâldan olan otuz bin akçenin yirmi bin akçesin cânib-i vakfa teslîm edip zimmetinde on bin akçe asl-ı mâl bâkī kaldıkda yine menzil-i mezkûru zikr olunan dokuz yüz doksan sekiz Muharremi'nde her sene tamâmına bin akçe ücret ile kabûl edip yine sene selâse ve elf Muharremi'ne gelince vâki‘ olan beş yılda hâsıl olan beş bin akçe ücretden dahi cânib-i vakfa bir akçe ve bir habbe teslîm etmemeğin, hâlâ mezbûr Mehmed Bey zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından on bin akçe asıl ve otuz beş bin akçe ücret-i menzil cem‘an kırk beş bin akçe vardır. Hâlâ tevliyetim hasebiyle meblağ-ı mezbûru vakıf için taleb ederin dedikde gıbbe'ş-suâl mezbûr Mehmed Bey bi'l-muvâcehe cevâb verip fi'l-vâki‘ menzil-i mezkûru târih-i mezkûrda istiğlâl tarîki üzre cânib-i vakfa otuz bin nakd-i makbûz akçeye bey‘ edip yine menzil-i mezkûru her sene tamâmına üçer bin akçe ücret ile kabûl edip ba‘dehû zikr olunan doksan sekiz Muharremi'nde uhdesinde olan otuz bin akçe asl-ı mâldan yirmi bin akçesin cânib-i vakfa teslîm eylediğinde yine menzil-i mezbûru beher sene bin akçe ücret ile kabûl eylediğin tav‘an ikrâr ve i‘tirâf eyledikde mezbûr Mehmed Bey'den sâdır olan kelâm vukū‘u üzre mütevellî-i mezkûr Sinan Bey talebiyle ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Rebî‘ilâhir sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Hasan Çelebi b. Osman el-hatîb, Süleyman Bey b. Abdullah ez-zevvâk, Mehmed b. Ahmed el-mü'ezzin, Mustafa b. Ali, el-Hâc Mustafa b. Hızır ve gayruhüm.

6 [8a-2] Ahyolu kadısı Kaya Efendi'nin cizye memuru ve kâtibinden haksız yere para almadığı

Sene ihdâ ve elf'de vâki‘ Ahyolu cizyesi cem‘ine me'mûr olan fahrü'l-akrân Mahmud Bey b. Abdullah es-Silâhî ve kâtibi Ali Bey b. Abdullah es-Silâhî meclis-i şer‘-i şerîfe hâlâ Ahyolu kadısı olan fahrü'l-kuzât Mevlânâ Kaya Efendi b. Yusuf'u ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip târih-i mezbûrda merkūm Kaya Efendi kethüdâsı Yusuf yediyle bizden bi gayrı tarîk-i şer‘î on sekiz bin akçe almış idi. Hâlâ taleb ederiz dediklerinde gıbbe'ş-suâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd mezbûrân Mahmud Bey ve Ali Bey ikāmet-i beyyineden âcizleriz deyû tahlîfe

Rumeli 21_ sicil.indd 54 31.05.2011 19:08:19

tâlib olduklarında mezbûr Kaya Efendi meblağ-ı mezbûru küllen ve ba'zen almadığına ve mezbûr Yusuf yedinden kendiye vâsıl olmadığına tahlîf olunup yemîn billâh etdikde vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb u tahrîr olunup yed-i tâlibe vaz' olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-ışrîn min Rebî'ilâhir li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Kasım b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud ve gayruhüm.

7 [8a-3, Arapça] Mahmud Çavuş, Ömer Çavuş ve İbrahim Çelebi'nin, muhallefâtına el konulan âzatlı köle Aydın b. Abdullah'ın oğulları ve mirasçıları olduğu

Udûlden Sefer Çavuş b. Ferhad, Mehmed Çavuş b. Seydi Ali Çavuş, Piyâle Bey b. Abdullah, Mehmed Çelebi b. Ferruh Bey ve Ahmed Çelebi b. Hasan nâm kimesneler, emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- hâzırûn olup, sefer-i sultânîde fevt olan âzatlı köle merhûm Aydın b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâs emîni kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, merhûm Behrâm Kethüdâ'nın evlâdı olan ve elân kasaba-i Ebâ Eyyûb-i Ensârî -aleyhi rahmetü rabbihi'l-bârî- mahallâtından Sofular mahallesinde sâkin bulunan râfi'-i hâze'l-kitâb Mahmud Çavuş, Ömer Çavuş ve İbrahim Çelebi'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'iyyîn-i mezkûrîn Mahmud, Ömer ve İbrahim, müteveffâ-i mezbûrun oğulları olmaları sebebiyle usûbet-i nesebiyye cihetiyle vârisleridir. Zira mezkûr İbrahim Kethüdâ hâl-i hayâtında ve taht-ı mülkiyyetinde iken babalarını âzat ve tahrîr etmişdi. Verâseti onlara münhasırdır. Onlardan başka vâris veya terekeye müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Ağa muhzırbaşı, Hasan Bey b. Abdullah el-cündî, Kurd b. Hasan el-cündî, Ahmed b. Hüseyin, Mustafa Çavuş el-mübâşir ve gayruhüm

8 [8a-4, Arapça] Mahmud b. Abdullah'ın ödünçten Cafer b. Hızır'da alacağı olduğu

Udûlden el-Hâc Hasan b. Yusuf ve Ali b. Mezid nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, Cafer b. Hızır nâm hasm-ı câhid mahzarında, râfi'-i

Rumeli 21_ sicil.indd 55 31.05.2011 19:08:20

hâze'l-kitâb tabbâh-ı sultânî Mahmud b. Abdullah'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûr Mahmud'un, münkir-i mesfûr Cafer Bey'in üzerinde ve zimmetinde karz-ı hasen-i şer'î cihetinden râyicü'l-vakt dört bin akçe-i Osmânî hakkı vardır. Meblağ-ı mezbûr, merkūmun zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min Rebî'ilâhir sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mustafa b. el-Hâc Mehmed el-muhzır, Behrâm b. İsmail, Osman b. Abdullah ve gayruhüm mine'l-müslimîn

9 [8b-1] Yeniçeri zümresinden Ahmed Bey b. Abdullah'ın nakit vakfiyesi

Hamd-i fâ'ik-i bî-hadd ve senâ'-i lâik-ı lâ-yu'ad ol mâlik-i mülk u melekût ve rabb-i izzet ve ceberût vâkıf-ı mevâkıf-ı mümkinât mebde'-i bedâyi'-i masnû'ât azze şânühû ve celle sultânuhû ve cemme sırruhû ve âmme ihsânuhû hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bârgâh-ı mukaddeslerine olsun ki, âmme-i mevcûdâtı tarz-ı bedî' üzre ibdâ' ve kâffe-i masnû'âtı tavr-ı menî' üzre ihtirâ' eyledi ve cevâhir-i salavât fâ'izü'l-berekât ve zevâhir-i teslîmât-ı anber-nefehât ol sultân-ı cumhûr-ı enbiyâ ve ünvân-ı menşûr-ı asfiyâ resûl-i azîz ve muhterem ve nebiyy-i habîb-i ekrem Muhammed-i Hâşimî -sallallâhu aleyhi ve sellem- hazretlerinin rûh-ı mutahhar ve merkad-i münevverlerine ithâf-ı îsâr ve ihdâ' ve nisâr olunur ki, kâffe-i ibâdı menâhic-i hayrâta da'vet ve mehacce-i meberrâta irşâd ve hidâyet eyledi, sallallâhu te'âlâ aleyhi ve alâ men intemâ ileyhi min âlihi'l-ethâr ve ashâbihi'l-ahyâr ve't-tâbi'în lehüm bi ihsânin ilâ yevmi'l-ba's ve'l-mîzân, ammâ ba'd bâ'is-i tahrîr-i kitâb-ı müşgîn-nikāb ve dâ'î-i tastîr-i hitâb-ı sıhhat-nisâb oldur ki, erbâb-ı ukūl-ı selîm ve ashâb-ı tabâyi'-i müstakīme katlarında vâzıh u bâhir ve mukarrer u zâhirdir ki, bu dâr-ı fenâ-yı serî'ü'z-zevâl ve mevtin-i anâ-yı karîbü'l-irtihâlin lezzeti zilletine karîn ve terahı ferahında mekîn câh u celâli tezelzülde ve evzâ' ve etvârı tahavvüldedir. Lâ cerem tevfîk-i Rabbânî refîki ve inâyet-i Rahmânî hâdî-i tarîki olan sa'îd-i âkil ve reşîd-i gayr-ı gāfil Cenâb-ı Hak ve cânib-i Feyyâz-ı mutlakdan kendiye fâ'iz ve nâ'il olan âlâ'-i mütevâtire ve ni'amâ'-i mütekâsireye nazar ve iz'ân ve âkıbet-i umûruna mülâhaza ve nigerân edip fırsat elde iken zimâm-ı istitâ'at ve inân-ı himmeti semt-i hayrâta tasrîf ve sübül-i meberrâta tevcîh ve tahrîf edip îsâr-ı bezl-i mâl ve iksâr-ı savâlih-i a'mâlde cehd-i belîğ ve cidd-i bî-dirîğ ile selef-i sâlihîn ve halef-i nâsihîn tarîkine gider tâ ki, sadakāt-ı câriye ve hasenât-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 56 31.05.2011 19:08:20

bâkiyesi siyâdet-i uhreviyye ve sa'âdet-i ebediyyeye mukzî ve muktezî olup bu mevtin-i fenâdan mesken-i bakāya sefer ve intikāl ve teveccüh ve irtihâl etdikde a'mâli munkatı' ve ibâdâtı mürtefi' olmaya, çün bu kazâya-yı vâzıhatü'l-medlûl ve mukaddemât-ı vâcibetü'l-kabûle binâen dâr-ı saltanat-ı aliyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hasan Halîfe mahallesinde sâkin Dergâh-ı âlî yeniçerileri zümresinden hâlâ seksen beşinci oda kethüdâsı olan işbu sâhib-i mecelle-i dîniyye ve râfi'-i vesîka-i yakīniyye mebde'-i mebânî-yi hayrât mübdi'-i mecârî-yi sadakāt mefharü'l-emâsil ve'l-eşbâh Ahmed Bey b. Abdullah -tekabbelallâhu hayrâtihî ve dâ'afe ucûre hasenâtihî- tarafından vakf-ı âti'z-zikri ale't-tafsîl ikrâr ve tekmîl ve li ecli't-te'bîd rücû' ve tescîl için vekîl-i nebîl olup vekâleti Mevlânâ Ömer Halîfe b. Ahmed el-imâm ve Mustafa b. Hızır el-mü'ezzin şehâdetleri ile sâbite olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-ahâlî Süleyman Çelebi b. Veli meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyân ve mahfil-i dîn-i menî'ü'l-erkâna hâzır olup şöyle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kıldı ki, bundan akdem müvekkilim mezkûr Ahmed Bey tasarrufât-ı şer'iyyesi hâize ve teberru'ât-ı mer'iyyesi nâfize iken silk-i mülk-i sahîh ve sımt-ı hakk-ı sarîhinde münselik ve munharıt olan etyab-ı emvâl-i helâl ve enfes-i mahz-ı menâlinden ifrâz ve mümtâz olunmuş kırk bin nakd-i râyic fi'l-vakt fıddî-i Osmânî akçe ki, te'kîden li'l-asl ve te'bîden li'l-kül nısfı yirmi bin akçe olur hulûs-ı niyet ve safâ'-i taviyyet ile vakf ve te'bîd ve habs-i tahlîd edip şart eyledi ki, meblağ-ı mevkūf ve ma'hûd ve nakd-i mezkûr-ı ma'dûd rehn-i kavî ve kefîl-i melî ile her sene onu on bir akçe hesâbı üzre ale'n-nehci'ş-şer'iyyi'l-helâl istirbâh ve istiğlâl olunup hâsıl olan rıbh ve fâ'ide ve rey'-i âide yevmî iki akçe vazîfe-i tevliyetden gayrı cem'an nefs-i vâkıfa meşrûta olup mâdâme kayd-ı hayâtdadır, galle-i mezkûreyi kendi havâyicine sarf edip kimesne müzâhim ve mâni' ve müdâfi' ve münâzi' olmaya ve şart eyledi ki, kazâ-i nahb ve likā-i Rab etdikde mahalle-i mezkûre mescidinde hâlâ imâm olan Mevlânâ Ömer Halîfe b. Ahmed kayd-ı hayâtda oldukça her gün salât-ı subhdan sonra mescid-i mezkûrda Kur'ân-ı mecîd ve Furkān-ı hamîd'den tertîb ve tecvîd ile bir cüz'-i şerîf tilâvet edip herbâr hatm eyledikde de'b-i mu'tâd üzre du'âsın kıldıkdan sonra sevâbın rûh-ı vâkıfa ihdâ' edip rıbh-ı mezkûr ve rey'-i mastûrdan yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve mezbûr Ömer Halîfe vefât eyledikden sonra mescid-i mezbûrda imâm olan minvâl-i mezkûr üzre yevmî bir cüz'-i şerîf tilâvet edip vazîfe-i ma'hûdeye mutasarrıf ola ve yine mescid-i mezkûrda hâlâ mü'ezzin olan Mustafa b. Hızır kayd-ı hayâtda oldukça vâkıf-ı mezbûr rûhiçin her gün sabâh namazından sonra üç kere sûre-i İhlâs tilâvet etdikden sonra sevâbın rûhuna ihdâ' edip yevmî bir akçe vazîfeye mutasarrıf ola, ba'dehû mescid-i mezkûrda her kim mü'ezzin olursa cihet-i merkūme âna meşrûta ola ve dahi şart eyledi ki, kendi hüddâmından Perviz b. Abdullah'a kayd-ı hayâtda oldukça rıbh-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 57 31.05.2011 19:08:20

mesfûrdan yevmî ikişer akçe verilip mukābelesinde her gün bir sûre-i Yâsîn tilâvet edip sevâbın rûh-ı vâkıfa ihdâ' ede, ba'dehû cihet-i mezkûre mütevellî ve nâzır ma'rifetleriyle ve re'y-i hâkimü'l-vakt ile ehl-i Kur'ân'dan bir sâlih kimesneye tevcîh oluna ve yine rıbh-ı sâlifü'l-beyândan re'y-i hâkim ile ehl-i Kur'ân'dan bir sâlih ve mücevvid kimesneye yevmî bir akçe vazîfe verilip mukābelesinde her gün salât-ı asrdan sonra Sultânü'l-guzât ve'l-mücâhidîn el-mütegammid fî bihâri rahmeti rabbihi'l-mu'în merhûm ve mağfûrun-leh Ebü'l-feth es-Sultân Mehmed Hân Câmi'-i şerîfi mahfilinde tertîl ve tecvîd ile bir sûre-i Nebe'e tilâvet edip sevâbını rûh-ı vâkıfa ihdâ' ide ve dahi şart eyledi ki, emânet ve istikāmet ile ma'rûf ve hıfz u siyânet ile me'lûf teksîr-i mahsûlât ve tevkīr-i gallâtdan habîr ve basîr bir kimesne vakf-ı mezbûra mütevellî olup hizmet-i masrûfesin [**9a**] kemâ yenbağī edâdan sonra yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve tevliyet-i merkūme mâdâme kayd-ı hayâtda oldukça silahdârlar zümresinden mefharü'l-a'yân Mustafa Bey b. Abdülmennân'a meşrûta ola ve yine hüsn-i hâl ile ma'rûf ve ecmel-i hisâl ile me'lûf bir kimesne vakf-ı mezbûra nâzır olup yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve nezâret-i merkūme mâdâme kayd-ı hayâtdadır fahrü'l-ahâlî Süleyman Çelebi b. Veli'ye meşrûta olup ba'dehümâ tevliyet-i mezkûre ve nezâret-i mesfûre Hoca Üveys mahallesinde sâkin iken vefât eden merhûm Çâşnigir Osman Ağa utekāsından birer sâlih kimesneye verile, utekā munkarız oldukdan sonra re'y-i hâkim ile birer sâlih ve müstakīm kimesneye tevcîh oluna ve dahi şart eyledi ki, şurût-ı mezkûre ve kuyûd-ı mastûra nemat-ı mebsût-ı mu'ayyen ve minvâl-i meşrûh-ı mübeyyen üzre ri'âyet olundukdan sonra bâkī kalan zevâ'id ve fazla mütevellî yediyle her sene asl-ı mâla zam olunup bile istirbâh ve istiğlâl olunup nehc-i ma'hûd üzre her sene amel olunmağla re's-i mâl ve masârıf-ı mu'ayyeneden fâzıl birkaç bin akçe hâsıl olursa mütevellî ve nâzır olan kimesneler re'y-i hâkim ile vücûh-ı hayrât ve sunûf-ı meberrâtdan münâsib olan mevâzı'a sarf edeler ve eğer mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile nemat-ı mebsût üzre ri'âyet-i meşrût müte'azzir olursa cemî'-i mahsûl-ı vakf fukarâ-i Müslimîn ve zu'afâ' ve muhtâcîne bezl ve i'tâ oluna deyû vâkıf-ı mezbûr ta'yîn-i usûl ve zevâbıt ve tebyîn-i furû' ve şerâ'it kıldıkdan sonra meblağ-ı mezbûr ve nakd-i mesfûru bi'l-külliye yedinden ihrâc ve mülkiyyetini izâle edip mütevellî-i mezkûr Mustafa Bey'e bi't-tamâm teslîm edip mütevellî-i mezbûr dahi meblağ-ı merkūmu vâkıf-ı mastûr yedinden cemî'an kabz ve tesellüm edip ve sâir mütevellîlerin evkāfda tasarrufu gibi tasarruf etmişdir deyû vekîl-i mezbûr vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle bu kitâb-ı müstetâb ve menşûr-ı sıhhat-nisâbın a'lâsında tevkī'-i şerîf ve imzâ'-i münîfi olan sadr-ı ulemâ'-i izâm bedr-i fuzalâ-i fihâm hibr-i nıhrîr-i mâhir bahr-i mevvâc-ı zâhir sultân-ı ulemâ'ü'd-dîn burhân-ı ehlü'l-hakkı ve'l-yakīn nâsır-ı şerî'at-ı garrâ hâdî-i mehacce-i beyzâ' kutb-ı felek-i fazl

Rumeli 21_ sicil.indd 58 31.05.2011 19:08:20

u irfân merkez-i dâ'ire-i tahkīk u îkān hâkim-i hâsım u hümâm ve seyf-i sârim u samsâmın huzûr-ı ma'delet-zuhûrlarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kıldıkda mütevellî-i mezkûr dahi vech-i meşrûh üzre meblağ-ı merkūmu vâkıf-ı mersûm yedinden bi't-tamâm kabz ve tesellüm ve tasarrufunu ikrâr ve i'tirâf ve vekîl-i merkūmu ikrâr-ı meşrûhunda vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkīk etdikden sonra müvekkil-i merkūm mütevellî-i mersûmdan bi'l-muvâcehe da'vâ edip vakf-ı nukūd ve âna müteferri' olan zevâbıt-ı kuyûd e'imme-i selâse-i meşhûrîn -rıdvânullâhi te'âlâ aleyhim ecma'în- yanlarında bâtıl olduğuna binâen meblağ-ı sâlifü'l-beyânı ve rıbhından cihet-i tevliyet için ecr-i mislinden ziyâde ahz eylediğini vekâleten taleb ederin dedikde mütevellî-i merkūm vekîl-i mersûma mukābele edip vakf-ı nukūd ve âna mübtenî olan kuyûd-ı şurût Hazret-i Ensârî rivâyeti üzre Hazret-i İmâm Züfer ve hümâm-ı muzaffer -aleyhi rahmetü rabbihi'l-ekber- yanında sahîh ve meşrû' ve adem-i sıhhat-ihtimâli medfû' ve merfû'dur, öyle olsa makbûzum olan meblağ-ı merkūmu ve rıbhından cihet-i tevliyet için aldığım vazîfeyi tesellüm etmezin, eğerçi vazîfe-i tevliyet ecr-i misilden zâid ise dahi deyû teslîmden imtinâ' ve cevâb verdikde hâkim-i müşârun-ileyh -ecrallâhü'l-hakke beyne yedeyhi- hazretleri asl-ı vakf-ı ma'hûd ve zımnında hâsıl olan zevâbıt ve şurûtun sıhhatine ve mütevellî-i mezkûrun cihet-i tevliyet için rıbhdan ahz eylediği vazîfeyi zamândan berâet-i zimmetine hükm-i muhkem ve kazâ-i müstahkem ve mübrem etdikden sonra tekrâr vekîl-i mezbûr da'vâ ve nizâ'a tasaddî ve husûmet ve cidâle te'addî edip vakf-ı nukūd ve âna müteferri' olan zevâbıt ve kuyûd eğerçi imâm-ı ma'hûd yanında sahîhdir lâkin lâzım değildir deyû bi'l-vekâle vakfdan rücû' edip mülk-i vâkıfa red olunmak taleb etdikde mütevellî-i mezbûr yine vekîl-i mezbûra mu'âraza ve mukābele edip sıhhat-ı vakf-ı nukūd gerçi imâm-ı ma'hûd yanında sıfât-ı lüzûmdan ârî ve hükm-i hâkim-i âlim vakf-ı nukūda lüzûm ifâde eylemez, lâkin imâmeyn-i hümâmeyn ve sadreyn-i kumkâmeyn yanlarında lüzûm ifâde eder, ale'l-husûs icmâ' bunun üzerinde mün'akid olmuşdur ki kaçan hükm-i hâkim[-i] ârif fasl-ı müctehedun-fîhe mülâkī ve müsâdif olsa cumhûr-ı e'imme yanlarında ol hâkimin hükmü nâfiz olup infisâh ve intikāzı kābil değildir ve bu makūle hükmün tenfîz ve imzâ ve kabûl-i irtizâsı küll üzre hatm ve vâcibdir çün hâl bu minvâl üzre olucak sadedinde olduğumuz husûsun dahi sıhhati inde'l-cemî' sâbit ve mukarrer ve muhakkak [ve] mu'teberdir, lâ-siyyemâ imâmeyn-i hümâmeyn yanlarında nukūd-ı mevkūfe mütevellîye teslîm olundukdan sonra sıhhati lüzûmundan müfârık olmaz, akār-ı mevkūfe müfârık olmadığı gibi deyû mütevellî-i mezkûr da'vâsın tamâm edip hâkim-i müşârun-ileyh -en'amallâhu te'âlâ aleyhi- hazretlerinin imâmeyn-i hümâmeynin re'y-i reşîd ve mezheb-i sedîdleri üzre nukūd-ı merkūmenin vakfiyetinin lüzûmuna hükm taleb eyledikde hâkim-i

Rumeli 21_ sicil.indd 59 31.05.2011 19:08:20

mûmâ-ileyh –esbağallâhu sicâle lutfihî aleyh- dahi tarafeynin kelâmını ısgā ve cânibeynin merâmın istiksâ' etdikde vakıfda olan muhallefât-ı müctehidîne vâkıf ve burhânlarına âlim ve ârif olup cânib-i mütevellîde rüchân-ı kavî ve burhân-ı celî müşâhede ve mu'âyene etmeğin zikr olunan nukūd-ı mevkūfenin sıhhat ve lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î kılıp vakfiyet-i vakf-ı [**9b**] ma'hûd mücmâ'un -aleyh müseccel ve [habs-i ma'mûl] mükemmel olup, min ba'd naks ve nakza mecâl muhâl ve fesh ve ibtâl mümteni'ü'l-ihtimâldir, fe-men beddelehû ba'demâ semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecru'l-vâkıfı'l-merkūm ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm ve alâ hâzâ vaka'a'l-istişhâd ve't-tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Rebî'ilâhir li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Bey b. Abdullah el-cündî, Davud Bey b. Abdullah es-silâhî, el-Hâc Hüsrev b. Abdullah el-mütevellî, Abdullah b. Şems el-mü'ezzin, el-Hâc Hasan b. Şaban, Hamid b. Veli ez-zürrâ', Perviz b. Abdullah el-bakkal, Hasan b. Abdullah er-râcil, Vildan b. Hüseyin el-mü'ezzin, Mehmed b. Vildan, Sinan b. Abdullah el-attâr, Mahmud b. Abdullah er-râcil, Arslan [b.] Abdullah, Mustafa b. Hüseyin, İdris Bey b. Abdullah odabaşı, Hasan b. Abdullah es-sandukî, Ferruh b. Abdullah er-râcil, Mustafa b. Yahya el-cündî, Hasan b. Abdullah, el-Hâc Ali b. Abdullah ve gayruhüm.

10 [9b-1] Müderris Şah Mehmed Çelebi'nin oğlu Mustafa'nın vakıf mütevellisi Abdülkerim'den alacağını alması

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Ağa Câmi'i mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden merhûm ve mağfûrun-leh Mevlânâ Şah Mehmed Çelebi b. Eyüb nâm müderrisîn sulbî sagīr oğlu Mustafa Çelebi'ye cânib-i şer'-i şerîfden vasî nasb olunan fahrü'l-akrân Süleyman Çelebi b. Abdurrahman meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup merhûm İlyas b. Yusuf nâm sâhib-i hayrın vakfına evlâdından meşrûtiyyet üzre mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Abdülkerim nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem müteveffâ-yı mezbûr Şah Mehmed Çelebi hâl-i hayâtında sene tis'a ve tis'în ve tis'a mi'e Recebi gurresinde mezbûr İlyas vakfıdır deyû mahmiye-i mezbûre ebvâbından Balat Kapısı hâricinde vâki' iki tarafı yine mezbûr İlyas vakfı ve iki tarafı tarîk-i âmla mahdûd bir kıt'a bağçenin yerin mezbûr Abdülkerim'den mukāta'a ile alıp ücret-i mu'accele tarîki üzre mezbûra yirmi dört bin akçe teslîm etdikden sonra zikr olunan bağçenin eşcârı olmağın mezbûr Abdülkerim arzını hâli teslîm etmeyip ve zikr olunan bağçenin yeri Ayasofya Vakfı olmağla eşcârın kal' edip mezbûra teslîm etmek müyesser olmayıp ve mezbûr Şah Mehmed Çelebi vefât edip icâre-i mezkûre sahîha olmamağla mezbûr Şah Mehmed

Rumeli 21_ sicil.indd 60 31.05.2011 19:08:20

Çelebi merkūm Abdülkerim'e ücret-i mu'accele deyû teslîm eylediği yirmi dört bin akçe oğlu sagīr-i mezbûr Mustafa Çelebi'ye intikāl itmeğin, hâlâ meblağ-ı mezbûr yirmi dört bin akçeyi merkūm Abdülkerim yedinden vesâyetin hasebiyle sagīr-i mezbûr için alıp bi't-tamâm kabz edip ve husûs-ı mezbûra müte'allik merkūm ile alâka kalmamışdır dedikde vasiyy-i mezkûrun vech-i meşrûh üzre olan kelâmın mesfûr Abdülkerim vicâhen tasdîk edip vâki'-i hâl gıbbe'ş-şuâl ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'ş-şâmin ve'l-ışrîn min Rebî'ilâhir li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. ( ) el-imâm, Ahmed b. Mustafa el-imâm, Kaya Çelebi b. Şaban, Hüseyin b. Abdullah, Murad b. Abdullah, İbrahim b. Mehmed, Ahmed Bey serrâc.

11 [9b-2, Arapça] İbrahim b. Mehmed'in, muhallefâtına el konulan yaya el-Hâc Mustafa b. İbrahim'in vârisi olduğu

Rumeli-i ma'mûre vilâyetinde vâki' Koca kazâsı tevâbi'inden Mizançe karyesi ahâlîsinden olan udûlden Yusuf Ağa b. Yahya zevvâk-ı sultânî ve Ebûbekir Çavuş b. Pervâne nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde -el-masûn ani't-tağyîr ve't-tahrîf- hâzırân olup, elân Atebe-i aliyyede vâki' râcilin tâifesi beytülmâlinin emîni olup, meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde -el-masûn ani't-tağyîr ve't-tahrîf- hâzırân olup, elân Atebe-i aliyyede vâki' râcilin tâifesi beytülmâlinin emîni olup, bundan akdem sefer-i sultânîde fevt olan tâife-i mezkûrenin birinci bölüğü yayalarından el-Hâc Mustafa b. İbrahim nâm râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan fahrü'l-akrân Ali Subaşı b. Abdülmennân mahzarında, karye-i mezbûre ahâlîsinden râfi'-i hâze'l-kitâb İbrahim b. Mehmed'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezkûr el-Hâc Mustafa, müdde'î-i mezkûr İbrahim'in sulbî oğludur; mezbûr İbrahim onun babası ve usûbet-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Verâseti ona münhasıra olup ondan başka vârisi veya terekeye müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın Koca kadısı Mevlâna Mehmed b. Mehmed'den sâdır olan ve ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olduğu, onun hücceti ve üzerindeki mührün onun mührü olduğunun Ali b. Bâli ve Mehmed b. Ali nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olmasının ardından mûcibiyle hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâmin min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Hızır odabaşı, Behrâm b. Abdullah, Ali b. Bâli, Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah

Rumeli 21_ sicil.indd 61 31.05.2011 19:08:20

12 [9b-3, Arapça] Mehmed Çavuş b. Habib'in evini bey‘ bi'l-vefâ ile Seyyid Mehmed b. Mustafa'ya sattığı

Dârü's-saltanat-i seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Abdi Subaşı mahallesinde sâkin olan mefharü'l-a‘yân Mehmed Çavuş b. Habib nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzilini râfi‘-i hâze'l-kitâb mefharü's-sâdât Seyyid Mehmed b. Mustafa'ya bey‘ bi'l-vefâ tarîkiyle bey‘ ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da merkūm Mehmed Çavuş'un işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahalle-i mezbûrede vâki‘ olup, sekiz fevkānî beyti, altlarında ahır bulunan müte‘addid selâmlığı, su kuyusunu, bahçeyi, helâyı ve avluyu muhtevî olan ve bir taraftan bâyi‘-i mezkûr mülkü, diğer taraftan Şehrî Hâtun mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî‘-i menzili cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt altmış üç bin akçe-i Osmânî semen-i mu‘ayyen-i makbûz ile zeyilde mezkûr târihden i‘tibâren altı ay va‘de ile bey‘ bi'l-vefâ ile, îcâb kabûl ve teslîm tesellümle iştirâ etti. Vâki‘ ikrâr, müşterî-i mezbûr tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi. Sonra Mustafa Çelebi b. Mehmed, menzil-i mezkûrun derkine îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ zâlike fi'l-yevmi'r-râbi‘ min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah Halîfe b. Mahmud el-İmâm, Hüseyin b. Ali el-müezzin, Ahmed b. Mustafa el-İmâm, Mehmed b. Ramazan el-müezzin, Hasan Ağa muhzırbaşı

13 [10a-1] Mehmed Çavuş'un Seyyid Mehmed'e olan borcuna karşılık evini bey‘ bi'l-vefâ ile satışı

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Abdi Subaşı mahallesinde sâkin Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mehmed Çavuş b. Habib meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup işbu râfi‘ü'l-kitâb fahrü's-sâdât es-Seyyid Mehmed b. Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem zimmetimde mezbûr es-Seyyid Mehmed'e cihet-i karzdan elli bin ve çuka bahâsından bin cem‘an elli bir bin akçe deynim olup ba‘dehû mezbûr es-Seyyid Mehmed yedinden meblağ-ı mezkûr mukābelesinde kendi mülkümden iki kemer raht ve üç aded kemer kılıç ve bir gümüş tîrkeş ve bir gümüş eyer rehn-i makbûz vaz‘ ve teslîm edip ba‘dehû mezbûr es-Seyyid Mehmed'den on iki bin akçe dahi alıp kabz edip zimmetimde cem‘an altmış üç bin akçe hakkı olmuş idi. Hâlâ zikr olunan altmış üç bin akçeye mahalle-i mezkûrede vâki‘ bir tarafı yine benim mülküme ve bir tarafı Şehrî Hâtun mülküne ve iki tarafı tarîk-i âma muttasıl mülk menzilimi mezkûr es-Seyyid Mehmed'e bey‘-i bi'l-vefâ ile bey‘ ve menzil-i mezbûru teslîm

Rumeli 21_ sicil.indd 62 31.05.2011 19:08:20

edip sâbıkan rehin tarîki üzre teslîm eylediğim sâlifü'z-zikr esbâbı bi't-tamâm mezbûr es-Seyyid Mehmed yedinden alıp kabz ve tesellüm eyledim dedikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun[u] mesfûr es-Seyyid Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî yevmi'r-râbi' min Cumâdelûlâ li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

14 [10a-2, Arapça] el-Hâc Memi b. el-Hâc Nebi Han'ın, muhallefâtına el konulan el-Hâc İbrahim b. el-Hâc Nebi Han'ın kardeşi ve vârisi olduğu

Anadolu-i ma'mûrede vâki' Tosya kasabası sükkânından kavaf el-Hâc Ali b. Ahmed ve tâcir el-Hâc Mehmed b. Hasan nâm kimesneler, emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- hâzırûn olup, elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâs emîni kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, kasaba-i mezkûre ahâlîsinden râfi'-i hâze'l-kitâb el-Hâc Memi b. el-Hâc Nebi Hân'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûr yine ahâlî-i kasaba-i mezkûreden olup medîne-i Edirne'ye gider iken fevt olan ve zeyilde mezkûr senenin Rebî'ulevvel ayının yirmi yedinci günü medîne-i mezkûrede vâki' olan muhallefâtından râyicü'l-vakt on bin yüz akçe-i Osmânîsi, terekesini kabza memûr olan mefharü'l-akrân kāid-i sultânî Haydar Çavuş yediyle zabt edilip Hazîne-i âmireye ulaşan merhûm el-Hâc İbrahim b. el-Hâc Nebi Hân'ın ana-baba bir kardeşi ve usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Babası ve müteveffâ-i mezbûrun babası aynıdır. Anneleri Kadın Paşa bt. Şaban'dır. Verâseti ona münhasırdır. Ondan başka vârisi ve terekeye müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın kasaba-i mezbûre kadısı Mevlâna Osman b. Mehmed'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu ve onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Ahmed Bey b. Hızır ve Mustafa Bey b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. İbrahim, Hasan b. Murad, Mehmed b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah er-râcil ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 63 31.05.2011 19:08:20

15 [10b-1, Arapça] Kaçak kölenin sahibine iadesi

Anadolu-i ma'mûre vilâyetinde vâki' kazâ-i Döğer? tevâbi'inden Kirişborlu? karyesi ahâlîsinden olan, udûlden Musa b. Ahmed el-hatîb ve Vefa Kethüdâ b. Ramazan meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâzırân olup, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Nebvethâne mahallesinde sâkin olan Hızır Çavuş b. Nasuh nâm hasm-ı câhid mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb yine karye-i mezbûre ahâlîsinden Siyami Halîfe b. Hızır'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, orta boylu, şaşı gözlü, zenci, Nûbiyyü'l-asl, ve elân münkir-i mezbûr Hızır Çavuş yedinde bulunan Mercan b. Abdullah nâm gulâm, müdde'î-i mezkûr Siyami Halîfe'nin mülk-i mahz-ı ve hakk-ı hâlis-i sırfıdır. Zeyilde mezkûr târihden bir buçuk sene mukaddem müdde'înin mülkünden kaçmıştır. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Ali el-müste'id, Mahmud b. İsmail kadı, Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah

16 [10b-2, Arapça] Memi b. Hasan'ın Bâli Subaşı b. Hasan'ı vekil ettiği

Râcil Memi b. Hasan nâm kimesne meclisi-i şer'-i şerîfde hâzır olup râfi'-i hâze'l-kitâb râcil Pîrî b. Nasuh nâm kimesneyi, mahmiye-i Kostantıniyye'de bundan akdem vefât eden yayabaşılar zümresinden Bâli Subaşı b. Hasan nâm ana-baba bir kardeşinden kendisine irs-i şer'le intikāl eden muhallefâtın kabzı, kendisine îsâli, kabz ve îsâl için nizâ' ve muhâsamaya ve alâ hasebi'l-iktizâ hükkâm-ı zevi'l-efdâl huzûrunda murâfa'aya vekîl eyleyip cemî'-i umûruna nefsine nâib kıldığını ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr da vekâlet-i mezbûreyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Vâki' ikrâr, vekîl-i merkūm tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi'l-âşir min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: İdris b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah, Hüseyin b. Eynehan, Behrâm [b.] Abdullah

17 [10b-3, Arapça] Muhallefâtı zaptedilen Hızır Çavuş b. Yakub'un Sinan Ağa b. Ali Vakfı'ndan ödünç aldığı

Udûlden Mustafa Bey b. Abdullah, Ahmed b. Habib el-müezzin ve Cafer b. Bahtiyar nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup, mahmiye-i mezbûre mahallâtından Molla Hüsrev mahallesinde sâkin iken bundan akdem sefer-i sultânîde fevt olan merhûm Hızır Çavuş b. Yakub'un muhallefâtına vâzı'-ı yed

Rumeli 21_ sicil.indd 64 31.05.2011 19:08:20

olan Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâs emîni fahrü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, merhûm Sinan Ağa b. Ali Vakfı'na mütevellî olan râfi'-i hâze'l-kitâb el-Hâc Ahmed b. Muharrem'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûrun üzerinde ve zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından ve karz cihetinden otuz beş bin akçe vakf-ı merkūmun hakkı vardır. Meblağ-ı mezbûr, müteveffâ-i merkūmun zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Bey b. Abdullah, reis-i sultânî, Şaban b. Mustafa, Hüseyin b. Abdurrahman attâr, Mehmed Çelebi b. Mahmud kâtib ve gayruhüm

18 [10b-4, Arapça] Ahmed Bey b. Abdullah'ın, muhallefâtı zaptedilen Hızır Çavuş b. Yakub'da ödünçten alacağı olduğu

Udûlden Mustafa Bey b. Abdullah er-râcil ve Behrâm Bey b. Abdullah elcündî nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, mahmiye-i mezbûre mahallâtından Molla Hüsrev mahallesinde sâkin iken bundan akdem sefer-i sultânîde fevt olan merhûm Hızır Çavuş b. Yakub'un muhallefâtına vâzı'-ı yed olan Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâs emîni fahrü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, Ahmed Bey b. Abdullah kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti Veli Bey b. Abdullah ve Mehmed b. Mustafa'nın şehâdetleri ile sâbit olan râfi'-i hâze'l-kitâb Abbas b. İbrahim nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûrun üzerinde ve zimmetinde müvekkil-i merkūmun karz-ı şer'î cihetinden on iki bin akçe-i Osmânî hakkı vardır. Meblağ-ı mezbûr, müteveffâ-i merkūmun zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

19 [11a-1, Arapça] Muhallefâtı karısı tarafından zaptedilen Mevlânâ Abdülbâki Efendi b. Ali'nin diğer mirasçılarının da hak sahibi olduğu

Udûlden Hüseyin Çavuş b. Nebi ve İbrahim Çelebi b. Kasım nân kimesneler meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde -sânehullâhu te'âlâ ani't-tağyîr

Rumeli 21_ sicil.indd 65 31.05.2011 19:08:20

ve't-tahrîf- hâzırân olup, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Eski İmâret mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden ve muhallefâtı âtiyyü'z-zikr zevcesi tarafından zabt edilen merhûm-i mebrûr Bekâî diye ma'rûf Mevlâna Abdülbâkī Efendi b. Ali'nin zevcesi ve vârisi olan Fâize bt. Mehmed kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti sâbit olan Ali Çelebi b. Mahmud mahzarında ve müteveffâ-i mezkûrun sulbiye kızı ve vârisi olan Hatice nâm sagīreye kıbel-i şerden mansûb vasî olan Mevlâna İbrahim b. Ali'nin mahzarında, vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' İznik kasabası sükkânından olan Osman b. Ali ve Asiye Hâtun bt. Ali'nin kendi nefislerinden asâleten ve yine kasaba-i mezkûre sükkânından Emine ve Meryem ibnetey Ali nâm hâtunlar kıbelinden da'vâ, kabz ve îsâle ve kabz ve îsâl ile alâkalı husûslarda cedel ve münâza'a ve haseb-i iktizâ-i hâlde hükkâm-ı zevi'l-efdâl huzûrunda murâfa'aya vekâleti Pîr Mehmed b. Mehmed ve Haydar b. İsa'nın şehâdetleri ile sâbit olan Ferhad b. Abdullah ve Ebûbekir b. Sinan'dan vekâleten sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'iyeyn-i mezbûreyn Osman ve Asiye ile müvekkileteyn-i mesfûreteyn Emine ve Meryem ana-baba bir kardeştirler. Müteveffâ-i mezkûr Abdülbâkī Efendi'nin usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisleridir. Zira babaları ve müteveffâ-i mezkûrun babası Ali b. Aydın'dır; anneleri Hanım b. Pîrî'dir. Verâseti onlara, sagīre kızı Hatice'ye ve müvekkile-i merkūme Fâize'ye münhasırdır. Onlardan başka vâris ve terekeye müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın kasaba-i mezbûre kadısı Mevlâna Ali b. Mehmed'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu ve onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Mustafa b. Mehmed ve Mustafa b. Muharrem et-tâcirin şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Çelebi b. Memi el-müste'id, Behrâm Bey b. Abdullah, Abbas Halîfe b. İbrahim el-İmâm, Ahmed Halîfe b. Muharrem el-İmâm ve Behrâm b. Abdullah ve gayruhüm

20 [11a-2, Arapça] Haydar Bey b. Abdullah'ın evini vakfettiği

el-Hamdü lillâh el-vâkıf alâ küllî hâl el-muttali' alâ mâ câle fi'l-bâl ve's-salâtü alâ Muhammed zi'l-hayri ve'l-celâl ve alâ hayri'l-ashâb ve'l-âl. Hamdele ve salvele… Ammâ ba'd, işbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccettir. Dârü's-saltanat-i seniyye mahmiye-i Kostantıniyye

Rumeli 21_ sicil.indd 66 31.05.2011 19:08:20

mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkin olan yirmi sekizinci yayalar bölüğünden sâhibü'l-hayrât ve râtibü'l-meberrât mefharü'l-eşbâh Haydar Bey b. Abdullah kıbelinden tafsîlâtı aşağıda gelecek vakıf ikrârına ve tescîl maksadıyla vakıfdan rücû'a vekâleti Mustafa b. Osman el-müezzin ve Ali b. İsa nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan el-Hâc Kasım b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şerî'at-i şerîfe-i garrâ ve mahfil-i tarîkat-i münîfe-i zehrâda hâzır olup müvekkil-i mezbûrunun işbu vakıf ikrârının sudûruna kadar silk-i mülk-i sahîhinde bulunan, mahalle-i mesfûrede vâki', üzerinde fevkânî bir beyt bulunan tahtânî bir beyti, selâmlığı, helâyı ve avluyu hâvî bulunan, bir taraftan Ayşe Hâtun bt. Cafer mülkü, diğer taraftan Hasan b. Abdullah mülkü, öteki taraftan Zübeyde Hâtun bt. Hüseyin mülkü, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i mülkünü cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsimi ve tarâ'ıkı ile mülk-i sahîhinden ifrâz edip niyet-i hâlise ve taviyye-i sâfiye ile vakfedip habsettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf etti. Vâkıf-ı mezbûr, menzil-i merkūmda süknâyı evvelâ müddet-i hayâtınca kendisine vefâtından sonra müddet-i hayâtınca zevcesinin kardeşi Hüseyin b. Abdullah'a sonra mezbûrun evlâdına, sonra nesilleri kesilinceye kadar evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart etti. Menzilin tamirini orada kalan kimesne üzerine ve kendi mâlı ile şart etti; kendi mâlı ile tamir etmezse hâkimin izni ile ihrâcını sonra menzilin kirâya verilip ücret-i kirâ ile menzilin tamir edilmesini şart etti. Tevliye-i hasbiyyeyi kendi nefsine, sonra menzilde kalacak kimesneye şart etti. Bunların nesilleri kesildiğinde menzil-i mezkûrun, mahmiye-i mezkûrede vâki' Medîne-i münevvere evkāfına mütevellî olan kimesne yediyle emsâl kirâ ile kirâya verilmesini şart etti. Ücret-i kirâdan hâsıl olan meblağdan vakt-i hâcette kâfi miktarının menzilin tamirine sarf edilmesini şart etti. Artan miktarın Medîne-i münevvere ve Ravza-i şerîfe-i mutahhara fukarâsına sarf edilmesini şart etti. Vekîl-i mezbûr sonra vâkıf-ı merkūmun, emr-i vakf ve şerâiti ve kuyûdu ve zavâbıtı tamâmlandığında menzil-i mezbûru tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği Bayram b. Kasım'a teslîm ettiğini ikrâr etti. O dahi teselüm ve kabz edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf eyledi. Hâl bu minvâl üzre iken vekîl-i merkūm akār-ı mezbûrun vakfiyetinden rücû'a şürû' edip müvekkilinin mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Hâkim-i mûmâ ileyh mesâil-i evkāfta eimme-i eşrâf beyninde cârî ihtilâfı da bilerek ve hüküm husûsunda lâzım gelen husûsâta ri'âyet ederek vakfın sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Menzil-i mezkûr bu sûretle kimesne tarafından tebdîl ve tağyîri câ'iz olmayacak şekilde müebbed, lâzım, müseccel bir vakıf hâline geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf el-merkūm ale'l-hayyi'l-kayyum."

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 67 31.05.2011 19:08:20

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman b. Yusuf el-İmâm, Mustafa b. Osman el-müezzin, İbrahim Bey b. Abdullah el-cündî, Ali b. İsa el-İmâm, Rüstem b. Abdullah, el-Hâc Kasım b. Abdullah, el-Hâc Hüseyin b. Abdullah er-râcil, Ali b. Ahmed, Mehmed b. Abdullah, Hüseyin b. Ali el-attâr, Mustafa b. Mehmed, Hüseyin b. Abdullah ve gayruhüm

21 [11b-1] Hasan Reis'in Baba Mehmed Çelebi b. Mahmud'a açtığı alacak davasından vazgeçmesi

Dîvân-ı Hümâyûn kâtiblerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Baba Mehmed Çelebi b. Mahmud meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup kasaba-i Kasımpaşa'da Surûrî Efendi mahallesinde sâkin Hâssa re'îslerden Hasan Reis b. Mehmed nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Hasan Reis sene ihdâ ve elf Cumâdelâhire'sinde vilâyet-i Eflak voyvodası Aleksandra nâm zimmîye elli beş bin mev'ûd akçeye beş yüz vakıyye yel mumu ve mâ-beynlerinde ma'lûm bir re's at ve bir gümüş raht ve bir câriye bey' edip zikr olunan emti'ayı mezbûr zimmîye teslîm eyledikden sonra sâlifü'z-zikr Hasan Reis zikr olunan emti'ayı mezkûr zimmîye bey'ini inkâr edip benim için sana bey' etmiş idim deyû meblağ-ı mezkûr elli beş bin akçeyi benden taleb eyledikde ben inkâr edip mâ-beynimizde nice def'a nizâ' ve husûmet vâki' olmuş idi. Hâlâ mezbûr Hasan Reis zikr olunan emti'ayı mezbûr zimmîye bey'ini i'tirâf etmişdir, suâl olunup ikrârı tahrîr olunmak taleb ederin dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Hasan Reis tav'an ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-vâki' zikri sebk eden emti'ayı târih-i mezkûrda mezkûr Aleksandra voyvodaya bey' ve teslîm edip mezbûr Baba Mehmed Çelebi'nin husûs-ı mezbûrda kat'an a[lâ]kası olmayıp mezkûrdan eylediğim da'vâ bî-vechdir eğer min ba'd dahi da'vâ edersem inde'l-hükkâm mesmû' olmaya dedikde tarafeynden sâdır olan kelâm bi't-taleb kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min Cumâdelûlâ li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Muharrem Çelebi b. Hüseyin el-müderris, Hoca Hüsrev b. Abdullah kethüdâ-yı Bezzâzistân-ı atîk, el-Hâc Mahmud b. el-Hâc Ali, Ahmed Çavuş b. Ömer, Mustafa b. Abdullah kethüdâ-yı arakiyyeciyân, Hüseyin Bey b. Emirhan el-cevherî-i sultânî, Mustafa Bey [b.] Abdullah ez-zevvâk, Yusuf Çavuş, Hasan Bey b. Abdullah, Usta Ali [b.] Mehmed, Mustafa Bey b. Abdullah ol dahi [tâbi'-i Hoca Hüsrev mezbûr], Yusuf Bey b. Abdullah el-cündî, Osman Bey b. Abdullah bevvâb-ı sultânî, Rıdvan Bey b. Abdullah tâbi'-i Hoca Hüsrev m[ezbûr], Kurd Çavuş b. Abdullah, el-Hâc Kābil b. Abdullah tâbi'-i Hoca Hüsrev m[ezbûr], Zekeriya b. ( ) [tâbi'-i] Hoca Hüsrev [mezbûr].

Rumeli 21_ sicil.indd 68 31.05.2011 19:08:20

22 [11b-2] Hasan Reis'in Hasan b. Abdurrahman'a açtığı alacak davasından vazgeçmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kumkapısı kurbunda Nişancı Paşa mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb Hasan b. Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup kasaba-i Kasımpaşa'da merhûm Surûrî Efendi mahallesinde sâkin hâssa re'îslerden Hasan Reis b. Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Hasan Reis vilâyet-i Eflak voyvodası olan Aleksandra nâm zimmîye sene ihdâ ve elf Cemâziyelâhire'sinde kendi emlâkinden iki yüz bin fıddî-i Osmânî-i mev'ûd akçeye Bosneviyyetü'l-asl Yasemin bt. Abdullah nâm bir câriye ve bir doru at ve mâ-beynlerinde ma'lûm ba'zı akmişe-i mütenevvi'a bey' edip [ve] teslîm eyledikden sonra sâlifü'z-zikr Hasan Reis zikr olunan emlâki mezkûr voyvodaya bey'ini inkâr edip benim için, sana bey' etmiş idim ve Dîvân-ı Hümâyûn kâtiblerinden işbu Baba Mehmed b. Mahmud meblağ-ı mezkûra kefîl olmuş idi deyû meblağ-ı mezbûru kâh benden asâleten ve kâh mezbûr Baba Mehmed Çelebi'den kefâleten da'vâ edip biz dahi inkâr edip mâ-beynimizde nice nizâ' ve husûmet vâki' olmuş idi. Hâlâ mezbûr Hasan Reis zikr olunan emti'ayı mesfûr voyvodaya bey'ini i'tirâf etmişdir, suâl olunmak taleb ederin dedikde gıbbe'ş-suâl mezbûr Hasan Reis merkūmân Hasan ve Baba Mehmed mahzarlarında tav'an ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-vâki' zikri sebk eden emti'ayı târih-i mezbûrda mezbûr Aleksandra voyvodaya bey' ve teslîm edip husûs-ı mezbûrda merkūm Hasan'ın asâleten ve mezbûr Baba Mehmed Çelebi'nin kefâleten kat'an alâkaları olmayıp mezbûrlardan asâleten ve kefâleten eylediğim da'vâ bî-vech idi. Eğer min ba'd dahi meblağ-ı mezbûra müte'allik mezbûrlardan asâleten ve kefâleten da'vâ edersem inde'l-hükkâm mesmû' olmaya dedikde tarafeynden sâdır olan kelâm bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr bi mahzari's-sâbıkın.

[Şuhûdü'l-hâl yazılmamıştır].

23 [12a-1] Baba Mehmed Çelebi'nin Hasan Reis'te olan alacağını tahsil etmesi

Dîvân-ı refî'ü'l-bünyân kâtiblerinden fahrü'l-akrân Baba Mehmed Çelebi b. Mahmud meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup kasaba-i Kasımpaşa'da merhûm Surûrî Efendi mahallesinde sâkin hâssa re'îslerden işbu râfi'ü'l-kitâb Hasan Reis b. Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem sene ihdâ ve elf Cemâziyelâhire'sinde mezkûr Hasan Reis'e karz tarîki üzre kırk sekiz bin sekiz yüz akçe verip ba'dehû bin sekiz yüz akçesin mezbûrdan istîfâ edip kırk yedi bin akçesi zimmetinde bâkī kalıp ba'dehû meblağ-ı mezbûru taleb eylediğimde

Rumeli 21_ sicil.indd 69 31.05.2011 19:08:20

mezbûr Hasan Reis i'tirâf edip lâkin meblağ-ı mezbûru bana edâdan imtinâ' etmekle mâ-beynimizde nice husûmet ve nizâ' vâki' olmuş idi. Hâlâ meblağ-ı mezkûr kırk yedi bin akçe mukābelesinde mezbûr Hasan Reis'in Abazaviyyetü'l-asl Meleksima bt. Abdullah nâm bir mülk câriyesin alıp kabz edip mezbûrun zimmetinde olan hakkımı bi't-tamâm istîfâ edip meblağ-ı mezkûra müte'allik mezbûr Hasan Reis'le kat'an alâkam kalmamışdır. Eğer min ba'd dahi benden husûs-ı mezbûra müte'allik husûmet ve nizâ' sâdır olursa inde'l-hükkâm mesmû' olmaya dedikde mukırr-ı mezbûr Baba Mehmed Çelebi'nin kelâm-ı meşrûhunu sâlifü'z-zikr Hasan Reis vicâhen tasdîk edip vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb ü kayd olundu.

Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

24 [12a-2] Mütevelli Ferruh Bey'in Çavuş Hüseyin Ağa'dan mukātaa gelirini tahsil ettiği

Kasaba-i Gebze'de âsûde olan merhûm ve mağfûrun-leh Mustafa Paşa imâreti evkāfına hâlâ mütevellî fahrü'l-akrân Ferruh Bey b. Abdülmennân meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup Dergâh-ı âlî çavuşlarından işbu râfi'ü'l-kitâb zahrü'l-a'yân Hüseyin Ağa b. Abdülmennân tarafından husûs-ı âti'z-zikri tasdîka vekîl-i şer'î olan İbrahim b. Sefer nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip evkāf-ı mezbûreden olup Zadreme mukāta'ası dimekle ma'rûf olan mukāta'a mahsûlünden bir def'a otuz bin ve bir def'a kırk bin cem'an yetmiş bin fıddî-i Osmânî akçeyi mukāta'a-i mezkûreye alâkası olan mezbûr Hüseyin Ağa yedinden vakf-ı mezbûr için tevliyetim hasebiyle alıp bi't-tamâm kabz eyledim dedikde mütevellî-i mezkûrun ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mesfûr vicâhen tasdîk etdikde vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Rebî'ilevvel li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: es-Seyyid Abdullah b. es-Seyyid, Hasan Halîfe, Ramazan b. Abdullah, Hüseyin b. Abdullah, Mustafa Çavuş Beyzâde, Hamza b. Abdullah.

25 [12a-3] Hüseyin b. Hasan'ın Hüseyin Ağa Vakfı'na ait dükkânı kiralaması

İşbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin b. Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Hüseyin Ağa Vakfı'na hâlâ mütevellî olan Şeyh Ahmed b. Süleyman nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip vakf-ı mezkûrdan Ayasofya kurbunda vâki' iki tarafı vakf-ı mezkûra ve bir

Rumeli 21_ sicil.indd 70 31.05.2011 19:08:20

tarafı Sinan Çavuş Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i âma muttasıl bir bâb dükkân bundan akdem cânib-i vakfa yevmî iki akçe ücret-i müeccele ile taht-ı tasarrufumda iken harîk vâki‘ olup dükkân-ı mezbûr yanmış idi. Hâlâ zikr olunan dükkân yine binâ olunup lâkin zikr olunan binânın ba‘zı benim olmağla dükkân-ı mezbûra âhar kimesne ne mikdâr ücret verirler ise ben dahi ol mikdâr ücretle dükkâna mutasarrıf olup âhara verilmemek taleb ederin dedikde mütevellî-i mezbûr dahi dükkân-ı mesfûra âhar verdiği ücreti mezbûr Hasan verirken dükkânı âhara vermemeğe müte‘ahhid olup cânibeynden sâdır olan kelâm bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min Cumâdelûlâ li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Abdullah, Behrâm b. Abdullah, Hasan b. Ahmed ve gayruhüm.

26 [12a-4, Arapça] Mimarbaşı Davud Ağa b. Abdülmennân'ın Kıbrıs asıllı kölesini âzat ettiği

Atebe-i aliyye saltanat-ı seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mimarbaşı umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Davud Ağa b. Abdülmennân kıbelinden âtiyyü'z-zikr âzat ikrârına vekâleti Mimar Derviş b. Sinan ve Mimar Süleyman b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan mefharü'l-emâsil ve'l-akrân Veli Bey b. Mahmud meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde hâzır olup, müvekkil-i mezbûrunun, rıkkını mu‘terif olan, orta boylu, çatık kaşlı, sarışın, yüzünde çiçek izleri olan, Kıbrısiyyü'l-asl hâmil-i hâze'l-kitâb Perviz b. Abdullah nâm gulâm-i memlûkini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti rabbihi'r-rahîm âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Abd-i mezkûr, sâir ahrâr-ı asliyyîn-i mükellefîn gibi hür bir kimesne oldu. Efendilerin âzatlı köleleri üzerinde şer‘an sâbit olan velâ hakkından gayrı üzerinde kimesnenin bir hakkı kalmadı.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 25 min Cumâdelûlâ sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdi b. Mustafa, Hasan b. Mustafa, Mehmed b. Abdullah, İsmail b. el-Mimar ve gayruhüm

27 [12b-1, Arapça] Mustafa b. Seydi'nin, muhallefâtı beytülmâlce zaptedilen Seydi b. el-Hâc Hamza'nın oğlu ve vârisi olduğu

Anadolu-i ma‘mûrede vâki‘ Merzin? kazâsı sükkânından udûlden el-Hâc Mustafa b. Mahmud ve Mustafa b. el-Hâc Mirza nâm kimesneler, emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte‘âlî- hâzırân olup, elân Dârü's-saltanati's-seniyye

Rumeli 21_ sicil.indd 71 31.05.2011 19:08:20

mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki‘ Beytülmâl-i hâs emîni kıdvetü'l-a‘yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, kasaba-i mezbûrede sâkin Mustafa b. Seydi'den sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘î-i mezkûr Mustafa, Limni Adası kurbunda Yorgi'nin sefînesinde iken bundan akdem vefât eden ve muhallefâtı orada vâki‘ Beytülmâl emînleri Hasan Çavuş ve Murad Çavuş yedleriyle zabt edilip zeyl-i kitâbda mezkûr senenin Safer-i muzafferinin yirmi birinci günü muhallefât-ı mezbûre semeninden râyicü'l-vakt on bin akçesi, emîneyn-i mezkûreyn tarafından Atebe-i aliyyeye yollanan ve zamânın Beytülmâl müfettişi olan müfettiş Alâaddin'in ünvânıyla mu‘anven defter-i muhâsebe mûcibince Hızâne-i âmireye teslîm edilen merhûm Seydi b. el-Hâc Hamza'nın sulbî oğlu ve usûbet-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Ondan* başka vâris ve terekeye müstehak kimesne bilmiyoruz. Zamânın kasaba-i mezbûre kadısı Mevlâna Mehmed b. Şeyh İbrahim'den sâdır olan, ünvânıyla mu‘anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu ve onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Ahmed b. Şah Hüseyin ve Mustafa b. Ahmed'in şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba‘de't-ta‘dîli'ş-şer‘î ve't-tezkiyeti'ş-şer‘iyye inde'ş-şer‘ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 24 min Cumâdelûlâ sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Hacı Mustafa, Mehmed b. Hacı Mustafa, Hasan b. Abdi, Süleyman b. Ahmed, Hüsrev Çavuş [b.] Abdullah

Bundan aşağısı eşrefu'l-fudelâi'l-kirâm Abdülbâkī Efendi zamânında vâki‘ olmuşdur.

28 [12b-2, Arapça] Mustafa Kethüdâ b. Ferhad Bey'in evini karısı Rahime Hanım bt. Kasım Paşa'ya sattığı

[Tasdîk 1] Menkūle an aslihâ lâ raybe fî naklihâ, Bunu vilâyet-i Rumeli kazaskeri el-fakīr Es‘ad b. el-müvellâ el-merhûm Sadeddin yazdı. Gufire anhümâ.

[Tasdîk 2] Aslına mutâbık sûretidir. Bunu Rumeli-i mahrûse kazaskeri Abdülbâkī b. Mehmed yazdı. Gufire anhümâ.

El-Hamdu lillâh ellezî ehalle el-bey‘a ve'ş-şırâ ve harreme'l-fazli ve'r-ribâ ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammed el-Mustafa ve alâ âlihî el-murtazâ ve ashâbihî el-müctebâ. Ammâ ba‘d. İşbu bey‘ ikrârından bahseden sahîh ve şer‘î bir hüccet, sarîh ve mer‘î bir vesîkadır. Umdetü'l-ekâbir ve'l-efâhim zü'l-kadri'r-refî‘

* Metinde "ikisinden".

Rumeli 21_ sicil.indd 72 31.05.2011 19:08:20

ve'l-câhi'l-menî‘ el-mahfûf bi sunûfi avâtıfi'l-meliki'l-mennân Mustafa Kethüdâ b. Ferhad Bey -dâme izzuhû- meclis-i şer‘-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde hâzır olup âtiyyü'z-zikr menzilini hâmile-i hâzihi's-sahîfeti'ş-şer‘iyye ve hâfızatü'l-vesîkati'l- mer‘iyye umdetü'l-muhadderât ve zübdetü'l-muvakkirât fahrü'n-nisvân Âişetü'z-zamân Râbiatü'd-devrân Rahime Hanım bt. Kasım Paşa -dâmet ismetühâ- nâm zevcesine bey‘-i bâtt-ı sahîh ile bey‘ ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Zevce-i mezbûre de kendi mâlıyla ve kendisi için, merkūm Mustafa Kethüdâ'nın işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki‘ Cezerî Kasım Paşa mahallesinde kâin, fevkānî yedi beyti, üç orta sofasını, dört dehlizi, taşdan ma‘mûl dört selâmlığı, ahırı, fevkānî dört odayı, hamamı, Kâtib Hüseyin inşâ ettiği bâyi‘-i mezbûrun iştirâ ettiği müşterek duvarları, köşk ta‘bîr edilen fevkānî serîri, hâricinde bulunan tahtânî mutfağı, müşterek fevkānî hamamı, fevkānî odayı, abdesthâneyi, helâyı, dâhilinde bulunan yanında hamam bulunan tahtânî mutfağı, camekânı, serîri, fevkānî odaları hâvî, bir taraftan Murad Paşa hamamı, diğer taraftan Ali Bey b. Abdullah mülkü, öteki taraftan efdalü'l-fudelâi'l-ulemâ'i'l-izâm ecmelü'l-fudelâi'l-fihâm üstâdü efdali's-selâtîn mu‘allimu hulâsati'l-mâi ve't-tîn bahrü'l-ulûmi ve'l-me‘ânî Hazret-i Sa‘dî Çelebi Efendi b. merhûm Hasan Can Efendi mülkü, diğer taraftan fahrü'l-a‘yân Pîrî Ağa b. Abdurrahman mülkü ve Behrâm Kethüdâ'nın taşra odaları, diğer taraftan Ayşe Sultan -dâmet ismetühâ- mülkü ve tarîk-i âm ile mahdûd bulunan ve mukāta‘a-i arzı senevî altı yüz akçe olan cemî‘-i menzili cümle hukūku ve kâffe-i menâfi‘ ile râyicü'l-vakt elli bir bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûzla ve bey‘-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. Müşteriyye-i muşârun ileyhâ kıbelinden ikrârı tasdîke vekâleti Abbas Ağa b. Abdullah ve Yakut Ağa b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim zahrü'l-efâhim ve'l-ekârim Çakırcıbaşı Hasan Ağa b. Abdülkerim tarafından vâki‘ ikrâr vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı şehri Şevvâli'l-mükerrem sene selâse ve ve tis‘în ve tis‘a mi'e.

Şuhûdü'l-hâl: Kenan Ağa b. Abdullah, Süleyman Ağa b. Abdullah, Kutbeddin b. Abdullah, Şeyh Ferhad b. Abdullah, Şahin Ağa b. Abdullah, Hüseyin b. Abdullah, Mehmed Bey b. Abdullah, Ali Ağa b. Abdullah, Yusuf Ağa b. Abdullah, Mehmed Çavuş b. Bâli Çavuş, Ahmed b. Abdullah, Köse Hasan Kethüdâ b. Abdullah

29 [13a-1] Büzürg Ağa diye bilinen Abdurrahman b. Mustafa'nın vakfiyesi

Mâ fîhi min asli'l-vakfı ve şerâ'itihî ve vücûhi's-sarfi ve zevâbitihî vaka‘a ve sahha ledeyye ve tehakkaka beyne yedeyhi kazeytühû bi sıhhatihî ve lüzûmihî

Rumeli 21_ sicil.indd 73 31.05.2011 19:08:20

âlimen bi'l-hilâfi'l -câri beyne'l-e'immeti'l-eşrâf harrerehu'l-fakīr Mehmed b. Mehmed el-kadı bi medîneti Üsküdar –ufiye anhümâ-.

Ta'bîr bi mâ fîhi sâlimen an münâfihî ketebehü'l-fakīr Ebülmeyâmin Mustafa -ufiye anhu-.

Sûretün muvâfıkatün li-aslihâ nukilet bi lâ ziyâdetin ve [lâ] noksan, harrerehu'l-fakīr Mehmed b. Hasan el-müvellâ bi medîneti Üsküdar el-mahmiye.

Cemî'-i efrâd hamd ale't-tafsîl ve'l-icmâl ve cümle-i a'dâd şükr bi't-tamâm ve'l-kemâl ola, vâkıf-ı hâl ve vâhib-i câh u celâl olan vâcibü'l-vücûd mümteni'ü'l-misâl ve vâcibü'l-hasr müttesi'u'n-nevâl hazretine lâzımü'l-akıldır ki, kâffe-i kâinâtı nizâm-ı bedî' üzre ibdâ' ve âmme masnû'âtı üslûb-ı menî' üzre ihtirâ' edip menâhic-i ma'âşı ta'lîm ve menâhic-i me'âdı tefhîm etmek ile zümre-i insânı hilâfet-i rûy-ı zemîne hâlik ve hirfet-i rabbü'l-âlemîne hakīk edip delîl-i devleti cebîn-i izzetlere mersûm eylediği esâtîn-i âl-i Osman'dan selâtîn-i azîmü'ş-şân ve havâkīn-ı amîmü'l-ihsânın niyet-i seniyyetü'l-me'âsir ve azîmetü'l-mezâhirlerin ehâsin-i hayrât ve e'âzım-ı hasenâta masrûf ve inşallâhu te'âlâ sadakāta ma'tûf etmeğin el-abdu men tanebe? mevlâhû tıbkınca ibâd-ı hâlisü'l-i'tikādlarından erkân-ı devlet ve a'yân-ı hazret belki?, hizmet-i aliyyelerinden fi'l-cümle kudret ve bir mikdâr mikneti olan ol tarîk-i savâb-nümâya sâlik ve meslek-i sevâb-intimâya mâlik olup esnâf-ı evkāf-ı cemîletü'l-evsâfları müte'addid ve ahbâs-ı celîletü'l-esâsları yevmen fe-yevmen müteceddid olmakdadır ve salât-ı salavât-ı vâsılât ve teslîmât-ı tesnîmât-ı kâmilât ol fâtiha-i sûre-i nübüvvet ve hâtime-i risâle-i risâlet sadr-nişîn-i serîr-i izz u temkîn resûl-i güzîn-i makbûl-ı rabbü'l-âlemîn habîbullâh Muhammedün resûlullâh hazretinin rûh-ı rûh-bahşâ ve cân-ı fütûh-güşâsına vâsıl olsun ki, dalîlân-ı evdiye-i taleb ve alîlân-i bâdiye-i ışk-rab olundu, levâmi'-i envâr-ı şer'-i mübîn ile sübül-i sûy-ı selâmete hidâyet edip mesûbât ve meşrebi beyân ve iyân ve âşikâr eylemişdir ve rıdvân-ı ilâhî ve rahmet-i nâ-mütenâhî ol cümle âl-i ethâr-ı izzetmedâr ve zümre-i büzürg-vârlarına ki azv u cihâd ve feth-i bilâd ve def'-i zulm u fesâd ve kam'-ı ehl-i na'y ve inâd ve sa'y u ictihâd edip teksîr-i me'âlim-i hayrât-ı celîle ve tevkīr-i meberrât-ı aliyye bâbında her biri sa'y-i cemîl-i bâhir eyledi -rıdvânullâhi te'âlâ aleyhim ecma'în- ammâ ba'd, bu kitâb-ı müşgînnikābın tahrîrine bâ'is ve bâdî olup harem-i hazm-i pâdişâhîde neşv ü nemâ bulan muhibb-i sâdât ve sulehâ ve ulemâ'-i meşiyyü'l-hayrât ve'l-hasenât ve menşe'ü'l-meberrât ve'l-ihsân Abdurrahman b. Mustafa el-müştehir beyne'l-a'yân Büzürg Ağa kıbelinden vech-i âtî ve tafsîl-i câ'î üzre vakf ve tesbîl için ikrâra ve hükm ve tescîl için rücû'a vekîl olup vekâleti nehc-i şer'î üzre Ali Bey b. Abdullah ve Hızır Bey b. Ahmed nâm bevvâbü's-sultânî şehâdetleri ile sâbite olan fahrü'l-akrân Mehmed Çelebi b. Süleyman nâm bevvâbü's-sultânî meclis-i

Rumeli 21_ sicil.indd 74 31.05.2011 19:08:20

şer‘de vakf-ı âtîye mütevellî nasb eyledikleri seyyidü’s-sâdât ve hüsnü’s-sa‘âdât Seyyid İsmail Çelebi b. el-merhûm Seyyid Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer‘î kılıp müvekkil-i müşârun-ileyh hazretlerinin taht-ı tasarrufunda olan emlâkinden medîne-i Üsküdar’da sâhil-i [**13b**] bahrde vâki‘ iki tarafı Debbâğ Hacı Mahmud Vakfı ve bir tarafı bahr ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olup fevkânî ve tahtânî on bâb hucurâtı ve bir ahırı ve kenîfi ve cüneyneyi ve deryâ tarafından altında kayıkhâneyi muhtevî olan mülk menzilini cemî‘-i tevâbi‘i ile ve yine Dârü’s-saltanat-ı Kostantıniyye’de Gül Câmi‘i kurbunda ebvâb-ı hısn-ı mahrûsa-i mezbûreden Yenikapı dâhilinde birbirine muttasıl on iki bâb hucurâtı altında kezâlik on iki bâb dekâkîni ve bir börekçi fırınını müştemil olup bir cânibi Vâlide Sultan’ın havuzlu hamamına ve bir cânibi merhûm Şeyh Emir Yorganî Efendi evkāfına ve bir cânibi tarîk-i âm ile hâssa müntehî olan odaların arsası ki merhûm şeyhin vakfından olup binâsı dahi harâba müşrif olmak ile cedîden binâ olunup vakf-ı mezbûra mülhak olmak şartıyla nehc-i şer‘î üzre ilhâk edip ve yine bâb-ı mezbûr hâricinde vâki‘ arsası Ayasofya evkāfından olmak ile senevîsi yüz elli akçe mukāta‘ası olan bir tarafı dahi Trablusî Yunusoğlu mülküne ve bir tarafı Bursalı zimmî Sofinos mülkü ile ve bir cânibi bahre muttasıl olup bir tarafı tarîk-i âm ile ulvî on bâb ocaklı odaları ve süflî dört bâb dükkânı ve limanı ve mahzen-i hâlî müştemil mülk ebniye ve musakkafâtı cemî‘-i tevâbi‘ ve levâhıkı ve yine nakd-i fıddî-i Osmânî râyic fi’l-vakt kırk üç bin akçeyi cümle emlâk ve kâffe-i emvâlinden ihrâc edip li-vechi’l-lâhi’l-azîm vakf-ı sahîh ile vakf edip mütevellî-i mezbûra teslîm etdikden sonra mütevellî-i mezbûr vekîl-i mezbûrun minvâl-i meşrûh üzre olan ikrârı bi’l-muvâcehe tasdîk ve akārât-ı mezbûre ve nukūd-ı ma‘hûdeyi yedinden kabz ve tesellüm edip sâir mütevellîler gibi evkāf-ı şer‘a tasarruf etdiğini tahkīk etdikden sonra vekîl-i mezbûr beyân-ı şurût-ı vakfa mutasaddî olup dedi ki, akārât-ı mezbûre icâre-i mu‘tâde ile îcâr olunup ve meblağ-ı mezbûr dahi onu on bir hesâbı üzre rehn-i kavî kefîl-i melî birle istirbâh ve istiğlâl olunup hâsıl olan icârât ve irbâh hîn-i hayâtda müvekkilime meşrût olup vefâtından sonra câmi‘-i mezbûr kurbunda medfûn silsile-i Nakşibendî’den kutbü’l-ârifîn mürşidü’s-sâlikîn merhûm-ı mezbûr Şeyh Yorganî Emir Mehmed Efendi zâviyesinde vâki‘ mescid-i şerîf ve ma‘bed-i latîfde her kim imâm olursa icâre-i mezbûre ve irbâh-ı mezkûreden yevmî bir akçe vazîfe ile akīb-i salât-ı subhda rûh-ı vâkıf için bir sûre-i Yâsîn-i şerîf tilâvet ide ve yine yevmî bir akçe ile akīb-i salât-ı zuhrda bir sûre-i Fâtiha ve yine bir akçe ile akīb-i salât-ı asrda bir sûre-i Âmme ve yine bir akçe vazîfe ile akīb-i salât-ı mağribde bir kere sûre-i İzâ vaka‘a’t ve yine yevmî bir akçe ile akīb-i salât-ı işâda bir sûre-i Mülk kırâ’at edip yevmî beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine hamele-i Kur’ân-ı azîmden bir kimesne yevmî iki akçe ile şeyh-i mezbûrun üzerine vâkıf-ı mezbûr rûhiçin bir kere sûre-i En‘âm-ı şerîf tilâvet

Rumeli 21_ sicil.indd 75 31.05.2011 19:08:20

edip ve merhûm ve mezbûr üzerinde mahfûz olup ve erbâbü'l-hayrât ve ashâb-ı hasenâtdan vakf etdikleri kütüb-i medlûlenin hâfızı olan şahsa hizmeti mukābelesinde yevmî iki akçe verile ve yevmî iki akçe dahi zâviye-i mezbûrede sakā yerde ebnâ-i sebîle ıskā eden kimesneye verile ve yine mescid-i mezbûrda on nefer kimesne müctemi'în olup rûh-ı vâkıf için yevmî bir cüz'-i şerîf kırâ'at edip yevmî ikişer akçe verile ba'de tamâmi'l-Kur'ân içlerinden bir kimesne du'â edip üç akçe verile ve yine vakt-i mezbûrede iki kimesne dahi yevmî ikişer akçe ile vâkıfın ebeveyn rûhu için bir cüz'-i şerîf tilâvet edeler ve bir kimesne bir akçe ile noktacı olup hizmetine müdâvemet etmeyenlerin vazîfelerini ketm için nokta kona ve hüddâm-ı vakf-ı mezbûrun birisi nokta konmada ihmâl etmeye ve bir rüşd-i reşâd ile mevsûf kimesne emânet ve diyâneti zâhir ve muhâsebe verip almağa kādir kimesne mütevellî-i mezbûrdan sonra mütevellî ola, ammâ mâdâme ki mezbûr İsmail Çelebi hayâtda ola mütevellî ola cihet-i tevliyet yevmî beş akçe ola ve bir ehl-i kalem ve sâhib-i rakam kimesne yevmî üç akçe ile kâtib ola ve bir mücid ve sâ'î kimesne yevmî iki akçe ile câbî ola ve tevliyet-i mezbûre zâviye şeyhi olana meşrûta ola ve tilâvet-i eczâ-i kerîme zikr olunan zâviye mescidinin imâm ve mü'ezzin ve kayyum ve hatîbinden ve sâir erbâb-ı cihâtdan müstehık var iken hâricden kimesneye verilmeye ve bunlardan ziyâde kalırsa veya bunlardan müstehık bulunmaz ise mütevellî ve nâzır ma'rifeti ile hâricden müstehıkkına verile ve her kim Dârü's-sa'âde [Ağası] olursa vakf-ı mezbûra nâzır olup cihet-i nezâret yevmî beş akçe olup sene ber-sene hak ve adl üzre mütevellînin muhâsebesin görüp ihmâl etmeye ve yevmî iki akçe vazîfe zâviye-i mezbûrede hizmet eden bacıların bir aslahına verile ki her gün rûh-ı vâkıf için beş yüz İhlâs-ı şerîf ve beş yüz salavât-ı şerîfeye meşgūl ola ve masârıf-ı mezkûreden bâkī kalan icâre ve erbâh kalîl ve kesîr her ne ise aslâ zam olunup mürûr-ı ezmânla kūt ve zada müsâ'ade geldikçe eczâ-i şerîfe otuz olunca ziyâde etmeğe mütevellî me'zûn ve murahhas ola ve cihât-ı merkūme merhûmun zâviyesinde sâkin olanlara meşrûta ola dediğinde beyân-ı vakfı itmâm ve iyân-ı şurûtu ikmâl ve kat'-ı kelâm etdikden sonra vekîl-i müşârun-ileyh vakf-ı sâlifü'z-zikrden rücû'-ı ilhâda ve mütevellî üzerine da'vâ [**14a**] ve mâ fi'l-hayrından ifâde edip dedi ki, vakfiyet-i akār re'îs-i e'imme-i kibâr ya'ni imâm-ı a'zam ve hümâm-ı efham katında gayr-ı lâzımdır ve nukūd-ı mezbûrenin dahi vakfiyeti ekser-i e'imme-i Hanefiye katlarında gayr-ı sahîh olduğuna binâen mütevellîsinden akār-ı mezkûr ile nukūd-ı mezbûreyi taleb ve rıbhından hâsıl olan meblağdan cihet-i tevliyet deyû aldığı ücret-i mu'ayyenenin ecr-i mislinden ziyâde olmağın istirdâd ederin dedikde gıbbe'l-istintâk mütevellî-i merkūm cevâbında vakfiyet-i akār imâm-ı mezbûr katında gayr-ı lâzımdır ve ücret-i tevliyeti vermekden imtinâ' ederin deyû sadr-ı kitâb-ı sıhhat-nisâbda tevkī'-i refî'i vâki' ve hükm-i menî'-i sâtı'-ı hâkim ve âdil ve vâlî-i kâmil huzûr-ı âlîlerinde

Rumeli 21_ sicil.indd 76 31.05.2011 19:08:20

murâfa'a olduklarında hâkim-i müşârun-ileyh dahi cânib-i vakfı evlâ görüp imâmeyn kavilleri üzre vakfiyet-i akārın sıhhat ve lüzûmuna ve İmâm Züfer hazretlerinden mervî olan kavl üzre vakfiyet-i nukūdun sıhhatine ve mütevellînin zımân-ı ücretinden berât-ı zimmetine hükm etdikden sonra vekîl-i mezbûr kelâmından semt-i âhara teveccüh edip gerçi vakf-ı nukūd imâm-ı ma'hûd katında sahîhdir lâkin lüzûmu müstelzim değildir, binâen alâ zâlik meblağ-ı mezbûru mütevellîsinden tekrâr taleb ederin dedikde mütevellî-i mezbûr dahi ol meclisde cevâb verip fi'l-hakīka imâm-ı ma'hûd katında sıhhat lüzûmu müstelzim değildir, ammâ imâmeyn-i hümâmeyn katlarında sıhhat müstelzim-i lüzûmdur, husûsen hükm-i hâkim ve teslîm-i mütevellî olmuş ola, bu takdîrde sıhhat ve lüzûm müttefikun-aleyhdir deyû hâkim-i mûmâ-ileyhden hükm taleb eyledikde hâkim-i müşârun-ileyh dahi e'imme-i eslâf-ı kibâr beyninde cârî olan kīl u kāl ma'lûm-ı şerîfleri olmağın meblağ-ı mezbûrun lüzûmuna dahi hükm-i şer'î etmeğin vakf-ı mezbûr vakf-ı mü'ebbed oldu, Cerâ zâlik ve hurrire fi'l-yevmi'l-hâdî aşer min Recebi'l-mürecceb li sene ihdâ ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş b. ( ), Abbas Efendi, Kurd b. Ali, Hüseyin b. Mehmed, el-Hâc Ahmed b. ( ) kethüdâ, Mustafa b. Nasuh, Ahmed Bey b. ( ), İbrahim Efendi el-kadı, Mehmed Bey b. Bedreddin, Mustafa Bey b. ( ), Mahmud b. Ferhad, Behrâm b. Ali, Mustafa b. Ahmed.

30 [14a-1, Arapça] Hacı Alâeddin b. el-Hâc Murad'ın emlâk ve para vakfiyesi

[Tasdîk 1] Aşağıdaki vakfiyede mezkûr asl-ı vakf, şurût ve vücûh-i mesârifin ikrâr ve tahrîri benim indimde ve katımda vâki' olmuşdur. Mesâil-i evkāf husûsunda eimme-i eşrâf -rıdvânullâhi te'âlâ aleyhim ecma'în- beyninde cârî ihtilâfı da bilerek vakfın sıhhat ve lüzûmuna hükmettim. Ben abd-i fakīr ilâ fazli rabbihî subhânehû er-râci' afvehû ve gufrânehû vilâyet-i Anadolu-i ma'mûre kazaskeri Cafer b. Nebi'yim. Afallâhu te'âlâ anhümâ.

[Tasdîk 2] Hüve'l-hayyu'l-bâkī, işbu vakfiyede yer alan asl-ı mâl ve şurût ve vücûh-i mesârif ile ilgili husûslar şer'-i mübîne tevfîkan huzûrumda cereyân etmişdir. Ben abd-i fakīr ila'llâhi te'âlâ ve tebâreke mahrûse-i medîne-i Konya müvellâsı Mehmed b. Zeyrek'im. Ufiye anhu.

Hamdele ve salvele. Ammâ ba'd. Eşrefu'l-ahâlî ve'l-efâdil Mevlâna Hacı Alâaddin b. el-Hâc Murad meclis-i şer'de hâzır olup hâlis-i emlâki ve etyab-i emvâlinden ifrâz ve temyîz ettiği râyicü'l-vakt elli bin akçesini habs, tasadduk ve vakfetti. Belviran tevâbi'inden Karye-i Seçme diye ma'rûf ve hudûdu sukûk-i şer'iyyede mahdûd olan karyeyi vakfetti. Kazâ-i Ilgın tevâbi'inden olup şöhretinden dolayı tahdîdden müstağnî bulunan Nagay Timur karyesini vakfetti. Konya kazâsı

Rumeli 21_ sicil.indd 77 31.05.2011 19:08:20

tevâbi'inden Sudurcu nâhiyelerinden Devletşâh karyesini vakfetti. Aslı dokuz sehim olan, Ilgın tevâbi'inden Balkır karyesinde sâhib olduğu iki buçuk sehmini vakfetti. Konya kazâsı tevâbi'inden Yarıca karyesinin rub'unu vakfetti. Ilgın kazâsı tevâbi'inden Çatmal? nâm mezra'ın yarısını vakfetti. Aslı on iki sehim olan, İshaklı kazâsı tevâbi'inden Mermence? karyesindeki beş sehmini vakfetti. Medîne-i Konya çarşılarından Kale altı çarşısında vâki' ve İbrahim Bey İmâreti evkāfına âid arâzi-i hâliyede kâin, senevî seksen akçe ecr-i misil ile kirâlanmış bulunan beş dükkânını vakfetti. Akşehir vâdisi üzerinde kâin olup vâdiden akan suyla dönen ve kendi adıyla ma'rûf olan değirmenini vakfetti. Akşehir kazâsı tevâbi'inden Zere? karyesinde kâin karye-i mezbûreye vâdiden gelen suyla dönen değirmenini de vakfetti. İki değirmen de inde'l-ahâlî şöhretinden dolayı tahdîd ve ta'yînden müstağnîdir. Vâkıf-ı mezbûr, meblağ-ı merkūmun istiğlâl-i mu'tâd üzre istiğlâl edilmesini, emânet ve diyânet ile ma'rûf ve istikāmet ve sıyânet ile mevsûf bulunan mütevellî yedi ile ziyâdesiz noksansız senevî ona on bir buçuk rıbh üzre mu'âmele-i sahîha ile mu'âmele ve istirbâh edilmesini şart etti. Mu'âmelenin zengin kimesnelerle rehn-i kavî ve kefîl-i melî ile veya haseb-i iktizâ-i hâl bunlardan biri ile iktifâ edilerek yapılmasını, askerlerle, fakīrlerle, ekâbir ve a'yân ile, manâsıb sâhibleri ile, beyler ile, mâlını israf edenlerle, tembelliği ile ma'rûf olanlarla, müflislerle ve ümenâ ile yapılmamasını şart etti. Vakıf emvâliyle akār iştirâ edilip ba'de't-takābuz îcâr ve istîcâr ile mu'âmele edilmesini ve mu'âmelenin sicil-i hükkâma tescîl ettirilmesini şart etti. Mütevellînin her sene başında mu'âmeleyi tecdîd etmesini şart etti. Mütevellî-i mezbûrun vakıf şurûtuna ri'âyet etmesini, etmezse ve vakıf mâlından bir habbe zâyi' olursa zâmin olmasını şart etti. Allah'ın rıbh ve galleden rızık olarak nâsib ettiğinin âtiyyü'l-beyân üzre mütevellî yediyle sarf edilmesini şart etti. Tevliyeyi, vakıf gelirlerinin yarı hissesi kendisine âid olmak üzre müddet-i hayâtınca kendisine, vefâtından sonra ise vakıf gelirlerinden çeyrek hisse alması üzerine eslah-ı evlâdına, sonra beşte bir hisse alması üzerine onun eslah-ı evlâd-ı evlâdına şart etti. Mezkûrlardan sonra ise hâkimin Akşehir ahâlîsinden uygun göreceği kimesneye yevmî dört akçe ile şart etti. Akşehir beldesi kadısının vakfa nâzır olmasını şart etti. Kurrâdan on beş hâfızın Cuma günü hâric her gün işrâk namazından sonra merhûm Hasan Paşa câmi'inde Kur'ân-i mecîdden on beş cüz' okumasını ve iki günde bir hatim indirmelerini şart etti. İlk hatmin sevâbını seyyid-i mürselîn Muhammed hâtemü'n-nebiyyîn salavâtullâhi aleyhim ve âlihî ecma'înin ve ashâb-ı kirâmının rûhlarına hediye etmelerini, ikinci hatmin sevâbını vâkıf-ı mezbûrun rûhuna ve âbâ vü ecdâdının ve ümmehât ve ceddâtının ervâhına hediye etmelerini, üçüncü hatmin sevâbını evlâd ve akrabâsının ve ezvâc ve ümmehât-i evlâdının ervâhına hediye etmelerini şart etti. Hatmin birinin Sultân-ı islâm ve müslimînin zaferleri için tilâvetini şart etti. Hâfızlardan

Rumeli 21_ sicil.indd 78 31.05.2011 19:08:20

ilkinin hatîb, ikincisinin, imâm, üçüncüsünün müezzin, dördüncüsünün kayyım, beşincisinin câmi‘-i mezbûr reis-i hafazası, altıncısının vâkıf-ı mezbûrun mahalle-i mezkûrda yaptıracağı mescidin imâmı, yedincisinin mescid-i mezbûr müezzini, sekizincinin vâkıfın inşâ ettireceği dârü't-ta'lîm mu'allimi, dokuzuncunun bu mescid halîfesi, onuncunun mahalle imâmı olmasını şart etti. Hâfızlardan her birine senevî üç yüz akçe ve on Akşehir kilesi iyi cins buğday verilmesini şart etti. Mescid-i mezbûr imâmına senevî altı yüz akçe ve yirmi Akşehir kilesi iyi cins buğday verilmesini ta'yîn etti. Mu'allime yedi yüz akçe ve yirmi kile iyi cins buğday verilmesini şart etti. Asl-vakıf ve şurûtunda ta'dîl ve tebdîlin kendi yedinde olmasını şart etti… Vâkıf-ı mezbûr cemî‘-i vakfı tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği Hasan Çelebi b. Mehmed'e teslîm etti. O da tesellüm edip sâir vakıf mütevellîleri gibi tasarruf etti. Mütevellî-i mezbûr vâki‘ ikrârı vicâhen ve şifâhen tasdîk etti. Vâkıf-ı merkūm İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe'nin vakfın gayri lâzım olduğu kavline iktidâen vakfından rücû‘ edip istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i mezbûr imâmeyn-i hümâmeyn indinde vakfın lâzım olduğunu söyleyerek redden imtinâ‘ etti. Vâkıf-ı mezbûr vakf-ı nukūdundan da rücû‘ edip asl-ı mâl ve ziyâdeden mütevellînin aldığının i'âde taleb etti. Münâza'a ve muhâsama edip hâkim indinde murâfa'a olunduklarında hâkim vakf-ı akārâtın sıhhatine ve lüzûmuna imâmeynin ictihâdına binâen, vakf-ı nukūdun sıhhatine ise İmam Züfer kavline istinâden hükmetti. Mütevellî-i merkūmun tevliye cihetiyle ecr-i misilden fazla aldığından berâet-i zimmetine dahi hükmetti. Vâkıf, vakf-ı nukūd İmam Züfer katında sahîh ise de lâzım değildir diyerek istirdâd talebini tekrâr etti. Mütevellî ise sıhhate hükm olunmak ile mecmu'un aleyh olunca imâmeyn-i mezbûreyn re'ylerinde dahi sahîh olmuş oldu. Onların re'ylerinde hod sıhhat lüzûmdan müfârakat olunmaz diye lüzûmuna dahi hüküm taleb edince hâkim-i mûmâileyh meblağ-ı mezkûrun vakfının lüzûmuna dahi hükmedip tescîl etti. Bu sûretle cemî‘-i evkāf-ı mezbûre, tebdîl ve tağyîri câ'iz olmayacak şekilde lâzım ve müseccel oldu. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ale'l-cevâdi'l-kerîm."

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı şehri Şevvâli'l-mükerrem min şuhûri sene sitte ve seb'în ve tis'a mi'e mine'l-hicreti'n-nebeviyye.

Şuhûdü'l-hâl: Fahrü'l-müderrisîn Mevlâna Abdullah Efendi b. merhûm Şeyh Tâc[eddin], fahrü'l-müderrisîn Mevlâna Muslihiddin Halîfe b. Pîr Ali, Ali Dede es-sofu, kıdvetü'l-kudât Mevlâna Hacı Halîfe merhûm Bâli, zübdetü'l-asât Mevlâna Ahsen Halîfe b. merhûm Bâli Çelebi, Mevlâna Ömer b. Halid b. el-Akşehirî, Mevlâna Hacı Resûl Çelebi b. el-Hâc Yakub, Mevlâna Ali Çelebi b. Mahmud Çelebi el-hatîb, Yunus b. Karagöz kethüdâ ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 79 31.05.2011 19:08:20

31 [15a-1] Salamon v. Miho'nun Keyvan b. Abdullah'a borcunu ödemesi

Oldur ki, kasaba-i Kasımpaşa'da sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb Keyvan b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde mahmiye-i İstanbul Yahudilerinden Salamon v. Miho nâm Yahudi'yi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip mezbûr Yahudi zimmetinde mâ-beynimizde ma'lûm dükkân ve sâir emti'a-i mütenevvi'a bahâsından kırk dört kuruş hakkım vardır, hâlâ taleb ederim dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Yahudi cevâb verip fi'l-vâki' sâ'î-i mezbûr Keyvan'ın benim zimmetimde zikr olunan dükkân ve emti'a bahâsından kırk kuruş hakkı vardır, lâkin meblağ-ı mezbûru mukaddem Keyvan'a tamâmen edâ ve teslîm edip hâlâ zimmetimde bir akçe ve bir habbe bâkī kalmamışdır dedikde mezbûr Yahudi'den sâdır olan kelâm-ı sâlif Keyvan talebiyle ketb olundu.

Fî 17 min Rebî'ilâhir li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Mehmed, Haydar Çavuş b. Mehmed, Ali b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Muharrem b. Ahmed, Ahmed b. Davud ve gayruhüm.

32 [15b-1] Yeniçerilerden Pervane'nin Samsat sancak beyi Fazlullah Bey'de olan alacağına karşılık rehin verilen eşya ve evin satılıp borcun bir kısmının karşılandığı

Dergâh-ı âlî yeniçerileri zümresinden Birinci Ağa bölüğün[den] Pervâne [b.] Abdullah nâm yeniçeri meclis-i şer'de hâzır olup Dergâh-ı âlî zağarcılarından Sinan Bey b. Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlâ livâ'-i Samsad beyi olan mefharü'l-ümerâ es-Seyyid Fazl[ullah] Bey b. es-Seyyid Abdullah zimmetinde sene isneteyn ve elf Şevvâli evâhirinde cihet-i karzdan elli bin akçe ve çuka bahâsından yirmi beş kuruş cem'an elli bin akçe ile yirmi beş kuruş hakkım vâki' oldukda mezbûr es-Seyyid Fazlullah Bey iki kıt'a murassa' hançeri ve mahrûsa-i Üsküdar'da etrâf-ı erba'ası ma'lûmu'l-hudûd mülk menzilini merkūm Sinan Bey yedinde rehin vaz' edip ba'dehû târih-i mezkûrda altı ay tamâmında deyn-i mezbûru edâdan mezbûr Fazlullah Bey âciz olursa zikr olunan hançerleri ve menzili bey' edip semeni bana teslîm için mezbûr Sinan Bey'i vekîl nasb ve ta'yîn etmiş idi. Hâlâ sekiz aydan ziyâde olup mezbûr es-Seyyid Fazlullah Bey zikr olunan deyni bana edâ etmemeğin vekîl-i mezbûrdan vekâleti hasebiyle zikr olunan hançeri ve menzili Süleyman nâm dellâl ile mahallî tâlibîne mezâden bey' için arz olundukda rağbet-i nâs bi'l-külliye munkatı'a oldukdan sonra zikr olunan hançer ve menzil on beş bin akçede karâr edip ziyâde bir akçe ve bir habbe verir bir kimesne olmamağın, hâlâ vekîl-i mezbûr vekâleti hasebiyle hançerleri ve menzili on beş bin akçeye bey' edip bey'-i mezbûru merkūm es-Seyyid Fazlullah Bey'in bana deyni için bana teslîm edip ben dahi ondan ahz

Rumeli 21_ sicil.indd 80 31.05.2011 19:08:20

u kabz eyledim dedikde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Rebî'ilâhir li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Derviş Ağa b. Mehmed, Hasan Çavuş b. Ali, Mehmed Ağa b. Hasan, Mustafa Bey b. Mehmed.

33 [15b-2] Gümrük Emini Cevheri Süleyman'dan mevâcib için akçe talebi

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki, hâlâ Gümrük Emîni olan Cevherî Süleyman'ın ile'l-ân hazîneye teslîmi hesâb olunup inşallâhu te'âlâ Receb mevâcibi için kıste'l-yevm hesâbı üzre akçe lâzım gelirse hâlâ Masar'dan mevâcibi için teslîm edecek otuz yük akçede hesâb olunup lâzım gelmez ise mevâcib-i mezbûrdan akçe taleb olunmaya.

Tahrîren fî evâsıtı Rebî'ilâhir li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Bey b. ( ), Ali Ağa b. Mehmed, Mustafa Efendi b. Hasan, Mehmed Ağa b. Mehmed, Receb Ağa b. Mehmed, Murad Ağa b. Mehmed ve gayruhüm.

34 [16a-1, Arapça] Hâkime bt. Behrâm Bey'in, evini istiğlâl yoluyla Mustafa b. Mehmed ve Rânâ bt. Abdullah'a sattığı

Hâkime bt. Behrâm Bey kıbelinden husûs-i âtiyyü'l-beyâna vekâleti Halil b. Pîrî ve Mehmed b. Kasım nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan Mustafa b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i erkânda hâzır olup müvekkile-i mezbûresinin âtiyyü'z-zikr menzilini hâmil-i hâze'l-kitâb Mustafa b. Mehmed er-râcil ve Rânâ bt. Abdullah'a bey' ettiğini bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf etti. Müşteriyân-i merkūmân da, mezbûre Hâkime'nin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Fîrûz Ağa mahallesinde vâki' olan, bir taraftan Ahmed Halîfe b. Mustafa el-imâm mülkü, diğer taraftan merhûm Fîrûz Ağa Vakfı, öteki taraftan su kemeri ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzilini cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt otuz beş bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Bâyi'a-i mezbûrenin menzili kirâlamak istemesi üzerine müşteriyân-i merkūmân, ba'de't-tahliye ve't-tekābuz zeyilde mezkûr seneden bir sene tamâmına beş bin iki yüz elli akçe ücret-i kirâ ile menzili kirâladı. Rânâ bt. Abdullah kıbelinden tasdîke vekâleti bi mâ hüve tarîku's-sübût şer'an sâbit olan Mevlâna el-Hâc Veli b. Mehmed tarafından vâki' ikrâr bi'l-muvâcehe tasdîk edildi. Halil b. Pîrî, Ahmed b. Mustafa

Rumeli 21_ sicil.indd 81 31.05.2011 19:08:20

el-imâm ve Mehmed b. Kasım nâm kimesneler menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i merkūmeye îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldular.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâdis min Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Emrullah b. Mehmed, Hasan b. Ali, Ahmed b. Osman, Mustafa b. Osman

35 [16a-2, Arapça] Ahmed b. Sedef ve Mehmed b. Bahşâyiş'in Rus asıllı câriyelerini âzat ettikleri

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Uzun Şücâ' mahallesi sükkânından Ahmed b. Sedef ve Mehmed b. Behşayiş? nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde -el-masûn ani't-tağyîr ve't-tahrîf- hâzırân olup, rıkkını mu'terife olan, açık kaşlı, elâ gözlü, orta boylu, Rûsiyyetü'l-asl hâmile-i hâze'l-kitâb Gülistan bt. Abdülmennân nâm câriye-i memlûkelerini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâtihi âzat ve tahrîr ettiklerini ikrâr ve i'tirâf ettiler.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Rebî'ilâhir sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Musa, Mustafa b. Sinan, Osman b. Osman, el-Hâc Mustafa b. Murad

36 [16a-3, Arapça] Ahmed Ağa b. Abdülmennân'ın kölesini âzat ettiği

Ayasofya-i kebîr mahallesinde sâkin olup elân Beytülmâl-i âm emîni olan umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ahmed Ağa b. Abdülmennân nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde -el-masûn ani't-tağyîr ve't-tahrîf- hâzır olup, orta boylu, çatık kaşlı, elâ gözlü, şâbb-ı emred hâfız-ı hâze'l-kitâb Yusuf b. Abdullah nâm abd-i memlûkini âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Rebî'ilâhir sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Mehmed, Mehmed Çelebi b. Ahmed, Osman b. Mehmed, Ahmed b. Osman, Memi Ağa b. Abdullah, Mehmed Ağa b. Osman, Mehmed b. Osman ve gayruhüm

37 [16b-1] el-Hâc Ahmed b. el-Hâc Nâsırüddin'in para vakfı

Hamd-i bî-hadd ve senâ'-i lâ-yu'ad ol vâkıf-ı hâl-i ins ü cân ve râzık-ı mahlûk-ı her dü-cihân -cellet azametuhu- hazretinin dergâh-ı akdes ve bârgâh-ı mukaddeslerine? ref' olunur ki, kâffe-i kâinâtı uslûb-ı bedî' üzre inşâ ve ihtirâ' eyledi ve dürûd-ı vürûd-ı seyyid-i enbiyâ ve sened-i asfiyâ çeşm-i çerâğ ve cemî'-i evliyâ hazretlerinin merkad-i münevverlerine ihdâ' olunur ki, şefî'-i usât-ı ümmettir ve kıble-i erbâb-ı himmetdir ve dahi âl-i ethâr ve fırka-i ashâb-ı ahyârları

Rumeli 21_ sicil.indd 82 31.05.2011 19:08:20

üzerlerine olsun ki, her biri tarîk-i hakka hâdîmlerdir, ammâ ba'd işbu kitâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve tastîrine bâ'is ve bâdî budur ki, Dârü'l-hilâfeti'l-aliyyeti Kostantıniyye'de Şeyh Ferhad mahallesinde sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât tâlibü's-sadakāt ve'l-meberrât el-Hâc Ahmed b. el-Hâc Nasıruddin et-tâcir meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimü'l-teşrîfde vakf-ı âtîye mütevellî nasb eylediği Sarrâc Osman Beşe mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip vaktâ ki dünyâ-yı deniyye ve me'vâ-yı beliyye olup safâsı cefâya gınâsı inâya mütebeddil ve dinarının âhiri nâr ve dirheminin sonu hemm âşikâr olduğuna vâkıf ve ârif oldu ise niyet-i hâlise ve taviyyet-i râfi'a ile şöyle niyet eyledim ki, etyab-ı mâl ve ahlas-ı menâlimden yüz elli kıt'a riyâli kuruşu mâlımdan ifrâz edip hasbeten lillâhi te'âlâ vakf-ı sahîh ve habs-i sarîh ile vakf-ı mü'ebbed edip şöyle şart eyledim ki, meblağ-ı mezbûr on akçesi on bir akçe olmak üzre vech-i helâl üzre istiğlâl olunup hâsıl olan gallesinden yevmî bir akçe mahalle-i mezbûrda imâm olan kimesneye verilip ol dahi her gece ba'de salâti'l-işâda bir kere sûre-i Nebe'e tilâvet edip sevâbını rûhuma ihdâ' eyleye ve bir akçe dahi mü'ezzine verilip ol dahi ba'de salâti'l-asr bir sûre-i İhlâs okuyup sevâbını bana hibe eyleye ve bir akçe dahi kayyuma verilip ol dahi huzûrunda günde üç kere sûre-i İhlâsı tilâvet eyleye, dahi mahalle-i mezbûreden üç nefer kimesneye küll-i yevm ikişer akçe dahi verilip anlar dahi her gün salât-ı subhu edâdan sonra birer cüz'-i şerîf tilâvet edip sevâbını Resûl-ı ekrem -sallallâhu te'âlâ aleyhi ve sellem- hazretlerinin rûh-ı şerîflerine ihdâ' edeler. Bunlardan fazla olursa mahalle-i mezbûre mescid-i şerîfinin meremmâtına harc u sarf oluna ve dahi mahalle-i mezbûre ahâlîsi hasbî nâzır olalar deyû fâriğân ani'l-mevânî meblağ-ı mezbûru mütevellî-i mezbûra teslîm edip ol dahi alıp vakfiyet üzre tasarruf eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î vâkıf-ı mezbûr semt-i âhara sâlik olup vakf-ı nukūd ve ona müteferri' olan şurût ve kuyûd inde e'immeti's-selâse gayr-i sahîh olmağın vakf-ı mezbûrdan rücû' edip meblağ-ı mezbûru mülküme istirdâd ederim dedikde gıbbe's-suâl mütevellî-i mezbûr cevâb-ı bâ-sevâba mütesaddî olup fi'l-hakīka hâl bast olunan minvâl üzredir, lâkin İmâm Züfer -aleyhi'r-rahmetü'l-meliki'l-ekber-'den İmâm Ensârî rivâyeti üzre sıhhat-i vakf-ı nukūd emr-i mukarrerdir deyû meblağ-ı mezbûru teslîmden ibâ edip muvakki'-ı sadr-i kitâb huzûrunda murâfa'a olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh imâm-ı müşârun-ileyh hazretlerinin kavli ile sıhhat-i vakfa hükm etdikden sonra mütevellî yine nizâ' edip imâm-ı mezbûrun kavli ile vakf sahîh olur, lâkin sıhhat lüzûmu müstelzim değildir deyû yine istirdâd murâd eyledikde hâkim-i müşârun-ileyh alâ kavli'l-imâmeyni'l-hümâmeyn lüzûmuna dahi hükm etmeğin vakf-ı mezbûr vakf-ı mü'ebbed oldu.

Cerâ zâlik ve hurrire fi'l-yevmi'l-âşir min Rebî'ilâhir li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Çelebi b. Osman, Murad b. Osman, Ahmed Beşe b. Mustafa, el-Hâc Durmuş b. Osman, es-Seyyid Nasrullah b. Bâli, es-Seyyid Ömer b. Ali ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 83 31.05.2011 19:08:20

38 [17a-1] Müderris Abdürrahim b. Pîrî'nin eşyalarını gasbetmekle suçlanan Kalender Çavuş'un eşyaları teslim ettiğine dair iddiasını ispat için kendisine süre verildiği

Bu hücceti evvelen sâhibi isticâl edip almağın sonradan kayd olmuşdur.

Oldur ki, vilâyet-i Anadolu muzâfâtından İskilib nâm kasaba sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-müderrisîn Mevlânâ Abdurrahim b. Pîrî meclis-i şer'-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Mahmud Çavuş mübâşeretiyle Kalender Çavuş b. Hasan nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mahmiye-i İstanbul'dan sılama giderken Sapancı nâm kasabaya vardıkda ben hasta olup nukūddan ve kitâbdan ve sâir esbâbdan yanımda mevcûd olan erzâkımı bir sepet ile bir garâra doldurup bu cümleyi kasaba-i Tosya'da el-Hâc Fazlullah nâm kimesneye teslîm edesiz deyû Kara Mehmed nâm mekkârî ile refîkim olan Mevlânâ İbrahim Efendi nâm kadıya teslîm etdiğimden sonra zikr olunan esbâbımı mezbûrân alıp giderlerken Gerede nâm kasaba kurbunda sâlifü'z-zikr Kalender Çavuş bi'l-külliye mezbûrlardan gasb u gāret eylemiş, hâlâ taleb ederin suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Kalender Çavuş cevâb verip ben mezbûr Abdurrahim Efendi'nin esbâbın gasb etmedim, lâkin merkūm Abdurrahim Efendi kendi esbâbından emânet tarîkiyle bana bir sepet ile bir garâr içinde laciverd dolamalık çuka ve bir laciverd çuka ferâce ve bir alaca peşkir ve on beş zirâ' bez ve bir dülbend ve neftî Borlu bezi ve üç aded abdest makraması ve bir köhne dülbend örtüsü ve bir köhne sâde ve bir mor saçaklı mor çuka ve bir yeşil zenne çuka ferâce ve bir frengi saçaklı mor çuka ferâce ve bir kemhâ saçaklı laciverd çuka ferâce ve bir yeşil çuka ferâce ve on aded küçük bıçak ve iki deste tarâk ve on üç aded hoşab kaşığı ve on sekiz zirâ' keten bezi ve iki zirâ' erguvânî çuka ve dört buçuk zirâ' neftî çuka ve iki zirâ' laciverd çuka ve def'a iki zirâ' laciverd çuka ve üç zirâ' laciverd çuka ve beş zirâ' laciverd çuka ve yirmi zirâ' laciverd çuka ve on yedi buçuk zirâ' beyaz aba ve on bir zirâ' def'a aba ve sekiz zirâ' kır aba ve iki köhne kilim ve bir sepet sandığı ve iki garâr ve bir cild Tefsîr-i Kādî ve bir Vikāye ve bir Ferişteoğlu ve bir Metn-i usûlden ve bir Muhtasar ve bir cild Sarfdan ve bir cild Nahivden ve Tefsîr-i şerîfden dört cüz' evrâk ve bir Husam-ı Kâfî ve bir Muhtasar Usûl ve bir Misbâh ve bir Mutavassıt ve bir Metn-i telhîs ve bir İmâd ve bir Hâşiye-i küçük ve bir Şerh-i akā'id ve bir Hayâlî ve bir Mirkāt ve bir Hâşiye-i Hocazâde ve bir Şahgedâ teslîm eylemiş idi. Sonra zikr olunan esbâbı geri merkūm Abdurrahim Efendi'ye bi't-tamâm teslîm eyledim, mezkûrun bende bir habbesi kalmadı dedikde mezbûr Abdurrahim Efendi zikr olunan esbâbı kabz ve teslîmin inkâr etmeğin mezkûr Kalender Çavuş'dan sıdk-ı mekāline beyyine taleb olundukda beyyine-i âdilesi hâzır olmamağın ityân-ı beyyine için imhâl olunup vâki'-i hâl gıbbe't-taleb ketb olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 84 31.05.2011 19:08:20

Tahrîren fî evâhiri Cumâdelûlâ li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ahmed Efendi b. Mahmud, Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hüsrev Çavuş [b.] Abdurrahman, Hasan Bey b. Abdullah ve gayruhüm.

39 [17a-2, Arapça] Kadı Ali b. Ramazan'ın ödünçten dolayı Mustafa b. Pîrî'ye borcu olduğu

Vilâyet-i Rumeli-i ma'mûrede vâki' Teman kazâsından munfasıl olan fahrü'l-kuzât Mevlâna Ali b. Ramazan meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' Muğla kazâsı tevâbi'inden Yerkesek nâm karye ahâlîsinden Mustafa b. Pîrî nâm kimesne mahzarında, üzerinde ve zimmetinde, mezkûr Mustafa'nın karz-ı şer'î cihetinden râyicü'l-vakt on bin akçe hakkı olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Meblağ-ı mezbûr, mukırr-ı merkûmun zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Vâki' ikrâr, mukarrun leh el-mezbûr Mustafa tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Receb el-mürecceb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Hüseyin el-muhzır, Hasan b. Abdullah, Perviz b. Abdullah

40 [17b-1, Arapça] Muhallefâtına beytülmâlce el konulan yaya Yusuf b. Abdullah'ın evinin müzayede ile Seyyid Hasan b. Seyyid Mehmed'e satıldığı

Hâric-i mahmiye-i Galata'da vâki' Kasımpaşa kasabası mahallâtından el-Hâc Ahmed mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm Yusuf b. Abdullah er-râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan elân Atebe-i aliyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni olan kıdvetü'l-a'yân Sefer Subaşı b. Abdülmennân âtiyyü'z-zikr menzili râfi'-i hâze'l-kitâb Seyyid Hasan b. Seyyid Mehmed'e bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için müteveffâ-i mezkûrun muhallefâtından Beytülmâl-i mezkûra intikāl eden, mahalle-i merkūmede vâki', fevkānî ve tahtânî birer beyti, bahçeyi, müşterek su kuyusunu, helâyı ve avluyu hâvî olup bir taraftan Mehmed b. Sâlih mülkü, diğer taraftan Mehmed b. Pîr Mehmed mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt on bir bin dokuz yüz akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb kabûl, teslîm tesellümle akid tamâm oldu. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Kardeşi müşterî-i mezkûr Seyyid Hasan kıbelinden tasdîke vekîl

Rumeli 21_ sicil.indd 85 31.05.2011 19:08:20

edilen kadı Mevlâna Seyyid Hüseyin b. Seyyid Mehmed vâkiʿ ikrârı vicâhen ve şifâhen tasdîk etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Recebi'l-mürecceb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Hasan el-imâm, Mustafa b. Nasrullah, Haydar b. Abdullah, Mehmed b. Ahmed, Ali b. Abdullah er-râcil, Abdurrahman b. Abdullah el-hammâmî

41 [17b-2] Cebeci Hüseyin Bey'in Nuh Mehmed Bey b. Ahmed Paşa'ya sattığı incinin bedelinin borcuyla ilişkisi olduğu

Dergâh-ı saʿâdet destgâh cebecilerinden Hüseyin Bey b. İsa nâm kimesne Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Ramazan Çavuş mübâşeretiyle Dîvân-ı refiʿü'l-bünyâna işbu râfiʿü'l-kitâb kıdvetü'l-aʿyân Nuh Mehmed Bey b. Ahmed Paşa nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Nuh Mehmed Bey'e kırk gün vaʿde ile yirmi dört bin akçeye bir tesbîh inci beyʿ eylemiş idim. Hâlâ müddet-i merkūme hulûl etmeğin meblağ-ı mezbûru taleb ederin dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Nuh Mehmed Bey cevâb verip sâlifü'z-zikr Hüseyin zikr olunan inciyi bana beyʿ eylediği hînde karz tarîkiyle iki yüz bin akçe bölüvermek şartıyla beyʿ edip ben dahi ol şartla iştirâ eylemiş idim. Hâlâ bana zikr olunan akçeyi bölüvermemişdir deyip sâlifü'z-zikr Hüseyin şart-ı merkūmu inkâr edip istişhâd olundukda udûl-ı Müslimînden kıdvetü erbâbi'l-iclâl usvetü ashâbi'l-ikbâl umdetü'l-havâs ve'l-mukarrebîn re'îsü'l-kā'idîn Süleyman Ağa b. Abdülmuʿîn ve Mustafa Bey b. Abdullah ve Molla Mehmed b. Abdullah li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup fi'l-vâkiʿ merkūm Hüseyin zikr olunan inciyi meblağ-ı mezkûr ile merkūm Nuh Mehmed Bey'e beyʿ eyledikde karz tarîkiyle iki yüz bin akçe bölüvermek şartıyla beyʿ edip ve mezbûr dahi ol şartla iştirâ eylemişdir, biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrûnun şehâdetleri baʿde't-taʿdîl hayyiz-i kabûlde vâkıʿa olup kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsiʿ aşer min şehri Receb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Derviş Mehmed b. Hasan, İbrahim Bey b. Uğurlu, Ahmed b. Abdullah el-muhzır, Ahmed b. Hüseyin el-muhzır ve gayruhüm.

42 [18a-1] Muhsine bt. İsa'nın vefat eden zevci Abdurrahman b. Şemʿî'nin vakfından kendisine ayrılan tahsisatı aldığı

Vilâyet-i Rumeli muzâfâtından Nevrekop nâm kasabada sâkine Muhsine bt. İsa nâm Hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre Mehmed Çelebi b. Davud ve İbrahim

Rumeli 21_ sicil.indd 86 31.05.2011 19:08:20

b. Abdullah er-râcil şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed b. Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘-i refi‘ü’l-bünyâna hâzır olup mezbûre Muhsine Hâtun’un sâbıkan zevci olup vefât eden merhûm Abdurrahman b. Şem‘î er-râcil vakfına hâlâ mütevellî olan râfi‘ü’l-kitâb Mevlânâ Abdülkerim Çelebi b. Hasan mahzarında tav‘an ikrâr ve i‘tirâf edip vâkıf-ı merkūm zevâ’id-i vakfından zevci mezkûr Muhsine Hâtun’a ta‘yîn eylediği yevmî beş akçe vazîfeden sene elf ve sene ihdâ ve elf’de vâki‘ iki yıllık vazîfe ki, cem‘an üç bin altı yüz akçe olur mütevellî-i mezkûr yedinden meblağ-ı merkūmu müvekkilem mezbûre Muhsine Hâtun’a îsâl için alıp bi’t-tamâm kabz eyledim dedikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i‘tirâfını mütevellî-i mesfûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki‘-i hâl kayd olundu.

Tahrîren fî evâhiri Receb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed b. Hüseyin, Ahmed b. Abdullah, Mehmed Çelebi b. el-Hâc Fethi, Hasan Çelebi b. Murad.

43 [18a-2] Davud Paşa evkafına ait bahçenin kiracısı Şeyh Ali Kâmilî’nin vakfa kira vermeyip bahçeyi harap ettiği

El-emru alâ mâ-zubire fîhi, nemekahu’l-abdu’l-fakīr Ahmed b. Mahmud el-me’mûr bimâ-fîh -ufiye anhümâ-.

Husûs-ı âti’l-beyân mahallinde görülmek fakīre tefvîz olunmağın mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ merhûm ve mağfûrun-leh Davud Paşa evkāfına hâlâ mütevellî olan kıdvetü’l-a‘yân Hüseyin Bey b. Abdülmennân ve nâzırı İbrahim Halîfe b. Şaban meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i merâm edip evkāf-ı mezbûreden olup merhûm-ı mezkûrun câmi‘-i şerîf civârında vâki‘ kadîmi yevmî on beş akçe icâreye verilegelen bir kıt‘a bağçeyi sâbık mütevellî olan Numan Çelebi b. Ahmed yevmî on akçe icâre nâmına Şeyh Ali Kamilî dimekle ma‘rûf bir şahsa sene ihdâ ve elf Muharremi’nde teslîm edip şeyh-i mezbûr zikr olunan bağçeyi bu minvâl üzre bir zamân tasarruf edip cânib-i vakfa bir akçe ücret vermeyip ba‘dehû şeyh sılasına gidip yerine Mehmed nâm bir sûfisin koyup mezbûrlar zikr olunan bağçenin üzüm çubukların ve asma ve kütüklerin ve kayısı ve şeftali ve armut ve sâir meyve ağaçların kesip yakıp ve duvarların ve iç havluların yıkıp ve odaların duvarların delip ve manzaraların koparıp yıkıp ve tahmînen yüzden ziyâde fidânların çıkarıp satıp ve kapısı demirin zâyi‘ edip meyve ağaçlarından gayrı sâfî binâya müte‘allik olan zararları tahmînen altı yedi bin akçe ile hâsıl olmayıp ve bi’l-cümle bağçeyi harâb edip hâlâ mezbûr sûfi dahi bir akçe vermeyip kimesne koymadın bırakıp gidip bağçe hâlî kalıp cânib-i vakfa azîm gadr etmişlerdir, üzerine varılıp hakīkat-i hâl keşf olunup tahrîr olunmasın taleb ederiz dediklerinde zeyl-i kitâbda mastûretü’l-esâmî olan

Rumeli 21_ sicil.indd 87 31.05.2011 19:08:20

ehl-i vukūf ve bî-garaz Müslimîn ile üzerine varılıp müşâhede olundukda fi'l-hakīka zikr olunan bağçe hâlâ harâba müşrif bulunup ve mukaddemâ ma'mûr olup bu minvâl üzre harâb olması mezbûr şeyh zamânında olup mütevellî ve nâzırın takrîr-i sâlifleri hakk-ı vâki' idiğin zikr olunan ehl-i vukūf ve bî-garaz Müslimûn ihbâr etdiklerinde vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe vaz' olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Receb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: es-Seyyid Abdürrezzak b. es-Seyyid Abdülcelîl, İbrahim b. Hayreddin, Bâli Çelebi b. Sefer, Durmuş b. Sefer, Mustafa b. Abdullah, Ali b. Abdullah, Abdüzzahir b. Mustafa, Ahmed b. Abdullah el-kayyum, Mehmed b. Abdullah, Ahmed b. Murad, Ali b. Abdüllatîf, Cafer b. Abdullah ve gayruhüm.

44 [18b-1] el-Hâc Mahmud b. Ahmed'in el-Hâc Mustafa b. Ali'den alacaklı olduğu iddiasını ispatlayamadığı

Oldur ki, el-Hâc Mahmud b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe el-Hâc Mustafa b. Ali nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem el-Hâc Mustafa'dan altı yüz doksan akçeye işbu yeşil uzun yenli ferâceyi iştirâ edip kıymeti altı yüz doksan akçeyi teslîm edip hâlâ zikr olunan ferâceye benim yedimde iken Hüseyin b. el-Hâc İbrahim nâm kimesne müstehık çıkıp ba'de'l-isbât ferâceyi benden ahz eylemişdir. Hâlâ meblağ-ı merkūmu mezkûr el-Hâc Mustafa'dan taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Mustafa zikr olunan ferâceyi ben bey' etmedim deyû inkâr edip istişhâd olundukda müdde'î-i mezbûr sıdk-ı makāline beyyine-i âdile ikāmetinden âciz olup tahlîf olunmasın taleb etmeğin, merkūm el-Hâc Mustafa zikr olunan ferâceyi bi vechin mine'l-vücûh bey' etmeyip alâkası olmadığına tahlîf olunup yemîn billâh etdikde mâ vaka'a bi't-taleb kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min Recebi'l-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-hutebâ Mevlânâ Mehmed Efendi b. Şeyh Nazar, Haydar Çavuş el-mübâşir, Hüseyin Çelebi b. Ali, Haydar b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Hüseyin [b.] Abdullah, Gazanfer b. Abdullah ve gayruhüm.

45 [18b-2, Arapça] Ahmed Bey b. Ferhad'ın ödünçten dolayı Abdi Ağa b. Abdülmennân'a borcu olduğu

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Esirci Kemal mahallesinde sâkin olan Ahmed Bey b. Ferhad nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, üzerinde ve zimmetinde, mahmiye-i merkūme mahallâtından

Rumeli 21_ sicil.indd 88 31.05.2011 19:08:20

Langa mahallesinde sâkin olan müteferrika tâifesinden sâhib-i hâze'l-kitâb mefharü'l-emâsil ve'l-a'yân Abdi Ağa b. Abdülmennân'ın karz-ı şer'î cihetinden râyicü'l-vakt on altı bin beş yüz akçe hakkı olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Mukırr-ı mezbûrun mahalle-i mezkûrede vâki', bir taraftan Sarrâc İshak Vakfı, diğer taraftan Meryem Hâtun mülkü, öteki taraftan Mustafa mülkü ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan menzili de cümle tevâbi' ve levâhıkı ile deyn-i mesfûr mukābilinde dâ'in-i mezbûr yedinde rehn-i makbûzdur. Dâ'in-i mezkûr kıbelinden tasdîke vekîl edilen Mehmed Bey b. Mahmud vâki' ikrârı vicâhen ve şifâhen tasdîk etti. Vekîl-i mezbûr, meblağ-ı mezbûra îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Receb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdi Bey b. İskender, Ali b. Bâli el-imâm, Ali b. Yusuf el-müezzin, İbrahim b. Ali el-imâm, Ramazan b. Mehmed el-müezzin, Sâlih b. Budak ve gayruhüm

46 [18b-3, Arapça] Mehmed Bey b. Veli'nin Rus asıllı câriyesini âzat ettiği

Dârü's-saltanati'l-aliyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Debbâğ el-Hâc Yunus mahallesinde sâkin olan Mehmed Bey b. Veli meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâzır olup, Rûsiyyetü'l-asl, orta boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, sarışın, râfi'a-i hâze'l-kitâb Şâkire bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini bir sene hizmet etmesi üzerine kitâbete kestiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr câriye-i mezbûre tarafından kabûl edildi. Hizmet-i mezkûresini edâ ettiğinde sâir harâir-i asliyyât gibi hurre olacaktır.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min şehri Receb el-mürecceb sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çelebi b. el-imâm, Veli Bey b. Abdullah kethüdâ-i mimar, Mehmed b. Kemal el-müezzin, Mehmed b. Mustafa el-cündî, Receb b. Mehmed ve gayruhüm

47 [19a-1] Sipahi Mehmed b. Hamid'in adamlarıyla Himmet b. el-Hâc İbrahim'in müvekkili adına tahsile çalıştığı alacaklara zor kullanarak el koyması

Oldur ki, Anadolu muzâfâtından Yakub Bey Derbendi kazâsına tâbi' Alınca nâm karye ahâlîsinden olup vefât eden el-Hâc Bünyad'ın karındaşı ve evlâd-ı sıgārına vasiyy-i şer'îsi olan Himmet b. el-Hâc İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna Kızkadı dimekle ma'rûf Mehmed b. Hamid nâm kimesneyi

Rumeli 21_ sicil.indd 89 31.05.2011 19:08:20

ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip bundan akdem vasiyy-i şer'îsi olduğum sıgārın emvâlinden Kara Hasan nâm kimesne zimmetinde buğday bahâsından dokuz bin beş yüz akçe olup meblağ-ı mezbûru vesâyeten merkūm Kara Hasan'dan taleb eylediğimde, kadı mahkemesinde i'tirâf edip mezbûrun i'tirâfı sicil olundukda mezkûr Mehmed dahi sipâhi oğlanı bayrağıyla yanında on beşden ziyâde yaraklı levend ile ol mahalde hâzır olup medyûn-ı mezkûru ahz edip meblağ-ı mezbûrun dört bin akçesin cebren elinden alıp ve beş bin beş yüzün dahi almak için mezbûru Haydar nâm kimesneye kefîle verdikde, ben dahi mâl-ı yetîme niçin böyle gadr edersin, eytâma zulüm eyleme dediğimde yanında olan eşkiyâya, koman deyip her biri âlet-i harble beni katl kasdına üzerime hücûm eylediklerinde, Müslimîn araya girip beni güçle kaçırdılar, hâlâ suâl olunsun dedikde gıbbe'ş-suâl akībe'l-inkâr udûl-ı Müslimînden el-Hâc Eyüb b. Ali ve Bünyad b. Ali nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde hâzırân olup, fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr Mehmed minvâl-i meşrûh üzre medyûn-ı mezkûrdan ba'de'l-ikrâr cebren zikr olunan dört bin akçeyi alıp bâkī kalan beş bin beş yüz akçeyi dahi almak için medyûnu Haydar nâm kimesneye kefîle verip vasiyy-i mezbûr eytâma niçin böyle zulüm edersin dimekle sipâhi oğlanı bayrağıyla yanında mevcûd olan eşkiyâya, koman deyüp her biri âlet-i harble mezbûru katl maksadına üzerine hücûm etdiklerinde Müslimîn araya girip güçle kaçırıp tahlîs etmişlerdir, biz bu husûsa şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa'bân sene-i mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

48 [19a-2] el-Hâc Ahmed b. Mustafa'nın Hüseyin b. Zekeriya'nın evini basarak kendisine zulmettiği iddiasının ispatlanamadığı

Oldur ki, Vilâyet-i Karaman'da kasaba-i Gaferiyat tevâbi'inden Edayda nâm karye ahâlîsinden el-Hâc Ahmed b. Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna karye-i mezbûrede sâkin Hâssa sarrâclardan işbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin b. Zekeriya nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Hüseyin karındaşı Mehmed Çavuş ile benim evim basıp bana nice zulüm ve te'addî eylemişdir, suâl olunsun dedikde gıbbe'ş-suâl akībe'l-inkâr ve'ş-şehâde müdde'î-i mezbûr ikāmet-i beyyinede âcizin, lâkin merkūm Hüseyin karındaşı Mehmed Çavuş ile evim basıp bana zulüm ve te'addî eylemediğine tahlîf olunsun dedikde ba'de't-tahlîfi'ş-şer'î merkūm Hüseyin kasaba-i ma'hûdede bile olmayıp kat'an haberi yok idiğine yemîn billâh eyledikde vâki'-i hâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa'bân [sene isneteyn ve elf].

Rumeli 21_ sicil.indd 90 31.05.2011 19:08:20

Şuhûdü'l-hâl: Pîr Ali Çavuş b. el-Hâc Veli, Mahmud b. Mehmed es-serrâc, el-Hâc Davud b. Abdullah ve gayruhüm.

49 [19a-3] el-Hâc Ahmed b. Mustafa'nın Hüseyin b. Zekeriya'da alacağı olduğu iddiasının ispatlanamadığı

Oldur ki, Vilâyet-i Karaman'da kasaba-i Gaferiyat tevâbi'inden Edayda nâm karye sâkinlerinden el-Hâc Ahmed b. Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna giri[p] karye-i mezbûrede sâkin Hâssa sarrâclardan işbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin b. Zekeriya nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem merkūm Hüseyin'e yüz elli aded kâmilü'l-vezn kuruş teslîm eylemiş idim, hâlâ suâl olun[su]n dedikde, gıbbe's-suâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd müdde'î-i mezbûr sıdk-ı makāline beyyine-i âdile ikāmetinden âciz olup tahlîf olunmasın taleb etmeğin, merkūm Hüseyin'de meblağ-ı mezbûrdan küllen ve ba'zen akçe olmayıp bi vechin mine'l-vücûh husûs-ı mezbûrdan haberi yok idiğine tahlîf olunup yemîn billâh etdikde vâki'-i hâl gıbbe's-suâl ketb olundu.

Fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

50 [19a-4] Haydar Paşa evkafına borçlu olarak vefat eden Mustafa'nın borcunun muhallefâtından tahsili

Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûm Haydar Paşa Evkāfına hâlâ mütevellî olan Sinan Bey b. Abdullah nâm kimesne Nişancı Paşa mahallesinde sâkin Hasan Bey b. Ali nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mahalle-i mezbûrede vefât eden merhûm Mustafa nâm kimesne zimmetinde vakf-ı mezbûr mâlından on bin akçe olup ba'dehû müteveffâ-yı mezbûrun kebîr oğlu Süleyman ve kebîre kızı Fâtıma babalarının muhallefâtından mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan menzili merkūm Hasan Bey'e kırk beş bin akçeye bey' eylediklerinde, babalarının vakf-ı mezbûra olan on bin akçe deynini mezbûr Hasan Bey'den bi'l-muvâcehe havâle edip ben ve mezbûr Hasan râzı olmuş idik, hâlâ meblağ-ı mezbûru vakf için taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-i Müslimînden Sinan Bey b. Abdullah el-cündî ve İshak b. Bâli nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde mahfil-i kazâya hâzırân olup fi'l-vâki' mezbûrân Süleyman ve Fâtıma babalarından kendilere intikāl eden menzil-i mezkûru merkūm Hasan Bey'e kırk beş bin akçeye bey' eylediklerinde on bin akçesin babalarının zikr olunan Haydar Paşa Vakfı'na olan deynine bi'l-muvâcehe havâle edip tarafeyn dahi râzı olmuşlar idi. Biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrânın

Rumeli 21_ sicil.indd 91 31.05.2011 19:08:21

şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olduğu mâ vaka'a bi't-taleb [ketb olundu].

23 min Şa'bân [sene isneteyn ve elf].

Şuhûdü'l-hâl: (…) [Sefer] b. Mahmud, Davud b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, el-Hâc Mehmed el-muhzır, Veli Efendi b. Sinan el-kadı, Süleyman [b.] Abdullah.

51 [19b-1, Arapça] Muhallefâtına beytülmâlce el konulan yaya Mustafa b. Abdullah'ın bağının müzayede ile Ali Ağa b. Abdülmennân'a satıldığı

Küçükçekmece kasabası muzâfâtından Ayastefanos karyesinde bundan akdem vefât eden merhûm Mustafa b. Abdullah er-râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan Atebe-i aliyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni olan mefharü'l-a'yân Sefer Subaşı b. Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâzır olup âtiyyü'z-zikr bağı râfi'-i hâze'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân zevvâk-ı sultânî Ali Ağa b. Abdülmennân'a emânet-i mahkiyyesi hasebiyle bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr Ali Ağa da kendi mâlıyla ve kendisi için, beytülmâl-i mezbûra muhallefât-ı merkūmeden intikāl eden, karye-i mesfûrede vâki', bir taraftan Nikola v. Yani bağı, diğer taraftan Yorgi v. Lund bağı, öteki taraftan Erina nâm zimmiyye bağı, diğer taraftan da mezra'-ı mîrîye ile mahdûd bağı cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt üç bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb ve kabûl, teslîm tesellümle akid tamâm oldu. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki' ikrâr, müşterî-i mezbûr tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Cerâ fî evâili Şa'bân sene mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin ve gayruhüm

52 [19b-2] Mehmed Çavuş'un vefat eden sakabaşı Ahmed Ağa'nın oğlundan satın aldığı ev ve tasarruf hakkını devraldığı tarlalar hususunda hak iddia eden Hüseyin Bey'in müdahalesinin önlenmesi

Oldur ki, Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Mimar Sinan mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Çavuş b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna Dergâh-ı âlî müteferrikalarından Hüseyin Bey b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem vefât eden

Rumeli 21_ sicil.indd 92 31.05.2011 19:08:21

merhûm sakabaşı Ahmed Ağa'nın Terkos nâhiyesinde Çilingir nâm karyede vâki‘ inde'l-ahâlî ma‘lûmetü'l-hudûd olan mülk menzilini ve bağ ve bağçesin sulbî oğlu ve vârisi olan Mahmud Çelebi'den otuz altı bin akçeye iştirâ edip ve geri karye-i mezbûre sınırında vâki‘ olan inde'l-ahâlî ma‘lûmetü'l-hudûd olan on altı kıt‘a tarlasının hakk-ı tasarrufun sâhib-i arz ma‘rifetiyle üç bin akçeye tefvîz edip mezbûr Mahmud Çelebi'ye zikr olunan bey‘ ve tefvîzi mukābelesinde cem‘an otuz dokuz bin akçe teslîm edip çiftlik-i mezbûr ile'l-ân benim tasarrufumda iken hâlâ mezbûr Hüseyin Bey zikr olunan akārâtı bî-vechin tasarruf edip benim tasarrufuma mâni‘ olur suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl mezkûr Hüseyin Bey cevâb verip, fi'l-vâki‘ müteveffânın oğlu merkūm Mahmud Çelebi zikr olunan akārâtı merkūm Mehmed Çavuş'a vech-i meşrûh üzre bey‘ ve tefvîz eylemişidi. Lâkin ba‘dehû müteveffânın sulbiye ve kebîre kızları Kerime ve Ayşe ve zevci Sitti Hâtun bt. Abdullah zikr olunan çiftliği bana satmışlardır deyû merkūm Mahmud Çelebi'nin bey‘ ve tefvîzini i‘tirâf etdikde zikr olunan tarlalar kızlara ve zevceye intikāl etmeyip mezbûrelerin kat‘an medhalleri olmamağın merkūm Mehmed Çavuş'a kıbel-i şer‘-i şerîfden zikr olunan tarlaların cümlesini ve mülk olan bağ ve bağçe ve menzilden merkūm Mahmud Çelebi'nin hisse-i şâyi‘asın zabta tenbîh olunup vâki‘-i [hâl] bi't-taleb ketb olunup yed-i tâlibe vaz‘ olunduFî evâhiri Şa‘bân sene-i m[ezkûr].

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Hüseyin, Hüseyin b. Abdullah, Kasım b. Abdullah, İbrahim b. Arslan ve gayruhüm.

53 [19b-3] Hurşid bt. Abdullah'ın hayattayken vakfettiği eve Keyvan b. Abdullah'ın müdahalesinin önlenmesi

Vakf-ı âti'z-zikre kıbel-i şer‘-i mutahhardan mütevellî nasb olunan işbu râfi‘ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Ahmed Çavuş b. Mehmed Çavuş meclis-i şer‘-i refi‘ü'l-bünyâna Keyvan b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem merhûme Hurşid bt. Abdullah nâm hâtun hâl-i hayâtında mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Soğan Ağa mahallesinde vâki‘ bir tarafı Hüseyin Çelebi b. Ebîbekir mülküne ve bir tarafı Mustafa Bey b. Abdullah mülküne ve bir tarafı tarîk-i âma ve bir tarafı tarîk-i hâssa muttasıl olan mülk menzilini vakf edip süknâsı evvelen kendi nefsine ba‘dehâ Hüseyin Bey nâm kimesne ile zevci Âbıkevser bt. Abdullah nâm hâtuna ba‘dehümâ bu ikisinin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba‘de'l-inkırâz mahalle-i mezbûre mescidinde imâm olana şart eylemişiken, hâlâ ecnebîden merkūm Keyvan bi gayrı tarîk-i şer‘î menzil-i mezkûra vâzı‘u'l-yed olup şart-ı vâkıf üzre tasarrufa mâni‘ olup suâl olunsun deyû kavlini musaddık sûret-i vakfiye ibrâz edip suâl olundukda, menzil-i mezkûrun vech-i meşrûh üzre vakf-ı sahîh ve lâzım idiğin inkâr edip,

Rumeli 21_ sicil.indd 93 31.05.2011 19:08:21

ba'de'l-istişhâd udûl-ı Müslimînden Musa Çelebi b. Abdurrahman ve Mehmed Çavuş b. Süleyman ve Abdi Çavuş b. Abdurrahman ve Mustafa Bey b. Abdullah ve Süleyman Bey b. Abdullah el-cündî ve Durmuş b. Mustafa el-mü'ezzin ve ahâlî-i mahalleden nice kimesneler mahfil-i kazâya li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup fi'l-vâki' menzil-i mezkûru vech-i meşrûh üzre merkūme Hurşid Hâtun hâl-i hayâtında vakf-ı sahîh ve lâzım idüp süknâsın evlâdına ve nefsine ba'dehâ Hüseyin Bey nâm kimesne ile zevci Âbıkevser bt. Abdullah'a ba'dehümâ bu ikisinin evlâdına ve evlâd-ı evlâdına ba'de'l-inkırâz mahalle-i mezkûre mescidinde imâm olana şart eyleyip nice müddet şart-ı mezbûr ile amel olunup menzil-i mezkûr vech-i meşrûh üzre vakf-ı sahîh ve lâzımdır ve mezbûr Keyvan te'addî etmişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyû sûret-i vakfiyeye mutâbık edâ-i şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup ba'dehû Hızâne-i âmire'de mahfûz olan Defter-i evkāfa dahi nazar olundukda defter-i evkāfda dahi menzil-i mezkûrun vakfiyeti vech-i meşrûh üzre mastûr ve mukayyed bulunmağın, kıbel-i şer'-i şerîfden merkūm Keyvan menzil-i mezkûra tasarrufdan men' olunup mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah, Hasan Çavuş b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, İbrahim b. Abdullah ve gayruhüm.

54 [20a-1, Arapça] Doğancılar zümresinden Mustafa Bey b. Abdüşşekûr'un on beş bin akçesini vakfettiği

Elhamdülillâh…. Ammâ ba'd; işbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden kitâb-ı sahîh-i şer'î ve sakk-i sarîh-i mer'îdir. Sultân-i a'zam hâkān-ı mu'azzam…. Es-sultân b. es-Sultân es-Sultân Murad Hân b. es-Sultân Selim Hân - ebbedallâhu iyyâhüm saltanatehu'z-zâhire ilâ intihâi'z-zamân- cenâbından aşağıdaki husûsa memûr edilen umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim sâhibü'l-mefâhir ve'l-mekârim kıdvetü'l-havâs vel-mukarrebîn Kilercibaşı Hüsrev Ağa b. Abdülmu'în kıbelinden husûs-i âtiyyü'l-beyâna vekîl edilen mefharü'l-a'yân bevvâb-ı sultânî Davud Bey b. Abdülmennân meclis-i şerî'at-i garrâ ve mahfil-i tarîkat-i zehrâda hâzır olup, âtiyyü'z-zikr vakfa mütevellî olan kıdvetü'l-ekârim Hazîne-i âmire Kethüdâsı Osman Ağa b. Abdülmennân kıbelinden ikrâr-ı mezkûru tasdîke vekîl edilen fahrü'l-emsâl ve'l-eşbâh bevvâb-ı sultânî Durmuş Ağa b. Abdullah mahzarında şöyle ikrâr ve i'tirâf etti ki, cihet-i verâseti Sultân-ı mezkûra münhasır olan, hâssa doğancıları zümresinden merhûm-i mebrûr Mustafa Bey b. Abdüşşekûr, hâl-i hayâtında ve nefâz-i tasarrufâtında dâr-ı fenâdan dâr-ı karâra irtihâl ettiğinde geride bıraktığı on beş bin akçenin mu'tâdı üzre murâbaha-i

Rumeli 21_ sicil.indd 94 31.05.2011 19:08:21

sahîha yapılmak üzre vakfedilmesini vasiyyet etti. Rıbhdan Allah'ın nâsib ettiğini Hızâne-i âmire-i sultâniye li-hulûdi'd-devleti'l-hâkāniyyede eczâ-i şerîfe kırâ'at olunurken yakılan şem'-i asel için sarf edilmesini şart etti. Tevliye-i hasbiyyeyi de Hazîne-i hâssa-i hâkāniyye hizmetindeki kimesnelere kethüdâlık etmeye memûr olan kimesneye şart etti. Nezâret-i hasbiyyeyi de Hazîne-i âmire reisine şart etti. Sultân-ı muşârun ileyh -en'amallâhu te'âlâ ileyhi- tarafından kabûl olunup izin verildi. Vâki' ikrâr vekîl-i mezbûr tarafından tasdîk edildi. Meblağ-ı mezbûr bu sûretle müseccel, lâzım, müebbed bir vakıf oldu.

Cerâ fî evâsıtı Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Ağa kethüdâ-i kiler, Hasan Ağa kâtib-i Hazîne, Ömer Ağa kâtib, Mehmed Ağa el-Çerkezî, Hüsrev Çavuş [b.] Abdülmennân, Davud Bey [b.] Abdullah bevvâb, Perviz Bey [b.] Abdullah bevvâb, Hamza b. Abdullah bevvâb, Mustafa Bey [b.] Mehmed, Ahmed b. İbrahim ve gayruhüm

55 [20a-2, Arapça] Ahmed Ağa b. Abdülmennân'ın para vakfı tesis ettiği

Elhamdülillâh…. Ammâ ba'd; işbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet ve sarîh ve mer'î bir vesîkadır. Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Simkeş mahallesinde sâkin olan sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât er-râci' min rabbihî el-mağfira ve'r-rıdvân Ahmed Ağa b. Abdülmennân kıbelinden âtiyyü'z-zikr vakıf ikrârına vekâleti Lütfullah b. Abdullah ve Mustafa b. Abdullah er-râcileynin şehâdetleri ile sâbit olan Ali Bey b. Hüdâverdi el-cündî nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsih-i evtâdda hâzır olup vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle şöyle ikrâr ve i'tirâf etti ki, müvekkil-i mezbûr hâlis-i mâlından ifrâz ile niyet-i sâfiye ve taviyye-i vâfiye ile sâhibi ve mâliki olduğu râyicü'l-vakt altı bin akçe-i Osmânî madrûb bi darbi'l-hâkānîsini vakfedip habsetti. Meblağ-ı mezbûrun mu'âmele-i sahîha-i şer'iyye ve murâbaha-i sarîha-i mer'iyye ile rehn-i kavî veya kefîl-i melî ile noksansız ziyâdesiz senede ona on bir rıbh üzre istiğlâl ve istirbâh edilmesini şart etti. Allah'ın rıbhdan ve nemâsından nâsib ettiğinin mahalle-i mezbûre avârızına sarf edilmesini şart etti. Tevliyeyi, mahalle-i mezbûre mescidi imâmına şart etti. Nezâret-i hasbiyyeyi de ahâlî-i mahalle-i mezbûreye şart etti. Şurût-i sâlifeye ri'âyet mümkün olmazsa vakıf gelirinin fukarâ ve mesâkîn-i müslimîn ve müslimâta sarf edilmesini şart etti. Sonra vâkıf-ı mezbûr cemî'i meblağ-ı mezbûru ve nakd-i ma'dûd-i mesfûru tescîl maksadıyla mütevellî nasb ettiği Mustafa b. Abdullah'a teslîm etti. O dahi tesellüm ve kabz edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf eyledi. Hâl bu minvâl üzre iken vekîl-i mezbûr eimme-i selâsemiz indinde vakf-i nukūdun adem-i sıhhatine ihticâc ederek vakıfdan rücû' edip meblağ-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 95 31.05.2011 19:08:21

merkūmun ke-mâ kâne mülküne idhâlini taleb etti. Mütevellî-i mezbûr vakf-ı nukūdun İmam-ı Züfer katında sahîh olduğunu söyleyerek redden imtinâ‘ etti. Hâkim-i muşârun ileyh, imâm-ı mezbûrun kavli üzre vakfın sıhhatine hükmetti. Vekîl-i merkūm iddi‘âsını tekrâr edip İmam Züfer katında sahîh ise de lâzım değildir; zikr olan sıhhate hüküm lüzûmu îcâb eylemez diye meblağ-ı mezbûru taleb edince mezkûr mütevellî sıhhate hükm olunmak ile mecme‘un aleyh olunca imâmeyn-i hümâmeyn Ebû Yusuf b. Yakub el-imâmü’s-sânî ve İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî re’ylerinde dahi sahîh olmuş oldu. Onların re’ylerinde sıhhat lüzûmdan müfârakat olunmaz diye lüzûmuna dahi hüküm taleb edince hâkim-i mûmâileyh meblağ-ı mezkûrun vakfının lüzûmuna dahi hükmedip tescîl etti. Min ba‘d nakz ve nakzına mecâl muhâl oldu. “Fe-men beddelehû ba‘de mâ sem‘ihî fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî‘un alîm ve ecrü’l-vâkıf ale’l-hayyi’l-cevâdi’l-kerîm.”

Cerâ fî evâsıtı Şa‘bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Yusuf b. Abdullah el-müezzin, Seydi Ahmed b. ( ), Hasan b. Hüseyin, Ahmed b. Mehmed, Mustafa b. Ahmed, Ramazan b. Mustafa, Ramazan b. Hasan, Mustafa b. Abdullah, Seyfi b. Hüseyin, Mehmed b. Maksud, Mehmed b. Mustafa, Yakub b. Mustafa, Mustafa el-cündî, Mustafa b. Abdullah, (…), İskender b. Abdullah el-cündî, Hamza b. Ahmed, Ali b. Mustafa, Mustafa [b.] Ali, Mehmed [b.] Mustafa, Mehmed [b.] Şaban, Ahmed b. Hüseyin el-muhzır ve gayruhüm

56 [20b-1] Ahmed Bey b. Abdullah’ın babasının evine giden karısı Fâtıma’yı geri alması

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden işbu râfi‘ü’l-kitâb Ahmed Bey b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe Hüsrev b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Hüsrev ve sulbiye kebîre kızı Fâtıma nâm bikri rızâsı ve altı bin akçe mehr-i müeccel ile bana nikâh edip hâlâ mezbûre Fâtıma menkûham olup cem‘ olmuş iken kızım seni istemez deyû bî-vech [ve] bî-hak te‘allül edip menkûhamı alıp zabtıma mâni‘ olur dedikde, gıbbe’s-suâl mezbûr Hüsrev fi’l-hakīka minvâl-i meşrûh üzre olduğunu ikrâr ve i‘tirâf etmeğin, min ba‘d hakkına mâni‘ olmamağa tenbîh olunup vâki‘-i hâl bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa‘bân li seneti’l-mezbûre.

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-akrân Abidin Çavuş el-mübâşir, Ali b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah er-râcil, Pîrî b. Pervâne, Nasun [b.] Abdullah ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 96 31.05.2011 19:08:21

57 [20b-2] Rukiye bt. Abdullah'ın boşandığı kocası Mahmud b. Hasan'dan alacaklarını tahsil ettiği

Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki‘ merhûm Mahmud Paşa Câmi‘i mahallesinde sâkine Rukiye bt. Abdullah nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre Halil b. Abdullah ve el-Hâc Ahmed b. Abdurrahman şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Esma bt. Mehmed nâm hâtun meclis-i şer‘-i refi‘ü'l-erkâna hâzıra olup müvekkile-i mezkûre Rukiye'nin zevc-i mutalliki olan işbu râfi‘ü'l-kitâb Mahmud b. Hasan nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip müvekkilem merkūme Rukiye'nin zevc-i mutalliki olan mesfûr Mahmud zimmetinde altı bin akçe mehr-i müeccelinden ve iki bin akçe bir telli hâre kaftan bahâsından cem‘an sekiz bin akçe hakkı olup meblağ-ı mezbûru vekâleten da‘vâ etdiğimde merkūm Mahmud meblağ-ı mezkûru tav‘an i‘tirâf edip lâkin mehr-i müeccelden olan altı bin akçeden üç bin akçesin kable't-tatlîk merkūme Rukiye bana hibe edip ve mezkûr olan üç bin akçeyi da‘vâdan zimmetim ibrâ eylemiş idi deyû benim mahzarımda isbât edip zimmetinde beş bin akçe bâkī kalmış idi. Hâlâ zikr olunan beş bin akçeyi müvekkilem mesfûre Rukiye zevc-i mutalliki olan sâlifü'z-zikr Mahmud yedinden bi't-tamâm kabz ve tesellüm edip zimmetin husûs-ı mezbûra müte‘allik cemî‘-i da‘âvâdan ibrâ ve ıskāt etmişdir deyû ikrâr ve i‘tirâf eyledikde vekîl-i mezkûrenin vech-i meşrûh üzre olan cemî‘ kelâmını mukırrûn-leh mezbûr Mahmud vicâhen tasdîk edip vâki‘-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa‘bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abidin Çavuş b. Mustafa el-mübâşir, İbrahim [b.] Abdullah, Derviş b. Abdullah, Hüsrev b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud.

58 [20b-3, Arapça] Rukiye bt. Abdullah'ın mehr-i müeccelini kocasına bağışladığı

Udûlden Süleyman b. Davud ve İbrahim b. Mehmed nâm kimesneler meclisi-i şer‘-i şerîf-i enverde hâzırân olup Rukiye bt. Abdullah nâm mutallaka hâtun kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekîl edilen İsmi bt. Mehmed nâm hâtun mahzarında, mutallik Mahmud b. Hasan nâm kimesneden sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede şöyle şehâdet ettiler ki, müvekkile-i mezkûre hâtun, kendisini tatlîkinden önce nikâhında ta‘ahhüd ettiği râyicü'l-vakt üç bin akçe mehr-i müeccelini zevc-i mezbûru Mahmud'a hibe edip meblağ-ı mevhûba müte‘allik da‘vâdan zimmetini ibrâ etti. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer‘ makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Şa‘bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

Rumeli 21_ sicil.indd 97 31.05.2011 19:08:21

59 [20b-4, Arapça] Fîrûz Bey b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini tedbir yoluyla âzat etmiş olduğu

Udûlden reis-i sultânî İdris Bey b. Abdullah ve İkbâl b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki, Günyüzü kazâsı tevâbi'inden Gencik kasabası ahâlîsinden Asil Bey b. Yusuf nâm hasm-ı câhid mahzarında, Rûsiyyü'l-asl, orta boylu, sarışın, elâ gözlü, açık kaşlı, yüzünde çiçek izi olan Ferhad b. Abdullah nâm gulâmdan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, gulâm-ı mevsûf-i mezkûrun efendisi olan merhûm Fîrûz Bey b. Abdullah hâl-i hayâtı ve kemâl-i sıhhatinde taht-ı mülkiyyetindeki abd-i mezbûru mevtimden kırk gün mukaddem hürsün diyerek mukayyed tedbîrle tedbîr eylemişdi. Müteveffâ-i mezkûr Fîrûz Bey bu müddetten fazla yaşadı ve iyileşti. Efendisi öldüğünde gulâm-ı mesfûr onun cemî'-i mâlından âzat oldu. Şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Hüseyin, Ahmed b. İbrahim, Ali Bey b. Abdullah, Sinan b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah

60 [20b-5] Mustafa adlı şahsın vârislerinin Pertev Paşa Vakfı'na olan borcu ev satışıyla ödemeleri

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Nişancı Paşa mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm Mustafa nâm kimesnenin sulbî oğlu ve vârisi olan Süleyman asâleten ve sulbiye kızı Fâtıma'nın zevci ve husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan Ali b. Ahmed vekâleten meclis-i şer'-i menî'ü'l-erkâna hâzırân olup râfi'ü'l-kitâb Hasan Bey b. Ali mahzarında tav'an ikrâr ve i'tirâf edip müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan menzili bundan akdem kırk beş bin akçeye merkūm Hasan Bey'e bey' edip meblağ-ı mezbûrun yirmi beş bin akçesin müteveffâ-yı mezkûrun merhûm Pertev Paşa Vakfı'na olan on bin akçe deynine tarafeynin rızâlarıyla havâle eyledik dediklerinde, mukırrân-ı mezbûrânın vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i'tirâfların mukırrûn-leh mesfûr Hasan Bey vicâhen tasdîk edip kayd olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Sefer b. Mahmud, Davud Efendi b. Abdullah, Veli Efendi b. Sinan el-kadı, Süleyman b. Abdullah, Ferhad b. Abdullah [ve gayruhüm].

Rumeli 21_ sicil.indd 98 31.05.2011 19:08:21

61 [21a-1] Tacir Hüsrev'in devlete olan borcu yüzünden Selânik'ten gelen abâ kumaşına başbâki defterdarınca el konulduğu, bunun bir bölümünün el-Hâc Abdi'ye ait olduğunun anlaşıldığı

Yoros kazâsına tâbi' Beykozu nâm karye sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Abdi b. Abdullah nâm kimesne Dîvân-ı refî'ü'l-bünyâna hâzır olup, hâlâ atabe-i aliyyede Hızâne-i âmirenin başbâkī defterdârı olan umdetü'l-emâcidi'l-kirâm Hasan Efendi'nin huzûr-ı me'âlî-i mevfûrlarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem Hüsrev b. Abdullah nâm tâcir mahrûsa-i Selânik'e gitdikde Usturumca abasından üç denk beyaz aba alıp bana gönderesin deyû emânet tarîki ile merkūma yirmi bir bin akçe teslîm edip ba'dehû merkūm Hüsrev Selânik'den zikr olunan akçem ile üç denk aba alıp ve on dokuz denk aba kendi mâlıyla alıp cem'an yirmi iki denk abayı benim için el-Hâc Abdi'ye teslîm edesin deyû Yelkovan dimekle ma'rûf Ali Reis nâm mellâha emâneten teslîm edip hâlâ mezkûr Ali Reis abayı bundan getirdikde sâlifü'z-zikr Hüsrev'in mîrîye deyni olmağın, müşârun-ileyh defterdâr efendi zikr olunan yirmi iki denk abanın cümlesin mezbûr Hüsrev'indir deyû mîrî için zabt etmek isterler dedikde, gıbbe'ş-suâl müşârun-ileyh Hasan Efendi fi'l-vâki' zikr olunan üç denk aba merkūm el-Hâc Abdi'nin idiği ma'lûmum değildir dedikde, vâzı'u'l-yed olan emîn-i mezbûr Ali Reis ihzâr olunup bi'l-muvâcehe suâl olundukda cevâb verip fi'l-vâki' merkūm Hüsrev zikr olunan yirmi iki denk abayı Selânik'de bana emâneten teslîm eyledikde, işbu on dokuz denk aba benimdir ve bu üç denk aba merkūm el-Hâc Abdi'nin mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisidir, bu üç denk abayı sâhibi olan mezkûr el-Hâc Abdi'ye teslîm edesin deyû ısmarlayıp bana bu minvâl üzre teslîm eylemişdir deyû bi'l-muvâcehe haber vermeğin cânib-i şer'-i mutahhardan mûmâileyh defterdâr efendi merkūm el-Hâc Abdi'nin üç denk abasına ta'arruzdan men' olunup vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Rüstem b. Abdullah, Hacı Sefer b. Abdullah, Hacı Abdi el-mellâh, Mehmed b. Şücâ', Hasan b. Abdullah ve gayruhüm.

62 [21a-2, Arapça] İbrahim b. el-Hâc Memi'nin ve Mustafa b. Ferhad Bey'in, muhallefâtına el konulan Asiye bt. Üveys'in vârisi oldukları

Ekserisi kazâyı mahmiye-i Galata tevâbi'inden Kasımpaşa kasabası mahallâtından Yahya Kethüdâ mahallesinde sâkin olan udûlden tabbâh-ı sultânî Mehmed Bey b. Mustafa, Hasan b. Hüseyin, Muharrem b. İsmullah?, İsmail b. Halil, el-Hâc Bayram b. Abdullah, Mehmed Çavuş b. İbrahim ve Mustafa Bey b. Ali el-cündî

Rumeli 21_ sicil.indd 99 31.05.2011 19:08:21

nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme mahfûfen bi'l-me'âlî- hâzırûn olup, emâcid-i mükerremîn defterdârlar huzûrunda, elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olan ve mahalle-i merkūmede doğup vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' Amasya beldesinde yaşar iken fevt olan merhûme Asiye bt. Üveys'in muhallefâtına vâzı'-ı yed olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında, İbrahim b. el-Hâc Memi b. Tavuca? ve Mustafa b. Ferhad Bey'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûr İbrahim, müteveffât-ı mezkûre Asiye'nin dayısı ve zevi'l-erhâm cihetinden vârisidir. Merhûme Asiye de onun halasının kızı ve mûrisidir. Zira müdde'î-i mezbûr İbrahim'in babası el-Hâc Memi b. Tavuca? ve Ayşe Hâtun bt. Tavuca? ana-baba bir kardeştir. Babaları mezkûr Tavuca'dır, anneleri ise Hatice Hâtun'dur. Diğer müdde'î Mustafa, öldüğünde taht-ı nikâhındaki zevci ve vârisidir. Verâseti ikisine münhasırdır. İkisinden başka vârisi ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Çelebi b. Alemşah ez-za'îm, İbrahim Bey b. Mustafa, Mustafa b. Ali, Muslu Çelebi el-imâm, Hacı Hızır b. Abdullah, Abdi Halîfe b. Şeyh Ahmed, Handan Bey [b.] Abdullah, Mehmed Çavuş eş-şehîr bi zeytin, Ali b. el-imâm, Mehmed b. el-müezzin ve gayruhüm mine'l-hâzırîn

63 [21a-3, Arapça] Câriye diye tutulan Aynî bt. Ali'nin aslen hür olduğu

Tamâmı vilâyet-i Rumeli-i ma'mûrede vâki' Belgrad-ı Arnavud sükkânından olan, udûlden tabbâh-ı sultânî Receb Bey b. Abdullah, tabbâh el-Hâc Ali b. Abdurrahman, tabbâh Hasan b. Abdullah, tabbâh Hüseyin b. Ali ve Mehmed b. Abdullah nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de hâzırûn olup, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sultan Selim Hân mahallesinde sâkin olan zilyed Mehmed Çavuş b. Abdullah nâm hasm-ı câhid mahzarında, orta boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, buğday tenli, alnının sağ yanında eser-i cerh bulunan Aynî bt. Ali'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'iyye-i mezkûre Aynî Hâtun aslen hürdür; belde-i mezbûrede Ayşe bt. Abdullah nâm hür bir anneden doğmuştur. Babası Ali b. Abdullah'tır. Annesi mesfûre Ayşe Hâtun ve babası Ali aslâ köle olmamıştır. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hürriyet-i asliyyesine hükmedildi.

Cerâ fî evâhiri Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 100 31.05.2011 19:08:21

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Abdullah, Ali b. Abdullah, Mahmud [b.] Ali, Mahmud b. Hasan ve gayruhüm

64 [21b-1] Temenna bt. Abdullah'ın Zamâne bt. Abdullah'a ev satışından kalan borcunu ödemesi

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından İshak (…) [Çelebi] mahallesinde sâkine işbu râfi'atü'l-kitâb Zamâne bt. Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna Temenna bt. Abdullah nâm hâtunu ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem kasaba-i hazret-i Ebî Eyyûb Ensârî mahallâtından Çavuş Kasım mahallesinde vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan mülk menzilim merkūme Temenna Hâtun'a ma'rifet-i hâkimü'l-vakt ile sekiz bin akçeye bey'-i bât ile bey' edip ba'dehû beş bin beş yüz akçesin mezbûre Temenna yedinden kabz edip zimmetin meblağ-ı mezkûrdan iki bin beş yüz akçe hakkım bâkī kalmışdı. Hâlâ bâkī-i mezbûru taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl mezbûre Temenna kaziyye minvâl-i meşrûh üzre idiğin i'tirâf edip lâkin menzil-i mezkûrun vakf idiğine bey'-i mezbûrdan mu'ahhar sene isneteyn ve elf Cemâziyelâhire'si târihi ile müverrah iki şahsın semâ'lı şehâdetlerin müştemil hüccet ibrâz edip lâkin mazmûnunda şehâdet eden kimesneler vâkıf ve mevkūfun-aleyhi bilmeyip ve tarîk-i tescîle şu'ûrları olmayıp lüzûm-ı vakfa delâlet eder temessük-i şer'î olmayıp ve menzil-i mezbûr nice müddet mülkiyyet üzre ma'rifet-i hâkim ile bey' ve iştirâ olunup bey' sahîh idiğini müştemil müte'addid mülkiyyet hüccetleri olup vakf lâzım olduğun ve yâhûd vakf kadîm olup ile'l-ân vakfiyet üzre tasarruf olunageldiğin bilir kimesne zâhir olmamağın merkūme Temenna Hâtun'a cânib-i şer'-i mutahhardan bâkī kalan iki bin beş yüz akçeyi bâyi'a-i mezkûre Zamâne'ye teslîm için tenbîh olunup mâ vaka'a kayd olundu.

Fî evâhiri Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Mustafa b. Osman, Ahmed b. Hüseyin, Yusuf [b.] Abdullah, Davud b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, el-Hâc Mustafa b. Cârullah, Bekir Halîfe el-mü'ezzin, Hasan Çelebi b. Murad Efendi ve gayruhüm.

65 [21b-2, Arapça] Mehmed b. Abdullah'ın evini Fâtıma Hatun bt. Süleyman'a sattığı

Mehmed b. Abdullah nâm kimesne kendi nefsinden asâleten ve Fâtıma bt. Mehmed nâm anneleri bundan akdem vefât eden Numan, Ayşe ve Rukiye nâm evlâdına vasiyy-i muhtâr olarak vesâyeten meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili sâhib-i hâze'l-kitâb Fâtıma Hâtun bt. Süleyman'a bey'-i

Rumeli 21_ sicil.indd 101 31.05.2011 19:08:21

bâtt-ı sahîh ile bey‘ ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Mezbûre Fâtıma da kendi mâlıyla ve kendisi için, zevcesi ve çocuklarının annesi mezbûre Fâtıma'dan merkūm Mehmed'e ve sıgār-ı mezbûrîn evlâdına intikāl eden, mahmiye-i Kostantıniyye sûr kapılarından Topkapısı kurbunda vâki‘ Bayezid Bey mahallesinde kâin bulunan, üzerinde fevkānî beyt olan tahtânî bir beyti, selâmlığı, içinde oda bulunan ahırı, fırını, su kuyusunu, helâyı, bahçeyi ve avluyu hâvî olan, bir taraftan Yusuf Bey b. Abdullah el-cündî mülkü ve etrâf-ı selâseden tarîk-i âm ile mahdûd olan cemî‘-i menzili cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve tarâ'ıkı ile râyicü'l-vakt on sekiz bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûzla iştirâ etti. Îcâb kabûl, teslîm tesellümle akid tamâm oldu. İşbu mubâya‘a, mezbûrenin merhûm Hüsam Bey Vakfı'na ve diğerlerine olan borçları için menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki‘ oldu. Vâki‘ ikrâr, zevcesi müşteriyye-i merkūme kıbelinden tasdîke vekâleti Ahmed Çelebi b. Mehmed ve Cafer b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan Süleyman Bey b. Pîr Mehmed el-cündî tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Şa‘bâni'l-mu‘azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Şaban b. Cârullah, Seyyid Ahmed b. Seyyid Veli, Mustafa Bey b. Şaban el-bevvâb, Mehmed Efendi b. el-Hâc Yusuf, Ali Ağa ez-zevvâk, Muslihiddin b. Ramazan el-imâm, Ahmed b. Mehmed, Mehmed b. Ali Ağa, Mehmed b. Abdullah, Hacı Cafer b. Abdullah, Mehmed b. Kasım, Kasım b. Abdullah, Yusuf b. Abdullah, Mahmud el-müezzin, Mehmed el-müezzin, Derviş b. Abdullah, Mahmud b. Bilal, Ahmed b. Abdullah, Halil b. Pîrî

66 [21b-3] Hüseyin Çavuş'un vefat eden Nişancı Abdülmuhyi Efendi'deki alacağının terekesinden tahsili

Dergâh-ı âlî çavuşlarından mefharü'l-a‘yân Hüseyin Çavuş b. Nebi meclis-i şer‘a bundan akdem nişâncı iken vefât eden merhûm ve mağfûrun-leh Abdülmuhyi Efendi'nin sulbî oğlu ve vârisi olan mefharü'l-mehâdîmi'l-kirâm Abdullah Bey nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezkûr Abdülmuhyî Efendi'ye hâl-i hayâtında karz tarîki üzre kendi mâlımdan yüz bin nakd-i râyic fi'l-vakt akçe teslîm edip ba‘dehû [meblağ-ı] mezkûrun yetmiş bin akçesin geri kabz ve istîfâ edip merhûmun [**22a**] zimmetinde otuz bin akçe hakkım bâkī kalmışdır. Hâlâ muhallefâtından taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl mûmâ-ileyh Abdullah Bey kaziyye minvâl-i meşrûh üzre idiğin bi't-tav‘ ve'r-rızâ ikrâr ve i‘tirâf eyledikde mezbûr Abdullah Bey'in minvâl-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i‘tirâfı sâlifü'z-zikr Hüseyin Çavuş talebi ile ketb olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 102 31.05.2011 19:08:21

Tahrîren fî evâhiri Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, İbrahim Çavuş b. Mustafa el-mübâşir, Abdullah b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah el-cündî, Mustafa b. Hamza.

67 [22a-1, Arapça] Hâkimin, Odabaşı Hasan b. Abdullah'ı Süleyman b. Mahmud adlı küçüğe vasî atadığı

Hâkim, râfi'-i hâzihi's-sahîfe Odabaşı Hasan b. Abdullah er-râcil nâm kimesneyi, hâl-i hayâtında Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' otuz altıncı râcilin bölüğünden olup, bilâd-ı Rumeli-i ma'mûreden Üsküb beldesine gider iken fevt olan merhûm Mahmud'un Süleyman nâm sagīr oğluna, müteveffâ-i mezbûr babasından irs-i şer'le intikāl eden emvâlin zabtı ve hıfz-ı ahvâli ve tesviye-i cemî'-i umûru için ihtiyâcına binâen vasî nasb etti. Mezbûr Hasan da vesâyet-i mezbûreyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî min Ramazâni'l-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mezid Çavuş b. Teymur, Mustafa b. Abdullah er-râcil, Veli b. Abdullah er-râcil, Ahmed b. Abdullah, Murad b. Abdullah el-muhzır, Hızır b. Abdullah el-muhzır

68 [22a-2, Arapça] Mezid Çavuş b. Teymur, Mustafa b. Abdullah ve Karagöz b. Abdullah'ın mudârebe için merhum Mahmud'a sermaye verdikleri

Râcilin tâifesinden olan udûlden Mustafa b. Abdullah, Davud b. Abdullah, Mehmed b. Abdülmennân ve Mustafa b. Abdurrahman nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzırûn olup, hâl-i hayâtında Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' otuz altıncı râcilin bölüğünden olup, bilâd-ı Rumeli-i ma'mûreden Üsküb beldesine gider iken fevt olan merhûm Mahmud'un Süleyman nâm sagīr oğluna kıbel-i şerden mansûb vasî olan râcil Hasan b. Abdullah nâm hasm-ı câhid mahzarında, Mezid Çavuş b. Teymur ve Mustafa b. Abdullah er-râcil ve Karagöz b. Abdullah er-râcil nâm kimesnelerden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezbûr Mezid Çavuş, müteveffâ-i merkūmun hâl-i hayâtında ona mudârebe-i şer'iyye tarîki ile elli üç bin akçesini bizim yanımızda verip teslîm etmiş idi. Müdde'î-i merkūm Karagöz de bu şekilde işletilmek üzre yedi bin akçesini vermiş idi. Allahü te'âlânın bundan rızık olarak verdiğinin yarısı rabbü'l-mâlın diğer yarısı da mudârib-i mezbûrun olmak üzre anlaşmışlar idi. Müteveffâ-i mezbûr meblağı minhâc-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 103 31.05.2011 19:08:21

mastûr üzre kabz edip tesellüm etti. Mezkûr davacılara meblağ-ı mezkûru müteveffâ-i merkūmdan veya vekîlinden kendilerinin veya vekîllerinin kısmen veya tamâmen almadıklarına, bi vechin mine'l-vücûh onu ibrâ etmediklerine yemîn verilmesinden sonra şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî 2 Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Abdullah er-râcil, Veli b. Abdullah er-râcil, Murad b. Abdullah el-muhzır, Hızır b. Abdullah el-muhzır ve gayruhüm

Derkenâr: Üç hüccetden derc olunmuşdur.

69 [22a-3] Ali Paşa-yı Atîk Evkafı eski mütevellisi Molla Hasan'ın vakfın tamir ve ihtiyaçları için aldığı borcu ödediği

Oldur ki, Kostantıniyye'de vâki' merhûm Ali Paşa-yı Atîk Evkāfı'na sâbıkan mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Molla Hasan b. Şeyh Kubad nâm kimesne meclis-i şer'-i refi'ü'l-erkâna hâzır olup evkāf-ı mezkûreye kendiden sonra mütevellî olan el-Hâc Mehmed b. Osman nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm edip zamân-ı tevliyetimde vakf-ı mezbûr ta'mîri ve sâir mühimmâtı için yetmiş bir bin sekiz yüz akçe istidâne edip cümlesin mühimmât-ı vakfa harc u sarf edip ba'dehû mahsûl-ı vakıfdan düyûn-ı vakfı edâ etmedin ben tevliyetden ihrâc olunup mezbûr el-Hâc Mehmed mütevellî oldukda kabz eylediği mâl-ı vakıfdan meblağ-ı mezbûru bana ma'rifet-i hâkim ile teslîm edip ben dahi mezbûrun ma'rifetiyle düyûn-ı vakfı yerli yerine edâ etmişdim. Hâlâ merkūm el-Hâc Mehmed husûs-ı mezbûru inkâr eder, suâl olunsun deyû takrîrine muvâfık sene hamse ve tis'în ve tis'a mi'e Cumâdelâhire'si evâili ile müverrah bir hüccet sûreti ibrâz eyledikde mesfûr el-Hâc Mehmed hüccet-i merkūmenin mazmûnu vâki' midir deyû bi'l-muvâcehe suâl olundukda, vâki'dir deyû tav'an i'tirâf etmeğin vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Aydın Çavuş, Mehmed Çelebi b. Abdülmuhsin, Behrâm [b.] Abdullah, Hasan el-kâtib, Hüsrev b. Abdullah ve gayruhüm.

70 [22b-1] Sekbân Kara Ali Evkafı mütevellisi Cafer b. Abdullah'ın vakfın Receb Çelebi b. Musa'daki emanetini alması

Oldur ki, Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûm Sekbân Kara Ali Evkāfı'na hâlâ utekāsından meşrûtiyyet üzre mütevellî olan Cafer b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i refi'ü'l-bünyâna hâzır olup Kethüdâ Hâtun mahallesinde

Rumeli 21_ sicil.indd 104 31.05.2011 19:08:21

sâkin işbu râfi‘ü’l-kitâb Receb Çelebi b. Musa nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan mukaddem evkāf-ı mezkûreye berât-ı hümâyûnla mütevellî olan Davud b. Abdullah nâm kimesne evkāf-ı mezbûreden Karagümrük mahallesinde vâki‘ lede’l-ahâlî ma‘lûmetü’l-hudûd bir bâb nalband dükkânı Mahmud nâm müste’cir-i müteveffâ mahlûlünden el-Hâc Kasım b. Abdullah nâm na‘âle icâreye verip mezbûr el-Hâc Kasım’dan ücret-i mu‘accele tarîki üzre vakf için on sekiz bin yüz akçe alıp meblağ-ı mezbûru sâlifü’z-zikr Receb Çelebi’de emânet vaz‘ etmiş imiş, hâlâ ben meblağ-ı mezkûru mesfûr Receb Çelebi yedinden tevliyetim hasebiyle vakf-ı mezbûr için bi’t-tamâm alıp kabz edip meblağ-ı mezkûrdan merkūm Receb Çelebi yedinde bir akçe ve bir habbe bâkī kalmadı dedikde mütevellî-i mezkûrun vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i‘tirâfın mesfûr Receb Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki‘-i hâl gıbbe’s-suâl ketb olundu.

Fî evâili Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü’l-hâl: El-Hâc Davud b. Mehmed el-imâm, Pervâne Hoca b. Abdullah el-mü’ezzin, Yakub b. Abdullah, Maksud b. Abdullah, Ali b. Sinan, Çolak Mustafa b. Mehmed, Musa b. Abdullah korucu, Mustafa b. Himmet el-muhzır, el-Hâc Haydar [b.] Abdullah el-bakkal, Mahmud Çelebi b. Mehmed ve gayruhüm.

71 [22b-2] Acemi oğlanları beytülmâl emini Bayezid Subaşı’nın, vefat eden Hasan adlı acemi oğlanının Silâhdar Mehmed Bey’de kalan parasını teslim aldığı

Oldur ki, Atebe-i aliyyede vâki‘ acemi oğlanları zümresinin hâlâ beytülmâl emîni olup müteveffâ-yı âti’z-zikrin muhallefâtına vâzı‘u’l-yed olan fahrü’l-akrân Bayezid Subaşı b. Abdülmennân meclis-i şer‘-i menî‘ü’l-erkâna hâzır olup sene ihdâ ve elf’de vâcib Karaferye cizyesin cem‘a me’mûr olan işbu râfi‘ü’l-kitâb Mehmed Bey [b.] Sinan nâm silahdâr mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem zümre-i mezbûreden ikinci cemâ‘atden merhûm Hasan b. Abdullah nâm acemi oğlanı merkūm Mehmed Bey’e karz tarîki üzre yirmi bin akçe vermeğin Karaferye’ye bile gidip anda vefât eyledikde, merkūm Mehmed Bey zimmetinde olan meblağ-ı mezbûrun dört yüz akçesin hastalığı hâlinde emriyle mezbûr Hasan’a harc edip ve dokuz yüz akçesin dahi vasiyyeti ile vefâtından sonra techîz ve tekfîn ve sâir levâzımına harc u sarf edip meblağ-ı mezkûrdan merkūm Mehmed Bey zimmetinde on sekiz bin yedi yüz akçe bâkī kalmış imiş, hâlâ bâkī-i mezkûr on sekiz bin yedi yüz akçeyi emânetim hasebiyle beytülmâl için mezbûr Mehmed Bey yedinden bi’t-tamâm alıp kabz eyledim dedikde, emîn-i mezkûrun vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i‘tirâfın mesfûr Mehmed Bey vicâhen tasdîk edip vâki‘-i hâl gıbbe’s-suâl ketb olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 105 31.05.2011 19:08:21

Fi'l-evâili Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Behrâm Bey b. Abdullah ez-zürrâ', Mehmed Bey [b.] Yusuf, eş-Şeyh Ali b. İskender, Mehmed b. Abdullah er-râcil, Haydar b. Sadi, Ali b. Murad ve gayruhüm.

72 [22b-3] Yine Bayezid Subaşı'nın vefat eden Hasan'ın Mehmed Bey'de kalan eşyalarını teslim aldığı

Oldur ki, Atebe-i aliyyede vâki' acemi oğlanları zümresinin hâlâ beytülmâl emîni olup müteveffâ-yı âti'z-zikrin muhallefâtına vâzı'u'l-yed olan fahrü'l-akrân Bayezid Subaşı b. Abdülmennân meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup sene ihdâ ve elf'de vâcib Karaferye cizyesin cem'a me'mûr olan işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Bey [b.] Sinan nâm silahdâr mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan [akdem] zümre-i merkūmede ikinci cemâ'atden merhûm Hasan b. Abdullah nâm acemi oğlanı merkūm Mehmed Bey ile Karaferye'ye bile gidip anda vefât eyledikde, yanında mevcûd olan esbâbından bir yüklük ve bir Dımeşkî sâde kılıç ve bir kürklü yeşil ferâce ve iki köhne yelek ve bir muhattem yeşil kuşak ve bir binlik çukadan yağmurluk ve bir rikābıyla bir sâde eyer ve bir sâde oyan ve birkaç ok ve bir yay işbu zikr olunan esbâbı sâlifü'z-zikr Mehmed Bey mezbûr Hasan'ın hîn-i vefâtında emâneten kabz u zabt eylemiş, hâlâ getirip bi't-tamâm bana teslîm edip ben dahi emânetim hasebiyle beytülmâl için zikr olunan esbâbı merkūm Mehmed Bey yedinden bi't-tamâm kabz ve tesellüm eyledim dedikde emîn-i merkūmun vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i'tirâfın sâlifü'z-zikr Mehmed Bey vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki'-i hâl gıbbe's-suâl ketb olundu.

Fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

73 [22b-4] Hüsrev Çavuş b. Abdullah'ın Mehmed b. Mahmud'dan hile yoluyla aldığı parayı ödemesi

Oldur ki, medîne-i Erzurum ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Bölükbaşı dimekle ma'rûf Mehmed b. Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna Dergâh-ı sa'âdet destgâh çavuşlarından fahrü'l-akrân İbrahim Çavuş mübâşeretiyle Hüsrev Çavuş b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem belde-i Malatya ahâlîsinden Mustafa b. Mahmud ve Ahmed b. Mahmud ve Halil b. Mustafa nâm kimesneler emâneten bana seksen dört bin akçe teslîm edip dâr-ı mahmiye-i İstanbul'da merkūm Hüsrev Çavuş'da bizim rehin tarîkiyle vaz' olunmuş bir çift la'l küpemiz vardır, anı ahz edip meblağ-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 106 31.05.2011 19:08:21

mezbûru merkūma teslîm eyle, eğer ki rehn-i mezbûru sana teslîm etmezse meblağ-ı merkūmu mezbûra teslîm etmeyip geri bize getir deyû ısmarladıkları ecilden, ben dahi meblağ-ı merkūmu bunda getirip sâlifü'z-zikr Hüsrev Çavuş'dan rehn-i mezbûru taleb eylediğimde rehni bana teslîm etmedin, hîle ile meblağ-ı mezbûru benden alıp hâlâ küpeyi bana teslîm etmeyip satdım deyû cevâb vermeğin, benden aldığı meblağı taleb iderin dedikde gıbbe'ş-suâl merkūm Hüsrev Çavuş meblağ-ı mezbûru emîn-i mezkûr Mehmed yedinden minhâc-ı mastûr üzre bi't-tamâm kabz eylediğin tav'an i'tirâf edip ve zikr olunan küpeyi satdım deyû teslîmden imtinâ' etmeğin meblağ-ı mezbûr seksen dört bin akçeyi emîn-i mesfûr Mehmed'e bi't-tamâm teslîm için kıbel-i şer'-i mutahhardan sâlifü'z-zikr Hüsrev Çavuş'a tenbîh olunup vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâili Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Osman [b.] Abdullah el-bevvâb, Ahmed b. İdris m[ezbûr, (el-bevvâb)], Mustafa [b.] Abdi, Ahmed b. Abdullah m[ezbûr], Hızır b. Abdullah m[ezbûr]. ve gayruhüm.

74 [23a-1] Hamza adlı şahsın kötü biri olduğu

[hükmün başı noksan] gösterip dâimâ hilâf-ı şer' vaz'dan hâlî olmayıp fesâd ve şer' ile ittisâfı meşhûr ve ma'rûfe olmağın, hakīkat-i hâline muttali' bî-garaz kimesnelerden dahi suâl olunup vâki'-i hâl tahrîr olunmasın taleb ederin dedikde, gıbbe'l-istihbâr ahâlî-i mahalle ve ahâlî-i sûkun bî-garazlarından el-Hâc Hüseyin b. Abdullah ve İsa b. Resûl ve Halil b. Abdülhalim ve Ali b. Hüseyin er-râcil ve Ahmed b. Hızır el-imâm bi mescidi Hüsam Bey ve Hüseyin Bey b. Abdullah el-cündî ve İskender Bey b. Abdullah er-râcil ve Muharrem b. Seyfi el-haffâf ve Ahmed b. Abdullah el-a'ser ve Hasan b. Abdullah ve Abidin Çavuş b. Abdullah ve Haydar b. Abdullah ve Hasan b. Musa ve Hasan b. Abdullah ve Cafer b. Abdullah el-cerrâh, Mustafa b. Abdullah ve Ahmed Bey b. Abdullah el-cündî ve Cafer b. Abdullah ve Hasan Bey b. Abdullah ve sâirleri hâzırûn olup fi'l-vâki' mezkûr Hamza uhdesinde lâzım olan hizmet-i ma'rûfesin edâ etmeyip dâimâ âdeti şirret ve şekā' ve tezvîr olup Müslimîn elinden ve dilinden âcizler olup hilâf-ı şer'-i şerîf vaz'dan hâlî değildir, şerîr ve fâsid kimesnedir, tafsîl-i sâbık hakk-ı vâki'dir deyû ihbâr etdiklerinde vâki'-i hâl cemâ'at-i Müslimîn talebleriyle ketb olunup yedlerine vaz' olundu.

Tahrîren fî selhi Recebi'l-mübârek sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Veli b. Gülâbî, Mehmed b. Abdullah, Hasan Çelebi b. Murad ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 107 31.05.2011 19:08:21

75 [23a-2, Arapça] Krant bt. Manol'un sattığı evin bedelinden Perpid bt. Todori'de alacağı olduğu

Udûlden Muharrem Halîfe b. Kemal el-imâm ve İsa b. Abdullah el-müezzin nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sulu Manastır mahallesinde bundan akdem mürd olan Perpid bt. Todori nâm zimmiyyenin zevcesi ve vârisi olan Simo v. Dimo nâm zimmî mahzarında, mahalle-i merkūmede sâkine olan râfi'a-i hâze'l-kitâb Krant bt. Manol'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'iyye-i mezkûrenin hâlike-i mersûme üzerinde ve zimmetinde mahalle-i merkūmede vâki' müşterâ-i makbûz menzil semeninden râyicü'l-vakt on sekiz bin akçe hakkı vardır. Bu meblağ zimmiyye-i mezbûrenin zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Müdde'iyye-i mezkûreye, meblağ-ı merkūmu kısmen veya tamâmen kendisinin veya vekîlinin, müteveffâdan veya vekîlinden almadığına, zimmetini bi vechin mine'l-vücûh ibrâ etmediğine dâir İncili İsa aleyhisselâma inzâl eden Allah adına yemîn verilmesinden sonra şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri şehri Receb el-mübârek sene-i mezbûre

Şuhûdü'l-hâl: Mevlâna Ahmed Efendi b. Mahmud, Mevlâna Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hüseyin b. Abdullah ve gayruhüm

76 [23a-3, Arapça] Selçuk Hatun bt. Yusuf ve kızları Emine ve Aynî'nin muhallefâtına el konulan Mehmed b. Abdullah'ın vârisleri olduğu

Tamâmı vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' Gerze kasabası ahâlîsinde olan, udûlden İskender Bey b. Abdullah er-râcil, el-Hâc Ramazan b. Abdullah ve Mustafa b. Abdullah er-râcil nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup, Atebe-i aliyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni olan fahrü'l-a'yân Sefer Subaşı b. Abdülmennân mahzarında, râfi'a-i hâzihi'ş-sahîfe Selçuk Hâtun bt. Yusuf nâm hâtundan kendi nefsinden asâleten ve vilâyet-i Rumeli-i ma'mûre kasabalarından Silistre kasabasında bundan akdem fevt olup muhallefâtı emîn-i mezkûr yediyle zabt olunan zevci, merhûm Mehmed b. Abdullah er-râcil ile müşterek kızları Emine ve Aynî nâm sagīreteyne vasî olarak vesâyeten sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, sagīreteyn-i mezkûreteyn müteveffâ-i mezbûr Mehmed'in sulbiye kızları ve vârisleridir. Merhûm-i mezbûr onların babalarıdır. Müdde'iyye-i mezkûre ise vefâtı anında taht-ı nikâhında bulunan zevcesi ve vârisidir. Verâseti onlara münhasırdır. Onlardan başka vârisi veya terekesine müstehak kimesne

Rumeli 21_ sicil.indd 108 31.05.2011 19:08:21

ma'lûmumuz değildir. Zamânın Gerze kadısı Mevlâna Mustafa b. Ahmed'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Şaban b. Abdurrahman ve Receb b. Abdurrahman'ın şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Karagöz er-râcil, Hüseyin b. Hasan, Ramazan b. Abdullah, Kurd b. Abdullah ve gayruhüm

77 [23a-4, Arapça] Süleyman Bey b. Pîr Mehmed ve karısı Fâtıma bt. Süleyman'ın bahçelerini Sefer Subaşı b. Abdülmennân'a sattıkları

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Bayezid Ağa mahallesinde sâkin olan mefharü'l-emâsil ve'l-a'yân Süleyman Bey b. Pîr Mehmed el-cündî kendi nefsinden asâleten, Fâtıma bt. Süleyman nâm zevcesi kıbelinden tafsîli âtiyyü'l-beyâna vekâleti fahrü'l-akrân zevvâk-ı sultânî Ali Ağa b. Muharrem ve su yolcuları kethüdâsı Mehmed Bey b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olarak vekâleten meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup âtiyyü'z-zikr bahçeyi râfi'-i hâze'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân Sefer Subaşı b. Abdülmennân'a bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini asâleten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için, merkūm Süleyman ve müvekkile-i mezbûresinin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhib ve müşterek mâlikleri olduğu ellerinde ve taht-ı tasarruflarında bulundurdukları, mahmiye-i merkūme sûr kapılarından Topkapısı hâricindeki Emânî Çelebi mahallesinde vâki' olup fevkānî üç beyti, tahtânî bir beyti, ahırı, fırını, helâyı, üç kuyuyu, eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi hâvî, bir taraftan Mehmed Bey b. merhûm Ali paşa otlağı, diğer taraftan Fahri Hâtun bt. Sinan Ağa bahçesi, diğer taraflardan da tarîk-i âm ve tarîk-ı hâs ile mahdûd bahçeyi cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt seksen altı bin akçe-i Osmânî semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb kabûl, teslîm tesellümle akid tamâm oldu. Vâki' ikrâr, müşterî-i mezbûr Sefer Subaşı tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Edirnevî Kadı Ali Efendi, Mustafa en-nakkāş, Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Süleyman odabaşı cemâ'at 5, Lütfullah Çelebi b.

Rumeli 21_ sicil.indd 109 31.05.2011 19:08:21

Abdurrahman Bezzâzistanî, Yusuf b. Abdullah, Mehmed Çavuş b. Yahya Çavuş, Mehmed b. Süleyman er-râcil cemâ'at 5, Ali Ağa ez-zevvâk, Mehmed b. Hüseyin er-râcil cemâ'at 14, Bâli b. Hüseyin, Mehmed b. Hüseyin er-râcil cemâ'at 14, Kurd b. Abdullah er-râcil, Derviş b. Behrâm, Haydar b. Abdullah er-râcil, Mahmud b. Ali el-muhzır, Mustafa b. Abdullah, Ahmed b. İdris el-muhzır, Hüseyin b. Abdullah er-râcil cemâ'at 5, Osman b. Hüseyin er-râcil cemâ'at 5 ve gayruhüm mine'l-hâzırîn

78 [23b-1] Todori v. Yani'nin alacaklı olduğu eski Boğdan voyvodasından parayı almak üzere vekil tayin ettiği Cebeci Osman ile olan anlaşmazlığında sulh olduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Fenerkapısı dâhilinde Patrikân mahallesinde sâkin Todori v. Yani nâm zimmî meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup Dergâh-ı âlî cebecilerinden Osman b. Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem vilâyet-i Boğdan voyvodası olan Aron voyvoda nâm zimmîye karz tarîkiyle kendi mâlımdan üç yüz yetmiş bin akçe teslîm edip ba'dehû meblağ-ı mezbûru kabz ve îsâle kendi kıbelimden merkūm Osman'ı tevkîl edip mezbûr dahi vekâleti hasebiyle merkūm Aron voyvoda yedinden meblağ-ı mezbûrun elli altı bin beş yüz akçesin kabz edip lâkin bana getirip teslîm etmemeğin meblağ-ı mezbûru taleb eylediğimde yol harcına ve sâir levâzıma gitti deyip mâ-beynimizde nice nizâ' vâki' olmuş idi. Hâlâ muslihûn tavassut etmeğin on yedi bin akçeye sulh olup bedel-i sulh olan on yedi bin akçeden beş bin akçesin mezbûr Osman yedinden kabz eyledim dedikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun sâlifü'z-zikr Osman vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abidin Çavuş b. Abdullah el-mübâşir, Haydar Çavuş b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah er-râcil, Hasan b. Abdullah er-râcil, Mehmed Çelebi b. Balaban er-râcil, Veli Bey b. Abdullah er-râcil, Mustafa b. Ferhad er-râcil.

79 [23b-2, Arapça] Ayşe ve Fâtıma bt. Mustafa'nın, muhallefâtına el konulan Mehmed b. Mustafa Çelebi'nin kardeşleri ve vârisleri olduğu

Tamâmı Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Arabacı Bayezid mahallesi ahâlîsinden olan, udûlden Mehmed b. Abdurrahman el-mu'allim, Hüseyin b. Ali en-na'âl, el-Hâc Mustafa b. Hızır el-müezzin, Mustafa Bey b. Ali el-cündî ve Kasım b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i

Rumeli 21_ sicil.indd 110 31.05.2011 19:08:21

şerîfde hâzırûn olup, Atebe-i aliyyede vâki‘ râcilin tâifesi beytülmâlinin emîni olup, mahalle-i merkûmede sâkin iken bundan akdem Ka‘be-i mükerreme ve belde-i mu‘azzamada vefât eden Korucu diye ma‘rûf Mehmed b. Mustafa Çelebi nâm râcilin muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan kıdvetü’l-a‘yân Sefer Subaşı b. Abdülmennân mahzarında, yine mahalle-i merkûme sükkânından olan râfi‘a-i hâze’l-kitâb Ayşe ve Fâtıma ibnetey Mustafa Çelebi nâm hâtunlardan sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘iyyeteyn-i mezkûreteyn, müteveffâ-i mezkûr Mehmed’in ana-baba bir kız kardeşleri ve ashâbü’l-ferâiz cihetinden vârisleridir. Zira müdde‘iyyeteyn-i mezkûreteynin babaları ve müteveffâ-i mersûmun babası Mustafa Çelebi’dir; anneleri Zeynî Hâtun bt. İbrahim Çelebi’dir; dedeleri Ahmed Subaşı’dır. Verâseti ikisine münhasırdır; ikisinden başka vârisi ve terekesine müstehak kimesne ma‘lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyet-i şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi’l-yevmi’r-râbi‘ min Şa‘bân sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Hacı İbrahim b. Mehmed, Mehmed b. Abdullah el-cündî, Süleyman b. Abdullah el-hayyât, Hamza Bey b. Murad el-cündî, Mustafa b. Ali el-cündî, Mahmud b. Mustafa

80 [24a-1, Arapça] İbrahim Bey b. İskender’in, muhallefâtı zaptedilen Hümâ Hatun bt. İskender Bey’in kardeşi ve vârisi olduğu

Tamâmı Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Nişancı mahallesi ahâlîsinden olan udûlden Mahmud Bey b. Mustafa el-cündî, Mehmed b. Mustafa, Bâli Çavuş b. (…), (…) b. Abdullah nâm kimesneler, Dîvân-ı âlî -dâme fî himâyeti’llâhi el-müte‘âlî- hâzırûn olup, emâcid-i mükerremîn defterdârlar mahzarında, mahmiye-i merkûmede vâki‘ beytülmâlin emîni ve bundan akdem mahalle-i merkûmede fevt olan merhûme Hümâ Hâtun bt. İskender Bey’in muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan kıdvetü’l-a‘yân Mehmed Çelebi mahzarında, mahalle-i mezkûrede doğup elân Rumeli-i ma‘mûra kasabalarından Miklakra? kasabasında sâkin olan râfi‘-i hâze’l-kitâb İbrahim Bey b. İskender er-râcilden sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘î-i mezkûr İbrahim Bey, müteveffât-ı mezbûre Hümâ Hâtun’un ana-baba bir kardeşi ve usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Zira mezbûr İbrahim Bey’in ve merhûmenin babaları İskender Bey b. Abdullah’tır; anneleri Hanife Hâtun bt. Mustafa Bey’dir. Verâseti ona münhasırdır. Ondan başka vârisi ve terekesine müstehak kimesne ma‘lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba‘de’t-ri‘âyet-i şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Rumeli 21_ sicil.indd 111 31.05.2011 19:08:21

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Bey b. Abdullah, Sinan b. Abdullah el-haffâf, Mahmud Bey çavuş-i bölük, İbrahim b. Mustafa

81 [24a-2, Arapça] Ebûbekir b. Mustafa'nın Ali Çavuş b. el-Hâc Abdülaziz'e kumaş bedelinden borcu olduğu

Vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' Tarsus kasabası ahâlîsinden olan Ebûbekir b. Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâzır olup, râfi'ü'l-kitâb Ali Çavuş b. el-Hâc Abdülaziz mahzarında, üzerinde ve zimmetinde miktarı beynlerinde ma'lûm olan müşterâ-i makbûz çuka ve sahtiyân bahâsından mezkûr Ali Çavuş'un, zeyl-i kitâbda mezkûr târihden i'tibâren doksan gün tamâmına müeccel üç yüz otuz fıddî kuruş ki bir kuruş yetmiş akçe-i Osmânî hesâbı üzredir, hakkı bulunduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. İşbu miktar zimmetinde lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 6 şehri Şa'bân sene-i mezbûre

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Ahmed b. Abdullah ve gayruhüm

82 [24a-3] Ferruhşad bt. Abdullah'ın, kızı Fâtıma bt. Abdullah'ın tasarrufunda olan evde hissesinin olmadığının tesbiti

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Debbâğ Yunus mahallesinde sâkine Ferruhşad bt. Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'-i refi'ü'l-erkâna mahalle-i mezbûrede sâkine işbu sâhibetü'l-kitâb Fâtıma bt. Abdullah nâm hâtunun zevci ve husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan Ferhad Bey b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip bundan akdem seyyidim olup vefât eden merhûm Cafer Bey'in muhallefâtından mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd bir menzil benden Fâtıma nâm sagīresiyle ümm-i veled-i uhrâsı Şâkire'den Mehmed nâm sagīrine irs-i şer'le intikāl edip ba'dehû kızım mezkûre Fâtıma vefât etmekle menzil-i mezbûrdan kendiye âide olan sülüs hisseden sülüs-i şâyi'i bana intikāl edip bâkīsini ammîleri oğlu olmak da'vâ edenler almış idi. Hâlâ zikr olunan menzili merkūme Fâtıma tasarruf edip, beni zikr olunan hissemi tasarrufdan men' eder suâl olunsun dedikde, gıbbe'ş-suâl vekîl-i merkūm cevâb verip fi'l-vâki' sâbıkda mezkûre Ferruhşad'ın menzil-i mezkûrda kızı Fâtıma'ya intikāl eden sülüs hisseden sülüs hissesi var idi. Lâkin sonra sâir verese menzil-i mezkûrdan hisselerin bey' eylediklerinde merkūme Ferruhşad dahi zikr olunan hisse-i ma'lûmesin rızâsıyla beş bin akçeye bey' edip semen-i

Rumeli 21_ sicil.indd 112 31.05.2011 19:08:21

mezkûru kabz eyleyip menzil-i mezbûrda kat'an alâkası kalmamışdır dedikde, mezkûre Ferruhşad bey'ini inkâr edip istişhâd olundukda udûl-ı Müslimînden Mevlânâ Mustafa b. Mehmed el-imâm ve Abdüllatîf b. Hüsam el-mü'ezzin ve Mahmud b. Hoca Pîrî ve el-Hâc Ali b. Yusuf ve İsa b. Veli nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup fi'l-vâki' merkūme Ferruhşad menzil-i mezkûrdan kendiye kızından intikāl eden hisse-i şâyi'a-i ma'lûmesin rızâsıyla beş bin akçeye bey' edip semen-i mezkûru bizim huzûrumuzda kabz eylemişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup merkūme Ferruhşad da'vâdan men' olundukda vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis ve'l-ışrîn min Recebi'l-mübârek li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Ahmed b. Ahmed, Mustafa b. Derviş, Hüseyin b. Abdullah, Keyvan b. Abdullah.

83 [24b-1] Hüseyin Çavuş b. Nuh'un timarını Receb Çavuş b. Abdurrahman'a ferâğ edip çiftliğiyle değiştiği, sonra çiftliği iade ederek devrettiği timarın bedelini alacak kabul ettiği

Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Hüseyin Çavuş b. Nuh nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna hâzır olup işbu râfi'ü'l-kitâb mefharü'l-emsâl Receb Çavuş b. Abdurrahman mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem Bolu sancağında Amasra nâhiyesinde Canik ve Ömerler nâm karye ve gayrıdan berât-ı hümâyûnla taht-ı tasarrufumda olan on beş bin akçelik timarımı mezbûr Receb Çavuş'a ferâğ edip mezbûr dahi bu mukābelede Silivri muzâfâtından Simidli nâm karyede vâki' olup Cebecibaşı Arpalığı dimekle ma'rûf mülknâmesinde tafsîl olunduğu üzre çiftliğini cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla ve altmış re's sığırıyla bana teslîm edip ben dahi kabûl eylemiş idim. Hâlâ ikimiz dahi hüsn-i rızâmız ile ibdâl-ı mezbûrdan rücû' edip timar-ı mezbûru geri deyn kabûl edip çiftlik-i merkūmu cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla ve altmış re's dava[rı] mezkûr Receb Çavuş'a teslîm edip mezbûr dahi çiftlik-i mezbûru rızâsıyla geri kabûl ve tesellüm eyledi dedikde, mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre olan cemî' kelimâtın mesfûr Receb Çavuş vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki'-i hâl gıbbe's-suâl ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Kıdvetü'l-a'yân Süleyman Ağa b. Abdülmennân re'îsü'l-kā'idîn, Nurullah Çavuş el-kā'idü'l-sultânî, Hasan Çavuş Hızır Paşavî, Nesimî Çavuş el-kā'idü's-sultânî, Ömer Çavuş re'îsü'l-muhzırîn sâbıkan, Mustafa Çavuş el-kā'id, Durak Bey el-cündî, Hasan b. Abdullah el-muhzır ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 113 31.05.2011 19:08:21

84 [24b-2, Arapça] İbrahim b. el-Hâc Ahmed'in, muhallefâtına el konulan el-Hâc Ahmed b. Nurullah'ın oğlu ve vârisi olduğu

Tamâmı vilâyet-i Anadolu-i ma'mûre beldelerinden Sinop beldesi ahâlîsinden olan, udûlden Mevlâna Mehmed b. Şücâ' el-kādî, Mustafa b. Çırak Fakīh, el-Hâc Mahmud b. el-Hâc Osman ve İbrahim b. Abdullah er-râcil nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- hâzırûn olup, emâcid-i mükerremîn defterdârlar huzûrunda, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olup belde-i merkūme ahâlîsinden bundan akdem Ebâ Eyyûb-i Ensârî -aleyhi rahmetü rabbihi'l-bârî- kasabasına gider iken fevt olan merhûm el-Hâc Ahmed b. Nurullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb İbrahim b. el-Hâc Ahmed'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezbûr Ahmed, müteveffâ-i merkūm el-Hâc Ahmed'in sulbî oğlu ve usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Verâseti ona münhasırdır. Ondan başka vârisi ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Çelebi b. Seferşâh, Abdülhalim b. Cafer, Mehmed b. Ramazan, Cafer b. Memi, Muslu b. Ahmed, Veli b. Mu[sa]

85 [24b-3] Rüstem Ağa b. Abdullah'ın, komşusu Şemsimah bt. Abdullah'ın evini Rıdvan bt. Abdullah'a satması üzerine şüf'a talep etmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Edirnekapısı kurbunda merhûm Ali Paşa mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Rüstem Ağa b. Abdullah ez-zevvâku's-sultânî meclis-i şer'-i refi'ü'l-erkâna mahalle-i mezbûrede sâkine Şemsimâh bt. Abdullah ve Rıdvan bt. Abdullah nâm hâtunları ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûre Şemsimâh Hâtun mahalle-i merkūmede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olup benim mülk menzilime muttasıl olan menzilini cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla mezbûre Rıdvan Hâtun'a otuz bin akçeye bey' edip ba'dehû bey'-i mezbûru ben işittiğim hînde sükût etmeyip şuf'a taleb edip hâzır olanları işhâd etmişdim. Hâlâ mezkûre Şemsimâh Hâtun hîn-i bey'de senin menziline muttasıl olan yerin bir zirâ'ını bey' eylemiş idim deyû ıskāt-ı şuf'a için hilâf-ı vâki' te'allül eder suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl merkūme Şemsimâh fi'l-vâki' hîn-i bey'de zikr olunan menzilin müdde'iyenin menziline muttasıl olan yerinden bir zirâ'ını bey' eylemiş idim deyüp cemî'-i tevâbi' ve levâhıkı bey'ini inkâr edip istişhâd olundukda, hîn-i bey'de hâzır olan udûl-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 114 31.05.2011 19:08:21

Müslimînden Mustafa b. Sinan el-mü'ezzin ve Ahmed b. Abdullah el-a'ser ve Ali b. Osman ve Ahmed b. Mustafa nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup fi'l-hakīka mezbûre Şemsimâh Hâtun menzil-i mezbûru sâlifü'z-zikr Rıdvan Hâtun'a bey' eylediği hînde [**25a**] zikr olunan zirâ'ı alıkomayıp mahdûd-ı mezkûru cemî'-i tevâbi' ve levâhıkıyla otuz bin akçeye bey' eylemişdir ve müdde'î-i mezbûr istediği gibi şefî'ini taleb ederin deyû menzil-i mezbûr önünde bizi işhâd etmişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdi Çavuş b. Ebubekir el-mübâşir, Abdi b. İbrahim, Rıdvan Bey b. Abdullah ez-za'îm, Ahmed b. Abdullah el-imâm, Mustafa b. İbrahim el-mü'ezzin.

86 [25a-1, Arapça] Beytülmâl tarafından zaptedilen Sinan b. Abdullah'ın evinin müzayede ile Fâtıma Hatun bt. el-Hâc Veli'ye satıldığı

Mahrûse-i Galata kazâsı nâhiyelerinden İstinye nâhiyesinde vâki' Beydere karyesinde bundan akdem fevt olan yirmi altıncı bölük yayalarından merhûm Sinan b. Abdullah nâm râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râcilin tâifesi beytülmâlinin emîni kıdvetü'l-a'yân Sefer Subaşı b. Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili hâmile-i hâze'l-kitâb Fâtıma Hâtun bt. el-Hâc Veli nâm hâtuna emânet-i mahkiyyesi hasebiyle bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûre Fâtıma Hâtun da kendi mâlıyla kendisi için, beytülmâl-i mezkûra müteveffâ-i merkūmdan intikāl eden, karye-i merkūmede vâki', fevkānî ve tahtânî birer beyti, selâmlığı, fırını, ahırı ve avluyu hâvî, bir taraftan Ahmed Çavuş b. Nasuh mülkü, diğer taraftan müşteriyye-i mersûme mülkü, öteki taraftan deniz ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd menzili cümle tevâbi' ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt yedi bin beş yüz akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb kabûl ve teslîm tesellümle akid tamâm oldu. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki' ikrâr, müşteriyye-i mezkûre tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' min Şa'bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Bâli el-hatîb, Mehmed b. Yusuf el-müezzin, Mahmud b. Mehmed er-râcil, Mehmed b. Mehmed acemi oğlanı, Hızır b. Abdullah er-râcil, Ali b. Abdullah er-râcil, Pervâne b. Abdullah korucu, Şaban b. Mehmed el-cündî, İbrahim Çavuş b. Mustafa, Muharrem b. Abdullah, Beşir b. Musa üstâd-ı bahçe-i hâssa, Eynehan b. Abdullah üstâd-ı bahçe-i hâssa

Rumeli 21_ sicil.indd 115 31.05.2011 19:08:21

87 [25a-2, Arapça] Kostantin v. Peraki'nin, buzhâne dükkânını Mehmed Çavuş b. Süleyman'a sattığı

Kostantin v. Peraki nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâzır olup âtiyyü'z-zikr dükkânını sâhib-i hâze'l-kitâb mefharü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş b. Süleyman'a bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr Mehmed Çavuş da kendi mâlıyla ve kendisi için, Kostantin nâm zimmînin iş bu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye sûr kapılarından Fener kapısı hâricinde vâki', bir taraftan kale duvarı, diğer taraftan arâzi-i hâliye, öteki taraftan Kosta v. Yani bahçesi ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan buzhâne dükkânını cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt otuz bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb kabûl ve teslîm tesellümle akid tamâm oldu. Mukāta'a-i arzı senevî otuz akçedir. Vâki' ikrâr, müşterî-i muşârun ileyh tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi. Sonra mahmiye-i merkūme mahallâtından Kumkapısı mahallesinde sâkin olan Dali v. Yorgi nâm zimmî mebî'-i mezbûrun derkine îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ fî 8 Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed Bey b. Mustafa mirlivâ, fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Mustafa Ağa, Üsküfcü-zâde Mehmed b. İbrahim, Mehmed Çavuş b. Behrâm Çavuş, Piyâle b. Abdullah, Kasım b. Ahmed, Fâik b. Abdullah, Nebi Çavuş b. Ahmed, Mustafa b. Ali el-imâm, Hasan b. Hüseyin el-müezzin, Mehmed b. Şaban, İlyas Bey zırhcı, Muslu Bey et-tâcir, Süleyman Bey [b.] Abdullah, el-Hâc Mehmed el-bevvâb, Ferhad Bey [b.] Abdullah, Ahmed b. Hüseyin el-muhzır ve gayruhüm

88 [25a-3, Arapça] Kostantin v. Peraki'nin evini Mehmed Çavuş b. Süleyman'a sattığı

Kostantin v. Peraki nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i erkânda hâzır olup âtiyyü'z-zikr menzilini râfi'-i hâze'l-kitâb kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân Mehmed Çavuş b. Süleyman'a bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr Mehmed Çavuş da kendi mâlıyla ve kendisi için, Kostantin nâm zimmînin iş bu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü's-saltanat-i seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Cafer Subaşı mahallesinde kâin, iç ve dış avlulu, dış avlusu ocağı, altında ahır bulunan odayı, önünde biribirine nâzır ocaklı iki beyt bulunan odayı, kileri, iki fırını, su kuyusunu, akan bir pınarı, bahçeyi, helâyı hâvî, iç avlusu ocaklı iki büyük beyti, ocaklı iki küçük

Rumeli 21_ sicil.indd 116 31.05.2011 19:08:21

beyti, üzerinde köşk bulunan büyük selâmlığı, hamamı, bahçeyi ve helâyı hâvî olan, bir taraftan Mehmed Çelebi b. Şaban mülkü, diğer taraftan Nisâ Hâtun mülkü, öteki taraftan Hızır b. Abdullah vakfı ve Muhtesib Oğlan Hasan mülkü, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt yüz elli bin akçe -ki yarısı yetmiş beş bin akçe yapar, te'kîden li'l-asl- semen-i mu'ayyen-i makbûzla iştirâ etti. Îcâb kabûl ve teslîm tesellümle akid tamâm oldu. Vâki' ikrâr, müşterî-i muşârun ileyh Mehmed Çavuş tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi. Sonra mahmiye-i merkūme mahallâtından Kumkapısı mahallesinde sâkin olan Dali v. Yorgi nâm zimmî mebî'-i mezbûrun derkine îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

89 [25b-1, Arapça] Ümmi Hatun bt. Şücâ'ın evini Hâkime bt. Behrâm Bey'e sattığı

Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Kırk Çeşme kurbundaki Fîrûz Ağa mahallesinde sâkine olan Ümmî Hâtun bt. Şücâ' nâm hâtun meclis-i şerî'at-i şerîfe-i garrâda hâzıra olup, âtiyyü'z-zikr menzilini râfi'a-i hâze'l-kitâb Hâkime bt. Behrâm Bey nâm hâtuna bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûre Hâkime Hâtun da kendi mâlıyla, kendisi için, mezbûre Ümmî Hâtun'un işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahalle-i merkūmede vâki' olup, fevkânî iki beyti, altında tahtânî beyt bulunan selâmlığı, mutfağı, kileri, selâmlığı, müşterek kullanılan su kuyusunu, fırını, ahırı, odunluğu, helâyı, bahçeyi ve avluyu hâvî, bir taraftan Ahmed Halîfe b. Mustafa el-imâm mülkü, diğer taraftan merhûm Fîrûz Ağa vakfı, öteki taraftan su kemeri ve diğer taraftan da tarîk-ı hâs ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i mürâfık ve tarâ'ıkı ile râyicü'l-vakt otuz bin akçe-i Osmânî semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb kabûl ve teslîm tesellümle akd-i bey' tamâm oldu. Müşteriyye-i mezbûre kıbelinden tasdîke vekâleti Halil b. Musa ve Mehmed b. Kasım'ın şehâdetleri ile sâbit olan mezbûrenin oğlu Mustafa b. Ahmed vâki' ikrârı vicâhen ve şifâhen tasdîk etti.

Cerâ zâlike fî 9 min şehri Şa'bâni'l-mu'azzam sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Mustafa el-İmâm, Mahmud b. Abdullah, Mevlâna el-Hâc Veli b. Mehmed el-kādî, Mahmud Çavuş, Hızır Beşe b. Mehmed el-müezzin, Mevlâna Hasan [b.] Resûl el-kādî ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 117 31.05.2011 19:08:21

90 [25b-2, Arapça] Hâkime bt. Behrâm Bey'in evini Mustafa b. Mehmed ve Rânâ bt. Abdullah'a sattığı

Annesi Hâkime bt. Behrâm Bey kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti Halil b. Musa ve Mehmed b. Kasım'ın şehâdetleri ile sâbit olan Mustafa b. Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i erkânda hâzır olup, müvekkile-i mezbûresinin âtiyyü'z-zikr menzilini Mustafa b. Mehmed er-râcil ve Rânâ bt. Abdullah'a bey' ettiğini bil-vekâle ikrâr ve i'tirâf etti. Müşteriyân-ı mezbûrân da istiğlâl maksadıyla, mezbûre Hâkime'nin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Fîrûz Ağa mahallesinde vâki', bir taraftan Ahmed Halîfe b. Mustafa el-İmâm mülkü, diğer taraftan merhûm Fîrûz Ağa vakfı, öteki taraftan su kemeri ve diğer taraftan da tarîk-ı hâs ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt otuz beş bin akçe-i Osmânî semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Bâyi'a-i mezbûrenin, menzili icâreye almak istemesi üzerine, müşteriyân-ı merkūmân, ba'de't-tahliye ve't-tekābuz zeylde mezkûr târihden bir sene tamâmına beş bin iki yüz elli akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi. Vâki' ikrâr, mezkûr Mustafa kıbelinden asâleten, zevcesi Rânâ bt. Abdullah kıbelinden tasdîke vekâleti bi mâ hüve tarîku's-sübût şer'an sâbit olan Mevlâna el-Hâc Veli b. Mehmed el-kādî kıbelinden bi'l-muvâcehe ve bi'l-vekâle tasdîk edildi. Sonra Halil b. Musa, Ahmed b. Mustafa el-İmâm ve Mehmed b. Kasım nâm kimesneler, menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i merkūmeye îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldular.

Cerâ zâlike fî 10 min Şa'bâni'l-mu'azzam sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

Zikr olunan otuz beş bin akçenin yirmi bin akçesi Rânâ Hâtun'un ve on beş bin akçesi Mustafa'nındır. İmkān olmamağın hüccetde tasrîh olunmadı. Sonra nizâ' olunmaya.

91 [25b-3, Arapça] Hâkimin Hasan Çelebi b. Rıdvan Ağa adlı küçüğe Süleyman Çavuş b. Yahya Çavuş'u vasî atadığı

Hâkim, râfi'-i hâzihi's-sahîfe-i sahîha mefharü'l-emâsil ve'l-akrân Süleyman Çavuş b. Yahya Çavuş'u, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hüseyin Ağa mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm-i mebrûr ed-dâric ilâ medârici rahmeti rabbihi'l-gafûr Rıdvan Ağa b. Abdüşşekûr'un Hasan Çelebi nâm mahdûm-i sagīrine, ebeveyninden kendisine irs-i şer'le intikāl eden emvâlin tahsîline, da'vâ ve isbâta vasiyy-i hasbî nasb ve ta'yîn etti. Mezbûr Süleyman Çavuş da vesâyet-i merkūmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti.

Rumeli 21_ sicil.indd 118 31.05.2011 19:08:21

Cerâ zâlike ve hurrire fî 15 min Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Bey b. Abdullah el-bevvâb, Yusuf Bey b. Musa el-bevvâb, Mehmed Çelebi b. Musa el-müste'id, el-Hâc Veli (…)

92 [26a-1, Arapça] Yusuf b. Abdullah'ın Gürcü asıllı kölesini âzat ettiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sekbânbaşı mahallesinde sâkin olan Yusuf b. Abdullah er-râcil meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup rıkkını mu'terif olan Gürciyyü'l-asl, açık kaşlı, yüzünde çiçek bozuğu bulunan, şaşı gözlü, alnında ve başının sağ yanında eser-i cerh olan hâmil-i hâze'l-kitâb Rıdvan b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti rabbihi'r-rahîm âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Abd-i mezbûr bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyîn-i mükellefîn gibi hür oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' min Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Beşe b. Abdullah er-râcil, Yusuf b. Abdullah er-râcil, Ahmed b. Kasım, Mahmud b. Abdullah bölükbaşı, Keyvan b. Abdullah, Mahmud b. Abdullah cebeci

93 [26a-2] Abdülmuhyi Efendi'nin ölmeden önce ulemadan Ahmed Çelebi'ye teslim ettiği eşyaları vârislerin talebi

Bundan akdem nişâncı iken vefât eden merhûm Abdülmuhyî Efendi'nin sulbî kebîr oğlu Abdülcelîl ve zevce-i menkûhası Sultan bt. Sinan ve menkûha-i uhrâsı Kābile bt. Abdullah ve sulbî oğlu Abdülalîm nâm müteveffânın vâlidesi Mihriban bt. Pervâne ve sulbî oğlu Abdülkerim nâm müteveffânın vâlidesi Sabiha bt. Abdullah nâm hâtunlar meclis-i şer'de, fahrü'l-ulemâ Ahmed Çelebi b. Seyfullah mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan esbak mûrisimiz mezbûr Muhyî Efendi ölmezden dört gün mukaddem iki kıt'a şîb ile ve iki yüzlü bir kıt'a beyaz dîbâ ve iki yüzlü bir kıt'a dîbâ-i âl ve bir kıt'a yeşil dîbâ ve bir kıt'a gülgünî dîbâ ve bir kıt'a mâî dîbâ ve yedi kıt'a atlas ve bir murassa' şâne dişi ve bir murassa' sîm hokka içinde bir zehgîr ve bir çift yakut ile murassa' sîm şikāk ve bir murassa' sîm bâzûbend ve beş kıt'a telli hâre ve dört kıt'a Hindî kutnî, bu zikr olunan esbâbı dört boğça içine koyup nişâncı kîsesi ile sâlifü'z-zikr Ahmed Efendi'ye bilâhare teslîm ediver deyû teslîm edip mezbûr dahi alıp kabz edip lâkin teslîm etmeyip kendide kalmışdır. Hâlâ emti'a-i mezbûre ihzâr olunup hakkımız teslîm olunmak taleb ederiz dediklerinde, gıbbe'ş-suâl ve akībe'l-inkâr mezbûrlardan beyyine taleb olundukda ikāmet-i beyyineden âcizler olup yemîn teklîf eylediklerinde, mezbûr Ahmed Efendi dahi vech-i meşrûh üzre esbâb-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 119 31.05.2011 19:08:21

mezkûru lâ-küllen ve lâ-ba'zen alıp kabz eylemediğine yemîn billâh eyleyip bu hurûf bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa'bân sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Hüsrev Çavuş b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah, Veli b. Gülâbî, İbrahim b. Hüseyin ve gayruhüm.

94 [26a-3, Arapça] Merhum Abdülmuhyi Efendi'nin Ayasofya yakınında bulunan evini sağlığında büyük kızı Emine'ye bağışladığı

Udûlden Mevlâna Mehmed Çelebi b. İskender el-kādî ve İbrahim Çelebi b. Mustafa nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de vüzerâ-i kirâm ve hulefâ-i izâm huzûrunda, merhûm-i mebrûr ed-dâric ilâ medârici rahmeti rabbihi'l-gafûr Abdülmuhyî Efendi el-muvakki' el-menşûrun Abdülhamid, Fâtıma , Rahime ve Muhterem nâm evlâdı sıgārına vasiyy-i muhtâr olan sâhibü'l-izzi ve'l-iclâl sâhibü ezyâli'l-kadri ve'l-ikbâl zi'r-ra'yi el-münîr vezîr-i ekrem ve müşîr-i efham menât-ı mekālîdi'l-umûr Hazreti İbrahim Paşa b. Abdüşşekûr mahzarında ve merhûm-i mezbûrun kebîr oğulları Abdullah Bey ve Abdülhalil Bey mahzarında ve merhûmun Sultan bt. Sinan ve Kābile bt. Abdullah nâm iki zevcesi mahzarında, sâhibe-i hâzihi's-sahîfe-i sahîha ve muvâfıka alâ menheci'ş-şerî'ati'ş-şer'iyye mefharü'l-muhadderât iklîletü'l-muhassenât Emine bt. merhûm-i mezkûr kı-belinden husûs-i âtiyyü'l-beyâna vekâleti bi mâ hüve tarîku's-sübût şer'an sâbit olan fahrü'l-kuzât Mevlâna Seyfullah b. Mehmed'den vekâleten sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, merhûm-i mezkûr hâl-i hayâtı ve kemâl-i sıhhat ve nefâz-i tasarrufât ve teberru'âtında bizim yanımızda kebîre kızı müvekkile-i mezbûreye sâhibi ve mâliki olduğu, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Ayasofya-i kebîr Câmi'i kurbunda kâin bulunan fevkānî ve tahtânî müte'addid beyti ve avluyu hâvî, bir taraftan vâhib-i mezkûr mülkü, diğer taraftan Medîne-i münevvere vakfı, bir cânibden merhûm Hayreddin Bey mescidi ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile hibe-i şer'î ile hibe etmiş mezbûre de tesellüm etmiş idi. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî evâili Şa'bâni'l-mu'azzam sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Efendi el-müderris bi medreseti Rüstem Paşa, Alâaddin el-kādî, Mustafa Çelebi el-kādî, Abdülkerim b. Abdüttâhir el-kādî, Sinan b. Derviş el-kādî, Ali Çelebi b. Sinan el-kādî, Mehmed Çelebi el-müderris, Abdülkerim el-müderris, Ahmed Dede [b.] Mustafa, Derviş Sinan Gāzi, İbrahim [b.] Şücâ', Mustafa b. Hüseyin? el-mülâzım ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 120 31.05.2011 19:08:21

95 [26b-1] Hüsam Bey b. Abdullah'ın ağnam resmi tahsilinden Hamza b. Hüseyin'de alacağının olduğu iddiası

Oldur ki, bundan akdem sene ihdâ ve elf târihinde Zağra'nın resm-i ağnâmını cem'a me'mûr olan Hüsam Bey b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'a mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kürkçübaşı mahallesinde sâkin Hamza b. Hüseyin nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip târih-i mezkûrdan resm-i ağnâmını cem'a me'mûr olduğum diyârda Çeriyân kulu dimekle ma'rûf tâifenin resm-i ağnâmını cem' etmeği mezbûr Hamza'ya tefvîz etmem ile mezkûr Hamza zikr olunan kullardan ziyâde resm-i ağnâm cem' eylemiş iken bana yirmi altı bin akçesin teslîm edip bâkīsin teslîm etmemişdir, hâlâ taleb ederim dedikde, gıbbe'ş-suâl mezbûr Hamza yirmi altı binden ziyâdesin inkâr edip mezkûr Hüsam Bey ziyâde-i mezkûreyi ta'yîne ve ikāmet-i beyyineye kādir olmayıp vâki'-i hâl ketb olundu.

Fî 10 Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Receb [b.] İbrahim el-imâm, el-Hâc Süleyman [b.] Halil el-mü'ezzin, Ali b. Abdullah es-silâhî, Mehmed b. Yusuf el-mü'ezzin, İbrahim b. Resûl el-imâm ve gayruhüm.

96 [26b-2] Hüsam Bey'in, Musli Çavuş'un malından olup Hamza Bey'den emanet olarak aldığı parayı teslim etmesi

Oldur ki, Mahmiye-i Kostantıniyye'de Kürkçübaşı mahallesinde sâkin Hamza Bey b. Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'a Dergâh-ı âlî alemdârlarından Hüsam Bey b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem Dergâh-ı âlî çavuşlarından Karanohudzâde dimekle ma'rûf Musli Çavuş'un mâlından emriyle merkūm Hüsam Bey'e emânet tarîkiyle otuz bin akçe teslîm eylemişdim, hâlâ suâl olunmasın taleb ederim dedikde, gıbbe['s-suâl] merkūm Hüsam Bey i'tirâf edip fi'l-vâki' sâbıkan sâlifü'z-zikr Musli Çavuş'un mâlından emânet tarîkiyle merkūm Hamza yedinden otuz bin akçe kabz eylemişdim, lâkin meblağ-ı merkūmu bi't-tamâm geri sâhib-i mâl olan mezkûr Musli Çavuş'a teslîm eyleyip, bende meblağ-ı mezbûrdan bir akçe bâkī kalmamışdır dedikde vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

Rumeli 21_ sicil.indd 121 31.05.2011 19:08:21

97 [26b-3] Pîr Ahmed b. Abdullah'ın Mustafa b. Mehmed'de alacağı olduğu iddiasını ispatlayamadığı

Kasaba-i Ebî Eyyûb Ensârî sâkinlerinden Pîr Ahmed b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'a medîne-i Yenişehir ahâlîsinden Mevlânâ Mustafa b. Mehmed nâm mülâzımı ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mezbûr Mustafa zimmetinde bin akçe cihet-i karzdan ve iki yüz akçe çuka bahâsından cem'an bin iki yüz akçe hakkım vardır taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Mustafa cevâb verip fi'l-vâki' benim zimmetimde mezbûr Pîr Ahmed'in bende bin iki yüz akçe hakkı var idi. Lâkin meblağ-ı merkūmu emriyle Sadi nâm danişmende teslîm eyledim dedikde, merkūm Pîr Ahmed teslîm emrini i'tirâf edip lâkin mezkûr Mustafa'nın meblağ-ı merkūmu mezbûr Sadi'ye teslîmi inkâr edip istişhâd olundukda, sâlifü'z-zikr Mustafa ikāmet-i beyyineden âcizin, lâkin meblağ-ı mezbûr benden teslîm olunmadığına yemîn eylesin dedikde, merkūm Pîr Ahmed['e] yemîn teklîf olunup yemînden nükûl etdikde vâki'-i hâl mezkûr Mustafa talebiyle kayd olundu.

Fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

98 [26b-4, Arapça] Vakfiye-i Genc-âsâ Hatun, beş oda ve altı dükkân

Hamdele ve salvele. Ammâ ba'd, işbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet, sarîh ve mer'î bir vesîkadır. Dârü's-saltanati'l-aliyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hoş-kadem mahallesinde sâkine olan mefharü'l-muhadderât zahrü'l-muvakkirât sâhibe-i hâze'-sakki'ş-şer'î râgıbetü'l-hayrât râtibetü'l-meberrât Genc-âsâ bt. Abdülmennân –eskeneha'llahü bi fazlihî fî gurafi'l-cennât- kıbelinden âtiyyü'z-zikr vakıf ikrâra ve rücû' da'vâsına vekâleti Handan Bey b. Abdullah ve Mehmed b. Yusuf'un şehâdetleri ile sâbit olan mefharü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Pervâne b. Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i bünyân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsih-i erkânda hâzır olup müvekkile-i mezbûresinin işbu ikrârın kendisinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, mahalle-i merkûmede vâki', altında altı dükkân bulunan, birbirine bitişik fevkānî beş odayı, ahırı, su kuyusunu, abdesthâneyi, helâyı ve müşterek kapılı avluyu hâvî, bir taraftan merhûm Ahmed Bey b. Mustafa Paşa vakfı, diğer taraftan Mustafa Bey b. Abdullah el-hayyât mülkü, öteki taraftan vâkıfe-i mersûme mülkü, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i ebniyesini cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile, niyet-i kâfiye ve azîmet-i vâfiye ile silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve temyîz ile habsedip vakfettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i'tirâf

Rumeli 21_ sicil.indd 122 31.05.2011 19:08:21

etti. Vâkıfe-i mezbûre sonra hucurât-ı mesfûrenin ve dekâkîn-i mezkûrenin icâre-i sahîha-i mu'tâde üzre icâreye verilmesini şart etti. Allah'ın fazlı ve atâsı ile icâre-i vakıfdan ve nemâsından rızık olarak verdiğinin tamâmını istediği şekilde tasarruf etmesi üzre müddet-i hayâtınca kendisine şart etti. Ölüm şerbetini içip vefât ettiğinde ücret-i merkûmeden yevmî üç akçenin vakfa mütevellî olacak kimesneye verilmesini şart etti. Tevliyeyi müddet-i hayâtınca Süleyman Bey b. Abdullah'a, sonra kızı Belkıs Hanım'ın vakfına mütevellî olan kimesneye şart etti. Ücret-i merkûmeden yevmî iki akçenin vakfa nâzır olacak kimesneye verilmesini şart etti. Nezâreti de müddet-i hayâtınca Ferruh Çavuş b. Abdullah nâm zevcine, sonra el-Hâc Pervâne b. Abdullah'a, sonra Eski Bezzâzistân kethüdâsı diye ma'rûf kimesneye şart etti. Yevmî bir akçenin vakıf câbîsine verilmesini şart etti. Câbîliği müddet-i hayâtınca Handan b. Abdullah'a, sonra kızının vakf-ı merkûmunda câbî olacak kimesneye şart etti. Yevmî bir akçenin inde'l-ihtiyâc ebniyenin tamir ve termîmi için sarf edilmesini şart etti. Ücret-i merkûmenin kalanının, mahmiye-i Kostantıniyye sûr kapılarından Edirnekapı hâricinde vâki' olan merkûme kızının türbesinde hamele-i Kur'ân ve Furkânın sabâh namazından sonra toplanıp her birinin bir cüz' okuyup sevâbını vâkıfe-i merkûmenin rûhuna hediye etmeleri kaydıyla kārîlerden her birine yevmî bir buçuk akçe verilmesini şart etti. Mürûr-i eyyâm ile bu şurûta ri'âyet mümkün olmazsa vakfın gelirinin fukarâ-i müslimîn ve müslimâta sarf edilmesini şart etti. Vâkıfe-i mezbûre sonra cemî'-i ebniye-i merkûme ve hucurât-ı mersûmeyi mütevellî-i mezkûra teslîm etti. O dahi tesellüm ve kabz edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf eyledi. Hâl bu minvâl üzre iken vekîl-i mezbûr ebniye-i merkûme ve hucurât-ı mersûmenin vakfiyetinden Hz. İmâm-ı A'zam katında vakf-ı akārda lüzûm yokdur diye rücû' edip müvekkilesinin mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i mezbûr imâmeyn-i hümâmeyn kavline istinâden redden imtinâ' etti. Münâza'a ve muhâsama edip hâkim huzûrunda murâfa'a olunduklarında hâkim-i mûmâ ileyh vakfın sıhhat ve lüzûmuna cevâz veren eimme-i eslâfın re'ylerine ri'âyeten vakfın sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Vakıf bu sûretle hiç kimesne tarafında tebdîli ve tağyîri câ'iz olmayacak şekilde lâzım, müebbed ve müseccel bir vakıf hâline geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf el-merkûm ale'llâh el-hayy el-kerîm."

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Rıdvan Hâce b. Abdullah el-İmâm, Siyami b. İlyas el-müezzin, Hacı Keyvan b. Abdullah, Üstâd Receb b. Durmuş

Rumeli 21_ sicil.indd 123 31.05.2011 19:08:21

99 [27a-1, Arapça] Kız kadı diye meşhur Mehmed b. Hamid'in, el-Hâc Mahmud b. Musa'ya küfrettiği

Udûlden Ahmed b. Asiyab? ve Pîrî b. Ali nâm kimesneler meclisi-i şer'-i şerîfde hâzırân olup Kız kadı diye meşhûr Mehmed b. Hamid nâm hasm-ı münkir mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb el-Hâc Mahmud b. Musa nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, mezbûr Mehmed bizim yanımızda ve katımızda müdde'î-i mezbûr Mahmud'un ağzına ve zevcesine cimâ' ve deyyûsluk lafızlarıyla küfür ve şetm etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Yunus b. Veli el-müste'id, Siyami b. Veli el-müste'id, Hamza b. Fahreddin el-müste'id, Yunus b. Fazlullah el-müste'id, Hacı Abdülganî b. Bünyad, Nasuh b. Ali, Hacı Sâlih b. Sinan, Hacı Müstecâb b. Ali, Hacı Şaban b. Ali

100 [27a-2] Mehmed b. Hamid adlı sipahinin adamlarıyla Hacı Mahmud b. Musa'nın evini basarak eşyalarını gasbettiğinin anlaşıldığı

Vilâyet-i Anadolu muzâfâtından Yakubbey derbendi kazâsına tâbi' Alınca nâm karye ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Hacı Mahmud b. Musa nâm cebeci meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna Kızkadı dimekle ma'rûf Mehmed b. Hamid nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip bundan akdem ben sefer-i sultânîde iken mezbûr Mehmed sipâhi oğlanı nâmına bayrakla yanında yirmi neferden ziyâde yaraklı levend ile bî-vechin evim basıp ve kapımı paralayıp evim içinde dört aded mülk velençem ve iki aded mülk Yanbolu kebem ve iki gömleğim gasb edip zulüm etmişdir, hâlâ taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe'ssuâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-ı Müslimînden Musa b. el-Hâc Pîrî ve Ali Reis b. el-Hâc Mehmed nâm kimesneler mahfil-i kazâda edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr Mehmed minvâl-i meşrûh üzre müdde'î-i mezkûr el-Hâc Mahmud'un evin basıp kapısın paralayıp evi içinde dört aded mülk velençesin ve iki aded mülk Yanbolu kebesin ve iki gömleğini gasb edip zulüm eylemişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

Rumeli 21_ sicil.indd 124 31.05.2011 19:08:21

101 [27b-1, Arapça] Ali Çelebi b. merhum Mevlânâ Tâceddin'in kendi yaptırdığı mescid ve mektebin masrafları için ev ve dükkânlarını vakfettiği

Zi'l-kadri'r-refî' ve'l-câhi'l-menî' Efendi Hazretlerinin …? zamân-ı şerîflerinde vâki' olmuşdur. Hamdele ve salvele.

[Tasdîk 1] el-Hamdü lillâhi muhikku'l-hak ve aleyhim es-savâb. İşbu mecelle-i celîle-i dîniyyede mezkûr te'sîs-i asl-ı vakf, tertîb-i şurût ve tebyîn-i vücûh-i mesârif husûslarının tamâmı indimde ve huzûrumda vâki' ve cârî olmuşdur. Vakfın usûl ve furû' cihetiyle sıhhatine ve lüzûmuna, kazâen cârîyen âlâ kavânîni'ş-şer'î vâkıfen alâ mevâkıfi'l-cârî fîmâ beyne'l-eimmeti'l-eşrâf, hükmettim. Ben vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' asâkir-i mansûrenin kadısı abd-i fakīr ilâ fazli rabbihî subhânehû er-râci' min cenâbihî afvehû ve gufrânehû Cafer b. Nebi'yim Afallâhu te'âlâ anhümâ.

[Tasdîk 2] Sübûtu hâlinde mazmûnuyla amel olunur. Ketebehû Ebussuûd el-habîr, ufiye anhu.

Akl-ı selîm ve kalb sâhibi her kimesne şâhid olmuşdur ki, akıllı kimesneye veya şübhe sâhibi kimesneye lâzım gelen, kader onu sefere çıkarmadan önce âleme ibret ve şâhid nazarıyla bakmak, mevcûdattaki hak sırrını tahkīk etmek, yaratıcının kudretini tefekkür etmek, hikmet-i müdebbiri tedebbür etmektir… Mevlâna Alâüddevle ve'd-dîn Ali Çelebi b. merhûm Mevlâna Tâceddin meclis-i şer'i'l-mübîn-i şâmih-i imâd ve mahfil-i dîn-i metîn-i râsih-i evtâdda hâzır olup, işbu vakıf ikrârının kendisinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü's-saltanat-i seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından merhûm Mevlâna Muslihiddin el-Yarhisârî mahallesinde vâki', müte'addid beytleri, helâyı, avluyu hâvî olup bir taraftan kıdvetü'l-emâcid Defterdâr Mehmed Çelebi mülkü, diğer taraftan Mihri Hâtun b. Fazlullah mülkü, öteki taraftan imâm vakfı, diğer taraftan da tarîk-ı hâs ile mahdûd olan cemî'-i menzilini niyet-i hâlise ve taviyye-i sâfiye ile silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz edip habs ve vakfettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Yine mahmiye-i mezbûre mahallâtından Hızır Bey Çelebi mahallesinde kâin, fevkānî ve tahtânî müte'addid beytleri, boyacı dükkânını, değirmeni ve avluyu hâvî, iki taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan Yahudi Cerrâh Yasef mülkü, diğer taraftan da Hâcce Hâtun Vakfı ile mahdûd cemî'-i menzilini dahi vakfetti. Yine mahmiye-i mezbûre mahallâtından Hızır Bey Çelebi mahallesinde kâin, Kılıççılar Hamamı kurbunda vâki' fevkānî ve tahtânî müte'addid beytleri, iki odayı ve avluyu hâvî, iki taraftan Sekbânbaşı vakfı, diğer taraflardan tarîk-i âm ve tarîk-ı hâs ile mahdûd cemî'-i menzilini vakfetti. Yine mahmiye-i mezkûrede vâki' meydan-ı Icleyeyn? kurbunda kâin, iki taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan merhûm Mevlâna Muhyiddin el-Fenârî

Rumeli 21_ sicil.indd 125 31.05.2011 19:08:21

vakfı, diğer taraftan da Yahudi Lazari'den merhûm Mevlâna Hâfız el-acem'in veresesi tarafından iştirâ edilen mülk ile mahdûd olan üç dükkânını vakfetti. Yine mahmiye-i mezbûre mahallâtından Hızır Bey Çelebi mahallesinde kâin, iki taraftan tarîk-i âm diğer taraftan tarîk-ı hâs ile mahdûd bulunan fevkānî ve tahtânî müteʿaddid beytleri hâvî cemîʿ-i menzilini vakfetti. Yine mahmiye-i mezbûre mahallâtından Hızır Bey Çelebi mahallesinde kâin, bir taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan Şîrmerd b. Abdullah mülkü, öteki taraftan Yahudi ( ) vakfı ile mahdûd fevkānî ve tahtânî müteʿaddid beytlerini vakfetti. Mahrûse-i Bursa'daki Kız çeşmesi kurbunda vâkiʿ Seyfeddin mahallesinde kâin bir taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan Ebûbekir ve Behrâm mülkleri, diğer taraftan da el-Hâc Süleyman mülkü ile mahdûd ekmek fırınını vakfetti. Yine mahalle-i merkūmede vâki, iki taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan eytâm-ı Mahmud mülkü, diğer taraftan da Kör İsa oğlu mülkü ile mahdûd on odasını vakfetti. Yine mahrûse-i mezbûrede vâkiʿ Mücellidî mahallesinde kâin, iki taraftan tarîk-i âm, diğer taraftan Dellâl el-Hâc Ahmed mülkü, diğer taraftan da Bilal b. Abdullah mülkü ile mahdûd olan altı dükkânını vakfetti. Yine mahmiye-i mersûmede vâkiʿ Tahtamescid mahallesi kurbunda kâin, bir taraftan su sebîli, diğer taraftan Musa mülkü, öteki taraftan İsa mülkü, diğer taraftan da Şah Hûbân bt. İskender mülkü ile mahdûd olan altı odasını vakfetti. Vâkıf-ı mezbûr cemîʿ-i ebniye-i mezkûresini cümle tevâbiʿ ve levâhıkı ve kâffe-i hukūku ve mürâfıkı ile "Allah'ın mescidlerini, ancak Allah'a ve âhiret gününe inânan, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'dan başkasından korkmayan kimesneler imâr eder." âyetine riʿâyeten ve Nebiyy-i muhtârın "Her kim Allah için bir mescid inşâ ederse Allah da onun için cennette bir ev inşâ eder." hadîsine rağbeten mezbûre Mücellidî mahallesinde vâkiʿ, mü'minîn ve mü'minât orada namaz kılsınlar diye kendisinin inşâ ettirdiği mescid-i şerîfin mesâlihine ve sıbyân-ı fukarâ ve fukarâ-i sıbyânın taʿlîm-i Kur'ân-i azîmi ve telkīn-i Furkān-ı kerîmi için mescid-i mezbûr kurbunda inşâ ettirdiği mektebin mesâlihine vakfetti. Vâkıf-ı mezbûr evkāf-ı merkūmenin, emânet ve diyânet ile maʿrûf, istikāmet ve siyânet ile mevsûf harâma meylinden emîn olunan, edâ-i hizmetinde kusûr etmeyen mütevellî re'yi ile istiğlâl-i şerʿî ile istiğlâl edilmesini şart etti. Allah'ın rıbh ve galleden rızık verdiğinden, evvelâ evkāfın tamir ve meremmetine sarf edilmesini şart etti. Kalandan yevmî dört akçenin tevliye hakkı olarak mütevellîye, üç akçenin câbîye verilmesini şart etti. Vâkıf-ı mezbûr, mescid-i mezkûra, erkân-ı salât ve vâcibâtını bilen, âlim ve mütedeyyin bir imâm taʿyîn edilip ona, ikisi imâmet hakkı biri de her gün sabâh namazından sonra mescid-i mezbûrda sûre-i Yâsîn-i şerîf tilâvet edip vâkıfın rûhuna hediye etmesi mukābili olarak yevmî üç akçe verilmesini şart etti. Mescid-i mezbûra vakitleri bilen sâlih, zikredilen sıfâtlarla mevsûf bir müezzin dahi taʿyîn edilmesini ve ona yevmî bir akçe verilmesini şart etti. Bir de kayyım

Rumeli 21_ sicil.indd 126 31.05.2011 19:08:21

ta'yîn edilip ona şehrî on akçe verilmesini şart etti. Mekteb-i mezbûra emîn, tecvîdi bilen, Kelâm-ı mecîdi bilmede mâhir, sıbyân-ı müslimîne Kur'ân-i azîm öğretecek bir mu'allim ta'yîn edilmesini ve ona yevmî iki akçe verilmesini şart etti. Mektebde sıbyâna derslerini belletecek bir de halîfe istihdâm edilmesini ve ona yevmî bir akçe verilmesini şart etti. Mu'allimliği mescid-i mezbûr imâmına, halîfeliği de müezzinine şart etti. Aralarında imâm ve müezzinin de olduğu ehl-i Kur'ân'dan sulehâ on beş kişinin ta'yîn edilip, her hafta Perşembe günü iki def'a, pazartesi günü bir def'a öğle namazından sonra mescid-i mezbûrda ictimâ' edip her birinin Tenzîl-i celîlden tertîl ve teennî üzre bir cüz' okuyup sevâbını vâkıf-ı mezbûrun rûhuna hediye etmelerini ve her birine şehrî yirmi akçe verilmesini şart etti. Müezzine cüz' sandığını getirip götürmesi için ayrıca şehrî on akçe ta'yîn etti. Tevliyeyi, vakfiye şerâiti ve zavâbıtında tebdîl ve tağyîri, ta'yîn edilen vezâif ve mesârifde ziyâde ve tenkisi, azl ve nasbı ve bunlardan gayrı tasarrufât-ı şer'iyyeyi ve mesârif-i merkūmeden artan miktardan intifâ'ı müddet-i hayâtınca kendisine şart etti. Kendisinden sonra ise diğer tasarruflar hâric olmak üzre sadece tevliyeyi Mevlâna Seydi Mehmed ve Mevlâna Derviş Mehmed nâm oğullarına müddet-i hayâtlarınca şart etti. Bunlardan sonra tevliyeyi mezbûre Mücellidî mahallesi veya ona yakın el-Hâc Seyfeddin mahallesi ahâlîsinden sâlih kimesnelere şart etti. Câbîliği müddet-i hayâtınca âzatlı kölelerinin en sâlihine sonra sâlih olmada onu izleyen kimesneye şart etti. Vefâtından sonra, mesârif-i merkūmeden artan kısmın mütevellî, imâm, müezzin ve ahâlî-i mahalle yediyle mahalle-i mezbûre ahâlîsinden sâlih ve mütedeyyin bir kimesnede emâneten konulmasını şart etti. Mütevellî-i mezbûr Seydi Mehmed, vâki' ikrârı bi'l-muvâcehe tasdîk etti. Emr-i vakf tamâm olduğunda vâkıf-ı mezbûr, adem-i lüzûma istinâden vakıfdan rücû' ile mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i mezkûr, lüzûmu kāil olan eimme-i kibârın ve e'izze-i ahyârın re'ylerine istinâden redden imtinâ' etti. Hâkimin huzûrunda murâfa'a olunduklarında hâkim-i mûmâ ileyh lüzûmu kāil eimme-i eslâf -rıdvânullâhi te'âlâ aleyhim ecma'în- re'ylerine ri'âyeten evkāf-ı mezkûrenin sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Vakıf bu sûretle satılamaz, hibe edilemez ve mîrâs edinilemez şekilde lâzım, müebbed ve müseccel bir vakıf hâline geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf el-alî ale'llâh el-hayy el-ganî"

Ve alâ hâzâ vaka'a'l-işhâd ve't-tahrîr fî evâsıtı Zilka'de el-harâm sene isneteyn ve tis'în ve tis'a mi'e.

Şuhûdü'l-hâl: Fahrü'l-müderrisîn Abdi Çelebi b. Ebûbekir Çelebi, Mehmed b. el-Hâc İvaz, Haydar b. Abdullah, Mehmed b. Bayezid, Süleyman b. Abdullah, Mevlâna Mustafa Çelebi b. merhûm Mevlâna Davud Efendi, Mevlâna Şeyh Mehmed b. Mustafa

Rumeli 21_ sicil.indd 127 31.05.2011 19:08:21

102 [28b-1, Arapça] Seydi Çelebi'nin defin masrafları ve Şeyh Hüsameddin Zâviyesi binasının tamamlanması için vasiyette bulunduğu

Udûlden Mevlâna Ebûbekir b. el-Hâc Kasım el-müderris ve Receb Halîfe b. Şaban el-İmâm nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Cerrâhbaşı mahallesinde bundan akdem fevt olan Dîvân kâtibi merhûm Seydi Çelebi'nin sulbî oğlu ve vârisi olan Ali Çelebi nâm hasm-ı münkir mahzarında, âtiyyü'z-zikr vasiyyetin tenfîzine vasiyy-i muhtâr olan Abdurrahman Halîfe b. Hasan'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezkûr ölüm yastığına başını koyduğunda dünyânın fânî âhiretin bâkī olduğunu idrâk edip, dünyânın âhirete azık devşirmek için bir yer olduğunu tefekkür edip ölüm şerbetini içip rabbinin davetine icâbet ettiğinde cemî'-i sülüs-i mâlından üç bin akçesini techîz ve tekfînine, bundan artanını ise mahmiye-i Galata kazâsı tevâbi'inden Kasımpaşa kasabasında vâki' merhûm Şeyh Hüsameddin zâviyesi binâsının ikmâline ve sâir levâzımı ve mühimmâtına sarfetmek üzre vasiyyet etti. Ve müdde'î-i mezbûru vasiyyetinin tenfîzine vasiyy-ı muhtâr nasb etti. O da vesâyet-i merkūmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman Çelebi b. Mehmed el-müderris, Seyyid Murtaza Efendi b. Geylanî, el-Hâc Veli b. Mustafa, Yusuf b. Bahşâyiş, Abdi Halîfe el-müezzin

103 [28b-2] Hüseyin Çavuş'un timarında, başka bir yerden gelip ziraat edenlerin vergilerine kayıtlı bulundukları yerin emininin el koyduğu ve iade etmesi gerektiği

Dergâh-ı âlî çavuşlarından olup Pertekrek sancağında Suluveren nâm karyede sâkin Hüseyin Çavuş b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna livâ-i mezbûrda vâki' havâss-ı hümâyûndan Ersis nâm karyenin hâlâ emîni olan Ali Bey b. Ramazan nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip zikr olunan karye-i Suluveren benim timarım olup berâtım mûcebince öşrü ve rusûm-ı âdiyesine ben mutasarrıf iken mezbûr Ali Bey'in zikr olunan karye-i Ersis re'âyâsından ba'zı kimesnelerin benim timarım olan karye-i Suluveren'de bağları ve yerleri olmağla, bana âid olan öşürden beş yüz batman şirec ve on dört batman penbe ki bu cümlenin kıymeti cem'an dört bin üç yüz otuz akçe

Rumeli 21_ sicil.indd 128 31.05.2011 19:08:22

eder, sene-i elf'de alıp kabz eylemişdir. Hâlâ taleb ederin suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Ali Bey, fi'l-vâki' kaziyye minvâl-i meşrûh üzredir, zikr olunan şirecin ve penbenin kıymeti olan dört bin üç yüz otuz akçeyi mezkûr Hüseyin Çavuş'a teslîm ederin deyû kabzını tav'an i'tirâf etmeğin vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş b. Mehmed el-mübâşir, Ali b. Muharrem, Mirza Bey mirlivâ-i Pertekrek, Kurd Çavuş yörükân-ı âlî, Ömer b. Abdullah, Yakub Çavuş Erzurumî.

104 [28b-3] Mehmed b. Hamid adlı sipahinin adamlarıyla el-Hâc Hamza b. İskender'in evini basarak eşyalarını gasbettiğinin anlaşıldığı

Oldur ki, vilâyet-i Anadolu muzâfâtından Yakubbey derbendi kazâsına tâbi' Alınca nâm karye ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Hamza b. İskender nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna Kızkadı dimekle ma'rûf Mehmed b. Hamid nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem merkūm Mehmed sipâhi oğlanı bayrağıyla yanında on beş neferden ziyâde levend ile âlet-i harble evim basıp, evim içinde mahfûz olan mülk esbâbımdan bir Yanbolu kebem ve bir velençem ve bir çift gümüş küpem ve iki gümüş heykelim ve bir gümüş saç bağımı gasb u gāret edip bana zulüm eylemişdir. Hâlâ taleb ederin suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-ı Müslimînden Ömer b. el-Hâc Mehmed ve Yusuf b. el-Hâc Pîrî nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde hâzırân olup fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr Mehmed sipâhi oğlanı bayrağıyla yanında on beş neferden ziyâde levend ile her biri âlet-i harble müdde'î-i mezkûr el-Hâc Hamza'nın evin basıp evi içinde mazbût olan mülk esbâbından bir Yanbolu kebesin ve bir velençesin ve bir çift gümüş küpesin ve iki gümüş heykelin ve bir saç bağısın gasb u gāret edip zulüm eylemişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ vaka'a kayd olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şa'bân.

Şuhûdü'l-hâl: Yunus b. Veli el-müsta'id, Siyami b. Veli, Hamza b. Muhyiddin el-müsta'id, Yunus b. Fazlullah el-müsta'id, el-Hâc Abdülganî b. Bünyad, Nasuh [b.] Ali, Sâlih b. Sinan, el-Hâc Müstecâb [b.] Ali, el-Hâc Şaban [b.] Ali ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 129 31.05.2011 19:08:22

105 [29a-1, Arapça] Müderris Ali Efendi b. Abdürraûf'un satın aldığı ev bedelinden Mısır muhafızı Sinan Bey b. Abdüsselâm'a borcu olduğu

Fahrü'l-muhakkıkīn Mevlâna Ali Efendi b. Abdurraûf el-müderris meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, elân diyâr-ı Mısır muhafızı olan usvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Sinan Bey b. Abdüsselâm kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti Mevlâna Sadi b. Ali el-müste'id ve el-Hâc Hasan b. Abdullah et-tâcirin şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-ahâlî Hasan Bey b. Ali mahzarında, üzerinde ve zimmetinde, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kızılminâre mahallesinde vâki' olup bir taraftan İsmail Çavuş mülkü, diğer taraftan Benefşe Hâtun mülkü, diğer taraflardan da tarîk-i hâs ve tarîk-i âm ile mahdûd müşterâ-i makbûz menzil semeninden sâhib-i hâze'l-kitâb müvekkil-i mezbûrun râyicü'l-vakt yüz kırk bin akçe-i Osmânî madrûb bi'd-darbi'l-hâkānî hakkı bulunduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr vekîl-i mezbûr Hüseyin Bey tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Kurşunlu Türbe zâviyesi şeyhi Ali b. İskender, Mevlâna Ali b. İbrahim el-müderris, Ali b. Yakub, Ali b. Murad el-cündî, Mevlâna Mehmed Efendi, Mevlâna İbrahim b. Hüseyin, Mevlâna Halil Efendi b. Mehmed el-kādî, Hüsrev Çavuş b. Abdülmennân, Hasan Ağa muhzırbaşı, İsmail b. Mustafa, Hasan b. Abdullah

106 [29a-2] Hasan Bey b. Ali'nin Mısır muhafaza beylerinden Sinan Bey'in evini satmak üzere vekili olduğunun tesbiti

İşbu râfi'ü'l-kitâb Hasan Bey b. Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i menî'ü'l-erkâna zahrü'l-muhakkıkīn Mevlânâ Ali Efendi b. Abdurraûf nâm müderrisi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlâ diyâr-ı Mısriye'de muhafaza beyi olan sülâletü'l-umerâ'i'l-kirâm Sinan Bey b. Abdüsselâm dâr-ı saltanat-ı seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kızılmağara mahallesinde vâki' bir tarafı İsmail Çavuş mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve ba'zı Benefşe Hâtun Vakfı'na ve iki tarafı tarîk-i âma ve hâssa muttasıl olan mülk menzilin bey'a ve semenini kabz ve îsâle beni kendi kıbelinden vekîl nasb ve ta'yîn etmeğin, menzil-i merkūmu bundan akdem vekâleten müşârun-ileyh Ali Efendi'ye yüz kırk bin akçeye bey'-i bâtla bey' ve teslîm etmiş idim. Hâlâ meblağ-ı mezkûru müvekkilim müşârun-ileyh Sinan Bey'e îsâl için vekâletim hasebiyle taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mûmâ-ileyh Ali Efendi vekîl-i merkūmdan menzil-i mesfûru meblağ-ı merkūm ile iştirâ ettiğini i'tirâf edip lâkin sâlifü'z-zikr Sinan

Rumeli 21_ sicil.indd 130 31.05.2011 19:08:22

Bey merkūm Hasan Bey'i semen-i mezkûru kabza tevkîlini inkâr edip istişhâd olundukda, udûl-ı Müslimînden Mevlânâ Sadi b. Ali el-müsta'id ve el-Hâc Hasan b. Abdullah et-tâcir mahfil-i kazâda edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-vâki' müşârun-ileyh Sinan Bey mezbûr Hasan Bey'i menzil-i mezkûru bey'a ve semenini kabz ve îsâle kendi kıbelinden vekîl nasb ve ta'yîn eylemişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a oldukda semen-i mezkûru vekîl-i mesfûra teslîm için müşârun-ileyh Ali Efendi'ye cânib-i şer'-i mutahhardar tenbîh olunup mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şa'bân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Efendi b. Umran, Ahmed b. Hüseyin, Ahmed b. Abdullah, Hızır b. Murad, Behrâm b. Abdullah ve's-sâbikūn cemî'an.

107 [29b-1] Mehmed b. Behrâm'ın Ali Bey b. Yusuf'tan alacağını istemesi

Kasaba-i Amasra ahâlîsinden Mehmed b. Behrâm nâm kimesne meclis-i şer'-i menî'ü'l-erkâna mahmiye-i Kostantıniyye'de Avratpazarı mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb Ali Bey b. Yusuf nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezkûr Ali Bey benden bi gayrı tarîk-i şer'î yedi bin yüz seksen akçe ahz u kabz eylemiş idi. Hâlâ meblağ-ı mezkûru taleb ederin suâl olunsun [dedikde], gıbbe's-suâl mezkûr Ali Bey cevâb verip fi'l-vâki' mukaddemâ sâlifü'z-zikr Mehmed bana zikr olunan mikdâr akçe teslîm etmiş idi. Lâkin el-Hâc Hüsrev nâm kimesnenin emânetidir deyû teslîm edip ba'dehû meblağ-ı mezkûru geri benden bi't-tamâm ahz u kabz etdi. Bende meblağ-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe bâkī kalmadı dedikde, mezkûr Mehmed'e bi'l-muvâcehe suâl olundukda cevâb verip merkūm Ali Bey bana meblağ-ı mezbûru devir tarîkiyle teslîm edip muvâza'a eylemişdir dedikde tarafeynden sâdır olan kelâm bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Ramazan sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Muslihiddin b. Yerdem? [Pîrî?], Muslihiddin b. Abdullah el-imâm, Hacı Hüseyin b. Abdullah, Hüseyin b. Abdülmümin, Halil b. Hacı Mahmud errâcil.

108 [29b-2] Cündibaşı Mehmed Ağa'nın ölen Hasan b. Abdullah'ta olan alacağını muhallefâtından tahsili

Cündîbaşı dimekle ma'rûf işbu sâhibü'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân Mehmed Ağa b. Abdülmennân tarafından husûs-ı âti'z-zikre Mehmed b. Abdullah el-müteferrika

Rumeli 21_ sicil.indd 131 31.05.2011 19:08:22

ve diğer Mehmed Bey b. Abdullah el-cündî şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Süleyman Bey b. Abdülmennân dîvân-ı refî'ü'l-bünyâna hâzır olup mahmiye-i Kostantıniyye'de hâlâ beytülmâl-ı hâs emîni olup Küçük Ayasofya mahallesinde bundan akdem vefât eden Hasan b. Abdullah nâm kimesnenin muhallefâtına vâzı'u'l-yed olan Mehmed Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan esbak müvekkilim mesfûr Mehmed Ağa kendi mâlından mezkûr Hasan'a hâl-i hayâtında işbu elmas kaşlı bir altın hâtemi ve bu beş aded yakut-ı ahmeri ve bu altı aded fîrûzeyi satıver deyû teslîm edip ve bu altın yaldızlı bir Dımaşkī kalkan göbeği ile bir gümüşlü varsak bıçağını dört bin akçe deyni mukābelesinde rehin vaz' edip, ba'dehû merkūm Hasan vefât etmekle zikr olunan emti'aya emîn-i mezkûr vâzı'u'l-yed olmuşdur. Hâlâ vekâleten taleb ederin dedikde gıbbe'ş-şuâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd udûl-ı Müslimînden Mehmed Ağa b. Abdullah ezzevvâk ve Osman Çavuş b. Hüseyin nâm kimesneler fi'l-vâki' müvekkil-i merkūm Mehmed Ağa müteveffâ-yı mezkûra hâl-i hayâtında bizim huzûrumuzda işbu zikr olunan hâtem ve cevâhiri satıver deyû teslîm edip ve zikr olunan kalkan göbeği ile varsak bıçağını dört bin akçe deyni mukābelesinde rehin vaz' eylemişdir. İşbu zikr olunan merkūm Mehmed Ağa müteveffâ Hasan'a hâl-i hayâtında minvâl-i meşrûh üzre teslîm ettiği* emti'adır, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Mehmed b. Mahmud, Ahmed b. Abdullah, Mehmed Bey el-cündî, İbrahim Çavuş, Hızır b. Abdullah.

109 [29b-3, Arapça] İsmihân Hatun bt. Memişâh Bey'in evini istiğlâl yoluyla Şâhidyedâr? Hatun bt. Ahmed Paşa'ya sattığı

Fahrü'l-muhadderât zahrü'l-muvakkirât İsmihân Hâtun bt. Memişâh Bey kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikri ikrâra vekâleti Mehmed b. İlyas ve Mustafa b. Halil'in şehâdetleri ile sâbit olan Muharrem b. Kemal el-İmâm nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup müvekkile-i mezbûresinin âtiyyü'l-beyân menzilini râfi'a-i hâze'l-kitâb tâcü'n-nisvân Şâhidyedâr? Hâtun bt. Ahmed Paşa'ya bey' ettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i'tirâf etti. Müşteriyye-i mezbûre de istiğlâl maksadıyla, merkūme İsmihân Hâtun'un işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü's-saltanat-i seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kızıltaş mahallesinde vâki' olan, iki taraftan Sinan Ağa b. Abdullah mülkü, diğer tarafdan Abdi Çelebi ve Mehmed Çelebi ibney Hüseyin Bey mülkü ve diğer

* Metinde "edip".

Rumeli 21_ sicil.indd 132 31.05.2011 19:08:22

taraftan da Ömer Çelebi b. Ramazan mülkü ile mahdûd cemî‘-i menzili cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ile râyicü’l-vakt yirmi dört bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûzla iştirâ etti. Bâyi‘a-i mezbûrenin menzil-i merkūmu icâreye almak istemesi üzerine müşteriyye-i mezkûre ba‘de’t-tahliye ve’t-tekābuz zeyl-i kitâbda mezkûr târihden i‘tibâren bir sene tamâmına iki bin iki yüz akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi. Vâki‘ ikrâr, müşteriyye-i merkūme kıbelinden tasdîke vekâleti Muharrem b. Kemal ve Mehmed b. İlyas’ın şehâdetleri ile sâbit olan el-Hâc Ahmed (…) tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi. Sonra el-Hâc Derviş b. el-Hâc Mehmed, menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i merkūmeye îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Ramazan sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Eynehan b. Abdullah, Yakub b. Abdullah, Sadık b. Mustafa el-İmâm, Mustafa b. Abdi (…), (…) b. Hüseyin

110 [30a-1] Süleyman Çavuş’un Abdullah Efendi b. el-Hâc Nasuh’a olan borcuna mehil istemesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hoşkadem mahallesinde sâkin Dergâh-ı âlî çavuşlarından Süleyman Çavuş b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer‘-i refî‘ü’l-erkâna hâzır olup işbu râfi‘ü’l-kitâb fahrü’l-muhakkıkīn Mevlânâ Abdullah Efendi b. el-Hâc Nasuh el-müderris mahzarında bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve i‘tirâf edip mezkûr Abdullah Efendi’ye cihet-i karzdan zimmetimde lâzımü’l-edâ ve vâcibü’l-kazâ elli altı bin akçe deynim olup târih-i kitâbdan on beş gün tamâmına meblağ-ı mezkûrun cümlesin mesfûr Abdullah Efendi’ye edâya müte‘ahhid oldum dedikde, merkūm Abdullah Efendi dahi mukırr-ı mezbûru ikrâr-ı meşrûhunda bi’l-muvâcehe tasdîk etdikden sonra mezbûr Süleyman Çavuş zikr olunan on beş gün tamâmına dek meblağ-ı mezbûru bi’t-tamâm kendiye edâ için imhâl edip vâki‘-i hâl ketb olundu.

Tahrîren fî 24 Şa‘bân sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Ali b. Ramazan el-müsta‘id, Mehmed Çavuş el-mübâşir, Mevlânâ Mehmed Efendi [b.] Mustafa el-müderris, Muslihiddin [b.] Pîrî ve gayruhüm.

111 [30a-2, Arapça] Silistre livâsı beyi Pîrî Bey b. Mustafa’nın, karısı Belkıs Hatun bt. Ali Bey’i talâk-ı selâse ile boşadığı

Elân elviye-i vilâyet-i Rumeli-i ma‘mûreden Silistre livâsı beyi olan mefharü’l-ümerâ’i’l-kirâm Pîrî Bey b. Mustafa kıbelinden talâk-ı selâse vermeye vekâleti şer‘an sâbit olan mefharül-akrân Şaban Çavuş b. Mehmed meclis-i şer‘de

Rumeli 21_ sicil.indd 133 31.05.2011 19:08:22

hâzır olup, mezbûr Pîrî Beyin zevcesi olan Belkıs Hâtun bt. Ali Bey kıbelinden vekâleti Aydın Bey b. Bayezid ve Yusuf b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Aynî mahzarında, vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle müvekkil-i mezbûrunun zevcesi olan mezbûre Belkıs Hâtun'u, nikâhında ta'ahhüd edilen kırk bin akçe mehr-i müeccelini verdikden sonra talâk-ı selâse ile tatlîk eylediğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr, vekîl-i mezbûr tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Cerâ fî evâsıtı Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Seyfi, Ahmed b. Abdullah, Nebi b. Pîrî ve gayruhüm

112 [30a-3, Arapça] Belkıs Hatun bt. Ali Bey'in Silistre livâsı beyi Pîrî Bey b. Mustafa'da bulunan mehir alacağını tahsil ettiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Mimar Kemal mahallesinde sâkine olan Belkıs Hâtun bt. Ali Bey nâm mutallaka hâtun kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti Mustafa b. Mehmed el-müezzin ve Maksud b. Süleyman'ın şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Aynî meclis-i şer'de hâzır olup, elviye-i vilâyet-i Rumeli-i ma'mûreden Silistre livâsı beyi olan umdetü'l-ümerâ'i'l-fihâm Pîrî Bey b. Mustafa el-mutallik kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti sâbit olan mefharü'l-akrân Şaban Çavuş b. Mehmed mahzarında, müvekkile-i mezkûre mutallaka Belkıs Hâtun'un, mezbûr mutallik Pîrî Bey zimmetinde bulunan nikâhında ta'ahhüd ettiği râyicü'l-vakt kırk bin akçe mehr-i müeccelinin tamâmını vekîl-i mesfûr Şaban Çavuş yedinden ahz ü kabz ettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i'tirâf etti. Sonra meblağ-ı mastûr ile ilgili da'vâdan zimmetini ibrâ etti. Vâki' ikrâr, vekîl-i mesfûr Şaban Çavuş tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Cerâ fî evâsıtı Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed Çavuş [b.] Mehmed Çavuş, Mevlâna Mehmed b. İbrahim el-İmâm, Mustafa b. Mehmed el-müezzin, Süleyman b. Abdullah, Mahmud b. İbrahim el-cündî, Mevlâna Mehmed Çelebi el-müezzin, Nebi b. Hızır ve gayruhüm

113 [30a-4, Arapça] Silistre livâsı beyi Pîrî Bey b. Mustafa'nın karısını boşamak ve mehrini teslim etmek için Şaban Çavuş b. Mehmed'i vekil ettiği

Udûlden Aydın Bey b. Bayezid ve Yusuf b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'de hâzırân olup fahrü'l-akrân Şaban Çavuş b. Mehmed mahzarında, Belkıs

Rumeli 21_ sicil.indd 134 31.05.2011 19:08:22

Hâtun bt. Ali Bey nâm hâtun kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti Mustafa b. Mehmed el-müezzin ve Maksud b. Süleyman'ın şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-akrân mefharü'l-emâsil Mehmed Çavuş b. Aynî'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müvekkile-i mezbûre Belkıs Hâtun'un zevci olan elviye-i vilâyet-i Rumeli-i ma'mûreden Silistre livâsı beyi olan usvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Pîrî Bey b. Mustafa, mezkûr Şaban Çavuş'u zevcesi Belkıs Hâtun'u talâk-ı selâse ile tatlîk etmek ve zimmetinde deyn olan, nikâhında ta'ahhüd ettiği râyicü'l-vakt kırk bin akçe mehr-i müecceli kendisine teslîm etmek için vekîl eyledi. Mezbûr da vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve meblağ-ı mezbûru kabz edip, hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fî 13 min Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

114 [30a-5, Arapça] Malkoç b. Abdullah'ın mudârebe ile işletilmek üzere altı bin akçesini Veli b. el-Hâc Karaman'a verdiği

Veli b. el-Hâc Karaman el-mellâh nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, râfi'-i hâze'l-kitâb Malkoç b. Abdullah er-râcil nâm kimesne mahzarında, mezkûr Malkoç'un sâbıkan kendisine mudârebe cihetiyle kârın yarısı ona, yarısı rabbü'l-mâlâ âid olmak üzre altı bin akçe verip teslîm ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr, mukarrun leh el-mesfûr Malkoç tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Aydın Bey b. Abdullah er-râcil, Hasan b. Hızır er-râcil, Behrâm b. Abdullah, Mustafa b. Hamza

115 [30a-6] Mehmed b. Kurd ve kardeşi Ramazan'a miras kalan ev, arsa ve tarlaların satış ve tasarruf devri için Kurd Mehmed b. Ali'ye vekâlet verildiği

Oldur ki, vilâyet-i Rumeli muzâfâtından Dırama kazâsına tâbi' Rahovika nâm karye ahâlîsinden olup hâlâ vezîr-i mükerrem müşîr-i müfehham Halil Paşa hazretleri hizmetinde olan işbu sâhibü'l-kitâb Mehmed b. Kurd ve li-ebeveyn karındaşı Ramazan nâm kimesneler meclis-i şer'-i mutahhara hâzırân olup işbu nâkil-i kitâb-ı sıhhat-intisâb Kurd Mehmed b. Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip karye-i mezkûrede vâki' müteveffâ babamız mezkûr Kurd'dan bize irs-i şer'le intikāl eden ev ve bağ ve sâir mülk olan akārdan hisse-i

Rumeli 21_ sicil.indd 135 31.05.2011 19:08:22

şâyi‘alarımızı bahâlarıyla âhara bey‘a ve semenin kabz ve îsâle ve kānûn üzre hakk-ı tasarrufu bize müntekıl olup lede’l-ahâlî ma‘lûmetü’l-hudûd olan mezâri‘ ve arâzi kısmının hakk-ı tasarrufun sâhib-i arz ma‘rifetiyle âhara tefvîz edip mukābele-i tefvîzde olan meblağı ahza ve bize îsâle mezkûr Kurd Mehmed’i kendi kıbelimizden vekîl nasb ve ta‘yîn eyledik dediklerinde, sâlifü’z-zikr Kurd Mehmed dahi bi’l-muvâcehe vekâlet-i merkūmeyi kabûl ve mûcebini mültezim oldum deyip vâki‘-i hâl gıbbe’s-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî 6 Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü’l-hâl: El-Hâc Mahmud b. Abdullah kebeci, Haydar b. Zağanoz, Mürüvvet b. Hızır, Ahmed b. Abdullah ve gayruhüm.

116 [30b-1, Arapça] el-Hâc Mustafa b. Mehmed’in evini karısı Raziye bt. Mehmed’e sattığı

El-Hâc Mustafa b. Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘de, âtiyyü’z-zikr menzilini zevcesi râfi‘a-i hâze’l-kitâb Raziye bt. Mehmed’e bey‘-i bâtt-ı sahîh ile bey‘ ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Mezbûre Raziye hâtun da, kendi mâlıyla ve kendisi için, bâyi‘-i merkūmun işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Seyyid Ömer mahallesinde kâin bulunan, tahtânî üç beyti, iki selâmlığı, ahırı, su kuyusunu, helâyı, bahçeyi hâvî, miktar-ı arzı tûlen elli buçuk zirâ‘, arzen Kıble tarafından on iki zirâ‘, şimâl tarafından dokuz zirâ‘ olan, bir taraftan Mehmed b. Ahmed mülkü, diğer taraftan Cafer Subaşı b. Abdullah mülkü, öteki taraftan bâyi‘-i mezkûr mülkü ve tarîk-i âm ile mahdûd cemî‘-i menzili cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü’l-vakt yirmi beş bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb ve kabûl ve teslîm tesellümle akid tamâm oldu. Vâki‘ ikrâr, müşteriyye-i mezkûre tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 13 min Ramazan sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Abdurrahman b. Hasan el-İmâm, Hacı Receb b. İbrahim el-İmâm, Mehmed b. Ali el-müezzin, Hacı Kasım b. İbrahim, Beşir b. Ahmed, Cafer b. Hüseyin, Hacı Hüseyin b. Abdullah, Mustafa b. Abdurrahman el-İmâm, Mehmed b. Ahmed, Mehmed b. Yusuf, Hacı Ali b. Murad, Ali b. Yusuf

117 [30b-2] Hançerli Sultan Vakfı eski mütevellisi Mahmud Bey b. Kasım Bey’in vakfa olan borcunu ödemesi

Mahrûsa-i Bursa’da vâki‘ merhûme Hançerli Sultan Vakfı’na hâlâ evlâdından mütevellî olan işbu râfi‘ü’l-kitâb Abdullah Bey b. Kasım Bey nâm kimesne

Rumeli 21_ sicil.indd 136 31.05.2011 19:08:22

meclis-i şer‘-i refî‘ü’l-erkâna, Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü’l-akrân Yakub Çavuş b. Süleyman mübâşeretiyle vakf-ı mezbûra sâbıkan mütevellî olan karındaşı Mahmud Bey b. Kasım Bey nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Mahmud Bey zamân-ı tevliyetinde vakf-ı mezbûrun medresesinin kurşunun soyup satıp bahâsın geri vakfa harc etmeyip zikr olunan kurşun bahâsından uhdesinde otuz bir bin akçe bâkī kalmışdır. Hâlâ meblağ-ı mezbûru tevliyetim hasebiyle taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe’s-suâl merkūm Mahmud Bey, fi’l-vâki‘ zikr olunan medresenin kurşunu bahâsından uhdemde lâzımü’l-edâ otuz bir bin akçe vardır deyû tav‘an ikrâr ve i‘tirâf etmeğin meblağ-ı mezkûru cânib-i vakfa bi’t-tamâm teslîm için kıbel-i şer‘-i şerîfden mesfûr Mahmud Bey’e tenbîh olunup vâki‘-i hâl bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Ramazâni’l-mübârek sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Abdi Çavuş el-kā’idü’s-sultânî, Hasan b. Abdullah m[ezbûr], Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Murad b. Hızır m[ezbûr], el-Hâc Mehmed b. Osman el-mütevellî.

118 [30b-3] Mahmud Bey b. Kasım’ın Hüsrev Kethüdâ Vakfı’na olan borcundan kalanını vakıf nâzırına ödediği

Mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ merhûm Hüsrev Kethüdâ Vakfı’na hâlâ mütevellî olan el-Hâc Mehmed b. Osman nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe Hançerlizâde dimekle ma‘rûf Mahmud Bey b. Kasım nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûr mâlından mesfûr Mahmud Bey zimmetinde cihet-i karzdan otuz bin akçe var idi, on beş bin akçesin bundan akdem ben alıp kabz edip hâlâ zimmetinde on beş bin akçesi bâkīdir, tevliyetin hasebiyle taleb ederin dedikde, gıbbe’s-suâl mezkûr Mahmud Bey cevâb verip fi’l-vâki‘ sâbıkan vakf-ı mezbûr mâlından zimmetimde otuz bin akçe var idi. Lâkin ba‘dehû on beş bin akçesin mütevellî-i mezbûr el-Hâc Mehmed’e teslîm edip ve on beş bin akçesin dahi vakf-ı mezbûrun nâzırı olan Mehmed Bey b. Abdullah’a teslîm eyledim. Meblağ-ı mezkûrdan uhdemde bir akçe ve bir habbe bâkī kalmamışdır dedikde merkūm Mahmud’un vech-i meşrûh üzre olan kelâmı mütevellî-i mesfûr el-Hâc Mehmed talebi ile ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Ramazan sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Yakub Çavuş b. Süleyman, Abdi Çavuş b. Mustafa el-mübâşir, Hasan b. Abdullah, Murad b. Hızır.

Rumeli 21_ sicil.indd 137 31.05.2011 19:08:22

119 [31a-1] Hançerli Sultan Vakfı eski mütevellisi Mahmud Bey'in vakfa ait hanı satarak parasını yediği iddiasına karşılık buranın kendi mülkü olduğunu beyan etmesi

Mahrûsa-i Bursa'da vâki‘ merhûme Hançerli Sultan Vakfı'na evlâdından hâlâ mütevellî olan işbu râfi‘ü'l-kitâb Abdullah Bey b. Kasım Bey nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe vakf-ı mezbûra kendiden mukaddem mütevellî olan karındaşı Mahmud Bey b. Kasım Bey nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem sâlifü'z-zikr Mahmud zamân-ı tevliyetinde vakf-ı mezbûrdan olup mahmiye-i İstanbul'da Atmeydanı kurbunda vâki‘ Hançerli Sultan Hânı dimekle ma‘rûf lede'l-ahâlî ma‘lûmetü'l-hudûd olan vakf hânı bi gayrı tarîk-i şer‘î sâbıkan cebecibaşı olan Halil Ağa'ya üç yüz bin akçeye satıp akçesin alıp ekl u bel‘ edip cânib-i vakfa ziyâde gadr eylemişdir suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl merkūm Mahmud Bey cevâb verip fi'l-vâki‘ zikr olunan hânı ben merkūm Halil Ağa'ya üç yüz bin akçeye satıp akçesin kabz eyledim. Lâkin zikr olunan hân vakf olmayıp babam mezbûr Kasım Bey'in mülkü olup bana hâl-i hayâtında hibe ve teslîm eylemiş idi. Hân-ı mezbûr benim bu tarîk üzre mülk-i mevhûbum olmağın bey‘ eyledim dedikde mezbûr Mahmud Bey vech-i meşrûh üzre olan kelâmı mütevellî-i merkūm Abdullah Bey talebiyle ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

120 [31a-2, Arapça] Mehmed Subaşı b. Hüseyin'in, evini Şâhidyedâr? Hatun bt. merhum Ahmed Paşa'ya istiğlâl yoluyla sattığı

Fahrü'l-akrân Mehmed Subaşı b. Hüseyin meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzilini râfi‘a-i hâze'l-kitâb Şâhidyedâr? Hâtun bt. merhûm Ahmed Paşa'ya bey‘ ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Müşteriyye-i mezbûre de istiğlâl maksadıyla, bâyi‘-i merkūmun işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Arabacı Bayezid mahallesinde vâki‘ olan, her birinde müte‘addid beytleri hâvî iki avluyu müştemil, bir taraftan el-Hâc Mustafa b. Mehmed mülkü, diğer taraftan Mehmed b. Şîrmerd mülkü ve merhûm Arabacı Bayezid vakfı ve iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî‘-i menzili cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt kırk bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Bâyi‘-i mezbûrun menzil-i merkūmu icâreye almak istemesi üzerine müşteriyye-i mezkûre ba‘de't-tahliye ve't-tekābuz zeyl-i kitâbda mezkûr târihden i‘tibâren altı ay tamâmına iki bin akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi.

Rumeli 21_ sicil.indd 138 31.05.2011 19:08:22

Vâki‘ ikrâr, müşteriyye-i merkūme kıbelinden tasdîke vekâleti Muharrem b. Kemal el-İmâm ve Mehmed b. İlyas el-müezzinin şehâdetleri ile sâbit olan el-Hâc Ahmed b. Yusuf tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi. Sonra el-Hâc Hasan b. Hamza ve el-Hâc Hasan b. Behrâm nâm kimesneler menzil-i mezbûrun derkine ve ücret-i merkūmeye îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehri Ramazan el-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Hamza b. Fethullah el-İmâm, Mehmed b. Mehmed el-müezzin, Bilal b. Sinan, Ahmed b. Mustafa, Ahmed b. Hamza, Arslan b. Abdullah

121 [31a-3] Ahmed Çelebi b. Lalezâr’ın evini satmak üzere Mustafa Ağa b. Kubad’a vekâlet vermesi

Bundan akdem Diyarbekir defterdârlığından munfasıl olan kıdvetü’l-ekârim Ahmed Çelebi b. Lâlezâr meclis-i şer‘a hâzır olup hâlâ çavuşbaşılıkdan mütekā‘id zübdetü’l-emâcidi’l-kirâm Mustafa Ağa b. Kubad mahzarında bi’t-tav‘ ve’r-rızâ ikrâr ve i‘tirâf edip bundan akdem mahmiye-i İstanbul’da merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Süleyman Hân Câmi‘-i Şerîfi kurbunda Eski Saray duvarı köşesi taşrasında vâki‘ lede’l-ahâlî ma‘lûmetü’l-hudûd olan mülk menzilimi bahâsıyla âhar kimesneye bey‘-i bâtt-ı sahîh ile bey‘ edip ve semenini kabz edip bana îsâl etmeğe kendi kıbelimden müşârun-ileyh Mustafa Ağa’yı vekîl nasb ve ta‘yîn edip mûmâ-ileyh Mustafa Ağa dahi vekâlet-i merkūmeyi kabûl ve mûcebini mültezim olmuş idi dedikde, mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre olan kelâmın sâlifü’z-zikr Mustafa Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki‘-i hâl gıbbe’s-suâl ketb olundu.

Tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ aşer min Ramazâni’l-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Hacı Mehmed b. Osman el-mütevellî, Ömer Çavuş eş-şehîr bi Kazgancızâde, Hasan Bey b. Durak ez-zevvâk, Mehmed Ağa el-müteferrika, Receb Efendi el-kadı, Hasan Ağa sermuhzırân.

122 [31a-4] Ahmed b. Ferruhzâde’nin, eski Erzurum beylerbeyi Ferhad Paşa’ya zorla evini satarak parasına el koyduğu gerekçesiyle açtığı davada iddiasını ispatlayamadığı

Oldur ki, Erzurum beylerbeyiliğine tâbi‘ medîne-i Erzincan ahâlîsinden işbu râfi‘ü’l-kitâb Ahmed b. Ferruhzâde nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından mefharü’l-akrân Derviş Çavuş mübâşeretiyle Erz[urum] beylerbeyiliğinden munfasıl umdetü’l-emâcidi’l-kirâm Ferhad Paşa b. Abdülkâfî’yi

Rumeli 21_ sicil.indd 139 31.05.2011 19:08:22

ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem müşârun-ileyh Ferhad Paşa Erzurum'da beylerbeyi iken bana gavga eyledin, cerîmeye müstehaksın deyû bahâne edip medîne-i mezkûrede Cemaleddin mahallesinde vâki‘ lede'l-ahâlî ma‘lûmetü'l-hudûd olan mülk menzilimi zulmen Murad nâm yeniçeriye iki yüz on kuruşa satıp akçesin kabz eylemişdir. Hâlâ taleb ederin suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd, müdde‘î-i mezbûr Ahmed ikāmet-i beyyineden âcizin tahlîf olunsun dedikde merkūm Ferhad Paşa menzil-i mezkûru bi vechin mine'l-vücûh bey‘ etmeyip ve akçesin kabz etmediğine bi'l-muvâcehe tahlîf olunup yemîn billâh etdikde vâki‘-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 20 Ramazan sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Kurd Bey [b.] Abdullah, Himmet çeribaşı, Minnet Çavuş [b.] Ahmed, Ali Çelebi [b.] Hızır, el-Hâc Ali [b.] Yar Ahmed, Mehmed b. Hüsrev ve gayruhüm.

123 [31b-1, Arapça] Emine Hatun bt. Mehmed'in beş câriyesini tedbir yoluyla âzat ettiği

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sofular mahallesinde sâkine olan fahrü'l-muvakkirât zahrü'l-muvakkirât Emine Hâtun bt. Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmih-i erkânda hâzıra olup, Rûsiyyetü'l-asl, uzun boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, buğday tenli, üst dudağının sol yanında Hind beni mevcûd olan râfi‘a-i hâze'l-kitâb Makriye? bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini ve Boğdaniyyetü'l-asl, uzun boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, buğday tenli Cihan Bânu bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini ve Rûsiyyetü'l-asl, orta boylu, çatık kaşlı, gök gözlü, sarışın Ruhisanî bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini ve Macariyyetü'l-asl, orta boylu, çatık kaşlı, gök gözlü, sarışın Niyazi bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini ve Rûsiyyetü'l-asl, uzun boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, sarışın Handan bt. Abdullah nâm câriye-i mezbûresini mevtimden kırk gün mukaddem benden hür ol diyerek mukayyed tedbîrle tedbîr eylediğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Mezkûre seyyideleri fevt olup rabbine kavuştuğunda mezheb-i muhtâra göre sâir harâir-i asliyyât gibi seyyidelerinin cemî‘-i mâlından âzat olacaklardır.

Cerâ fî 19 Ramazan.

Şuhûdü'l-hâl: Şeyh Mustafa b. Cârullah eş-şehîr bi Beyânî Efendi, Şeyh Ali b. İskender, Abdülaziz Efendi b. Ahmed el-kādî, Abdülbâkī Çelebi b. Hasan Kâtib-i Dîvânî, Mehmed Halîfe b. el-Hâc Abdullah el-İmâm, Muharrem Halîfe b. Ebülkasım, Hacı Mehmed Çelebi b. Mehmed el-kādî, Hacı Abdullah el-İmâm, Ali

Rumeli 21_ sicil.indd 140 31.05.2011 19:08:22

Çelebi b. Murad el-cündî, Murad Bey b. Abdullah zırhcı, Behrâm Bey b. Abdullah el-mütevellî, Mustafa b. Abdullah, Mehmed b. Hüsrev el-İmâm, Mehmed b. Yusuf kilerci

124 [31b-2, Arapça] Kadı Mehmed Efendi b. Mustafa'nın kölesini âzat ettiği

Bilâd-ı Anadolu-i ma'mûreden Kastamonu ahâlîsinden olan Mevlâna Mehmed Efendi b. Mustafa el-kādî meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup rıkkını mu'terif, Tencevriyyü'l-asl, orta boylu, şaşı gözlü, zenci, yanağında ve kafasının? sol yanında eser-i cerh bulunan hâmil-i hâze'l-kitâb Server b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi'l-azîm âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Abd-i mezkûr bu sûretle sâir ahrâr- asliyyîn-i mükellefîn gibi hür oldu. Efendilerin âzatlı köleleri üzerinde şer'an sâbit olan velâ hakkından başka üzerinde kimesnenin bir hakkı kalmadı.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Ramazan sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdüllatîf Efendi b. Emrullah el-kādî, Hasan Çavuş b. Abdullah, Halil b. Çelebi, Veli b. Gülâbî

125 [31b-3] Naime bt. Ahmed Çelebi'nin Manisa'da vefat eden akrabasından kalan eve beytülmâl emini Mehmed Çelebi'nin müdahalesinin önlenmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye'de Avratpazarı kurbunda vâki' Hobyar mahallesinde sâkine işbu sâhibetü'l-kitâb Naime bt. Ahmed Çelebi nâm hâtunun zevci ve husûs-ı âti'z-zikre vekîli olup vekâleti nehc-i şer'î üzre sâbite olan fahrü'l-akrân Ahmed Bey b. Abdürrezzak ez-zevvâku's-sultânî meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup mahmiye-i mezkûrede hâlâ beytülmâl-ı hâs emîni olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm edip mahalle-i mezkûre sâkinlerinden iken medîne-i Manisa'da bundan akdem vefât edip usûbet-i sebebiyye cihetinden verâseti zevcim mezkûre Naime'ye munhasıra olan merhûm Mehmed b. Mustafa'nın muhallefâtından mahalle-i mezkûrede vâki' bir beyt-i süflâ ve bir gurfe ve bir sofa ve bir kenîf ve bir muhavvatayı müştemil bir tarafı merhûm Yahnici İsmail Vakfı'na ve bir tarafı Mustafa b. Üveys Vakfı'na ve bir tarafı Aynî bt. Ali Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i hâssa muttasıl olan menzil cânib-i beytülmâla âiddir deyû emîn-i mezkûr ta'arruz eder, cânib-i şer'-i mutahhardan men' olunmasın taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl emîn-i müşârun-ileyh mezkûre Naime'nin verâsetini inkâr edip istişhâd olundukda, mahalle-i mezbûrede ve civârında sâkin olan udûl-ı Müslimînden Hasan

Rumeli 21_ sicil.indd 141 31.05.2011 19:08:22

Halîfe b. Davud el-imâm ve Mahmud Halîfe b. Mehmed el-imâm ve Veli Bey b. İsa el-cündî ve Ahmed Bey b. Mustafa ez-zaʿîm ve Hızır Bey b. Hamza ez-zürrâʿ ve sâirleri mahfil-i kazâya li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup edâ-i şehâdet-i şerʿiyye edip fi'l-vâkiʿ mahalle-i mezkûre sâkinlerinden olup menzil-i mezkûrun mâliki iken medîne-i Manisa'da vefât eden merhûm sâlifü'z-zikr Mehmed'in cihet-i mezbûreden verâseti müvekkile-i mesfûre Naime'ye munhasıradır, menzil-i mezkûr merkūme Naime'nin mülk-i mevrûsudur, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrûnun şehâdetleri baʿde't-taʿdîl hayyiz-i kabûlde vâkıʿa oldukda emîn-i mezkûr menzil-i mesfûra taʿarruzdan menʿ olunup vâkiʿ-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'ş-sâdis aşer min şehri Ramazan sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Çelebi b. Üveys ez-zevvâku'ş-sultânî, Mahmud Bey b. Ali ez-zaʿîm, Receb Çelebi b. Hamza ez-zürrâʿ, Osman Bey b. Abdullah el-cündî, Ali b. Haydar, Hızır b. Sadullah, Hacı Bâli b. Hızır, Mehmed b. Hamza.

126 [32a-1] Mihrimah bt. Abdullah'ın vakfettiği harap mektebi Ali Ağa b. Hürrem'in tamir ettirmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sarıgörez mahallesinde merhûme Mihrimah bt. Abdullah nâm hâtun hâl-i hayâtında binâ edip vakf eylediği mekteb harâba müşrif olup içinde eyyâm ve leyâlde nice ehl-i fesâd ihtifâ' edip ahâlî-i mahalleyi rencîdeden hâlî olmayıp ve taʿmîr ve termîm için evkāfı dahi olmayıp lâkin mahalle-i mezkûre sâkinlerinden işbu râfiʿü'l-kitâb kıdvetü'l-aʿyân Ali Ağa b. Hürrem ez-zevvâku'ş-sultânî mekteb-i mezbûru kendi mâlıyla taʿmîr ve termîm edip dahi evkāf ilhâk etmek için cânib-i şerʿ-i mutahhardan istîzân etdikde, alâ vefki'l-mes'ûl cânib-i şerʿden izin verilip bu kitâb-ı sıhhatnisâb gıbbe't-taleb ketb olunup yedine vazʿ olundu.

Tahrîren fî evâhiri şehri Ramazan sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Ali b. Abdullah, Mehmed Bey b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah, Sefer b. Ali, Hasan b. Ali, Ahmed b. Abdullah.

127 [32a-2, Arapça] Belkıs Hatun bt. Ali Bey'in, mehir alacağının teslim alınması ve kendisine ulaştırılması için Mehmed Çavuş b. Aynî'yi vekil ettiği

Udûlden Mustafa b. Mehmed el-müezzin ve Maksud b. Süleyman nâm kimesneler meclis-i şerʿ-i şerîf-i ezherde hâzırân olup, elân elviye-i vilâyet-i Rumeli-i maʿmûreden Silistre livâsı beyi olan mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm Pîrî Bey b.

Rumeli 21_ sicil.indd 142 31.05.2011 19:08:22

Mustafa el-mutallik kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti sâbit olan fahrü'l-a'yân Şaban Çavuş b. Mehmed mahzarında, mefharü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Aynî'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Mimar Kemal mahallesinde sâkine olan Belkıs Hâtun bt. Ali Bey el-mutallaka, müdde'î-i mezbûr Mehmed Çavuş'u zevci mezkûr Pîrî Bey el-mutallikin zimmetinde bulunan nikâhında ta'ahhüd ettiği râyicü'l-vakt kırk bin akçe mehr-i müeccel alacağının kabzına ve kendisine îsâline ve kabz ve îsâl için lâzım gelen husûsâtta vekîl edip cemî'-i husûs-i mezbûra nefsine nâib kıldı. Mezbûr da vekâlet-i merkümeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fî 13 min Ramazan.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Bey b. Seyfi, Ahmed b. Abdullah, Nebi b. Pîrî, Mehmed b. Abdullah ve gayruhüm

128 [32a-3, Arapça] Vakfiye-i Mevlânâ Ebûbekir Efendi el-kâdî, nükūd: 200.000

Hamdele ve salvele… İşbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet, sarîh ve mer'î bir vesîkadır. Karaferye kasabası mahallâtından Su kuyusu mahallesinde sâkin olan fahrü'l-kuzât ve zahrü'l-vülât Mevlâna Ebûbekir Efendi b. Bâli meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsih-i evtâdda hâzır olup seyyidü'l-enâm resûlü'l-meliki'l-allâm Muhammed sallallâhu aleyhi aleyh ve âlâ âlihi'l-kirâm ve eshâbihi'l-izâm salâtü dâimeten ilâ yevmi'l-haşr ve'l-kıyâmın "Âdem oğlu öldüğünde üş şey dışında ameli kesilir: Kendisine du'â eden sâlih bir oğul, istifâde edilen ilim ve sadaka-i câriye" hadîsini te'emmül ederek hâl-i hayâtında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde niyet-i sahîha-i sâfiye ve taviyye-i hâlise-i vâfiye ile râyicü'l-vakt iki yüz bin akçesini silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz edip tasadduk, habs ve vakfetti. Meblağ-ı mezbûru mütevellî olarak nasbettiği Ahmed Bey b. Çalış'a teslîm ettiğinde o da cemî'-i meblağ-ı mezbûru teselüm etti. Vâkıf-ı mûmâ ileyh, meblağ-ı mezbûrun mütevellî-i mezkûr yediyle senede noksansız ziyâdesiz ona on bir buçuk rıbh üzre ribâ ve şübheden ârî olarak mu'âmele-i sahîha-i şer'iyye ile, rehn-i kavî ve kefîl-i melî-i bi'l-mâl alınarak veya haseb-i iktizâ-i hâl bunlardan biri ile iktifâ edilerek istiğlâl edilmesini şart etti. Mütevellînin meblağ-ı mevkūfu ümerâ ve erbâb-ı timar ve zümre-i râciline vermemesini, bilâkis müddet-i medîdede dahi geri alınması mümkün olacak kimesnelere vermesini şart etti. Rıbh ve galleden Allah'ın rızık verdiğinden Kur'ân-ı azîmi güzel okuyan on kişinin her birine cum'a ve

Rumeli 21_ sicil.indd 143 31.05.2011 19:08:22

iki bayram dışında her gün bir cüz' tilâvet etmeleri kaydıyla yevmî noksansız ziyâdesiz iki akçe ta'yîn etti. Sûre-i En'âmın tamâmını okumak üzre bir kimesneye iki akçe, eyyâm-ı mezkûre hâricinde sûre-i Yâsîn'i acele etmeden, teennî ve tertîl üzre tilâvet etmek kaydıyla bir kimesneye bir akçe ta'yîn etti. Kırâ'atın müddet-i hayâtınca, sabâh namazından sonra kārîlerin mahalle-i mezbûrede vâki' vâkıf-ı mezbûrun evinde ictimâ'ıyla yapılmasını şart etti. Vefâtından sonra ise kasaba-i mezbûrede vâki' Câmi'-i atîkde yapılmasını şart etti. Cüz'lerden birinin rızâ'en lillâhi'l-meliki'l-allâm, birinin ruh-i resûlillâh aleyhi's-salâtü ve's-selâm için, birinin evlâd-ı ve ezvâc-ı ve ashâb- resûlillâhın rûhları için, birinin onlara tâbi' olan ulemâ-i kirâm, meşâyih-ı fihâm –rahimehümu'llâhü el-melikü'l-allâm- ve mu'allimlerinin ervâhı için okunmasını şart etti. Sûreteyn-i mezkûreteynin birinin kendisi için diğerinin Hayrünnisa Hâtun nâm zevcesi için okunmasını şart etti. Cüzlerden birinin evlâdının ve evlâd-ı evlâdının ervâhı için, birinin erkek ve kız kardeşleri için, cüzlerden ikisinin ebeveyninin rûhları için okunmasını şart etti. Eczâ-i şerîfeyi muhafaza edecek kimesneye yevmî bir akçe, mütevellîye yevmî dört akçe, hîle ve hıyânetten berî olacak câbîye yevmî iki akçe, inde'l-hâcet-i muhâsebe, kâtibe iki akçe, zevce-i mezkûresine yevmî beş akçe, Kadı Abdüllatîf Çelebi nâm oğluna yevmî on beş akçe, Rukiye Hâtun nâm kızına on akçe sonra ikisinin evlâdına, evlâd-ı evlâdına ve evlâdı- evlâd-ı evlâdına batnen ba'de batnin ve fer'an ba'de aslin yevmî on akçe, Cemil Çelebi b. Abdüllatîf Çelebi'nin kölesine yevmî beş akçe verilmesini şart etti. Mezkûrlardan birinin nesli kesildiğinde ta'yîn edilen miktarın diğer nesli devâm eden inâs ve zükûrdan kimesnelere verilmesini şart etti. Zâhide bt. Bedreddin'e yevmî bir buçuk akçe, Lâlezâr bt. Abdullah nâm âzatlı câriyesine yevmî bir buçuk akçe, Selime ve Hümâ, Zamâne ve Züleyha? benât-ı İbâdullah nâm âzatlı câriyelerinin her birine, sonra evlâdına, evlâd-ı evlâdına nesilleri kesilinceye kadar -el-iyâzü billâhi'l-feyyâz- yevmî birer akçe ta'yîn etti. Mütevellînin hâkimin re'yi ile başka bir zamân diğer cüz'leri kırâ'ata kādir kimesnelere tilâvet ettirebileciğini şart etti. Sonra mezbûr Ahmed Beyin vakf-ı mesfûra mütevellî olmasını, sonra evlâdının en sâlihînin, sonra evlâd-ı evlâdının en sâlihînin, sonra evlâd-ı evlâd-ı evlâdının en sâlihînin olmasını şart etti. Nesilleri kesildiğinde, hâkim-i mûmâ ileyhin re'yi ile emr-i tevliyeye kādir sâlih bir kimesnenin mütevellî olmasını şart etti. Rıbh-ı mesfûrdan bin sekiz akçe ile mütevellî-i mezbûrun koyun eti, sâde yağ, pirinç, bal, nohut ve safran iştirâ edip her sene Receb ayının ilk Perşembe günü, Şaban ayının yirmi dördüncü günü ve Ramazan ayının yirmi altıncı günü pilav ve zerde pişirilip fukarâya verilmesini şart etti. Rıbhdan yedi yüz yirmi akçenin mütevellî yediyle her sene Ramazan ayının son on gününde elbise ve ayakkabı iştirâ edilip muhtac olan eytâm ve sıbyâna verilmesini şart etti. Mesârifden artan kısmın evlâd-ı vâkıfa sonra

Rumeli 21_ sicil.indd 144 31.05.2011 19:08:22

evlâd-ı evlâdına sonra evlâd-ı evlâd-ı evlâdına harcanmasını ba'de'l-inkırâz -el-iyâzü bi'llâh- cüz-i şerîflerin vech-i meşrûh üzre okutulmasına sarf edilmesini şart etti. Mürtezikanın vakfa hasbeten lillâh nâzır olmalarını şart etti. Tebdîl, tağyîr, azl ve nasbın müddet-i hayâtınca kendi yedinde olmasını şart etti. Hâl bu minvâl üzre iken vâkıf-ı mezbûr cemî'-i meblağ-ı mesfûru taleb ve mezkûr mütevellînin ecr-i misilden ziyâde vazîfe-i mu'ayyene diye aldığı mâlı istirdâda ve vakfiyetinden rücû'a şürû' edip, eimme-i selâsemiz -rıdvânullâhi aleyhim ecma'în- katlarında denânîr ve derâhimin vakfı sahîh değildir ve ona mebnî olan şürûtun dahi adem-i sıhhati mukarrer olmakla mütevellînin ecr-i misilden ziyâde aldığı vazîfe helâl olmamağın ziyâdesi bana teslîm olunmak taleb ederim dedikte, mütevellî vazîfesini sıyâneten sadr-ı kitâbta tevkī'-i refi' vâki' olan hâkim-i nâfizü'l-ahkâmdan cevâza ve lüzûma zâhib olan imâmlar re'yleri üzre hüküm taleb edince hâkim-i muşârun ileyh vakf-ı nukūdun sıhhatine İmam Züfer'den İmam Ensârî rivâyeti üzre hükmedip lâkin vâkıf bu mertebe ile kanâ'at etmeyince meblağ-ı mezbûru almağa kāil olup İmam Züfer katında sıhhat-i vakf lüzûmu îcâb ettirmez; zikr olan sıhhate hüküm lüzûmu îcâb eylemez diye meblağ-ı mezbûru taleb edince mezkûr mütevellî sıhhate hükm olunmak ile mecme'un aleyh olunca imâmeyn-i mezbûreyn re'ylerinde dahi sahîh olmuş oldu. Onların re'ylerinde sıhhat lüzûmdan müfârakat olunmaz diye lüzûmuna dahi hüküm taleb edince hâkim-i mûmâileyh vakıf cânibini haklı bulup mesâil-i evkāfta cârî eimme-i eslâf beynindeki ihtilâfı da bilerek meblağ-ı mezkûrun vakfının lüzûmuna dahi hükmedip tescîl etti. Vakf-ı mezbûr bu sûretle, Allah'a meleklerine, kitâblarına, resûllerine ve âhiret gününe îmân eden bir kimesne için tağyîri, tebdîli, ibtâli ve ta'tîli câ'iz olmayacak şekilde sahîh, lâzım, müebbed ve müseccel hâle geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ale'llâhi'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm."

Ve zâlike cerâ ve hurrire fî gurreti Şevvâli'l-mükerrem sene isneteyn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye.

Şuhûdü'l-hâl: Hüsrev Çavuş bi Dergâhı âlî, Mevlâna Abdurrahim Çelebi el-müderris, Hüseyin Bey b. Ahmed el-cündî, Mevlâna Şeyh-zâde Ahmed Çelebi el-müderris, Mevlâna Mustafa Çelebi el-müderris, Mevlâna Hüsam el-müste'id, Mevlâna Mahmud [b.] Ebûbekir el-müderris, Mevlâna İbrahim Çelebi el-müderris, Ali Çelebi b. Mehmed el-müderris, Etyemez-zâde Mustafa Çelebi el-kādî, Ali Dede el-İmâm, Abdülkerim Halîfe el-müezzin, Abdülcelîl Efendi el-kādî, Mehmed Çelebi b. Said el-müste'id

Rumeli 21_ sicil.indd 145 31.05.2011 19:08:22

129 [32b-1] Ayşe Hatun bt. Ferhad Ağa ile kız kardeşi Ümmügülsüm'ün anneleri Bedia Hatun'dan kalan miras ile ilgili davaları

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kırkçeşme mahallesinde sâkine fahrü'l-muhadderât Ayşe Hâtun bt. Ferhad Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikre nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Mustafa Çavuş b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mezbûre Ayşe'nin li-ebeveyn kız karındaşı zahrü'l-muvakkarât Ümmügülsüm Hâtun'un husûs-ı mezkûra vekîl-i şer'îsi ve zevci olan mefharü'l-eşbâh Ali Bey b. Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm edip müvekkiletân-ı mezbûretân anaları merhûme Bedia Hâtun'dan irs-i şer'le intikāl eden muhallefâta müte'allik mezbûre Ümmügülsüm kız karındaşı merkūme Ayşe ile da'vâ etmek istedikde, mezbûre Ayşe Hâtun benim zevcim sefer-i sultânîdedir, hâlâ benim da'vâ ve husûmete zevcim gelince iktidârım yokdur deyû muhâsamadan imtinâ' etmeğin mesfûre Ümmügülsüm dahi mezkûre Ayşe Hâtun'un zevci gelince te'hîr-i da'vâ edip ve mesfûre Ayşe merkūme Ümmügülsüm'e emânet tarîkiyle yetmiş bin akçe teslîm edip mezbûre Ümmügülsüm Hâtun dahi meblağ-ı mezbûru emâneten kabz ve tesellüm etmişdir dedikde, vekîl-i mesfûrun vech-i meşrûh üzre olan kelâmın vekîl-i âhar vicâhen tasdîk edip vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-akrân Hüseyin Ağa el-müteferrika, Zahrü'l-a'yân İbrahim Kethüdâ el-müteferrika, Kıdvetü'l-emâcid Hüseyin Çavuş, Mehmed b. Abdullah, Mevlânâ Mehmed Efendi el-kadı, Ali Bey b. Mustafa el-cündî, Cafer b. Abdullah, Ahmed b. Mehmed el-attâr, İbrahim b. Ebûbekir, Abdi Çavuş, İsmail b. Abdullah, Piyâle b. Abdullah, Ömer b. Behrâm, Suhrab b. Abdullah.

130 [33a-1] Keyvan b. Abdullah'ın Niğde sancak beyi Suhrab Bey'de değerli taşlarla süslü ayna satışından alacağı olduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Nevbethâne mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb Keyvan b. Abdullah el-hakkâk meclis-i şer'a hâlâ livâ-i Niğde Beyi olan umdetü'l-umerâ'i'l-kirâm Suhrab Bey b. Behrâm'ı ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip müşârun-ileyh Suhrab Bey zimmetinde târih-i kitâb Ramazan'ının on beşinci gününe mev'ûd bir altın taraklı cevherî mülk âyine bahâsından yüz otuz bin akçe hakkım olup hâlâ ecel-i mezkûr hulûl etmeğin meblağ-ı mesfûru taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe'ş-suâl müşârun-ileyh Suhrab Bey tav'an ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-vâki' sâbıkda merkūm Keyvan'dan zikr olunan âyineyi yüz otuz bin akçeye iştirâ etmiş idim, lâkin akçesin sancağıma vardıkda vermek üzre iştirâ eylemiş idim dedikde mûmâ-ileyh Suhrab Bey'den sâdır olan kelâm vukū'u üzre merkūm Keyvan talebi ile ketb olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 146 31.05.2011 19:08:22

Tahrîren fî 27 min Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Çavuş b. Hızır el-mübâşir, Mehmed Çavuş b. Kasım, Mehmed b. Cârullah el-hakkâk, Hasan b. Mehmed el-hakkâk, Mustafa b. Abdullah er-râcil, Mustafa b. Hüseyin el-hakkâk, Mehmed b. Behrâm el-hakkâk, Mustafa b. Ahmed.

131 [33a-2] el-Hâc Veli b. Mustafa'nın Niğde sancak beyi Suhrab Bey'de altın kemer kuşak satışından alacağı olduğu

Hâssa zergerlerden işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Veli b. Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâlâ livâ-i Niğde Bey'i olan kıdvetü'l-umerâ' Suhrab Bey b. Behrâm'ı ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mûmâ-ileyh Suhrab Bey zimmetinde târih-i kitâb Ramazan'ı gurresine mev'ûd bir cevherî altınlı kemer kuşak bahâsından üç yüz altmış bin akçe hakkım olup hâlâ ecel-i mezkûr hulûl etmeğin meblağ-ı mesfûru taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe'ş-suâl mezkûr Suhrab Bey tav'an ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-vâki' sâbıkda merkūm el-Hâc Veli'den zikr olunan kuşağı üç yüz altmış bin akçeye iştirâ eylemiş idim, lâkin meblağ-ı mezbûru sancağıma vardıkda edâ etmek üzre iştirâ eyledim dedikde müşârun-ileyh Suhrab Bey'den sâdır olan kelâm vukū'u üzre merkūm el-Hâc Veli talebiyle ketb olundu.

Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

132 [33a-3] Cafer b. Abdullah'ın Niğde sancak beyi Suhrab Bey'de değerli taşlarla süslü hançer satışından alacağı olduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Cafer b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâlâ livâ-i Niğde Bey'i olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Suhrab Bey b. Behrâm'ı ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip sâlifü'z-zikr Suhrab Bey zimmetinde târih-i kitâb Ramazan'ının on beşinci gününe mev'ûd elli miskāl altınlı bir cevherî mülk hançer bahâsından iki yüz kırk bin akçe hakkım olup, hâlâ ecel-i mezkûr hulûl etmeğin meblağ-ı mesfûru taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe'ş-suâl mezbûr Suhrab Bey tav'an ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-vâki' sâbıkda merkūm el-Hâc Cafer'den zikr olunan hançeri iki yüz kırk bin akçe[ye] iştirâ eylemiş idim, lâkin akçesin sancağıma vardıkda vermek üzre iştirâ eyledim dedikde müşârun-ileyh Suhrab Bey'den sâdır olan kelâm alâ vukū'ihî merkūm el-Hâc Cafer talebiyle ketb olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 147 31.05.2011 19:08:22

Tahrîren fî 27 Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

133 [33a-4, Arapça] Gazanfer b. Abdülcelil'in beş bin akçesini vakfettiği

Hamdele ve salvele… İşbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir kitâb, sarîh ve mer'î bir saktır. Dârü's-saltanati'l-aliyye ve mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Âşıkpaşa mahallesinde sâkin olan Gazanfer b. Abdülcelîl meclis-i şerî'at-i garrâ ve mahfil-i hanîfiyye-i beyzâda hâzır olup râyicü'l-vakt beş bin akçesini silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz edip niyet-i sâfiye ve azîme-i kâfiye ile habs ve vakfettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vâkıf-ı mezbûr meblağ-ı mezkûrun alâ vechi'l-helâli'ş-şer'î senede noksansız ziyâdesiz ona on bir rıbh üzre rehn-i kavî veya kefîl-i melî ile istiğlâl ve istirbâh edilmesini şart etti. Allah'ın rıbh ve galleden rızık verdiğinden mütevellîye hakk-ı tevliye olarak yevmî on akçe verilmesini şart etti. Mütevellî olarak müddet-i hayâtınca Mustafa b. Mehmed'i, sonra hâkimin uygun göreceği kişiyi şart etti. Mahalle-i merkūmede vâki' Muğni hamamı kurbundaki Kilise mescidinde imâm olacak kimesneye, her gün mescid-i mezbûrda akşam namazından sonra bir def'a sûre-i Mülkü, üç def'a sûre-i İhlâsı tilâvet edip sevâbını vâkıf-ı mezbûrun rûhuna hediye etmesi kaydıyla bir akçe ta'yîn etti. Rıbh ve galleden artanın mütevellî yediyle zabt edilmesini ve rakabe-i vakfa eklenmesini şart etti. Vakfiye şurûtuna ri'âyet mümkün olmazsa vakıf gelirinin fukarâ ve mesâkîn-i müslimîn ve müslimâta sarf edilmesini şart etti. Sonra cemî'-i meblağ-ı mezbûru mütevellî-i mezkûra teslîm etti. Mütevellî de tesellüm ve kabz edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf eyledi. Teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim huzûrunda ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vâkıf-ı mezbûr cemî'-i meblağ-ı mesfûru taleb ve mezkûr mütevellînin ecr-i misilden ziyâde vazîfe-i mu'ayyene diye aldığı mâlı istirdâd ve vakfiyetinden rücû'a şürû' edip eimme-i selâsemiz -rıdvânullâhi aleyhim ecma'în- katlarında denânîr ve derâhimin vakfı sahîh değildir ve ona mebnî olan şürûtun dahi adem-i sıhhati mukarrer olmakla mütevellînin ecr-i misilden ziyâde aldığı vazîfe helâl olmamağın ziyâdesi bana teslîm olunmak taleb ederim dedikte, mütevellî vazîfesini sıyâneten sadr-ı kitâbta tevkī'-i refi' vâki' olan hâkim-i nâfizü'l-ahkâmdan cevâza ve lüzûma zâhib olan imâmlar re'yleri üzre hüküm taleb edince hâkim-i muşârun ileyh vakf-ı nukūdun sıhhatine İmam Züfer'den İmam Ensârî rivâyeti üzre hükmedip lâkin vâkıf bu mertebe ile kanâ'at etmeyince meblağ-ı mezbûru almağa kāil olup İmam Züfer katında sıhhat-i vakf lüzûmu îcâb ettirmez; zikr olan sıhhate hüküm lüzûmu îcâb eylemez diye meblağ-ı mezbûru taleb edince mezkûr mütevellî sıhhate hükm olunmak ile mecme'un aleyh olunca imâmeyn-i mezbûreyn re'ylerinde dahi

Rumeli 21_ sicil.indd 148 31.05.2011 19:08:22

sahîh olmuş oldu. Onların re'ylerinde sıhhat lüzûmdan müfârakat olunmaz diye lüzûmuna dahi hüküm taleb edince hâkim-i mûmâileyh meblağ-ı mezkûrun vakfının lüzûmuna dahi hükmedip tescîl etti. Vakf-ı mezbûr bu sûretle kimesne için tağyîri, tebdîli, ibtâli ve ta'tîli câ'iz olmayacak şekilde sahîh ve lâzım hâle geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm."

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min Ramazan el-mübârek sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdurrahman el-İmâm, Mustafa b. Ali el-müezzin, Mehmed b. İbrahim, Mehmed b. Şahkulu el-kayyım, Mehmed b. Ali, Mustafa b. Ali

134 [33b-1, Arapça] Kaçak kölenin sahibine teslim edilmesi

Udûlden Ferhad Bey b. Abdullah, Kasım Bey b. Abdullah ez-za'îm ve Kasım Bey b. Abdullah ed-debbâğ nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup, zilyed-i münkir zevvâk-ı sultânî Mehmed Ağa b. Abdullah mahzarında, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sultan Selim Hân mahallesinde sâkine olan râfi'a-i hâzihi's-sahîfe-i sarîha Ceyhun bt. Abdullah nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'â aleyhin yedinde bulunan Macariyyetü'l-asl, orta boylu, açık kaşlı, iri gözlü, kaşları arasında Hind beni olan Afitâb bt. Abdullah nâm câriye müdde'iyye-i mezkûre Ceyhun'un mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlis-i sırfıdır; taht-ı mülkiyyetinde iken zeyl-i kitâbda mezkûr târihden yedi ay önce kaçmıştır. Müdde'iyye-i mezkûreye câriye-i merkūmeyi satmadığına, hibe etmediğine, bi vechin mine'l-vücûh mülkiyyetinden ihrâc etmediğine dâir yemîn-i billâhi te'âlâ verilmesinden sonra şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min şehri Ramazan el-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. İdris, Mustafa b. Hamza, Hasan Bey b. Abdullah el-bevvâb, Mustafa [b.] Süleyman, Mehmed b. Nimetullah el-İmâm, Ali b. Fethullah el-müezzin, Hamza b. Abdullah el-kayyım, Mehmed b. Yusuf, Mehmed b. Mustafa, Mehmed Çavuş el-mübâşir ve gayruhüm

135 [34a-1, Arapça] Vakfiye-i Emine Hatun, menzil

Hamdele ve salvele… Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sofular mahallesinde sâkine olan Emine Hâtun bt. Mehmed meclis-i şerî'at-i şerîfe-i garrâ ve mahfil-i tarîkat-i münîfe-i zehrâda hâzıra

Rumeli 21_ sicil.indd 149 31.05.2011 19:08:22

olup kemâl-i aklında ve nefâz-ı tasarrufâtında, niyet-i kâfiye ve azîmet-i vâfiye ile silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz edip mahalle-i merkūmede vâki‘ olan, iç ve dış avlulu, iç avlusu tahtânî kebîr bir beyti, bahçeyi, iki küçük beyti, mutfağı, kileri, bahçeyi, önünde selâmlığı, su kuyusunu, çeşmeyi, helâyı, içinde köşk bulunan bahçeyi, altında selâmlık bulunan ocaklı fevkānî iki beyti, altında helâ ve çamaşırhâneyi hâvî, dış avlusu ise merhûm Alâaddin Halîfe vakfına âid senevî mukâtaa-i arzı iki yüz akçe olan arâzi-i mevkūfe üzerinde binâ edilmiş müte‘addid beytleri, altlarında ahır bulunan üç beyti, önlerinde selâmlığı, helâyı, arâzi-i mezkûre üzerine yapılmış bahçeyi, yanlarında odayı, tahtabendi, çeşmeyi, su kuyusunu hâvî, ilâveten dış avluya muttasıl, Kıble tarafında vâki‘ diğer bir avluyu, onun içinde, altlarında ahır, önlerinde selâmlık bulunan iki beyti, fırını, helâyı ve bahçeyi hâvî olup, bir taraftan Şeyh Mehmed b. İlyas Çavuş mülkü, diğer taraftan Osman Çelebi b. Ali mülkü, öteki taraftan Hüseyin Çelebi b. Hasan ve Fâtıma ve Zehra mülkü, diğer taraftan da Mehlikā bt. Abdullah mülkü, Fâtıma Hâtun bt. Ahmed mülkü ve Ali Dede mülkü ve tarîk-i âm ve tarîk-ı hâs ile mahdûd olan cemî‘-i menzilini cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile habsedip vakfettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Vâkıfe-i mezbûre menzil-i mesfûrda süknâyı evvele kayd-ı hayâtınca kendi nefsine, vefâtından sonra ise müddet-i hayâtınca erkek kardeşinin kızı Râbia bt. Mustafa’ya, sonra nesilleri kesilinceye kadar mezkûre Râbia’nın evlâdına, evlâd-ı evlâdına şart etti. Sonra menzil-i mezbûrun icâre-i sahîha ile ve mu‘tâd olan emsâl kirâ ile icâreye verilmesini şart etti. Allah’ın menzilin icâresinden ve nemâsından rızık verdiğinden yevmî dört akçenin mütevellî yediyle muhafaza edilmesini ve sonra inde’l-ihtiyâc menzilin tamir ve termîmine sarf edilmesini şart etti. Mütevellî olacak kimesneye tevliye cihetinden yevmî iki akçe verilmesini şart etti. Tevliyeyi müddet-i hayâtınca Mehmed Bey b. Ferhad Bey’e, sonra nesilleri kesilinceye kadar eslah-ı evlâdına ve eslah-ı evlâd-ı evlâdına sonra hâkimin münâsib göreceği emîn bir kimesneye şart etti. Mahalle-i merkūmede vâki‘ merhûm Alâaddin Halîfe zâviyesi şeyhine her gün huzûrunda Tenzîl-i celîlden teennî ve tertîl üzre bir cüz’ okuyup sevâbını seyyidi’l-mürselîn şefî‘il-asât ve’l-müznibîn Muhammed habîbullah el-âlemîn sallallâhu aleyhi ve alâ âlihî ve sahbihî et-tayyibînin rûhuna hediye etmesi kaydıyla yevmî iki akçe verilmesini şart etti. Zâviye-i mezkûre odalarında kalan sâlih kimesnelere hergün huzûrunda sûre-i İhlâsı üç def‘a okuyup sevâbını vâkıfe-i mezbûrenin rûhuna hediye etmeleri kaydıyla yevmî yarım akçe verilmesini şart etti. Zâviye-i merkūme mescidinde kayyım olacak kimesneye sûre-i Fâtiha’yı bir def‘a ve sûre-i İhlâsı üç def‘a tilâvet edip sevâbını rûhuna hediye etmeleri kaydıyla yevmî bir akçe verilmesini şart etti. Mescid-i mezkûrda imâm olacak kimesneye huzûrunda Kur’ân-ı azîm ve Furkān-ı kerîm’den bir cüz’ okuyup sevâbını merhûme Fâtıma Hâtun bt. Abdi nâm annesinin rûhuna hediye etmek

Rumeli 21_ sicil.indd 150 31.05.2011 19:08:22

kaydıyla yevmî iki akçe şart etti. Mescid-i mezkûrda müezzin olacak kimesneye huzûrunda bir cüz' okuyup merhûme Râbia Hâtun nâm ninesinin rûhuna hediye etmek kaydıyla yevmî iki akçe şart etti. Artan miktarın mütevellî-i mezbûr yediyle muhafaza edilip inde'l-ihtiyâc menzilin tamirine sarf edilmesini şart etti. Nezâret-i hasbiyyeyi, mezkûr şeyh, imâm ve müezzin ile birlikte cemî'-i ahâlî-i mahalleye şart etti. Şurût-i mezkûreye ri'âyet mürûr-i eyyâm ve a'vâm ile mümkün olmazsa vakıf gelirinin fukarâ ve mesâkîn-i müslimîn ve müslimâta sarf edilmesini şart etti. Vâkıfe-i mezbûre menzil-i mezbûru mütevellî-i mezkûra teslîm etti. Mütevellî de tesellüm ve kabz edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf eyledi. Teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim huzûrunda ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vâkıfe-i mezbûre İmam-ı A'zam Ebû Hanîfe Numan b. Sâbit el-Kûfî'nin kavline istinâden vakıfdan rücû' edip menzil-i merkūmun mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i mezkûr, eimme-i kibârın re'ylerine istinâden buna karşı çıkıp redden imtinâ' etti. Muhâsama ve mu'âraza edip hâkimin huzûrunda murâfa'a olunduklarında hâkim-i mûmâ ileyh eimme-i müctehidînin re'ylerine tevfîkan mütevellî cihetini tercihe lâyık görüp vakfın sıhhat ve lüzûmuna hükmetti. Vakf-ı mezbûr bu sûretle kimesne için tağyîri, tebdîli, ibtâli ve ta'tîli câ'iz olmayacak şekilde sahîh, lâzım, müebbed ve müseccel hâle geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm. Ve ecrü'l-vâkıfe ale'llâhi'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm"

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' aşere min şehri Ramazan el-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Sofular zâviyesi şeyhi Şeyh Mustafa Efendi b. Cârullah eş-şehîr bi Beyânî, Kurşunlu Türbe zâviyesi şeyhi Şeyh Ali Efendi b. İskender, Mevlâna Abdülaziz Efendi b. Mehmed el-kādî, Dîvân-ı âlî kâtibi Abdülbâkī Çelebi b. Hasan, Mevlâna Hacı Mehmed Çelebi b. Mehmed el-kādî, Muharrem Halîfe b. Ebülkasım, Mehmed Halîfe b. Abdullah el-İmâm, Mevlâna Abdülkerim Efendi [b.] Ali el-müderris, Behrâm Bey b. Abdullah el-mütevellî, Ali Çelebi b. Murad el-cündî, Murad Bey b. Abdullah zırh ustası, Mehmed b. Hüsrev el-İmâm, Mehmed b. Yusuf kilerci, Abdurrahman b. Seyfullah el-müezzin, Mehmed b. Pîrî el-müezzin, Mustafa b. Abdullah, Hüseyin b. Abdullah er-reis, Mustafa b. Hasan et-tabîb, Yakub Ağa [b.] Abdülmennân, Ali b. Hızır el-kayyım, Memi b. Abdullah ve gayruhüm

136 [34b-1, Arapça] Emine bt. Abdullah'a nafaka takdir edildiği

Hâkim, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sultan Bayezid Hân mahallesinde sâkine olan Emine bt. Abdullah nâm mu'tedde

Rumeli 21_ sicil.indd 151 31.05.2011 19:08:22

ve mutallaka hâtunun nafakası, kisvesi ve sâir havâic-i zarûriyesi için, zevc-i mezbûrunun veya vekîlinin yedinden nafakasını veya nafaka cinsinden bir şey almadığına dâir kendisine yemîn-i billâh verilmesinden sonra, hâlen sefer-i sultânîde bulunan birinci bölük yayalarından olan, mutalliki râcil Ali b. Abdullah'ın üzerine olmak üzre, iddeti nihâyetine kadar zeyl-i kitâbda mezkûr târihden i'tibâren yevmî râyicü'l-vakt dört akçe farz ve takdîr etti. İddetinin nihâyetinde ise hâkim-i mûmâ ileyh, mezbûrenin himâye ve terbiyesi altında bulunan sulbî sagīr oğlu Ebûbekir'i emzirme ücreti olarak, merkūme Emine'nin talebiyle zevc-i mezkûru üzerine meblağ-ı merkūmu farz ve ta'yîn etti ve meblağ-ı mefrûzun sarfına ve vakt-i hâcette istidâne edip vakt-i zaferde rücû' etmeye mezbûreye izin verdi.

Cerâ fî 24 min Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş b. Abdullah, Hüsrev b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, el-Hâc Ali b. Abdullah, Derviş b. Mustafa el-cündî

137 [34b-2, Arapça] Fâtıma bt. Abdullah'ın Rus asıllı câriyesini âzat ettiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Debbâğ oğlu mahallesinde sâkine olan Fâtıma bt. Abdullah, rıkkını mu'terife, Rûsiyyetü'l-asl, uzun boylu, gök gözlü, açık kaşlı, sarışın, sağ gözü üzerinde eser-i cerh bulunan Server bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti'r-rabbi'r-rahîm âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr etti. Câriye-i mezbûre bu sûretle sâir harâir-i asliyyât-ı mükellefât gibi hurre oldu. Efendilerin âzatlı köleleri üzerinde şer'an sâhib oldukları hakk-ı velâdan başka üzerinde kimesnenin mülkiyyete ta'alluk eden bir hakkı kalmadı.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 24 Ramazan el-mübârek sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Abdullah er-râcil, Sinan b. Abdullah er-râcil, Pervâne b. Abdullah el-kâtib, Hasan Bey b. Abdullah el-bevvâb ser-muhzırân, Mehmed b. Mehmed zırh ustası, Ali (…)

138 [35a-1] Mahmud b. Ahmed'in korsanlar tarafından ele geçirildikten sonra kurtarılan ve İstanbul'da sahipsiz olduğu gerekçesiyle beytülmâl emini tarafından el konulan gemisini geri alması

Mahrûsa-i Selânik ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Mahmud b. Ahmed nâm yeniçeri Dîvân-ı refî'ü'l-bünyâna hâzır olup emâcid-i kirâm defterdârân-ı zevi'l-ihtirâm huzûrlarında hâlâ mahmiye-i Kostantıniyye'de beytülmâl-ı hâssa emîni olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan

Rumeli 21_ sicil.indd 152 31.05.2011 19:08:22

akdem Karamürsel dimekle ma'rûf yirmi iki zirâ' boylu bir mülk sefîneme İzdin nâm kasabadan milh ve asel tahmîl edip mahmiye-i İstanbul'a getirirken Eşkinoz Adası limanında iki harbî kâfir gemisi zuhûr edip benim sefînemi basdıkda ben firâr edip sefînemi kâfirler alıp giderler iken Tireli Hasan Reis nâm kimesne yolda rast geldikde kâfirler benim sefînemi bırakıp kaçmağın mezkûr Hasan Reis benim sefînemi alıp İstanbul'a getirdikde emîn-i müşârun-ileyh beytülmâla âiddir deyû sefîne-i mezkûreye vâzı'u'l-yed olmuşdur, mülkümdür taleb ederin dedikde gıbbe's-suâl emîn-i müşârun-ileyh sefîne-i merkûme müdde'î-i mezkûr Mahmud'un mülkü idiğini inkâr edip istişhâd olundukda sefîne-i mezkûre meclis-i şer'a ihzârı mümkün olan menkūlâtdan olmamağın üzerine varıp istimâ'-ı şuhûd için Malkara kazâsından munfasıl Mevlânâ Muhammed Efendi irsâl olunup mevlânâ-yı mezkûr sefîne-i merkūmenin üzerine varıp emîn-i mûmâ-ileyh tarafından husûs-ı mezkûr için vekîl-i şer'î olan Receb Çelebi b. Hamza mahzarında udûl-ı Müslimînden Abdi Reis b. Nebi ve Timur b. Abdullah er-râcil ve Memi Reis b. Abdullah ve el-Hâc Halil b. İlyas ve Cafer Bey b. Abdullah nâm kimesneler sâlifü'z-zikr Hasan Reis getirdiği sefîneye işâret edip fi'l-vâki' işbu sefîne müdde'î-i merkūm Mahmud'un mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisidir, biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip şehâdetleri ta'dîl ve tezkiye olundukdan sonra müdde'î-i mezkûr ve emîn-i müşârun-ileyh şuhûd-ı mezkûrûnla mahfil-i kazâya udûl-ı Müslimînden el-Hâc Hasan b. Abdullah ve el-Hâc Mustafa b. Abdurrahman nâm kimesneler hâzırân olup müdde'î-i mezbûrdan da'vâ ve istişhâd-ı şer'î sâdır oldukda, sâlifü'z-zikr olan beş nefer şuhûd sefîne-i mezkûreyi işâret tarîki üzre ta'yîn edip müdde'î-i mezkûr Mahmud'un mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisidir deyû şehâdet etdiklerine şâhidleriz deyû bi'l-muvâcehe şehâdet edip, şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup vâki'-i hâl gıbbe's-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî 23 Ramazan sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Osman b. Abdullah et-tâcir, Hacı Mustafa b. Hüseyin et-tâcir, Cafer b. Abdullah er-râcil, Ali Beşe b. Abdullah er-râcil, Ali Reis b. Derviş, Hasan Reis b. Hüseyin, Mehmed b. Yusuf.

139 [35a-2, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine kefil olma

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kale altı mahallesinde sâkin olan Bâli Bey b. Hasan el-cündî nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, vilâyeti Anadolu'da vâki' Bey Derbendi kazâsı tevâbi'inden Zencilik karyesi ahâlîsinden olan Sefer Reis b. Abdürrezzak nâm kimesnenin nefsine ve hîn-i mütâlebede meclis-i şer'a ihzârına, hasm-ı şer'îsi el-Hâc Mahmud b. Musa'nın talebiyle kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 26 min Ramazan sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 153 31.05.2011 19:08:22

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Hamza, Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, Ahmed b. İdris ve gayruhüm

140 [35a-3, Arapça] Rukiye bt. Abdullah'ın, mehir alacağını dava ve tahsil etmeye İsmi bt. Mehmed'i vekil ettiği

Udûlden Halil b. Abdullah ve el-Hâc Ahmed b. Abdurrahman nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzırân olup Mahmud b. Hasan nâm hasm-ı münkir mahzarında, İsmi bt. Mehmed nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, münkir-i mezbûr zevci Mahmud tarafından talâk verilmiş Rukiye bt. Abdullah nâm hâtun, müdde'iyye-i merkûmeyi zevc-i mezbûrunun nikâhında ta'ahhüd ettiği ve hâlen zimmetinde bulunan mehr-i müeccel hakkını da'vâ etmeye, kabz ve îsâline ve kabz ve îsâl için nizâ' ve cedele ve haseb-i iktizâ-i hâl hâkim huzûrunda murâfa'aya vekîl etti. Mezbûre de vekâlet-i merkûmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fî evâili Şa'bân sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Aydın Çavuş b. Mustafa el-mübâşir, Derviş b. Abdullah, İbrahim b. Abdullah, Hüsrev b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud ve gayruhüm

141 [35a-4] Müderris Abdullah Efendi'nin alacağını tahsil için Müderris Ahmed Efendi'ye vekâlet vermesi

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sultan mahallesinde sâkin Mevlânâ Abdullah Efendi b. el-Hâc Nasuh el-müderris meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna hâzır olup işbu râfi'ü'l-kitâb Mevlânâ Ahmed Efendi b. Pîrî el-müderris mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip bundan akdem Dergâh-ı âlî çavuşlarından Süleyman Çavuş b. Abdullah zimmetinde karzdan elli altı bin akçe hakkım olup lâkin meblağ-ı mezkûrun beş bin yedi yüz akçesin kabz edip meblağ-ı mezbûrdan zimmetinde elli bin üç yüz akçe bâkī kalmışdı. Hâlâ bâkī-i mezbûru merkûm Süleyman Çavuş yedinden kabza ve bana îsâle ve kabz ve îsâl [**35b**] tevakkuf eylediği murâfa'a ve muhâsama ve sâir umûra merkûm Ahmed Efendi'yi kendi kıbelimden vekîl nasb ve ta'yîn eyledim dedikde, mezkûr Ahmed Efendi dahi bi'l-muvâcehe vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve mûcibini mültezim oldum deyip vâki'-i hâl gıbbe'ş-şuâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri şehri Ramazâni'l-mübârek sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Abdullah, Hasan Çavuş [b.] Abdullah, Mustafa Bey b. Ahmed, Veli b. Gülâbî ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 154 31.05.2011 19:08:22

142 [35b-1] Vefat eden İzmir kadısı Alâeddin Efendi'nin aldığı borçlarının rehin bıraktığı ev ve eşyalarla kapatıldığı

Oldur ki, bundan akdem İzmir kadısı iken vefât eden merhûm Mevlânâ Alâaddin Efendi b. İlyas'ın sulbî kebîr oğlu ve vârisi Hamza Çelebi ve sagīr oğlu Mehmed'in ve vasîsi Hızır b. İsa ve zevci Hayrünnisa Hâtun'un husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan İbrahim b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfe hâzırûn olup hâlâ Dîvân-ı Hümâyûn'da Anadolu cânibinin Mâliye tezkirecisi olan fahrü'l-akrân Mustafa Bey b. Pîrî mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem müteveffâ-yı mezkûr hâl-i hayâtında merkūm Mustafa Bey'den karz tarîkiyle iki yüz yedi bin akçe alıp meblağ-ı mezbûr mukābelesinde altı aded kuşak ki bir dânesi incili cevherî büyük kemer kuşak ve üç dânesi incili sagīr kemer kuşak ve bir dânesi dahi incili orta kemer kuşak ve bir dânesi dahi kırmızı atlas üstüne dikme incili kuşak ve beş kıt'a kitâb ki, iki cildi tefsîr-i Mîr Hasan ve bir cildi Şifâ ve bir cildi Şerh-i Mecma' ve bir cildi Külliyât-ı Câmi' işbu zikr olunan esbâbını mezbûr Mustafa Bey yedinde rehn-i makbûz vaz' eylemiş idi. Hâlâ merhûm-ı mezbûrun zimmetinde Donanma-yı Hümâyûn kürekçisi akçesinden yüz yirmi bin akçe deyn zuhûr edip ve merkūm Mustafa Bey'e olan deynine vefâ eder bir mülk menzili dahi rehin olmağın, mîrîye müte'allik olan yüz yirmi bin akçe deynini edâ için zikr olunan kuşakları ve kitâbları mesfûr Mustafa Bey yedinden ahz u kabz eyledik dediklerinde mezbûrûnun vech-i meşrûh üzre olan kelimâtın merkūm Mustafa Bey vicâhen tasdîk edip vâki'-i hâl bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Ramazan sene-i mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Mehmed Çelebi b. Hamza el-kadı, Mevlânâ Abdüllatîf [b.] Mehmed el-müsta'id, Mevlânâ Yakub [b.] Resûl el-müsta'id, Mustafa b. Hamza m[ezkûr], Hasan Bey b. ( ) el-bevvâb, Mevlânâ Mehmed Efendi [b.] Yusuf el-kadı, Abdullah Bey eş-şehîr bi Hançerlizâde ve gayruhüm.

143 [35b-2, Arapça] Ferruh Efendi b. Abdurrahman'ın Macar ve Rus asıllı iki câriyesini tedbir yoluyla âzat ettiği

Elân Defter-i hâkānî emîni olan zahrü'l-emâcidi'l-kirâm Ferruh Efendi b. Abdurrahman meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzır olup, Macariyyetü'l-asl, orta boylu, açık kaşlı, sarışın, elâ gözlü Müşerrefe bt. Abdullah ve Rûsiyyetü'l-asl, orta boylu, sarışın, açık kaşlı, elâ gözlü Ruhzeybâ? bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkelerini mutlak tedbîr ile âzat ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti.

Cerâ fî 29 Ramazan.

Rumeli 21_ sicil.indd 155 31.05.2011 19:08:22

Şuhûdü'l-hâl: Yakub Çavuş [b.] Abdullah, Şeyh Emir Çavuş [b.] Abdullah, el-Hâc Mehmed Bey b. Abdullah, Osman Efendi, Hüsrev Çavuş [b.] Abdullah, diğer Hüsrev Çavuş [b.] Abdullah ve gayruhüm

144 [35b-3, Arapça] Aynî bt. Mehmed'in Abaza asıllı câriyesini âzat ettiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Zincirlikuyu mahallesi kurbunda vâki' Ali Paşa mahallesinde sâkine olan Aynî bt. Mehmed, Abazaviyyetü'l-asl, orta boylu, çatık kaşlı, iri gözlü, buğday tenli, hâfizatü hâzihi's-sahîfe es-sahîha Gülahmer bt. Abdullah nâm câriye-i mezbûresini âzat ettiğini ikrâr etti. Câriye-i mezbûre bu sûretle sâir harâir-i asliyyât-ı mükellefât gibi hurre oldu. Efendilerin âzatlı köleleri üzerinde şer'an sâhib oldukları hakk-ı velâdan başka üzerinde kimesnenin mülkiyyete ta'alluk eden bir hakkı kalmadı.

Cerâ fî evâili Şevvâl sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: Derviş Ali, Hasan b. Abdullah, Abdullah [b.] Mehmed, Mustafa [b.] Mehmed, Pervâne [b.] Abdullah el-müezzin, İbrahim b. Mahmud ve gayruhüm

145 [35b-4] İbrahim Ağa b. Mehmed'in Halil Reis b. İbrahim'de alacağı olduğu

Dergâh-ı âlî müteferrikalarından işbu sâhibü'l-kitâb İbrahim Ağa b. Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan Hüseyin b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i refî'ü'l-erkâna Dergâh-ı âlî çavuşlarından kıdvetü'l-a'yân Hacı Ali Çavuş mübâşeretiyle Halil Reis b. İbrahim nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Halil Reis zimmetinde müvekkilim müşârun-ileyh İbrahim Ağa'nın cihet-i karzdan kırk bin akçesi ve kirpas bahâsından dört yüz akçesi cem'an kırk bin dört yüz akçe hakkı olup ba'dehû bin akçesin müvekkilim alıp kabz edip hâlâ zimmetinde otuz dokuz bin dört yüz akçe bâkī kalmışdır, meblağ-ı mezbûru vekâleten taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl sâlif[ü'z-zikr] Halil Reis kaziyye minvâl-i meşrûh üzre idiğini bi'l-muvâcehe tav'an ikrâr ve i'tirâf etmeğin cânib-i şer'-i mutahhardan mübâşir-i mezkûr Hacı Ali Çavuş'a meblağ-ı merkūm otuz bin dört yüz akçeyi mukırr-ı mezbûrdan alıver deyû tenbîh olunup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 7 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Mustafa b. Abdullah ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 156 31.05.2011 19:08:22

146 [36a-1, Arapça] İbrahim Ağa b. Abdurrahman'ın evini Abdullah Ağa b. Abdülmuîn'e sattığı

Bevvâb-ı sultânî fahrü'l-akrân İbrahim Ağa b. Abdurrahman, âtiyyü'z-zikr menzilini kıdvetü'l-havâs ve'l-mukarrebîn Abdullah Ağa b. Abdülmu'în'e bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için, mezkûr İbrahim Ağa'nın işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Langa nâm mevzi' kurbundaki Sofu Çakır Ağa mahallesinde kâin olan, iç ve dış avluyu hâvî, iç avlusu dört fevkânî ve tahtânî beyti, selâmlığı, fırını, eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi ve su kuyusunu hâvî, dış avlusu ise üstünde selâmlık, oda ve helâ bulunan ahırı hâvî olup, bir taraftan Mahmud Bey b. ( ) mülkü, diğer taraftan Murad Çavuş b. ( ) mülkü, öteki taraftan umdetü'l-muharrirîn Zâl Mehmed Çelebi Efendi b. ( ) mülkü, diğer taraftan da Sefer Bey mülkü, merhûm Mesih Paşa vakfı ve tarîk-ı hâs ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve âmme-i menâfi' ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt yüz kırk bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb kabûl ve teslîm tesellüm ile akid tamâm oldu. Vâki' ikrâr, müşterî-i mezkûr tarafından tasdîke vekâleti Seyyid Abdülbasir b. Seyyid Hamza ve Mehmed b. Abdullah bevvâb-ı hâkānî nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan zahrü'l-emâsil Yahya Ağa b. Hızır el-müteferrika tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 10 Şevvâl sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Ferhad b. Abdullah bevvâb-ı sultânî, Hasan Ağa b. Abdurrahman muhzırbaşı, Bayezid Ağa b. Abdullah kethüdâ-i baltacıyân, Haçekli? Mustafa Bey [b.] Abdullah bevvâb-ı sultânî, Yusuf Bey b. Abdullah bevvâb-ı hâkānî, Mustafa [b.] Abdullah, diğer Mustafa Ağa b. Abdullah bevvâb-ı hâkānî, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm

147 [36a-2, Arapça] Ali, Mehmed, Saliha, Ümmügülsüm, Hanım ve Gülüm adlı küçüklerin, muhallefâtına el konulan Halil Çavuş b. el-Hâc Abdi'nin evlâdı ve vârisleri olduğu

Udûlden Himmet Çavuş b. Hüseyin el-Karamanî, Bahşi Bey b. Durmuş ezza'îm el-Bursevî ve el-Hâc Yusuf b. Hasan et-tâcir el-Karamanî nâm kimesneler emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-meliki'l-müte'âlî- hâzırûn olup, medîne-i Bursa mahallâtından Sultan Orhan mahallesi ahâlîsinden olup bundan akdem fevt olan merhûm Halil Çavuş b. el-Hâc Abdi'nin muhallefâtının vâzı'-ı yedi olan

Rumeli 21_ sicil.indd 157 31.05.2011 19:08:22

elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki‘ beytülmâl-i hâssın emîni kıdvetü'l-a‘yân Mehmed Çelebi mahzarında, Ali, Mehmed, Sâliha, Ümmügülsüm, Hanım ve Gülüm nâm sıgārın vasiyy-i muhtârı olan mefharü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Süleyman'dan sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, sıgār-ı mezkûrîn, müteveffâ-i mezbûr Halil Çavuş'un sulbiye evlâdı ve usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisleridir. Verâseti onlara ve Güllü Hâtun bt. el-Hâc Süleyman nâm zevcesine münhasırdır. Onlardan başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma‘lûmumuz değildir. Zamânın mahrûse-i Bursa kadısı Mevlâna Mehmed Efendi b. Mehmed'den sâdır olan, ünvânıyla mu‘anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan zırh ustası Ramazan b. el-Hâc Ali ve İbrahim b. el-Hâc Mehmed'in şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba‘de ri‘âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer‘ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî evâsıtı Şevvâl sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Bahşi b. Durmuş, el-Hâc Hasan b. Abdullah, el-Hâc Hasan [b.] Ali, Mevlâna Kemal b. Hacı Çelebi el-kādî, Muharrem b. Abdurrahman, Hacı Murad b. Abdullah, Sefer Çavuş b. Abdullah ve gayruhüm

148 [36a-3, Arapça] Nebi Çavuş b. Mehmed'in Ali b. Veli'yi vekil ettiği

Vilâyet-i Anadolu-i ma‘mûrede vâki‘ Niksar kazâsı tevâbi‘inden Ladicek karyesi ahâlîsinden mafharü'l-akrân Nebi Çavuş b. Mehmed meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup, yine karye-i mezbûre sükkânından olan hâmil-i hâze'l-kitâb Ali b. Veli'yi, Bâli Çavuşla olan Alahtiyan karyesi hudûdu ile alâkalı nizâ‘ ve muhâsamasında vekîl edip nefsine nâib kıldığını ikrâr ve i‘tirâf etti. Vekîl-i mezbûrun kabûlüne mevkūf olarak ikrârı sahîh ve mer‘î olmağın bi't-taleb ketb olundu.

Cerâ zâlike fî evâili Şevvâli'l-mükerrem sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş [b.] Selim Çavuş, İbâdullah Çavuş [b.] Ahmed Çavuş, Şahbâz b. Turgud

149 [36a-4, Arapça] Halil Reis b. İbrahim'in Cafer b. Abdullah'a ödünçten borcu olduğu

Yoros kazâsı tevâbi‘inden Kanlıca karyesi ahâlîsinden Halil Reis b. İbrahim meclis-i şer‘-i şerîfde râfi‘-i hâze'l-kitâb Cafer b. Abdullah mahzarında hâzır

Rumeli 21_ sicil.indd 158 31.05.2011 19:08:22

olup, üzerinde ve zimmetinde mezbûr Cafer'e karz-ı şer'î cihetinden râyicü'l-vakt otuz beş bin beş yüz akçe borcu olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Meblağ-ı mezbûr lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyndir. Mukarrun leh el-mezbûr, mukırr-ı mezbûru vicâhen ve şifâhen tasdîk etti.

Cerâ fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Ali Çavuş el-mübâşir, Cafer b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Mustafa b. Hamza, Behrâm b. Abdullah ve gayruhüm

150 [36a-5] Pîr Mehmed b. Hasan'ın yüzünü bıçakla yaralayan Mehmed b. Hızır'ın hapse atılması

Vilâyet-i Rumeli muzâfâtından İlbasan nâm kasaba ahâlîsinden bâ'isü'l-kitâb Mevlânâ Pîr Mehmed b. Hasan mecrûhan meclis-i şer'a Ayamavra sâkinlerinden Mehmed b. Hızır nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mahmiye-i İstanbul esvâkından Küçük Karaman'da ben otururken mezkûr Mehmed gelip yanıma oturur gibi olup bir keskin kalemtraş yüzüyle amden yüzümün sağ cânibini çalıp beni mecrûh eyledi, şer'le hakkım taleb ederin deyû kavline mutâbık beş nefer şahsın şehâdetlerini müştemil mahmiye-i mezkûrede mahkeme nâibi Mevlânâ Hasan imzâsıyla mümzât hüccet ibrâz edip merkūm Mehmed mazmûn-ı hücceti inkâr edip istişhâd olundukda, Abdüllatîf b. Emrullah el-kadı ve Ahmed Çelebi b. Mehmed el-kadı ve sâirleri mazmûn-ı hüccete mutâbıkan şehâdet etdiklerinde, mezbûr Mehmed habse tenbîh olunup kayd olundu.

Tahrîren fî 6 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Efendi b. (…) el-kadı, İbrahim Çelebi b. Haydar el-kadı, Ahmed b. Hasan el-mülâzım, Hasan b. Ramazan el-müsta'id, Mustafa [b.] Hamza, Mehmed b. Mustafa el-müsta'id, Hasan b. Abdullah.

151 [36b-1] Saliha bt. Nasuh ile Nazenin bt. Abdullah'ın emanet eşya davasında sulh olmaları

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Selim Hân mahallesinde sâkine Sâliha bt. Nasuh nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâzıra olup işbu râfi'atü'l-kitâb Nâzenin bt. Abdullah nâm hâtun mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem ben âhar diyâra gittiğimde esâs-ı beytden cinsi ve adedi ma'lûm bez? esbâbımı merkūme Nâzenin Hâtun yedinde emânet vaz' edip ba'dehû geri bunda gelip esbâbımı mezbûreden taleb eylediğimde zikr olunan esbâbı Rüstem nâm bir acemi oğlanı

Rumeli 21_ sicil.indd 159 31.05.2011 19:08:22

bir mektûbla gelip aldı deyû bana teslîm etmeyip mâ-beynimizde nice nizâ‘ ve husûmet vâkı‘a olmuş idi. Hâlâ ıskāt-ı da‘vâ için mezbûre Nâzenin Hâtun bana on bin akçe teslîm edip ben dahi meblağ-ı mezkûru mezbûre hâtun yedinden alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte‘allik cemî‘-i da‘âvâdan rızâmla ferâğ eyledim, min ba‘d husûs-ı mezbûra müte‘allik benden da‘vâ sâdıra olursa mesmû‘a olmaya dedikde, mezkûre Sâliha Hâtun’un vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i‘tirâfını mesfûre Nâzenin Hâtun vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip vâki‘-i hâl bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Mahmud b. Süleyman el-imâm bi mahalle-i Ali Paşa, Pervâne b. Abdullah el-müezzin, Ali b. Siyami el-müezzin, Mehmed Bey b. Abdullah el-cündî, Sefer Çelebi b. Hüseyin, Mustafa b. Mehmed.

152 [36b-2] Mehmed b. Hasan’ın İzmir kadısı Alâeddin Efendi’ye ait kaçak köleyi bularak vârislerine teslim etmesi

Bundan akdem İzmir kadısı iken vefât eden merhûm Mevlânâ Alâaddin Efendi b. İlyas’ın kebîr oğlu Hamza Çelebi ve sagīr oğlu Mehmed’in vasîsi Hızır b. İsa meclis-i şer‘-i şerîfe hâzırân olup Mehmed b. Hasan nâm müsta‘id mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem merhûm-ı mezkûr sağ iken işbu orta boylu sarışın gök gözlü açık kaşlı Rûsiyyü’l-asl Kasım b. Abdullah nâm bir mülk gulâmı bir doru aygır atın rahtıyla ve ba‘zı esbâbını alıp firâr edip ba‘dehû mezkûr Mehmed gulâm-ı mesfûru aramak için gönderilmiş idi. Hâlâ merkūm Mehmed gulâm-ı mezbûru ve atı rahtıyla bulup getirip bize teslîm eyledi dediklerinde, mezbûrânın vech-i meşrûh üzre ikrâr ve i‘tirâfların merkūm Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk [etmeğin] mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Hüsrev Çavuş el-mübâşir, Resûl Efendi b. Yakub el-müsta‘id, Abdüllatîf b. Mehmed el-müsta‘id, Hanifi b. Turhan.

153 [36b-3, Arapça] Mevlânâ Muhyiddin Efendi b. Şeyh Muslihiddin’in zenci câriyesini âzat ettiği

Vilâyet-i Rumeli-i ma‘mûrede vâki‘ Plevne kazâsından munfasıl kadı olan ve el-ân mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Asmalı Tekke mahallesinde sâkin bulunan Mevlâna Muhyiddin Efendi b. Şeyh Muslihiddin meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup, rıkkını mu‘terife olan, zenciyyetü’l-asl, orta boylu, iri gözlü, siyah tenli, yüzünde çiçek bozuğu olan Mercan bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini

Rumeli 21_ sicil.indd 160 31.05.2011 19:08:22

hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti rabbihi'r-rahîm âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Câriye-i mezbûre bu sûretle sâir harâir-i asliyyât gibi hurre oldu.

Cerâ zâlike fî evâsıtı Şevvâli'l-mükerrem.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlâna Hayreddin Efendi el-müderris, Mevlâna Hüsameddin Efendi el-müderris, Mustafa Ağa ez-zevvâk, Mevlâna Bâli el-İmâm, Mustafa Ağa ez-zevvâk, Mehmed Bey el-cündî, Müstedâm b. Abdullah ve gayruhüm

154 [36b-4, Arapça] Beytülmâle intikal eden Ahmed Subaşı b. Abdullah'ın evinin müzayede ile Mehmed Bey b. Sinan'a satıldığı

Elân Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki', râciline mahsûs beytülmâlin emîni olan kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman meclis-i şer'-i şerîf-i enverde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili râfi'-i hâze'l-kitâb Silahdâr Mehmed Bey b. Sinan nâm kimesneye emânet-i mahkiyyesi hasebiyle bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr Mehmed Bey de kendi mâlıyla ve kendisi için, elli altıncı yaya bölüğü yayalarından olan ve Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Şîrmerd Çavuş mahallesinde fevt olan merhûm Ahmed Subaşı b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâl-i mezkûra intikāl eden, mahalle-i merkūmede kâin, iç ve dış avlulu, iç avlusu tahtânî iki beyti, selâmlığı, kileri, fevkânî iki beyti, üç selâmlığı, mutfağı, su kuyusunu, helâyı, fırını ve bahçeyi hâvî, dış avlusu, ahırı, büyük ve küçük iki odayı, altında mahzen olan selâmlığı ve helâyı hâvî olan, bir taraftan Mahmud Subaşı b. Abdullah mülkü, diğer taraftan Doğancı Mehmed Bey el-müteferrika mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve tarâ'ıkı ile râyicü'l-vakt yüz altmış bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûzla iştirâ etti. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki', ikrâr, müşterî-i merkūm tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk olundu.

Cerâ zâlike fi'l-yevmi'r-râbi' aşere min Şevvâli'l-mükerrem sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlâna Seyyid Muslihiddin Efendi b. Ali el-vâ'iz, el-Hâc Osman b. İskender, Yahya b. Receb el-İmâm, Mehmed b. Yahya el-müezzin, Halil b. Musa …?, Mehmed b. Yusuf kilerci, Pîr Dede b. Nasuh er-râcil, Kerim Çelebi b. Şeyh Sinan, Murad Halîfe b. Şaban el-müezzin, el-Hâc Mehmed b. Ali, Mahmud Çelebi b. el-Hâc Mehmed el-kâtib, İsmail b. Abdullah korucu, Doğancı Mehmed Bey [b.] Abdullah el-müteferrika, Mehmed Çelebi b. ( ), Osman Çelebi b. Timur Subaşı, Mustafa b. Yusuf el-cündî, Abdülmümin b. Fâik, Hüseyin [b.] Hamza, Murtaza b. Mustafa, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 161 31.05.2011 19:08:22

155 [37a-1] Hüseyin Bey b. Emircan ile el-Hâc Derviş b. Mutahhar'ın ticarî ortaklıktan doğan anlaşmazlıklarında sulh olmaları

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Perviz Ağa mahallesinde sâkin Hüseyin Bey [b.] Emircan nâm cevherî tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olup vekâleti Şeyh Mehmed b. Hoca Küçük ve el-Hâc Abdülaziz b. el-Hâc Mehmed şehâdetleriyle sâbite olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Esedullah meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup Karagümrük mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Derviş b. Mutahhar nâm acem mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem müvekkilim sâlifü'z-zikr Hüseyin Bey merkūm el-Hâc Derviş'e kendi mâlından mudârebe tarîkiyle bi'd-defe'ât üç yüz yirmi bin akçe teslîm edip ba'dehû merkūm el-Hâc Derviş meblağ-ı merkūm ile cevher ve sâir emti'a alıp ticâret etdikden sonra re's-i mâlı rabb-ı mâla teslîm edip ba'dehû rıbhı için mâ-beynlerinde nice nizâ' ve husûmet vâki' olmuş idi. Hâlâ muslihûn tavassut etmeğin, müvekkilim sâlifü'z-zikr Hüseyin Bey ve merkūm el-Hâc Derviş husûs-ı mezbûra müte'allik cemî'-i nizâ' ve husûmetlerinden rızâlarıyla ferâğ etmişlerdir deyû vekâleten ikrâr ve i'tirâf eyledikde, vekîl-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun merkūm el-Hâc Derviş vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî evâhiri Şevvâl sene-i mezbûre.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Zahid b. [Seşi] Şemsi Bey, Kenan b. Abdullah, el-Hâc Receb [b.] el-Hâc Ahmed, Piyâle b. Abdullah, Bîkes? Efendi el-müderris.

156 [37a-2] Süleyman b. Müstecab'ın vârislerinin beytülmâl tarafından el konulan ve satılan kölesinin bedelini talep ettikleri

Mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' el-Hâc Memi mahallesi sâkinlerinden olup sefîne ile Abaza'dan gelirken Şile nâhiyesi yalısında garîk olan Süleyman b. Müstecâb nâm kimesnenin Hatice ve Ümmî nâm sagīrelerine kıbel-i şer'-i şerîfden vasî olup müteveffâ-yı merkūmun zevci olan Gülbahar bt. Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'a mahmiye-i Kostantıniyye'de hâlâ beytülmâl-ı hâs emîni olan fahrü'l-a'yân Mehmed Çelebi tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olup kâtibi olan Mehmed Çelebi b. Hüseyin ve husûs-ı mezbûra mübâşir ta'yîn olunan Abdülkerim b. İlyas nâm kapıcıyı ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem sefîne-i mezkûre helâk oldukda ashâbı garîk olan muhallefâtı kabz için beytülmâl cânibinden mezbûrlar irsâl olundukda, mûrisimiz mezkûr Süleyman'ın muhallefâtından Gürciyyetü'l-asl gök gözlü kısa boylu sarışın ( ) bt. Abdullah nâm bir mülk câriyesin mezkûrlar beytülmâla âidedir deyû zabt edip dört bin iki yüz akçeye bey' eylemişler. Hâlâ semen-i mezkûru taleb

Rumeli 21_ sicil.indd 162 31.05.2011 19:08:22

ederiz dedikde, gıbbe'ş-suâl mezkûrân Mehmed Çelebi ve Abdülkerim câriye-i mevsûfe-i mezkûre garîk-i mezbûr Süleyman'ın mülkü idiğini inkâr edip istişhâd olundukda udûl-ı Müslimîn Abdurrahman b. İbrahim ve Mehmed b. Mirza nâm kimesneler mahfil-i kazâda bi'l-muvâcehe edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-vâki' mezbûrân Mehmed Çelebi ve Abdülkerim beytülmâl için zabt eyledikleri câriye-i mevsûfe-i mezkûre garîk-i merkūm Süleyman'ın mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisi iken mezbûrlara vefâtıyla intikāl edip semen-i mezbûra bey' eylemişlerdir. Biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâki' olup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 8 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Abdullah, Mehmed b. Ramazan, Nasuh b. Hamza, Mustafa b. Hamza, Hasan b. Abdullah.

157 [37b-1] Müderris Muharrem Çelebi'nin Hüseyin Çavuş b. Abdullah tarafından el konulan atın sahibi olduğu

Vilâyet-i Anadolu muzâfâtından Ankara nâm kasaba sâkinlerinden işbu sâhibü'l-kitâb Mevlânâ Muharrem Çelebi b. Veli nâm müderris tarafından husûs-ı âti'z-zikre nehc-i şer'î üzre vekâleti sâbite olan Mevlânâ Mustafa b. el-Hâc Ali el-müderris meclis-i şer'-i şerîfe Bölük çavuşlarından fahrü'l-akrân Hüseyin Çavuş b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlâ merkūm Hüseyin Çavuş vâzı'u'l-yed olduğu işbu alnı ağar siyah tüylü iki ard ayakları ve bir ön ayağının sağ tarafı siğil aygır at müvekkilim sâlifü'z-zikr Muharrem Çelebi'nin mülkü olup hâlâ merkūm Hüseyin Çavuş bi gayrı tarîk-i şer'î zikr olunan ata vâzı'u'l-yed olmuşdur, vekâleten taleb ederin suâl olunsun dedikde gıbbe'ş-suâl zevi'l-yed olan mezkûr Hüseyin Çavuş zikr olunan at müvekkil-i merkūm Muharrem Çelebi'nin mülkü idiği inkâr edip istişhâd olundukda udûl-ı Müslimînden Mevlânâ Yusuf b. Mustafa el-mülâzım ve Cabir b. Mahmud el-mülâzım mahfil-i kazâda bi'l-muvâcehe edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-hakīka işbu evsâfla mevsûf olan at müvekkil-i merkūm Muharrem Çelebi'nin mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisidir, biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 13 Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Ahmed b. Hüseyin, Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud.

Rumeli 21_ sicil.indd 163 31.05.2011 19:08:22

158 [37b-2] Şahbula Hatun Vakfı mütevellisinin Semendire sancak beyi Ali Bey'de olan vakıf alacağını kefili Hüsrev b. Abdullah'tan istemesi

Mahmiye-i İstanbul'da vâkiʿ merhûme Şahbula Hâtun Vakfı'na hâlâ mütevellî olan işbu râfiʿü'l-kitâb Mustafa b. Abdurrahman nâm kimesne nefs-i Adana sâkinlerinden Hüsrev b. Abdullah nâm sipâhiyi meclis-i şerʿ-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Osman Çavuş mübâşeretiyle ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlâ Semendire Beyi olan mefharü'l-ulemâ'i'l-kirâm Ali Bey b. Sinan Bey zimmetinde mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûr mâlından yirmi bin akçe cihet-i karzdan ve iki bin akçe çuka bahâsından cemʿan yirmi iki bin akçe olup meblağ-ı mezbûra merkūm Hüsrev emr u kabûlü hâviye kefâlet ile kefîl olmuş idi. Hâlâ meblağ[-ı mezbûru] kefîl-i mezbûrdan vakf için tevliyetim hasebiyle taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe'ş-suâl merkūm Hüsrev kaziyye minvâl-i meşrûh üzre idiğini tavʿan ikrâr ve iʿtirâf etmeğin, kıbel-i şerʿ-i mutahhardan mübâşir-i mezkûra meblağ-ı mezbûru kefîl-i merkūmdan cânib-i vakfa alıver deyû tenbîh olunup mâ vakaʿa bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 15 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Mahmud Çavuş bi dergâhı âlî, Mustafa b. Ali, Ali b. Mustafa, Süleyman b. Mahmud, Mustafa b. Hamza, Sinan b. Durmuş.

159 [37b-3, Arapça] Hasan ve Fâtıma adlı küçüklere nafaka takdir edildiği

Sadr-ı kitâbta tevkīʿ-i şerîfi vâkiʿ olan hâkim-i sadrü'l-allâme, elân cezire-i Kıbrıs'da Harson kazâsında sâkin olan Kadı Ali'nin Hasan ve Fâtıma nâm sagīreyninin nafaka, kisve ve sâir havâic-i zarûriyeleri için, hâlen mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Debbâğ oğlu mahallesinde sâkine olan, himâye ve terbiyesi altında bulundukları Rahime bt. Abdülbâkī nâm annelerinin talebiyle mezbûr babaları üzerine, zeyl-i kitâbda mezkûr târihden iʿtibâren yevmî râyicü'l-vakt sekiz akçe farz ve takdîr etti. Hâkim, meblağ-ı mefrûzu sagīreyn-i mezbûreyne sarf etmeye ve vakt-i hâcette istidâne edip vakt-i zaferde mezbûr Ali'ye rücûʿ etmeye merkūme Rahime'ye izin verdi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 8 Şaʿbân sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Mehmed b. el-Hâc Mehmed ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 164 31.05.2011 19:08:22

160 [37b-4] Yağmacı olduğu gerekçesiyle hapse atılan Mehmed Reis'in Kadı Ahmed Efendi tarafından el konulan parasını aldığı ve davadan vazgeçtiği

Vilâyet-i Rumeli'nde Kızılhisar kazâsı ahâlîsinden Mehmed Reis b. Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup kazâ-i mezbûrdan munfasıl olan Mevlânâ Ahmed nâm kadının babası ve husûs-ı âtîye vekîl-i şer'îsi olan Yusuf b. Süleyman nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Ahmed Efendi kazâ-i merkūmda kadı iken deryâda helâk olan sefînelerden esbâb aldın deyû beni habs edip ve otuz iki aded sikke flori alıp ve esâs-ı beytten bir ihrâm ve iki yorgan ve iki çarşaf ve bir makrama [**38a**] alıp, ba'dehû meblağ-ı merkūmu ve esbâb-ı mezkûru da'vâ eylediğimde tav'an i'tirâf eylemiş idi. Hâlâ mezbûr Ahmed Efendi yedinden zikr olunan otuz iki aded sikke floriyi ve bir ihrâmı aynıyla alıp kabz edip bâkī kalan esbâbı da'vâdan rızâmla ferâğ eyledim dedikde, mukırr-ı mezbûrun kelâm-ı meşrûhunu vekîl-i mesfûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 3 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Bey b. Sinan es-silâhî, Süleyman b. Mahmud, Müstedâm b. Abdullah, Behrâm b. Abdullah, Mustafa b. Hamza.

161 [38a-1] Ali Çelebi b. Fazlullah'a kiralanan Hoca Pîrî Vakfı'na ait evin tamir masrafının ödendiği, evin vakfa teslim edildiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Samanviran mahallesinde vâki' merhûm Hoca Pîrî Vakfı'na hâlâ meşrûtiyyet üzre mütevellîye olan Fâtıma bt. Mahmud nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâzıra olup işbu râfi'ü'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân Ali Çelebi b. Fazlullah mahzarında takrîr-i kelâm edip vakf-ı mezbûrdan mahalle-i merkūmede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan menzili bundan akdem mezkûr Ali Çelebi'ye on yıla icâreye verdikde menzil-i mezbûru ta'mîr ve termîm edip ziyâde binâ ihdâs etmek için kendi mâlından altmış iki bin akçe harc u sarf eylemek için izin verip ve merkūm Ali Çelebi meblağ-ı mezkûru menzil-i mesfûra harc u sarf eylediğin isbât etmeğin hâlâ zikr olunan altmış iki bin akçeyi mezkûr Ali Çelebi'ye târih-i kitâbdan üç gün tamâmına teslîm edip ve merkūm Ali Çelebi dahi menzil-i mezbûru cânib-i vakfa teslîm ta'ahhüd etmişizdir dedikde, müşârun-ileyh Ali Çelebi mütevellîye-i merkūmeyi kelâm-ı meşrûhunda bi'l-muvâcehe tasdîk edip ba'dehû meblağ-ı mezkûra emr ve kabûlü hâviye kefâlet ile Fâtıma bt. Şaban nâm hâtun kefîl olup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 28 min Şevvâl sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 165 31.05.2011 19:08:23

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Çavuş el-mübâşir, Ali Çavuş b. Hamza, İbrahim Çelebi b. Ali el-kadı, Abdülganî b. Nezir.

162 [38a-2] Mehmed Çavuş'un vekilinden aldığı parayı kendisine getiren İbrahim b. Abdullah'ta kalan alacağını tahsili

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Çavuş Şîrmerd mahallesinde sâkin fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Mustafa meclis-i şer'-i şerîfe İbrahim b. Abdullah nâm acemi oğlanın ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip vilâyet-i Boğdan'da vâki' kendi mülküm olan asel bahâsından anda vekîlim olan el-Hâc Pervâne b. Abdullah bundan akdem mezbûr İbrahim ile bana yüz on beş bin akçe irsâl edip lâkin mezbûr İbrahim hâlâ meblağ-ı mezkûru bana teslîmden imtinâ' eder, taleb ederin suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûr İbrahim cevâb verip vekîl-i merkūm el-Hâc Pervâne müdde'î-i mezkûr Mehmed Çavuş'a teslîm eyle deyû benim ile irsâl eylediği meblağ kırk iki bin akçe idi, meblağ-ı mezkûrun sekiz bin akçesin alıp ben harclanıp otuz dört bin akçesin Osman nâm kimesne yedinde emânet vaz' eylemiş idim, andan zâyi' olmuş deyû merkūm İbrahim zikr olunan yüz on beş bin akçenin kırk iki bin akçesin vekîl-i mesfûr el-Hâc Pervâne yedinden mezkûr Mehmed Çavuş'a îsâl için ahz u kabz eylediğini tav'an ikrâr ve i'tirâf edip bâkīsin inkâr eyledikde mezbûr İbrahim'in i'tirâf eylediği kırk iki bin akçeyi müdde'î-i mezbûr Mehmed Çavuş'a alıver deyû Ahmed b. Abdullah nâm muhzıra cânib-i şer'den tenbîh olunup mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

Tahrîren fî 25 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Abdullah, Halil b. Mustafa, Hasan Ağa muhzırbaşı, Abdülganî b. Nezir, Ahmed b. Abdullah el-muhzır, Hasan b. Abdullah, Mehmed b. Bahşi el-mü'ezzin, Murad el-mü'ezzin, Yahya b. Receb el-imâm, Süleyman Çavuş b. Mustafa, Receb Bey b. Cafer.

163 [38a-3] Şerifezâde Mehmed Çelebi Vakfı'nın Yusuf Bey b. Mustafa'da olan alacağının tahsili

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûm Şerifezâde Mehmed Çelebi Vakfı'na hâlâ mütevellî olan Yusuf b. Üveys nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe kasaba-i Kasımpaşa'da Eyyühüm mahallesinde sâkin Yusuf Bey b. Mustafa nâm sipâhiyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip mütevellîsi olduğum vakf-ı mezkûr mâlından mesfûr Yusuf Bey zimmetinde cihet-i karzdan otuz üç bin üç yüz akçe olup ve meblağ-ı merkūmu i'tirâf dahi eylemişdir, hâlâ vakf için tevliyeten taleb ederin dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Yusuf Bey cevâb verip vakf-ı mezbûr

Rumeli 21_ sicil.indd 166 31.05.2011 19:08:23

mâlından benim zimmetimde bir akçe ve bir habbe yokdur, lâkin anamın vakf-ı mesfûra on beş bin akçe deyni olup deyn-i mezkûr benim zimmetimdedir deyû mukaddemâ ben ikrâr ve i'tirâf edip muvâza'a eylemiş idim dedikde mezbûr Yusuf Bey'den sâdır olan kelâm mütevellî-i merkūm talebiyle ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Behrâm b. Abdullah, Yusuf b. Abdullah.

164 [38b-1] Hassa mehterlerden Hasan Bey ile kapıcılardan Mehmed Bey'in alacak-verecek davasında beyanlarının kaydedildiği

Mahmiye-i Kostantıniyye'de Çavuş mahallesinde sâkin hâssa mehterlerden Hasan Bey b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından Ömer Çavuş mübâşeretiyle Bâb-ı sa'âdet bevvâblarından Mehmed Bey b. Hüseyin nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mezbûr Mehmed Bey zimmetinde cihet-i karzdan yüz otuz kuruş ki Osmânî hesâbı üzre dokuz bin yüz akçe eder hakkım vardır, taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe'ssuâl mezbûr Mehmed Bey cevâb verip fi'l-vâki' sâbıkda mezbûr Hasan Bey'e cihet-i karzdan zikr olunan mikdâr deynim var idi. Lâkin ba'dehû dört bin seksen akçesin mezbûra nakid teslîm edip beş bin yirmi akçesi bâkī kalıp bâkī-i mezbûr mukābelesinde mezkûr Hasan Bey yedinde kendi mülkümden bir enâr nakışlı yeşil altınlı eyn? serâser ve bir lâle nakışlı uzun yenli serâser kaftan ve bir çift altın topuk bileziği rehn-i makbûz vaz' eylemiş idim, rehn-i mezkûru bana teslîm etsin, ben dahi bâkī-i mezkûru merkūm Hasan'a edâ edeyin deyip merkūm Hasan zikr olunan dört bin seksen akçeyi ve rehni inkâr eyledikde tarafeynden sâdır olan kelâm bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 28 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Abdülganî b. Nezir, Mustafa Bey b. Mehmed, Hasan Bey muhzırbaşı.

165 [38b-2] Kefaletle hapisten salıverilen Emir Cafer'in İstanbul'dan uzaklaştırılması

Bundan akdem yedinde dört aded telbîs mühür ve elli altı aded kalb altın ve ba'zı hükkâm imzâlarına taklîd olunmuş kağıdlar bulunan Emir Cafer b. Mahmud el-Bursevî bundan akdem habs olunmuş idi. Hâlâ mahmiye-i İstanbul'da Gedikpaşa Hamamı kurbunda sâkin Budak b. Hasan nâm kaftancı mezbûr Cafer'in nefsine kefîl olmağın habsden ıtlâk olundukdan sonra min ba'd İstanbul'da durmamak için muhkem tenbîh ve te'kîd olundukda kayd olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 167 31.05.2011 19:08:23

Tahrîren fî 28 min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hüsrev Çavuş [b.] Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Behrâm b. Abdullah ve gayruhüm.

166 [38b-3] Ayşe bt. el-Hâc Mustafa'nın kaçan câriyesi Reftar bt. Abdullah'ı âzat etmediği ve kölesi olduğu

Oldur ki, mahmiye-i İstanbul'da Nevbethâne mahallesinde sâkine Ayşe bt. el-Hâc Mustafa nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre Mehmed b. Ahmed ve Ali Bey b. Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mehmed b. Nasuh nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Hızır Çavuş mübâşeretiyle Mümine bt. Ali nâm hâtunu işbu orta boylu sarışın açık kaşlı elâ gözlü Boğdaniyyetü'l-asl Reftar bt. Abdullah nâm câriye ile ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i da'vâ edip işbu câriye-i mevsûfe-i mezkûre müvekkilem merkûme Ayşe'nin mülk câriyesi olup mülkünde iken târih-i kitâbdan bir yıl dört ay mukaddem ibâk eylemiş idi. Hâlâ vekâleten taleb ederin suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl câriye-i merkûme cevâb verip fi'l-vâki' sâbıkda ben mezkûre Ayşe'nin mülk câriyesi idim, lâkin mesfûre Ayşe'den beni sâlifü'z-zikr Mümine Hâtun yirmi beş bin akçeye iştirâ edip ba'dehû beni i'tâk eyledi deyip ve mezbûre Mümine Hâtun dahi câriye-i mezkûreyi bi'l-muvâcehe tasdîk edip vekîl-i mezbûr inkâr eyledikde, ba'de'l-istişhâd câriye-i merkûme beyyine-i âdile ikāmetinden âcize olup istihlâf etdikde, cânib-i şer'-i mutahhardan iki emîn irsâl olunup müvekkile-i mezkûre Ayşe câriye-i mesfûreyi bey' ve hibe ve i'tâk etmeyip bi vechin mine'l-vücûh mülkünden ihrâc etmediğine tahlîf edip yemîn billâh etdüğün emîn-i mezkûreyn meclis-i şer'de ihbâr edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş [b.] Murad, Mevlânâ Abdullah [b.] Mehmed el-imâm, Ahmed b. Veli, Murad b. Abdullah, Osman Bey b. İsmail el-cündî, Kılıç Bey [b.] Mehmed el-cündî, Kerim Çelebi [b.] Mehmed el-kâtib, Mehmed Çelebi b. Hamdi ve gayruhüm.

167 [39a-1] Dergâh-ı âlî kapıcılarından Mustafa Bey b. Abdülmennân'ın vakfiyesi

Ammâ ba'd, işbu kitâb-ı müşgîn-nikābın tahrîrine bâ'is oldur ki, Dergâh-ı âlî kapıcıları zümresinden Mustafa Bey b. Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfe hâzır olup hâl-i sıhhatinde ve kemâl-ı aklında hâkim-i muvakki'-ı a'lâ-yı kitâb-ı mahzar-ı müstetâbında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 168 31.05.2011 19:08:23

sarîh-i mer'î kılıp dedi ki, mahrûsa-i İstanbul mahallâtından Dizdarzâde mahallesinde bir cânib mefharü'l-emâsil ve'l-ekârim câmi'u'l-mehâmid ve'l-mekârim Derviş Ağa hazretleri evi ve bir cânibi Hâce Hâtun evi ve bir cânibi imâm evi ile mahdûd olan mülk menzilini bi cemî'i'l-hudûd ve kâffeti'l-hukūk ve yine mahalle-i mesfûrede Kumkapısı kurbunda Çadırcı mahallesinde bir cânibi kal'a duvarı ve bir cânibi Valecioğlu ve bir cânibi Papazoğlu dimekle ma'rûf zimmîler evleriyle ve bir cânibi tarîk-i âmla mahdûd diğer mülk menzilini ve yine mahalle-i merkūmede üç cânibi tarîk-i âm ve bir cânibi ( ) nâm zimmî ile mahdûd olan diğer mülk menzilini bi cemî'i'l-hudûd ve kâffeti'l-hukūk habs ve tesbîl etdi ve teb'an li'l-akār ahsen-i emvâl ve etyab-i menâlinden altmış bin nakd-i fıddî râyic fi'l-vakt akçe ifrâz edip fî sebîlillâhi'l-halîl vakf ve habs ve tesbîl eyleyip şart etdi ki, mâdâme ki kayd-ı hayâtdadır eğer vakf-ı akār ve eğer nukūd tebdîl ve tağyîr elinde olup hâsıl olan mahsûlâtı keyfe mâ yeşâ' mutasarrıf ola, ba'dehû evlâdı ve evlâd-ı evlâdı mutasarrıf olalar, ba'dehû şurût-ı âtiyeye sarf oluna ve Dizdarzâde mahallesinde olan menzilin süknâsı karındaşı Davud Bey'e, ba'dehû evlâdına ve evlâd-ı evlâdına, ba'dehû ammizâdesi Ahmed'e, ba'dehû icâreye verile ve Kumkapısı'nda olan evler icâreye verile ve meblağ meşrûhu'l-hâl mütevellî ve nâzır ma'rifetiyle her sâl onun on bir akçe hesâbı üzre istirbâh ve istiğlâl olunup rehn-i kavî ve kefîl-i melî alına şerîr-i bed-fi'âl ile mu'âmele olunmaya, her sene tecdîd-i mu'âmele olunup hâkim siciline kayd oluna, icâre ve murâbahadan hâsıl olan mahsûl şurût-ı âtiyeye sarf oluna, şart eyledi ki, zikr olunan mahsûlden vâkıf-ı mûmâ-ileyhin zevcesine yevmî üç akçe vazîfe verile ve ammizâdesi mezbûr Ahmed Bey'e yevmî üç akçe vazîfe verile ve şart eyledi ki Dizdarzâde mescidinde bir sâlih ehl-i ilim kimesne isneyn ve hâmis günlerinde talebe-i ilme ders deyip Kur'ân-ı azîm ve Furkān-ı kerîm'den her gün ikişer cüz'-i şerîf tilâvet edip birisin Allahü te'âlâ rızâsıçün ve birisinin sevâbın sultân-ı enbiyâ Muhammed Mustafa -sallallâhu aleyhi ve sellem- hazretleri rûh-ı şerîflerine hibe ede, tilâvet-i cüz'-i şerîf ve ders mukābelesinde mahsûl-ı vakfdan yevmî yedi akçe vazîfe verile ve şart etdi ki, vakf-ı mezbûrun nezâreti her kim ki Saray-ı cedîd'de kethüdâ olursa nâzır olup yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf olan ve saray-ı mezbûr bevvâblarından kethüdâ-i mezbûra hizmet eden kapıcı evkāf-ı mezbûreye mütevellî olup yevmî iki buçuk akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve şart etdi ki, akrabâsından ve utekāsından kitâbete kādir kimesne kâtib olup yevmî bir buçuk akçeye mutasarrıf ola ve şart etdi ki, cibâyet hizmetine kâdir akrabâsından ve utekāsından bir kimesne câbî olup yevmî bir akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve eğer olmazsa re'y-i hâkim ile tevcîh oluna ve şart etdi ki, zevâ'id-i vakıfdan zikr olunan evlerin ta'mîr ve termîmine sarf oluna ve şart etdi ki, vâkıf-ı müşârun-ileyhin utekāsından zükûr ve inâsa yevmî ikişer akçe mahsûl-ı vakıfdan verile [**39b**] ve şart etdi ki zevâ'id-i

Rumeli 21_ sicil.indd 169 31.05.2011 19:08:23

vakıfdan her Ramazân-ı şerîfin ibtidâsından intihâsına değin ta'âm tabh olunup mescid-i mezbûr hucurâtında sâkin olan talebe-i ilme infâk ideler ve bunlardan mâ'adâ iki kazgan dahi vakf edip fukarâ-yı Müslimîn için eğer tabh-ı ta'âmdır eğer gasl-i meyyitdir lâzım oldukda verile, ba'dehû yine vakf olan evde vaz' oluna ve her sâl yetmiş akçe mahsûl-ı vakıfdan kazganların kalayına sarf oluna ve ba'de tertîbi hâzihi'ş-şurût vâkıf-ı merkūm meclis-i şer'-i şerîfde işbu muvakki'-ı sadr-ı kitâb-ı müstetâb olan hâkim-i âlim huzûr-ı şerîflerinde ikrâr ve i'tirâf edip bu kitâb içre mastûr olan akār ve nukūd şerâ'it-i muharrere ve zevâbıt-ı mukarrere üzerine sarfı tesbîl etdikden sonra mütevellî nasb etdiği fahrü'l-akrân Hamza Bey'e teslîm ettim deyip mütevellîler sâir evkāfda tasarruf etdikleri gibi tasarruf etti deyû ikrâr etdikde mütevellî-i mezbûr dahi tesellüm ve tasarrufa ikrâr ve i'tirâf edip vâkıfı tasdîk ve tahkīk etdiklerinde vâkıf-ı merkūm cânib-i vifâkdan semt-i şikāka teveccüh edip eyitdi ki, mürûr-ı eyyâmla vakfa fütûr târî olur lâ-cereme İmâm-ı a'zam hümâm-ı efham sultân-ı ulemâ-i âlem hemmehallâhu te'âlâ alâ kâffeti'l-ümem imâmünâ Ebû Hanîfe hazretlerinin mezhebi üzre akārın vakfı lâzım olmamağın vakfiyetinden rücû' etdim ve nukūd kısmının hod aslâ vakfiyeti câ'iz olmayıp sıhhate fâ'iz değildir, mütevellî-i müşârun-ileyh zikr olunan akār ve nukūdu ve rıbhından cihet-i tevliyeti için ahz eylediğini bana teslîm eylesin dediğinde, mütevellî-i mezbûr dahi cevâb verip dedi ki, imâmeyn-i hümâmeyn-i bedreyn-i kumkāmeyn katlarında vakf olunup mütevellîye teslîm olundukdan sonra vakfa lüzûm vardır ve tezâ'îf-i kitâbda zikri mevcûd olan kısm-ı nukūdun dahi hümâm-ı mu'teber İmâm Züfer katında mimmâ lâ-yüred ve lâ-yünker olucak sahîhdir dediğinde, hâkim-i habîr cânib-i mütevellîden rüchân-ı kavî ve burhân-ı celî müşâhede edicek, zikr olunan akārın ve nukūdun alâ re'yi men yerâhu min uli'l-intibâh kavânîn-i mastûra ve esâlîb-i mesfûre üzerine sıhhatine ve lüzûmuna ve sıhhat-i vakfiyetine ve şerâyitinin şer'iyyetine ve mütevellî-i mezbûr rıbhdan ahz eylediği vazîfeyi zamândan berâet-i zimmetine hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î etdiklerinde, vakf-ı merkūm resm-i ma'lûm üzre vakf sahîh ve lâzım oldu, fe-men beddelehû ba'de mâ-semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm.

Tahrîren fî evâhiri Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Ağa b. Abdülmennân, Hüseyin Bey b. Abdullah el-bevvâb, Hacı Mustafa b. Abdullah el-habbâzü's-sultânî, Mehmed b. Abdullah el-habbâzü's-sultânî, Hacı Mustafa b. Abdullah kürkçü, Hamza Bey el-bevvâbü's-sultânî, Hacı Bâli takyeci, Mehmed b. İbrahim, Ahmed b. Kemal.

Rumeli 21_ sicil.indd 170 31.05.2011 19:08:23

168 [39b-1] Hatice Hatun bt. Cevri'yi nikâhladığını iddia eden İbrahim b. Sinan'ın kötü halle meşhur olduğunun tesbiti

Mahmiye-i İstanbul'da merhûm Mesih Paşa mahallesinde sâkin İbrahim b. Sinan nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe mahrûsa-i Edirne sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Hatice Hâtun bt. Cevri Efendi nâm hâtunu ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mezbûre Hatice Hâtun'u bundan akdem rızâsıyla ve on beş bin akçe mehr-i müeccel ile nikâhlanıb taht-ı nikâhımda iken hâlâ imtinâ' eder suâl olunsun dedikde gıbbe'ş-suâl mezbûre Hatice Hâtun inkâr edip istişhâd olundukda Muslihiddin nâm imâm rızâsıyla ben nikâh eyledim deyû şehâdet için hâzır oldukda mezkûre Hatice'ye şehâdet etmeyip yanındaki âhar hâtun buna bi'z-zât nikâh etdim deyû şehâdet edip ve Himmet b. Musa nâm şahıs nikâha şehâdet edip lâkin gördün mü deyû suâl olundukda görmedim, kapı ardından bir âvâz işittim deyû şehâdet edip müdde'î-i mezbûrun hasb-i hâli ol mahalde hâzır olan kuzâtdan istihbâr olundukda Edirne'den fahrü'l-kuzât Çukacızâde ve gayriler müdde'î-i mezbûrun şer' ve fesâd ile ma'rûf ve meşhûr idiğini ihbâr edip ve mezbûrun dahi âhar şâhidi olmayıp [**40a**] ve şehâdet edenlerin dahi ihtilâl ve fesâdı zâhir olmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî selhi Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Şem'ullah b. Şaban el-kadı, Mevlânâ Ahmed Efendi eş-şehîr bi Şeyhzâde el-kadı, Mevlânâ İbrahim b. Adem Pîrî el-kadı, Cafer Çavuş b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud, Mustafa b. Hamza.

169 [40a-1] Nuh Mehmed Bey b. Ahmed Paşa'nın Şaban Bey b. Mehmed'e olan borcu

Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Hüsrevoğlu mahallesinde sâkin fahrü'l-akrân Nuh Mehmed Bey [b.] el-merhûm Ahmed Paşa el-müteferrika meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup vilâyet-i Karaman'da Larende nâm kasaba ahâlîsinden Şaban Bey b. Mehmed el-cündî mahzarında tav'an ikrâr ve i'tirâf edip bundan akdem mezbûr Şaban Bey'in benim zimmetimde on beş bin akçesi karzdan ve otuz dokuz bin beş yüz akçesi emti'a-i mütenevvi'a-i ma'lûme bahâsından cem'an elli dört bin beş yüz akçe hakkı olup lâkin ba'dehû meblağ-ı mezbûrun on dokuz bin beş yüz akçesin geri mezbûr Şaban Bey'e edâ edip hâlâ zimmetimde otuz beş bin akçe bâkī kalmışdır. Bâkī-i mesfûr mezkûr Şaban Bey'e hâlâ lâzımü'l-edâ deynimdir dedikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i'tirâfın merkūm Şaban Bey vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 3 min Zilka'de sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 171 31.05.2011 19:08:23

Şuhûdü'l-hâl: Hanefi Çavuş el-mübâşir, Abdülkerim b. Yahya, Hasan Çelebi b. Murad, Abdülganî b. Nezir.

170 [40a-2] es-Seyyid Şaban b. es-Seyyid Abdülaziz'in hâlâ Yeniçeri ağası Mehmed'in tasarrufundaki mülk evi vaktiyle Eflak voyvodası Mihal'e sattığının tesbiti

Mefharü's-sâdâti'l-kirâm Mevlânâ es-Seyyid Şaban b. es-Seyyid Abdülaziz meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup kıdvetü ashâbi'l-izzi ve'l-ikbâl umdetü erbâbi'l-mecdi ve'l-iclâl hâlâ Yeniçeri Ağası olan Mehmed Ağa b. Hüseyin tarafından husûs-ı âti'z-zikre Süleyman Subaşı b. Davud ve Ali Subaşı b. Abdullah şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân Süleyman Bey b. Abdurrahman ez-zevvâku's-sultânî [mahzarında] takrîr-i kelâm edip mahmiye-i İstanbul'da Edirnekapısı kurbunda Hatice Sultan mahallesinde vâki' buyût-ı müte'addide ve hamam ve müte'addid bağ ve bağçeleri müştemil inde'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olup hâlâ müşârun-ileyh Mehmed Ağa'nın mülkü ve hâlâ tasarrufunda olan menzil sâbıkda benim mülk-i mahzım olup lâkin ba'dehû menzil-i mezbûru vilâyet-i Eflak voyvodası olan Mihal Voyvoda'ya yirmi dokuz kere yüz bin nakd-i râyic fi'l-vakt fıddî-i Osmânî akçeye bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bey' edip meblağ-ı mezbûru mezkûr yedinden bi't-tamâm kabz edip hâlâ menzil-i mezkûra müte'allik kat'an alâkası kalmamışdır dedikde, mezkûr es-Seyyid Şaban'ın kelâm-ı meşrûhunu vekîl-i mesfûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî gurreti Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Fahru'l-akrân Ali Bey b. Süheyl el-mütevellî, Ali Bey b. Hüseyin es-silâhî, Hamza Bey b. Abdullah el-a'ser, Osman Bey b. Abdullah el-bevvâbü's-sultânî.

171 [40a-3, Arapça] Kaçak kölenin sahibine teslim edildiği

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Muhtesib Karagöz mescidinde imâm olan mefharü's-sulehâ Mevlâna İsmail b. Mehmed ve fahrü'l-a'yân Kasım Ağa b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, mahmiye-i mezbûre mahallâtından Tahtaminâre mahallesi sükkânından Hüsrev Çavuş b. Abdullah nâm zilyed-i münkir mahzarında, mahmiye-i Galata kazâsı tevâbi'inden Kasımpaşa kasabası mahallâtından Surûrî mahallesinde sâkin olan râfi'-i hâzihi's-sahîfe-i sahîha Hasan Reis b. Mehmed'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, elân müdde'â aleyh-i mezbûr yedinde bulunan Rûsiyyetü'l-asl, uzun boylu,

Rumeli 21_ sicil.indd 172 31.05.2011 19:08:23

açık kaşlı, elâ gözlü, yüzünde çiçek bozuğu olan Canfedâ bt. Abdullah nâm câriye, müddeʿî-i mezkûr Hasan Reis'in mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlis-i sırfıdır. Müddeʿî-i mezkûra câriye-i merkūmeyi satmadığına, hibe etmediğine, bi vechin mine'l-vücûh mülkiyyetinden ihrâc etmediğine dâir yemîn-i billâhi teʿâlâ verilmesinden sonra şehâdetleri baʿde riʿâyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şerʿ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsiʿ ve'l-ışrîn min Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: İdris Kethüdâ? b. Abdullah …?, Mehmed b. Ömer el-müezzin, Hüsam b. Durmuş, Perviz b. Abdullah, Hasan b. Abdullah

172 [40b-1] Süleyman b. Abdullah'ın Adilcevaz sancak beyi Mehmed Bey'de olan alacağını kefil olan oğlundan talebi

Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden Süleyman b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şerʿ-i şerîfe Dergâh-ı saʿâdet destgâh çavuşlarından fahrü'l-akrân Ahmed Çavuş mübâşeretiyle hâlâ livâ-i Adilcevaz beyi olan mefharü'l-umerâ'i'l-kirâm Mehmed Bey b. Veled Bey'in oğlu Ahmed nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip merkūm Ahmed'in babası sâlifü'z-zikr Mehmed Bey zimmetinde cihet-i karzdan yetmiş bin akçe hakkım olup meblağ-ı mezkûra oğlu mesfûr Ahmed emr u kabûlü hâviye kefâlet ile kefîl olmuş idi. Hâlâ taleb ederin dedikde gıbbe'ş-şuâl mezbûr Ahmed kefâlet-i merkūmeyi tavʿan ikrâr ve iʿtirâf etdikde vâkiʿ-i hâl gıbbe'ş-şuâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâili Zilkaʿde sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan Reis b. Muhyiddin, Osman b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud, Mustafa b. Abdullah.

173 [40b-2, Arapça] el-Hâc Ebûbekir'in Rus asıllı iki kölesini âzat ettiği

Udûlden Mevlâna Mustafa Efendi b. Haydar el-kādî, Receb Hâce b. Süleyman, Abdurrahman b. Abdi, el-Hâc Hızır b. Mehmed, Halil b. Mahmud ve Abdülhalim b. Mahmud nâm kimesneler meclis-i şerʿ-i şerîfde hâzırûn olup, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından merhûm İbrahim Paşa-i atîk mahallesinde bundan akdem fevt olan merhûm el-Hâc Ebûbekir'in, bülûğunu muʿterif ve yaşını mütehammil Mehmed nâm şâbb-ı münkir oğlu mahzarında, Rûsiyyü'l-asl, orta boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, beyaz tenli, alnında eser-i cerh bulunan Rıdvan b. Abdullah nâm gulâmdan ve Rûsiyyü'l-asl, uzun boylu, elâ gözlü, sarışın, açık kaşlı, sol yanağında Hind beni bulunan Piyâle b. Abdullah nâm gulâmdan sâdır olan daʿvâ-i sahîha-i şerʿiyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şerʿî şöyle

Rumeli 21_ sicil.indd 173 31.05.2011 19:08:23

şehâdet ettiler ki, gulâmeyn-i mezkûreynin efendisi olan müteveffâ-i mezkûr el-Hâc Ebûbekir hâl-i hayâtı ve kemâl-i akl ve nefâz-ı tasarrufâtında taht-ı mülkiyyetinde bulunan müddeʿiyeyn-i mezkûreyni âzat ve tahrîr etti. Şehâdetleri baʿde riʿâyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şerʿ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Zilkaʿde el-mübâreke sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş b. Ahmed el-mübâşir, Rıdvan Çavuş b. Abdurrahman, Şaban b. el-Hâc Hüseyin el-müezzin, Davud b. Abdullah, Mustafa b. Süleyman, Hacı Ali b. el-Hâc Hasan et-tâcir, Mehmed b. Ahmed, Mustafa b. Mehmed, Ferhad Bey b. Abdullah dökmecibaşı?

174 [40b-3, Arapça] Mustafa Bey b. Ahmed'in Kıbrıs asıllı câriyesini âzat ettiği

Mevlâna Siyami Halîfe b. Mustafa el-İmâm, Mehmed b. Ahmed el-müezzin, Osman b. Süleyman ve Mehmed b. Abdullah er-râcil nâm kimesneler, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâkiʿ, râciline mahsûs beytülmâlin emîni ve mahmiye-i Galata kazâsı tevâbiʿinden Kasımpaşa kasabası mahallâtından Kulaksız mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm Mustafa Bey b. Ahmed er-râcilin muhallefâtına vâzıʿ-ı yed olan fahrü'l-aʿyân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, Kıbrısiyyetü'l-asl, orta boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, buğday tenli râfiʿa-i hâze'l-kitâb Mihriban bt. Abdullah nâm câriyeden sâdır olan daʿvâ-i sahîha-i şerʿiyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şerʿî şöyle şehâdet ettiler ki, efendisi müteveffâ-i mezbûr Mustafa, hâl-i hayâtı ve kemâl-i akl ve nefâz-ı tasarrufâtında, taht-ı mülkiyyetinde bulunan müddeʿiyye-i mezkûreyi âzat ve tahrîr etti. Şehâdetleri baʿde riʿâyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şerʿ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min Zilkaʿde sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Ali el-İmâm, Hasan Bey b. Abdullah, Hüseyin b. Yusuf, Ferhad b. Abdullah, Mehmed b. İsa, Hasan b. Abdullah zırh ustası

175 [41a-1] Ramazan b. İbrahim'in Kamer Hatun Vakfı'na kaymakam olarak atanması

Mahmiye-i İstanbul'da Unkapanı kurbunda vâkiʿ merhûme Kamer Hâtun Vakfı'na mütevellî olan oğlu Ali Çelebi b. Nasuh Ramazan b. İbrahim nâm kimesneyi mütevellî olduğu vakf-ı mezkûra yevmî üç akçe vazîfe ile kāimmakām nasb edip mezbûr Ramazan dahi kabûl etdim ve mûcebini mültezim oldum

Rumeli 21_ sicil.indd 174 31.05.2011 19:08:23

deyip kayd olundu.

Tahrîren fî 5 Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi el-imâm, Hüseyin b. Süleyman, İbrahim Efendi el-kadı, Keyvan Ağa el-müteferrika.

176 [41a-2, Arapça] Ahmed b. Hasan'ın Abdülgani b. Nezir'den ödünç aldığı

Köse Ahmed b. Hasan meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, üzerinde ve zimmetinde, bâ'is-i kitâb muhzır Abdülganî b. Nezir'e karz-ı hasen cihetinden râyicü'l-vakt beş bin akçe ve zeyilde mezkûr senenin gurre-i Rebî'ulevvelinden bir sene tamâmına müeccel, müşterâ-i makbûz çuka bahâsından da bin beş yüz akçe deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr, mukarrun leh el-mezbûr Abdülganî tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Zilka'de sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Resûl Efendi b. Hamza el-müderris, İbrahim b. Arslan, İnâyet Çelebi el-kâtib, İbrahim Çelebi el-kâtib, Mevlâna Mehmed Çelebi b. el-Hâc Mehmed el-müste'id, Hasan Çelebi b. Murad rûznâmeci, Hacı Hasan el-muhzır

177 [41a-3, Arapça] Ayşe Sultan bt. Rüstem Paşa'nın evini Raziye Hatun bt. Süleyman'a sattığı

İşbu mazmûnunda bey' ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccettir. İklîletü'l-muhsenât zâtü'l-alî ve's-sa'âdât tâcü furukı'n-nisvân men lehünne uluvvû's-şân kelîletü'l-mikdâr cemîletü'l-âsâr sultânu benâti's-selâtîn zübdetü zümrati'l-havâtîn Hazreti Ayşe Sultan bt. el-merhûm el-mebrûr el-vâsıl ilâ rahmeti rabbihi'l-gafûr Rüstem Paşa -dâmet ismetühâ- kıbelinden âtiyyü'z-zikr bey'a ve kabz-ı semene vekâleti fahrü'l-a'yân Mahmud Ağa b. Abdülmennân ve mefharü'l-eşbâh Haydar Ağa b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan manzûri uyûni'l-a'yân makbûlü's-sudûr ve'l-erkân Mehmed Ağa b. Abdülmennân meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup müvekkil-i mezbûresinin âtiyyü'z-zikr menzilini, fahrü'l-muhadderât zahrü'l-muvakkirât Arab-zâde kızı diye ma'rûfe Raziye Hâtun bt. Süleyman kıbelinden iştirâ ve def'-i semene vekâleti Cafer Çavuş b. Mehmed ve Ahmed Çavuş b. Cafer'in şehâdetleri ile sâbit olan mefharü'l-akrân Süleyman Çavuş b. Yahya Çavuş'a bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i'tirâf etti. Vekîl-i mezbûr da vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle merkûme Ayşe Sultan'ın işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu,

Rumeli 21_ sicil.indd 175 31.05.2011 19:08:23

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Câmi'-i kebîr, el-ma'rûf bi Ayasofya, mahallesinde vâki', iç ve dış avlulu, iç avlusu, aralarında selâmlık, yanlarında küçük bir beyt-i fevkânî bulunan fevkânî iki beyti, altlarında mutfağı, önlerinde kileri, su kuyusunu, bahçeyi, helâyı hâvî olan, dış avlusu ise önünde selâmlık bulunan ocaklı fevkânî bir beyti, arkasında ahır, altında kiler ve sekiz dükkân bulunan iki odayı, su kuyusunu ve helâyı hâvî bulunan, bir taraftan Küçük Ayasofya vakfı hanı, diğer taraftan merhûme Haseki Sultan vakfı, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt dört yüz bin akçe-i Osmânî semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Îcâb ve kabûl, teslîm tesellümle akid tamâm oldu. Vâki' ikrâr, vekîl-i mezkûr tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 4 Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Cafer Çavuş b. Mehmed Halîfe, Mustafa Çavuş b. Cafer, Mehmed Çavuş b. Mustafa, Nesimî Çavuş b. Süleyman el-müteferrika, Şeyh Ali b. Hüseyin, Hüsrev Çavuş b. Nesimî, Ahmed Efendi el-müderris, Şeyh Yusuf b. Mustafa, Pîrî Bey

178 [41b-1, Arapça] İsmihân adlı küçüğün, muhallefâtından bir miktar parası zaptedilen Seyyid Mehmed b. Ali el-Bursevî'nin kızı ve vârisi olduğu

Udûlden Ferhad b. Abdullah el-harîrî ve Mustafa b. Hüsrev el-bakkâl nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- hâzırân olup emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında, bundan akdem Mısr-ı Kahire'ye gider iken fevt olan ve emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtirâm usvetü erbâbi'ş-şeref eş-şâmih kıdvetü eshâbi'l-kadr el-bâzih, el-mahfûf bi sunûfi avâtıfi'l-meliki'l-allâm Ahmed Paşa b. Abdüsselâm'ın -dâme uluvvuhû- ünvânıyla mu'anven ve yine kıdvetü'l-ekârim sâhibü'l-mehâmid ve'l-mekârim Defterdâr Sinan Efendi'nin ünvânıyla mu'anven ve mühürleriyle mahtûm olan Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vârid olan defter-i muhâsebe mûcibince, muhallefâtı semeninden yirmi beş bin sekiz yüz yirmi fıddî pâresi Hızâne-i âmireye teslîm olunan merhûm Seyyid Mehmed b. Ali el-Bursevî'nin İsmihân nâm sagîre kızına vasiyy-i muhtâr olan Ali Bey b. Mehmed el-Bursevî kıbelinden kabz ve îsâle ve kabz ve îsâl için nizâ' ve cidâle ve haseb-i iktizâ-i hâl hâkim huzûrunda murâfa'aya vekâleti şer'an sâbit olan râfi'-i hâze'l-kitâb Mevlâna Şeyh Mehmed b. Mehmed'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede

Rumeli 21_ sicil.indd 176 31.05.2011 19:08:23

gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, sagīre-i mezkûre, müteveffâ-i mezkûr Seyyid Mehmed'in sulbiye kızı ve vârisidir; verâseti ona münhasırdır; ondan başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın Bursa kadısı fahrü'l-efâdil Mevlâna Mehmed Efendi b. Ahmed'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kādî-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Ahmed Dede b. Hasan ve Ömer b. Mahmud'un şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Abdullah b. Mustafa, Hasan b. Abdullah, Emrullah Halîfe b. Seyfullah, Sinan Halîfe b. Muslihiddin, Ahmed b. Hüseyin, Hacı Ömer b. Hasan

179 [41b-2] Yusuf Reis'in matbah-ı âmire için Kefe'den alınan yağ tulumlarından bazılarının gemisi fırtınaya tutulduğundan zayi olduğunu beyanı

Oldur ki, bundan akdem mâl-ı pâdişâhî ile mahrûsa-i Kefe'den yağ alıp matbah-ı âmireye irsâl için me'mûr olan fahrü'l-akrân Derviş Çavuş b. Mehmed ve Hoca Ali nâm kimesneler meclis-i şer'a Mehmed Reis b. Bâli nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem me'mûr olduğumuz üzre mahrûsa-i Kefe'den otuz dört tulum yağ alıp mezbûr Mehmed Reis ile Matbah-ı âmireye irsâl eylemiş idik. Hâlâ zikr olunan yağın cümlesi matbaha vâsıl olmamıştır, mîrî için taleb ederiz dediklerinde, gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Reis cevâb verip fi'l-vâki' zikr olunan otuz dört tulum yağı mezbûrların yedlerinden Matbah-ı âmireye îsâl için kabz eylemiş idim. Lâkin sefîne ile Sakarya nâm mevzi' kurbuna geldikde fırtına vâki' olup sefînem helâk oldukda zikr olunan tulumlar deryâya düşüp ba'dehû otuz tulumun geri deryâdan ihrâc edip zikr olunan yağı kabza me'mûr olan Abdülkerim nâm kapıcıya teslîm edip dört tulumu deryâdan çıkmayıp zâyi' olmuşdur dedikde mezbûr Abdülkerim dahi zikr olunan otuz tulum yağı merkūm Mehmed Reis yedinden Matbah-ı âmire'ye teslîm için me'mûr olduğun üzre kabz eylediğin bi'l-muvâcehe i'tirâf etdikde, merkūmân Derviş Çavuş ve Hoca Ali mezkûr Mehmed Reis te'addî etmediğine istihlâf etdiklerinde sâlifü'z-zikr Mehmed Reis bi vechin mine'l-vücûh te'addî etmediğine yemîn billâh edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

[Tahrîren] fî evâili Zilka'de li sene isneteyn ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 177 31.05.2011 19:08:23

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Bey [b.] Hüseyin es-silâhî, Bayram Bey b. Abdurrahman, Hüseyin b. Şaban, İbrahim b. Ramazan, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm.

180 [41b-3] Ali b. Hamza'nın bârgir satışından Hamza Bey'de olan alacağı

Vilâyet-i Rumeli'de Ergirikasrı'ndan Ali b. Hamza nâm şâbb-ı bâliğ meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahmiye-i Kostantıniyye'de Ali Paşa Câmi'-i Şerîfi kurbunda sâkin Hamza Bey nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Hamza Bey kasaba-i mezbûreye gelip benden bin sekiz yüz akçeye bir doru dimekle ma'rûf levn ile mülevven bârgiri iştirâ edip kabz etdikden sonra semen-i merkūmu bana dört aydan sonra mahmiye-i mezkûrede vermeğe ecel-i mu'ayyen ile te'cîl etmişidi. Hâlâ hulûl etmekle taleb ederin dedikde gıbbe'l-istintâk mezbûr Hamza Bey ikrârla cevâb vermeğin edâsına tenbîh olunup mâ vaka'a kayd olundu.

Tahrîren fî evâili Zilka'de sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah, Abdülganî b. Musa, Ahmed b. Mahmud.

181 [42a-1] Hasan b. Abdullah'ın Ayşe Hatun Vakfı'na ait bir miktar yeri haksız şekilde tahta duvarla çevirdiği

Mahmiye-i İstanbul'da vâki' merhûme Ayşe Hâtun Vakfı'na hâlâ mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb es-Seyyid Ramazan b. Halil nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Hasan b. Abdullah nâm yeniçeriyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûrun arzından mesfûr Hasan kendi menziline muttasıl olan tarafından tûlen on bir zirâ' ve arzen on sekiz parmak ve bir tarafdan dahi geri tûlen on zirâ' ve arzen on dört parmak yerini tahta duvar içine alıp kendi menzili muhavvatasına ilhâk edip vakfa gadr etmişdir. Men' olunmasın taleb ederin deyû kavline mutâbık ve hakīkat-i hâle vâkıf Müslimînin şehâdetlerin müştemil keşif hücceti ibrâz edip suâl olundukda mezbûr Hasan inkâr etmeğin, ahâlî-i mahalleden Budak b. Üveys ve el-Hâc Murad b. Abdullah nâm kimesneler ve sâirleri zikr olunan arz vakf-ı mezbûrdan olup merkūm Hasan gasb ve te'addî etdiğine şehâdet edip mezkûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın vaz'-ı aslî üzre zikr olunan tahta duvarı yerine alıp gitmek için mezbûr Hasan'a cânib-i şer'den tenbîh olunup mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 6 min Zilka'de sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 178 31.05.2011 19:08:23

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Şükrullah el-mü'ezzin, Murad b. Veli, Süleyman b. Mahmud, Turâbî b. Hasan ve gayruhüm.

182 [42a-2] Mehmed Bey'in vârisleri olan kızı Ayşe ve anası Râbia bt. Abdullah'ın Beytülmâl emini Mehmed b. Mustafa'da olan miras malı talepleri

Oldur ki, bundan akdem mahrûsa-i Tebriz'de Topçular bölükbaşısı iken vefât eden merhûm Mehmed Bey'in sulbiye kızı Ayşe ve anası Râbia bt. Abdullah nâm hâtunlar meclis-i şer'-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Abdi Çavuş mübâşeretiyle mahrûsa-i mezbûrede ol hîn topçular beytülmâlı emîni olan Mehmed b. Mustafa nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûrun mahrûsa-i mezkûrede vâki' olup bize âid olan muhallefâtın merkūm Mehmed Bey emâneti hasebiyle kabz eylemişdir. Hâlâ taleb ederiz suâl olunsun dediklerinde gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed Bey tav'an ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûrun yanında mevcûd olan muhallefâtdan kırk altı bin akçe esbâb bahâsından ve sekiz bin akçe nukūddan cem'an elli dört bin akçe makbûzum olmuşdur dedikde emîn-i mezkûrun ikrâr-ı tav'îsin mezbûretân Ayşe ve Râbia talebleriyle ketb olundu.

[Tahrîren] fî evâili Zilka'de sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim Çavuş [b.] Mustafa, Süleyman b. Mahmud, Receb Bey b. İsmail, Mustafa b. Abdullah ser-bölük ve gayruhüm.

183 [42a-3] Kefe kadısı Mehmed Efendi'nin, Yusuf Reis b. Abdurrahman ile matbah-ı âmireye gönderdiği yağ tulumlarından bir kısmının gemisi fırtınaya yakalanması sebebiyle zayi olduğu

Bundan akdem mahrûsa-i Kefe kadısı olan Mevlânâ Mehmed Efendi tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'î olan işbu râfi'ü'l-kitâb Bayram b. İskender nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Yusuf Reis b. Abdurrahman nâm mellâhı ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem müvekkilim merkūm Mehmed Efendi Matbah-ı âmireye yağ irsâline me'mûr oldukda on aded tulum içinde altmış yedi kantar yağ alıp, merkūm Yusuf Reis'le Matbah-ı âmireye irsâl eylemiş idi. Hâlâ zikr olunan yağın cümlesi matbaha vâsıl olmamıştır, suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl mezkûr Yusuf Reis cevâb verip, fi'l-vâki' zikr olunan mikdâr yağı Matbah-ı âmireye teslîm için mezkûr Mehmed Efendi yedinden kabz eylemiş idim. Lâkin sefîne ile gelirken Şile nâm mevzi' kurbunda fırtına olup sefînem helâk olup zikr olunan yağ cemî'an deryâya düşüp, ba'dehû otuz iki kantarın geri deryâdan ihrâc edip zikr olunan yağı kabza me'mûr olan

Rumeli 21_ sicil.indd 179 31.05.2011 19:08:23

Abdülkerim nâm kapıcıya teslîm edip bâkīsi deryâdan çıkmayıp zâyi‘ olmuşdur dedikde mezbûr Abdülkerim bi’l-muvâcehe zikr olunan otuz iki kantar yağı me’mûr olduğu üzre Matbah-ı âmireye teslîm için merkūm Yusuf Reis yedinden kabz eylediğine mu‘terif olup, ba‘de’l-istihlâf merkūm Yusuf Reis bi vechin mine’l-vücûh te‘addî etmediğine tahlîf olunup yemîn billâh etdikde mâ vaka‘a kayd olundu.

Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdis min Zilka‘deti’l-mübâreke sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Hacı Mustafa b. Hüseyin, Hacı Ali b. Abdullah, Hacı Hasan b. Maksud, Hacı Mustafa b. Himmet.

184 [42b-1] Müderris Ali Efendi b. Abdürraûf’un satın aldığı eve Nesli Hatun’un müdahalesinin önlenmesi

Oldur ki, işbu râfi‘ü’l-kitâb fahrü’l-müderrisîn Mevlânâ Ali Efendi b. Abdürraûf meclis-i şer‘-i menî‘ü’l-erkâna Nesli bt. (...) [Reyhan?] Hâtun’u ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kızılminâre mahallesinde Acıçeşme mukābelesinde vâki‘ bir tarafı İsmail Çavuş b. Abdullah mülkü ve iki tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd olan menzil bundan akdem diyâr-ı Mısriyye beylerinden fahrü’l-umerâ’i’l-kirâm Sinan Bey b. Abdüsselâm’ın mülk-i mahzı olup ba‘dehû merkūm Sinan Bey tarafından menzil-i mezkûru bey‘a ve kabz-ı semene vekâletin ba‘de’l-inkâr udûl-ı Müslimînden Sadi b. Ali el-müsta‘id ve el-Hâc Hasan b. Abdullah et-tâcir şehâdetleriyle isbât eden Hasan Bey b. Ali menzil-i mezkûru târih-i kitâb Cumâdelâhire’sinin yirmi üçüncü gününde yüz kırk bin akçeye bana bey‘-i bâtt-ı sahîh-i şer‘î ile bey‘ edip teslîm etdikden sonra mezbûre Nesli Hâtun ev kapısı içeriden mesdûd iken taşradan nerdübân ile menzil-i mezbûra girip benim tasarrufuma mâni‘ olur, suâl olunsun dedikde gıbbe’s-suâl mezkûre Nesli Hâtun cevâb verip fi’l-vâki‘ menzil-i mezkûr mukaddemâ sâlifü’z-zikr Sinan Bey’in mülk-i mahzı olup lâkin vekîl-i mezbûr Hasan Bey merkūm Ali Efendi’ye menzil-i mezkûru vekâlet-i meşrûhası hasebiyle bey‘ etdiği târihden mukaddem sâlifü’z-zikr Sinan Bey’in geri bey‘a vekîli olan Ömer Çavuş b. Ali menzil-i mezkûru bana yüz kırk beş bin akçeye bey‘ edip benim iştirâm târihi mezbûr Ali Efendi’nin iştirâsı târihinden mukaddemdir deyû sene seb‘a ve tis‘în ve tis‘a mi’e Rebî‘ulâhiri evâsıtıyla müverrah hüccet-i bey‘ ibrâz edip nazar olundukda hüccet-i merkūme mesfûr Ömer Çavuş’un mezkûre Nesli Hâtun’a vekâleten bey‘ini müştemile olup lâkin merkūm Ömer Çavuş’un bey‘a vekâleti hasm-ı şer‘î mahzarında sâbite olmayıp ve merkūm Ömer Çavuş ihzâr olunup suâl olundukda bey‘ini inkâr edip merkūme Nesli Hâtun’dan asl-ı tevkîle şâhid taleb olunup istimhâl etdikde mirâren imhâl olunup ityân-ı beyyineden aczi

Rumeli 21_ sicil.indd 180 31.05.2011 19:08:23

mukarrer olmağın cânib-i şer‘-i mutahhardan kasr-ı yede tenbîh olunup mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olunup yed-i tâlibe vaz‘ olundu.

Tahrîren fî evâili Ramazâni’l-mübârek li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Ali b. İskender eş-şeyh bi zâviye-i Kurşunlu Türbe, Mevlânâ İbrahim b. Ali el-müderris, Ali Bey b. Murad el-cündî, Mevlânâ Halil [b.] Mehmed el-kadı, Ali Çelebi el-imâm, Haydar Çavuş el-mübâşir, Mustafa Çelebi b. Hüseyin el-imâm, Mevlânâ Ahmed Efendi el-müderris, Hasan Çelebi b. Mustafa, İsmail [b.] Mustafa, Hüseyin Çelebi [b.] Ali el-imâm, Habib b. Abdullah, İsmail Çelebi b. Ali et-tâcir ve gayruhüm.

185 [42b-2] Yusuf b. Bûber’in yarı hissesini satın aldığı gemi bedeline el koyan Ahmed b. Ali ile sulh olması

Mahrûsa-i Galata hâricinden Tophâne mahallâtından Bostanbaşı mahallesi ahâlîsinden Yusuf b. Bûber nâm Arab meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup işbu râfi‘ü’l-kitâb Ahmed b. Ali nâm mellâh mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem İbrahim Çelebi nâm kimesneden çekelve dimekle ma‘rûf bir sefînenin nısf-ı şâyi‘ini iştirâk üzre iştirâ etmek için mezbûr Ahmed’e kendi mâlımdan dört bin akçe teslîm edip ba‘dehû mezbûr Ahmed nısf-ı mezkûru kendi mâlıyla nefsiçin iştirâ eylemeğin meblağ-ı mezkûru merkūm Ahmed’den taleb eylediğimde inkâr edip ben isbât sadedinde iken muslihûn tavassutuyla ıskāt-ı da‘vâ için merkūm Ahmed bana bin akçe teslîm etmeğin, ben dahi zikr olunan bin akçeyi mesfûr Ahmed yedinden kabz ve tesellüm edip husûs-ı mezbûra müte‘allik cemî‘-i da‘âvâdan rızâmla ferâğ eyledim. Eğer min ba‘d dahi da‘vâ edersem mesmû‘ olmaya dedikde mezbûr Yusuf’un kelâm-ı meşrûhunu sâlifü’z-zikr Ahmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ vaka‘a kayd olundu.

Tahrîren fî 13 Zilka‘de sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Musa b. Abdullah, Mustafa b. Ali, Ahmed b. Mahmud, İshak b. Abdullah, Hacı Ahmed b. Mustafa, Mustafa b. Şükür, Mahmud b. Süleyman.

186 [43a-1, Arapça] Ahmed b. Ali’nin çekelve türü gemide sahip olduğu yarı hisseyi Kaya b. Süleyman’a sattığı

Vilâyet-i Anadolu-i ma‘mûrede vâki‘ Aydıncık kasabası ahâlîsinden Ahmed b. Ali el-mellâh meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup, tûlü yirmi zirâ‘ olan Çekelve denilen beynlerinde ma‘lûm sefînenin nısf-ı şâyi‘ini râfi‘-i hâze’l-kitâb Kaya b. Süleyman el-mellâh nâm kimesneye râyicü’l-vakt on beş bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûzla, îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh

Rumeli 21_ sicil.indd 181 31.05.2011 19:08:23

ile bey‘ ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için mezkûr Ahmed’in sâhibi ve mâliki olduğu sefîne-i mezbûrenin nısf-ı şâyi‘ini iştirâ etti. Vâki‘ ikrâr, müşterî-i merkūm tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk olundu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 13 min Zilka‘de sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Musa b. Abdullah, es-sâbikūn

187 [43a-2] Hançerlizâde denilen Mahmud Bey b. Kasım’ın Hüsrev Kethüdâ Vakfı’na olan borcunun bir bölümünü ödemediğinin tesbiti

Mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ merhûm Hüsrev Kethüdâ Vakfı’na hâlâ mütevellî olan işbu râfi‘ü[‘l-kitâb] el-Hâc Mehmed b. Osman nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe Hançerlizâde dimekle ma‘rûf Mahmud Bey b. Kasım nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûr mâlından mesfûr Mahmud Bey zimmetinde cihet-i karzdan sâbıkan otuz bin akçe olup ba‘dehû on beş bin akçesin alıp hâlâ on beş bin akçesi zimmetinde bâkīdir, vakf için taleb ederin dedikde gıbbe’s-suâl mezkûr Mahmud Bey fi’l-vâki‘ vakf-ı mezkûr mâlından zimmetimde sâbıkan otuz bin akçe var idi. Lâkin ba‘dehû on beş bin akçesin mütevellî-i mezbûra teslîm eyledikden sonra bâkī kalan on beş bin akçeyi dahi vakf-ı mezbûrun nâzırı olan Mehmed Bey b. Abdullah’a teslîm edip zimmetimde bir akçe bâkī kalmadı dedikde nâzır-ı mezkûr bi’l-muvâcehe ihzâr olunup suâl olundukda zikr olunan on beş bin akçeyi merkūm Mahmud Bey yedinden kabz ve tesellümünü inkâr edip istişhâd olundukda merkūm Mahmud Bey ikāmet-i beyyineden âciz olup istihlâf etdikde nâzır-ı mezkûr Mehmed Bey meblağ-ı mersûmu sâlifü’z-zikr Mahmud Bey yedinden küllen ve ba‘zen bi vechin mine’l-vücûh kabz etmediğine yemîn billâh edip mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Ramazân sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Abdi Çavuş b. Mustafa el-mübâşir, Yakub Çavuş b. Süleyman, Hasan b. Abdullah, Murad b. Hızır.

188 [43a-3, Arapça] Ayşe Hatun bt. Halil’in, muhallefâtına el konulan Ahmed Subaşı b. Abdullah’ın zimmetinde mehir alacağı olduğu

Udûlden mütevellî el-Hâc Ferruh Bey b. Abdullah ve Mehmed Bey b. Kasım nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde hâzırân olup Atebe-i aliyyede vâki‘ râcilin tâifesi beytülmâlinin emîni olup, bundan akdem mahmiye-i Kostantıniyye

Rumeli 21_ sicil.indd 182 31.05.2011 19:08:23

mahallâtından Çavuş mescidi mahallesinde fevt olan Yayabaşılar bölüğü yayalarından merhûm Ahmed Subaşı b. Abdullah nâm râcilin muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan fahrü’l-a‘yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, müteveffâ-i merkūmun zevcesi ve vârisi olan kızı Ayşe Hâtun kıbelinden husûs-i âtiyyü’z-zikre vekâleti Mehmed b. Kasım ve Cafer b. Mustafa nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan Halil b. Musa’dan bi’l-vekâle sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müvekkile-i merkūmenin müteveffâ-i mezkûrun zimmetinde nikâhında ta‘ahhüd ettiği râyicü’l-vakt on beş bin akçe mehr-i müeccel hakkı vardır. Meblağ-ı mesfûr, müteveffâ-i mezbûrun zimmetinde lâzimü’l-edâ ve vâcibü’l-kazâ deyndir. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 13 min Zilka‘de sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Nasuh Bey b. Hasan el-cündî, Osman Çelebi b. Mehmed, Cafer b. Mehmed el-müezzin, Behrâm b. Abdullah, Yusuf b. Abdullah

189 [43a-4, Arapça] Köle diye tutulan Derviş b. Şaban’ın aslen hür olduğu

Udûlden Hüseyin Çavuş b. Ali kāid-i sultânî ve Ömer Bey b. Ebûbekir el-müteferrika nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde hâzırân olup, Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Mahmud Paşa mahallesinde sâkin olan zilyed-i münkir Hüseyin Çavuş b. Abdünnebî mahzarında, orta boylu, sarışın, gök gözlü, açık kaşlı Derviş b. Şaban nâm gulâmdan sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘î-i mesfûr Derviş aslen hürdür. Vilâyet-i Rumeli-i ma‘mûrede vâki‘ Sarta kazâsı tevâbi‘inden Kutbeddin karyesinde sâkine olan Kızlarbeyi bt. Mahmud nâm hurre-i asliyye bir batından doğmuştur. Mezkûr Şaban’ın oğlu olup annesinin adı Kızlarbeyi bt. Mahmud’dur. Kendisi ve ebeveyni aslâ köle olmamıştır. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyet-i şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hürriyet-i asliyyesine hükmedildi.

Cerâ fî 13 Zilka‘de sene-i mezbûre.

Şuhûdü’l-hâl: Mahmud [b.] Ali, el-Hâc Mustafa [b.] Ali, Kasım b. Abdullah ve gayruhüm

190 [43b-1] Ölen Salamon adlı yahudi tâcirin Muharrem Çelebi b. Hüseyin’e olan borcunun bir kısmının vârisi David v. Avraham tarafından ödendiği

Mahmiye-i İstanbul Yahudilerinden Kireoğlu dimekle ma‘rûf olup bundan akdem helâk olan Salamon nâm Yahudi’nin li-eb karındaşı ve vâris-i vâhidi olan

Rumeli 21_ sicil.indd 183 31.05.2011 19:08:23

David v. Avraham nâm Yahudi tarafından husûs-ı âti'z-zikre İbrahim Bey b. Abdullah el-bevvâb ve Rıdvan Bey b. Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Yasef v. Avraham nâm Yahudi meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup işbu râfi'ü'l-kitâb Mevlânâ Muharrem Çelebi b. Hüseyin mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlik-i mezbûr hayâtda iken merkūm Muharrem Çelebi ile nice mu'âmele-i şer'iyyesi olup ba'de küllî hesâb hâlik-i mezbûr zimmetinde sâlifü'z-zikr Muharrem Çelebi'nin iki yüz on bin akçe hakkı zuhûr etdikden sonra mezbûr Salamon helâk olup meblağ-ı merkūm uhdesinde bâkī kalmış idi. Hâlâ müvekkilim mezkûr David hâlik-i mezkûrun muhallefâtından merkūm Muharrem Çelebi'ye meblağ-ı mezkûrun yedi bin akçesin teslîm edip hâlik-i mezbûr uhdesinde meblağ-ı mesfûrdan iki yüz üç bin akçe bâkī kalmışdır dedikde sâlifü'z-zikr Muharrem Çelebi dahi zikr olunan yedi bin akçeyi vâris-i mezbûr David yedinden kabz ve tesellümünü tav'an i'tirâf ve vekîl-i merkūmu kelâm-ı meşrûhunda vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş b. Hamza, Mustafa Çavuş b. Ali, Ömer Çavuş b. Hüseyin, İbrahim Bey b. Abdullah.

191 [43b-2] Emine bt. Pîrî'nin Rıdvan Çavuş b. Abdullah'tan aldığı borç karşılığı kiraladığı evinin üç yıllık kira bedelinin borcundan mahsubu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından el-Hâc Hamza mahallesinde sâkine Emine bt. Pîrî nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâzıra olup Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Rıdvan Çavuş b. Abdullah mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Rıdvan Çavuş'dan karz tarîkiyle yetmiş beş bin akçe alıp mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan mülk menzilimi târih-i kitâbdan üç yıl mukaddem mezkûr Rıdvan Çavuş'a günde yirmişer akçeye icâreye verip bi'l-fi'il menzil-i merkūmun üç yıllık ücreti mezkûr Rıdvan Çavuş uhdesinde yirmi bir bin altı yüz akçe olmuş idi. Hâlâ merkūm Rıdvan Çavuş zikr olunan menzil icâresinden uhdesinde hâsıl olan yirmi bir bin altı yüz akçeyi mezbûra benim cihet-i karzdan deynim olan yetmiş beş bin akçeden yirmi bir bin altı yüz akçeye benim rızâmla tutup, hâlâ merkūm Rıdvan Çavuş'a meblağ-ı mersûm yetmiş beş bin akçeden elli üç bin dört yüz akçe deyn uhdemde bâkī kalmışdır dedikde merkūm Rıdvan Çavuş dahi minvâl-i meşrûh üzre i'tirâf ve mukırre-i mezbûrenin ikrâr-ı meşrûhun vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 184 31.05.2011 19:08:23

Tahrîren fî 19 min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Eyüb Efendi b. Hızır el-kadı, Seyyid Hasan b. Seyyid Mehmed, Mehmed Çelebi b. Hüseyin el-imâm, Mehmed b. Ali el-mü'ezzin, İbrahim b. Mehmed, Mehmed b. Eymir, Gazanfer b. Abdullah, Abdülbâkī Çelebi b. Sinan Ağa.

192 [43b-3] Ölen Salamon'un Ömer Çavuş'a olan borcunu vârisi David v. Avraham'ın ödediği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Çakırağa mahallesinde sâkin fahrü'l-akrân Ömer Çavuş b. Hüseyin meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahmiye-i mezkûre Yahudilerinden Kireoğlu dimekle ma'rûf olup bundan akdem helâk olan Salamon nâm Yahudi'nin li-eb karındaşı ve vâris-i vâhidi olan David v. Avraham nâm Yahudi tarafından husûs-ı âti'z-zikre İbrahim Bey b. Abdullah el-bevvâb ve Rıdvan Bey b. Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Yasef v. Avraham nâm Yahudi mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlik-i mezbûr ile hayâtda iken nice mu'âmele-i şer'iyyemiz olup ba'de küllî hesâb zimmetinde bin dört yüz akçe hakkım zuhûr etdikden sonra mezbûr Salamon helâk olup meblağ-ı merkūm uhdesinde bâkī kalmış idi. Hâlâ hâlik-i mezbûrun muhallefâtından meblağ-ı mersûmu vârisi David yedinden bi't-tamâm alıp kabz edip hâlik-i mezkûr uhdesinde meblağ-ı merkūmdan bir akçe ve bir habbe hakkım bâkī kalmamışdır dedikde mukırr-ı mezkûrun ikrâr-ı meşrûhunu [**44a**] vekîl-i mesfûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş b. Hamza, Mustafa Çelebi b. Ali, İbrahim Bey b. Abdullah, Rıdvan b. Abdullah.

193 [44a-1, Arapça] Hüseyin Ağa b. Oruc Bey'in Gürcü asıllı kölesini âzat ettiğinin sabit olması

Udûlden Ömer Bey b. Cafer Bey ez-za'îm ve Hasan Çavuş b. Şeyhî nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sinan Ağa mahallesinde sâkin olan zilyed-i münkir el-Hâc Hasan b. Abdullah nâm kimesne mahzarında, Gürciyyü'l-asl, çatık kaşlı, elâ gözlü, buğday tenli, râfi'-i hâze'l-kitâb Sinan b. Abdullah nâm gulâm-ı emredden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, gulâm-ı müdde'î-i mezkûrun efendisi olan mefharü'l-a'yân Hüseyin Ağa b. Oruc Bey el-müteferrika, târih-i kitâbdan altı sene mukaddem, taht-ı mülkiyyetinde bulunan

Rumeli 21_ sicil.indd 185 31.05.2011 19:08:23

abd-i mezkûrunu hasbeten lillâhi'l-azîm [âzat ve tahrîr etmişdi.] Abd-i merkūm bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür oldu. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Mustafa, Seyfullah Bey b. Vefa kâtib-i Dîvân, Hacı Musa b. Kābil, Şaban b. Mustafa, Mehmed b. Hasan, Sinan b. Nasuh, Seyyid Musa b. Şaban, Mustafa Bey b. Mehmed, İlyas Kethüdâ b. Eymir

194 [44a-2] Rıdvan b. Abdullah'ın Osman Bey b. Abdullah'taki câriye satış bedelinden olan alacağını tahsil etmesi

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kurşunlu Türbe mahallesinde sâkin el-Hâc Rıdvan b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup Dergâh-ı âlî bevvâblarından işbu râfi'ü'l-kitâb Osman Bey b. Mahmud mahzarında tav'an ikrâr ve i'tirâf edip bundan akdem mezkûr Osman Bey zimmetinde Rûsiyyetü'l-asl Mülâyim bt. Abdullah nâm câriye bahâsından on bir bin akçe hakkım var idi. Hâlâ meblağ-ı merkūmu sâlifü'z-zikr Osman Bey yedinden alıp bi't-tamâm kabz ve tesellüm eyledim. Min ba'd husûs-ı mezbûra müte'allik mezkûr Osman Bey ile alâkam kalmadı dedikde, mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu mezkûr Osman Bey vicâhen tasdîk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

[Tahrîren] fî evâsıtı Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Ali b. Veli, Ahmed b. Yusuf el-a'ser, Mustafa Bey b. Abdullah el-cündî, el-Hâc Mehmed b. el-Hâc Ali ve gayruhüm.

195 [44a-3] Ali Çelebi b. Fazlullah'ın kiralayıp tamir ettirdiği evin masrafını Hoca Pîrî Vakfı'ndan tahsil ettiği ve evi iadesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Samanviran mahallesinde sâkin Ali Çelebi b. Fazlullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahalle-i mezkûrede vâki' merhûm Hoca Pîrî Vakfı'na meşrûtiyyet üzre mütevellîye olan sâhibetü'l-kitâb Fâtıma bt. Mahmud nâm Hâtun'un husûs-ı âti'z-zikre vekîli olan diğer Fâtıma bt. Şaban mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem vakf-ı mezbûrdan mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan menzili mütevellîye-i merkūmeden on yıla istîcâr edip ve menzil-i mezbûru ta'mîr ve termîm edip ziyâde binâ ihdâs için kendi mâlımdan altmış iki bin akçe harc u sarf eylediğim isbât eylemiş idim. Hâlâ meblağ-ı merkūm altmış iki bin akçeyi mütevellîye-i mesfûre Fâtıma yedinden bi't-tamâm alıp kabz

Rumeli 21_ sicil.indd 186 31.05.2011 19:08:23

edip menzil-i mezkûru mütevellîye-i mesfûreye teslîm eyledim dedikde mezbûr Ali Çelebi'nin kelâm-ı meşrûhunu vekîl-i merkûme vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Hasan Çavuş el-mübâşir, Ahmed b. Abdullah, Himmet b. Murad, Ömer b. Maden el-imâm, Süleyman b. Mahmud el-imâm, Mehmed b. Ali el-mü'ezzin, Receb b. Pîrî, Memi b. Abdullah, diğer Hasan b. Abdullah.

196 [44b-1] Ölen Salamon'un Hüseyin Çelebi Evkafı'na olan borcunun bir kısmını vârisi David v. Avraham'ın ödediği

Mahmiye-i İstanbul Yahudilerinden Kireoğlu dimekle ma'rûf olup bundan akdem helâk olan Salamon nâm Yahudi'nin li-eb karındaşı ve vâris-i vâhidi olan David v. Avraham nâm Yahudi tarafından husûs-ı âti'z-zikre İbrahim Bey b. Abdullah el-bevvâbü's-sultânî ve Rıdvan Bey b. Abdullah şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Yasef v. Avraham nâm Yahudi meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahmiye-i mezbûrede bezzâzistân kethüdâsı merhûm Hüseyin Çelebi Evkāfı'na hâlâ mütevellî olan Ömer Çavuş b. Hüseyin mahzarında takrîr-i kelâm edip hâlik-i mezbûr hayâtda iken vakf-ı mezbûr mâlından karz tarîkiyle yüz seksen bin akçe alıp mütevellî-i sâbık Hüsrev yedinde müte'addid esbâb rehin vaz' edip ba'dehû mezbûr Salamon helâk oldukda zikr olunan rehin izn-i şer'le bey' olunup bahâsı vakf için ahz olundukda, rehn-i mezbûr yetmiş bin akçesine vefâ etmeyip hâlik-i mezbûr uhdesinde vakf-ı mezbûrun yetmiş bin akçesi bâkī kalmış idi. Hâlâ bâkī-i mezbûrun beş bin altı yüz akçesin dahi vâris-i mezkûr David hâlik-i merkūmun muhallefâtından mütevellî-i mezbûr Ömer Çavuş'a teslîm edip meblağ-ı merkūmdan hâlâ hâlik-i mezbûr uhdesinde altmış dört bin dört yüz akçe bâkī kalmışdır dedikde mütevellî-i mezbûr Ömer Çavuş bi'l-muvâcehe meblağ-ı merkūm beş bin altı yüz akçeyi vakf için kabz ve tesellümün i'tirâf ve vekîl-i mezbûru kelâm-ı meşrûhunda vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Zilka'deti'l-mübâreke sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn fî suhufi'l-ûlâ.

197 [44b-2] Ölen Salamon'un Mirahor Sinan Ağa Vakfı'na olan borcunun bir kısmını vârisi David v. Avraham'ın ödediği

Oldur ki, mahmiye-i İstanbul Yahudilerinden Kireoğlu dimekle ma'rûf olup bundan akdem helâk olan Salamon nâm Yahudi'nin li-eb karındaşı ve vâris-i

Rumeli 21_ sicil.indd 187 31.05.2011 19:08:23

vâhidi olan David v. Avraham nâm Yahudi tarafından husûs-ı âti'z-zikre İbrahim Bey b. Abdullah el-bevvâbü's-sultânî ve Rıdvan Bey b. Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Yasef v. Avraham nâm Yahudi meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahmiye-i mezbûrede merhûm Mirahor Sinan Ağa Vakfı'na hâlâ mütevellî olan Mustafa Çavuş b. Hamza mahzarında takrîr-i kelâm edip vakf-ı mezbûr mâlından hâlik-i mezkûr zimmetinde yüz otuz bin akçe karzdan ve on iki bin dokuz yüz akçe çuka bahâsından cem'an yüz kırk iki bin dokuz yüz akçe olup ba'dehû meblağ-ı mezkûrun otuz üç bin akçesin mütevellî-i mezbûra teslîm edip hâlâ hâlik-i mezbûr zimmetinde meblağ-ı merkūmdan yüz dokuz bin dokuz yüz akçe bâkī kalmışdır dedikde vekîl-i mezbûrun kelâm-ı meşrûhun mütevellî-i mezkûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

[Tahrîren] fî evâsıtı Zilka'de [sene 1002].

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş [b.] Ali, Ömer Çavuş b. Hüseyin, Rıdvan Bey b. Abdullah, Mehmed Çelebi el-kâtib ve gayruhüm.

198 [44b-3, Arapça] Rukiye bt. Tâceddin'in Fâtıma Hatun Vakfı'ndan ödünç aldığı

Rukiye bt. Tâceddin nâm zevcesi kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikri ikrâra vekâleti el-Hâc Mehmed b. Saruhan ve el-Hâc Şaban b. Ahmed'in şehâdetleri ile sâbit olan mefharü'l-akrân bevvâb-ı sultânî Kasım Bey b. Hızır, mahmiye-i Kostantıniyye pazarlarından At pazarı kurbunda bulunan Manisalı Çelebi mahallesinde vâki' merhûme Fâtıma Hâtun Vakfı'na mütevellî olan râfi'-i hâze'l-kitâb Mevlâna İsa Halîfe b. İbrahim mahzarında, zevce-i müvekkile-i mezkûresinin üzerinde, vakf-ı mezbûr mâlından ve karz-ı şer'î cihetinden râyicü'l-vakt on beş bin akçe lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyni olduğunu bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr, mütevellî-i mezkûr mütevellî tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 20 Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Murad Çavuş b. Abdullah el-mübâşir, Hacı İsa b. Oruc Bey, İbrahim Efendi b. Ahmed el-kādî, Ram[azan b.] Baye[zid]

199 [45a-1, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine kefil olma

Elân Akra livâsı emîri olan mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm İskender Bey b. Hân Ahmed ve Sincar livâsı emirliğinden munfasıl sülâletü'l-ümerâ'i'l-fihâm Satılmış Bey b. Abdünnebî Bey ve Musul kazâsından munfasıl Mevlâna Ahmed Efendi b. Celal ve Derviş Bey b. el-Hâc Yunus ve Kemal Çeribaşı b. Üveys nâm kimesneler

Rumeli 21_ sicil.indd 188 31.05.2011 19:08:23

meclis-i şer‘-i şerîfde hâzırûn olup hâlen mahmiye-i Kostantıniyye zindanında mahbûs olan Musul Alaybeyisi diye ma‘rûf Ali Hân Bey b. Nazar Bey’in nefsine ve hîn-i mütâlebede meclis-i şer‘a ihzârına, kāid-i sultânî mefharü’l-a‘yân Hanifi Çavuş b. Yusuf’un talebiyle kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 23 min Zilka‘de sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Yusuf b. Ömer, Molla Mehmed b. Zeynelabidin, Hüsrev Çavuş b. Abdullah, Muhzırbaşı Hasan Ağa, Çukadâr Mustafa Bey

200 [45a-2] Ayşe Hatun bt. Yusuf’un alacağını tahsil için Ahmed b. Ali’ye vekâlet vermesi

Mahrûsa-i Üsküdar mahallâtından Hâcce Hâtun mahallesinde sâkine işbu sâhibetü’l-kitâb Ayşe Hâtun bt. Yusuf meclis-i şer‘-i şerîfe hâzıra olup işbu râfi‘ü’l-kitâb Mevlânâ Ahmed b. Ali el-müsta‘id mahzarında takrîr-i kelâm edip vilâyet-i Rumeli muzâfâtından Kratova nâm kasabada sâkin Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mustafa Çavuş b. Abdullah nâm kimesne zimmetinde cihet-i karzdan yirmi bin akçe hakkım olup hâlâ meblağ-ı mezkûru merkūm Mustafa Çavuş yedinden kabza ve bana îsâle ve inde’l-hâce muhâsama ve murâfa‘a-i şer‘a ve sâir kabz ve îsâl tevakkuf etdiği cemî‘-i umûra Mevlânâ mezbûr Ahmed’i kendi kıbelimden vekîl nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde mezbûr Ahmed dahi vekâlet-i merkūmeyi bi’l-muvâcehe kabûl ve mûcebini mültezim oldum deyüp mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 23 min Zilka‘de sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Muharrem Çelebi b. Ebi’l-kasım, Mustafa Bey b. Mehmed el-bevvâb, Hasan Çavuş b. Abdullah, Eyüb Efendi b. Ahmed el-müderris.

201 [45a-3] Honaz kasabasından Abdullah Çelebi ve kardeşi Lütfullah’ın babalarını öldürdükleri için şikâyetçi oldukları Hüseyin Çavuş b. Hüdaverdi, kardeşi İbrahim ve Yusuf b. Bulamaç’ın halka zulmettiklerinin tesbiti

Vilâyet-i Anadolu’da Honaz nâm kasaba ahâlîsinden işbu râfi‘u’l-kitâb Mevlânâ Abdullah Çelebi b. el-Hâc Ferhad el-müderris ve karındaşı Lütfullah nâm kimesneler Dîvân-ı refî‘ü’l-bünyâna kasaba-i mezbûre ahâlîsinden Hüseyin Çavuş b. Hüdâverdi ve karındaşı İbrahim nâm kadı ve Yusuf b. Bulamaç nâm kimesneleri ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem kasaba-i mezbûrede gece ile babam mezbûr el-Hâc Ferhad ile ziyâfetten eve gelirken mezbûrûn Hüseyin Çavuş ve İbrahim kadı ve Yusuf birkaç nefer yoldaşlarıyla

Rumeli 21_ sicil.indd 189 31.05.2011 19:08:23

yolumuz basıp babamı âlet-i harble zulmen katl edip beni dahi katl etmek istediklerinde ben firâr etmekle ellerinden güçle halâs oldum, mezbûrlar bize ziyâde hayf u zulm eylemişlerdir ve bundan mâ'adâ dâimâ şer' ve fesâdlarından ahâlî-i vilâyet dahi âciz olmuşlardır. Hâlâ hasb-i hâlleri hakîkat-i hâle vâkıf bîgaraz ahâlî-i vilâyetden suâl olunsun deyû mezbûrların zulm ve te'addîlerin müştemil arzlar ve mahzar ibrâz edip suâl olundukda hakîkat-i hâle vâkıf bîgaraz Müslimînden Mevlânâ Ahmed Efendi b. Celal el-kadı ve Veli Efendi b. Hüseyin el-kadı ve Mehmed Efendi b. Ahmed el-kadı ve es-Seyyid Bilal Efendi b. es-Seyyid Sinan el-kadı ve Ömer Efendi b. Mustafa el-kadı ve Mehmed Efendi b. İlmelik? el-kadı ve Ahmed Efendi el-kadı ve Yakub Efendi el-müderris ve Abdullah Efendi b. el-Hâc Murad el-mülâzım ve Muslihiddin b. el-Hâc Yardım el-mülâzım ve sâirleri bi'l-muvâcehe hâzırûn olup fi'l-vâki' mezbûrların evlerinde mahbesleri olup nice fukarâyı bi gayrı hakkın habs edip nicesine beş altı bahâsına at ve katır ve deve ve sâir esbâbların satıp ve nicesinden diğer bahâsının rub' ve humusu mikdârına at ve katır ve sâir esbâbların alıp hilâf-ı şer'-i şerîf nice vaz'ları zâhir ve bâhir ve zulm ve te'addîleri mukarrer ve vâki'dir. Ale'l-husûs mezbûr Yusuf kuttâ'-ı tarîkden olmağla meşhûrdur ve bu arzlar ve mahzarda mezkûr olan husûs hak ve vâki'dir, gayra zararları müte'addiddir deyû alâ tarîki'ş-şehâde ihbâr etdiklerinde mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 23 min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Muharrem Efendi b. Hoca Maruf el-müderris, Sunullah Efendi b. İlmelik? el-kadı, Mahmud Efendi el-kadı, Şaban Çelebi b. İskender, Hasan Çelebi b. Pîr Ahmed, Molla Hüsam b. Bilal.

202 [45b-1, Arapça] Hüseyin b. Emet b. Çalabvermiş'in, muhallefâtına el konulan Mustafa Bey b. Emet b. Çalabvermiş'in kardeşi ve vârisi olduğu

Udûlden bevvâb-ı sultânî Konevî İsmail Bey b. Abdullah ve bevvâb-ı sultânî Mustafa Bey b. Abdullah nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'l-müte'âlî- hâzırân olup, emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, Konya'da doğup sâkin olduğu mahmiye-i merkûme mahallâtından Kovacı Dede mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm Mustafa Bey b. Emet b. Çalabvermiş'in muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olan kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb Hüseyin b. Emet b. Çalabvermiş el-Konevî'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezbûr Hüseyin,

Rumeli 21_ sicil.indd 190 31.05.2011 19:08:23

müteveffâ-i mezbûr Mustafa Bey'in ana-baba bir kardeşi ve usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Babaları merkūm Emet, dedeleri mersûm Çalabvermiş'dir. Verâseti ona ve Emine Hâtun nâm zevcesine münhasırdır. İkisinden başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın medîne-i Konya kadısı mefharü'l-kuzât Mevlâna İbrahim Efendi b. Mustafa'dan sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kādî-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Sevindik b. Mustafa ve Hızır b. Abdülbâkī'nin şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de't-ta'dîli'ş-şer'î ve't-tezkiyeti'ş-şer'iyye inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrîn min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Hamza Çavuş b. Süleyman, Veli b. Durmuş, Mehmed b. Abdullah

203 [45b-2, Arapça] Fethullah Çelebi ve Cafer Çelebi'nin, değirmenlerini Fudayl Efendi Vakfı'na istiğlâl yoluyla sattıkları

Mehâdîmü'l-kirâm Fethullah Çelebi ve Cafer Çelebi ibney merhûm-i mebrûr Mustafa Efendi meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, âtiyyü'z-zikr değirmenlerini, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûm-i mebrûr Fudayl Efendi Vakfı'na mütevellî olan hâmilü'l-kitâb Muharrem Çelebi b. Ebülkasım'a bey' ettiklerini ikrâr ve i'tirâf ettiler. Mütevellî-i merkūm da vakf-ı mezbûr mâlıyla ve istiğlâl maksadıyla, bâyi'ayn-i mezbûreynin sâhibi ve mâliki oldukları, vilâyet-i Anadolu-i ma'mûredeki Amasya kazâsı nâhiyelerinden …? nâhiyesi tevâbi'inden Başeyirmeni? ve Çevik? karyeleri arasında kâin, karye-i Başeyirmeni'den çıkan derede dönen, ahâlî arasındaki şöhretinden sebeb tahdîd ve ta'yînden müstağnî bulunan değirmenleri râyicü'l-vakt on bir bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Bâyi'ayn-ı mezkûreynin değirmenleri icâreye almak istemeleri üzerine, mütevellî-i merkūm, zeyilde mezkûr ayın gurresinden bir sene tamâmına iki bin yüz akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi. Vâki' ikrâr, mütevellî-i mezkûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Şevvâl sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Çiçekli Mehmed el-İskilibî, Mevlâna Edhem Efendi el-kādî, Halil Efendi el-müste'id, Sofu Ahmed Bey, Feridun Bey, Hacı Çelebi el-kādî, Mevlâna Hasan Çelebi b. Murad Efendi, Mevlâna Mehmed b. el-Hâc Mehmed

Rumeli 21_ sicil.indd 191 31.05.2011 19:08:23

204 [45b-3, Arapça] Veli b. el-Hâc Abdullah'ın ödünçten Mehmed b. Abdullah'a borcu olduğu

Veli b. el-Hâc Abdullah, Rize kasabası ahâlîsinden Mehmed b. Abdullah mahzarında meclis-i şer'de hâzır olup, üzerinde ve zimmetinde karz-ı hasen cihetinden mezbûr Mehmed'e tâmmü'l-vezn, sahîhü'l-ayâr iki yüz fıddî kuruş deyni olduğunu ikrâr etti. Mukarrun leh el-mezbûr, mukırr-ı mezbûru bi'l-muvâcehe tasdîk etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 13 min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman b. Mahmud, Kasım b. Abdullah, Abdülganî b. Nezir, Mustafa b. Abdullah

205 [45b-4, Arapça] Veli b. el-Hâc Abdullah'ın ödünçten Frankol v. Lazariye borcu olduğu

Mezbûr Veli, üzerinde ve zimmetinde, kasaba-i merkūmeden Frankol v. Lazari nâm zimmîye karz-ı şer'î cihetinden yüz kuruş deyni olduğunu ikrâr etti. Vâki' ikrâr, zimmî-i mezkûr tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

206 [46a-1] Tophane-i âmire mustahfızı Midillili Ali Reis b. Abdülkadir'in vakfiyesi

Ammâ ba'd, bâ'is-i tahrîr-i kitâb-ı müşgîn-nikāb-ı anberîn-erkām ve dâ'î-i tastîr-i hitâb-ı sıhhat-nisâb-ı savâb-irtisâm budur ki, erbâb-ı ukūl-ı selîm ve ashâb-ı tıbâ'-ı müstakīme katında çün dâr-ı dünyânın adem-i sebâtı sâbit ve vâzıh ve vücûd-ı eşyânın şettâtı mütehakkık ve lâyıh olup bahârı hazânla heminân sûru ziyânla hem-zebân dirheminin sonu hemm ve dinarının sonu nâr ve her zî-hayâtın vefâtı mukadder ve her zî-vücûdun vatı mukarrerdir. Metâ' ve mâlı ma'raz-ı zevâlde ve menâfi' vü menâli mehazz-i intikālde ve evzâ' vü ahvâli tezelzülde ve câh ü celâli tehavvüldedir. Lâ cerem tevfîk-i Rabbânî refîki olan sa'îd-i âkil ve inâyet-i rahmânî hâdî-i tarîki olan reşîd-i gayr-ı gāfil bi kaderi'l-kudre emti'a-i fâniye-i dünyeviyesini vesîle-i bâkiye-i uhreviyye ve bi vus'i't-tâka bu dâr-ı âriyede ebniye-i sadakāt-ı câriyesini cennet-i âliyede vâsıta-i kusûr-ı bî-kusûr-ı sâmiye edip dâimâ icrâ-i sadakāta kıyâm ve hemîşe îkā-i hasenâta ikdâm eder ve îsâr-ı bezl-i mâl ve iksâr-ı savâlih-i a'mâlde cehd-i belîğ ve cidd-i bî-dirîğ ile selef-i sâlihîn ve halef-i nâsihîn tarîkine gider, tâ ki nefs-i insânî bu mesken-i fenâ ve mevtin-i inâya vedâ' etdikden sonra ameli munkatı'

Rumeli 21_ sicil.indd 192 31.05.2011 19:08:23

ve ibâdeti mürtefi‘ olmaya, nitekim hazret-i risâlet-penâh-ı habîb-i İlâh -sallallâhu aleyhi ve sellem- buyurmuşdur ki, “izâ mâte ibnü âdem inkata‘a amelühû illâ an selâsin ilmin yüntefe‘u bihî ve veledin sâlihun yed‘û lehû ve sadakātin câriyetin beyne yedeyhi” şöyle ki, bu atiyye-i aliyye-i Rahmâniyyenin mazharı ve bu ârife-i seniyye-i subhâniyenin masdarı olan menba‘-ı mehâsin-i lütf u kerem ve ma‘den-i merâzî-i hilm u şiyem mübdi‘-i mebânî-i hayrât ve mebde’-i mecârî-yi meberrât Tophâne-i âmire mustahfızlarından Midillili Ali Reis b. Abdülkādir -zâdellâhu te‘âlâ tevfîkahû ve ce‘ale’t-takvâ zâdehû ve refîkahû ve tekabbele bi kabûli hasenin hayrâtihî ve dâ‘afe alâ nehci ahsenin hasenâtihî- vaktâ ki intihâz-ı fırsatı ganîmet bilip iddihâr-ı zevâde-i âhirete azîmet kılıp müte‘addid mecârî-i hayrâtı binâ ve müteceddid mebânî-i meberrâtı inşâ edip “men benâ lillâhi mesciden benallâhu lehû beyten fi’l-cenneti” hadîs-i şerîfinin netîce-i seniyyesine tâlib ve râgıb oldıysa, meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmihu’l-imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsihu’l-evtâda alâ vâzı‘ihi efdalü salavâti’r-rahmân bi adedi mâ tehayyeze fi’l-mekân hâzır olup şöyle ikrâr-ı sahîh-i şer‘î ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î kıldı ki, kazâ-i Yoros’a tâbi‘ Kavak nâm karyede vâki‘ cevânib-i erba‘ası tarîk-i âmla mahdûd yılda dört akçe mukāta‘alı arsa-i ma‘rûfe ve rahbe-i meşhûrede mümtesilen bi kavli’l-meliki’l-kādir “innemâ ya‘müru mesâcidallâhi men âmene billâhi ve’l-yevmi’l-âhiri” hasbeten lillâhi te‘âlâ ve haseneten li-rûhi resûlihi’l-mu‘allâ bir câmi‘-i şerîf-i refî‘ü’l-bünyân ve ma‘bed-i latîf-i menî‘ü’l-erkân mü’essesün ale’t-takvâ binâ ve inşâ edip ve yine câmi‘-i şerîf kurbunda yılda dört akçe mukāta‘alı arsa-i hâliyede bir maslak ve bir kuyu ihdâs edip ebniye-i mezkûreyi ikāmet-i salât eden âmme-i mü’minîn ve mü’minât ve kâffe-i Müslimîn ve Müslimât için vakf ve habs edip ve tarâ’ıkını ifrâz ve mümtâz eyleyip teslîmi lâzım olanlara teslîm eyledim ki, izn-i âmla câmi‘-i mezkûrda de’b-i mu‘tâd üzre bi’l-ezân ve’l-ikāme ferâdî ve cemâ‘atle evkāt-ı hamse ve salât-ı cum‘a ve a‘yâd ve terâvîh ve sâir sünen ve nevâfil edâ oluna, ba‘de zâlik câmi‘-i mezkûrun mesâlihi ve mürtezikasının vezâyifi ve sâir masârıf ve mühimmâtıyçün silk-i mülkümde münderic ve munharit ve sımt-ı zabtımda münselik ve munzabıt olan cümle emlâkimden karye-i mezbûrede vâki‘ yılda beş akçe mukāta‘alı arsada binâ olunmuş cevânib-i erba‘ası Ali Bâli mülkü [**46b**] ve Şah Hûbân mülkü ve tarîk-i âmla mahdûd bir beyt-i ulvî ve zılle ve tahtında bir ahır ve fırın ve kenîf ve bir beyt-i süflâ ve bir kenîf ve bi’r-i mâ ve muhavvatayı müştemil olan menzilimi, câmi‘-i mezkûrda her kim imâm olursa ana vakf eyledim ki, imâm-ı merkūm menzil-i mezbûrda sâkin olup mukābele-i süknâda her gün vakt-i işrâkda bir cüz’-i şerîf tilâvet edip sevâbını rûhuma hibe eyleye ve yine karye-i mezbûrede vâki‘ yılda üç akçe mukāta‘alı etrâf-ı erba‘ası Rıdvan Hâtun bt. Hacı mülkü ve Dîvâne Mustafa mülkü ve tarîk-i âmla mahdûd olan arsada binâ olunmuş mülk menzilimi dahi câmi‘-i mezbûrun mü’ezzinine vakf eyledim ki, her

Rumeli 21_ sicil.indd 193 31.05.2011 19:08:23

kim mü'ezzin olursa sâkin olup ve hizmetinde kāim olup evkāt-ı hamsede câmi'-i mesfûrun ezân ve ikāmetine müdâvemet eyleye ve yine karye-i mezbûrede vâki' yılda dört akçe mukāta'alı tarafeyni Musli Çelebi mülkü ve tarafeyni vâdi ve tarîk-i âmla mahdûd olan arsada binâ olunmuş bir habbâz fırınını ve at değirmenini ve hâric-i mahmiye-i Galata'da kasaba-i Kasımpaşa'da vâki' yılda beş akçe mukāta'alı iki cânibi Mehmed Çelebi b. el-Hâc Ali mülkü ve tarafeyni tarîk-i âm ve hâs ile mahdûd olan arsada binâ olunmuş bir fırınla at değirmenini müştemil musakkafı ve yine mahmiye-i mezbûrede Karaköy kapısından hâric yılda kırk akçe mukāta'alı bir cânibi Tahire Hâtun Vakfı ve bir tarafı tarîk-i âm ve bir cânibi nevbethâne kullesi ve taraf-ı âharı cidâr-ı hisâr ile mahdûd olan arsada binâ olunmuş iki bâb dükkânımı ve yine mahall-i mezbûrda vâki' yılda otuz akçe mukāta'alı bir cânibi Ayasofya Vakfı ve bir cânibi tarîk-i âm ve bir cânibi kulle-i nevbethâne ve cânib-i âharı cidâr-ı hisâr ile mahdûd olan arsada binâ olunmuş birbirine muttasıl iki bâb dükkânımı ve yine mahmiye-i mezbûre hisârı hâricinde Balıkpazarı'nda vâki' yılda altmış akçe mukāta'alı bir cânibi el-Hâc İbrahim mülkü ve bir cânibi tarîk-i âm ile mahdûd olan arzda binâ olunmuş bir bâb dükkânımı ve yine Kürkçükapısı dâhilinde Câmi'-i Atîk mahallesinde vâki' yılda yirmi beş akçe mukāta'alı arz üzerine binâ olunan üç bâb fevkānî odaları ve bir mahzeni müştemil olup cevânib-i erba'ası Yelkenci Mustafa Vakfı ve Ayasofya Vakfı ve el-Hâc Kasım Vakfı ile ve tarîk-i âmla mahdûd mülk menzilimi ve mahmiye-i mezbûre hisârı ebvâbından hâric-i Azabkapısı'nda vâki' yılda yirmi beş akçe mukāta'alı bir cânibi Çerâğî Reis Vakfı ve Hâce Hâtun mülkü ile ve cânibeyni deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd olan pereme yerinde binâ olunan mülkümü ve yine hâric-i bâb-ı mezbûrda cevânibi Veli Reis ve İbrahim Reis yerleri ve deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd yılda yirmi beş akçe mukāta'alı pereme yerinde binâ olunmuş mülkümü ve mahall-i mezbûrda vâki' bir cânibi Şehsuvar Reis yeri ve Murad Reis yeri ve deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd yılda yirmi beş akçe mukāta'alı pereme yerinde vâki' mülkümü ve yine mahall-i merkūmda bir cânibi Mehmed b. Selim yeri ve Ahmed yeri ve deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd yılda yirmi beş akçe mukāta'alı pereme yerinde binâ olunmuş mülkümü ve yine mevzi'-i mezbûrda bir cânibi Zâhide Hâtun mülkü ve Kara Musli Reis yeri ve deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd yılda yirmi akçe mukāta'alı pereme yerinde binâ olunmuş mülkümü ve yine mevzi'-i mezbûrda cevânibi Murad Reis yeri ve Şücâ' Reis yeri ve deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd yılda yirmi akçe mukāta'alı pereme yerinde vâki' mülkümü ve yine mevzi'-i mezbûrda cevânibi Hamza Reis yeri ve Cuma Reis yeri ve deryâ ve tarîk-i âmla mahdûd yılda yirmi beş akçe mukāta'alı pereme yerinde binâ olunmuş mülkümü ve mahmiye-i mezbûrede Câmi'-i Atîk mahallesinde vâki' ulven [**47a**] ve süflen iki beyti ve mahzeni ve bi'r-i mâ ve muhavvatayı müştemil

Rumeli 21_ sicil.indd 194 31.05.2011 19:08:23

cevânibi Hacı Hüseyin kızı Emine Hâtun mülkü ve Kasım Paşa Vakfı ve tarîk-i âmla mahdûd olan mülk menzilimi ve yine mahmiye-i mezbûrede Bereketoğlu mahallesinde bir tarafı Abdülhamid Efendi Vakfı'na ve bir tarafı zevce-i râhib mülküne ve tarafeyni tarîk-i âmla mahdûd bir beyt-i süflâ ve birbiri üzerinde dört beyt-i ulvî ve zılle ve kenîf ve muhavvatayı hâvî mülk menzilimi, bu cümle zikr olunan emlâkimi cemî'-i tevâbi'i ve kâffe-i tarâ'ıkı ve menâfi'i ile asl-ı mâl ve etyab-ı menâlimden ifrâz ve temyîz edip zikr olunan câmi'-i şerîfin mesâlihi ve mürtezikasının vezâifi için vakf ve habs eyledim ve bundan mâ'adâ beş kıt'a mesâhif-i şerîfe ve bir hatm-i eczâ-i Kur'ân-ı azîm li-vechillâhi'l-aliyyi'l-kerîm tilâvet-i furkān-ı kadîm için vakf edip câmi'-i mezbûrda vaz' eyledim ve Azabkapısı ile Kürkçükapısı beyninde vâki' Ali Dede Zâviyesi kurbunda binâ eylediğim bi'r-i mâ'ı hulûs-ı niyet ve safâ'-i taviyyet ile alâ vechi't-te'bîd vakf ve tahlîd edip şöyle şart eyledim ki, zikr olunan akārât-ı mevkūfe imâm ve mü'ezzine vakf ve şart olunan menâzilden gayrı akār ve musakkafât cümlesi alâ vechi'lhelâl ücret-i mu'tâde ile îcâr ve istiğlâl olunup alâ nehci'l-mübâh cem' olunan mahsûlât-ı icâreden mütevellî-i vakfa cihet-i tevliyet yevmî beş akçe vazîfe verile ve mütevellî-i vakf olan salâh ve diyânetle ma'rûf ve imâmet ve istikāmetle mevsûf tevliyet zabtına kādir olan ve vakf-ı mezbûrun kâtibine yevmî iki akçe vazîfe verile ve kâtib olan kimesne sâlih ve ilm-i hesâbda mâhir ve defter kitâbetine kādir salâh ve diyânet ve sedâd ve istikāmet ile mesâlih-i vakfı görmekde mecd u sâ'î ola, vakf-ı mezbûrun câbîsine dahi yevmî iki akçe verile ve câbî dahi müstakīm ve mütedeyyin hukūk-ı nâsa tama'dan ârî ve mahsûl-ı vakfı cem' ve tahsîlde gereği gibi mecd u sâ'î ola ve câmi'-i mezkûrda her kim imâm olursa hitâbeti dahi ana meşrûta olup, cihet-i imâmet yevmî üç akçe ve vazîfe-i hitâbet yevmî iki akçe ola ve imâm olan kimesne erkân-ı salâtı âlim ve tilâvet-i Kur'ân-ı azîme kādir salâh ve diyânet ile mütehallî ibâdete müdâvim ve hizmetinde kāim ola ve her yevm-i Cum'a'da kable salâti'l-cum'a yevmî bir akçe ile bir devr-hânlık imâma meşrûta ola ve yine imâm-ı mezbûr her gün huzûrunda üç kere sûre-i Fâtiha ve dokuz kere sûre-i İhlâs tilâvet edip ve habîb-i ekrem -sallallâhu aleyhi ve sellem- hazretine otuz kere salavât edip bu cümlenin sevâbını el-Hâc İbrahim ve Gaybi Reis ve Kara Receb rûhlarına ihdâ' edip mukābelesinde yevmî üç akçe verile ve yine imâm-ı mezbûr her gün câmi'-i merkūmda vaz' etdiğim eczâ-i şerîfeden vakt-i subhda rızâ'en lillâhi te'âlâ ve haseneten li-rûhi'l-resûli'l-mu'allâ bir cüz'-i şerîf tilâvet edip ol mukābelede yevmî iki akçe verile ve yine imâm-ı merkūm her gün ba'de salâti's-subh bir kere sûre-i Yâsîn tilâvet edip ve ba'de salâti'z-zuhr vâkıf ve evlâdı ervâhiçin sûre-i Tebâreke tilâvet edip ve ba'de salâti'l-asr bir kere sûre-i Âmme tilâvet edip ve ba'de salâti'l-işâ' yine sûre-i Tebâreke kırâ'at edip mukābelesinde yevmî üç akçeye mutasarrıf ola ve yine câmi'-i mezbûrda evkāt-ı ezâna vâkıf ve âdâb ve erkânını ârif

Rumeli 21_ sicil.indd 195 31.05.2011 19:08:23

hizmet-i ezâna kādir imâm mevcûd olmadıkça kāimmakām-ı imâm olmağa lâyık bir sâlih ve dindâr hoş-elhân kimesne mü'ezzin olup vakt-i ezânda evkāt-ı hamse için ezân okuyup ikāmet ile mukābelesinde yevmî iki akçe vazîfe verile ve yevmî bir akçe ile câmi'-i mezbûrun kayyumluğu dahi mü'ezzine meşrûta ola ve zikr olunan beş mushafın birisi kürside dura, müez[zin] olan kimesne her gün vakt-i zuhrda ol mushaf-ı şerîfin vechinden bir aşr tilâvet edip ba'dehû bakiyye-i aşrı [**47b**] tamâmına akrân edip sevâbını vâkıf ve evlâdı ervâhına hibe eyleyip yevmî iki akçe vazîfe verile ve mü'ezzin-i mesfûr her gün vakt-i subhda imâm ile ma'an zikr olunan eczâ-i şerîfeden bir cüz'-i şerîf tilâvet edip yevmî iki akçe vazîfe verile ve yevmî bir akçe ile devr-hânlık dahi mü'ezzine meşrûta ola ve zikr olunan beş Mushaf-ı şerîf ve bir hatm-i eczâ-i şerîfe aslâ câmi'-i şerîfden taşra çıkarılmaya, câmi' içinde zabt ve hıfz oluna ve yine mü'ezzin-i merkūm yevmî üç akçe ile her gün huzûrunda üç kere sûre-i Fâtiha ve dokuz kere sûre-i İhlâs ve otuz kere rûh-ı resûle salavât verip sevâbını el-Hâc İbrahim ve Mehmed Çelebi ve el-Hâc Receb rûhlarına hibe eyleye ve dahi şart eyledim ki, her kim ki hâssa bostancıbaşı olursa zikr olunan evkāfımın üzerine nâzır olup mütevellî umûr-ı evkāfa te'âtî etmek istedikde ma'rifet-i nâzır ile mübâşeret eyleye ve sene başında mahmiye-i Galata kadısı ma'rifet-i nâzır ile vakf-ı mezbûrun muhâsebesin görüp harc-ı muhâsebe iki yüz akçe verile ziyâde almaya ve nezâret mukābelesinde imâm ve mü'ezzinin vakt-i subhda tilâvet eyledikleri iki cüz'-i şerîfin sevâbı nâzırın ola ve câmi'-i mezbûrun her sene çerâğlarına yüz yirmi akçe yağ mumu alına ve dahi yılda iki kıt'a şem'-i asel alına, her kıt'ası üçer vakıyye olan, Berât gecelerinde ve Ramazan gecelerinde îkād oluna ve yine leyâlî-i Ramazan'da câmi'in minâresinde on iki aded kandil yanıp on beş vakıyye revgan-ı zeyt sarf oluna ve şehr-i mezbûrda kandil yakana altmış akçe verile ve câmi'-i merkūmun hasırı eskiyip yâhûd sirkat olursa rey'-i vakfdan tecdîd oluna ve Azabkapısı'nda zikri sebk eden kuyunun dahi koğası ve reseni ve aydınlanması ve sâir masârıfı lâzım geldikde rey'-i vakfdan sarf oluna ve Kapı kurbunda olan maslak için ücret-i sakā ayda yüz akçe verile ve câmi'-i mezkûrun havâlîsi ki arz-ı hâliyeden kimesne binâ ihdâs eylemeye ve câmi'in kapısı yanında olan maslakın ve kapının dahi ihtiyâcı oldukda levâzımı rey'-i vakfdan sarf oluna ve Yoros karşısında ve Kıssahân bağçesi kurbunda yapdığım yollar ve kaldırım ta'mîr ve termîm olmak lâzım geldikde rey'-i vakfdan ta'mîr ve termîm oluna ve yine mahmiye-i Galata'da Ali Çelebi mahallesinde vâki' bir cânibi cidâr-ı hisâr ve bir cânibi Ayşe Hâtun mülkü ve tarafeyni tarîk-i âm ve hâs ile mahdûd olup üç beyt-i süflâ ve beş beyt-i ulvî ve bi'r-i mâ ve mahzen ve kenîf ve zât-ı eşcâr-ı müsmire muhavvatayı müştemil olan mülk menzilimi vakf edip evvelâ süknâsını mâdâme ki kayd-ı hayâtla mukayyidin kendi nefsime şart eyledim ve benden sonra evlâdıma ve evlâd-ı evlâdıma neslen ba'de neslin

Rumeli 21_ sicil.indd 196 31.05.2011 19:08:23

munkarız oluncaya dek anlara şart eyledim, ba'de inkırâzi'l-evlâd hanım[ım] Sakine bt. Ahmed mâdâme ki zevc-i âhara varmaya ana şart eyledim ki, menzil-i merkūmda sâkine olup rey'-i vakfdan yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıfa ola ve zevc-i âhara varırsa ihrâc olunup vazîfesi dahi verilmeye ve mezbûreden sonra menzil-i mezbûr istiğlâl olunup mahsûlü meremmetinden fazla kalırsa Medîne-i Münevvere fukarâsına sarf oluna ve sâir mahsûlâtın masârıfından zevâ'idi kalırsa nâzır-ı vakf ma'rifetiyle bezzâzistânda hıfz olunup lâzım gelirse vakfın musakkafâtı tecdîd ve ta'mîr oluna ve ta'mîr ve termîmden bâkī kalan ile münâsib yerde akār alınıp vakfa ilhâk oluna ve dahi şart eyledim ki, zikr olunan vakfın tevliyeti ve cemî'-i tasarrufât-ı şer'iyyesi kayd-ı hayâtda olduğumca kendi elimde ola ve benden sonra tevliyet-i mesfûre âhardan ma'rifet-i nâzır ve re'y-i hâkim ile tevliyete kādir ve müstehık kimesneye tevcîh oluna ve karye-i mezbûre ahâlîsi ve câmi'-i şerîfin cümle mürtezikası ve utekāmdan olanlar cemî'an vakf-ı mezbûrun üzerine nâzır olup benden sonra mütevellî-i vakf olanın her sene başında muhâsebesin bile gördüreler ve mürûr-ı eyyâmla ahvâl-i âlem mütebeddil ve etvârı mütehavvil olup mahsûlât-ı evkāf-ı mezbûreyi masârıf-ı mu'ayyene-i mezkûresine sarf mümkün olmazsa cümle mahsûlât fukarâ-i Medîne-i Münevvere'ye sarf oluna deyû şerâ'it-i muharrere ve zevâbıt-ı mukarrere kıldığın vâkıf-ı mezkûr cezâhullâhu bi'l-lutfi'l-mevfûr sadr-ı ulemâ'-i a'lâm bedr-i fuzalâ'-i izâm kutb-ı felek-i fazl u irfân merkez-i dâ'ire-i tahkīk u îkān hibr-i nıhrîr u mâhir bahr-i mevvâc-ı zâhir hâkim-i hâsim ü hümâm seyf-i sârim ü samsâm muvakki'-ı kitâb-ı müstetâb mette'ahullâhu (….) ve hüsnü'l-me'âb hazretlerinin huzûr-ı ma'delet-zuhûrlarında minvâl-i mezbûr [**48a**] ve minhâc-ı mastûr üzre vakf-ı mezkûre ale't-tafsîl ikrâr-ı sahîh-i şer'î ile evkāf-ı mezkûreyi li ecli't-te'bîd ve't-tescîl ve bi küllî mâ yetevakkafu aleyhi'l-lüzûm min dakîkin ve celîlin mütevellî nasb eylediği emr-i tevliyetin kendi nefsine şerîk kıldığı el-Hâc Mustafa b. Hüseyin'e teslîm eylediğine i'tirâf-ı sarîh-i mer'î kıldıkda, mütevellî-i merkūm dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve tesellüm ve kabzını ikdâr ve tahkīk eyleyip tarafeynden ikdâr ve tasdîk vâki' oldukdan sonra erkân-ı mebânî-i vakf-ı sâlifü'l-beyânı teşyîd ve te'kîd için vâkıf-ı mezkûr mizmâr-ı sevk-i merâmın-inân-ı beyânı ve zimâm-ı kelâmı semt-i âhara sarf edip mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'sâr ve a'vâm ile vakfa fütûr ve gallâtına kusûr gelmek ihtimâli dûr olmamağın, sultân-ı serîr-i ictihâd sirâc ve mihâcc-ı kâffe-i ibâd-ı muktedâyı kül ve rehnümâ-yı sübül hümâm-ı akdem imâm-ı a'zam hazretleri katında bâb-ı rücû'a sed ve meslek-i istirdâda red yokdur, binâen-aleyh vakf-ı merkūmdan rücû' edip silk-i mülküne ircâ' ve tasarruf-ı mütevellîden men' ve difâ'-ı da'vâ edip mütevellî-i merkūm bi'l-müşâfehe bast-ı cevâb-ı müstetâb edip eğerçi vakf-ı akār hümâm-ı efham ve imâm-ı a'zam katında vech-i meşrûh üzre lüzûmdan ârî ve vücûh-ı tasarrufât-ı mülkiye târîdir, lâkin imâmeyn-i

Rumeli 21_ sicil.indd 197 31.05.2011 19:08:23

hümâmeyn ve bedreyn-i kumkâmeyn katlarında vakf ve habs-i sarîhde lüzûm lâzım ve ubûd ve hulûd emr-i mütehattimdir deyû feshine mâni‘ ve nakzına mu‘ârız ve murâfi‘ olup hâkim-i hâsım-ı mûmâ-ileyh -esbağallâhu te‘âlâ sicâle eltâfihî aleyh- hazretlerinden re’y-i sedîd ve kavl-i resîd üzre tehattüm ve lüzûmuna hükm-i muhkem-i şer‘î ve kazâ-i mübrem-i mer‘îye tâlib ve râgıb oldukda hâkim-i faysal-ı nâfizü’l-ahkâm -mete‘allâhu bi tûli hayâtihi’l-enâm- hazretleri kavl-i imâmeyn-i hümâmeyn ile amel evfak ve evlâ ve îkā-i sevâb ehak ve ahrâ idiğine câzim ve teşyîd-i erkân-ı hayrâta âzim olmağın vakf-ı mezbûrun husûs ve umûmunda sıhhat ve lüzûmuna hükm edip vakfiyet-i vakf-ı mastûr ve sa‘y-ı mebrûr ve meşkûr mücmâ‘un -aleyh müseccel ve habs-ı ma‘mûl ve mükemmel olup min ba‘d nakz ve naksa mecâl muhâl ve fesh ve ibtâl mümteni‘ü’l-ihtimâldir “fe-men beddelehû ba‘de mâ semi‘ahû fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî‘un alîm” ve ecru’l-vâkıfu alallâhi’l-cevâdi’l-hayyi’l-kerîm.

Cerâ zâlik ve hurrire fî evâili Zilka‘deti’l-muntazam fî silki şuhûr sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Abdülkādir Hoca b. Hacı el-mü’ezzin, el-Hâc Mehmed b. Murad el-imâm, Ali b. Hüseyin, Mustafa b. Ahmed, Sefer b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah, Sefer b. Bali, Murad b. Abdullah, Mehmed b. Hacı, Hasan b. Abdullah, Mehmed b. Mustafa, Ahmed b. Zeynelabidin, Bâli Çelebi [b.] Hasan, el-Hâc Resûl b. el-Hâc Abdi, Mehmed b. Hamza, Ahmed b. Hamza, Hüseyin b. el-Hâc Mustafa, Hamza b. Keyvan, Hamza b. Mehmed, Mustafa b. Hüseyin, Sefer b. Mehmed, Mehmed b. Sefer, İsa b. Mehmed, Osman b. Mehmed, Hamid b. Veli, Veli [b.] Osman, Mustafa b. Mehmed, Hüsam b. Hüseyin, Hüseyin b. Durmuş, Mehmed b. Abdullah, Mahmud b. Abdullah, Hüseyin b. Mustafa, Receb b. Ramazan, Mehmed b. Ramazan el-Hisârî ve gayruhüm mine’l-hâzırîn.

207 [48a-1, Arapça] Hasan Bey b. Hamza’nın Rus asıllı câriyesini âzat ettiğinin sabit olması

Udûlden Mustafa Bey b. Ebûbekir, Sâlih b. Karagöz ve Mahmud b. İbrahim nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde hâzırûn olup, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Akbıyık mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm râcil Hasan Bey b. Hamza’nın muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan, Atebe-i aliyye-i hâkāniyyede vâki‘ râcilin-i sultâniye zümresine mahsûs Beytülmâlin emîni mefharü’l-a‘yân Mustafa Bey b. Ahmed mahzarında, Rûsiyyetü’l-asl, uzun boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, sağ yanağında beni bulunan râfi‘a-i hâze’l-kitâb Yasemin bt. Abdullah nâm câriyeden sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i merkūm efendisi Hasan Bey, câriye-i

Rumeli 21_ sicil.indd 198 31.05.2011 19:08:23

memlûkesi olan müdde'iyye-i merkūme Yasemin'i hâl-i hayâtı, kemâl-ı sıhhati ve nefâz-i tasarrufâtında mutlak tedbîr ile tedbîr eyledi. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Zilka'de el-mübâreke sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Abdürrezzak b. Mirza el-İmâm, Cafer Ağa b. Abdullah, Murad Bey b. Abdullah er-râcil, Murad Bey b. Abdullah er-râcil

208 [48b-1, Arapça] Aydın Bey b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Mehmed Ağa b. Ali'ye satıldığı

Bundan akdem sâkin olduğu Edirne kazâsı tevâbi'inden Ulûfeciler karyesinde vefât eden on sekizinci yayalar bölüğünden merhûm râcil Aydın Bey b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râcilin zümresine mahsûs Beytülmâlin emîni mefharü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili, fahrü'l-a'yân Mehmed Ağa b. Ali kıbelinden eşyâ-i âtiyyü'z-zikri iştirâya vekâleti Mehmed Bey b. Ömer el-cündî ve hayyât-ı sultânî Rıdvan b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. el-Hâc Mustafa'ya emânet-i mahkiyyesi hasebiyle bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vekîl-i mezbûr da vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle, müteveffâ-i mesfûrdan beytülmâle intikāl eden, Edirne tevâbi'inden Kapenaz nâm karyede vâki', tahtânî üç beyti, fırını, önlerinde bahçe bulunan ahır ve samanlığı ve avluyu hâvî olan, bir taraftan Hemdem Ağa b. Abdullah mülkü, diğer taraftan Demirci Yani mülkü ve arâzi-i hâliye ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve içinde bulunan on altı re's sığır ve buzağısı ve beynlerinde ma'lûm sâir âlât-ı zirâ'iye ile ve menzil-i mezbûra ilâveten karye-i merkūme sınırında vâki', bir taraftan mezbûr Hemdem Ağa bağı, diğer taraftan Dülger Dimitri tarlası, öteki taraftan ( ) nâm sagīr mülkü ile mahdûd bahçesini kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt otuz bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile ve îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki' ikrâr, müvekkil-i mezbûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 29 min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman b. Nasuh el-İmâm, Ali b. İsa el-İmâm, Mustafa b. Osman, Ali b. Mehmed el-hallâc, Mehmed Bey b. Abdullah el-cündî, Kurd b. Abdullah, Hüseyin b. Abdullah, Behrâm Bey b. Abdullah, Mehmed Bey b. Ömer

Rumeli 21_ sicil.indd 199 31.05.2011 19:08:23

el-cündî, Rıdvan b. Abdullah, Mahmud Bey [b.] Abdullah, Bayezid Subaşı b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Hasan b. Pîrî, Derviş b. Sinan

209 [48b-2, Arapça] Aydın Bey b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Râbia bt. Ali'ye satıldığı

Bundan akdem sâkin olduğu Edirne kazâsı tevâbi'inden Ulûfeciler karyesinde fevt olan on sekizinci yayalar bölüğünden merhûm râcil Aydın Bey b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râcilin zümresine mahsûs Beytülmâlin emîni fahrü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili Râbia bt. Ali nâm hâtun kıbelinden menzili iştirâya vekâleti Mehmed Bey b. Ömer el-cündî ve hayyât-ı sultânî Rıdvan b. Abdullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. el-Hâc Mustafa'ya emânet-i mahkiyyesi hasebiyle bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vekîl-i mezbûr da vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle, müteveffâ-i mesfûrdan beytülmâle intikāl eden, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde vâki', tahtânî iki beyti, üzerinde oda bulunan ahırı, önünde küçük bir oda bulunan su kuyusunu, fırını, helâyı, avluyu ve damlalık ta'bîr edilen yeri hâvî bulunan, bir taraftan Kara Mehmed Ağa b. Ali mülkü, diğer taraftan Kasım b. Ali mülkü, öteki taraftan Hasan b. Pîrî mülkü ile mahdûd olan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt yirmi beş bin iki yüz akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile ve îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki' ikrâr, müvekkil-i mezbûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

210 [49a-1] Saliha Hanım'ın vefat eden babası Ömer Paşa'nın Halep'te Ferhad Çavuş'a yaptırdığı han için harcanan paranın sarfiyat muhasebesini uygun görmesi

Oldur ki, bundan [akdem] Atebe-i aliyyede nişâncı iken vefât eden merhûm ve mağfûrun-leh Ömer Paşa'nın sulbiye kızı ve vârisesi olan kıdvetü'l-muvakkarât usvetü'l-muhadderât Sâliha Hanım tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'î olan Mevlânâ Mehmed Efendi b. İsmail el-müderris meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahrûsa-i Haleb mukāta'acısı olan kıdvetü'l-a'yân Kurd Efendi b. Hamza

Rumeli 21_ sicil.indd 200 31.05.2011 19:08:23

ve Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Ferhad Çavuş b. Abdullah mahzarlarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem merhûm-ı mezbûr hayâtda iken mahrûsa-i Haleb'de bir hân binâ etmek için merkūm Ferhad Çavuş'u binâ emîni nasb edip ve müşârun-ileyh Kurd Efendi'ye dahi mahrûsa-i mezbûrede olan havâssı mahsûlünü voyvodalarından alıp merkūm Ferhad Çavuş'a teslîm edip hân-ı mezbûr ol mahsûl ile binâ olunmasın sipâriş etmiş idi. Hâlâ hân-ı mezbûr binâ olunup lâkin zikr olunan binâya ne mikdâr meblağ harc olunmuşdur, suâl olunup takrîrleri tahrîr olunmasın taleb ederin dedikde, gıbbe'ş-suâl mezbûr Kurd Efendi bi'l-muvâcehe cevâb verip mukaddemâ hân-ı mezbûru binâya mübâşeret etmedin, hânın yerinde olan toprağı nakl için merkūm-ı mezbûrun havâssı mahsûlünden her biri altmış Osmânî hesâbı üzre beş bin flori harc u sarf edip merkūm dahi hayâtda iken muhâsebesin verip ba'dehû binâya mübâşeret olundukdan sonra yine hesâb-ı merkūm üzre on altı bin üç yüz otuz sekiz buçuk altın havâss-ı mezbûre mahsûlünden ve iki bin yedi yüz on dokuz altın kendi mâlımdan merkūm Ferhad Çavuş'a binâ için teslîm edip zikr olunan toprak nakline harc olunan beş bin floriden gayrı binâ-i mezkûra merkūm Ferhad Çavuş yedinden cem'an on dokuz bin elli yedi buçuk altın harc u sarf olunmuşdur dedikde, mesfûr Ferhad Çavuş dahi zikr olunan on dokuz bin elli yedi buçuk altını merkūm Kurd Efendi yedinden bi't-tamâm kabz ve tesellüm edip binâ-i mezkûra cem'an harc u sarf ettiğin ikrâr ve i'tirâf ve merkūm Kurd Efendi'yi kelâm-ı meşrûhunda bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkīk etdikde tarafeynden sâdır olan kelâm vekîl-i mezbûr talebiyle ketb olundu.

Fî 25 Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Kasım Çavuş [b.] Ebîbekir, Ahmed el-cündî, Ahmed Bey [b.] Mahmud ez-za'îm, Osman Bey [b.] Mehmed ez-za'îm, Mustafa Çelebi [b.] Ebîbekir ve gayruhüm.

211 [49a-2, Arapça] Kadı Derviş Efendi b. Şeyh Mehmed'in İskilip'teki evini Fudayl Efendi Vakfı'na istiğlâl yoluyla sattığı

Fahrü'l-kuzât Mevlâna Derviş Efendi b. Şeyh Mehmed, âtiyyü'z-zikr menzilini, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûm-i mebrûr Fudayl Efendi Vakfı'na mütevellî olan hâmilü'l-kitâb Muharrem Çelebi'ye bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mütevellî-i mezkûr da vakf-ı mezbûr mâlıyla ve istiğlâl maksadıyla, mezbûr Derviş Efendi'nin sâhibi ve mâliki olduğu, vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' İskilib kazâsı tevâbi'inden Bağözü karyesinde vâki', bir çatma evi, bir odayı, anbarı, ahır ve avluyu hâvî bulunan, bir taraftan Şeyh Nebi mülkü, diğer taraftan mekteb, öteki taraftan nehir ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt on bir bin beş yüz

Rumeli 21_ sicil.indd 201 31.05.2011 19:08:24

kırk akçe semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Bâyi'-i mezbûrun menzil-i merkūmu icâreye almak istemesi üzerine, vekîl-i mesfûr ba'de't-tahliye ve't-tekābuz zeyilde mezkûr ayın gurresinden bir sene tamâmına şehrî iki yüz akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi. Vâki' ikrâr, mütevellî-i mezbûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike fî evâsıtı Şevvâli'l-mükerrem sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlâna Edhem Efendi el-kādî, Mevlâna el-Hâc Mehmed Çelebi [b.] Mehmed Çelebi el-kādî, Mevlâna Halil el-müste'id, Mevlâna Hasan Çelebi b. Murad Efendi, Mevlâna Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Feridun Bey [b.] Abdullah, Meleş? Mehmed, Kara Fazlı, Çiçekli Mehmed ve gayruhüm

212 [49a-3, Arapça] Câriye diye tutulan Mülâyim bt. Ladin'in aslen hür olduğu

Udûlden Yahya Bey b. Abdullah el-cündî ve Nasuh Bey b. Hüseyin el-cündî nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Cerrâhbaşı mahallesinde sâkine olan zilyed-i münkire Ümmî bt. Osman nâm hâtun kıbelinden husûs-i âtiyyü'l-beyâna vekâleti Osman Bey b. Abdülmennân el-bevvâb ve Haydar b. el-Hâc Ali'nin şehâdetleri ile sâbit olan Aynî bt. Nasuh nâm hâtun mahzarında, orta boylu, iri gözlü, açık kaşlı, buğday tenli, sağ yanağında eser-i cerh bulunan, İslâm ile şereflenmesinden önceki ismi Lube bt. Ladin, müşerref olmasından sonraki ismi Mülâyim bt. Ladin olan câriyeden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'iyye-i mevsûfe-i mezkûre aslen hürdür. Rumeli-i ma'mûrede vâki' Vidin kasabası mahallâtından Balık pazarı mahallesinde sâkine olan Burika nâm zimmiyye bir anneden doğmuştur. Annesi zimmiyye-i mezkûre Burika, babası zimmî-i mezkûr Ladin'dir. Ebeveyni ve kendisi aslâ köle olmamıştır. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hürriyet-i asliyyesine ve hall-i sebîline hükmedildi.

Cerâ zâlike fî 28 min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: [Mah]mud? b. Zekeriya el-İmâm, Kasım b. Abdullah el-müezzin, İlyas b. Abdullah ez-zevvâk, Kurd Kethüdâ b. Abdullah

213 [49b-1, Arapça] Süleyman b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Emine Hatun bt. Abdullah'a satıldığı

Bundan akdem mahmiye-i Galata kazâsı tevâbi'inden Tophâne mahallâtından Tom Tom mahallesinde fevt olan yetmiş altıncı yayalar bölüğünden merhûm

Rumeli 21_ sicil.indd 202 31.05.2011 19:08:24

râcil Süleyman b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râcilin zümresine mahsûs Beytülmâlin emîni mefharü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili emânet-i mahkiyyesi hasebiyle râfi'a-i, hâzihi's-sahîfe-i sahîha Emine Hâtun bt. Abdullah nâm hâtuna bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûre hâtun da kendi mâlıyla ve kendisi için, müteveffâ-i mezbûrun muhallefâtından beytülmâl-i mezkûra intikāl eden, mahalle-i merkūmede vâki' olan, üzerinde iki küçük ev bulunan tahtânî bir beyti, küçük bir selâmlığı, su kuyusunu, helâyı ve avluyu hâvî bulunan, bir taraftan Ahmed Çelebi b. Abdullah mülkü, diğer taraftan Ayşe Hâtun mülkü, öteki taraftan mahalle-i merkūme imâmı için yapılan vakfı, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt on beş bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûzla ve îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki' ikrâr, müşteriyye-i mezkûre tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 26 min Zilka'de sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Abdurrahman b. Nasuh el-İmâm, Ali b. İsa el-İmâm, Mustafa b. Osman, Ali b. Mahmud el-mellâh, Mehmed b. Ömer el-cündî, Mahmud Bey b. Abdullah, Bayezid Subaşı b. Abdullah el-emîn, Hasan b. Abdullah, Behrâm b. Abdullah, Derviş b. Sinan

214 [49b-2, Arapça] Hasan b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden gemideki hissesinin Mehmed b. Abdullah'a satıldığı

Bundan akdem fevt olan ellinci yayalar bölüğünden merhûm râcil Hasan b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râcilin zümresine mahsûs Beytülmâlin emîni mefharü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, müteveffâ-i mezkûrun muhallefâtından beytülmâl-i mezkûra intikāl eden, beynlerinde ma'lûm, uzunluğu on altı zirâ' olan Laz gemisi ta'bîr edilen sefînedeki sümün-i şâyi' hisseyi râyicü'l-vakt dört bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûzla râfi'-i hâze'l-kitâb Mehmed b. Abdullah er-râcil nâm kimesneye bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr Mehmed de hisse-i mezkûreyi kendi mâlıyla ve kendisi için îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. Vâki' ikrâr müşterî-i merkūm tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike fî 3 min Zilhicce sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 203 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: İbrahim b. Abdullah er-râcil, Hasan b. Abdullah er-râcil, Ferhad b. Abdullah er-râcil, Hacı Mustafa b. Hüseyin

215 [49b-3] Hatice bt. Ebü'l-Bakadise'nin Hamza Bey b. Abdullah'taki köle satışı bedelinden olan alacağını tahsil etmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kenîse Câmiʿ kurbunda Fenârî mahallesinde sâkine Hatice bt. Ebi'l-Bakādise nâm hâtun meclis-i şerʿ-i şerîfe hâzıra olup işbu râfiʿü'l-kitâb fahrü'l-akrân Hamza Bey b. Abdullah nâm korucu mahzarında tavʿan ikrâr ve iʿtirâf edip bundan akdem mezkûr Hamza Bey zimmetinde Abazaviyyetü'l-asl Kâmile bt. Abdullah nâm câriye bahâsından on dört bin akçe hakkım olup hâlâ meblağ-ı merkūmu mesfûr Hamza Bey yedinden bi't-tamâm alıp kabz edip meblağ-ı mezbûrdan mezkûr Hamza Bey uhdesinde bir akçe ve bir habbe hakkım bâkī kalmadı dedikde mukırre-i mezkûrenin ikrâr-ı meşrûhunu mesfûr Hamza Bey vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ vakaʿa kayd olundu.

Tahrîren fî 3 min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Abdullah el-imâm, Abdurrahman b. İdris el-mü'ezzin, Mustafa b. İsa, Hasan b. Abdullah, Hüseyin b. Hasan el-imâm, Hasan b. Abdullah, İlyas b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah, Cafer Çelebi b. Pîrî el-mütevellî, İskender b. Abdullah ve gayruhüm.

216 [50a-1] Sultan Mehmed Han Câmi-i Şerif ve İmareti Evkafı mütevellisi Mehmed Efendi b. Abdurrahman'ın vakfiyesi

Hamd-i fâ'ik ve senâ'-i lâyık cümle mevcûdâtı hâlik ve kâffe-i mahlûkâtı râzık olan kādir-i ber-kemâl ve melik-i zü'l-celâl ve sultân-ı lâ-yezâl celle mülkühû ve sultânühû ve âmme birruhû ve ihsânuhû hazretine lâyıkdır ki, netîce-i insânı ebdaʿ-ı uslûbda imlâ ve ahsen-i takvîmde inşâ edip mesâlik-i meʿâşı taʿlîm ve menâhic-i meʿâdı tefhîm eyledi ve dürûd-ı hüceste-vürûd ol hâce-i çâr-sû-yı vücûd gencîne-i metâʿ-ı şerʿ-i mübîn ve hazîne-i cevâhir-i rabbü'l-âlemîn vâsıl-ı kâbe kavseyn maksûd-ı ibdâʿ-ı kevneyn resûl-ı cemʿ-i sakaleyn akreb-i mukarrebîn-i dergâh-ı ilâh sâhib-i sırr-ı lî maʿallâh tûtî-i nevâyı ve mâ yentiku ani'l-hevâ muʿciz-nümâ-yı in hüve illâ vahyün yûhâ müstenid-i mesned-ıstıfâ Ebülkasım Muhammed Mustafa -salavâtullâhi teʿâlâ aleyhi ve selâmuhû-mâdâme'ş-şerʿü'ş-şerîfü nizâmü'l-âlem ve intizâmehû cenâbının rûh-ı münevver ve kabr-i muʿattarlarına sezâdır ki, tafsîl-i sıfât-ı kemâlinin ikmâli muhâl ve tavsîf-i envâr-ı cemâlinin icmâlinden akl-ı küll-i ehl-i kemâl bî-mecâldir ve cümle-i âl-i ferhunde-hâl-i huceste-me'âllerine ve zümre-i ashâb-ı izzet-nisâb-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 204 31.05.2011 19:08:24

iffet-intisâblarına ki usûl-ı hakīkat-nümâ-yı riyâzet ve râyet ve nücûm-ı şerî'at-nümâ-yı semâ-i hidâyetdirler -rıdvânullâhi te'âlâ aleyhim ecma'în- ve ba'd erbâb-ı elbâb ve ashâb-ı hidâyet-iktisâb hâtır-ı hatîrlerine mahfî ve mektûm ve pûşîde ve nâ-ma'lûm değildir ki, bâ'is-i ibdâ'-ı efrâd-ı halâik ve dâ'î-i ihtirâ'-ı zerrât ü dekāyık ibâdât-ı hazret-i hâlikü'l-ibâd ve ma'rifet-i esrâr-ı mebde'-i me'âd birle husûl-ı hayât-ı ebediyye ve vusûl-ı sa'âdet-i sermediyedir ne ân ki, bu mazhar-ı fenâ-masîr ve menzil-i anâ-mesîrde her şeyi bi hasebi'l-istihkāk yâhûd bi tarîki'l-ittifâk leme'ât-ı envâr-ı vücûddan her lem'a-yı bî-karâr ve nefahât-âsâr-ı feyz-i vücûddan bir nefha-i nâ-pâyidâr müşâhede edip sonra mehâvî-i ademde rehin ve fenâ ve feyâfî-i fenâda nâ-bûd-ı nâ-peydâ ola, pes bu dâr-ı gaddâr-ı bî-karârda olan her mâl ve mülk ve metâ'ın bekā ve istimrârı ma'dûm ve bu dâ'ire-i gaddâre-i felek-devvâre-i gayr-ı müstekarru'l-etvâr içinde olan her izz u câhın adem-i istimrârı ma'lûmdur ve efrâd-ı âferîdeden her ferdin emvâli hemvâre-i tebeddül ve tegayyürde ve ehad-ı halkdan her ehadın evzâ'ı hemîşe teceddüd ve tahavvüldedir, selâmetine sakāmet hemtâ ve mülâyemetine melâmet hempâ, ferahı terahına muttasıl, ni'metinden nakmeti gayr-ı munfasıldır, vücûduna adem lâzım, sıhhatine sakam mülâzım, sürûru gurûr-âmîz gurûru şurûr-engîzdir, çün bu minvâl üzre âhır-ı ahvâl ehvâl olmak muhakkak ve me'âl-i mâl u menâl fenâ ve zevâl bulmak musaddakdır, lâ cerem âkil oldur ki, bir sâ'atde gāfil olmayıp hâl-i âfiyetde me'âl-i âkıbeti tefekkür edip bu esâs-ı cihân bî-sebât ve isâs*-ı cihât pür-fevât olduğuna vâkıf ve âhır-ı hayât memât olduğuna ârif olup fi'l-cümle kudret ve bir mikdâr miknet var iken sarf-ı kudret ve bezl-i cehd ve tâkat kılıp, mezra'a-i âhiret olan dünyâda tohum-ı hayrâtı zirâ'at ve birr u hasenâtı hırâset ide tâ ki, takarrub-ı Hakk'a hakīk ve eltâf-ı halâika hâlik olup yevm-i haşrda hey'et-i behiyye üzerine mahsûr ve na'îm-i mukīmde mübtehic ve mesrûr ola bi fazlillâhi subhânehû ve te'âlâ. Bu vakfiye-i sahîha-i şer'iyyenin tâlibi ve hayrât-ı hasenâtın sâhibi zübde-i zümre-i ashâb-ı hayrât ve güzîde-i fırka-i erbâb-ı hasenât fahru erbâbi'l-iclâl ve zahrü ashâbi'l-ikbâl el-ma'rûf bi merâzîyi'ş-şiyem ve mehâsini'l-kerem el-mevsûf bi'l-ahlâki'l-haseneti inde cumhûri'l-ümem bi'l-fi'il Sultân-ı efham ve hâkān-ı a'zam sâhibü'l-fütûhât ve'l-megāzî merhûm ve mağfûrun-leh Sultan Mehmed Hân-ı Gāzi hazretlerinin makarr-ı saltanat-ı hâkānî ve makām-ı hilâfet-i sultânî olan Dârü's-saltanati's-seniyye Kostantıniyyetü'l-mahmiyede vâki' câmi'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkāfına bi'l-fi'il mütevellî olan Mehmed Efendi b. Abdurrahman -efâzallâhu zü'l-minen ihsânehû bi'n-nemati'l-ahsen ve edâme sevâbehû ve cenâbehû ilâ âhiri'z-zamân ve gaferehümâ mâ-zahare minhümâ ve mâ-batane vaktâ ki mecârî-yi ahvâlinde ve mebâdi-yi umûr ve mâlından hazret-i rabb-i izzet azzet kelimetuhû ve cellet kudretühû ve hikmetuhû cenâbından

* "isâs" kelimesinde ilk harf harekelidir.

Rumeli 21_ sicil.indd 205 31.05.2011 19:08:24

kendiye vâsıl olan mevâhib-i celiyye ve atâyâ-yı aliyye hadd u adden bîrûn ve gayr-ı ma'dûd idiğin tefekkür edip ve bu ni'amâ'-i kesîre ve âlâ-yı cezîlenin şükrü müyesser ve mukadder değil idiğin tedebbür kılıp hâlâ zimâm-ı kudret ve ihtiyâr elde iken esb-i himmete suvâr olup me'âd-ı ulvî ve bihişt-i âlî semtine teveccüh edip hayrât ve hasenât ve tâ'ât ve ibâdâtı hasbe'l-makdûr iddihâr eyleye ki [**50b**] anda tedâriki için esbâb ve mühimmât mümkün olmayıp bir ferdden bir ferde meded ve fâ'ide ve bir kimesneden bir kimesneye menfa'at ve âide olmayıp 'küllü emrin bi mâ kesebet rehînetün' mûcebince her kişinin keyfiyet-i hâli a'mâline menût ve ef'âline merbûtdur, şübhe yokdur ki, sadaka ve infâk ale'l-ıtlâk enfa'-ı vesâ'il ve ekmel-i nevâfildir, kemâlu (…?) kā'il "meselüllezîne yünfikûne emvâlehum fî sebîlillâhi ke-meseli habbetin enbetet seb'a senâbile fî küllî sünbületin mi'etü habbetin" ve kāle aleyhi's-selâm "leyse leke min dünyâke illâ mâ ekelte fe-efneyte ev lebiste fe-ebleyte ev tasaddakte fe-ebkayte" ve kāle kā'ilün "yâ gāfilen an dükkâni'l-felek yenhâkellâhu ammâ ağfelek mâ-leke li'l-gayri izâ suntehû ve küllü mâ enfaktehû fe-hüve leke ve envâ'-ı sadakātin ekmelî ve esnâf-ı hasenâtın emselî fevâ'idi ber-devâm avâ'idi bî-hitâm na'îm-i cinân gibi feyzi kesilmez ve rahmet-i rahmân gibi bezl ile eksilmez ve kāle'n-nebiyyü -aleyhi's-selâm- "izâ mâte ibnü âdeme inkata'a amelühû illâ an selâsin sadakātin câriyetin ve veledin sâlihîn yed'û lehû ve ilmin nâfi'in" hadîs-i şerîfinin fehvâ-yı sa'âdet-intimâları muktezâsınca a'mâlinin mededi munkatı' ve mededi müntehî ve mürtefi' olmayıp sadakāt-ı câriye-i dâimü'l-istimrârı sa'âdât-ı uhreviyyelerini mufzî ve siyâdât-ı ukbâlarını muktezî olup sebeb-i zikr-i müstetâb ve bâ'is-i du'â-i müstecâb olacak nesne savbına inâyet-i bârî yarı kılmağın zimâm-ı himmeti cânib-i hayrâta ma'tûf ve inân-ı azîmetlerini semt-i hasenâta masrûf kılıp, hasbeten lillâhi'l-hamîdi'l-mecîd ve haseneten li-rûhi resûlihi'l-kerîmi's-sa'îd cemî' tasarrufâtı nâfiz ve cümle teberru'âtı câ'iz olduğu hâlde sıdk-ı niyet ve hulûs-ı taviyyet ile mâl-ı helâlinden bel asl-ı emvâlinden emvâl-i âti'l-beyânı fî sebîlillâh bezl eyleyip, inne âsârenâ tedüllü aleynâ fenzurû ba'demâ ile'l-âsâri lenâ mûcebince, ba'zı âsâr-ı celîlü'l-mikdâr ihdâs edip, mahmiye-i mesfûrede Tahtakale dimekle ma'rûf mevzi'de el-Hâc Timurtaş mahallesinde sâlifü'z-zikr Sultan Mehmed Hân-ı Gāzi Vakfı'ndan olup mahalle-i mesfûre mescidi ile ve hamam külhanı ile ve tarafeyni vakf-ı mezbûr ile ve tarîk-i âmla mahdûd olup bennâ zirâ'ıyla tûlen on altı ve arzen iki zirâ' arz-ı hâliyeyi her re's-i senede vakf-ı mezbûra altmış akçe mukāta'a vermek şartıyla mütevellîsinden iki bin akçe icâre-i mu'accele ile icâreye alan Ahmed Bey'in arz-ı meşrûhada binâ ve ihdâs eylediği beş bâb dükkânları on yedi bin akçeye iştirâ-yı sahîh-i şer'î ile mülk-i müşterâsı olan mevsûf dükkânları ve yine mahalle-i mezbûrede tarafeyni Ayasofya-i Kebîr Vakfı ile ve Hasan b. Abdullah nâm yeniçeri mülküyle ve tarafeyn-i âhareyni tarîk-i âmla ve umdetü'l-fudelâi'l-fihâm es-Seyyid

Rumeli 21_ sicil.indd 206 31.05.2011 19:08:24

Abdülkādir b. el-merhûm el-mebrûr es-seyyid eş-şehîr bi Saçlı Emirzâde mülkleri ile mahdûd fevkānî ve tahtânî menzilini ki fevkānîsi dört evi ve üç kenîfi ve fevkinde bir odayı ve tahtânîsi bir zîr-i zemîni ve bir ahırı ve su kuyusunu müştemildir, cemî‘-i tevâbi‘ ve levâhıkı ve âmme-i menâfi‘ ve merâfıkı ile hasbeten lillâhi te‘âlâ ve haseneten li-rûhi resûlihi’l-mu‘allâ vakf ve te’bîd ve habs ve tahlîd eyledi tekabbelallâhu te‘âlâ hayrâtihî ve dâ‘afe bi’l-ucûri hasenâtihî ve vâkıf-ı mezbûr şöyle şart eyledi ki, mâdâme ki kendiler bu dâr-ı fenâda bekā müyesser ola dükkânîn-i meşrûha ile menzil-i mezbûrdan hâsıl olan avâ’id ve fevâ’idi keyfe mâ yeşâ’ vakfiyet üzre mutasarrıf olalar ve kendiler bu dâr-ı fenâdan dâr-ı bekāya rıhlet etdiklerinden sonra dükkânîn-i meşrûha ecr-i misli ile icâreye verilip hâsıl olan icâresinden vakt-i fecirde kāmetden mukaddem vâkıf rûhiçin cehr ile üç ihlâs-ı şerîf tilâvet etmek için mahalle-i mezkûre imâmına yevmî bir akçe i‘tâ oluna ve vakt-i işâda kāmetden mukaddem cehrle üç İhlâs-ı şerîf dahi tilâvet itmeğe mü’ezzinine yevmî bir akçe i‘tâ oluna ve mahalle-i mezbûre fukarâsının avârız-ı dîvâniyelerine mu‘âvenet için fukarâ-yı mûmâ-ileyhe yevmî üç akçe i‘tâ oluna ve merkūm beş akçeden fazla icâreden hâsıl olursa mütevellî-i âti’z-zikr cem‘ ve tahsîl edip vakt-i zarûretde hâkimü’ş-şer‘ ma‘rifetiyle meremmâtına sarf eyleye ve şart eyledim ki, menzil-i ma‘hûdun nısfı olan emcâdına ve evlâd-ı evlâdına batnen ba‘de batnin vakf olup ve nısf-ı âharı zevcesi Hatice bt. Abdullah nâm hâtunun ancak nefsine vakf olup zevc-i âhardan olan evlâd-ı evlâdı vakf-ı mezbûra min ba‘d dahl ve ta‘arruzları olmaya ve cânibeynden biri munkarız olup bi hasebi’ş-şer‘ vakfa alâkası olur kimesne kalmazsa ol cânibin hissesi dahi sıhhatde olan cânibin hissesine zam olunup ile’l-inkırâz vakf-ı meşrûhu bi’l-külliye mutasarrıf ola ve cânibeynden bi’l-külliye munkarız oldukdan sonra vâkıf-ı müşârun-ileyh lâ-zâle müşârun-ileyh şart eyledim ki, menzil-i mezbûr yevmî on iki akçe icâreye verilip hâsıl olan icâresinden mahalle-i mesfûre imâmı vakf-ı meşrûha mütevellî olup yevmî bir akçe i‘tâ oluna ve imâm-ı mezbûr vâkıf-ı mebrûr rûhiçin huzûrunda bir cüz’-i şerîf tilâvet edip yevmî iki akçe i‘tâ oluna ve mü’ezzinine dahi kezâlik vâkıf rûhiçin huzûrunda bir cüz’-i şerîf tilâvet etmek mukābelesinde yevmî iki akçe i‘tâ oluna ve mescid-i mezbûr [**51a**] kapısı önünde cemâ‘at-ı Müslimîn başmakların ihrâc etdikleri mevzi‘de yakmak için şem‘-i revgana yevmî bir akçe i‘tâ olunup ve şem‘-i mezkûru evkāt-ı selâsede mevzi‘-i mezkûrda yakan kayyıma dahi bir akçe i‘tâ oluna ve fukarâ-i mesfûre avârızlarına i‘ânet için yevmî iki akçe dahi i‘tâ oluna ve mahalle-i mezbûrede vâki‘ merhûm Ağaççı İskender binâ ve vakf eylediği mu‘allimhânenin hasırına ve eyyâm-ı şitâda ta‘allüm-i Furkān-ı kerîm ve Burhân-ı azîm eden etfâl-i Müslimîn ısınmak için on çeki oduna ve müte‘attışını ıskā’ için su bardaklarına yevmî bir akçe i‘tâ olunup ve yevmî iki akçe dahi vakf-ı meşrûhun meremmet için ahz u cem‘ olunup hîn-i lüzûmda

Rumeli 21_ sicil.indd 207 31.05.2011 19:08:24

meremmetine sarf oluna ve şerh u beyân olunan yevmî on iki akçeden fazla vakfın icâresinden akçe hâsıl olursa, ol hâsıl olan fazla dahi meremmete ta'yîn olunan iki akçeye zam olunup, ba'dehû mütevellî-i vakf ahâlî-i mesfûre ma'rifetleriyle cem' ve tahsîl olunan meblağ-ı meşrûhu rehn-i kavî ve kefîl-i melîsi olan mütedeyyin kimesnelere onu on bir akçe hesâbı üzre istirbâh eyleye ve şart eyledim ki, fevâ'id-i vakf-ı şerîflerin ve kalîl ü kesîr ve nakīr ü kıtmîr dahl ve harcı ahâlî-i mahalle-i mezkûre nezâretleriyle mütevellî-i mezbûr defter edip hâkimü'ş-şer'a her sene muhâsebesini gördüre ve hâsıl olan icâreden nehc-i şer'-i kavîm üzre rakabe ve sedd-i sakabe lâzım olursa âmme-i masârıfa ve kâffe-i vezâife takdîm oluna ve vâkıf-ı mebrûr şöyle şart eyledi ki, kendiler kuvvet-i kudsiye ile mebde'den me'âda intikāl ve berâhîn-i arşiye-i hadsiye ile nâ-sütûde-i nâsûtdan hüviyet-i âlem-i lâhûta cevelân ve irtihâl etdikde, vakf-ı merkūmun vech-i meşrûh üzre muhâsebesini görüp imzâ eden hâkimü'ş-şer'a her sene başında altmış akçe verile ve dahi şart eyledi ki mufassalan zikr olunan vakfın tevliyeti ve sâir umûru bi zimmetihâ ve cemî'-i mesâlihi bi cümletihâ kendi re'ylerine menût ve merbût olup keyfe yahtâr ve yürîd min gayri münâza'in min karîb ev ba'îd tasarruf eyleyip, usûl-ı evkāfdan ve şerâ'it-i meşrûhatü'l-evsâfdan tebdîl ve tağyîr ve taklîl ve teksîr-i keyfiyet-i umûr-ı ahvâli kâ'inen mâ-kâne mimmâ azze ve hâne? kabza-i kudretlerinde olup savlecân izâretleriyle gûy-misâl her ne hâl üzre dilerler ise döndüreler ve fevâ'id-i vakflarını her nice dilerler ise tasarruf eyleyeler ve ba'd tertîb-i hâzihi'l-evkāf ve temhîd-i hâtîki'ş-şerâiti'l-mezkûreti'l-evsâf müşârun-ileyh vâkıf-ı âkıbet-endîş hazretleri kasd etdiler ki, tavk-ı ihsânı gerden-i hamâme devrinde mü'ebbed ve kılâde-i in'âmı seniyye-i arûs-ı cihânda muhalled olup de'âim-i ebniye-i hayrâtı çâr-dîvâr-ı anâsır gibi hemîşe-üstüvâr ve kavâ'im-i birr u hasenâtı sakf-ı çarh-ı dâ'ir gibi ilâ âhiri'd-dehr ber-karâr ola, lâ cerem zikr olunan evkāf şerâ'it-i meşrûhatü'l-evsâf üzerine ihkâm ve tescîl ve ibrâm ve tekmîle azîmet edip kendiler bi'l-asâle meclis-i şer'-i şerîf-i mutahhar ve mahfil-i dîn-i münîf-i ezherde işbu tevkī'i zîver-i sadr-ı kitâb-ı anberîn-nikāb-ı âlî-cenâb efdâl-i meşâhîr-i zamân ekmel-i nahârîr-i devrân şeyhü'l-mille ve kutbü'l-ecille hâmî-i beyzâtü'l-İslâm âyet-i rahmetullâhi te'âlâ ilâ kâffeti'l-enâm ve alâ tefennüni vâsıfihî li-fazlihî müfti'z-zamân ve fîhi mâ-lem yûsafu lâ-zâleti'l-mesâ'ilü'ş-şer'iyyetü ma'kūdeten bi enâmili aklâm ve sudûrü's-sukûki'l-mer'iyyeti muvaşşahaten bi hutûtı ahkâm huzûrunda ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î ile ikrâr ve i'tirâf edip mufassalan bu vesîka-i enîkada şerh u beyân olunan dekâkîn ve menzili şerâ'it-i muharrere ve zavâbıt-ı mukarrere üzerine vakf ve habs ve tesbîl etdiğimden sonra emr-i tescîl için ve tescîl emrinde mühim olur her dakīk ve celîl için mütevellî nasb eylediği fahrü'l-e'imme ( ) ba'de't-tahliyeti'ş-şer'iyye teslîm edip ol dahi tesellüm edip mütevellîler sâir evkāfda tasarruf etdikleri gibi tasarruf

Rumeli 21_ sicil.indd 208 31.05.2011 19:08:24

eyledi deyû ikrâr etdikde mütevellî-i mesfûr dahi tesellüm ve tasarrufuna ikrâr ve i'tirâf edip vâkıf-ı mebrûr ile mütevellî-i mezkûr biri birlerini ikrâr ve i'tirâflarında vicâhen ve şifâhen tasdîk etdiklerinden sonra vâkıf-ı mezbûr cânib-i vifâkdan semt-i şikāka teveccüh edip eyitdi ki mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı şuhûr ve a'vâm ile vakfa fütûr ve gallâtına kusûr gelmek ihtimâli karîbü'l-vukū' olduğu ecilden İmâm-ı a'zam hümâm-ı efham sirâcü'l-mille fahrü'l-e'imme Ebû Hanîfe-i Kûfî -âmelehullâhü bi lütfihi'l-vefî- hazretlerinin mezheb-i şerîfleri üzre evkāf-ı mezbûrenin vakfiyeti lâzım olmamağın evkāf-ı mezbûrenin vakfiyetinden rücû' etdim kemâ-kân silk-i [**51b**] mülküme zam kılmağa tâlibim deyû istirdâd etdikde, mütevellî-i mezbûr emlâk-i mezkûreden yedini ref' edip bana teslîm eylesin deyû da'vâ edicek, mütevellî-i mezbûr cevâb-ı savâb ve hitâb-ı müstetâba müteveccih olup imâmeyn-i hümâmeyn şemseyn-i münîreyn katlarında ba'de't-teslîm ile'l-mütevellî vakf lâzım olur deyicek, müşârun-ileyh hâkim-i hatîr-i hayyiz-i habîr te'emmül-i kesîrden sonra cânib-i mütevellîden rüchân-ı kavî ve burhân-ı celî müşâhede edicek, zikr olunan akārın şerâ'it-i muharrere ve zavâbıt-ı mukarrere üzerine sıhhat-ı vakfiyetine ve lüzûmuna alâ re'yi men yerâhu min uli'l-intibâh hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'î ile hükm ve kazâ edip, cemî'-i evkāf-ı merkūme vech-i ma'lûm ve üslûb-ı mersûm üzerine vakf-ı sahîh lâzım oldu, min ba'd nakz ve naksa mecâl muhâl ve ihlâl u ibtâl mümteni'ü'l-ihtimâldir, fe-men beddelehû ba'de mâ semi'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve men gayyerehû ba'de mâ âlime fe-aleyhi la'netullâhi ve'l-melâ'iketi ve'n-nâsi ecma'în ve ecru'l-vâkıfi ale'l-meliki'l-hakki'l-mübîn innehû yeczi'l-muhsenât ve'l-muhsinîn.

Şuhûdü'l-hâl: ( )

217 [51b-1] İmam Ali Evkafı'na ait yerlere evlâd-ı vâkıftan eski mütevelli Mustafa b. Musa'nın müdahale etmemesi gerektiği

Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûm ve mağfûrun-leh İmâm Ali Evkāfı'na hâlâ mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb Şaban b. Ahmed nâm kimesne sâir mürtezika-i evkāfla meclis-i şer'-i şerîfe vâkıf-ı mezbûrun evlâdından olup sâbıkan evkāf-ı mezkûreye mütevellî olan Mustafa b. Musa nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan esbak mezkûr Mustafa vakf-ı merkūma nice müddet mütevellî olup zamân-ı tevliyetinin muhâsebesi görüldükde zimmetinde nice mâl-ı vakf zuhûr edip ba'dehû zuhûr eden mâl cânib-i vakfa mezbûrdan alınmak sadedinde iken firâr etmekle vakfa nice gadr ve te'addîsi zuhûr etmeğin, vakf-ı merkūmun tevliyeti bana tevcîh olunmuş idi. Hâlâ mezkûr Mustafa gelip vakfı yine harâb u yebâb etmek kasd edip tevliyet-i

Rumeli 21_ sicil.indd 209 31.05.2011 19:08:24

vakf benim hakk-ı meşrûtumdur deyüp evlâd-ı vâkıfdan Derviş b. Musa ve Fâtıma bt. Musa nâm kimesneleri dahi tahrîk edip vakf-ı mezbûrdan mahmiye-i mesfûrede Bezzâzistân-ı atîk kurbunda vâki‘ bir tarafı merhûm Pîrî Paşa Vakfı’na ve bir tarafı Hoca Sinan Vakfı’na ve bir tarafı kıdvetü’l-efâzıl merhûm Mevlânâ Hüsrev Vakfı’na ve bir tarafı tarîk-i hâssa muttasıl seksen bâb odalar ve yine Hoca Paşa mahallesinde vâki‘ etrâf-ı erba‘ası merhûm Hoca Üveys Vakfı’na ve Mehmed Paşa sarayına ve tarîk-i âma muttasıl yirmi altı bâb odalar yetmiş seksen yıldan beri vakfiyet üzre tasarruf olunagelip vakf defterinde vakfiyeti mastûr ve mukayyed iken vakfiyesin tağyîr edip hâlâ mülkümüzdür deyû telbîse sülûk edip nizâ‘ ederler, cânib-i şer‘den men‘ olunmasın taleb ederiz dediklerinde, evlâd-ı vâkıfdan mezbûrân Mustafa ve Derviş asâleten ve merkūme Fâtıma tarafından vekîl-i şer‘î olan Rıdvan Çavuş vekâleten mahfil-i kazâda bi’l-muvâcehe zikr olunan odalar mülkümüzdür deyû vech-i meşrûh üzre da‘vâ ve taleb etdiklerinde fi’l-vâki‘ zikr olunan odalar vakf-ı kadîm olup yetmiş seksen yıldan beri vakfiyet üzre tasarruf olunagelip ve merkūm Mustafa mütevellî iken mahsûlâtın muhâsebesi defterlerine kendisi kayd etdirip ta‘mîre muhtâc oldukça kuzâtdan tahmîn ve tahammül hüccetleri alıp ve nice müddet vazîfe-i tevliyet mahsûl-ı vakfın humusudur deyû nizâ‘lar edip zafer bulmayıp yine hükkâm vaz‘-ı kadîm üzre ibkā edip ba‘dehû yine tezvîre sülûk edip mülkümüzdür deyû da‘vâ ve nizâ‘ edip ve hızâne-i âmirede mahfûz olan evkāf defterine mürâca‘at olundukda anda dahi vakfiyeti mastûr ve mukayyed bulunup mezbûrûnun etdiği da‘vâ ve nizâ‘ tezvîr ve telbîs idiği zâhir olmağın, mezbûr Mustafa ve sâir evlâd-ı vâkıf min ba‘d zikr olunan odalara ta‘arruzdan men‘ olunup mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî min Zilhicceti’ş-şerîfe sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Derviş Çelebi b. Bayezid el-kâtib, Süleyman Bey b. Abdullah, Mehmed b. Yunus, İbrahim b. Cafer.

218 [52a-1, Arapça] Mehmed Çavuş b. Süleyman’ın mudârebe ile işletilmek üzere üç yüz yirmi bin akçesini Mehmed b. Abdullah’a verdiği

Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki‘ birinci yayalar bölüğünden Mehmed b. Abdullah er-râcil nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup, Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ Gül Câmi‘i kurbundaki Mevlâna Hüsrev mahallesinde sâkin olan râfi‘-i hâze’l-kitâb Mehmed Çavuş b. Süleyman mahzarında, mezkûr Mehmed Çavuş’un, kendisine işletilmek üzre mudârebe tarîkiyle râyicü’l-vakt üç yüz yirmi bin akçe verip teslîm ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Allah’ın rızık olarak verdiği gelirin yarısı rabbü’l-mâlın diğer yarısı

Rumeli 21_ sicil.indd 210 31.05.2011 19:08:24

da müdârib-i mezkûrun olacaktır. Vâki‘ ikrâr, mesfûr Mehmed Çavuş tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi’l-yevmi’s-sâdis aşer min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Abbas Halîfe b. İbrahim el-İmâm, İskender b. Abdullah ez-za‘îm, Mehmed Çavuş b. Ali, Abdi Çelebi b. Hacı Hızır, Mustafa b. Ali el-kâtib, Yusuf b. Nasuh, Şaban b. Ali, Hâce Ferhad b. Veli, Hüseyin b. Hacı

219 [52a-2] Ümmi bt. Osman Bey’in satın aldığı câriyenin hürriyetini ispat etmesi üzerine Rıdvan b. Abdullah’tan parasını geri alması

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Cerrâhbaşı mahallesinde sâkine Ümmî nâm hâtunun babası ve husûs-ı âti’z-zikre vekîl-i şer‘îsi olan Osman Bey b. Abdullah el-bevvâbü’s-sultânî meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup işbu râfi‘ü’l-kitâb el-Hâc Rıdvan b. Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem müvekkilem mezbûre Ümmî Hâtun sâlifü’z-zikr el-Hâc Rıdvan’dan on bir bin nakd-i râyic fi’l-vakt fıddî akçeye orta boylu kara gözlü açık kaşlı buğday enli Mülâyim bt. Abdullah nâm bir câriye iştirâ ve tesellüm edip meblağ-ı merkūmu bâyi‘-i mezkûr Rıdvan’a bi’t-tamâm teslîm etdikden sonra câriye-i mezkûre merkūme Ümmî yedinde iken udûl-ı Müslimînden Yahya Bey b. Abdullah el-cündî ve Nasuh Bey b. Hüseyin el-cündî şehâdetleriyle hürriyetin isbât edip kıbel-i şer‘den sebîli tahliye olunmağın, bâyi‘-i mezbûr el-Hâc Rıdvan’dan semen-i merkūma mürâca‘at lâzım gelmiş idi. Hâlâ meblağ-ı mezbûru merkūm el-Hâc Rıdvan yedinden müvekkileme îsâl için alıp bi’t-tamâm vekâleten kabz ve tesellüm eyledim deyû tav‘an ikrâr ve i‘tirâf etdikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu sâlifü’z-zikr Hacı Rıdvan vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 15 min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed b. Hüseyin, Hasan b. Abdullah, Abdülganî b. Nezir.

220 [52a-3] Mehmed Çavuş’un Gebze Mustafa Paşa Vakfı’na ait Katrin’in vergilerini iltizama alan Mehmed b. Hüseyin’e kefil olması

Mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ Saray-ı Atîk-i Sultânî kapısı kurbunda sâkin Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü’l-akrân Mehmed Çavuş b. Abdullah meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup kasaba-i Gebze’de imâreti olan merhûm ve mağfûrun-leh Mustafa Paşa Evkāfı’na hâlâ mütevellî olan işbu râfi‘ü’l-kitâb Ferruh Bey b. Abdullah ve evkāf-ı mezbûreden olup Yenişehir ve Karaferye kazâlarında vâki‘ Katrin

Rumeli 21_ sicil.indd 211 31.05.2011 19:08:24

cibâyetin mütevellî-i mezbûrdan târih-i kitâbda iltizâm eden Mehmed b. Hüseyin nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip mesfûr Mehmed mütevellî-i merkūmdan zikr olunan Katrin cibâyetin iltizâm etmeğin mütevellî-i mezbûr talebiyle mezkûr Mehmed'in nefsine ve uhdesinde mâl-ı vakf zuhûr edip edâdan aczi olursa zuhûr eden mâl-ı vakfa emr u kabûlü hâviye kefâlet ile kefîl oldum deyû tav'an ikrâr ve i'tirâf etdikde, mezbûr Mehmed dahi mukırr-ı mezbûru vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' aşer min Zilhicce sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Efendi b. Davud el-müderris, Memi b. Hüseyin, Feridun Bey b. Abdullah, Hüsrev Çavuş b. Abdullah, Hasan Çelebi b. Murad Efendi, Mehmed Çelebi b. el-Hâc Mehmed el-kâtib, Veli b. Hüsam, Mehmed b. Abdullah.

221 [52b-1, Arapça] Fâtıma Sultan bt. Sultan Murad Han b. Sultan Selim Han'ın Bosna asıllı câriyesini âzat ettiği

İşbu mazmûnunda âzat ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccettir. Seyyide-i celîle ve mahdûme-i cemîle sultân-ı benât-ı selâtîn zübde-i zümre-i havâtîn dürre-i iklîl-i celâl gurre-i cebîn-i izzet ve ikbâl Hazreti Fâtıma Sultan bt. Sultan-i es'ad ve hâkān-i emced halîfetullah fi'l-âlem sultan-ı maşrıkayn ve hâkān-i hâfikayn fâtih-i bilâd-ı meşârik ve megârib bi nasrillahi'l-azîz ve cündihi'l-gālib Sultan Murad Hân b. Sultan Selim Hân -halledallâhu subhânehû eyyâme hilâfetihî el-bâhire ebbede saltanatehu'z-zâhire- kıbelinden âtiyyü'z-zikr âzat ikrârına vekâleti sâbit olan fahrü'l-ahâlî ve'l-akrân manzûr-i uyûni'l-a'yân makbûlü's-sudûr ve'l-erkân Atâullah Ağa b. Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsih-i evtâdda hâzır olup müvekkile-i mezbûresinin Bosneviyyetü'l-asl, orta boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, sarışın râfi'a-i hâze'l-kitâb Nâzenin bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkesini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti'r-rabbi'r-rahîm vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 22 Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Yusuf Ağa b. Abdülkerim, Hüseyin Çavuş b. kāid-i sultânî, Şahbâz Çavuş kāid-i sultânî, İbrahim Ağa, Ömer Bey el-müteferrika, Mehmed Bey el-cündî, Mehmed b. Hacı Mehmed,

222 [52b-2] Mehmed b. Halil'in el-Hâc Mehmed'de olan alacağını tamamen aldığı

Budur ki, mahrûsa-i Galata sâkinlerinden Mahmud b. Halil nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i Nebevîye hâzır olup kasaba-i Akkirman sâkinlerinden

Rumeli 21_ sicil.indd 212 31.05.2011 19:08:24

el-Hâc Mehmed b. Fazlullah mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr el-Hâc Mehmed kasaba-i merkūme ahâlîsinden el-Hâc Mehmed b. Nasreddin nâm hatîb tarafından vekîlin deyû bi gayrı tarîk-i şer'î benim beş bin akçemi ahz u kabz eylemiş idi. Hâlâ meblağ-ı mezbûru merkūm el-Hâc Mehmed yedinden geri bi't-tamâm ahz u kabz edip mezbûrun yedinde meblağ-ı merkūmdan bir akçe ve bir habbe bâkī kalmadı dedikde mezkûr Mahmud'un vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i'tirâfın sâlifü'z-zikr el-Hâc Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü tahrîr olunup kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' aşer min Zilhicceti'l-mübâreke li sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ahmed b. Hüseyin el-kadı, el-Hâc İbrahim b. ( ) buzcu, Ahmed b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah el-haffâf, el-Hâc Hasan, Kasım b. Abdullah ve gayruhüm.

223 [52b-3, Arapça] Nefise bt. Bâli adlı boşanmış kadına iddet nafakası takdir edildiği

Hâkim, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Arabacı Bayezid mahallesinde sâkine olan Nefise bt. Bâli nâm mutallaka ve mu'tedde hâtunun nafakası, kisvesi ve sâir havâic-i zarûriyesi için, tabbâh Ali b. Dede nâm mutalliki üzerine, zeyl-i kitâbda mezkûr târihden inkızâ-i iddetine kadar yevmî râyicü'l-vakt üç akçe farz ve takdîr etti. Hâkim-i mûmâ ileyh, inkızâ-i iddetinden sonra da meblağ-ı mezbûru, himâye ve terbiyesi altında bulundurduğu Safiye nâm sagīresini emzirme ücreti olarak farz ve takdîr etti ve meblağ-ı mefrûzun sarfına ve vakt-i hâcette istidâne edip vakt-i zaferde rücû'una mezbûreye izin verdi.

Cerâ fî 19 min Zilhicce sene-i m[ezkûre].

Şuhûdü'l-hâl: Sinan b. Abdullah, Hamza [b.] Fethullah, el-Hâc Mehmed [b.] Abdullah, Mehmed Bey [b.] Abdullah, İskender b. Abdullah

224 [52b-4, Arapça] Ali b. Dede'nin, karısı Nefise bt. Bâli'ye altı bin akçe hibe ettiğinin sabit olduğu

Udûlden Abdi b. Turgud el-müezzin ve Hasan Bey b. Bâli el-cündî nâm kimesneler, Ali b. Dede et-tabbâh nâm hasm-ı münkir mahzarında, mezbûre Abdi'nin zevce-i mutallakası Nefise bt. Bâli nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, mezbûrenin zevci, mutallik-i mezkûr Abdi, taht-ı nikâhında iken merkūmeye râyicü'l-vakt altı

Rumeli 21_ sicil.indd 213 31.05.2011 19:08:24

bin akçesini hibe edip teslîm etti; o da tesellüm etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

225 [53a-1, Arapça] Mustafa Bey b. Abdülmennân'ın Bayram b. Ahmed'e borcu olduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hatice Sultan mahallesinde sâkin olan solak-ı sultânî fahrü'l-akrân Mustafa Bey b. Abdülmennân meclis-i şer'-i enver ve mahfil-i dînî ezherde hâzır olup râfi'-i hâze'l-kitâb Bayram b. Ahmed nâm kimesne mahzarında, üzerinde ve zimmetinde mezbûr Bayram'a beynlerinde ma'lûm gömlek bahâsından râyicü'l-vakt kırk bin akçe deyni olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Vâki' ikrâr, mukarrun leh el-mezbûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ışrîn min Zilhicce eş-şerîfe sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş b. Abdullah el-mübâşir, Hasan Ağa muhzırbaşı, Ali b. Ahmed, Süleyman b. Yusuf, Hüseyin b. Ali

226 [53a-2, Arapça] Kamer Hatun bt. Muharrem'in imam Abdürrezzak Halife b. Mirza'yı vekil ettiği

Udûlden Cafer Ağa b. Abdullah ve Murad Bey b. Abdülmennân nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzırân olup, elân Atebe-i aliyye-i hâkāniyyede vâki' sarrâc-ı sultânîler zümresi emîni olup zümre-i merkūmeden merhûm Hasan Bey b. Hamza'nın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan fahrü'l-a'yân Mustafa Bey b. Ahmed mahzarında, Abdürrezzak Halîfe b. Mirza el-İmâmdan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i merkūmun zevcesi ve vârisi olan Kamer Hâtun bt. Muharrem nâm hâtun, nikâhında ta'ahhüd edilen mehr-i müeccelinin ve müteveffâ-i mezbûr zevcinden kendisine intikāl eden hisse-i şer'iyyesinin emîn-i mezbûr yedinden taleb, kabz ve îsâline ve kabz ve îsâl için lâzım gelen muhâsama ve haseb-i iktizâ-i hâl hükkâm-ı kirâm indinde murâfa'aya ve diğer umûr-i şer'iyyesine müdde'î-i mezkûru vekîl eyledi. Mezbûr da vekâlet-i mezbûreyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd eyledi. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fî 20 min Zilka'de sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 214 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: Murad Bey [b.] Abdullah, diğer Murad Bey [b.] Abdullah, Ali Hâce b. Süleyman, Hasan b. Abdullah, er-râcilin ve gayruhüm mine'l-hâzırîn

227 [53a-3] Ayşe bt. Mahmud'un ölen kocasından kalan ve beytülmâl emini Mustafa Subaşı'nın el koyduğu miras malından hissesini aldığı

Oldur ki, Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden devecilerden yedinci cemâ'atde olup mahmiye-i Kostantıniyye'de Hatice Sultan mahallesinde sâkin iken vefât eden merhûm Mustafa b. Abdullah nâm yeniçerinin zevci ve vârisesi olan Ayşe bt. Mahmud nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâzıra olup hâlâ yeniçeriler beytülmâlı emîni olup müteveffâ-yı mezkûrun muhallefâtına vâzı'u'l-yed olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında takrîr-i kelâm edip zevcim müteveffâ-yı mezkûr Mustafa uhdesinde olan beş yüz akçe mehr-i müeccelimi ve emîn-i mezkûr yedinde mazbût olan muhallefâtdan verâsetim hasebiyle bana âid olan rub' hissemi hâlâ emîn-i müşârun-ileyh yedinden alıp bi't-tamâm ahz u kabz edip min ba'd husûs-ı mezkûra müte'allik emîn-i müşârun-ileyh ile kat'an alâkam kalmamışdır deyû ikrâr ve i'tirâf etdikde mukırre-i mezbûrenin ikrâr-ı meşrûhunu emîn-i mesfûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edip mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

[Tahrîren] fî 23 Zilhicce sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Sadi Hasan b. Süleyman, Yakub [b.] Abdi el-imâm, Abdi b. İbrahim el-mü'ezzin, Ahmed b. Abdullah er-râcil ve gayruhüm.

228 [53a-4, Arapça] Ahmed b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini tedbir yoluyla âzat ettiği

Udûlden İsa b. Hüdâverdi el-İmâm, Halil b. Süheyl el-müezzin ve el-Hâc Pervâne b. Abdullah nâm kimesneler, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Yavuz er mahallesinde sâkin iken bundan akdem sefer-i sultânîde vefât eden kırk altıncı bölük yayalarından merhûm Ahmed b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan ve elân Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni bulunan kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, Rûsiyyü'l-asl, orta boylu, sarışın, gök gözlü, açık kaşlı, sağ yanağında eser-i cerh bulunan râfi'-i hâze'l-kitâb Ferruh b. Abdullah nâm gulâmdan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûr gulâmın efendisi olan müteveffâ-i mezbûr Ahmed hâl-i hayâtı ve nefâz-ı tasarrufâtında, taht-ı mülkiyyetinde bulunan gulâmı mevtimden kırk gün mukaddem hür ol diyerek mukayyed tedbîr ile tedbîr eylemişdi.

Rumeli 21_ sicil.indd 215 31.05.2011 19:08:24

Mezkûr efendi bu müddetten fazla yaşadı ve sıhhat buldu. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî 23 Zilhicce sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ferhad [b.] Abdullah, İbrahim b. Derviş, İlyas [b.] Abdullah, Hüdâverdi [b.] Abdullah, er-râcilin ve gayruhüm

229 [53b-1, Arapça] Mustafa b. Abdullah'ın muhallefâtından beytülmâle intikal eden evin müzayede ile Ferhad Bey b. Abdullah'a satıldığı

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hatice Sultan mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden birinci yaya bölüğü yayalarından merhûm Mustafa b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni mefharü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzır olup âtiyyü'z-zikr menzili râfi'-i hâze'l-kitâb Ferhad Bey b. Abdullah er-râcile emânet-i mahkiyyesi hasebiyle bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûr Ferhad da kendi mâlıyla ve kendisi için, müteveffâ-i mesfûrun muhallefâtından beytülmâl-i mezkûra intikāl eden, mahalle-i merkūmede vâki', tahtânî iki beyti, iki selâmlığı, ahırı, su kuyusunu, helâyı, bahçeyi ve avluyu hâvî bulunan, iki taraftan Süleyman b. Abdullah mülkü, diğer taraftan mahalle mescidi imâmı için yapılan vakıf, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt otuz beş bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûzla ve îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. İşbu mubâya'a, menzil-i mezbûrun mirâren beyne't-tâlibîn ve'r-râgıbîn müzâyede olunup semen-i mezbûrla müşterî üzerinde karâr eylemesinden sonra vâki' oldu. Vâki' ikrâr, müşterî-i mezbûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ fî 23 min Zilhicce eş-şerîfe sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Şaban [b.] Hüseyin, Hasan [b.] Abdullah, Ali b. Mahmud er-râcil, Yusuf b. Abdullah er-râcil ve gayruhüm

230 [53b-2, Arapça] Hasan b. Abdullah'ın sağlığında ticaret maksadıyla ortağı Karamanî Abdi b. Abdülcebbar'dan elli bin akçe aldığı

Udûlden el-Hâc Haydar b. Abdullah el-bakkal ve Abbas b. Musa el-bakkal ve Abdülkerim b. Hüsam el-bakkal nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki'

Rumeli 21_ sicil.indd 216 31.05.2011 19:08:24

Beytülmâl-i hâssın emîni olup mahmiye-i merkūmede bundan akdem fevt olan merhûm Hasan b. Abdullah el-bakkalın muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan kıdvetü’l-a‘yân Abdullah Çavuş b. ( ) mahzarında, müteveffâ-i mezkûrun şerîki olan Karamanî Abdi b. Abdülcebbar el-bakkal nâm kimesne kıbelinden kabz ve îsâle ve kabz ve îsâl için nizâ‘, cedel ve sonra hükkâm-ı zevi’l-efdâl huzûrunda murâfa‘aya vekâleti Süleyman b. Seyfullah el-İmâm ve Hızır b. Sâlih el-müezzinin şehâdetleri ile sâbit olan Receb Çelebi b. Musa’dan bi’l-vekâle sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezkûr Hasan hâl-i hayâtı ve nefâz-i tasarrufâtında müvekkil-i mezbûr şerîki Abdi’nin yedinden ticâret maksadıyla râyicü’l-vakt elli bin akçe ahz ü kabz ettiğini ikrâr etti. Sonra mukırr-ı mezbûr Hasan meblağ-ı mezbûr yedinde olduğu hâlde vefât etti. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Seyyid Süleyman b. Hasan, Hüseyin b. Murad el-müezzin, Mehmed b. İbrahim, Hacı Ali b. Ahmed, Hacı Mustafa b. Mehmed, Muharrem b. İsmail, Mehmed b. Ali, Hacı Hasan b. Abdullah, Mustafa b. Mahmud bölük başı, Ali b. Mehmed, Mustafa b. Hacı Ahmed ve gayruhüm

231 [53b-3] Ölen Salamon’un Halep’teki alacaklarının vârisi olan David v. Avraham tarafından tamamen tahsil olunduğu

Oldur ki, mahmiye-i İstanbul Yahudilerinden Kireoğlu dimekle ma‘rûf olup bundan akdem helâk olan Salamon nâm Yahudi’nin li-eb karındaşı ve vâris-i vâhidi olan David v. Avraham nâm Yahudi tarafından husûs-ı âti’z-zikre İbrahim Bey b. Abdullah el-bevvâbü’s-sultânî ve Rıdvan Bey b. Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Yasef v. Avraham nâm Yahudi meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup hâlik-i mezbûrun mahrûsa-i Haleb’de zimem-i nâsda vâki‘ olan hukūkun cem‘ ve tahsîli için fermân-ı hümâyûnla mübâşir ta‘yîn olunan işbu râfi‘ü’l-kitâb İbrahim Bey b. Abdullah el-bevvâbü’s-sultânî mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Salamon helâk oldukda zimem-i nâsda bâkī kalan emvâlin tahsîl için fermân-ı hümâyûnla umdetü erbâbi’l-ikbâl usvetü ashâbi’l-iz ve’l-iclâl müsâhib Mehmed Ağa mübâşir ta‘yîn olunup ba‘dehû hâlik-i mezbûrun mahrûsa-i Haleb’de vâki‘ olan emvâlini cem‘ ve tahsîl için müşârun-ileyh Mehmed Ağa kendi adamlarından Mehmed Çelebi ile mübâşir-i mezkûr İbrahim Bey’i irsâl eyledikde Haleb beylerbeyisi olan zü’l-kadri’r-râsih ve’ş-şerefi’ş-şâmih Mahmud Paşa hâlik-i merkūmun zimem-i nâsda olan emvâlinden tahsîl eylediği yedi yüz kâmilü’l-vezn ve sahîhü’l-ayâr kuruş mübâşir-i mezkûr İbrahim Bey’e teslîm etmeğin merkūm İbrahim Bey dahi meblağ-ı merkūmu getirip bi’t-tamâm müvekkil-i [**54a**] mesfûr David’e

Rumeli 21_ sicil.indd 217 31.05.2011 19:08:24

teslîm edip mezkûr David dahi meblağ-ı mesfûru hâlik-i mezkûrun dâyinlerine tevzî‘ ve taksîm için alıp bi’t-tamâm kabz edip meblağ-ı merkūma müte‘allik mesfûr İbrahim Bey ile alâkası kalmamışdır dedikde vekîl-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun merkūm İbrahim Bey vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Zilka‘de sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa Çavuş [b.] Hamza, Mustafa Çelebi [b.] Ali, Ömer Çavuş [b.] Hüseyin, Rıdvan Bey [b.] Abdullah ve gayruhüm.

232 [54a-1, Arapça] Mehmed Bey b. Mustafa’nın, Murad b. Abdullah’tan yirmi bin akçe ödünç aldığı

Udûlden el-Hâc Mustafa b. Hüseyin ve Yusuf b. Osman nâm kimesneler, Mehmed Bey b. Mustafa ez-za‘îm nâm hasm-ı münkir mahzarında, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Çırakcı mahallesinde sâkin olan Murad b. Abdullah nâm kimesneden sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, mezkûr Mehmed Bey, üzerinde ve zimmetinde müdde‘î-i mezbûr Murad’ın karz-ı şer‘î cihetinden râyicü’l-vakt yirmi bin akçe hakkı olduğunu mezbûr Murad’ın talebiyle bizim yanımızda ve katımızda ikrâr ve i‘tirâf etti. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fî 25 Zilhicce sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Erzurumî Yunus Çavuş el-mübâşir, Hasan [b.] Abdullah, Ahmed b. Hüseyin ve gayruhüm

233 [54a-2, Arapça] Râbia bt. Ali’nin muhallefâtına el konulan Aydın b. Abdullah’ın karısı ve vârisi olduğu

Udûlden Mehmed b. Ahmed, Ahmed b. Süleyman ve Hüdâverdi Bey b. Abdullah nâm kimesneler, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan merhûm Aydın b. Abdullah er-râcilin muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan, elân Atebe-i aliyyede vâki‘ râciline mahsûs beytülmâlin emîni olan fahrü’l-a‘yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, râfi‘a-i hâze’l-kitâb Râbia bt. Ali nâm hâtundan sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘iyye-i mezkûre Râbia hâtun, müteveffâ-i merkūmun, vefâtı anında taht-ı nikâhında bulunduğu zevcesi ve vârisidir. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike fî 13 Zilhicce sene-i mezbûre.

Rumeli 21_ sicil.indd 218 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Bey [b.] Abdullah el-cündî, Mehmed Çavuş [b.] el-Hâc Mustafa, Hasan [b.] Abdullah, Haydar [b.] Abdullah ve gayruhüm

234 [54a-3] Piyâle b. Abdullah'ın hür olduğu halde kendisini câriye diye tanıtan Saliha bt. Cafer için verdiği bedeli talebi

Hüccet-i takrîr-i câriye

Oldur ki, mahmiye-i Galata mahallâtından Câmi'-i Kebîr mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Piyâle b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe işbu açık kaşlı gök gözlü orta boylu ak benizli Sâliha bt. Cafer nâm hâtunu ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezkûre Sâliha'yı Ayşe nâm bir hâtun mülk câriyemdir deyû bana satmak istedikde mezbûre Sâliha'ya sen câriyemisin deyû suâl eylediğimde ben câriyeyin Rus asıllıyın, beni al deyû mağrûr eylediği ecilden mezbûre Sâliha'yı sâlifü'z-zikr Ayşe'den on bin akçeye satın almış idim. Lâkin merkūme Sâliha hâlâ benim yedimde iken şuhûd-ı udûl ile hürriyetin isbât edip bâyi'a-i mezkûrenin yedi ma'lûm olmamağla semenin taleb ederim suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûre Sâliha hîn-i bey'de ben câriyeyin, beni al dediğin inkâr edip istişhâd olundukda, udûl-ı Müslimînden Sefer Halîfe b. Ferhad el-imâm ve Murad b. Abdullah ve Mahmud b. Abdullah nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde mahfil-i kazâya hâzırûn olup edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-vâki' merkūme Ayşe Hâtun mezkûre Sâliha'yı câriyemdir deyû müdde'î-i mezbûr el-Hâc Piyâle'ye meblağ-ı merkūma bey' eyledikde, mezbûre Sâliha bizim huzûrumuzda ben câriyeyin, Rus asıllıyın, beni al deyû mağrûr edip mezkûr el-Hâc Piyâle dahi meblağ-ı mezbûra iştirâ edip semenini bâyi'aya teslîm eylemişdir. Biz bu husûsa şâhidleriz ve şehâdet dahi ederiz dediklerinde mezbûrânın şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâili Zilka'de sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Mahmud, İsa b. Abdurrahman, Yakub b. Mehmed ve gayruhüm.

235 [54b-1, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine kefil olma

Kāid-i sultânî Ali Çavuş b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup vilâyet-i Rumeli-i ma'mûrede vâki' Tuzla kazâsı tevâbi'inden Uzunca kuyu karyesinde sâkin olan İnebey b. Hüseyin nâm kimesnenin nefsine ve hîn-i mütâlebede meclis-i şer'a ihzârına kendisini zabta memûr olan kāid-i sultânî İne Çavuş b. Mustafa'nın talebiyle kefîl oldu.

Rumeli 21_ sicil.indd 219 31.05.2011 19:08:24

Cerâ zâlike ve hurrire fî selhi Zilhicce eş-şerîfe sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Yayalar beytülmâli emîni Mustafa Subaşı b. Osman, Süleyman Çavuş b. Ali, Halil b. Musa, Ahmed b. Abdullah

236 [54b-2] Emine bt. Abdullah'ın yeniçeri beytülmâl emini Mustafa Subaşı'daki ölen kocası Süleyman b. Abdullah'ın muhallefâtından hissesini alması

Mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' Tomtom Memi mahallesinde sâkin iken vefât eden merhûm Süleyman b. Abdullah nâm yeniçerinin zevci ve vârisesi olan Emine bt. Abdullah nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâzıra olup hâlâ Dergâh-ı âlî yeniçerileri beytülmâlı emîni olup müteveffâ-yı mezkûrun muhallefâtına vâzı'u'l-yed olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem zevcim müteveffâ-yı mezbûr Süleyman zimmetinde dört bin akçe cihet-i karzdan ve beş yüz akçe mehr-i müeccelimden cem'an dört bin beş yüz akçe hakkım olup hâlâ emîn-i mezkûr yedinde müteveffâ-yı mezbûrun mazbût olan muhallefâtından zikr olunan dört bin beş yüz akçe hakkımı ve andan mâ'adâ verâsetim hasebiyle muhallefât-ı merkūmeden âid olan rub' hissemi alıp bi't-tamâm kabz [eyledim]. Min ba'd husûs-ı mezkûra [müte'allik] emîn-i mezbûr ile kat'an alâkam kalmamışdır deyû tav'an ikrâr ve i'tirâf etdikde mukırre-i mezkûrenin ikrâr-ı meşrûhunu emîn-i mezkûr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu, tahrîr olundu.

Tahrîren fî 23 min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş b. Hacı Mustafa, Ferhad Bey b. Abdullah er-râcil, Mustafa b. Abdullah er-râcil, Mustafa b. Mehmed er-râcil, Hüseyin b. Abdullah er-râcil.

237 [54b-3, Arapça] Aydın b. Abdullah'ın Mehmed Bey b. Abdullah'a ödünçten borcu olduğu

Abdurrahman b. Yusuf el-İmâm, Mustafa b. Osman el-müezzin, Hüseyin b. Ahmed el-İmâm ve Memi b. Ahmed nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup, on sekizinci yaya bölüğü yayalarından iken bundan akdem fevt olan merhûm Aydın b. Abdullah er-râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, elân Atebe-i aliyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni bulunan fahrü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, merhûm Mehmed Bey b. Abdullah el-cündînin İbrahim, Ömer, Hatice ve Ayşe nâm evlâd-ı sıgārına kıbel-i şer'den mansûb vasî olan Mehmed Bey b. Abdullah el-cündîden sâdır olan ve müteveffâ-i mezkûr

Rumeli 21_ sicil.indd 220 31.05.2011 19:08:24

Mehmed'in zevcesi ve vârisi olan Emine bt. İbrahim nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûr Aydın Bey hâl-i hayâtında ve nefâz-i tasarrufâtında, üzerinde ve zimmetinde karz-ı şer'î cihetinden, müteveffâ-i merkūm Mehmed'den veresesine intikāl eden emvâlden otuz üç bin akçe-i Osmânî borcu olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Sonra mukırr-ı mezbûr Aydın Bey meblağ-ı mezkûr zimmetinde olduğu hâlde fevt oldu. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî selhi Zilhicce sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Süleyman, Mehmed Çavuş b. Mustafa, Mehmed b. Hacı Bayram el-İmâm, Hasan b. Hüseyin, Ahmed b. Hüseyin

238 [55a-1, Arapça] Sultan Murad Han b. Sultan Selim Han'ın Kahire'deki evi Belkıs Hatun bt. Abdullah'a hibe ettiği

Hamdele ve salvele. Ammâ ba'd; işbu hibe ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet, sarîh ve mer'î bir vesîkadır. es-Sultânü'l-emced el-a'zam ve'l-hâkānü'l-es'ad el-efham mâlikü rikābi'l-ümem zıllullâh ez-zalîl fi'l-âlem sultânu'l-berreyn ve hâkānü'l-bahreyn es-seyfü's-sârim el-meslûl alâ a'dâi'llâh ve a'dâi'r-resûl hâmiyyü bilâdi ehli'l-îmân mâhiyyu âsâri'l-küfri ve't-tuğyân mâlikü'l-emâneti'l-kübrâ ve's-sultânu'l-bâhir vârisü'l-hilâfeti'l-uzmâ es-sultân b. es-sultân Sultan Murad Hân b. es-sultânü's-sa'îd ve'l-hâkānü'ş-şehîd el-gāzi el-mücâhid fî sebîlillâh li-a'lâi kelimetihî ve i'zâzi dîni resûlillâh el-vâsıl ilâ vufûri'r-rıdvân min rabbihi'r-rahmân el-müste'ân es-Sultan Selim Hân - ebbedallâhu te'âlâ eyyâme saltanatihî'-l-kāhira ilâ inkızâi'z-zamân ve a'lâ i'lâme devletihi'l-bâhira ilâ âhiri'd-devrân- cenâbından husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti sâbit olan Düstûru'l-ekrem müşîru'l-efham el-mahfûd bi avâtıfi'l-meliki'l-hallâk Hazreti Ferhad Paşa b. Abdürrezzak, Dîvân-ı refî'-i bünyânda hâzır olup, sâhibe-i hâzihi's-sahîfeti's-sahîha seyyidetü'l-muhadderât iklîletü'l-muhassenât tâcü furukı'n-nisvân el-mahfûfe bi sunûfi avâtıfi'l-meliki'l-âlî Belkıs Hâtun bt. Abdullah kıbelinden vekîl-i mutlak olan Dârü's-sa'âde ağası Mustafa Ağa b. Mehmed kıbelinden vekîl edilen fahrü'l-ahâlî ve'l-a'yân Hamza Bey b. Abdülmennân el-bevvâbü's-sultânî mahzarında şöyle ikrâr ve takrîr-i merâm etti ki, Sultân-ı a'zam, Mısr-ı Kahire'de bundan akdem fevt olan merhûm Mustafa Bey b. Abdülkayyûm'un muhallefâtından cenâb-ı medâr-ı saltanata intikāl eden, Mısr-ı Kahire mahallâtından merhûm Hayır Bey el-cedîd câmi'i mahallesinde vâki' fevkānî ve tahtânî müte'addid evleri ve avluyu hâvî olup bir taraftan mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mahmud Bey b. Kayıd Bey mülkü, diğer taraftan Mevlâna Emînüddin mülkü, öteki taraftan Fil havuzu diye ma'rûf havuz,

Rumeli 21_ sicil.indd 221 31.05.2011 19:08:24

diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî‘-i menzili, müvekkile-i muşârun ileyhâ Belkıs Hâtun’a hibe edip teslîm etti. Mezbûre de kabz ve tesellüm etti. Vâki‘ ikrâr, vekîl-i mezbûr tarafından tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-ışrîn min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü’l-hâl: Ali b. Ahmed, Mustafa b. Mahmud, Musa b. Ali, Ahmed b. Abdullah, Ebûbekir b. Ali, Musa b. Hızır ve gayruhüm

239 [55b-1, Arapça] Fâtıma Hatun bt. Ahmed’in evini vakfettiği

Hamdele ve salvele. Ammâ ba‘d. İşbu vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer‘î bir hüccet, sarîh ve mer‘î bir vesîkadır. Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Emîn Nureddin mahallesinde sâkine olan sâhibetü’l-hayrât râtibetü’l-meberrât Fâtıma Hâtun bt. Ahmed kıbelinden âtiyyü’z-zikr vakıf ikrârına ve tescîl maksadıyla vakıfdan rücû‘ da‘vâsına vekâleti Rıdvan b. Abdullah ve Muhyiddin b. Nasrullah’ın şehâdetleri ile sâbit olan Bilal b. Ahmed meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmih-i imâd ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsih-i evtâdda hâzır olup, müvekkile-i mezbûresinin silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz ettiği, mahalle-i merkūmede vâki‘, aralarında selâmlık bulunan fevkānî iki beyti, çamaşırhâneyi, tahtapûşu, tahtânî bir beyti, mutfağı, kileri, su kuyusunu, fırını, helâyı ve avluyu hâvî olup bir taraftan vâkıfe-i mezbûre mülkü, iki taraftan merhûm Hüsam Bey vakfı, diğer taraftan da su kemeri ile mahdûd olan cemî‘-i menzilini cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile habsedip vakfettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i‘tirâf etti. Vâkıfe-i mezbûre menzil-i mezbûrda süknâyı evvelâ müddet-i hayâtınca kendisine, vefâtından sonra evlâdına, evlâd-ı evlâdına sonra nesilleri kesilinceye kadar evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart etti. Tevliye-i hasbiyyeyi önce kendisine sonra menzilde süknâsı şart edilen kimesneye şart etti. Nezâret-i hasbiyyeyi ahâlî-i mahalle-i merkūmeye şart etti. Menzilin tamir ve meremmetini içinde sâkin olacak kimesneye, kendi mâlı ile tamiri üzre şart etti. Kendi mâlı ile tamir etmezse hâkimin re’yi ile menzilden ihrâcını ve menzilin icâreye verilip ücret-i kirâ ile tamir ettirilmesini şart etti. Evlâd-ı mezkûrînin nesli kesilip birisi bile kalmadığında, kilerin karşısındaki avlu duvarında çarşıya açılan bir kapı ihdâs edilmesini ve evkāf-ı Medîne-i münevvere ve ravza-ı şerîfe-i mutahharaya mütevellî olan kimesne yediyle menzil-i mezbûrun mu‘tâdı üzre icâreye verilmesini ve ücret-i kirâdan kâfî miktarının vakt-i hâcette menzilin tamirine sarf edilmesini şart etti. Artan miktarın Medîne-i münevvere ve ravza-ı mutahhara fukarâsına sarf edilmesini şart etti. Sonra menzil-i mezbûru tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği Mevlâna İsa Halîfe b. İbrahim’e teslîm etti ve umûr-i tevliyede nefsine şerîk kıldı. Mezbûr İsa Halîfe de tesellüm edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf

Rumeli 21_ sicil.indd 222 31.05.2011 19:08:24

ettikleri gibi tasarruf etti. Teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim huzûrunda böylece ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vekîl-i mesfûr İmam-ı A'zam Hazreti Ebû Hanîfe Numan b. Sâbit'in kavline istinâden menzil-i mastûrun vakfiyetinden rücû' edip müvekkilinin mülkiyyetine istirdâd etti. Mütevellî-i merkûm eimme-i kibâr ve e'izze-i ahyârın lüzûmu ifâde eden re'ylerine istinâden buna muhâlefet edip redden imtinâ' etti. Muhâsama ve münâza'a edip hâkim-i mûmâ ileyh huzûrunda murâfa'a olunduklarında hâkim mütevellî cihetini râcih görüp lüzûmu kāil olan eimme-i müctehidînin re'ylerine tevfîkan vakfın sıhhatine ve lüzûmuna husûsen ve umûmen hükmetti.

Cerâ ve hurrire fî evâhiri Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: ( )

240 [56a-1, Arapça] Şah Hûbân bt. Abdullah, Safiye bt. Abdullah ve Şâhî bt. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Aydın b. Abdullah'ın vârisleri olduğu

Her ikisi de vilâyet-i Rumeli-i ma'mûrede vâki' Kesriye kazâsı ahâlîsinden olan udûlden Hüseyin Bey b. Abdullah er-râcil ve İlyas Bey b. İskender ez-za'îm nâm kimesneler, on sekizinci yaya bölüğü yayalarından iken bundan akdem sâkin olduğu Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde fevt olan merhûm Aydın b. Abdullah er-râcilin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, elân Atebe-i aliyyede vâki' râciline mahsûs beytülmâlin emîni bulunan fahrü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, râfi'a-i hâze'l-kitâb Şah Hûbân bt. Abdullah, Safiye bt. Abdullah ve Şâhî bt. Abdullah nâm hâtunlardan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'iyyât-ı mezkûrât, müteveffâ-i mezbûr Aydın Bey'in vârisleridir. Zira mezbûre Şah Hûbân onun hakīki annesidir; mezbûre Safiye hâtun onun sulbiye kızıdır; merkûme Şâhî hâtun da onun ana-baba bir kız kardeşidir ve vârisidir. Verâseti onlara münhasırdır. Onlardan başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın Kesriye kadısı Mevlâna Derviş Mehmed b. Mehmed'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Mehmed b. Abdullah er-râcil ve Hasan b. Kurd'un şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî gurre-i Muharrem sene selâse ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 223 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş [b.] Mustafa, Cafer b. Abdullah solak, Mustafa b. İlyas er-râcil, Mehmed b. Ali el-kādî ve gayruhüm

241 [56a-2, Arapça] Fâtıma Hatun bt. Ahmed'in Gürcü ve Rus asıllı iki câriyesini âzat ettiği

Emîn Nureddin mahallesinde sâkine olan Fâtıma Hâtun bt. Ahmed nâm hâtun kıbelinden âtiyyü'z-zikr âzat ikrârına vekâleti Rıdvan b. Abdullah ve Muhyiddin b. Nasrullah'ın şehâdetleri ile sâbit olan İsa Halîfe b. İbrahim el-İmâm nâm kimesne, müvekkile-i mezbûresi Fâtıma Hâtun'un, Gürciyyetü'l-asl, elâ gözlü Emine bt. Abdullah nâm ve Rûsiyyetü'l-asl, orta boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, sarışın Mihrinâz bt. Abdullah nâm câriye-i memlûkelerini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti rabbiha'r-rahîm âzat ve tahrîr ettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i'tirâf etti. Mezbûre câriyeler bu sûretle harâir-i asliyyât-ı mükellefât gibi hür oldular. Efendilerin âzatlı köleleri üzerinde sâbit olan velâ hakkından gayrı üzerlerinde kimesnenin bir hakkı kalmadı.

Cerâ fî 28 min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. el-Hâc İskender, Hüseyin [b.] Ali, Rıdvan [b.] Abdullah, Ahmed b. Hüseyin ve gayruhüm

242 [56a-3, Arapça] Bakkal Hasan b. Abdullah'ın ortağı Bakkal Ramazan b. Budak'tan ticaret maksadıyla on bin akçe aldığı ve sonra öldüğü

Udûlden Mehmed b. Ali el-bakkal ve Abdülkerim b. Hüsam nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'l-müte'âlî- hâzırân olup elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olup mahalle-i mezkûrede bundan akdem vefât eden merhûm Hasan b. Abdullah el-bakkalın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş mahzarında, müteveffâ-i mezkûrun şerîki olup Tahta Kal'a mahallesinde sâkin olan râfi'-i hâze'l-kitâb Ramazan b. Budak el-bakkaldan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezkûr Hasan hâl-i hayâtı ve nefâz-ı tasarrufâtında şerîki müdde'î-i mezbûr Ramazan'ın yedinden ticâret maksadıyla râyicü'l-vakt on bin akçe ahz ü kabz ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Sonra mukırr-ı mezbûr Hasan meblağ yedinde olduğu hâlde fevt oldu. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ fî evâhiri Zilhicce sene 1002.

Rumeli 21_ sicil.indd 224 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: Hamza b. Dursun, Mevlâna Mehmed Efendi [b.] Sinan, Mehmed Çavuş [b.] Yusuf, Receb Çelebi b. Musa ve gayruhüm

243 [56b-1, Arapça] Şah Hûbân Hatun bt. Abdullah ve Şâhî Hatun bt. Abdullah'ın miras hisselerini alması için Sefer b. Abdullah'ı vekil ettikleri

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Aydın b. Abdullah er-râcil nâm kimesnenin annesi ve vârisi olan Şah Hûbân Hâtun bt. Abdullah ve müteveffâ-i mezkûrun kız kardeşi ve vârisi olan Şâhî Hâtun bt. Abdullah nâm hâtunlar, Sefer b. Abdullah er-râcil nâm kimesne mahzarında, müteveffâ-i mezkûrun muhallefâtından kendilerine intikāl eden hissenin kabzına ve kendilerine îsâline, kabz ve îsâl için cedel ve nizâ'a ve haseb-i iktizâ-i hâl hükkâm-ı zevi'l-efdâl huzûrunda murâfa'aya mezbûr Sefer'i vekîl eylediklerini ve bu husûsta kendilerine nâib kıldıklarını ikrâr ve i'tirâf ettiler. Merkūm Sefer de vekâlet-i mesfûreyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Vâki' ikrâr, vekîl-i mezbûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ fî 29 min Zilhicce sene 1002.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed [b.] Abdullah er-râcil, Hüseyin [b.] Abdullah er-râcil, Mahmud [b.] Ali, Hamza b. Mustafa ve gayruhüm

244 [56b-2, Arapça] Safiye bt. Aydın Beşe'nin miras hissesini alması için Süleyman b. Abdullah'ı vekil ettiği

Karabaş mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Aydın Beşe er-râcilin kızı Safiye, Süleyman b. Abdullah er-râcil nâm kimesne mahzarında mezkûr babasının muhallefâtından kendisine intikāl eden hissenin kabzına ve kendisine îsâline, kabz ve îsâl için lâzım gelen husûslara mezbûr Süleyman'ı vekîl eylediğini ikrâr etti. Merkūm Süleyman da vekâlet-i merkūmeyi kabûl etti.

Cerâ zâlike fi't-târihi'l-mezbûr.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn

245 [56b-3, Arapça] Mustafa Ağa b. Mahmud'un emlâk ve para vakfı

Sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât Reis-i hâzinîn-i sultâniye bi's-südde-i seniyye Mustafa Ağa b. Mahmud kıbelinden âtiyyü'z-zikr vakıf ikrârına ve tescîl maksadıyla rücû' da'vâsına vekâleti fahrü'l-müderrisîn Mevlâna Hüsameddin

Rumeli 21_ sicil.indd 225 31.05.2011 19:08:24

b. el-Hâc İsa el-Karamanî ve mefharü'l-akrân bevvâb-ı sultânî Davud Bey b. Abdullah nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan bevvâb-ı sultânî mefharü'l-emâsil ve'l-eşbâh Ali Bey b. Abdullah meclis-i şerî'at-i şerîfe-i garrâ ve mahfil-i tarîkat-i münîfe-i zehrâda hâzır olup, müvekkil-i muşârun ileyhinin niyet-i sâfiye ve taviyye-i kâfiye ile inde'l-ahâlî şöhretinden dolayı tahdîd ve tavsîfden müstağnî bulunan Rumeli-i ma'mûre cânibinde bulunan Nusul kazâsı nâhiyelerinden Ledine? nâhiyesinde müslümanların namaz kılıp ibâdet etmeleri için câmi'-i şerîf ve câmi'-i şerîfin yanında sıbyâna Kitâb-ı mübîni ta'lîm ve telkīn etmek için bir mekteb inşâ ettirdiğini ve vakfettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i'tirâf etti. Vâkıf bir müddet sonra bu ikisinin ve diğer evkāfının mesâlihi için silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve temyîz ettiği Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kızıltaş mahallesinde vâki', iç ve dış avlulu, iç avlusu fevkānî üç beyti, tahtânî bir beyti, mutfağı, kileri, selâmlığı, su kuyusunu ve helâyı müştemil olan, dış avlusu ise ahırı, tahtânî ve fevkānî bir beyti ve helâyı hâvî olan, bir taraftan Ahmed Çavuş, Mahmud Çelebi, Ayşe Hâtun mülkleri, diğer taraftan Osman Çelebi, Davud Çelebi b. Ahmed, Süleyman, Ali Çelebi b. Nakkāş, Mehmed Bey b. Abdullah errâcil mülkleri ve tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzilini vakfetti. Mahmiye-i mezbûre kapılarından Edirnekapı kurbundaki Kilise câmi'i mahallesinde vâki', tahtânî bir beyti, fevkānî iki beyti, ahırı, helâyı, eşcâr-ı müsmirreli avluyu hâvî, bir taraftan merhûm Vezir Ahmed Paşa Vakfı, diğer taraftan Dimitri v. Yani nâm zimmî mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan menzili ve bitişiğindeki iki dükkânını vakfetti. Mahmiye-i merkūmede vâki' Balat mahallâtından Hâce Ali mahallesinde kâin bulunan, bir taraftan Burunsuz Çavuşbaşı lakablı merhûm Mustafa Vakfı, diğer taraftan Mehmed Çavuş b. Sadi Çavuş mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan bitişik on odasını vakfetti. Medîne-i mahrûse-i Üsküdar mahallâtından Tenbel mahallesinde vâki', vâkıfa intimâı cihetiyle ma'rûf olup tahdîdden müstağnî bulunan dükkânlarını cümle tevâbi'i ve levâhıkı ve kâffe-i merâsimi ve mürâfıkı ile vakfetti. Vâkıf-ı mezbûr ilâveten sahîh-i mâlından ve mahz-ı menâlinden ifrâz ve temyîz ettiği darb-ı hâkānî ile madrûb, râyicü'l-vakt on sekiz kere yüz bin akçe-i Osmânîsini -ki te'kîden ifâde etmek îcâb ederse yarısı dokuz yüz bin akçe eder, de vakfetti. Vâkıf-ı mûmâ ileyh sonra ilk zikredilen ve Kızıltaş mahallesinde kâin bulunan evde süknâyı zevvâk-ı sultânî Rüstem Ağa b. Abdülmennân nâm amca-zâdesine, hergün istediği bir vakitte sûre-i İhlâsı üç kere okuyup sevâbını vâkıfın rûhuna hediye etmesi kaydıyla şart etti. Sonra mezbûr Rüstem Ağa'nın evlâdına sonra nesilleri kesilinceye kadar -sânehüm anhu el-melikü'l-feyyâz- evlâd-ı evlâdına şart etti. Sonra sâir akārât-ı mezkûre ile bu menzilin icâre-i mu'tâde ile icâreye verilmesini şart etti. Allah te'âlâ nın

Rumeli 21_ sicil.indd 226 31.05.2011 19:08:24

fazl ve atâsı ile rıbh ve nemâsından nâsib ettiğinin mütevellî-i evkāf yediyle kabz olunup isrâf etmeden ve kısmadan âtiyyü'l-beyân mesârif kalemlerine sarf edilmesini şart etti. Vâkıf-ı mezbûr meblağ-ı mevkūftan yüz bin akçenin vech-i helâl-i şer'î ve nehc-i mer'î üzre ve senede noksansız ziyâdesiz ona on bir rıbh ile rehn-i kavî ve kefîl-i melî ile nâhiye-i merkūmede istikāmet ve diyânetle mevsûf, emânet ve sıyânetle ma'rûf câbî-i emîn yediyle istirbâh edilmesini şart etti. Câbînin vazîfesini yevmî beş akçe ta'yîn etti. Meblağ-ı mezbûrun rıbhından hâsıl olan miktarın câbî-i mezkûr yediyle câmi' ve mektebin mesâlihine sarf edilmesini şart etti. Câmi'-i şerîf ve ma'bed-i latîfte zühd ve takvâsıyla mevsûf olan, sâir şehirlerde olduğu gibi Cuma ve bayram günlerinde hitâb etmek üzre yevmî dört akçe ile bir hatîb tutulmasını şart etti. Sâlih, mütedeyyin, verâ' sâhibi, namazın erkânını, vâcibâtını, sünnetlerini, müstehâbların bilen, müslimât ve müslimîne beş vakit farz namazlarda ve sâir cemâ'atle kılınan namazlarda namaz kıldıracak bir imâm tutulmasını şart etti. İmamın vazîfesinin yevmî altı akçe olmasını şart etti. Namaz vakitlerini bilen ve münâvebe ile minârede ezân okuyacak iki müezzin tutulmasını ve her birine yevmî dörder akçe verilmesini şart etti. Müezzinlerden her birine her gün sabâh namazından sonra câmi'-i mezkûrda ictimâ' edip Kelâmullâhi'l-meliki'l-mu'înden birer cüz' okumaları ve sevâbını vâkıfın ebeveynine hediye etmeleri mukābilinde yevmî iki akçe daha verilmesini şart etti. İkisi müezzin biri de câmi'-i şerîfde mu'arrif olan üç kimesnenin her Cuma mahfil-i münîfe gelip Tenzîl-i celîlden teennî ve tertîl üzre aşr okumalarını ve her birine yevmî bir akçe verilmesini şart etti. Mu'arrife, aşr-ı şerîf tilâvetinden sonra hüsn-i edâ ile belletmesi îcâb edenleri belletmesi, Allah'a hamd, resûlüne salavât ve zamânın sultanına ve vâkıf-ı mezbûrun rûhuna du'â etmesi mukābilinde yevmî iki akçe şart etti. Mescidin kapısının açılıp kapanması lâzım geldiğinde açıp kapatan, kandilleri yakan, câmi'-i şerîfin süpürme, tathîr ve tanzîf levâzımını gören kayyıma yevmî iki akçe ta'yîn etti. Câmi'-i mezkûrun hasırına ve sâir levâzım-ı mühimmesine yevmî bir akçe sarf edilmesini şart etti. Mum tedâriki için yevmî iki akçe ta'yîn etti. Her sene on vakıyye bal mumu iştirâ edilip berât gecesinde ve sâir leyâlî-i şerîfede câmi'-i mesfûrun mihrabı yanına iki kandil konularak yakılmasını şart etti. Kuyudan su çekip câmi' avlusunda bulunan abdestliği dolduran kimesneye yevmî bir akçe ta'yîn etti. Mezkûr kuyunun tamiri, tathîri, tanzîfi ve lâzım gelen diğer masrafları için her sene iki yüz akçe ta'yîn etti. Ehl-i Kur'ân ve tecvîdden olan, ma'rifet-i Furkān-ı mecîdde mâhir, mekteb-i mezbûrda sıbyân-ı müslimîne Kur'ân-ı kerîmi öğretecek ve telkīn edecek mu'allim tutulup yevmî dört akçe verilmesini şart etti. Dersleri tekrâr edecek, sıbyânı Kur'âna yaklaştırıp mulâ'abeden uzaklaştıracak emîn bir halîfeye yevmî iki akçe ta'yîn etti. Mektebin hasırına, odununa ve sâir levâzımına hiç

Rumeli 21_ sicil.indd 227 31.05.2011 19:08:24

aksatmadan senevî üç yüz akçe verilmesini şart etti. Her sene Ramazan ayının son on gününde mektebde ders gören talebenin her birine, hâsseten yetîm ve fakīr olanlarına, bayramda insânlar arasında onları inkisârdan korumak, sevindirmek maksadıyla kirbâstan dikilmiş libâs verilmesini şart etti. Vâkıf-ı mezbûr sonra meblağ-ı mevkūftan sekiz yüz bin akçesiyle mütevellî ve nâzırın re'ylerini de alarak mahmiye-i Kostantıniyye'de münâsib bir mevzi'de Dârü'l-hadîs denilen ve üzeri kubbe ile musakkaf, taşdan ve kireçten yapılmış sekiz küçük odayı hâvî bulunan bir medrese inşâ edilmesini şart etti. Bâkī miktarın mu'âmele-i sahîha-i mu'tâde ile ve daha önce zikredilen rıbh ile rehn-i kavî ve kefîl-i melî alınarak istirbâh edilmesini şart etti. Allah'ın rıbh ve galleden rızık olarak verdiğinden yevmî noksansız ziyâdesiz iki akçenin At Meydanı kurbunda vâki' İbrahim Paşa Sarayı'nda kalan iç oğlanları zümresinden otuz kimesneye her gün diledikleri bir vakit toplanıp Tenzîl-i celîlden teennî ve tertîl üzre birer cüz' okuyup sevâbını vâkıf-ı mezbûrun rûhuna hediye etmeleri ve hatim nihâyetinde de selef-i sâlihînin ervâhına du'â etmeleri kaydıyla verilmesini şart etti. İçlerinden cüzleri dağıtıp toplayan birine yevmî bir akçe daha verilmesini şart etti. İç oğlanlarına nezâret edecek ve onları ihmâlden sakındırıp nasihat edecek Saray Ağasına yevmî beş akçe ta'yîn etti. İki senede bir sene başında sâlih, mütedeyyin, verâ' sâhibi ve hacc-ı şerîfin menâsikini bilen bir şahsa Beytullâh-ı harâmı haccetmesi ve Ravza-ı nebiyy-i aleyhi's-selâmı ziyâret edip sevâbını vâkıf-ı mezkûrun -tekabbelallâhu sa'yehu'l-meşkûr- rûhuna hediye etmesi için sekiz bin akçe verilmesini şart etti. Dülger ve taş ustası iki kimesneye, mahmiye-i merkūmede vâki' Tophâne mahallâtından Kara kedi mahallesinde bulunan vâkıfın evi önünde akan ve daha önce vâkıf-ı mezbûrun yaptırdığı iki dere yolunun ve ayrıca Karamürsel kasabasında akan derenin yolunun ıslâhı için yevmî bir buçuk akçe ta'yîn etti. Bu iki kimesnenin derelerin taşıp azîm zararlara yol açmaması için mezkûr dere yollarının tamir ve meremmetine çalışmalarını şart etti. Üsküdar'da vâki' mezkûr dükkân kirâsından hâsıl olan meblağın vâkıf-ı mezbûrun ( ) karyesinde inşâ ettirdiği köprünün mesâlihine ve etrafındaki yolların ıslâhına sarf edilmesini şart etti. Vâkıf-ı mezbûr sonra cemî'-i evkāfına, vakıf işlerine vâkıf, iyiliğiyla tanınan, emîn sıfâtıyla mevsûf, hıyânetten berî bulunan, re'y ve tedbîr sâhibi, vakıf gelirlerini artırmaya gayret eden bir mütevellî nasb edilip kendisine yevmî yirmi akçe verilmesini şart etti. İlm-i hesâbda rütbe sâhibi, kavânîn-i hesâbı ve esâlîb-i küttâb-ı bilen, defter tutup gelir ve gideri kaydeden bir kâtib tutulmasını ve ona yevmî beş akçe verilmesini şart etti. Emânet ve istikāmet üzre hizmet edip taksîr ve hıyânetten ictinâb ederek umûr-i evkāfa sa'y eden iki câbînin her birine yevmî beş akçe ta'yîn etti. Dârü'l-hadîs-i mezkûre tamâmlandığında orada bir âlim, müteverri', mu'tâd ve ma'lûm günlerde devâmlı ulûm-i fıkh, hadîs

Rumeli 21_ sicil.indd 228 31.05.2011 19:08:24

ve tefsîr dersleri vermeye kādir bir şeyh tutulup yevmî on beş akçe verilmesini şart etti. Talebe-i müste'iddînden mülâzemete devâm eden yedi kimesneye müzâvele-i ulûm-i mezkûre ve mümârese-i fünûn-ı mesfûre için özürsüz dersleri terk etmemek üzre yevmî üçer akçe ta'yîn etti. Akşam olunca kapıyı kapayıp sabâh olunca açacak, tathîr ve tanzîfe ve etrâfı süpürmeye sa'y edecek bir bevvâba yevmî iki akçe ta'yîn etti. Vâkıf-ı mezkûr, şurûtta ve zavâbıtta taklîl ve teksîri, tebdîl ve tağyîri, azl ve nasbı ve ibkāyı ve sâir tasarrufât-ı şer'iyyeyi kendi yedinde tutarak cemî'-i evkāfına müddet-i hayâtınca kendisini nâzır nasbetti. Vefâtından sonra ise mütevellînin yaptığı mu'âmelât, icârât, tamir ve meremmât, murâbaha-i nukūd ve tecdîd-i ukūda ve sene başlarında îrâd ve masrafı mübeyyin muhâsebe-i evkāfa kemâl-i ihtimâm ile nezâret etmek ve vakıf gelirlerini artırmak üzre cemî'-i evkāfına nezâreti yevmî beş akçe ile Südde-i seniyye-i hâkāniyyede bulunan reîs-i hâzinîn-i sultâniyeye şart etti. Zevâ'id ve muhâsebe defterlerinin ve sâir hüccet ve temessükâtın nâzır-ı mûmâ ileyhin indinde bulunan sandıkta muhafaza edilmesini şart etti. Mütevellînin erbâb-ı cihâta hizmetlerini edâya kāim ve kendilerine emredilen vazîfelere dâim olmaları şeklinde nasihat etmesini şart etti. İçlerinden biri hizmet-i mu'ayyenesinde kusûr ettiğinde mütevellînin ona tenbîh etmesini, tenbîh fayda etmezse ihtar etmesini o da te'sîr etmezse başka bir kimesnenin yerine ikāme edilmesini şart etti. Zevâ'idin akārâtın tamirine sarf edilmesini şart etti. Tamir ve meremmet mesârifinin sâir mesârifata takdîmini şart etti. Ayların ve yılların geçmesiyle şurût-ı mukarrereye ri'âyet mümkün olmazsa vakıf gelirlerinin tamâmının fukarâ ve mesâkîn-i müslimât ve müslimîne sarf edilmesini şart etti. Vekîl-i mezbûr, vâkıf-ı merkūmun cemî'-i şerâ'it ve zavâbıtı ikmâl ettikden sonra cemî'-i evkāfı yedinden ve mülkiyyet-i kadîmesinden ihrâc edip tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği mefharü's-sâlihîn Şeyh Ahmed b. Bedreddin'e teslîm ettiğini ikrâr etti. O da tesellüm edip sâir mütevellîlerin evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf etti. Mütevellî-i mezbûr, vâki' ikrârı vicâhen ve şifâhen tasdîk etti. Hâl ve bu minvâl üzre iken vekîl-i merkūm müvellâ-i fâzıl hâkim-i âdil huzûrunda mütevellî-i mersûm üzerine da'vâ edip eimme-i selâsemiz indinde vakf-ı nukūd bâtıldır diyerek meblağ-ı sâlifü'l-beyânın ve tevliye cihetiyle rıbhdan aldığının teslîmini istedi. Mütevellî-i merkūm, vakf-ı nukūd İmam Ensârî rivâyetine göre İmam Züfer katında sahîhdir diyerek teslîmden imtinâ' etti. Hâkim-i mezkûr bu sûretle asl-ı vakfın sıhhatine ve mütevellînin damândan berâet-i zimmetine hükmetti. Vekîl-i mezbûr, vakf-ı nukūd İmam Züfer indinde sahîh ise de lâzım değildir; vakf-ı akārât da eimme-i cumhûr indinde sahîh ise de İmam-ı A'zam Ebû Hanîfe katında gayrı lâzımdır diyerek iddi'âsını tekrâr etti ve iki vakıfdan da bi'l-vekâle rücû' etti ve müvekkil-i mezbûrunun mülküne istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i

Rumeli 21_ sicil.indd 229 31.05.2011 19:08:24

merkūm, imâm-ı mesfûr indinde sıhhat-i vakf, lüzûm sıfâtından ârî olup hâkimin hükmü de lüzûmu ifâde etmez olsa da, imâmeyn-i hümâmeyn İmam-ı sânî Ebû Yusuf Yakub b. İbrahim ve İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî katlarında hâkimin hükmü lüzûmu ifâde eder ve mevkūfun özellikle mütevellîye teslîminden sonra vakıf lâzım olur, vâkıf rücû' edemez diyerek cevâb verdi ve hâkimden imâmeynin kavline göre hükmetmesini taleb etti. Hâkim-i mûmâ ileyh de iki tarafın delîlini te'emmül edip vakıf cânibini tercihe şâyân gördü ve meblağ-ı mezbûrun ve akārât-ı mârrü'z-zikrin vakfiyetinin husûsen ve umûmen sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Bu sûretle, tebdîl, tağyîr ve ta'tîline mecâl muhâl olacak şekilde müseccel, lâzım, müebbed bir vakıf oldu. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıfi'l-merkūm ala'llâhi'l-hayyi'l-kayyum."

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Şa'bâni'l-mu'azzam sene isneteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: ( )

246 [59a-1, Arapça] Ali Bey b. Ahmed'in, teyzesinden intikal eden miras payını alması için Hüseyin Ağa b. Abdullah'ı vekil ettiği

Udûlden bevvâb-ı sultânî Mustafa b. Abdullah ve bevvâb-ı hâkānî Ahmed Bey b. Abdullah nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de hâzırân olup Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olup mahmiye-i mezbûre mahallâtından Dâye Hâtun mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûme Ayşe Hâtun bt. ( )'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan fahrü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, müteferrika tâifesinden mefharü'l-a'yân Hüseyin Ağa b. Abdullah'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, Büyük oda diye ma'rûf, İstanbul'da sâkin olan gılman-ı hâssadan kıdvetü'l-eşbâh ve'l-emsâl Ali Bey b. Ahmed, müdde'î-i mezbûru müteveffât-i mezkûre teyzesinden kendisine irs-i şer'le intikāl eden muhallefâttaki hissesinin kabz ve îsâline, kabz ve îsâl için cedel ve nizâ'a ve haseb-i iktizâ-i hâl hükkâm-ı zevi'l-efdâl huzûrunda murâfa'aya mezbûr Hüseyin Ağa'yı vekîl eylediğini ve bu husûsta kendisini nâib kıldığını bizim yanımızda ikrâr ve i'tirâf etti. Merkūm Hüseyin Ağa da vekâlet-i mesfûreyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike fî gurreti Muharrem sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Muhzırbaşı Hasan Ağa, Hüseyin [b.] Ali, İbrahim Bey [b.] Abdullah ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 230 31.05.2011 19:08:24

247 [59a-2, Arapça] Sultan Murad Han b. Sultan Selim Han'ın, âzatlı kölesinden kendisine intikal eden evi Kethüdâ Hatun diye bilinen Canfedâ Hatun bt. Abdülmennân'a hibe ettiği

Hamdele ve salvele. Ammâ ba'd. İşbu hibe ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet, sarîh ve mer'î bir vesîkadır. Sultânu'l-es'ad ve hâkānü'l-emced halîfetullah fi'l-âlem zılluhu ez-zalîl alâ kâffeti'l-ümem sultânü'l-beşer fâtihu bilâdi'l-meşârik ve'l-megârib bi nasrillâhi'l-azîz ve cündihi'l-gālib sultânü'l-maşrıkayn ve hâkānü'l-hâfikayn mâlikü'l-emâneti'l-kübrâ ve's-sultânü'l-bâhir vârisü'l-hilâfeti'l-azîme sultanü selâtîni'l-arab ve'l-acem ve'r-rûm es-sultan b. es-sultan es-Sultan Murad Hân b. es-Sultan es-sa'îd ve'l-hâkān el-mecîd el-gāzi el-mücâhid fî sebîlillâh li-i'lâ'i kelimetihî ve i'zâzi dîni resûlillâhi es-Sultan Selim Hân -ebbedallâhu eyyâme saltanatihî ilâ inkızâi'z-zamân ve a'lâ i'lâme devletihî ilâ âhiri'd-devrân cenâbından husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti sâbit olan Düstûr-i ekrem ve müşîr-i efham el-mahfûf bi sunûfi avâtıfi'l-meliki'l-allâm Hazreti Ferhad Paşa b. Abdüsselâm, Dîvân-ı menî'-i erkân refî'-i bünyânda hâzır olup, sâhibe-i hâze'l-kitâb seyyidetü'l-muhadderât iklîletü'l-mükerremât Kethüdâ Hâtun diye ma'rûfe Hazreti Canfedâ Hâtun bt. Abdülmennân kıbelinden vekîl-i mutlak olan mefharü'l-emâcid ve'l-ekârim müstecmi'u'l-mehâmîd ve'l-mekârim sâhibü'ş-şerefi'z-zâhir ve'l-kadri's-sâmi'l-bâhir makbûletü'd-devleti's-sultâniye manzûru'l-hazreti'l-hâkāniyye Dârü's-sa'âde Ağası Mustafa Ağa b. Mehmed kıbelinden husûs-i âti'l-beyâna vekîl olan Atebe-i aliyye-i sultâniye ve südde-i seniyye-i hâkāniyyede vâki' bevvâbîn zümresinden fahrü'l-ahâlî ve'l-a'yân Mustafa Bey b. Sinan mahzarında şöyle ikrâr ve i'tirâf eyledi ki, sultân-ı sâlifü'l-beyân, Çeşmisiyâh bt. Abdurrahman nâm âzatlı câriyesinden velâ-i sahîh-i şer'î cihetinden cenâbı sultânîye intikāl eden, Dârü's-saltanati'l-aliyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından merhûm İskender Paşa mahallesinde vâki', iç ve dış avlulu, dış avlusu, önünde selâmlık altında ahır ve ahşabdan ma'mûl anbar bulunan fevkānî üç beyti, su kuyusunu ve helâyı hâvî, iç avlusu, fevkānî iki beyti, üç selâmlığı, şahnişîni, tahtapûşu, mahzeni, önünde iki oda bulunan mutfağı, fırını, helâyı, bahçeyi, hamamı, kileri, odunluğu, mutfağı, fırını, helâyı ve su kuyusunu müştemil olan ve bir taraftan Ahmed Çavuş b. en-Neccâr mülkü, Mahmud Çelebi b. el-Kâtib mülkü, diğer taraflardan tarîk-i âm ve tarîk-ı hâs ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile mezbûre Canfedâ Hâtun'a hibe edip teslîm etti. Mezbûre Canfedâ Hâtun da kabz ve tesellüm eyledi. Vâki' ikrâr, vekîl-i mezbûr tarafından tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî gurreti Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: ( )

Rumeli 21_ sicil.indd 231 31.05.2011 19:08:24

248 [59b-1, Arapça] Behlül Bey b. Osman Bey'in, hak ve alacaklarının talep ve tahsili için Yahya b. İlyas'ı vekil ettiği

Udûlden kıdvetü erbâbi'l-ikbâl umdetü ashâbi'l-iclâl reîsü'l-kāidîn Süleyman Ağa b. Abdülmu'în, zevvâk-ı sultânî Halil Ağa b. Abdullah ve sarrâc-ı hâkānî Ömer b. Sultan nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup Zeytun b. Hızır nâm hasm-ı münkir mahzarında, Yahya b. İlyas nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, elân Samsad livâsı beyliğinden munfasıl olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Behlül Bey b. Osman Bey, zimem-i nâsda vâki' haklarının alınmasına ve husûsen münkir-i mezbûr Zeytun yediyle Ali b. Receb nâm kimesneye tevdî' ettiği mâlının kabzına müdde'î-i mezbûr Yahya'yı bizim yanımızda vekîl eyledi ve nefsine nâib kıldı. Mezbûr da vekâlet-i merkūmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî gurreti Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Hüseyin, Hasan b. Abdullah, Mahmud b. Halil, İbrahim Kethüdâ b. Abdullah, Ömer b. Ahmed, Abdi b. Abdullah el-bevvâb, Yakub b. Mehmed

249 [59b-2, Arapça] Ahmed Efendi b. Tâceddin Efendi'nin kutnî bedelinden olan borcunu Mustafa b. el-Hâc Sinan el-Karamanî'ye ödediği

Udûlden Mevlâna Mehmed b. Ali el-kādî, Süleyman b. Abdullah ve Rıdvan b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup Mustafa b. el-Hâc Sinan el-Karamanî nâm hasm-ı münkir mahzarında, elân kazâ-i Balıkesrî'den munfasıl olan fahrü'l-kuzât Mevlâna Ahmed Efendi b. merhûm Tâceddin Efendi'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûr Ahmed Efendi, sekiz pâre kutnî bahâsından zimmetinde sâbit olan râyicü'l-vakt iki bin sekiz yüz seksen akçe-i Osmânî deynini zeyilde mezkûr târihden altı sene evvel münkir-i mezkûr Ahmed Efendi'ye onların mahzarlarında def' ve teslîm etti. O da yedinden tâm ve kâmil olarak kabz ve tesellüm etti. Sonra mezbûr Mustafa merkūmun zimmetini husûs-i mezkûra müte'allik cemî'-i da'vâdan ibrâ etti. Müdde'î-i mezbûrun târih-i mesfûrla müverrah, şehâdet-i meşrûhalarınca mazmûnu mazmûnuna mutâbık olan hüccet-i şer'iyyeyi ibrâz etmesinden sonra, şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 232 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: Receb Çelebi b. Musa, Mehmed Çavuş b. Yunus, Kasım b. Abdullah, Hasan Ağa b. ( ) muhzırbaşı, Hüseyin b. Ali

250 [59b-3, Arapça] Kaçak kölenin sahibine iadesi

Vilâyet-i Anadolu'da vâki' Bolu kazâsı ahâlîsinden olan udûlden Mevlâna İbrahim b. Veli ve Nesimî b. Mehmed meclis-i şer'-i şerîfde hâzırân olup Veli Efendi b. Mehmed el-kādî el-Arnavudî nâm zilyed-i münkir mahzarında, yine kazâ-i mezbûr ahâlîsinden olan râfi'-i hâzihi's-sahîfe es-sahîha el-Hâc Mehmed b. el-Hâc Ahmed'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâd şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'â aleyh-i mezbûr yedinde bulunan Rûsiyyü'l-asl, orta boylu, elâ gözlü, açık kaşlı, boynu eğik, nâsiyesinde eser-i cerh olan Hasan b. Abdullah nâm gulâm, müdde'î-i mezkûr el-Hâc Mehmed'in mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlis-i sırfıdır. Taht-ı mülkiyyetinde iken zeyl-i kitâbda mezkûr târihden on altı ay evvel kaçmıştır. Gulâm-ı merkūmu satmadığına, hibe etmediğine, bi vechin mine'l-vücûh mülkünden ihrâc etmediğine dâir müdde'î-i mezbûra yemîn verilmesinde sonra, şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî selhi Zilhicce sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Atâullah b. Ali el-cündî, Mevlâna Musa Efendi b. Receb el-müderris, Hüseyin Bey [b.] Receb el-cündî, Hüseyin b. Durdu

251 [60a-1] Ayşe Hatun'un mehir alacağını ölen kocasının terekesinden tahsil etmesi

Dergâh-ı âlî yayabaşılarından mahmiye-i Kostantıniyye'de Çavuş Mescidi mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden merhûm Ahmed Subaşı b. Abdullah'ın zevcesi ve vârisesi olan Ayşe Hâtun'un babası ve husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'îsi olan Halil b. Musa nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup hâlâ Dergâh-ı âlî yeniçerileri beytülmâl emîni olup müteveffâ-yı mezkûrun muhallefâtına vâzı'u'l-yed olan işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezkûre Ayşe zevci müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Subaşı uhdesinde mehr-i müeccelinden olan on beş bin akçe hakkın ve verâseti hasebiyle kendiye intikāl eden rub' hissesin emîn-i müşârun-ileyh yedinde mazbût olan muhallefâtından alıp bi't-tamâm kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allik emîn-i mezkûr ile kat'â alâkası kalmamışdır deyû tav'an ikrâr eyledikde, vekîl-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun emîn-i mesfûr vicâhen tasdîk edip kayd olundu.

Fî selhi Zilhicce sene 1003.

Rumeli 21_ sicil.indd 233 31.05.2011 19:08:24

Şuhûdü'l-hâl: Hasan [b.] Abdullah, Ahmed [b.] Hüseyin, Mehmed [b.] Abdullah ve gayruhüm.

252 [60a-2, Arapça] Ahmed b. Hamza, Ömer b. Hamza, Mahmud b. Hamza ve Cennet bt. Mehmed'in muhallefâtı zaptedilen Mehmed b. Hamza'nın vârisleri olduğu

Her ikisi de vilâyet-i Anadolu-i ma'mûrede vâki' Pazar suyu kazâsı ahâlîsinden olan, udûlden Mahmud b. Resûl el-mu'temed ve Hamza b. Hüseyin nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de, emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda hâzırân olup, elân Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olan kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, Ahmed b. Hamza'nın kendi nefsinden asâleten ve Ömer b. Hamza'nın kezâ kendi nefsinden asâleten, Cennet bt. Mehmed nâm sagīreye kıbel-i şerden mansûb vasî olarak vesâyeten ve Mahmud b. Hamza nâm kardeşi kıbelinden vekîl olarak vekâleten ve Nârin bt. Mustafa nâm hâtun kıbelinden vekîl olarak vekâleten sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, Ahmed ve müvekkil Mahmud ve vekîl Ömer, kazâ-i mezbûr ahâlîsinden olup bundan akdem Mustafa Reis'in sefînesinde fevt olan ve zabt edilen muhallefâtı semeninden emîn-i mezkûr Mehmed Çavuş ma'rifetiyle Atebe-i aliyyeye gönderilen defter-i muhâsebe mûcibince, mahmiye-i Galata'da vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni mezkûr Mehmed Çavuş yediyle râyicü'l-vakt beş bin yetmiş dokuz akçe-i Osmânîsi 1002 senesi Receb-i mürecceb ayının on birinci günü Hızâne-i âmireye teslîm edilen merhûm Mehmed b. Hamza'nın ana-baba bir kardeşleri ve vârisleridir. Zira babaları ve müteveffâ-i mezbûrun babası Hamza b. Musa'dır; anneleri Teslime bt. Mehmed'dir. Sagīre-i mezkûre ise müteveffâ-i mesfûrun sulbiye kızı ve vârisidir. Müvekkile-i mezbûre Nârin Hâtun ise vefâtı anında taht-ı nikâhındaki zevcesi ve vârisidir. Verâseti bunlara âiddir; bunlardan başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Zamânın kazâ-i mezbûr kadısı Mevlâna Mustafa b. Ali'den sâdır olan, ünvânıyla mu'anven, hâtemiyle mahtûm, mazmûnu bu hüccetin mazmûnuyla mutâbık hüccetin kadı-i mezbûrun meclisinden vârid olmasından sonra ve onun meclisinden sudûru, onun hücceti olduğu onun mührü ile memhûr olduğu, isimleri zeyl-i kitâbda mastûr olan Mevlâna Yakub b. Yusuf el-kādî ve Mustafa b. İbrahim el-müderrisîn şehâdetleri ile sâbit olmasından sonra, şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 4 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin b. Memi, Mehmed Çelebi [b.] Ali, Ahmed b. Hüseyin, Süleyman Çavuş [b.] Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Gülâbî b. Hasan

Rumeli 21_ sicil.indd 234 31.05.2011 19:08:24

253 [60b-1, Arapça] Vezir Halil Paşa b. Abdüsselâm'ın Macar asıllı iki kölesini âzat ettiği

el-Cenâbü'l-cemîl sâhibü'l-kadri'l-celîl şemsü ufukı's-sa'âde necmü feleki's-siyâde medâru'l-izzeti'r-râsiha merkezü'l-haşmeti'ş-şâmiha menba'u esnâfi'l-cevârif ma'denü envâ'i'l-me'ârif zi'r-ra'yi's-sâkıb ve'z-zihni's-sâ'ib mücerribü'l-umûr müdebbiru mühimmâti'l-cumhûr el-vezîrü'l-mükerrem ve'l-müşîru'l-mufahham el-mahfûf bi sunûfi a'tâfi'llâh el-allâm Hazreti Halil Paşa b. Abdüsselâm kıbelinden âtiyyü'z-zikr âzat ikrârına vekîl olan fahrü'l-ahâlî ve'l-a'yân manzûri uyûni'l-a'yân makbûlü's-sudûr ve'l-erkân el-meşmûl bi't-tâ'ati'llâh es-samed Atâullah Ağa b. Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i imâdda hâzır olup vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle şöyle ikrâr etti ki, müvekkil-i muşârun ileyh, Macariyyü'l-asl, orta boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, sarışın, sol kaşında eser-i cerh bulunan Perviz b. Abdullah nâm abd-i memlûkini ve Macariyyü'l-asl, uzun boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, sarışın, cerrâh, başının sağ yanında eser-i cerh bulunan Mustafa b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi'l-azîm ve taleben li-merdâti rabbihi'r-rahîm yevme lâ yenfa'u mâlün ve-lâ benûn illâ men eta'llâhe bi kalbin selîm âzat ve tahrîr etti. Abdeyn-i mezbûreyn bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyîn-i mükellefîn gibi hür oldu. Efendilerin âzatlı köleler üzerinde sâbit olan velâ hakkından gayrı üzerlerinde kimesnenin bir hakkı kalmadı.

Cerâ fî 8 Muharrem sene selâse ve elf.

Derkenâr: Halil Paşa'nın iki kulunun hüccetidir.

Şuhûdü'l-hâl: Fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Kethüdâ b. Abdurrahman, Mehmed Ağa b. Abdülmennân, İbrahim Bey kâtib-i Dîvân, Ali Ağa zevvâk-ı sultânî, Mustafa Ağa zevvâk-ı sultânî, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm

254 [60b-2, Arapça] Aydın b. Abdullah'ın Kamer bt. Abdullah'a borcu olduğu yönündeki vasiyeti

Udûlden Abdurrahman b. Yusuf el-İmâm, Mustafa b. Osman el-müezzin, Hüseyin b. Ahmed el-İmâm ve Memi b. Ahmed nâm kimesneler, on sekizinci yaya bölüğü yayalarından iken bundan akdem fevt olan merhûm Aydın b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs Beytülmâlin emîni bulunan kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, Kamer bt. Abdullah nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûr hâl-i nefâz-i vasiyyetinde, üzerinde ve zimmetinde müdde'iyye-i mezkûreye karz-ı şer'î cihetinden râyicü'l-vakt bin beş yüz akçe lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyni olduğunu bizim yanımızda vasiyyet etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i

Rumeli 21_ sicil.indd 235 31.05.2011 19:08:24

şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike fî selhi Zilhicce sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Süleyman, Mehmed Çavuş [b.] el-Hâc Mustafa, Mehmed b. el-Hâc Bayram el-İmâm, Hasan b. Hüseyin ve gayruhüm

255 [60b-3, Arapça] Aydın b. Abdullah'ın Yasemin bt. Abdullah'a borcu olduğu yönündeki vasiyeti

Udûlden Abdurrahman b. Yusuf el-İmâm, Mustafa b. Osman el-müezzin, Hüseyin b. Ahmed el-İmâm ve Memi b. Ahmed nâm kimesneler, on sekizinci yaya bölüğü yayalarından iken bundan akdem fevt olan merhûm Aydın b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs Beytülmâlin emîni kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkine olan Yasemin bt. Abdullah nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûr hâl-i nefâz-i vasiyyetinde, üzerinde ve zimmetinde müdde'iyye-i mezkûreye karz-ı şer'î cihetinden râyicü'l-vakt üç bin akçe lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyni olduğunu bizim yanımızda vasiyyet etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyet-i şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike fî selhi Zilhicce sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Süleyman, Mehmed Çavuş b. Mustafa, Mehmed b. el-Hâc Bayram el-İmâm, Hasan b. Hüseyin

256 [60b-4, Arapça] Kürekçibaşı Şems Bey Vakfı'nın Uzunçarşı'daki dükkânı Fâtıma bt. el-Hâc Ferruh'a bir sene müddetle kiraya verdiği

Merhûm Kürekçibaşı Şems Bey Vakfı'na mütevellî olan Derviş Mehmed b. İshak nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzır olup, vakf-ı mezbûra âid olan, mahmiye-i Kostantıniyye çarşılarından Uzun çarşı'da kâin, bir taraftan Hüseyin b. Abdullah mülkü, diğer taraftan Resûl b. Abdurrahman mülkü, öteki taraftan vakf-ı mezbûr ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i dükkânı, zeyilde mezkûr târihden bir sene tamâmına şehrî yirmi akçeye ve ücret-i kirânın tamâmının kirâ müddeti nihâyetinde ödenmek üzre râfi'a-i hâze'l-kitâb Fâtıma bt. el-Hâc Ferruh nâm hâtuna icâreye verdi. Mezbûre Fâtıma hâtun da icâreye aldı. Vâki' ikrâr, merkûme Fâtıma tarafından bi'l-muvâcehe tasdîk edildi.

Rumeli 21_ sicil.indd 236 31.05.2011 19:08:24

Cerâ fî gurreti Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Hamza, Ahmed [b.] Abdullah, Hüseyin Bey b. Abdullah er-râcil, Mahmud Çelebi b. Dede Bâli, Ahmed b. Hüseyin ve gayruhüm

257 [61a-1, Arapça] Emine bt. Memi Çelebi'nin evini vakfettiği

Ve ba'd, işbu mazmûnunda vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet, sarîh ve mer'î bir vesîkadır. Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından el-Hâc Teberrük mahallesinde sâkine olan sâhibetü'l-hayrât râtibetü'l-meberrât Emine bt. Memi Çelebi nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîf-i mutahhar ve mahfil-i dîn-i münîf-i enverde hâzıra olup tasarrufât-ı şer'iyye ve teberru'ât-ı mer'iyyeye ehil olarak işbu vakıf ikrârının kendisinden sudûruna kadar silk-i mülk-i sahîhinde ve mahz-ı menâlinde bulunan, mahmiye-i mezbûrede kâin, altında tahtânî bir beyt ve fırın bulunan fevkānî iki beyti, önünde iki selâmlık, altında tahtânî, su kuyulu bir beyt bulunan fevkānî diğer beyti, ocağı olmayan beyt-i sagīri, bahçeyi, helâyı ve avluyu hâvî bulunan ve bir taraftan vâkıfe-i mezkûre vakfı, diğer taraftan Ahmed Bey b. Abdullah ez-zevvâk mülkü, iki taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzilini cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile niyet-i sâfiye ve taviyye-i kâfiye ile habsedip vakfettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Vâkıfe-i mezbûre sonra menzil-i mezbûrda ve ilâvesinde süknâyı evvelâ müddet-i hayâtınca, ölüm şerbetini tadana kadar kendisine şart etti. Vefâtından sonra yukarıda zikredilen fevkānî iki beytte ve altındaki tahtânî beytte süknâyı ve fırını kullanmayı uhrevî oğlu İsmail b. Abdullah'a, sonra mezkûr İsmail'in evlâdına sonra evlâd-ı evlâdına, sonra nesilleri kesilinceye kadar evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart etti. Önünde iki selâmlık, altında, içinde su kuyusu olan tahtânî bir beyt bulunan fevkānî beytte süknâyı âzatlı kölesi Hüseyin b. Abdullah'a ve âzatlı câriyesi Yasemin bt. Abdullah'a, sonra ikisinin evlâdına, sonra evlâd-ı evlâdına, sonra nesilleri kesilinceye kadar evlâd-ı evlâd-ı evlâdına şart etti. Önünde yukarıda zikri geçen bahçeden me'hûz zirâ'ata kādir arâzi-i hâliye bulunan, ocağı olmayan tahtânî beyt-i sagīrde süknâyı Lâlezâr bt. Abdullah nâm âzatlı câriyesine şart etti. Bahçede tasarrufu Lâlezâr hâricindekilere şart etti. Bunlardan bir kısmının nesilleri kesildiğinde hisselerinin hayâtta kalanlarca tasarruf edilmesini şart etti. Tevliye-i hasbiyyeyi, sâir vakıflarında mütevellî olan kimesneye şart etti. Nezâret-i hasbiyyeyi de önce mezbûre Yasemin'e sonra ahâlî-i mahalleye şart etti. Menzilde sâkin olan kimesnelerin kendi mâllarıyla vakt-i hâcette menzili tamir ettirmelerini, etmezlerse izn-i hâkim ile ihrâclarını ve menzilin kirâya verilip ücret-i kirânın tamire sarf edilmesini şart etti. Zikredilen kimesnelerin tamâmının nesilleri kesildiğinde, birisi bile hayâtta kalmadığında

Rumeli 21_ sicil.indd 237 31.05.2011 19:08:24

menzil-i mezkûrun vech-i ma'rûf ve'n-nehci's-savâbi'l-me'lûf üzre Medîne-i münevvere ve Ravza-i şerîfe-i mutahhara evkāfına mütevellî olan kimesne yediyle icâreye verilmesini ve ücret-i kirâdan kâfî miktarının menzilin tamirine sarf edilmesini, artan miktarın Medîne-i münevvere-i mezkûre ve Ravza-i mutahhara-i mastûre -nevverallâhu te'âlâ bi nûri habîbihî ve şerrefehâ bi şerafi safiyyihî- fukarâsına sarf edilmesini şart etti. Vâkıfe-i mezbûre sonra cemî'-i menzil-i mezbûru tescîl maksadıyla mütevellî nasb ettiği el-Hâc Mehmed b. Abdullah'a teslîm etti. O da tesellüm edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf etti. Teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim huzûrunda böylece ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vâkıfe-i mezbûre İmam-ı A'zam hümâm-ı efham Hazreti Ebû Hanîfe el-Kûfî kavline istinâden menzil-i mastûrun vakfiyetinden rücû' edip mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i merkūm ise eimme-i kibâr ve e'izze-i ahyârın lüzûmu ifâde eden re'ylerine istinâden buna muhâlefet edip redden imtinâ' etti. Muhâsama ve münâza'a edip hâkim-i mûmâ ileyh huzûrunda murâfa'a olunduklarında hâkim, mütevellî cihetini râcih görüp lüzûmu kāil olan eimme-i müctehidînin re'ylerine tevfîkan vakfın sıhhatine ve lüzûmuna husûsen ve umûmen hükmetti. Menzil-i mezkûr bu sûretle kimesne tarafından tebdîl ve tağyîri, ta'tîl ve tahvîli câ'iz olmayacak şekilde müebbed, lâzım, müseccel bir vakıf hâline geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıfe ala'llâhi'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm."

Cerâ zâlike fî evâili Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Nimetullah el-İmâm, Ali b. Fethullah el-müezzin, Seyyid Mehmed b. Seyyid Mehmed, Hacı Yusuf [b.] Abdullah, Kasım b. Abdullah, Hamza [b.] Abdullah, Mehmed [b.] Hamza, Mehmed [b.] Ali, Ahmed [b.] Ali, Mustafa [b.] Cafer, Mustafa Bey [b.] Mehmed, Hasan Çelebi [b.] Mehmed el-müste'id ve gayruhüm

258 [61b-1] Nesli bt. Derviş'in Fâtıma Sultan Vakfı'na olan borcunu ödemesine karşılık rehininin iade edilmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûme Fâtıma Sultan bt. Ferhad Paşa Vakfı'na hâlâ mütevellî olan fahrü'l-a'yân Mustafa Bey b. Sinan el-bevvâbü's-sultânî meclis-i şer'a hâzır olup, Aksaray mahallesinde sâkine Nesli bt. Derviş nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre Rıdvan b. Abdullah ve Zamâne bt. Abdullah ve Aynülhayât bt. Abdullah şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Emine bt. Hüseyin nâm hâtun mahzarında takrîr-i kelâm edip mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûr mâlından müvekkilem merkūme Nesli Hâtun zimmetinde bundan akdem altmış bin akçe cihet-i karzdan ve altı bin akçe çuka bahâsından cem'an

Rumeli 21_ sicil.indd 238 31.05.2011 19:08:25

altmış altı bin akçe olup hâlâ meblağ-ı merkūmu mezbûre Nesli Hâtun'un teslîme vekîli olan mesfûre Emine Hâtun yedinden vakf-ı mezbûr için alıp bi't-tamâm kabz ve tesellüm edip ve mezbûre Nesli Hâtun'un benim yedimde rehn-i makbûz olan yüz aded incisin vekîli mezbûreye teslîm edip, husûs-ı mesfûra müte'allik merkūme Nesli Hâtun'[la] kat'â alâkam kalmadı dedikde, mütevellî-i mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu vekîl-i mezbûre vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' ketb olundu.

Tahrîren fî 15 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Perviz Çavuş b. Abdullah el-mübâşir, Ali b. Abdullah, Abdülganî b. Nezir, Mehmed b. Abdullah.

259 [61b-2] Mezid Çavuş b. Timur'un kendisine borçlu iken ölen yeniçerilerden Mahmud b. Abdullah'ın muhallefâtından bir miktar alacağının kaldığı

Oldur ki, Dergâh-ı âlî çavuşlarından Mezid Çavuş b. Timur meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup hâlâ Dergâh-ı sa'âdet-destgâh yeniçerileri beytülmâlı emîni olup otuz altıncı cemâ'atinden Mahmud b. Abdullah nâm müteveffânın muhallefâtına vâzı'u'l-yed olan fahrü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında ikrâr ve i'tirâf edip bundan akdem mâl-ı mudârabeden müteveffâ-yı mezkûrun yedinde elli üç bin akçe hakkım olup mezbûr Mahmud vefât ettikden sonra meblağ-ı mezbûr uhdesinde bâkī kalıp husûs-ı mezbûr vech-i meşrûh üzre idiğin bundan akdem şuhûd-ı udûl ile isbât etmiş idim. Hâlâ emîn-i müşârun-ileyh yedinde müteveffâ-yı mezkûrun mazbûta olan muhallefâtından meblağ-ı mezbûrun kırk dört bin beş yüz akçesin alıp kabz edip sekiz bin beş yüz akçe hakkım bâkī kalmışdır dedikde, mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun emîn-i mesfûr tasdîk edip kayd olundu.

Fî 8 Muharrem sene m[ezbûr].

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Süleyman [b.] Mahmud, Mustafa [b.] Abdullah er-râcil, Halil [b.] İskender, Abdi b. Abdullah er-râcil, Mustafa [b.] Abdullah er-râcil.

260 [61b-3] Fâtıma bt. İskender'in hür olduğu sabit olan câriye için ödediği parasının iadesi

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye'de Ayasofya-i kebîr kurbunda sâkine Fâtıma bt. İskender nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâssa sakalardan Hasan b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr

Rumeli 21_ sicil.indd 239 31.05.2011 19:08:25

Hasan Bey'den dokuz bin dört yüz yetmiş akçeye orta boylu kara gözlü açık kaşlı buğday enli Mülâyim bt. Abdullah nâm bir câriye iştirâ edip meblağ-ı mezbûru mezkûr Hasan'a teslîm edip ba'dehû câriye-i mezkûreyi ben dahi el-Hâc Rıdvan nâm kimesneye bey' edip ol dahi âhara bey' edip ba'dehû câriye-i mezkûre şuhûd-ı udûl ile hürriyetin zevi'l-yed-i münkir mahzarında isbât edip kıbel-i şer'den sebîli tahliye olunmağın, mezbûr el-Hâc Rıdvan câriye-i mezkûrenin kıymetin benden ahz eylemiş idi. Hâlâ zikr olunan dokuz bin dört yüz yetmiş akçeyi ben dahi mezbûr Hasan'dan taleb ederin, gıbbe'ş-suâl, mezbûr Hasan fi'l-vâki' zikr olunan câriyeyi ben mesfûre Fâtıma Hâtun'a bey', meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm kabz eylemiş idim. Lâkin câriye-i merkūmeyi Esma bt. Hüsrev nâm hâtun tarafından vekâleten bey' edip semenini dahi müvekkileme teslîm eylemiş idim dedikde, mezbûr Hasan'ın vech-i meşrûh üzre olan kelâmı merküme Fâtıma Hâtun talebi ile ketb olundu.

Tahrîren fî 15 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Çavuş el-mübâşir, Bayezid b. Abdullah et-tabbâhu's-sultânî, Hacı Hürrem b. Abdullah, Hacı Mustafa b. Şaban.

261 [62a-1, Arapça] Hızır b. Hasan b. Hüseyin'in ve Raziye bt. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Davud b. Memi b. Mustafa b. Hüseyin'in vârisi olduğu

Her ikisi de kazâ-i havâss-ı mahmiye-i Kostantıniyye tevâbi'inden Bedestenci? karyesi ahâlîsinden olan, udûlden Receb b. Abdullah ve Ferhad b. Abdullah nâm kimesneler, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs Beytülmâlin emîni olup, karye-i mezkûrede mutavattın iken bundan akdem fevt olan yirmi beşinci yayalar bölüğü yayalarından merhûm Davud b. Memi b. Mustafa b. Hüseyin nâm yayanın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, yine karye-i mesfûrede sâkin Hızır b. Hasan b. Hüseyin nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezbûr Hızır, müteveffâ-i mezkûr Davud'un usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Zira müdde'î-i mezkûr Hızır, Hasan'ın sulbî oğludur; o da Hüseyin'in sulbî oğludur. Müteveffâ-i mezbûr Davud ise Memi'nin sulbî oğludur; Memi de Mustafa'nın sulbî oğludur. Mustafa da mezkûr Hüseyin'in sulbî oğludur. Büyük dededir. Verâseti ona ve kızkardeşi Raziye bt. Abdullah'a münhasırdır. İkisinden başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma'lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike fî 17 Muharrem sene selâse ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 240 31.05.2011 19:08:25

Şuhûdü'l-hâl: Kasım [b.] İbrahim, Ali b. Hayreddin, Ahmed b. Abdullah, Mustafa b. Hamza ve gayruhüm

262 [62a-2] Dukakinzâde Ahmed Çelebi'nin Tophane'de yaptırdığı ev, odalar, çeşme ve dükkânların vakfiyesi

Be-nâm-ı Girdigâr-ı vâkıf-râz, munezzeh-i dâniş-i ân encâm ü âğâz; her matla'-ı suhan-ı sihr-âferîn ki neyyir-i a'zam ism-i rabbu'l-âlemîn mâlikül'l-mülki melik-i yevmü'd-dîn ile münevver olmaya, mânend-i subh-i nuhustîn revnâk-ı sıdk u yakîn birle zîb ü fer bulmaz. İbtidâ-i kelâm-ı vâkıf-ı hâl mî-sezed zikr-i Bârî-yi müte'âl, ve şol ser-levha-ı defter-i ferhunde-fer ki sipâs u sitâyiş-i îzed-i celîl ü cemil ile müzeyyen ve muanven kılınmaya, misâl-i vakf-ı bî-tescîl mevkıf-i i'tibâr u kabulde cilvegî olmaz.

Lîk senâyeş zi beyân berter est
Her ki zebân gûyed ez an berter est
Nutk-ı senâyeş çe temennâst în
Akl u temennâş çe sevdâst în

Fe-sübhâne men vakafe dûne mevâkıfi ceberûtihî el-efhâmü ve'l-ukûl ve hare fî müşâhedeti melekûtihî efkârü'l-ecilleti'l-fuhûl. Ve dahi her şâhid-i mâkâl ve nev 'arûs-ı emr-i zî-bâl meşşâta-i zikr-i kemâli resûl-i bî-hemâl ve na't-i cemîl-i cemâl-i habîb-i zi'l-celâl birle ârâyiş ü tezyîn olmaya; ber fehvâ-yı hadîs-i şerîf "Men lem yezkürnî fi du'aihî fe-hakkun en lâ yüstecâbe du'a'ühû" hacle-i kabûl ve minassa-ı icabetde cilve-nümâ ve çehre-küşâ olmaz Allahümme salli ale'l-müstakbeli bi-abâ'i'r-risâleti müteveşşihi bi-ridâ'i'l-mecdi ve's-siyâdeti Muhammedini'l-meb'ûs fî surreti'l-bathâi'l-men'ût mâ zâge'l-basaru ve mâ tagâ el-mu'cizu bi-fesâhetihî mesâkı'e'l-hutebâ ahter-i burc-i şeref-i kâinât gevher-i dürc-i sadef-i mümkinât,

Bûd be-ruh şem'-i nübüvvet furûz
Âb nedîde gil-i Âdem henüz
Bişterîn harf ki der Ahmed est
Matla'-ı dîbâce-i in ebced est
Sadr-nişîn ust der în bezmgâh
Küntü nebiyyen büved ûra guvâh

Ol vâkıf-ı esrar-ı "subhân ellezî esrâ"ul vâsıl-ı makām-ı "kābe kavseyn ev ednâ" bil resûl-i mufahham ve habîb-i mükerremdir.

ki, nokta-i vücûd-ı pür-cûdları bâ'is-i îcâd-ı levh u kalem ve illet-i gāiyye-i

Rumeli 21_ sicil.indd 241 31.05.2011 19:08:25

tekvin-i sahâ'if-i âlemdir ki, bu müdde'âyı rûşen-fehvâ-yı pâk-ı hadîs-i levlâke levlâke lemâ halektu'l-eflâk birle müberhen olup, cemî' enbiyâ ve rusul ve hâdiyân-ı sübül peyrev-ı nûr pâk ve muktebis-i envâr-ı unsur tâb-nâklarıdır. Beytu sebekūke târihen ve ente sebaktehüm fazlan fe-ente's-sâbiku'l-mesbûk, ol matla'-ı envâr "elem neşrah leke sadrak" ve mazhar-ı fermûde-i "ve rafa'nâ leke zikrak" bir seyyid-i büzürg-vâr-ı celîlü'l-mikdâr ve sened-i âlî mikdâr-ı uli'l-emrdir ki kâffe-i ümeme zât-ı sa'âdet-simâtı bâ'is-i rahmet ve âmme-i ashâb-ı himeme ittibâ'-ı şerî'ati mûcib fevz-i sa'âdet-i dünyâ ve âhiretdir ki, "ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn" bu fehvâya nass-ı mübîndir ki, ızhâr-ı şerâyi'-i dîn-i metîn ve iş'âr-ı şe'â'ir-i şer'-i mübînde tıbâ'-ı ebniye-i ehl-i udvânı ud'u ile sebîli rabbike bi'l-hikmeti ve'l-mev'izeti'l-hasene fehvâsınca kelimât-ı hikmet-simât-ı mü'essire ve akvâl-i hidâyet iştimâl-i müstahsene tâziyânesiyle bu mertebe dâm etmişlerdir ki, da'vet-i âmm-ı sa'âdet fercâm birle cumhûr-ı enâmı dârü's-selâm-ı İslâm'a getirip ta'lîm-i ferâyiz ve sünende bezl-i mechûd buyurup ikāmet-i ümmet vâlâ nehmetleri şi'âr-ı şe'â'ir-i dîn ve pîrâye-i sünen-i sa'âdet-karîn birle muhallâ ve müzeyyen oldukdan sonra zîb u zîver-i nevâfil u hasenât ile dahi mükemmel ve müstahsen olmalarıyçün tertîb-i esnâf-ı hayrât ve tehzîb-i ahlâk u sıfât ve tekmîl-i hasâ'il-i hasene ve kemâlâta bir derece tergīb ve tahsîs etmişlerdir ki, ekser-i ümmet-i uli'l-himmetlerinin himmeti kurbât-ı bedeniye ve mâliyenin her birini câ'iz ve mesûbât-ı celîle-i envâ'-ı ibâdata fâ'iz olmakda ümem-i sâbıkayı sâbık ve câ'iz olmakdır ilâ kıyâmi's-sâ'at ve sâ'ati'l-kıyâm ekser-i enâm ehabb-i mâl ve atyeb-i menâllerinden tertîb-i hayrât u evkāf ve tarh-ı binâ-i meberrât-ı cemîletü'l-evsâf edip kimi bezl-i mâl-i helâl ile fî sebîlillâh ihyâ-i sebîl ve icrâ-i miyâh edip meşâri'-i müslimîn ve mesâlik-i muvahhidîni ahcâr-ı mefrûşe ile muballât u üstüvâr ve musattah u hem-vâr edip mürûr ve ubûrı âsân ve emâkin-i ba'îdeden mahall-i devâc ve mevki'-i ihtiyâca mâl-i firâvân sarf edip, sular getirip atşân ve (…) cinânı sîyrâb ve reyyân etmekle, rûz-ı cezâ ve sarây-ı ukbâda hadd-i [**62b**] sârımdan (…) [ibâk?] ve (…) [ehakk?] olan tarîk-ı müstakīm-i sırâtpür-havf ve ihtiyâtdan bi fazlillâhi alıkoyup, sür'at-i mürûr ve suhûlet-i ubûr (…) ve müstevcib-i şürb-i havz ve (…) müte'ehhil-i riyâzü'l-cinân olmak sa'âdetine te'emmül ve kimi tilâvet-i Kur'ân-ı azîm ve ikrâr-ı eczâ için musakkafât ve akārât binâ edip vakf etmekle mede'd-duhûr ve'l-ahkâbrûh-ı pür-fütûhlarına (…) beyyinâtdan ecr u sevâb-ı bî-hesâb vâsıl ve mütevâsıl olmak üzredir. Pes her lahza ve her ân hezârân-ı hezârân cevâhir-i zevâhir-i tahiyyet ve dürûd u dürer-i gurer salât ve selâm-ı dâimü'l-vürûd bu hâkiyân-ı bî-nâm ve nişân ve hâdiyân-ı hâdiye-i isyândan ol sâkin-i a'lâ-yı ılliyyîn sultânü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hazretlerinin senâ-i ravza-i pâk ve merkad-i ıtır-nâklarına olsun ki, ahvâl-i menâzil-i ukbâ ve ehvâl-i mevâfık-ı rûz-ı cezâyı haber-i sâdık ile muhayyer ve nâtık ve ümmet-i za'îfelerine

Rumeli 21_ sicil.indd 242 31.05.2011 19:08:25

mânend-i âb-ı müşfik varta-i helâkdan sâhil-i necâta sâbık olup ta‘lîm-i sübül-i hidâyet ve reşâd ve irşâd-ı menâhic-i salâh u sedâdda ifrâğ-ı mechûd buyurmuşlardır ki ve dahi âl-i kirâm ve ashâb-ı izâmları müberrekelerine elyak-ı salât u tahiyyât-ı bî-gāyât nisâr olunsun ki nücûm-ı hüdâ ve mesâbih-i dücâ olup her biri çeşme-sâr-ı hidâyet u irfân ve rehnümâ-yı memâlik-i dâniş u îkān olup ‘’ashâbî ke’n-nücûm bi eyyihim ihtedeytüm” hadîs-i şerîfine mazhar olmuşlardır hümü’n-nücebâi’l- ğurem ve reht-ı ehedin? ve hüm bâyi‘ûhu tâyi‘ûn lede’ş-şecer aleyhim selâmullâhi mâ nâhu tâ‘irun ve mâlâh li’s-sârîn fi’z-zulemi’l-kamer ammâ ba‘d, her lebîb-i sâhib-i nazara göz gibi bâhir ve her andelîb-i hünervere gül gibi zâhirdir ki bu mezra‘-ı merg-âzâr ve gülzâr-ı perîşân etvârın güllerinde bûy-ı vefâ ve lâle ve sünbüllerinde renk-i bekā ve lütf ve safâ olmayıp her gonca-i nâ-şukuftesi âzurde-i hârhâre-i hâr olmağla hûn-ı ciğeri derûnunda tih be tih ve lâle ve sünbüllerinin dâğ-ı hasretle dil-i bî-karârı girih olmuşdur lâlezâr-ı cihân aceb bâgīst ke’ezân bâh-ı her nefes dâgīst nîst bûy-ı neşât der gül-i o mihnet-efzâsına savt-ı bülbül-i o nazar-ı ayne’l-yakīn ile nergis var nigerân olunsa her berk benefşe ve sünbül perîşân zîr-i zemînde hak olan şâhidân-ı rengin-izârın hâl-i müşkbâr ve geysûy-ı tâbdârlarından nümûne ve nişândır her yeki berk-i benefşe ki remed-i ez-dil-i hak hâl-i müşkîn-rûh-ı hoş püserânest ey dil-i şâh-ı sünbül ki ser ez-ceyb-i zemîn ber-dâred ca‘d-ı anber şikest sîmberânest ey dil-i felâh her erîb-i mükerrem ve lebîb-i muhtereme lâyık ve revâdır ki, işbu kâh-ı ferâh-ı dünyâyı tengnây-ı mihmet ü belvâ bilip bu deyr-i şeşderî ve Gülşen-i nilüferinin sûret-i zîbâ ve gül-i ra‘nâsına meftûn ve hârhâr-ı nevâyeniden me’mûn olmayıp belki her âkil-i müdrikü’l-avâkıb ve kâffe-i sâhib-i re’y-i sâ’ib uhdesinde mütehattim ve vâcibdir ki bu tîz-bâzâr-ı gurûr ve geşt-güzâr-ı âlem-i zûrda mağrûr olmayıp kâlâ-yı girân-bahâ-yı evkātı nakd-i nâsire-i hevâ-yı nefse ve sabra hırmen-i ömr girân nümâyesin bâd-ı hevây-ı a‘mâl-i lağv u lehv ve metâ‘-ı hevese vermeyip dil âgâh kalb pür-havf ve intibâh ile ‘’ed-dünyâ mezra‘atü’l-âhire” müsted‘âsınca tohm-ı sirişk-i levm u nedâmete dem-be-dem zemîn-i zül ve derâ‘ata zirâ‘at ve sûk-ı şevk-i tâ‘at u ibâdet sad metâ‘-ı çehre-i zerd ve dil-i perverd ile sikke-i hâlis-ayâr rızâ-yı cenâb-ı rabb-ı izzet ele getirip ticâret edeler husûsan âyet-i kerîme-i len tenâlü’l-birra hattâ tünfikū mimmâ tuhibbûn mazmûn-ı sa‘âdet-makrûnunun kâffe-i mü’minîne şâmil ve mütenâvil olan fevâyid-i amîmesinde dâhil olup infâk-ı fî sebîlillâh etmekle tahsîl-i kurb-ı hazret-i ilâh edeler ve şâyeste-i mübâhât ve sezâvâr-ı ibtihâc olan erbâb-ı elbâb ve ashâb-ı ukūl içre bu mukaddemât-ı sahîhu’l-intâcın revâcı şek ve reyb yokdur ki ber-vakf-ı mazmûn-ı sa‘âdet-makrûn hel yestevi’l-lezîne ya‘lemûne ve’l-lezîne lâ ya‘lemûn ulemâ-i âmilîn ve sulehâ-i tevfîk-karîn yanlarında sâir ashâb-ı hicr ve hacer ve erbâb-ı elbâb-ı nehyden eşedd ve akvâ olduğu ke’ş-şems fî vasati’s-semâ azhar min en yahfâdır. Eyle olsa işbu mecelle-i

Rumeli 21_ sicil.indd 243 31.05.2011 19:08:25

celîlenin tahrîr ve imlâsına bâ'is ve bâdî ve cerîde-i cemîlenin tastîr ve inşâsına hâmil ve dâ'î ashâb-ı haşmet u câh ve erbâb-ı basîret u intibâhdan ilm-i şerîfe ibtigā li-vechillâh tâlib ve müştağil ve nûr ve zıyâ-yı tevfîk-i ilâhî birle dil-i pür-safâsı pür-nûr ve müşta'il fart-ı tekarrub-ı hazret-i sultâniye ile mevsûm iken zümre-i ulemâ ve fukarâ mücâlesetini ihtiyâr ve kemâl-i ihtisâs südde-i hâkāniyye birle ma'lûm olmuş iken fırka-i dervîşân ve sulehâ muvânesetini şi'âr-ı zât-ı mekârim-disârı kılan sâhibü'l-izzi ve'l-ikbâl sâhib-i ezyâli'l-câh ve'l-celâl iftihârü'l-havâsı ve'l-mukarrebîn mühr-i sipihr-i izzet ve mâh-ı burc-ı temkîn melekiyyü'ş-şiyem felekiyyü'l-himem kân-ı vefâ ebr-i sehâ bahr-i cûd hazret-i el-Hâc Mehmed Ağa b. Abdülvedûd ki fart-ı dâniş-i zekâ ile ma'rûf ve kemâl-i edeb u hayâ birle mevsûf olup kûh-i vakār ve kân-ı bisyâr dervîş-kîş ve hayr-endîş safâ-yı zamîrinden şem'-i kamer hacil ve ziyâ-yı zihn-i müstenîrinden çeşme-i hurşîd münfa'il pîş-i tab'-ı âbdâreş şem'-i meh-râ bâb nîst çeşme-i hurşîd-râ ger tâb hest în âb nîst ol zât-ı ferhunde-sıfât u sütûde (…) ve sabâvet ve zamân-ı sıgārından beru tahsîl-i ulûm u fünûn ve kesb [**63a**] ü kemâlât gûnâgûn sa'y-i belîğ ve cehd-i bî dirîğ eyleyip ihrâz-ı fezâyil ve fevâzıl etmekle tal'at-ı behbûdları serâser (…) mekârim-i ahlâk bula vücûd-ı pür-cûdları bergâh (…) evsâf ve kemâlâtı hâyiz olmakla ashâb-ı divelden çok kimesne mütemeyyir olup mekârim (…) âfâk olmuşlardır. Lâkin san'at-ı ilm u fazîlet mutâla'aya nâil olmayıp ulûm-ı Arabiye ve fünûn-ı edebiyede hatt-ı vâfir ve sehm-i mütekâsir ihrâzıyla akāid-i dîniyye ve mesâil-i fıkhiyyeden olan metâlib-i âliyeden mun-katı' kelâma vâsıl olacak kadar bizâ'a-i istihrâca mâlik olmak emsâllerinden bir ferde hâsıl olmadığı mukarrer ve muhakkakdır hakka ki zât-ı âdîmü'n-nazîrleri cevdet (…) ve safâ-yı zamîr ile mütâla'a-i kütüb-i fıkha ve tefsîre kādir ve kāmûs-ı muhît-i ulûmdan leâlî nikât ve mezâyâ istihrâcında mâhir iktinâs-ı şevârid-i mesâil ve istiyâd-ı nevâdir-i evâhir ve evâilde kemmiyyet-i tab'-ı cevâdları kayd-ı avâyid ve hengâm-ı neşr-i fezâyilde sîne-i pür-sekîneleri mahzen-i esrâr-ı ferâid olduğu bir lahza hâzır-ı nâdîyyi bâdiyyi'l-eyâdîleri olan nâzır ve munâzır ilm u irfâna gûn gibi zâhirdir ol zât-ı mehâmid-iştimâlin evâil-i hâl ve mebâdi-i ahvâlinde dahi tal'at-ı beyhûdelerinden delâil-i ikbâl ve sîmâ-yı sa'âdet-mahsûs ve ayân ve nâsiye-i izzet-nümûdlarından mehâil-i celâl ve âsâr-ı devlet müşâhed ve nümâyân olmağın, sâik-i takdîr-i zât-ı bî-nazîrlerini âlem-i tufûliyyetde pâdişâh-ı cem-câh-ı gerdûn-penâh iftihâr-ı dudmân-ı âl-i Osman mütemessil-i nass-ı "innallâhe ye'muru bi'l-adli ve'l-ihsân" râfi'-ı ehli sünnet ve hâfid-ı ehl-i rafz nâsıb-ı livâ-yı sa'âdet-ihtivâ-i "innâ ce'alnâke halîfeten fi'l-arz" sultânu'l-maşrıkayn hâkānü'l-hâfikayn hâdimü'l-harameyni'ş-şerîfeyn kâsirü'l-ekâsireti ve'l-mülhıdîn murgım-ı unûfi'l-kayâsıreti ve'l-ferâ'ıneti'l-mütemerridîn masdûka-i mefhûm-ı sa'âdet lüzûmu's-sultân zıllullâh ye'vî ileyh küllü mazlûme's-sultân b. es-sultân sultânu azîmü'l-kadr celîlü'ş-şân

Rumeli 21_ sicil.indd 244 31.05.2011 19:08:25

Sultan Murad Hân e'azzallâhu ensârahû ile'd-devrân Âsitân-ı izzet-âşiyânına sevk edip, ol hümâ-yı evc-i saltanatın zıll-ı âtıfeti üzerlerine sâye-endâz olalıdan beri şeref-i mukārenet ve musâhabet ve mezîd-i ihtisâs ve âtıfetleriyle mümtâz olup zât-ı sedâd-nihâdlarında merkûz ve muzmer olan salâh ve reşâd muktezâsınca zehârif-i dünyeviyeden i'râz ve menâsıb-ı aliyyeye nigrândan iğmâz edip şeref-i sohbet-i şâh-ı cem' menkabeti ayn-ı sa'âdet ve ol şerefle iktifâyı mahz-ı devlet bilip yevmen fe-yevmen derece-i kurb ve ittisâlleri mühürdâr-ı evc-i felek pâdişâh-ı cemşîd-hısâlde irtifâ' bulıcak cenâb-ı vehhâb bî-illet ve feyyâz-ı bî dannetten feyezân eden ni'am-ı firâvânın şükründe acz ve kusûrları mülâhaza edip mehmâ emken şükr-i ni'am-i zü'l-minende ızhâr-ı acz u noksan ile gülşen-senâ-yı sübhânda sûsende nerdübân ve andelîb-i ratbü'l-lisân olduklarında hâtır-ı âtır hurşîd leme'ânlarında fukarâ-yı ehl-i îmândan müstahak-ı in'âm u ihsân olan ba'zı ihvâna nef'-i resân olup mede'd-duhûr ve'z-zamân tasadduk ve ihsân zerî'asıyla dahi şükr-i yezdân ve recâ-yı gufrân etmek hâtırâsı halacân etmeğin, bundan akdem eyyâm-ı devlet-i pâdişâhîde mahmiye-i Tophâne'de mâlik oldukları menzil-i bî-nazîr ve dâr-ı behcet-medâr-ı dilpezîr ki leb-i deryâda vâki' olup âyine misâl deryâ-yı sefîde nâzır ve suhan-i sofa-i safâsında bir lahza sükûn bâ'is-i teskîn-i dil ve sebeb-i teşhîz-i hâtırdır vakf edip, târih-i kitâbdan birkaç yıl mukaddem vakfiyesin tahrîr ettirdiklerinden sonra dahi lücce-i cenân-ı deryâ feyezânlarında mânend-i dürr-i bî-nazîr bir ma'nâ-yı ra'nâ-cây-pîr olurdu ki eyyâm-ı devlet-i pâdişâh-ı İslâm'ın …? paşalarına dâhil olup cihet-i ma'âşlarından hâric ve fukarâ ve dervîşâna bezl ü infâklarından fâzıl olan mâl-i helâllerin min ba'd dahi sehâb-ı ecri her dem midrâr ve ahlâf-ı dâr-ı hemvâre idrâr üzre olan vakf-ı akāra sarf edip zâd-ı âhiretlerin i'dâd ve mukaddemâ olan hasenâtı tevfîr u teksîr kılınmağla inâd-ı yevm-i mî'âddan bezl-i makdûr ve ifrâğ-ı mechûd ve meysûr ideler nice eyyâm u a'vâm bu ma'nâ-yı zîbâ-dil-i sâf ir'ât-ı sîmâlarında cây-ı gîr ve hüveydâ olup intihâ-yı fırsat ve ihtilâl-i dikkat u miknete mutasaddî ve müterakkıblar olup dil-i hurşîd-i müşâkilleri hulûl-i ecel ve inkıtâ'-ı habl-i emelden bi'l-külliye gāfil ve zâhil olmamağın her çend rûy-ı zemîn ve zamâna nigerân olsalar âyet-i "küllü men aleyhâ fân" mazmûn-ı ibret-nişânı iz'ân ve her gâh dil âgâh ve kalb pür-intibâh ile sahâ'if-i evrâk-ı felek nûh-tıbâk ve girdiş-i çarh-ı heft âsumâna nigâh edip nazar-ı i'tibâr ve îkān-ı sâlsâr sakf-ı sipihr-i nîlgûn ve nakş-ı mecerre-i gerdûnda resm-i fenâ vu zevâlde ve alâyim-i intikāl ve irtihâl müşâhede ve nümâyân olacak lisân-ı hikmet beyânlarına bu fehvâ-yı neşîd-i hükm-i temhîd cârî olurdu. Beyit: Bu güzergâh-ı fenâ sahnında ümîd-i bekā eylemek fikr-i muhâl ve bâtıl-ı emniyet gibi [**63b**] âlem-i kevn …? tab' ve mûcib-i hilkat gibi hirâs resminde felegin gürbânında şekl-i dellâl hâsıl-ı ömrün halkın? Biçmeğe âlet gibi ya kemân-ı kabza-ı kudrettir ehl-i âlem almağa tîr-ı kazâ ve nâvek-i mihnet gibi bezm-ı kîtî

Rumeli 21_ sicil.indd 245 31.05.2011 19:08:25

ehlinin ya kāse-i iʻmârı kâh eksikīr ki (…) işʻâr eder âyet gibi belki cümle heykel-i eflâk ve evzâʻ nücûm-ı âlemîn şekl-i fenâsın resm eder hey'et gibi işbu dünyâ-yı dûn-ı fânî ve sarây-ı sipenc pür-renc-i zindegânîde devâm ve bakā ihtimâli muhâl olduğuna cezm ve iʻdâd u gınâ ve yem-i miʻâda azm ederlerdi lâkin baʻzı avâ'ik ve alâyık niyet-i sâfiye ve taviyyet-i vâfiyelerinde olan âsâr-ı hayrâtı kuvvetden fiʻle götürmeğe â'ik olup el-umûru merhûnetün bi evkātihâ müstedʻâsınca mübâşerete kudret ve miknet müyesser olmazdı şol zamâna dek ki ol zât-ı sütûde-siyer ve mihr-i sipihr-hünerin hullân-ı vefâ ve ihvân-ı safâlarından yâr-ı muvâfık ve sıddîk-ı sâdıkları maʻden-i mekârim u efdâl menbaʻ-ı mehâmid u hüsn-i hisâl zât melek-sıfâtı ahlâk-ı hamîde ile ârâste ve nihâd-ı kerem muʻtâdı fezâ'il-i adîde birle pîrâste hasîb u nesîb fıtrat ve lebîb-i mahdûm-ı mükerrem ve hâkim-i mufahham muhrez-ı fezâ'il ve hüner ve fehvâ-yı müktesibi merhûm ve mebrûr Dukakinzâde Ahmed Çelebi nevverallâhu merkâdehû ve alâ erâ'iki'l-cinân erkadehû unfuvân-ı şebâb ve reyʻân-ı îş-i lebâblarında azm-i sûy-ı cinân edip dil-i ehibbâyı dâğ-ı hicrân ile sûzân siyyemâ müşârun-ileyh ağa-yı fâ'iku'l-izʻânı giryân ve nâlân eyleyip nefy-i cân-güdâzı âteş-i cân olup şiddet-i ittihâd ve inbisât ve mezîd ülfet ve ihtilâtları hasebiyle mevtinden kemâl-i hüzn u inkisâr ve nihâyet infiʻâl u ızdırâb târî olup ol mahdûm-ı güzînin sebzezâr âmâlinden gonca-i ümîdi henüz şükufte ve handân olmadan berk-i îş-i nev-bahâr iken hazân olduğunu göricek dünyâ-yı fânînin fenâsına müceddeden ikāmet-i burhân edip münye-i husûl-i ümniyeye bir ân te'hîr ve hulûl-i ecel tedârik-i emele bir sâʻat tevakkuf etmediğini tamâm-ı izʻân ve îkān ettiklerinde ilhâm-ı kudsî ve vârid-i kuddûsî dil âgâh ve kalb pür-intibâhlarına beyt yâ gāfilâ an harekâti'l-felek yenhâke'llâhu mimmâ ağfelek mâ leke li'l-gayri izâ suntehû ve küllemâ tünfikū minhu fe-lek hidâyet ihtivâsın ilgā edip ve âzim-i dârü'l-karâr ve sâkin-i civâr-ı rabbi gaffâr olan mârrü'z-zikr merhûm mahmidet-şiʻâr dahi cenâb-ı niʻamü'l-me'âbların vasiyy-i muhtâr eyleyip sülüs mâlının anların elinden vücûh-ı hayrâta sarf olunmasın ihtiyâr ve cemîʻ umûru anlara tefvîz edip yedlerinde muhallef olan hüccet-i şerʻiyye muktezâsınca vesâyetleri sâbit ve mukarrer olup re'y-i rezînleri sülüs-i mezbûr evkāf-ı akāra sarf olunmak olmağın bu takrîb ile kendiler dahi mesârif-i yevmiyelerinden zâyid ve fazla olmuş meblağ-ı müddeharların hayrâta sarf etmeğe âzim olup sâkin oldukları menzil-i mebʻûs-ı merkūmun civârında baʻzı hayrât ve vukūf inşâ edip ve bir çeşme-i dilgüşâ binâ eyleyip âb-ı zülâli icrâsına küllî mâl-i helâl sarf edip ve kendi vakıfları civârında sülüs-i mâl-ı müteveffâdan kabz ettikleri üç yüz yirmi iki bin akçe ile baʻzı hucurât ve müsakkafât binâ eyleyip vesâyetleri hasebiyle merhûm-ı merkūmun rûhiçin vakf edip ve vakfının bu mücellede indirâcın ve bir vakfiyede indimâcın murâd etmeyin ale'l-infirâd evsâf ve aʻdâd-ı vakfeyn beyân ve taʻdâd olunduğu zikr olunur evvelâ kendiler atyeb-i mâllarından binâ

Rumeli 21_ sicil.indd 246 31.05.2011 19:08:25

ettikleri evkāf-ı menzil-i mevkūf sâlifü'l-beyânları önünde Tophâne'de Süheyl Bey Mescidi kurbunda ruhâm-ı hâm ve mermer-i e'azz-i safâ encâmdan musanna' ve matbû' binâ ile bir çeşme-i zîbâ ve mecrâ-yı âb-ı selsebîl-i âsâdır ki binâsına ve cârî olan âb-ı zülâl-i selsebîl misâlinin kanavât ve mecrâsına küllî mâl sarf olunup tamâm-ı mahallinde vâki' olmakla bây u gedâ ve tüvânın ve bî-nevâya bâ'is-i medh u senâ ve sebeb-i zikr-i cemîl ve hüsn-i du'âları olmuşdur hakka ki ol çeşme-i zîbâ ve mevzûn-kāmet bir şâhid-i ra'nâ ve şîrîn-zebân bir-dilîr-i müstesnâdır ki her mukārin ve müsâhib ve sâil ve tâlibîne diller döküp cevâb-ı şafîsiyle dil alîl-i uşşâk-vâr her kalb-i galîl ve dil-i mecrûr u zelîli feyz ve hayât-ı tâze ile imdâd ve irvâ ve mine'l-mâ' külle şey'in hayy fehvâsın iş'âr ile çeşme-i mezbûru binâ ve tekmîl eyleyip fî sebîlillâh âmme-i nâsa (…) [**64a**] edip bundan mâ'adâ geri mevzi'-ı mezbûr kurbunda nice dükkân ve hucurât ve mehâzin ve büyût ve müsakkafât binâ eyleyip ol mahalli ma'mûr ve zülâl-i revnak ve bahâya ma'mûr kılıp mahall-i revâc ve mevki'-ı ihtiyâcda bir sûk-ı cedîd peydâ ve iki tarafında evler ve odalar inşâ edip mu'ayyen ve mümtâz olduğu hâlde cânib-i kıblî semt-i deryâda olan akārı kendi mâllarından binâ edip kendiler için vakf ve cânib-i şimâlîde olan musakkafâtı merhûm-ı merkūm sülüs mâlından kabz ettikleri meblağ-ı mezkûrdan binâ etmeğin merhûmun vakfı olup, şurût ve masârifin vesâyetleri hasebiyle ta'yîn etmişlerdir. Cânib-i kıblî ve sâhil-i deryâda vâki' olup kendilerin vakfı olan yirmi iki bâb dükkân-ı cedîdü'l-bünyân-ı râsihu'l-erkândır bu semtde münharıt ve muntazam olup dükkânların ardında kapısı deryâ önünde olup hâlâ kazâ olan mukāta'alı arz-ı hâliye-i vakfa açılır ve on iki bâb odalardır ki, her biri birer ocaklı menzili ve muhavvata-i sagīre ve kenîf-i müstakili müştemil olup birbirine mültasık ve muttasıldır. Cümlesinin bir tarafı dükkânlara ve birer tarafı tarîk-i âma müntehî olup deryâya müşrif kahvehâne ve bir bâb oda dahi hudûd-ı mersûmede dâhildir ve yine dıl'-ı mezbûrda şark tarafında on sekiz bâb evli odaları ki her biri fevkānî ve tahtânî birer evi müştemil olup birinin bir latîf şeh-nişîn ve altı bâb odası olup bu cümlenin hudûdu tarîk-i âm ve hâs ve deryâ ve Arab Ahmed bahçesine ve bir mikdâr vakf yere müntehî ve muttasıldır. Bu mecmû' ağa-yı müşârunileyhin vakf-ı mümtâzıdır, arsası hâkān-ı huld-âşiyân merhûm Sultan Bayezid Hân Vakfı'na her sâl ( ) akçe mukāta'a ile maktû'dur ve cânib-i şimâlde vâki' olup merhûm-ı merkūmun vakfı olan içli taşlı bir menzil-i latîf ve mesken-i nazîfdir ki, taşrasında şeh-nişînli iki bâb fevkānî odaları ki altı ( ) bâb mahzendir ve bir matbah ve bir sofayı ve kenîf ve bi'r-i mâyı ve içerisi üç bâb fevkānî odaları ve bir kilâr ve matbah ve muhavvata-i yesîre ve su kuyusunu ve kenîfi müştemil olup, tarîk-i âma ve tarafeynden Süleyman Çavuş mülküne ve geri vakfa müntehiyyü'l-hudûddur ve mezbûr odaların ardında iki bâb fevkānî odaları bir kilâr ve bir tahtânî odayı ve kenîf ve muhavvatayı müştemil bir menzil

Rumeli 21_ sicil.indd 247 31.05.2011 19:08:25

dahi ki, tarafeynden vakfa ve taraf-ı âhardan merhûm Fâtıma demekle ma'rûfe hâtun mülküne ve tarîk-i hâssa müntehiyyü'l-hudûddur. Ve bir menzil dahi ki fevkānî ve tahtânî dört bâb oda ve kenîf ve havluyu müştemil olup Ali Ağa ve merhûm Fati mülküne ve geri vakfa müntehiyyü'l-hudûddur. Menzil-i mezbûr ile menzil-i sâbiku'z-zikr ortasında kemer altında bir latîf su kuyusu olup odalar halkı müşterek mutasarrıf olmak için vakf olunmuşdur. Ve dahi altı bâb fevkānî odaları ki her birinin altı bir mahzeni müştemil ve avlu yeri ve müstakil bânı muhtevî olup kuyu civârında olan oda kuyu üstünde olan kemerin üzerine binâ olunmuş bir latîf fevkānî odayı ve içinde su kuyusunu hâvî olup Ali Ağa seddine ve üç tarafdan vakf-ı mezbûra mültesıku'l-hudûddur ve yine dıl'-i mezbûrda içli taşlı bir menzil olup taşrasından ve içerisinde fevkānî ve tahtânî dört bâb odayı ve bir matbah ve avlu ve kenîfi müştemil olup tarîk[de] bir kapıyı ve hucurât içinde bâb-ı âharı muhtevî ve muntavî olup tarîk-i âma ve Arab Ahmed hâtunu mülküne ve Ali Ağa seddine müntehiyyü'l-hudûddur. Ve zikr olunan altı bâb odaların yanında beş bâb hucurâta dahi ikisinin ikişer üçünün birer bâb-ı fevkānî olup ve birer mahzeni ve avlu yeri ve kenîfi olup tarîk-i âma ve vakfa ve tarîk-i hâssa müntehiyyü'l-hudûddur ve altı bâb hucurâtın altında on dört bâb dükkân olup tarîk-i âmın şimâlî tarafında olan akārın dahi tahdîd ve ta'dâdı bunda karâr etmişdir. Bu mecmû' merhûm Ahmed Çelebi'nin vakfı olup bunun dahi arsası maktû'adır. Tahdîd ve ta'dâdı vakfeyn ale'l-infirâd tamâm olup asâleten ve vesâyeten huzûr-ı udûl ve eşrâfda ikrâr ve i'tirâf ettiklerinden sonra asâleten ve vesâyeten şöyle şart eylediler ki, cümle evkāf-ı huceste-evsâf ahsen-i vücûh-ı istiğlâl ile istîcâr ve istiğlâl olundukdan sonra vakfeynin mahsûl ve ray'ı ale'l-hesâb bir mütevellî-i emânetkâr-ı sadakāt-şi'âr yedinde cem' ve iddihâr olunup, vakfeynin tevliyet ve cibâyet ve kitâbet ve nezâreti bir olup cihât-ı mezbûre vazîfeleri cümle mahsûlden verilip cihât-ı mezbûre tefrîk ve ifrâz olunmaya. Vezâif-i mezbûreden sonra her vakfın mahsûl-i ma'lûmu mesârif-i ma'lûmesine müstakil sarf olunup, meremmet ve ihrâcâtı olursa kadr-ı hâcetince mesârifden mukaddem sarf olunup cemî' evkātda vakfeynin sedd-i selmât ve def'-i rakabâtı vezâif-i cihândan mukaddem olup meremmete muhtâc musakkafâtta ihtimâm oluna. Merhûm-ı merkūmun sülüs mâlının vücûh-ı hayrâtdan ma'dûd olan hasenâtın tercîh ve ihtiyârında re'y ve ta'yîn zât-ı mekremet-karînlerine müfevvez olmağın, mâl-i makbûz-ı sâlifü'l-beyânın esnâf-ı hayrâttan evkāf-ı akār ve musakkafâta sarf olunmasın ahrâ ve elyak görduklerinden sonra mahsûl-i akārdan dahi rûh-ı mûmâ[-ileyh] için tilâvet-i Kur'ân-ı azîme sarf olunmasın cümleden ahsen ve evfak görmeğin, rûhiçin her gün (…) beş cüz'-i şerîf tilâvetin ta'yîn edip her cüz'-i şerîfin tâlîsine yevmî ikişer [**64b**] akçe vazîfe şart edip mâh be mâh mütevellî-i basîret-penâh yedinden vusûlün şart edip evkāf-ı merkūme civârında olup Süheyl Bey Mescidi

Rumeli 21_ sicil.indd 248 31.05.2011 19:08:25

demekle maʿrûf olan mescid-i şerîfde eczâhânlık baʿde salâti'l-fecr müctemiʿan alâ vechi's-teennî ve't-tertîl lâ ale's-sürʿati ve't-taʿcîl sükûn ve vakār ile tilâvet etmelerin şart ettiler ve kendi vakıflarını müddet-i hayâtlarında nefs-i nefîselerine şart eyleyip baʿdehû merhûm-ı merkūmun vakfı gibi rûhlariçin mescid-i mezbûrda eczâ-i şerîf ikrâsına taʿyîn edip vakfeynde müsâʿade oldukça eczâ-i şerîfenin izdiyâdın şart edip, kendilerden sonra emvâl-i vakfeyn ağa-yı âti'z-zikrin re'yine müfevvez olup cümle vakfa nâzır olup vefâ ettiği mikdâr eczâ-i şerîfe tilâvet ettireler ve şart eylediler ki, cümle evkāfa bir müstakīm ve dindâr emîn-i sadakāt-şiʿâr ahvâl-i vakfa şuʿûr ve vukūf ile maʿrûf bir kimesne mütevellî ve bir cemʿ-i mahsûlde mücid ve sâʿî zeyl-i ismeti …? hıyânet ve cinâyetten ârî rüşd ve sedâd ile mevsûf kimesne câbî ve bir üslûb-ı rakamda mâhir ehl-i kalem ilm-i hesâbda ve kitâbet-i defterde âlem, yevm-i hesâbda azâbdan hâif kalem-misâl istikāmetle muttasıf kimesne kâtib olup cihet-i tevliyet yevmî on altı akçe ve cihet-i cibâyet yevmî beş akçe ve cihet-i kitâbet yevmî sekiz akçe olmak üzre şart? edip cihet-i tevliyeti emekdârlarından olup binâ-i evkāfda saʿy-i belîği sebk eden fahrü'l-akrân sâhibü'l-ferâset ve'l-izʿân Süleyman Çavuş b. Abdülmennân'a ve cihet-i kitâbeti hadd-i zâtında liyâkati olup ve binâ-i vakfda küllî saʿy ve hidmeti zuhûr eden mefhar-ı erbâbi'l-kalem melekiyyü'ş-şiyem Kadızâde demekle maʿrûf Mehmed Çelebi'ye şart ve taʿyîn edip bunlar istikāmetle hidmete müteʿahhidler iken tevliyet ve kitâbet âhara tevcîh olunmaya deyû tansîs eyleyip ve kendi vakıfları emrinde müddet-i hayâtlarında min baʿd âharı tebdîl ve tağyîri ve ziyâde ve teksîri yed-i teʾyîd-i iltiyâmlarında komağı evlâ ve ahrâ görmeğin, furûʿ-ı vakfda şart-ı mezbûru kendilere tahsîs eyleyip ve kendilerden sonra vakfeyn-i mezbûreyne Dârü's-saʿâde ağası olanları nâzır olmak şart eyleyip cihet-i nezâret cümle evkāfdan yevmî dört akçe taʿyîn edip ve cemîʿ cihât-ı vakfı utekāsı olan kimesnelerin aslahına ve aslah-ı evlâd-ı utekāsına şart edip kendilerin utekāsının ve evlâd-ı utekāsının sümme ve sümme cihâta sâlih var iken cihât ecnebîlere tevcîh olunmayıp utekānın ve evlâd-ı utekānın aslahı takdîm olunmasın re'y eyleyip ve eczâhân olanlar sulehâ ve ehl-i Kur'ân olmasın şart eyleyip nâ ehil olana tevcîh olunmayıp vâsıl-ı istihkāk mukarrer ve mahakkak olacak vakf-ı mezbûrun odalarında sâkin olanlar, baʿdehû mahallesinde sâkin olanlar sâirden takdîm oluna ki teksîr-i sulehâ-i cemâʿat mescid-i mezbûra bâʿis ola ve cemîʿ cihâtın azl ve nasbı kendilere baʿdehû nâzır olan ağa-yı mûmâ-ileyhin müfevvezi ola ve şart eylediler ki vakfeynin zevâ'idi rakabât-ı vakf için mukarrer olup kendi vakıflarının rayʿından? bâkī kalan zevâ'idden lâzım gelirse vakf ettikleri çeşmenin ve suyunun yollarının meremmetine sarf olunup suyunun yolları bozuldukca meremmet ve imâret oluna. Baʿde'l-iştirâ Levend Çiftliği demekle maʿrûf mahalden getirip icrâ ettikleri suları aslında üç bölük olup tafsîline yedlerinde olan temessükât zâmin ve kâfildir.

Rumeli 21_ sicil.indd 249 31.05.2011 19:08:25

Gasb ve teʿaddî ile ahz olunmakdan sıyânet ve himâyet olunup, medeʾd-duhûr mâ-i vâfir cârîsine noksan ve kusûr gelmeden ihtirâz olunup dest-i tetâvül ve tegallüb-i pîrâmeninden dûr kılmakda nâzır-ı vakıf ile istizhâr kılına ve çeşmenin önünde deryâdan doldurdukları mukātaʿalı meydâna kimesne binâ etmekden menʿ olunup vâridîne ve sâdırîne karârgâh ola. Mürûr-ı zamânla telâtum-ı emvâc-ı deryâ-yı mevvâcdan halel ve noksan gelirse mütevellî olanlar zevâʾid vakıflarından tekmîl ve itmâmda saʿy-i firâvân edip kezâlik menzil-i mevkūf-ı sâlifüʾl-beyânları önünde deryâdan doldurup ve süfün ve merâkib ile ahcâr-ı azîme ve suhûr-ı cesîme getirdip mersâ ve meʾmen-i sefâin ettikleri iskele ve limanlara noksan ve halel gelirse zevâʾid-i vakfdan mükmel kılınıp bu vakıflarının zevâʾidi vefâ etmezse menzil-i mevkūfları vakfiyesinde tahrîr olunan müstakallât rayʿından meremmet oluna. Vakfiye-i mezbûrede olan evkāf ile bu kitâb-ı müstetâbda mastûr olan vakıfların zevâʾidinden sarf olunup cibâyetin maʿmûr kılınıp iktizâsına göre amel oluna. Her bir cânibin zevâʾidi âhara sarf olunup meremmet olunmakdan menʿ olunmayıp, mütevellî-i emânetkâr vakf-ı sâbık ve vakf-ı lâhıkın harâba müteveccih olmasından hazer edip hasbeʾl-imkân muktezâ-yı şerʿ-i şâmihuʾl-erkâna ve reʾy-i nâzır-ı mekârim-nişân birle imâret-i evkāfda saʿy-i firâvân edip vüsʿat olursa vâkıf, vâkf -sehhelullâhu aleyhi hevleʾl-muvâkıf döşediği kaldırım dahi meremmet olunup mürûr-ı zamân ile biʾl-külliye münderis ve münhedim olmakdan sıyâneten himmet oluna diye şart edip vakfeynin vech-i mebsûta üzre meşrûta-i muhsine ve kuyûd-ı mukarreresini bast ve tafsîl ve itmâm ve tekmîl ettikden sonra vakf-ı [**65a**][*] mezkûrîn her biri mümtâz ve müstakil olduğu hâlde mütevellî nasb ettikleri fahrüʾl-akrân Süleyman Çavuşʾa teslîm edip evkāf-ı mezbûreyi tescîl murâd edicek, işbu kitâb-ı müstetâbı reşehât-aklâm-ı müşgîn-erkāmıyla muvakkiʿ olan sadr-ı kâmyâb ve hâkim-i hâsım-ı nâfizüʾl-ahkâm-ı âlî cenâb mettaʿallâhüʾl-Müslimîn bi tûli bekāʾihî ve yessir lehuʾl-fevze bi hüsni likāʾihî huzûrlarında vech-i mastûr üzre mûsî-i mezbûrun vasiyy-i muhtârı oldukların evvelâ isbât, baʿdehû tafsîl-i muharrer üzre asl-ı vakf ve şurûtı nesk-ı meşrûh ve mazbût üzre ikrâr ve iʿlâm edip ve indeʾl-ulemâiʾl-aʿlâm muʿteber olup mevkūfün-aleyh tescîl olan her emr-i dakīk ve celîli mürâʿât için kıdvetüʾl-[**65b**] muhakkıkīn umdetüʾl-müddakkıkīn İsmail Efendi b. ( ) nâm kimesneyi vekîl-i şerʿî nasb edip mütevellî-i merkūm ile hâkim-i hâsım-ı mûmâ-ileyh -esbağallâhu niʿamahû (…) aleyh- meclis-i âlîlerine duhûl ve mütevellî-i mezbûr Süleyman Çavuş ile huzûr-ı âlîlerinde murâfaʿa ve muhâsamaya müsûl ettiklerinde vekîl-i mezbûr ağa-yı mûmâ-ileyh kıbelinden sikāt-ı Müslimînden fahrüʾl-müderrisîn mefhar-ı âl-i Tâha ve Yâsîn ( ) Seyyid Mehmed Efendi b. Seyyid Mehmed ve fahrüʾl-küttâb Mehmed Çelebi b. Muslihiddin şehâdetleriyle mevâdd-ı mezbûrede siyyemâ vakfdan rücūʿ ve

* 65a-2'den sonra, sayfa sonuna yazılmış ve devamındaki sayfada devam edilmiştir.

Rumeli 21_ sicil.indd 250 31.05.2011 19:08:25

da‘vâda vekâletlerin isbât edip ba‘dehû müvekkillerinin vesâyeti yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince udûl-i muvahhidînden mevlânâ Seyyid Mehmed b. Seyyid Mehmed ve Mehmed Çelebi b. Muslihiddin şehâdetleriyle hasm-ı şer‘iyy-i câhid mahzarında isbât edip ağa-yı müşârun-ileyhi müteveffâ-yı merkūm Dukakinzâde Ahmed Efendi merhûm vasiyy-i muhtâr edip vücûh-ı hayrâta vasiyyet ettiği sülüs mâlının keyfiyet-i sarfında cemî‘ tasarruf ve tedbîri re’y-i bî-nazîrlerine tefvîz ettiğine ilm-i şerîfleri muhît oldukdan sonra vekîl-i vâcibü’t-tebcîl dahi lisân-ı fasîh ve beyân-ı melîh ile bu sifr-i celîl-i tezâ‘îfinde olan tafsîl-i sâbiku’l-beyânı hazve’l-kuzzeti bi’l-kuzzeti min gayri muhâlefetin velev fî noktatin fezzetin takrîr ve beyân edip, müvekkilim evkāf-ı mezbûreyi cemî‘an mütevellî-i mezbûra teslîm eyleyip mezbûr dahi tesellüm etmişdir deyû vakf ve teslîme vech-i meşrûh üzre ikrâr edip mütevellî-i mezbûr Süleyman Çavuş dahi bi’l-muvâcehe vakfeyn-i mezbûreyni müstakil ve mümtâz kabz edip her birini mütevellîlerin evkāfda tasarrufları gibi mutasarrıf olduğuna i‘tirâf edip vekîl-i mezbûrun cemî‘ kelimât-ı meşrûhasın tasdîk edip tarafeynden ikrâr ve tasdîk muhakkak oldukdan sonra hâkim-i câmi‘u’l-mekârim vekîl-i mezbûrun ikrâr ve mütevellînin tasdîki mûcebince sülüs mâl-ı mevkūfeden binâ olunan musakkafât-ı ma‘lûmenin sıhhat-i vakfiyet ve lüzûmuna hükm edip, musakkafât-ı mezbûre cemî‘ kuyûd ve şurûtıyla müteveffâ-yı mezkûrun mahrec-i vasiyyete ihrâc olunmuş vakf-ı sahîh-i lâzım-ı müsecceli olacak, vekîl-i müşârun-ileyh semt-i vifâkdan taraf-ı hilâf ve şikāka sâlik olup müvekkil-i mûmâ-ileyhin vakf ettiği akār-ı sâlifü’l-beyânın vakfından bi’l-vekâle rücû‘a müteveccih olup vakf-ı akār mürûr-ı rûzgâr ile arza-i helâk ve bevâr olup münderisü’l-âsâr olmak ihtimâli münsed olmağın, sultân-ı serîr-i ictihâd serrâc-ı vehhâc-ı ümmet-i hidâyet-i‘tiyâd muktedâ-yı kül ve rehnümâ-yı sübül hümâm-ı akdem İmâm-ı A‘zam Ebû Hanîfe Numan b. Sâbit el-Kûfî -âmelehullâhu bi lutfihi’l-hak ve’l-celîl- katında bâb-ı rücû‘a sed ve mülk-i istirdâda red yokdur, binâen-aleyh vakf-ı merkūmdan rücû‘ edip müvekkilim ağa-yı mûmâ-ileyhin gerü mülklerine idhâl ettim deyû mütevellî-i mezbûrun ref‘-i tasarruf ve kasr-ı yed etmesin taleb edip cidd-i cehd ile bu fehvâ üzre da‘vâdan suhen-sâz ve nükte-pervâz olacak, mütevellî-i merkūm cevâb-ı savâba mutasaddî olup eğerçi vakf-ı akār hümâm-ı efham İmâm-ı A‘zam katında ancak sıhhat ve cevâz ile mevsûf olup tahattüm ve lüzûmdan dûrdur ve cevâz-ı rücû‘ münsed ve mahcûr ve memnû‘ ve mahtûr değildir. Lâkin imâmeyn-i hümâmeyn bedreyn-i tamâmeyn şemseyn-i neyyireyn cerreyn-i hayreyn İmâm-ı Rabbânî fâzıl-ı Samedânî Ebû Yusuf Yakub b. İbrahim el-imâmü’s-sânî ve bahrü’l-yakīn ve ummânü’l-ma‘ânî imâmü’s-sâlis Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî -efâzallâhu aleyhimâ sicâle’l-afv ve’r-rıdvân ve eskenehümâ a‘lâ gurefi’l-cinân- katlarında vakf-ı sahîh ve habs-i sarîhde lüzûm lâzım ve ubûd-ı hulûd mütehattimdir deyû feshine mâni‘ ve

Rumeli 21_ sicil.indd 251 31.05.2011 19:08:25

nakzına mu'ârız ve mümâni' olup, hâsım-ı hâkim mûmâ-ileyhden re'y-i sedîd-i imâmeyn ve mezheb-i reşîd-i hümâmeyn üzre tahattüm ve lüzûmuna hükm-i muhkem-i şer'î ve kazâ-i mübrem-i mer'îye tâlib ve râgıb olduğunda hükm-i faysal-ı nâfizü'l-ahkâm -zeyyenellahu bi reşehâti aklâmi vesâ'iki'l-kirâm hazretleri mukatta'-ı kelâm-ı cânibeynde te'emmül ve tefekkür edille-i celîle-i mezhebeynde ta'ammuk ve tedebbür edip, kâffe-i selâtîn-i esirre-i ictihâd ve âmme-i esâtîn-i erâ'ik-i hidâyet ve irşâd kavl-i imâmeyn ile amel evfak ve evlâ ve meyl-i neyl-i hayr ve sevâba ehak ve ahrâ idiğinde icmâ' ve vifâk ve itbâk ve ittifâk ettiklerine câzim ve temhîd ve mebânî-i hayrât ve teşyîd-i hasenât cânibine âzim olmağın, vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm ettiler. Hükmen sahîhan şer'iyyen muhkemen ve kazâ-ı sarîhan mer'iyyen mübremen eyle olsa vakfeyn-i mezbûreyn vakf-ı mücmâ'un aleyh müseccel ve habs-i makulün aleyh mükemmel olup her birinin fürû' ve usûlünde naks ve nakzı usûl-i şer'-i kavîmden hâric ve câmi' ma'kūl ve menkūl ve âlim-i fürû' ve usûl olan ehl-i şer'-i resûl katlarında mesâğ-ı ref' ve hafzı mertebe-i istihâle ve imtinâ'a âric oldu. Ahâd-ı nev'-i beşerden bir ferd ve efrâd-ı âferîdeden bir merd ki Hak subhânehû ve te'âlânın vahdâniyetine ve habîb-i ekrem resûl-i mükerrem Muhammedinü'l-Mustafâ'nın -sallallâhu aleyhi ve sellem- risâletine ve kütüb ve rusul ve melâike-i mukarrebîn ve yevm-i âhire mu'terif ve mukır ola, kâinen men kâne fî küllî asrın ve zamân vakfeyn-i mezbûreynin usûl ve fürû'-ı muharrere ve kuyûd-ı şurût-ı müfesseresinden birinin ibtâline tasaddî eyleye, "fekad bâ'e bi gazabin minallâh" âyet-i kerîmesinin mefhûmuna mâ sadak ve zümre-i eşkiyâda dâhil-i mutlak olup, rahmet-i rahmândan dûr ve safh-ı gufrân-ı deyyân ve mennândan mehcûr ola, fe-men beddelehû ba'demâ semi'ahû fî-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf el-vâkıfu alâ evli'l-mevâkıf …? ve'l-mûcebü'l-ârif ale'llâhi'l-kerîm ve'r-rabbi'r-rahîm cerâ zâlike ve hurrire (…) [**66a**] ve vaka'a aleyhi'l-işhâd.

Ve hurrire fî evâili Zilka'deti'l-harâm [min] şuhûrı sene isneyn ve elf min hicreti nebiyyen aleyhi's-selâm ve alâ âlihi'l-kirâm ve ashâbihi'l-izâm mâ …? bi's-sutûr ve'l-erkām bi'l-aklâm.

Şuhûdü'l-hâl: A'lemü'l-ulemâi'l-muhakkıkīn Zeyn Efendi b. Hızır el-müderris bi Medreseti Vâlide Sultan, Efdalü'l-fuzalâi'l-müdakkıkīn Yahya Çelebi b. el-merhûm el-mevlâ Zekeriya Efendi el-müderris bi Medreseti Şehzâde Sultan Mehmed Hân, Kıdvetü'l-muhakkikīn Derviş Mehmed Efendi b. Abdülcebbar el-müderris bi Medreseti Şah Sultan, Mevlânâ Mustafa Efendi el-müderris bi Medreseti Kapudan Paşa eş-şehîr bi Nefeszâde, Mevlânâ Mustafa Çelebi b. Mehmed eş-şehîr bi İzzîzâde, Kenan Halîfe [b.] Abdullah, …? hurûf ve muharriri'l-yüsr? Seyyid Mehmed eş-şehîr bi Şerîf ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 252 31.05.2011 19:08:25

263 [65a-1] Receb b. Mehmed'in Abdülvehhâb b. Musa'dan alacağını tahsil etmesi

Oldur ki, vilâyet-i Karaman muzâfâtından Aksaray nâm kasaba ahâlîsinden Receb b. Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup kasaba-i mezbûr ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Abdülvehhâb b. Musa nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Abdülvehhâb benim bi gayrı tarîki şer'î altı bin nakid akçe ve dört bin akçe kıymetli bir kakum ve bir tîrkeşim ve bir ferâcem ve bir sâde kılıç ve bir yağmurluğum alıp hâlâ da'vâ eylediğimde inkâr edip mâbeynimizde nice nizâ' ve husûmet vâki' olmuş idi. Hâlâ muslihûn tavassut etmeğin ıskāt-ı da'vâ için mezbûr Abdülvehhâb bana beş bin akçe teslîm edip ben dahi meblağ-ı merkūmu mezbûr Abdülvehhâb yedinden kabz ve tesellüm edip husûs-ı mezbûra müte'allika cemî'-i da'âvâdan rızâmla ferâğ eyledim. Min ba'd husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ edersem inde'l-hükkâm mesmû'a olmaya dedikde, mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun mezkûr Abdülvehhâb vicâhen tasdîk edip mâ vaka'a kayd olundu.

Tahrîren fî 15 min Muharrem li sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Osman Çavuş el-mübâşir, Mevlânâ Alâaddin el-kadı, Abdülkādir [b.] el-Hâc Mustafa, Mehmed [b.] Mustafa, Yusuf b. Ali ve gayruhüm.

264 [65a-2] es-Seyyid Abdülkadir Efendi tarafından yaptırılan medreseye onun vefatı sonrasında el koyan beytülmâl emininin müdahalesinin men'i

Oldur ki, cânib-i şer'-i şerîfden vakf-ı âti'z-zikr için husûmet ve cevâba mütevellî nasb olunan Mevlânâ Burhaneddin b. Hüseyin el-müderris meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup mahmiye-i Kostantıniyye'de beytülmâl-ı hâs emîni olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm edip mahrûsa-i Galata hâricinde merhûm Ebülfazl Câmi'i kurbunda vâki' on dört aded hucurâtı müştemil bir tarafı Ebülfazl bağçesi demekle ma'rûf hadîkaya ve bir tarafı Hüseyin b. Veli el-mütevellî mülküne ve bir tarafı merhûm es-Seyyid Abdülkādir Efendi Vakfı'na ve bir tarafı Hüseyin b. Subaşı b. Abdullah mülküne muttasıl olup hâlâ ben müderrisi olduğum merhûm es-Seyyid Abdülkādir Efendi medresesini merhûm-ı mezbûr hâl-i hayâtında binâ eyledikden sonra vakf ve medrese edip ve sene-i elf Şa'bân'ının yirminci gününde kendi mülâzımlarından Mevlânâ Mahmud'a tevcîh ettirip ol târihden merhûmun vefâtına gelince medrese olup dersler denüp bu hâl üzre merkūm es-Seyyid Abdülkādir Efendi musırran fevt olup medrese-i mezkûre bu minvâl üzre vakf iken hâlâ emîn-i mezbûr beytülmâla râci'dir deyû ta'arruz

Rumeli 21_ sicil.indd 253 31.05.2011 19:08:25

eder, vâki‘-i hâli bilir şâhid olan bî-garaz Müslimînden suâl olunup hakīkat-i hâl ma‘lûm olup emîn-i mezkûr cânib-i şer‘den men‘ olunmak taleb ederin deyû kavlini musaddık târih-i mezkûrda Rumeli kazaskeri olup medrese-i mezkûreyi merkūm Mahmud’a tevcîh eden a‘lemü’l-ulemâ’i’l-izâm efdalü’l-fuzalâi’l-fihâm Mevlânâ Abdülbâkī Efendi’nin hat ve hâtemi ile şehâdetlerin muhtevî tezkire ibrâz edip ve yine mefharü’l-ulemâ’i’l-kirâm sâbıkan Bursa kadısı olan Remzizâde Mevlânâ Mehmed Efendi’den ve hâlâ Sahn müderrisi olan kıdvetü’l-muhakkıkīn Tabibzâde Mevlânâ Abdurrahim Efendi’den şehâdetnâmeler ibrâz ettikde, gıbbe’s-suâl ve akībe’l-inkâr ve’l-istişhâd, udûl-i Müslimînden Mevlânâ Şaban [b.] Pîrî el-kadı ve Mevlânâ Mehmed b. Ömer el-mülâzım ve Mustafa b. Durmuş el-mülâzım mahfil-i kazâda edâ-i şehâdet-i şer‘iyye edip fi’l-hakīka zikr olunan hudûd ile mahdûde olan medreseyi mezkûr es-Seyyid Abdülkādir Efendi hâl-i hayâtında medrese olmak üzre binâ edip medrese ettim deyip ve mülâzımlarından mezkûr Mahmud’a târih-i mesfûrda tevcîh ettirip ol târihden vefâtına gelince medrese olup dersler denüp bu hâl üzre musırran fevt olmuşdur. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba‘de’t-ta‘dîl hayyiz-i kabûlde vâkı‘a olmağın, emîn-i mezkûr medrese-i mezbûreye ta‘arruzdan men‘ olunup mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Fî evâsıtı Muharrem li sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-mülâzımîn Mevlânâ Mahmud, Mevlânâ Ahmed b. Mahmud, Mevlânâ Mehmed [b.] el-Hâc Mehmed, Mevlânâ Ramazan b. Zekeriya, Mevlânâ Sinan b. Mahmud el-müderris, Mevlânâ Bostan [b.] Ömer el-müderris, Mehmed b. Ramazan el-haffâf, Hüsrev Çavuş [b.] Bayezid, İbrahim b. Hüseyin.

265 [66a-1, Arapça] Zaîm Hüseyin Bey b. Abdullah’ın Rus asıllı kölesini âzat ettiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Üskübî mahallesinde sâkin olan Hüseyin Bey b. Abdullah ez-za‘îm meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup Rûsiyyü’l-asl, orta boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, buğday tenli, alnında eser-i cerh bulunan Hasan b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi’l-azîm ve taleben li-merdâti rabbihi’r-rahîm âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Abd-i mezbûr bu sûretle sâir ahrâr-ı asliyyîn-i mükellefîn gibi hür oldu.

Tahrîren fî 21 min Muharremi’l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Hüseyin b. Abdullah er-râcil, Davud Bey b. Abdullah el-bevvâb, Hasan Bey b. Muhzırbaşı, Kasım b. Abdullah el-muhzır, Hasan b. Abdullah

Rumeli 21_ sicil.indd 254 31.05.2011 19:08:25

266 [66a-2] Allah'a, Peygamber'e ve din büyüklerine sövdüğü iddia edilen Mehmed b. Abdullah adlı kalenderî dervişin zındık olduğunun şahitlerce tasdiki

Hâlâ mahmiye-i Kostantıniyye subaşısı olan mefharü'l-a'yân Rıdvan Subaşı b. Abdülmennân meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna Mehmed b. Abdullah nâm kalenderi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip mezbûr kalender mü'ezzinler salât için minâreye çıkıp ezân eylediklerinde hâşâ sümme hâşâ ''Hâricîler ve Yezîdler" deyû sâhiyen seb ve la'n edip ve bundan mâ'adâ cenâb-ı rabbi izzet tekaddeset esmâuhû ve sıfâtuhû hazretlerine hâşâ ve kellâ seb edip ve andan gayrı hazret-i risâlet-penâh ve çihâr-yâr-ı güzîne seb etmişdir, zındîkdır suâl olunup hakkından gelinmek taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl ve akībe'l-inkâr ve'l-istişhâd, bîgaraz cemâ'at-i Müslimînden Ali Çelebi b. Hüseyin el-mülâzım ve Ahmed Çavuş b. Arif ve Hüseyin b. Mustafa el-mü'ezzin ve Receb [b.] Pîrî ve Mehmed b. Nebi el-mü'ezzin ve Mustafa b. Hızır ve el-Hâc Mehmed b. Mahmud ve sâir cemm-i gafîr mahfil-i şer'de edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-vâki' mezbûr kalender bizim huzûrumuzda vech-i meşrûh üzre bugün sâhiyen mü'ezzinler ezâna çıkdıkda ''Hâricîler ve Yezîdler" deyû sebb ve la'n edip ve cenâb-ı rabbi izzet tenezzehet zâtühû ve te'âlâ şânühû hazretlerine ve hazret-i risâlet-penâh ve çihâr-yâr-i güzîne seb etmişdir, zındîkdır. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın, mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 23 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Abdurrahman Efendi b. Mehmed el-müderris, Hasan Çelebi b. Murad, Mehmed b. Aydın el-bevvâb, Hasan Ağa el-bevvâb, Ahmed b. Hüseyin er-râcil, Mustafa b. Ali.

267 [66a-3] Peçuy sancağı beyi ile vefat eden Ali Bey'in Behruz Bey b. Abdülmennân'a olan borcuna Hüseyin Çavuş'un kefil olduğu

Oldur ki, Dergâh-ı âlî müteferrikalarından olup mahmiye-i Kostantıniyye'de Yarhisar mahallesinde sâkin işbu râfi'ü'l-kitâb mefharü'l-a'yân Behruz Bey b. Abdülmennân meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna Dergâh-ı sa'âdet-destgâh çavuşlarından fahrü'l-akrân Hüseyin Çavuş b. Abdullah nâm kimesneyi zahrü'l-a'yân Abdi Çavuş mübâşeretiyle ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem Peçuy sancağı beyi iken vefât eden merhûm Ali Bey zimmetinde elli iki bin akçe dört yüz zirâ' kemhâ bahâsından ve kırk sekiz bin akçe karzdan cem'an yüz bin akçe hakkım olup, hâlâ mezbûr Ali Bey vefât edip meblağ-ı merkūm zimmetinde bâkī kalıp lâkin mezkûr Hüseyin Çavuş meblağ-ı merkūm yüz bin

Rumeli 21_ sicil.indd 255 31.05.2011 19:08:25

akçeye emr ve kabûlü hâviye kefâlet ile kefîl olmuşdur. Hâlâ kefâleti hasebiyle meblağ-ı mezbûru taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Hüseyin Çavuş fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezkûr Ali Bey'in zimmetinde merkūm Behruz Bey'e deyn olup bâkī olan yüz bin akçeye emr ve kabûlü hâviye kefâlet ile kefîl [oldum] deyû tav'an ikrâr ve i'tirâf etdikde, mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb [**66b**] ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Muharremi'l-harâm li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin, Mevlânâ Mehmed b. el-Hâc Mehmed ve gayruhüm.

268 [66b-1, Arapça] Defterdâr-ı sâbık Hasan Efendi b. Sinan'ın evini Hüseyin Çavuş b. Abdullah'a sattığı

Defterdâr-ı sâbık, mefharü'l-emâcidi'l-kirâm Hasan Efendi b. Sinan kıbelinden âtiyyü'z-zikr menzilin bey'ine ve kabz-ı semene vekâleti el-Hâc Muhyiddin b. el-Hâc Ali ve Halil b. Mehmed nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan Mevlâna Hüsam Halîfe b. Eyüb meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, müvekkil-i mezbûruna âid âtiyyü'z-zikr menzili vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle râfi'-i hâze'l-kitâb kāid-i sultânî Hüseyin Çavuş b. Abdullah'a bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için, mezbûr Hasan Efendi'nin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Yakub Ağa mahallesinde kâin bulunan, iç ve dış avlulu olup iç avlusu fevkānî iki beyti, iki selâmlığı, tahtânî bir beyti, hamamı, fırını, su kuyusunu, bahçeyi, helâyı hâvî, dış avlusu ise önünde selâmlık, altında ahır ve helâ bulunan fevkānî iki beyti müştemil olan, bir taraftan el-Hâc Ali Çavuş b. Abdullah mülkü, diğer taraftan Medîne-i münevvere vakfı, öteki taraftan merhûm Yakub Ağa vakfı ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü'l-vakt doksan iki bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûzla, îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. Vâki' ikrâr, müşterî-i mezkûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 24 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mahmud Çavuş b. Bâli Çavuş, Cafer kethüdâ-i Vezir Ferhad Paşa, Mustafa b. Abdüssamed el-İmâm, Abdurrahman b. İdris el-müezzin, Hüseyin b. Menteş el-müezzin, Piyâle b. Abdullah silahdâr, Mustafa b. Yahya berber, Ali b. Abdullah silahdâr, Behrâm Ağa el-müteferrika, Mustafa b. Dursun, Nuri Çavuş b. Abdullah, Süleyman Çavuş [b.] Abdullah

Rumeli 21_ sicil.indd 256 31.05.2011 19:08:25

269 [66b-2] Veli Efendi b. Mehmed'in köle satışından el-Hâc Cafer b. Receb'den alacaklı olduğu

Mahrûsa-i Edirne sâkinlerinden işbu râfi'ü'l-kitâb Mevlânâ Veli Efendi b. Mehmed el-kadı meclis-i şer'-i şerîfe kasaba-i İpsala ahâlîsinden el-Hâc Cafer b. Receb nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr el-Hâc Cafer'den beş bin iki yüz akçeye orta boylu elâ gözlü açık kaşlı eğri boyunlu Rûsiyyü'l-asl Hasan b. Abdullah nâm bir gulâm iştirâ edip meblağ-ı mezbûru merkūm el-Hâc Cafer'e bi't-tamâm teslîm edip ba'dehû gulâm-ı mezkûr benim yedimde iken el-Hâc Mehmed b. el-Hâc Ahmed nâm kimesne şuhûd-ı udûl ile mülkünden ibâk ettiğini isbât edip gulâm-ı mezbûru benim yedimden ahz edip semen-i mesfûra mürâca'at lâzım olmağın hâlâ meblağ-ı mezbûru merkūm el-Hâc Cafer'den taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Cafer, fi'l-vâki' gulâm-ı mezbûru mesfûr Veli Efendi'ye beş bin iki yüz akçeye bey' edip semen-i merkūmu kabz ve tesellüm ettiğini tav'an ikrâr ve i'tirâf ettikde, mezkûr el-Hâc Cafer'in ikrâr-ı meşrûhu mezbûr Veli Efendi talebiyle ketb olundu.

Tahrîren fî 15 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Mustafa, Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Hızır el-muhzır, Abdülganî b. Nezir.

270 [66b-3] Perviz b. Abdullah'ın vakfiyesi

[Tasdîk 1] İşbu vakıf ikrârını, tesbîli ve tescîli muhtevî olan vesîka, katımda tahakkuk edip yedimde takarrur etmişdir. Mesâil-i evkāf husûsunda vâki', müctehidîn-i eşrâfdan eimme-i eslâf beynindeki ihtilâfı da bilerek, vakfın husûsen ve umûmen sıhhat ve lüzûmuna hükmettim. Ben fakīr, sâbık Çorlu kazâsı müvellâsı ve işbu kaziyyeyi tefahhusa men lehü'l-emr-i âlî tarafından me'mûr edilen Şem'ullah b. Şaban'ım.

[Tasdîk 2] İşbu vakfiye şer'an sahîhdir. Ben fakīr, Rumeli kazaskeri Sunullah b. Cafer'im. -Ufiye anhümâ-

Hamd-i firâvân ve şükr-i bî-pâyân ol hâlik-ı kevn ü mekân ve râzık-ı ins ü cân olsun ki, cihânı insân ile tezyîn ve halîfe-i rûy-ı zemîn eyledi ve salât u selâm ol seyyidü'l-enâm ve resûlü'l-kirâm ve âline olsun ki, şems-i nübüvvetin pertevleri ve câmi'u'l-kemâlât olan ashâb-ı hidâyetin peyrevleridir, ammâ ba'd sebeb-i tahrîr-i kitâb-ı şer'î ve mûceb-i tastîr-i hitâb-ı mer'î budur ki, Dârü's-saltanati's-seniyye Kostantıniyyetü'l-mahmiye mahallâtından Dikilitaş kurbunda Kürkçübaşı mahallesi sâkinlerinden sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât ve râgıbü'l-meberrât ve's-sadakāt Perviz b. Abdullah nâm kimesne li ecli't-tescîl

Rumeli 21_ sicil.indd 257 31.05.2011 19:08:25

mütevellî nasb ettiği Süleyman b. Halil mahzarında meclis-i şer'-i şerîf-i nebevî ve dîvân-ı kazâ-i latîf-i Mustafa[vîde] ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip, mahmiye-i mezbûrede mahalle-i merkūmede vâki' bir tarafı Hasan b. Abdi mülküne ve bir tarafı Hoş-âmed eytâmı mülküne ve bir tarafı Perviz b. Abdullah Vakfı'na ve bir tarafı tarîk-i hâs ile mahdûd sâkin olduğum [**67a**] iki ocaklı tahtânî mülk menzilimi içinde bir kapısı ve bir mikdâr bahçesiyle ve tevâbi' ve levâhıkıyla tarâyik ve merâfıkıyla vakf eyledim ve şart eyledim ki, mâdâme ki ben kayd-ı hayâtdayım sâkin olam, benden sonra hâtunum olan Kamer bt. Abdullah sâkine ola andan sonra min ba'd evlâdım olursa anlar sâkine olalar, batnen ba'de batnin ve karnen isre karnin evlâdım munkarıza oldukdan sonra mahalle-i mezbûrede her kim ki imâm ve mü'ezzin olursa anlara vakf eyledim, anlar menzil-i mezbûru bir sâlih ve mütedeyyin kimesneye cemâ'at ma'rifetiyle kirâya vereler kirâdan hâsıl olan meblağdan yevmî birer akçe imâm ve birer akçe mü'ezzin mutasarrıf olup her sene Kur'ân-ı azîm ve Furkān-ı kerîm'den birer hatm-i şerîf tilâvet edip sevâbını benim rûhuma hibe edeler, kirâdan ziyâde kalırsa lâzım oldukça menzilin meremmetine harc u sarf edeler ve meremmetden ziyâde kalırsa mescid-i şerîfde bir çırak yakalar ve mahalle-i merkūm ahâlîsi hasbî nâzır olup görüp gözedeler ve tebdîl ve tağyîr elimde ola deyücek, mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzre olan ikrâr ve i'tirâfını mütevellî-i merkūm vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk ve menzil-i mezkûru tesellüm etdikden sonra vâkıf-ı mezbûr takrîr-i kelâm edip, akārın vakfiyetini teslîm-i mütevellî oldukdan sonra İmâm-ı a'zam ve hümâm-ı efham hazretlerinin kavli üzre lâzım değildir, menzil-i merkūmun vakfiyetinden rücû' ederim deyücek mütevellî-i mezbûr dahi akārın vakfiyetinin lüzûmu imâmeyn-i hümâmeyn Ebî Yusuf ve İmâm Muhammed Şeybânî hazretlerinin katlarında rücû'a kādir değilsin deyücek, hâkim-i muvakki'-ı a'lâ hâze'l-kitâb lâzımdır diyenlerin kavli üzre vakfiyetinin cevâzına ve lüzûmuna hükm etdikden sonra bu vesîka-i enîka alâ mâ hüve'l-hakīka ketb ü tahrîr olunup, yed-i tâlibe vaz' ve def' olundu ki vakt-i hâcette ihticâc ede. Cerâ zâlik ve hurrire fî evâili Muharremi'l-harâm li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Mahmud [b.] Zekeriyyâ el-müftî, Mevlânâ Mehmed b. Süleyman el-müderris, Mehmed b. Abdullah el-mütevellî, Mehmed b. Veli el-imâm, Musa Bey b. Abdullah el-cündî, Derviş b. İvaz, Haydar b. Abdullah el-kehhâl, Ahmed b. Mahmud, İbrahim b. Halil, Hasan Çavuş [b.] Behrâm, Mustafa b. Veli, Hacı Yunus [b.] Bahşi, Mehmed b. Ramazan, Ahmed b. Ali el-mü'ezzin, Ferruh b. Abdullah, Hüseyin [b.] Cafer, Nasuh [b.] Cafer, Halil [b.] Süleyman, Kerim b. Mustafa, Haydar b. Mustafa, Mehmed b. Abdullah, Hasan [b.] Hüseyin, d[iğer] Hasan b. Hüseyin ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 258 31.05.2011 19:08:25

271 [67a-1] Ölen Yani'nin vârislerine intikal etmesi gerekirken beytülmâl tarafından Mirahor Sinan Ağa'ya satılan evin ve müştemilatının asıl sahiplerine iadesi

Vilâyet-i Rumeli muzâfâtından Misivri nâm kasaba sâkinlerinden olup, husûs-ı âti'z-zikre kendi tarafından asîl ve li-ebeveyn kebîr karındaşları Kostantin ve Todori ve Erine ve Aleksandra nâm zimmîler taraflarından ve yine li-ebeveyn karındaşları Androniko ve Ezmerağda nâm sagīrlerin anaları ve vasiyy-i şer'îleri olup, kendi tarafından asîl olan Efrusine bt. Palologa nâm zimmiyye tarafından vekîl olup vekâlet-i mahkiyyesi fahrü'l-a'yân Mustafa Çavuş b. Abdurrahman ve Halil b. Fethullah şehâdetleriyle hasm-ı câhid mahzarında sâbite olan işbu râfi'ü'l-kitâb Palologa v. Yorgi nâm zimmî meclis-i şer'-i menî'ü'l-bünyâna hâzır olup sâbıkan mîrâhûr-ı sagīr olup menzil-i âti'z-zikre hâlâ vâzı'u'l-yed olan kıdvetü erbâbi'l-ikbâl Sinan Ağa b. Abdülmennân'ın kethüdâları ve husûs-ı mezbûra vekîlleri olup vekâleti fahrü'l-akrân Mahmud Çavuş b. Abdülmennân ve Ömer Çavuş b. Abdullah şehâdetleriyle sâbite olan mefharü'l-a'yân Mustafa Çavuş b. Abdülmennân mahzarında takrîr-i da'vâ edip mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Balat kurbunda el-Hâc İsa mahallesinde vâki' ulvî ve süflî büyût-ı müte'addide ve iki mevzi'de bi'r-i mâ ve kenîse ve cüneyne ve bir dükkân ve muhavvatayı müştemil olup, bir tarafı merhûm Ferruh Kethüdâ evlâdı mülküne ve bir tarafı Mustafa Çelebi b. Mehmed el-cündî mülküne ve bir tarafı tarîk-i hâssa ve bir tarafı tarîk-i âma muttasıl olan menzil sâbıkan ceddimiz Marza nâm zimmînin mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisi olup mezbûr Marza târih-i kitâbdan altmış yıl mukaddem helâk oldukdan sonra menzil-i mesfûr sulbî oğlu ve vâris-i vâhidi olan babamız Yorgi'ye irs-i şer'î ile intikāl edip ba'dehû babamız mezkûr Yorgi târih-i kitâbdan on yıl iki ay mukaddem helâk olup terekesi verese-i mezkûrîn beyninde kısmet-i âdile ile kısmet olundukda menzil-i mezkûr hâlik-i merkūmun sulbî oğlu ve bizim li-ebeveyn karındaşımız Yani nâm zimmîye hissesi mukābelesinde cümle kibârımız rızâmız ile ve sıgārımıza enfa' ve ahrâ olmağla verilip ba'dehû merkūm Yani menzil-i mezkûra mutasarrıf iken târih-i kitâbdan sekiz yıl yedi ay mukaddem helâk olup verâseti bize munhasıra olmağla, menzil-i mezkûr bana ve bâlâda esâmîsi mezkûr olan sâir li-ebeveyn karındaşlarına ve anasına intikāl etmiş mülk-i mevrûsumuz olup vech-i meşrûh üzre elimizde kuzât-ı sâlifeden hücec-i şer'iyyemiz var iken, hâlâ menzil-i mezkûra müşârun-ileyh Sinan Ağa mezbûr Marza'nın terekesinden olup vârisi olmamağla bin bir senesi Ramazan'ında cânib-i beytülmâlden iştirâ etdim deyû vâzı'u'l-yed olup bizim tasarrufumuza mâni' olur, suâl olunup cânib-i şer'-i şerîfden men' olunmasın taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl ve akībe'l-inkâr [**67b**] ve'l-istişhâd udûl-i Müslimînden Safâyî Çelebi demekle ma'rûf fahrü'l-kuzât Mevlânâ Mehmed Efendi b. Davud ve Mevlânâ Davud

Rumeli 21_ sicil.indd 259 31.05.2011 19:08:25

Efendi b. Hasan el-kadı ve Halil b. Fethullah ve Receb b. İbrahim ve nâm kimesneler meclis-i şer'a li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup bi'l-muvâcehe edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-hakīka menzil-i mezkûr sâbıkda sâlifü'z-zikr Marza'nın mülk-i mahzı ve hakk-ı hâlisi olup ba'dehû târih-i mezkûrda helâk oldukda sulbî oğlu ve vâris-i vâhidi olup mezbûrların babaları olan Yorgi'ye intikāl edip ba'dehû Yorgi târih-i kitâbdan on yıl iki ay mukaddem helâk oldukda terekesi veresesi beyninde kısmet-i âdile kısmet olundukda menzil-i mezkûru cümle veresenin kibârı rızâlarıyla ve sıgārına nâfi' olmağın sulbî oğlu mezkûr Yani'ye hissesi mukābelesinde verip ba'dehû mezbûr Yani menzil-i mezkûra mutasarrıf iken târih-i kitâbdan sekiz yıl yedi ay mukaddem helâk oldukda mezbûrun alâ vechi'l-inhisâr verese-i ma'rûfesi olup sadr-ı kitâbda esâmîsi mastûr olan li-ebeveyn karındaşlarına ve anasına irs-i şer'î ile intikāl etmişdir. Menzil-i mezkûr minvâl-i meşrûh üzre mezbûrların mülk-i mevrûslarıdır, târih-i kitâbdan altmış yıl mukaddem helâk olan mezkûr Marza'nın terekesinden olmak üzre bin bir senesi Ramazan'ında beytülmâl tarafından bey' olunmak ile mezbûrlara zulm olmuşdur. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın müşârun-ileyh Sinan Ağa cânib-i şer'-i mutahhardan kasr-ı yede tenbîh olunup vâki'-i hâl gıbbe's-suâl ketb olunup yed-i tâlibe vaz' olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Abdüsselâm Efendi b. Abdülkādir el-kadı, Ferhad Çavuş b. Abdullah, Mehmed Çavuş b. Abdullah, Mustafa Çavuş b. Abdullah, Mehmed Bey b. Abdullah el-cündî, Musli Çelebi b. ( ) el-bevvâbü's-sultânî, İdris Bey b. Abdullah el-a'ser, Musa Çelebi b. Ali Hoca, Mustafa b. Ali el-imâm, Halil b. Fethullah berber, Receb Reis b. İbrahim, Mustafa b. Karlı.

272 [67b-1, Arapça] Ayşe Hatun bt. Abdullah'ın hayır ve hasenat için vasiyette bulunduğu

Udûlden Mevlâna Mustafa Efendi b. Hasan el-müderris, Mehmed b. İbrahim el-mu'arrif ve Mehmed b. Mahmud el-müezzin nâm kimesneler Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, elân mahrûse-i Galata'da vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni olup mahrûse-i mezkûre tevâbi'inden Beşiktaş'da bundan akdem vefât eden Peri Sima diye ma'rûfe merhûme Ayşe Hâtun bt. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan kıdvetü'l-akrân Mehmed Çavuş mahzarında, âtiyyü'z-zikr vasiyyetin tenfîzine vasiyy-i muhtâr olan râfi'-i hâze'l-kitâb fahrü'l-kuzât Mevlâna Mehmed b. Mahmud'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffât-ı merkūme Ayşe Hâtun, vasiyyet ehliyetine

Rumeli 21_ sicil.indd 260 31.05.2011 19:08:25

sâhib olarak, ölüm şerbetini tadıp rabbine kavuştuğunda sülüs-i mâlının ayrılıp bundan yüz altın dinarın techîz ve tekfînine ve eyyâm-ı mu'tâdede fukarâya yemek verilmesine sarf edilmesini vasiyyet etti. Bâkiye meblağın bir kısmının vasiyy-i mezkûrun re'yi ile, sâbık kocası merhûm Keyvan Kethüdâ'nın kazâ-i İznikmid'de inşâ ettirdiği câmi'e eczâ-i şerîfe vaz'ına sarf edilmesini vasiyyet etti. Meblağın diğer kısmının yine vasiyy-i mezkûrun re'yi ile, sâir vücûh-i hayrât ve sunûf-i meberrâta sarf edilmesini vasiyyet etti; müdde'î-i mezbûru da vasiyyetinin tenfîzine vasiyy-i muhtâr kıldı. Mezbûr vasî de vesâyet-i merkûmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl ve mûteber oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrîn min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlâna Ahmed Efendi b. Mahmud, Mevlâna Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hüsrev Çavuş [b.] Abdülmennân, Muhzırbaşı Hasan Ağa, Hasan [b.] Abdullah, Ahmed [b.] Hüseyin, Süleyman [b.] Abdullah, Murad b. Abdullah ve gayruhüm

273 [67b-2, Arapça] Safiye Hatun bt. Aydın'ın, babasından intikal eden miras hissesini alması için Râbia Hatun bt. Ali'yi vekil ettiği

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Râcil Aydın'ın Safiye Hâtun nâm kızı, Râbia Hâtun bt. Ali nâm hâtunu, müteveffâ-i mezbûr babasının muhallefâtından irs-i şer'le kendisine intikāl eden mîrâs hissesinin kabz ve îsâline ve kabz ve îsâl için lâzım gelen cidâl ve nizâ'a ve haseb-i iktizâ-i hâl hükkâm-ı zevi'l-efdâl huzûrunda murâfa'aya vekîl eyleyip bu husûsta nefsine nâib kıldığını ikrâr etti. Mezbûre de vekâlet-i merkûmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti.

Cerâ fî 3 Saferi'l-hayr sene [1003].

Şuhûdü'l-hâl: Aydın Çavuş [b.] Abdullah el-mübâşir, Mehmed Çavuş b. el-Hâc Mustafa, Mahmud b. Abdullah er-râcil, İbrahim b. Abdullah er-râcil, İslâm b. Abdullah, Mehmed Bey el-cündî, el-Hâc Kasım [b.] Abdullah ve gayruhüm

274 [68a-1] Filibe'de bir bölümü boş bir vakıf arsasına taşan vakıf hanın yıkılmasıyla ilgili davada tarafların kira bedeli karşılığı anlaştığı

Oldur ki, vilâyet-i Rumeli muzâfâtından Filibe nâm kasabada evkāfı olan merhûm Şah Sultan Vakfı'na hâlâ mütevellî olan fahrü'l-a'yân Hüseyin Ağa b.

Rumeli 21_ sicil.indd 261 31.05.2011 19:08:25

(….) vekîl olup vekâleti fahrü'l-akrân Seyfullah Çelebi b. Vefa ve Mustafa Çelebi (…..) şehâdetleri ile sâbite olan vakf-ı mezbûrun kâtibi olan Mahmud Çelebi b. İlyas meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup, kasaba-i mezbûrede merhûm el-Hâc Pîrî Vakfı'na evlâdından mütevellîye olan Kaya Hâtun'un oğlu ve husûs-ı mezbûra vekîl-i şer'îsi olan Mustafa b. Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem kasaba-i merkûmede mezbûre Şah Sultan Vakfı'ndan binâ olunup lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan bu hânın binâsından bir mikdârı sene seb'a ve semânîn ve tis'a mi'e Muharremi gurresinde mezbûr el-Hâc Pîrî Vakfı'ndan olan dört bâb odaların arzı üzre vâki' olup ba'dehû mütevellîye-i merkûme Kaya Hâtun arz-ı mezkûreyi vakf için tevliyeten da'vâ edip zikr olunan hâtunun merkûm el-Hâc Pîrî Vakfı'ndan olan dört bâb odalar yerinde vâki' olan binâsının kal'ı lâzım olup ve binâ-i mezbûr kal' olunduğu takdîr üzre cânib-i vakfa küllî zarar müterettib olup lâkin mezbûr el-Hâc Pîrî Vakfı cânibine zikr olunan dört bâb odaların arzıyçün târih-i mezbûrdan her sene müşârun-ileyhâ Şah Sultan Vakfı'ndan dört yüz akçe icâre verilmek iki cânibe dahi enfa' ve evlâ olmağın, cânibeynin rızâlarıyla ve re'y-i hâkim ile ve bî-garaz Müslimîn tahmînleriyle mezbûre Şah Sultan Vakfı'ndan zikr olunan dört bâb odaların arzıyçün târih-i mezkûrdan her sene dört yüz akçe icâre takdîr olunmuşdur. Min ba'd dahi ücret-i merkûm sâl be sâl cânib-i vakfa edâ oluna dedikde, kâtib-i mezbûr Mahmud'un vech-i meşrûh üzre olan kelâmın vekîl-i mezbûr Mustafa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edip, mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

[derkenâr:] 987 Muharremi gurresinde icâre.

Fî gurreti Saferi'l-hayr sene-i m[ezbûr].

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Ahmed Efendi b. Mahmud, Mevlânâ Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hüsrev Çavuş [b.] Abdülmennân, Hasan b. Abdullah.

275 [68a-2] Ali b. Receb'in Zeytun b. Hızır'a olan borcunu vekili Yahya b. İlyas'a ödediği beyanının tesbiti

Vilâyet-i Anadolu'da Kahta nâm kasaba ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Zeytun b. Hızır nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup, Hısnımansur kazâsına tâbi' Zen* nâm kasaba ahâlîsinden Ali b. Receb nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip, târih-i kitâbdan dört yıl mukaddem kendi mâlımdan mezbûr Ali yedinde her biri sekizer Osmânî hesâbı üzre otuz bin akçelik şâhî emânet vaz' etmiş idim. Hâlâ meblağ-ı mezbûru taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Ali cevâb verip fi'l-hakîka merkûm Zeytun târih-i mezkûrda benim yedimde otuz bin akçelik şâhî emânet vaz' eylemiş idi, lâkin ba'dehû Yahya b. İlyas nâm

* Zen adı harekelidir.

Rumeli 21_ sicil.indd 262 31.05.2011 19:08:25

kimesne mezbûr Zeytun tarafından kabza vekîlin deyû meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm ahz edip benim yedimde meblağ-ı merkūmdan bir akçe bâkī kalmadı dedikde, mukırr-ı mezbûr Ali'nin vech-i meşrûh üzre olan kelâmı merkūm Zeytun talebi ile ketb olundu.

Tahrîren fî evâhiri Muharremi'l-harâm sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin b. Sultan Hoca, Rıdvan Çavuş b. Abdullah, Eyneverdi b. Mirza, Ahmed b. Hüseyin, Hasan b. Halil, Süleyman b. Mahmud.

276 [68a-3, Arapça] Şahsın mahkemeye gelmesine, gelmezse borcuna kefil olunduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Zeyrek mahallesinde sâkin olan İlyas b. Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf ve mahfil-i dîn-i münîfde hâzır olup Belkıs Hâtun bt. Cafer'in nefsine ve hîn-i mütâlebede meclis-i şer'a ihzârına ve gâib olur ise mezbûre Belkıs Hâtun'un üzerinde ve zimmetinde bulunan el-Hâc Piyâle b. Abdullah'ın on bin akçe alacağına hasm-ı şer'îsi mezkûr el-Hâc Piyâle'nin talebi ile kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 25 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Seyyid Yusuf [b.] Seyyid Mehmed, Murad Reis b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, Mevlâna Sefer Halîfe [b.] Abdi el-İmâm, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm

277 [68b-1, Arapça] Defterdâr-ı sâbık Hasan Efendi b. Sinan'ın evini Kaptan Hasan Paşa Vakfı'na ve İbrahim Çavuş Vakfı'na istiğlâl yoluyla sattığı

Defterdâr-ı sâbık, kıdvetü'l-emâcid ve'l-kirâm Hasan Efendi b. Sinan meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup âtiyyü'z-zikr menzilini râfi'-i hâze'l-kitâb merhûm Kaptan Hasan Paşa Vakfı'na ve kıdvetü'l-a'yân İbrahim Çavuş Vakfı'na mütevellî olan Mehmed Çelebi b. Mustafa'ya bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Mütevellî-i mezkûr da vakfeyn-i mezbûreyn mâlıyla ve istiğlâl maksadıyla, merkūm Hasan Efendi'nin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hâce Hayreddin mahallesinde vâki', fevkānî ve tahtânî müte'addid beytleri, hamamı ve pınarı hâvî bulunan, bir taraftan mahalle-i merkūme mescidi müezzini için vakfedilen menzil, diğer taraftan merhûme Hâce Bola Hâtun vakfı, öteki taraftan merhûm Memi Çelebi ve İlyas Çelebi vakıfları, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile

Rumeli 21_ sicil.indd 263 31.05.2011 19:08:25

râyicü'l-vakt altı yüz bin akçe-i Osmânî semen-i mu'ayyen-i makbûz ile iştirâ etti. Bunun dört yüz bin akçesi mezkûr Hasan Paşa Vakfı'ndan, iki yüz bin akçesi ise mesfûr İbrahim Çavuş Vakfı'ndan ödendi. Bâyi'-i mezbûrun menzili icâreye almak istemesi üzerine mütevellî-i merkūm, ba'de't-tahliye ve't-tekābuz zeyilde mezkûr senenin Muharrem ayının ortasından bir sene tamâmına altmış bin akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi. Vâki' ikrâr, mütevellî-i mezkûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi. Behrâm b. Abdullah ve İbrahim Çavuş b. Mahmud nâm kimesneler menzil-i mezbûrun derkine îcâb ve kabûlü hâvî kefâletle kefîl oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâili Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Arabacı mescidi imâmı Derviş Halîfe b. Mustafa, Hâce Hayreddin câmi'i imâmı Mehmed b. Ali, İbrahim b. Yusuf en-ne'âl, Abdurrahman b. Hüseyin, Kalenderhâne müezzini Sunullah b. Ali

278 [68b-2] Hasan Bey b. Abdülmennân'ın vefat eden yeniçeri Aydın Beşe'den alacaklı olduğu

Oldur ki, Dergâh-ı âlî müteferrikalarından işbu râfi'ü'l-kitâb mefharü'l-a'yân Hasan Bey b. Abdülmennân meclis-i şer'-i menî'ü'l-erkâna mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Karabaş mahallesinde sâkin iken vefât eden Aydın Beşe b. Sinan nâm yeniçerinin zevc[es]i ve vârisesi olup kendi tarafından asîl ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbiye kızı ve vârisesi olan Safiye Hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'î olan Râbia bt. Ali nâm hâtunu ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip müteveffâ-yı mezbûr Aydın Beşe zimmetinde cihet-i karzdan otuz dört bin akçe hakkım olup mezkûr Aydın Beşe hayâtda iken meblağ-ı mezbûru bana edâ etmeden vefât etmeğin meblağ-ı merkūm uhdesinde bâkī kalmışdır. Hâlâ mezbûretân Râbia ve Safiye yedlerinde mazbûta olan terekesinden taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûre Râbia, fi'l-hakīka müdde'î-i mezbûr Hasan Bey'in müteveffâ-yı merkūm Aydın Beşe zimmetinde cihet-i karzdan otuz dört bin akçe hakkı olup ba'de'l-vefât zimmetinde bâkī kalmışdır deyû asâleten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf ve mezbûr Hasan Bey'i kelâm-ı meşrûhunda tasdîk ve tahkīk etmeğin, tarafeynden sâdır olan kelâm vukū'u üzre bi't-taleb ketb olunup tâlibe verildi.

Fî evâili Saferi'l-hayr sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş [b.] el-Hâc Mustafa, Ahmed b. Hüseyin, Hızır b. Abdullah, Aydın Çavuş [b.] Abdullah, Hasan b. Abdullah, Mustafa Subaşı [b.] Osman ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 264 31.05.2011 19:08:25

279 [68b-3, Arapça] Ayşe Hatun bt. Pîr Ahmed'in, ölen kocasında mehir alacağı bulunduğu

Udûlden mefharü'l-a'yân Behrâm Bey b. Abdullah ve Mustafa Bey b. Mehmed nâm kimesneler, merhûm Defterdâr Mehmed Efendi'nin Ahmed Çelebi nâm sagîr oğluna kıbel-i şer'den mansûb vasî olan Ali Çelebi b. İbrahim'in mahzarında, müteveffâ-i merkūm Mehmed Efendi'nin zevcesi olan fahrü'l-muhadderât Ayşe Hâtun bt. Pîr Ahmed kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekâleti Hızır Çelebi b. Yakub ve Behrâm Bey b. Abdullah nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan müteferrika zümresinden mefharü'l-emsâl ve'l-a'yân Mehmed Çelebi b. Abdi'den vekâleten sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müvekkile-i merkūme Ayşe Hâtun'un, müteveffâ-i mersûm zevci üzerinde ve zimmetinde, nikâhında ta'ahhüd edilen mehr-i müecceli cihetinden altmış bin akçe hakkı vardır. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl, inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın gıbbe't-tahlîfi'ş-şer'î mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî evâili Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan [b.] Abdullah, Ahmed [b.] Hüseyin

280 [69a-1] Abdi Bey b. Cafer'in alacağını kefil Mehmed b. Ali'den talebi

Oldur ki, Dergâh-ı âlî kapucularından işbu râfi'ü'l-kitâb fahrü'l-akrân Abdi Bey b. Cafer nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Mehmed b. Ali nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip Hoca Nasuh b. Abdullah nâm kimesne zimmetinde metâ'-ı ma'lûm bahâsından on bin akçe hakkım olup meblağ-ı mezbûra emr u kabûlü hâviye kefâlet ile mezbûr Mehmed kefîl olmuş idi. Hâlâ meblağ-ı mezkûru kefâlet hasebiyle taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Mehmed cevâb verip fi'l-vâki' meblağ-ı merkūma mezbûr Hoca Nasuh emriyle kefîl olmuşdum, lâkin ba'dehû meblağ-ı mezbûru kefâleten merkūm Abdi Bey'e bi't-tamâm teslîm eylemişdim dedikde, mezbûr Abdi Bey inkâr edip istişhâd olundukda, sâlifü'z-zikr Mehmed beyyine-i âdile ikāmetinden âciz olup mezbûr Abdi Bey'i tahlîfe tâlib olmağın, zikr olunan meblağı asîlden ve vekîlden küllen ve ba'zen bi vechin mine'l-vücûh ahz etmediğine mezbûr Abdi Bey tahlîf olunup yemîn billâh ettikde, mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 15 min Muharremi'l-harâm li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan [b.] Abdullah, diğer Hasan b. Abdullah, Ahmed [b.] Hüseyin, Mustafa [b.] Abdullah, Mehmed b. el-Hâc Mehmed ve gayruhüm.

Rumeli 21_ sicil.indd 265 31.05.2011 19:08:25

281 [69a-2, Arapça] Ahmed Subaşı b. Abdülmennân'ın Haydar Efendi Vakfı'ndan ödünç aldığı

Udûlden Mehmed b. Kasım, Halil b. Musa, Nasuh b. Hüseyin ve Hızır b. Mehmed nâm kimesneler, sâkin olduğu Dârü's-saltanat-i seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Çavuş Mescidi mahallesinde bundan akdem fevt olan yayabaşılar zümresinden merhûm Ahmed Subaşı b. Abdülmennân'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' beytülmâl-i râcilinin emîni kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman Abdülmennân mahzarında, merhûm Haydar Efendi Vakfı'na mütevellî olan râfi'-i hâze'l-kitâb el-Hâc Cafer b. Musa nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûr Ahmed Subaşı'nın üzerinde ve zimmetinde vakf-ı mersûm mâlından ve karz cihetinden râyicü'l-vakt yirmi dört bin akçe lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deyni vardır. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl, inde'ş-şer' makbûl ve mûteber olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî 5 min Saferi'l-hayr sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş [b.] el-Hâc Mustafa, Cafer [b.] Mustafa, Hasan Ağa [b.] Abdullah, Aydın Çavuş [b.] Abdullah, Sefer b. Abdullah er-râcil, Mevlâna Mehmed Efendi [b.] Mahmud ve gayruhüm

282 [69a-3] Pervane b. Abdullah'ın karısı Ayşe bt. Abdullah'tan kendisine intikal eden hisseye razı olması

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Beşiktaş mahallâtından merhûm Yahya Efendi mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât edip cihet-i verâseti zevcine ve beytülmâla munhasıra olan merhûme Ayşe bt. Abdullah nâm hâtunun zevci ve vârisi olan Pervâne b. Abdullah nâm kimesne Dîvân-ı refî'ü'l-bünyâna hâzır olup defterdârân-ı zevi'l-ihtirâm huzûrlarında hâlâ mahrûsa-i Galata'da beytülmâl-ı hâs emîni olan kıdvetü'l-a'yân el-Hâc Mehmed Çavuş b. Abdülmennân mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem zevcem müteveffât-ı merkûme Ayşe Hâtun hâl-i hayâtında tasarrufât-ı şer'iyyesi nâfize iken uhdemde mezbûrenin mehr-i müeccelinden hakkı olan otuz bin akçenin yirmi dokuz bin akçesin bana hibe ve temlîke ve mahalle-i mezkûrede vâki' etrâf-ı erba'ası mefharü'l-ulemâi'l-kirâm Mevlânâ Abdullah Efendi b. Abdülkerim Efendi ve Mehmed b. Mahmud ve Ahmed b. Mahmud mülklerine ve deryâya ve tarîk-i âma muttasıl hâricî ve dâhilî fevkānî ve tahtânî buyût-ı müte'addide ve hamam ve bağçe ve dört mevzi'de bi'r-i mâ ve muhavvatayı müştemil olan mülk menzilin dahi yine bana hibe ve temlîk için Mahmud b. Yusuf nâm kimesneyi tevkîl ve el-Hâc Yusuf b.

Rumeli 21_ sicil.indd 266 31.05.2011 19:08:25

Mehmed ve Ahmed b. Abdullah nâm kimesneleri istişhâd edip ba'dehû mezbûr Mahmud vekâleti hasebiyle zikr olunan otuz bin akçe mehr-i müeccelinden yirmi dokuz bin akçeyi ve menzil-i mezkûru bana hibe ve temlîk edip ile'l-ân menzil-i mezkûra ben mutasarrıf iken hâlâ emîn-i mezkûr zikr olunan otuz bin akçe ve menzil, müteveffât-ı merkūmenin muhallefâtındandır deyû meblağ-ı mezbûrdan ve menzil-i mezkûrdan cânib-i beytülmâla âide olan hisseye ta'arruz eder deyû sene-i elf Rebî'ulâhiri evâsıtıyla müverrah vekîl-i mezbûrun hibesin hâviye hüccet ibrâz edip suâl olundukda, emîn-i mezkûr inkâr edip, hüccet-i merkūme[de] mastûr olan vekâlet şâhidleri sicill-i mahfûzda mukayyed olan sûret-i hüccetde olmayıp âhar kimesne olup hüccet-i merkūme ihtilâlden hâlî olmayıp mezbûr Pervâne'den asl-ı kaziyyeye şuhûd-ı udûl taleb olundukda beyyine-i âdile ikāmetinden aczine i'tirâf edip zevciyyeti hasebiyle kendiye âide olan hisse-i şer'iyyesine râzî oldukda, vâki'-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî 25 min Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çavuş b. Osman, İsmail Bey b. Abdullah el-cündî, el-Hâc Piyâle b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Mahmud Çavuş b. Kasım, Cafer b. Abdullah, Ahmed b. Hüseyin ve gayruhüm.

283 [69b-1] Mehmed Çavuş'un sattığı kölenin hür olduğunu ispatı üzerine iade ettiği bedelini, Esirci Mehmed'den talep ettiği

Dergâh-ı âlî çavuşlarından işbu râfi'ü'l-kitâb kıdvetü'l-a'yân el-Hâc Mehmed Çavuş b. Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i menî'ü'l-erkâna el-Hâc Mehmed b. Yahya nâm esirciyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Esirci Mehmed işbu orta boylu sarışın gök elâ gözlü çatık kaşlı Boğdaniyyü'l-asl Ali nâm gulâmı mülkiyyet üzre bana bey' edip ben dahi mezbûra semen-i ma'lûmunu teslîm edip gulâm-ı mezbûru kabz eyledikden sonra ben dahi gulâm-ı mezbûru âhara bey' edip ba'dehû mezbûr âhar yedinde şuhûd-ı udûl ile hürriyetini isbât edip sebîli tahliye olunmağın, gulâm-ı mezbûru ben bey' eylediğim kimesne kıymet-i ma'lûmesin benden ahz eylemeğin ben dahi gulâm-ı mezbûru bana bey' eden mezbûr Ali dahi meclis-i şer'a bi'l-muvâcehe hâzır olup suâl olundukda, mezbûr Esirci Mehmed sâlifü'z-zikr Ali'ye işâret ve ta'ayyün edip fi'l-hakīka sâbıkda işbu sıfâtla mevsûf olan gulâmı mezbûr el-Hâc Mehmed Çavuş'a ben bey' edip semen-i ma'lûmunu kabz eylemiş idim. Lâkin gulâm-ı mezbûr Ali âhar yedinde hürriyetin isbât edip sebîli tahliye olunduğu ma'lûmum değildir dedikde, mezbûr Esirci Mehmed'in kelâm-ı meşrûhu merkūm el-Hâc Mehmed Çavuş talebi ile ketb olunup yedine vaz' olundu.

Tahrîren fî 9 Saferü'l-muzaffer sene selâse ve elf.

Rumeli 21_ sicil.indd 267 31.05.2011 19:08:25

Şuhûdü'l-hâl: Abdülganî b. Nezir, Dadak b. Memi, Abdülfettah b. Seyfullah el-kadı, Hamza b. İsmail, Mehmed b. Şeyh Nazar el-hatîb, Enbiyâ b. Nureddin.

284 [69b-2, Arapça] Hasan Efendi b. Sinan'ın evini Maksud b. Yahya'ya sattığı

Atebe-i aliyye ve südde-i seniyye defterdâr-ı sâbıkı olan mefharü'l-emâcidi'l-kirâm Hasan Efendi b. Sinan kıbelinden âtiyyü'z-zikr menzilin bey'ine ve semenini kabzına vekâleti Mehmed Halîfe b. el-Hâc Ali el-İmâm ve Halil Çelebi b. Mehmed el-kâtib nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan Mevlâna Hüsameddin b. Eyüb el-İmâm nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâzır olup, âtiyyü'z-zikr menzili vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle, râfi'-i hâze'l-kitâb Maksud b. Yahya el-Mağzinî'ye? bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' ettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için, mezkûr Hasan Efendi'nin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Unkapanı kurbundaki Hâce Hayreddin mahallesinde kâin olan, fevkānî iki beyti, iki selâmlığı, ahırı, helâyı, su kuyusunu ve avluyu hâvî, bir taraftan Arabacılar mescidinde imâm olacak kimesne için vakfedilen odalar, diğer taraftan Hâce Hayreddin mescidinde imâm olacak kimesne için vakfedilen menzil, öteki taraftan merhûm Mehmed Paşa'nın hamam dolabı, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt altmış altı bin akçe-i Osmânî semen-i mu'ayyen-i makbûz ile, îcâb kabûl ve teslîm tesellümü hâvî bey'-i bâtt-ı sahîh ile iştirâ etti. Vâki' ikrâr, müşterî-i mezkûr tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 9 min Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Ali el-İmâm, Derviş b. Mustafa el-İmâm, Mehmed b. Ali el-müezzin, İsa b. Hüdâverdi, Behrâm Ağa el-müteferrika, Hüseyin b. Murad el-cündî, Receb b. Bekir, el-Hâc Hüseyin b. Abdi, el-Hâc Mesud b. Nuh, Mahmud b. Ali

285 [69b-3] Hüseyin b. Hızır'ın borcunu ödemediği için hapse atılmışken salıverilmesine kefil olduğu firari İbrahim b. Abdullah'ı bulup getirmesi gerektiği

Dergâh-ı âlî çavuşlarından fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Mustafa meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup [ve] Ahmed b. Abdullah nâm muhzır muvâcehesinde takrîr-i kelâm edip bundan akdem İbrahim b. Abdullah nâm acemi oğlanı uhdesinde kırk iki bin akçe lâzımü'l-edâ hakkım zuhûr eyledikde, cânib-i şer'-i

Rumeli 21_ sicil.indd 268 31.05.2011 19:08:25

mutahhardan muhzır-ı mezbûra zikr olunan hakkımı merkūm İbrahim'den alıver deyû tenbîh olunup havâle ta'yîn olunup hasmım habs olundukdan sonra mezbûr Ahmed benim rızâm yok iken merkūm İbrahim'i habsden ıtlâk etmeğin, hâlâ mezbûr İbrahim firâr etmişdir suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Ahmed i'tirâf edip fi'l-vâki' husûs-ı mezbûr beyân olunduğu üzredir, lâkin mezbûr İbrahim'i inde'l-mütâlebe ihzâr için işbu râfi'ü'l-kitâb Hüseyin b. Hızır kefîl olmağın ıtlâk eyledim dedikde, mezbûr Hüseyin dahi bi'l-muvâcehe hâzır olup suâl olundukda, fi'l-hakīka mezbûr İbrahim'i inde'l-mütâlebe ihzâr için nefsine ben kefîl olmuş idim deyû tav'an ikrâr ve i'tirâf edip ve mezbûr Hüseyin'in dahi nefsine Kâtib Şemseddin mahallesinden Ali b. Hüseyin kefîl oldukdan sonra cânib-i şer'-i şerîfden kefîl-i mezkûr Hüseyin'e firârî sâlifü'z-zikr İbrahim'i tefahhus edip ihzâr etmek için tenbîh ve te'kîd üzre mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâili Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed Çelebi el-nakkāş, Ahmed b. Abdullah, Bahşi Halîfe el-mü'ezzin, (…).

286 [70a-1] Anbarcılardan Rum Mehmed'in arkadaşları Arslan ve Macar Rıdvan'la birlikte Paroh Yahudi'yi öldürdüklerini itiraf etmesi

Mahmiye-i İstanbul Yahudilerinden olup husûs-ı âti'z-zikre kendi tarafından asîl ve anası Cerasvile nâm Yahudi'ye tarafından ve yine li-ebeveyn kız karındaşları Arhondibola ve Hirsola taraflarından vekîl olan işbu râfi'ü'l-kitâb Şemoyil v. Kalav nâm Yahudi meclis-i şer'-i şerîfe, hâlâ mahmiye-i mezkûrede subaşı olan kıdvetü'l-a'yân Rıdvan Çavuş b. Abdülmennân ve yeniçeriler muhzırbaşısı olan umdetü'l-akrân Ali Ağa b. Abdülmennân mübâşeretiyle hâssa anbarcılardan Rum Mehmed demekle ma'rûf şahsı ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr Rum Mehmed yine anbarcılardan Arslan ve baltacılardan Macar Rıdvan yoldaşlarıyla li-ebeveyn karındaşım olup verâseti bize ve zevcine munhasıra olan Paroh nâm Yahudi'yi odun anbarı içinde tenhâlayıp katl eylemişler. Hâlâ mezbûr Rum Mehmed'den suâl olunup takrîri tahrîr olunmak taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Rum Mehmed ikrâr ve i'tirâf edip fi'l-hakīka sâlifü'z-zikr Paroh Yahudi'yi odun anbarı içinde tenhâlayıp hâricden içeri kimesne girmesin deyû ben anbar kapusın bekleyip yoldaşlarım mezbûrân Arslan ve Macar Rıdvan mezbûr Yahudi'yi sicim ile boğup ba'dehû meyyitin iletip bir helâya bırakdık, maktûl-i mezkûr Yahudi'yi bu minvâl üzre katl eyledik dedikde, mezbûr Rum Mehmed'in kelâm-ı meşrûhu mesfûr Şemoyil talebiyle ketb olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 269 31.05.2011 19:08:25

Tahrîren fî 13 min Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ramazan b. Abdullah el-mütevellî, Mehmed Çavuş b. Abdullah, Hasan Bey b. Abdullah, Habib Bey b. Abdullah, Bâli b. Hasan, Mustafa b. Pîrî Ağa, Hüseyin b. Hasan odabaşı, Mahmud b. Abdullah er-re'îs, el-Hâc Halil b. Mehmed, Murad b. Abdullah.

287 [70a-2] Vefat eden Ayşe bt. Abdullah'ın evinin beytülmâl tarafından satın alınmadığı ve kapıcıbaşı Veli Ağa'nın satın aldığı

Mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Beşiktaş mahallâtından merhûm Yahya Efendi mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefât edip cihet-i verâseti zevcine ve cânib-i beytülmâla munhasıra olup sülüs-i emvâlini cihet-i hayrâta vasiyyet eden merhûme Ayşe bt. Abdullah nâm hâtunun muhallefâtına vâzı'u'l-yed olup hâlâ mahrûsa-i mezbûrede beytülmâl-ı hâs emîni olan kıdvetü'l-akrân el-Hâc Mehmed Çavuş b. Abdülmennân cânib-i beytülmâldan emâneten ve müteveffât-ı merkūmenin zevci ve vârisi olan Pervâne b. Abdullah asâleten ve sülüs-i merkūmu tenfîze vasiyy-i muhtârı olup vesâyeti nehc-i şer'î üzre sâbite olan Mevlânâ Mehmed b. Mahmud el-kadı vesâyeten meclis-i şer'-i râsihu'l-erkâna hâzırân olup işbu sâhib-i kitâb-ı sıhhat-nisâb hâlâ Dergâh-ı adâlet-penâhda kapıcıbaşı olan umdetü ashâbi'd-devle ve'l-ikbâl usvetü erbâbi's-sa'âde ve'l-iclâl mukarrebü'l-hazreti's-sultâniye mu'temedü'd-devleti'l-hâkāniyye Veli Ağa b. Memi Bey tarafından menzil-i âti'z-zikri iştirâ ve kabz ve def'-i semene vekîl olup vekâlet-i mahkiyyesi hasm-ı câhid huzûrunda Mevlânâ Osman b. Abdülkerim el-müderris ve Ahmed b. Abdullah ve Hasan Çavuş b. Ali şehâdetleriyle sâbite olan kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çavuş b. ( ) mahzarında bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf edip müteveffât-ı merkūmenin muhallefâtından olup mahalle-i mezkûrede vâki' üç bâb beyt-i süflî ve iki sofa ve cüneyne ve zılle ve fevkinde üç bâb beyt-i ulvî ve sofa ve iki tarafı zılle ve dehliz ve iki kenîf ve biri tahtadan biri taşdan masnû' iki nerdübân ve iki mevzi'de bi'r-i mâ ve bir fırın ve matbah ve mahzen ve hamam ve kenîf-i âhar ve kapu yanında bir beyt-i süflî fevkinde bir beyt-i ulvî ve sofa ve tahtında mahzen ve hadîka ve içinde iki mevzi'de bi'r-i mâ ve matbah ve kasr ve beyt-i âhar-ı süflî ve bir birine muttasıl altı bâb süflî evler ve yine biri taşdan ve biri tahtadan masnû' iki nerdübân ve dokuz bâb buyût-ı ulviye ve iki kenîf ve biri tarîk-i âma ve biri cânib-i bahra meftûh iki muhavvata kapusın müştemil, etrâf-ı erba'ası mefharü'l-ulemâi'l-kirâm Mevlânâ Abdullah Efendi b. Abdülkerim ve Mehmed b. Mahmud ve Ahmed b. Mahmud mülklerine ve deryâ ve tarîk-i âma muttasıl olan menzil bey' için kirâren ve mirâren mecâlis ve tâlibîn ve mehâfil-i râgıbîne arz edip, tamâm-ı rağbet-i nâs munkatı'a oldukdan sonra müvekkil-i müşârun-ileyh Veli Ağa üzerinde beş kere yüz bin

Rumeli 21_ sicil.indd 270 31.05.2011 19:08:25

ve yirmi bin akçede karâr edip ziyâdeye tâlib ve râğıb olmamağın, menzil-i sâbiku'l-beyânı cemî'-i tevâbi' ve levâhık ve kâffe-i merâsim ve merâfıkıyla vekîl-i mezkûr Mehmed Çavuş'a bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bey' edip, semen-i merkūm beş kere yüz bin ve yirmi bin akçeyi bi't-tamâm vekîl-i mezbûr yedinden emâneten ve asâleten ve vesâyeten kabz ve tesellüm eyledik dediklerinde, vekîl-i mezbûr Mehmed Çavuş dahi menzil-i merkūmu vech-i meşrûh üzre müvekkil-i müşârun-ileyhe Veli Ağa için meblağ-ı merkūm ile iştirâ ve kabzını ikrâr ve i'tirâf ve mukırrân-ı mezbûrânı ikrâr-ı meşrûhunda vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkīk edip, mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa Efendi el-müderris bi medreseti Sultan Süleyman, Abdurrahman Efendi b. Süleyman el-müderris bi İhdâ's-semân, Mahmud Efendi el-müderris, Sinan Efendi b. Pîr Mehmed el-müderris, Pîr Ali Efendi el-müderris bi medreseti Beşiktaş, (…), Mustafa Ağa b. Ferhad Paşa reîsü'l-bevvâbîn, Mahmud Ağa reîsü'z-zevvâkīn, Mehmed Efendi ed-defterî, Mehmed Ağa b. Hasan el-müteferrika.

288 [70b-1] Vefat eden Aydın Beşe adlı yeniçerinin malından kızı Safiye Hatun'a intikal eden kısmın annesi vekâletiyle kendisine verildiği

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Beşiktaş mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden merhûm Aydın Beşe b. Sinan nâm yeniçerinin sulbiye kızı ve vârisesi olan Safiye nâm hâtun meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup müteveffâyı mezkûrun zevc[es]i ve vârisesi olan Râbia bt. Ali nâm hâtun mahzarında takrîr-i kelâm edip babam müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından bana irs-i şer'î ile intikāl eden hissemi beytülmâl emîni yedinden ve gayriden kabza ve bana îsâle bundan akdem mezbûre Râbia'yı vekîl edip ba'dehû mezbûre Râbia dahi zikr olunan muhallefâtdan bana âide olan hisse-i şer'iyyemi vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle kabz edip hâlâ bana bi't-tamâm îsâl ve teslîm edip ben dahi hisse-i merkūmemi cemî'an kabz ve tesellüm edip husûs-ı mezkûra müte'allik mezbûre Râbia ile kat'â alâkam kalmamışdır deyû tav'an ikrâr ve i'tirâf eyledikde, mukırre-i mezbûre Safiye Hâtun'un ikrâr-ı meşrûhunu mesfûre Râbia vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip mâ hüve'l-vâki' kayd olundu.

Tahrîren fî 17 min Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Aydın Çavuş el-mübâşir, Mehmed Bey [b.] Abdullah, Mehmed Çavuş b. el-Hâc Mustafa, Kubad Çavuş b. Abdullah, Musa Çavuş b. Abdullah, Müseyyib? b. Pîrî, Murad b. Abdullah, Hasan b. Abdullah.

Rumeli 21_ sicil.indd 271 31.05.2011 19:08:25

289 [70b-2, Arapça] Mehmed Bey b. Musa Paşa'nın, ölen kızından kendisine intikal eden miras hissesini almak için Ali b. Abdullah'ı vekil ettiği

Udûlden fahrü'l-kuzât Mevlâna Seyyid Ahmed b. Mahmud el-kādî ve Hüsrev Bey b. Abdullah nâm kimesneler, hasm-ı münkir mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb Ali b. Abdullah nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, livâ-i Bursa beyliğinden munfasıl olup hâlen vilâyet-i Anadolu'da vâki' Bolu kasabasında sâkin olan mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mehmed Bey b. Musa Paşa, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de sâkine iken fevt olan ve verâseti mezbûr Mehmed Bey'e münhasır olan Fâtıma Hâtun nâm sulbiye kızından irs-i şer'le kendisine intikāl eden muhallefâtın kabz ve îsâline, kabz ve îsâl için lâzım gelen nizâ' ve cedele ve haseb-i iktizâ-i hâl hükkâm-i zevi'l-efdâl huzûrunda muhâsama ve murâfa'aya müdde'î-i mezkûr Ali'yi vekîl eyledi. Mezbûr Ali, vekâlet-i merkūmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl, inde'ş-şer' makbûl ve mûteber ve mer'î oldu.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 17 Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Mevlâna Sefer Efendi el-kādî, Hasan b. Abdullah, Mevlâna Receb Efendi el-kādî ve gayruhüm

290 [70b-3, Arapça] Kaçak kölenin sahibine iadesi

Udûlden Mehmed Halîfe b. Hamza el-İmâm, Sefer Çelebi b. Ramazan et-tâcir, İlyas Çelebi b. Abdi ve el-Hâc Hasan b. Abdullah nâm kimesneler, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Ereğli mahallesinde sâkin olan Ahmed Çavuş b. Abdullah nâm zilyed-i münkir mahzarında, mahmiye-i mezbûre mahallâtından Sultan Bayezid Hân -aleyhi'r-rahme ve'l-gufrân- mahallesinde sâkin iken bundan akdem deryâda boğularak fevt olan ve verâseti oğlu Mehmed Bey'e ve zevcesi Rahime bt. Ferhad Bey'e münhasır olan Osman Bey el-cündînin oğlu râfi'-i kitâb Mehmed Bey'den kendi nefsinden asâleten ve annesi mezbûre Rahime kıbelinden vekâleten sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'â aleyh-i mezbûr yedinde bulunan açık kaşlı, elâ gözlü, uzun boylu, sarışın, Macariyyetü'l-asl Yasemin bt. Abdullah nâm câriye, zeyl-i kitâbda mezkûr târihden üç sene evvel taht-ı mülkiyyetinde bulunduğu mezbûr Osman Bey'den kaçmış olan ve garîken fevt olan mezkûr Osman Bey'den irs-i şer'le kendilerine intikāl eden mülk-i mevrûsdur. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl, inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Rumeli 21_ sicil.indd 272 31.05.2011 19:08:25

Cerâ zâlike fi'l-yevmi's-sâlis aşere min Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Derkenâr: Sübût-i ibâk.

Şuhûdü'l-hâl: Kasım b. Abdullah, Süleyman [b.] Süleyman, Behrâm [b.] Abdullah, Hasan b. Abdullah, Derviş [b.] el-Hâc Mehmed, Mehmed [b.] Hamza el-İmâm, Hasan [b.] İbrahim ve gayruhüm

291 [71a-1] Seyyid Abdülkadir Efendi'nin yaptırdığı medresenin müderrislerine vakıftan günlük yirmi akçe verilmesi gerekirken ödemeyi yapmayıp mütevelliye tembihatta bulunması

Oldur ki, mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' merhûm Seyyid Abdülkādir Efendi Medresesi'nde hâlâ müderris olan Mevlânâ Burhaneddin b. Hüseyin meclis-i şer'-i şerîfe merhûm-ı mezkûrun işbu? evkāfına hâlâ mütevellî olan Rüstem b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip, mezkûr Seyyid Abdülkādir Efendi hâl-i hayâtında medrese-i mezkûreyi medrese olmak üzre binâ edip vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında mastûr ve mukayyed olduğu üzre tertîb-i şurût ve ta'yîn-i usûl ve zevâbıtını kendi nefsine şart edip medrese-i mezkûreye her kim müderris olursa evkāfından yevmî yirmi akçe vazîfe ta'yîn edip ve hayâtta iken medrese-i mezkûreye müderris olanlara vazîfe-i merkūmeyi bi't-tamâm edâ edip bu minvâl üzre musırran fevt olup vech-i meşrûh üzre medrese-i mezkûreye müderris olanların yevmî yirmi akçe vazîfe-i mu'ayyenesi var iken hâlâ mütevellî olan merkūm Rüstem vazîfe-i mersûmeyi bana edâdan imtinâ' eder, suâl olunup zamânıma düşen vazîfe-i mu'ayyenem alıverilmek taleb ederin dedikde, gıbbe'ş-suâl mütevellî-i mezbûr inkâr edip istişhâd olundukda, udûl-i Müslimînden Mevlânâ İbrahim [b.] Receb el-kadı ve Mevlânâ Şaban Pîrî el-kadı ve Mevlânâ Mehmed b. Ömer el-mülâzım ve Mevlânâ Mustafa b. Durmuş el-mülâzım mahfil-i şer'de bi'l-muvâcehe edâ-i şehâdet-i şer'iyye edip fi'l-hakīka vâkıf-ı mezkûr Seyyid [Abdül]kādir Efendi hâl-i hayâtında medrese-i mezkûreyi medrese olmak üzre binâ eyledikden sonra vakfiye-i ma'mûlün-bihâsında mastûr olduğu üzre tertîb-i şurût ve tebyîn-i zevâbıt [ve] kuyûdu kendi nefsine şart edip ve medrese-i mezkûreye her kim müderris olursa evkāfdan yevmî yirmi akçe vazîfe ta'yîn edip ve hayâtda iken medrese-i mezkûreye müderris olanlara vazîfe-i mezkûreyi edâ edip bu minvâl üzre musırran fevt olup vech-i meşrûh üzre medrese-i mezkûreye müderris olanların vazîfe-i mu'ayyeneleri yevmî yirmi akçedir. Biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın, cânib-i şer'-i mutahhardan mütevellî-i mezbûra müderris-i mersûmun zamânına düşen vazîfe-i mu'ayyenesin mahsûl-i vakfdan edâya tenbîh olunup mâ vaka'a kayd olundu.

Rumeli 21_ sicil.indd 273 31.05.2011 19:08:25

Fî evâsıtı Muharremi'l-harâm sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlânâ Bostan b. Ömer el-müderris, Mevlânâ Ramazan [b.] Bayezid el-müderris, Ahmed b. Hüseyin, Hasan b. Abdullah ve gayruhüm.

292 [71a-2] Ölen Defterdar Mehmed Efendi'nin kardeşi Ali Çelebi'yle müşterek menzillerinin Vezir Hasan Paşa'ya satıldığı

Bundan akdem atabe-i aliyye-i adâlet-ünvânda defterdâr olup vefât eden merhûm ve mağfûrun-leh Mehmed Efendi b. İbrahim'in li-ebeveyn karındaşı olup, hâlâ kayd-ı hayâtda olan mefharü'l-a'yân Ali Çelebi ile alâ tarîki'l-münâsafa mülk-i müşterekleri olup mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından merhûm Ahmed Paşa-yı Fenârî mahallesinde vâki' iki muhavvatayı müştemil olup muhavvata-i dâhiliyesi üç bâb buyût-ı süfliye ve bir sofa-i tavîle ve hamam ve serdâb ve beş bâb buyût-ı ulviye ve bir kasr ve bir sofa-i kebîre ve matbah ve iki kenîfi hâviye ve muhavvata-i hâriciyesi beş bâb buyût-ı ulviye ve bir dîvânhâne ve cüneyne ve mahzen ve dört bâb buyût-ı ulviye ve kilâr ve kasr ve ıstabl ve üstünde yine dîvânhâne ve dört bâb ulviye ve üç bâb buyût ve iki bâb beyt-i ulvî ve iki mevzi'de bi'r-i mâ ve fırın ve iki kenîf ve merhûm Mahmud Paşa Vakfı'ndan yılda elli akçe mukāta'alı tûlü ve arzı yirmi zirâ' arzı müştemil etrâf-ı erba'ası cennet-mekân ve kuds-i âşiyân merhûme Vâlide Sultan Hamamı'na ve Medîne-i Münevvere Vakfı'na ve Dergâh-ı âlî çavuşlarından Tercümanzâde ( ) mülküne ve kıdvetü'l-ekârim Defterdâr Mahmud Efendi mülküne ve merhûm Sinan Paşa-yı Atîk Vakfı'na ve tarîk-i hâs ve tarîk-i âma muttasıl olan mülk menzilden müteveffâ-yı mezkûr Mehmed Efendi'nin nısf hissesi irs-i şer'î ile hâlâ vârisleri olan sulbî sagīr oğlu fahrü'l-mehâdîmi'l-kirâm Ahmed Çelebi'ye ve sulbiye kebîre kızı usvetü'l-mükerremât iklîletü'l-muhassenât Fâtıma Hâtun'a ve zevcesi umdetü'l-muhadderât Ayşe Hâtun bt. Pîr Mehmed Bey'e intikāl edip ve nısf-ı âharı karındaşı mezbûr Ali Çelebi'nin mülk-i mahzı olup müteveffâ-yı mezkûr Mehmed Efendi'nin menzil-i mersûmdan zikr olunan hissesi verese-i mezkûresi beynlerinde cümle yirmi dört sehim olup sihâm-ı mezbûreden sagīr oğlu mezkûr Ahmed Çelebi'nin hissesi on dört sehim olup ve kızı mezbûre Fâtıma'nın hissesi yedi sehim olup ve zevcesi mezbûre Ayşe'nin hissesi üç sehim olup, lâkin menzil-i merkūm harâba müşrif olup rey'i me'ûnetine vefâ etmeyip ve zarûret-i nafaka olduğundan mâ'adâ müteveffâ-yı mezbûrun zevci merkūme Ayşe'ye mehr-i müeccelinden altmış bin akçe deyni sâbit olup ve Fâtıma nâm bir hâtuna dahi cihet-i karzdan kırk bin akçe deyni zuhûr edip ve sâirden ba'zı kimesneye dahi düyûn-ı müteferrikası mütehakkıka olup ve mezbûrun terekesinden menkūl kısmı olan düyûnuna vefâ etmeyip [**71b**] ve bunlardan gayri zarûret-i kısmet olup taksîm olunduğu takdîr üzre cem'îsi intifâ kaldığı mütehakkık olup, mezbûr Ali

Rumeli 21_ sicil.indd 274 31.05.2011 19:08:26

Çelebi dahi zikr olunan nısf hissesin bey'a râzı olup minvâl-i mebsût ve mukarrer üzre menzil-i mesfûru bey' lâzım oldukda, menzil-i mezkûrun cümlesi mirâren beyne't-tâlibîn ve kirâren lede'l-râgıbîn nidâ etdirilip, bi'l-âhire on üç bin üç yüz otuz üç sikke-i flori ki Osmânî hesâbınca her biri yüz yirmi akçeden cem'an on altı kere yüz bin akçeden kırk akçe nâkıs olur meblağ-ı mezbûrda, işbu sâhib-i kitâb-ı sıhhat-nisâb hazret-i celîlü'l-mikdâr ve cenâb-ı cemîlü'l-âsâr sâhib-i âyât-ı devlet-i garrâ nâsıb-i râyât-ı çeşm-i zehrâ menât-ı mekālîd-i umûr müdebbir-i mühimmât-ı cumhûr kāmûs-ı ibâd-ı ma'delet nâmûs-ı esrâr-ı sultân düstûr-ı mufahham vezîr-i mükerrem Hasan Paşa hazretlerinde karâr edip bu bahâda cemî'-i nâsın rağbeti munkatı'a olup bundan ziyâde bir habbe verir kimesne olmayıp ve semen-i merkūm menzil-i mersûmun değer bahâsı idiği erbâb-ı ebniye ve sukûfdan nice ehl-i vukūf kimesneler ihbârıyla zâhir ve bâhir olmağın, sâlifü'z-zikr Ali Çelebi kendi kıbelinden asâleten ve sagīr-i mezbûr Ahmed Çelebi kıbelinden vesâyeten ve yine Dergâh-ı âlî müteferrikalarından kıdvetü'l-emsâl ve'l-a'yân Mehmed Çelebi b. Abdi Çelebi ve müteveffâ-yı mezkûrun kızı merkūme Fâtıma Hâtun ve zevc[es]i mezkûre Ayşe Hâtun taraflarından menzil-i mezkûr hisse-i mu'ayyenelerin bey' ve semen-i ma'lûmunu kabza vekîl-i şer'î oldukdan sonra vekâleten meclis-i şer'-i metînü'l-bünyân ve mahfil-i dîn-i menî'ü'l-erkâna hâzırân olup müşterî-i müşârun-ileyh Hasan Paşa hazretleri taraflarından menzil-i mezkûrun cümlesin semen-i merkūm-ı mu'ayyeni ile iştirâ ve kabz ve def'-i semene vekîl-i nebîl olup, vekâlet-i mahkiyyesi hasm-ı câhid mahzarında mefharü'l-a'yân Ahmed Çavuş b. Abdülmennân ve Mehmed Çavuş b. Mîr Ağa şehâdetleriyle sâbite olan zübdetü'l-eşrâf ve'l-a'yân Mehmed Bey b. Abdurrahman el-müteferrika mahzarında tav'an ikrâr ve i'tirâf edip menzil-i sâlifü'l-beyân âmme-i tevâbi' ve levâhık ve kâffe-i merâsim ve merâfıkıyla sâbıkda beyân olunduğu üzre harâba müşrif olup hâsılı meremmetine ve rey'i me'ûnetine vefâ etmeyip ve zarûret-i nafaka ve zarûret-i deyn ve zarûret-i kısmete binâen vekîl-i mezbûr Mehmed Bey'e meblağ-ı mu'ayyen-i mersûm on üç bin üç yüz otuz üç sikke-i floriye bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle bey' eyledik deyüp vekîl-i mezbûr Mehmed Bey menzil-i sâbiku'l-beyânı müvekkil-i müşârun-ileyh Hasan Paşa hazretleri için semen-i mezbûr ve nakd-i ma'dûd-ı mastûr ile iştirâ eyledim dedikde, mezkûr Ali Çelebi menzil-i merkūmdan mülk-i mahzı olan nısf hissesi mukābelesinde meblağ-ı mezkûr ve semen-i mesfûrun nısfı ki altı bin altı yüz altmış altı buçuk sikke-i floridir kendi nefsi için asâleten ve vasîleri olduğu sagīr-i mezbûr Ahmed Çelebi'nin nısf-ı âhardan zikr olunan on dört sehim hissesi mukābelesinde üç bin sekiz yüz yetmiş sekiz aded sikke-i flori ve bin iki yüz seksen sekiz aded fıddî-i Osmânî akçe ve yüz altmış sekiz fülûs sagīr-i mezbûr için vesâyeten kabz ve tesellüm edip ve vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi dahi müvekkilesi merkūme

Rumeli 21_ sicil.indd 275 31.05.2011 19:08:26

Fâtıma'nın yedi sehim hissesi mukābelesinde mezbûreye îsâl için bin dokuz yüz otuz dokuz aded sikke altun ve altı yüz kırk dört aded fıddî-i Osmânî akçe ve seksen dört aded fülûs ve diğer müvekkilesi mesfûre Ayşe'nin üç sehim hissesinden bedel sekiz yüz otuz bir aded denânîr-i meskûke-i safrâ ve iki yüz yetmiş altı aded derâhim-i Osmâniye-i beyzâ ve otuz altı aded fülûs-ı râyice-i hamrâ kabz ve tesellüm eyledik dediklerinde, müşârun-ileyh Hasan Paşa taraflarından def'-i semen ve kabz-ı mebî'a vekîl olan sâlifü'z-zikr Mehmed Bey dahi bi'l-muvâcehe meclis-i şer'-i aliyyü'l-mikdârda mebî'-i mezbûru vekâleten kabz ve tesellümüne ikrâr ve i'tirâf ve mukırrân-ı mezbûrânı ikrâr-ı meşrûhunda vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkīk edip, vâki'-i hâli gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâili Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah, Mustafa b. Yusuf, Mehmed b. eş-Şeyh Nazar el-hatîb, Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hasan Çelebi b. Murad.

293 [71b-1, Arapça] Serkis b. Onaz'ın aslen hür olduğu

Udûlden reîs-i habbâzîn-i sultânî Ali Ağa b. Abdülmennân, hâzin-i sultânî Hemdem Bey b. Abdullah ve Mustafa b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde hâzırûn olup, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Kürekçibaşı mahallesinde sâkin iken bundan akdem bir sefer-i sultânîde fevt olup verâseti iki sagīr oğluna münhasır olan Topçular bölükbaşısı merhûm Mehmed Bey'in Ahmed ve Ayşe nâm sagīreynine kıbel-i şer'den mansûb vasî olan el-Hâc Nebi b. Mehmed nâm hasm-ı münkir mahzarında, orta boylu, açık kaşlı, iri gözlü, beyaz tenli, Ermeniyyü'l-asl, İslâmla şereflenmesinden sonraki ismi Mahmud, önceki ismi Serkis b. Onaz olan gulâmdan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûr Mahmud aslen hürdür; Revan kazâsı tevâbi'inden Kenegir karyesinde sâkine olan Gülistan bt. İvan nâm hurre-i asliyye bir batından doğmuştur. Babası mezkûr Onaz, annesi mezbûre Gülistan'dır. Kendisi ve ebeveyni aslâ köle olmamıştır. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl, inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hürriyet-i asliyyesine hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Derkenâr: Sübût-i hürriyet-i asliyye

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey b. Abdullah, Rüstem Bey b. Abdullah, Süleyman Bey b. Abdullah, Hüseyin Bey b. Abdullah

Rumeli 21_ sicil.indd 276 31.05.2011 19:08:26

294 [72a-1, Arapça] Bostancılar kethüdâsı Behrâm Ağa b. Abdülkerim'in, muhallefâtına el konulan merhum Bâli Subaşı b. Abdullah'ta Selânik keçesi bedelinden alacağı olduğu

Udûlden Mevlâna Sunullah Çelebi b. Abdülkerim et-tabîb ve Hemdem Bey b. Abdullah el-cerrâh nâm kimesneler, sefer-i sultânîde bundan akdem fevt olan, yayabaşılar zümresinden merhûm Bâli Subaşı b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs Beytülmâlin emîni kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, mefharü'l-emâcid ve'l-ekârim Bostancılar Kethüdâsı Behrâm Ağa b. Abdülkerim kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekîl olan Ebûbekir b. Mehmed nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i merkūm Bâli Subaşı hâl-i hayâtı ve nefâz-i tasarrufâtında bizim yanımızda ve katımızda, üzerinde ve zimmetinde müvekkil-i muşârun ileyhe bir zirâ'ı yüz otuz akçe olmak üzre cem'an iki yüz elli zirâ' miktarındaki Selânik keçesi bahâsından lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ râyicü'l-vakt otuz iki bin beş yüz akçe-i Osmânî borcu olduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın, gıbbe't-tahlîfi'ş-şer'î, mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Bostancı Ahmed b. Abdullah, Bayezid b. Abdullah, Mehmed b. Abdullah, diğer Mehmed b. Abdullah, Hasan b. Abdullah

295 [72a-2, Arapça] Seyyid Abdülkadir Efendi'nin Rus asıllı iki kölesini tedbir yoluyla âzat ettiği

Udûlden fahrü'l-müderrisîn Mevlâna Mahmud b. Hüseyin ve Mevlâna Mehmed b. İbrahim nâm kimesneler, vilâyet-i Rumeli-i ma'mûrede vâki' kazâ-i Yenişehir'den munfasıl olan, sâkin olduğu mahmiye-i merkūme mahallâtından Kovacı Dede mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm-i mebrûr el-vâsıl ilâ rahmeti rabbihi'l-gafûr Mevlâna Seyyid Abdülkādir Efendi'nin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni kıdvetü'l-a'yân Mehmed Çelebi mahzarında, açık kaşlı, gök gözlü, orta boylu, beyaz tenli, Rûsiyyü'l-asl, başında eser-i cerh bulunan râfi'-i hâzihi's-sahîfe-i sahîha Hâver b. Abdullah nâm gulâmdan ve Rûsiyyü'l-asl, uzun boylu, sarışın, elâ gözlü, açık kaşlı, alnında eser-i cerh bulunan Kenan b. Abdullah nâm gulâmdan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, gulâmeyn-i mezkûreynin efendisi olan müteveffâ-i mesfûr Abdülkādir Efendi hâl-i hayâtı

Rumeli 21_ sicil.indd 277 31.05.2011 19:08:26

ve nefâz-i tasarrufâtında taht-ı mülkiyyetinde bulunan Hâver ve Kenan nâm abdeyn-i mezbûreynini mutlak tedbîr ile tedbîr eyledi. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Derkenâr: Sübût-i tedbîr-i mutlak.

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed b. Ramazan, Hasan Çelebi b. Murad, Mehmed Çelebi b. el-Hâc Mehmed, Hasan b. Abdullah, Murad b. Abdullah, Behrâm b. Abdullah

296 [72a-3, Arapça] Kamer Hatun bt. Abdullah'ın, ölen kocası İlyas Çavuş b. Abdullah'ın muhallefâtında mehir alacağı olduğu

Udûlden Bâli Çelebi b. Cafer, Lütfi Çelebi b. Abdurrahman es-sarrâc ve Hüseyin b. Abbas nâm kimesneler, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Nahlbend mahallesinde bundan akdem fevt olan merhûm İlyas Çavuş b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, müteveffâ-i merkūmun zevcesi ve vârisi olan Kamer Hâtun bt. Abdullah nâm hâtundan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezkûr, hâl-i hayâtı ve nefâz-i tasarrufâtında bizim yanımızda ve katımızda, üzerinde ve zimmetinde müdde'iyye-i mezbûre zevcesine nikâhında ta'ahhüd ettiği mehr-i müeccelinden lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ râyicü'l-vakt üç bin üç yüz akçe-i Osmânî deyni bulunduğunu ikrâr ve i'tirâf etti. Müdde'iyye-i mezkûreye meblağ-ı mezbûru kısmen veya tamâmen almadığına, hibe etmediğine ve bi vechin mine'l-vücûh kabz etmediğine dâir Allahü te'âlâ adına yemîn verilmesinden sonra, şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: İlyas Çavuş b. Abdullah el-mübâşir, Piyâle b. Abdullah, Yusuf Halîfe el-kayyım, Ali el-müezzin, Hasan b. Abdullah, Osman Halîfe el-hayyât

297 [72b-1] Vefat eden yeniçeri beytülmâl emini Ahmed Subaşı'nın Haydar Efendi Vakfı'na olan borcunun muhallefâtından ödenmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûm Haydar Efendi Vakfı'na hâlâ mütevellî olan işbu râfi'ü'l-kitâb el-Hâc Cafer b. Musa nâm kimesne meclis-i

Rumeli 21_ sicil.indd 278 31.05.2011 19:08:26

şer‘-i şerîfe hâzır olup Dergâh-ı âlî yeniçerileri beytülmâl emîni olup yayabaşılar zümresinden Çavuşbaşı Mescidi mahallesinde sâkin iken vefât eden merhûm Ahmed Subaşı’nın muhallefâtına vâzı‘u’l-yed olan kıdvetü’l-a‘yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında tav‘an ikrâr ve i‘tirâf [edip], mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûr mâlından müteveffâ-yı merkūm zimmetinde cihet-i karzdan yirmi dört bin akçe olup ve meblağ-ı mezbûr müteveffâ-yı [merkūm] zimmetinde cânib-i vakfa edâsı lâzım deyni idiğini emîn-i müşârun-ileyh huzûrunda sâbıkan şuhûd-ı udûl ile isbât etmiş idim. Hâlâ emîn-i müşârun-ileyh yedinde müteveffâ-yı mezkûrun mazbûta olan muhallefâtından meblağ-ı mersûmun on üç bin akçesin tevliyeten vakf için kabz edip on yedi bin akçesi bâkī kalmışdır dedikde, emîn-i mûmâ-ileyh mütevellî-i mezbûru tasdîk edip kayd olundu.

Tahrîren fî 9 min Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed Çavuş b. Hacı Mustafa, Cafer b. Mustafa, Hasan Ağa b. Abdullah, Abidin Çavuş [b.] Abdullah, Sefer b. Abdullah.

298 [72b-2, Arapça] Fazlullah Çelebi b. Mehmed’in Gürcü asıllı kölesini âzat ettiği

Hamdele ve salvele. Ammâ ba‘d. İşbu âzat ikrârından bahseden sahîh ve şer‘î bir hüccet, sarîh ve mer‘î bir vesîkadır. Fahrü’l-kuzât Mevlâna Fazlullah Çelebi b. Mehmed meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmih-i erkân ve mahfil-i dîn-i münîf-i râsih-i bünyânda hâzır olup, rıkkını mu‘terif, Gürciyyü’l-asl, elâ gözlü, açık kaşlı, hâfız-ı hâze’l-kitâb Feridun b. Abdullah nâm abd-i memlûkini hasbeten lillâhi’l-azîm ve taleben li-merdâti rabbihi’r-rahîm ve Resûl-i muhtârın “Kim bir müslümanı âzat ederse Allah onun bütün uzuvlarını cehennem ateşinden âzat eder.” kavline uyarak âzat ve tahrîr ettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Abd-i mezkûr bu sûretle ahrâr-ı asliyyîn-i mükellefîn gibi hür bir kimesne oldu. Efendilerin âzatlı köleler üzerinde sâhib oldukları velâ hakkından gayrı, üzerinde kimesnenin bir hakkı kalmadı.

Cerâ zâlike ve hurrire fî gurreti Saferi’l-hayr sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mevlâna Lütfullah Çelebi [b.] Mehmed el-kādî, Mevlâna Muhyiddin Efendi [b.] Receb el-kādî, Mevlâna Ahmed Halîfe b. Mehmed el-müezzin, Mevlâna Mehmed Çelebi, Ahmed Çelebi b. Receb el-Kastamonî, Hüsrev Çavuş [b.] Abdülmennân, Ahmed Efendi b. Mahmud, Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hasan Çelebi b. Murad Efendi ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 279 31.05.2011 19:08:26

299 [72b-3] Vefat eden Mustafa Bey'in Mahmud b. Ömer'de olan menzilinin vârislerine ait olduğunun tesbiti

Mahmiye-i Kostantıniyye'de Zeyrek Câmi'i mahallesinde sâkine işbu râfi'atü'l-kitâb Hümâ bt. Mustafa Bey nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup vekâlet-i mahkiyyesi hasm-ı câhid mahzarında nehc-i şer'î üzre sâbite olan mefharü's-sulehâ Mevlânâ Mehmed b. eş-Şeyh Nazar el-hatîb meclis-i şer'-i meni'ü'l-erkâna hâlâ menzil-i âti'z-zikre vâzı'u'l-yed olan Mahmud b. Ömer nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip müvekkilem mezbûre Hümâ Hâtun'un babası mesfûr Mustafa Bey târih-i kitâbdan otuz yıl mukaddem vefât eyledikde, cümle terekesinden mahmiye-i mezbûre ebvâbından Cebealikapısı hâricinde vâki' yedi bâb büyût-ı ulvî ve serdâb ve kenîf ve muhavvatayı müştemil bir tarafı kıdvetü'l-ekâbir ve'l-ekârim Mehmed Ağa mülküne ve bir tarafı fahrü'l-a'yân Ferhad Ağa mülküne ve bir tarafı tarîk-i âma ve bir tarafı bahre muttasıl olan mülk menzili sulbiye kızı müvekkilem mezbûre Hümâ'ya ve diğer sulbiye kızı Fâtıma'ya irs-i şer'le intikāl edip ba'dehû mezbûre Fâtıma vefât etmekle menzil-i mezbûrdan hisse-i mu'ayyenesi mukaddemâ sagīrler olup hâlâ kebîrler olmağla da'vâya ehil olup yine beni husûs-ı mezbûra nehc-i ma'hûd üzre tevkîl eden sadrî oğlu Mahmud ve sadriyye kızı Kâmile'ye intikāl edip menzil-i mezkûr vech-i meşrûh üzre mezbûrların mülk-i mevrûsları iken hâlâ menzil-i mezbûru mezkûr Mahmud mülkiyyet üzre tasarruf edip mezbûrların tasarruflarına mâni' [olur] suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Mahmud cevâb verip, fi'l-vâki' mukaddemâ mezbûrân Mahmud ve Kâmile sagīrler olup lâkin mesfûra Hümâ kebîre ve da'vâya ehil olup menzil-i mezkûru yirmi yıldan beri âhar kimesne mülkiyyet üzre tasarruf eder idiğine tamâm-ı vukūf ve şu'ûru olup âharın mülkiyyet üzre tasarrufunu müşâhede edip bi gayrı özr-i şer'î sükût etmişdir, hâlâ şer'le da'vâ-yı mülke kādire değildir dedikde, vekîl-i mezbûr cevâbında, müvekkilem mezbûre Hümâ zamân-ı merkūmda Hürrem Ağa nâm askerin taht-ı nikâhında ve [menzil-i] mezbûru ol zamânda tasarruf eden Mîralem Rıdvan Ağa zevc-i mesfûr [**73a**] Hürrem Ağa'nın ağası? olmağla her bâr merkūme Hümâ da'vâya tasaddî etse zevci mezbûr Hürrem Ağa (…) men' ve def' edip, da'vâ-yı mezbûre bu minvâl üzre merkūm Hümâ'nın özr-i şer'îsi olmağla zamân-ı mezbûrda sükût edip el-ân takrîr-i da'vâ etmişdir dedikde, mezbûr Mahmud inkâr edip istişhâd olundukda, ahâlî-i mahalleden muhtâr-ı cemâ'at olan udûl-i Müslimînden Mehmed Çelebi b. Sefer ve Mustafa b. Mehmed ve Ali Çelebi b. Durmuş ve Mahmud b. Abdullah ve Kadri b. Mehmed el-mü'ezzin ve Sefer b. Memi el-mü'ezzin ve sâirleri mahfil-i kazâda, fi'l-hakīka mezbûre Hümâ zamân-ı mezkûrda mezbûr Hürrem Ağa'nın menkûhası olup ve menzil-i mezkûra ol zamân mutasarrıf olan Mîralem Rıdvan Ağa mezbûr Hürrem Ağa'nın ağası olmağla, her bâr merkūme Hümâ da'vâ ve taleb etmek

Rumeli 21_ sicil.indd 280 31.05.2011 19:08:26

istedikde men‘ ve def‘ edip da‘vâ ettirmezdi, minvâl-i merkūm üzre mezkûre Hümâ mağdûredir ol sebebden te’hîr-i da‘vâ edip zamân-ı mezbûrda sükût etmişdir deyû şehâdet etdiklerinde, ba‘de’l-kabûl mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olunup yedine vaz‘ olundu.

Tahrîren fî evâili Saferi’l-hayr sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed b. Sefer, Murad b. Abdullah, Mustafa b. Abdullah el-cündî, Mehmed b. Abdullah er-râcil, Hasan Çelebi b. Abdullah, Hasan Bey b. Abdullah ez-zevvâk.

300 [73a-1] Mustafa Bey’in menzilinden Mahmud b. Ömer’in uzaklaştırılarak vârislerine terketmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye’de Zeyrek mahallesinde sâkine işbu sâhibetü’l-kitâb Hümâ bt. Mustafa Bey nâm hâtun tarafından ve yine mezbûre Hümâ’nın li-ebeveyn kız karındaşı olup bundan akdem vefât eden Fâtıma’nın sadrî oğlu Mahmud ve sadriyye kızı Kâmile taraflarından husûs-ı âti’l-beyâna vekîl olup, vekâlet-i mahkiyyesi hasm-ı câhid mahzarında nehc-i şer‘î üzre sâbite olan mefharü’s-sülehâ Mevlânâ Mehmed b. eş-Şeyh Nazar el-hatîb meclis-i şer‘-i menî‘ü’l-erkâna menzil-i âti’z-zikre hâlâ vâzı‘u’l-yed olan Mahmud b. Ömer nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip, müvekkilem mezbûre Hümâ Hâtun’un babası mezbûr Mustafa Bey târih-i kitâbdan otuz yıl mukaddem vefât eyledikde cümle terekesinden mahmiye-i mezbûre ebvâbından Cebealikapısı hâricinde vâki‘ yedi bâb büyût-ı ulviye ve serdâb ve kenîf ve muhavvatayı müştemil bir tarafı mefharü’l-emâcid Mehmed Ağa mülküne ve bir tarafı Ferhad Ağa mülküne ve bir tarafı tarîk-i âma ve bir tarafı bahre muttasıl olan mülk menzili sulbiye kızları olup ile’l-ân da‘vâdan memnû‘a olan müvekkilem mezkûre Hümâ ile kız karındaşı mezbûre Fâtıma’ya intikāl edip ba‘dehû mezbûre Fâtıma vefât etmekle menzil-i mezbûrdan hisse-i mu‘ayyenesi mukaddemâ sagīrler olup hâlâ kebîrler olmağla da‘vâya salâhı olup yine beni husûs-ı mezbûra tevkîl eden mezbûrân Mahmud ve Kâmile’ye intikāl edip menzil-i mezkûr vech-i meşrûh üzre mezbûrların mülk-i mevrûsları iken hâlâ menzil-i mezbûru mezkûr Mahmud mülkiyyet üzre tasarruf edip mezbûrların tasarruflarına mâni‘ olur, suâl olunup cânib-i şer‘-i mutahhardan men‘ olunmasın taleb ederin dedikde, gıbbe’s-suâl mezbûr Mahmud cevâb verip, fi’l-hakīka menzil-i mezbûr sâbıkda mezbûrlara müteveffâ-yı merkūmdan irs-i şer‘î ile intikāl edip lâkin mezbûretân Hümâ ve Fâtıma menzil-i merkūmu âhara bey‘ için ammîleri el-Hâc Memi nâm kimesneyi tevkîl etmeğin, mezbûr el-Hâc Memi menzil-i mezkûru vekâleten Mîralem Rıdvan Ağa nâm kimesneye bey‘ ve tesellüm ve semenini kabz edip ba‘dehû bu minvâl üzre menzil-i

Rumeli 21_ sicil.indd 281 31.05.2011 19:08:26

mezbûr mülkiyyet üzre bey‘ olunup hâlâ benim yedimde iştirâ tarîki üzre karâr etmişdir, menzil-i mezbûr bu minvâl üzre benim mülk-i müşterâmdır ve kavlimi musaddık yedimde hüccetlerim vardır dedikde, vekîl-i mezbûr inkâr etmeğin mezbûretân Hümâ ve Fâtıma mukaddemâ ammîleri merkūm el-Hâc Memi'yi menzil-i mezkûru bey‘a tevkîllerine merkūm Mahmud'dan taleb beyyine taleb olundukda, ikāmet-i beyyine için istimhâl edip mirâren imhâl olunup, ba‘dehû beyyine-i âdile ikāmetinden mezbûr Mahmud'un aczi mukarrer olup mezbûrları istihlâf etmeğin, mezbûre Hümâ ve müteveffât-ı merkūme Fâtıma'nın vârisleri mezbûrân Mahmud ve Kâmile ihzâr olunup nehc-i şer‘î üzre bi'l-muvâcehe alâ haddihî tahlîf olunup yemîn billâh etdiklerinde, mezbûr Mahmud cânib-i şer‘-i mutahhardan kasr-ı yede tenbîh olunup, vâki‘-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olundu.

Tahrîren fî evâili Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Es-Sâbikūn.

301 [73a-2, Arapça] Fâtıma ve Zeyni hanımların Şem‘î Hatun bt. Mehmed'in mirasçıları olduğu

Udûlden İsa Bey b. Abdullah el-cündî, İbrahim b. Abdullah en-neccâr ve Mahmud b. Abdullah nâm kimesneler, Dîvân-ı âlî'de -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte‘âlîhâzırûn olup emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, sâkine olduğu mahmiye-i merkūme mahallâtından Üsküblü mahallesinde bundan akdem fevt olan merhûme Şem‘î Hâtun bt. Mehmed'in muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan, Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki‘ Beytülmâl-i hâssın emîni kıdvetü'l-a‘yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, Fâtıma ve Zeynî bintey Hasan b. Şemliye'den sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffât-ı merkūme Şem‘î Hâtun, müdde‘iyyeteyn-i mezbûreteynin hala kızı ve mûrisidir. Zira müdde‘iyyeteyn-i mezbûreteyn, mezkûr Hasan'ın sulbiye kızlarıdır. Mezkûr Hasan da mezbûr Şemliye'nin sulbî oğludur. Müteveffât-ı merkūme Şem‘î Hâtun da Mihri Hâtun'un sadriyye kızıdır. Mihri Hâtun da mezbûr Şemliye'nin sulbiye kızıdır. Şemliye dededir. Merhûmenin verâseti ikisine münhasırdır. İkisinden başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma‘lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer‘ makbûl, mûteber ve mer‘î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, Murad b. Abdullah, Osman b. Abdullah, Yusuf b. Abdullah, Receb b. Hamza

Rumeli 21_ sicil.indd 282 31.05.2011 19:08:26

302 [73b-1] Müderris Samsunîzâde Ebülkasım Efendi'nin Canpolatoğlu Hüseyin Paşa'daki alacağını kefili Behçet Çavuş'un ödemesi

Mahmiye-i Kostantıniyye'de Karakız mahallesinde sâkin fahrü'l-müderrisîn Samsunîzâde Mevlânâ Ebülkasım Efendi b. el-Hâc Mehmed tarafından husûs-ı âti'z-zikre Mevlânâ el-Hâc Hayreddin b. Mustafa ve Mevlânâ Ahmed b. el-Hâc Mustafa şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mevlânâ Mahmud b. Ahmed el-kadı meclis-i şer'-i şerîfe Dergâh-ı âlî çavuşlarından Süleyman Çavuş mübâşeretiyle Behcet Çavuş b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip, müvekkilim mezbûr Ebülkasım Efendi'nin umdetü erbâbi'l-ikbâl Şâm Trablusundan munfasıl Hüseyin Paşa b. Canbulad zimmetinde yedi yüz elli aded sikke-i flori cihet-i karzdan ve yetmiş aded sikke-i flori çuka bahâsından cem'an sekiz yüz yirmi beş flori ki her biri yüz yirmi beşer Osmânî hesâbı üzre doksan dokuz bin akçe olur hakkı olup, meblağ-ı mezbûra emr u kabûlü hâviye kefâlet ile mezkûr Behcet Çavuş kefîl olmuşdur. Hâlâ vekâleten meblağ-ı mezbûru taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl mezbûr Behcet Çavuş bi'l-muvâcehe tav'an ikrâr ve i'tirâf edip, fi'l-vâki' müvekkil-i mezkûr Ebülkasım Efendi'nin müşârun-ileyh Hüseyin Paşa zimmetinde cihet-i karzdan ve çuka bahâsından cem'an sekiz yüz yirmi aded sikke-i flori hakkı olup ben emr u kabûlü hâviye kefâlet ile meblağ-ı mezbûra kefîl olmuş idim dedikde, mezbûr Behcet Çavuş'un vech-i mezbûr üzre olan i'tirâfı vekîl-i mezbûr talebiyle ketb olunup yedine vaz' olundu.

Tahrîren fî evâili Safer sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Perviz Çavuş b. Abdullah, Hüseyin b. Ali, Mustafa b. Ali Paşa, Ali b. Ahmed.

Yevmü'l-erba'a min Rebî'ilevvel sene 1003.

Men'u beytülmâl min ta'arruzi'l-menzil.

303 [73b-2] Beytülmâl emini Abdullah Çavuş'un tasarrufunda olan menzilin Fâtıma bt. Mirza'ya ait olduğunun tesbiti

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Nurludede mahallesinde sâkine işbu râfi'atü'l-kitâb Fâtıma bt. Mirza nâm hâtun dîvân-ı refî'ü'l-bünyâna hâzıra olup, defterdârân-ı zevi'l-ihtirâm huzûrlarında hâlâ mahmiye-i mezkûrede beytülmâl-ı hâs emîni olan kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında takrîr-i kelâm edip sadrî oğlum Yusuf b. Süleyman târih-i kitâbdan sekiz yıl mukaddem vefât eyledikde, cümle terekesinden mahalle-i mezkûrede vâki' iki beyt-i süflâ ve bir çardak ve bir selâmlık ve ıstabl ve bi'r-i mâ ve kenîf ve muhavvatayı müştemil bir tarafı merhûm Hasan Bâli Vakfı'na ve bir tarafı merhûme

Rumeli 21_ sicil.indd 283 31.05.2011 19:08:26

Hümâ Hâtun Vakfı'na ve bir tarafı Davud Bey mülküne ve bir tarafı tarîk-i âma muttasıl olan mülk menzili sulbî sagīr oğlu ve vârisi olan Mehmed'e ve bana intikāl edip ile'l-ân menzil-i mezkûrda sâkin olup hâlâ sagīr-i mezbûr Mehmed vefât edip benden gayrı vârisi olmayıp ben cedde-i sahîhası olmağla verâseti farzan ve redden bana munhasıra olmağın, sagīr-i mezkûrun menzil-i mezkûrdan hisse-i ma'lûmesi şer'le bana intikāl etmekle menzil-i mezbûr cemî'an benim mülk-i mevrûsum olmuş iken emîn-i merkūm Abdullah Çavuş sagīr-i mezbûr Mehmed'in babası merkūm Yusuf senin sadrî oğlun değildir, beslemendir, menzil-i mezkûr cânib-i beytülmâla râci'dir deyû menzil-i mezbûra ta'arruz eder, suâl olunup cânib-i şer'den men' olunmasın taleb ederin dedikde, gıbbe's-suâl emîn-i mezkûr müdde'iye-i merkūme Fâtıma'nın verâsetin inkâr edip istişhâd olundukda, ahâlî-i mahalleden muhtâr-ı cemâ'at olan udûl-i Müslimînden Mevlânâ Musa b. Ahmed el-imâm ve el-Hâc Ali b. Ahmed el-mü'ezzin ve Hasan Bey [b.] Abdullah ve Davud Bey [b.] Abdullah el-mü'ezzin es-sultânî ve Cafer Bey [b.] Abdullah el-cündî ve Mahmud Çavuş b. Abdullah nâm kimesneler ve sâirleri li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup fi'l-vâki' sâbıkan menzil-i mezkûrun mâliki olan Yusuf b. Süleyman müdde'iye-i merkūme Fâtıma'nın sadrî oğlu olup menzil-i mezkûr mülkünde iken târih-i mezbûrda vefât etdikde menzil-i mezbûr sulbî sagīr oğlu mezbûr Mehmed'e ve anası merkūme Fâtıma'ya intikāl edip ve hâlâ sagīr-i mezbûr Mehmed vefât edip gayrı vârisi olmamağla menzil-i mezbûrdan hisse-i ma'lûmesin farzan ve redden cedde-i sahîhası merkūme Fâtıma'ya intikāl edip, hâlâ menzil-i mezkûrun cümlesi merkūme Fâtıma'nın bu minvâl üzre mülküdür, biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olmağın, emîn-i mezkûr menzil-i mesfûra ta'arruzdan men' olunup, mâ vaka'a kayd olundu.

Fî evâili Rebî'ilâhir sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Cafer Bey [b.] Abdullah el-cündî, Mehmed Çavuş [b.] Abdullah, Hacı Ali [b.] Ahmed el-hayyâtü's-sultânî, Ali b. Hayran er-râcil, Receb [b.] Ahmed el-mütevellî, Ali b. Mustafa el-cündî.

304 [74a-1] Şaban Reis b. Hüsam'ın Mahmud b. Pîr'e olan borç iddiasında tarafların beyanının kaydı

Oldur ki, mahrûsa-i Bursa ahâlîsinden işbu râfi'ü'l-kitâb Mahmud b. Pîr nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe Şaban Reis b. Hüsam nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip târih-i kitâbdan üç yıl mukaddem mezbûr Şaban Reis Boğdan voyvodası olan Andon Voyvoda zimmetinde seksen bin akçe hakkım vardır, andan sen alasın deyû benim otuz sekiz bin akçem alıp yedime mezbûr voyvoda nâmına bir mahtûm tezkire verip ba'dehû ben Boğdan'da meblağ-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 284 31.05.2011 19:08:26

mezbûru merkūm Andon'dan taleb eylediğimde, tezkire-i mezbûre müzevverdir deyû bana zikr olunan meblağı teslîm etmeyip, hâlâ akçem mezbûr Şaban uhdesinde bâkīdir taleb ederin dedikde, gıbbe'ş-suâl mezbûr Şaban cevâb verip, benim mezbûr Mahmud'dan alıp merkūm Andon'dan havâle eylediğim akçe yirmi bin akçe idi, otuz sekiz bin [değil] idi, lâkin yine zikr olunan yirmi bin akçeyi târih-i kitâbdan bir yıl mukaddem İstanbul'da Kebeciler Hânı'nda mezbûr Mahmud'a bi't-tamâm teslîm etmiş idim deyû zikr olunan otuz sekiz bin akçenin yirmi bin akçesin mezbûr Mahmud yedinden kabzına mu'terif oldukda, mezbûr Şaban'dan sâdır olan kelâm mesfûr Mahmud talebiyle ketb olundu.

Fî selhi Saferi'l-hayr sene 1003.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman [b.] Mahmud, Behrâm [b.] Abdullah, Mehmed Efendi el-hatîb ve gayruhüm.

305 [74a-2, Arapça] Solak-ı sultânî Mustafa Bey b. Abdullah'ın Rus asıllı kölesini mükâtebe yoluyla âzat ettiği

Tamâmı mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Molla Gürânî mahallesi sükkânından olan udûlden Mehmed Bey b. Abdullah ez-za'îm, Mustafa Çelebi [b.] Ahmed es-sahhâf, Hamza Halîfe b. Dursun el-İmâm, Ali Bey b. Hasan es-silâhî, Hüseyin b. Hasan ve Hızır b. Sâlih el-müezzin nâm kimesneler, mahalle-i merkūmede sâkin olan solak-ı sultânî Mustafa Bey b. Abdullah nâm hasm-ı münkir mahzarında, Rûsiyyü'l-asl, uzun boylu, açık kaşlı, elâ gözlü, dülger Hasan b. Abdullah nâm gulâmdan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, gulâm-ı mezbûrun efendisi olan Mustafa Bey, zeyilde mezkûr târihden on sene evvel, taht-ı mülkiyyetinde bulunan müdde'î-i mezkûru kendisine râyicü'l-vakt sekiz bin akçe-i Osmânî, Kamer bt. Nasuh nâm zevcesine de iki bin sekiz yüz seksen akçe-i Osmânî ödemesi mukābilinde kitâbete kesmişti. Gulâm-ı mezbûr da bunu kabûl etmişdi. Müdde'î-i mezbûr gulâm sonra cemî'-i meblağ-ı mezkûru kabz ve îsâle vekîl ettikleri Ali b. Abdullah nâm râcile edâ etti. Vekîl-i mezkûr meblağ-ı merkūmu vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle tâm ve kâmil olarak kabz etti. Bu sûretle abd-i mezbûr sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür oldu. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî 8 min Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Derkenâr: Sübût-i edâ-i bedel-i kitâbet.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan [b.] Abdullah, Mustafa [b.] Hüsam el-müezzin, Ahmed b. Hüseyin, Derviş [b.] Yusuf, Kurd b. Abdullah, Şaban Bey [b.] Abdullah solak, Hasan Bey b. Abdullah ve gayruhüm

Rumeli 21_ sicil.indd 285 31.05.2011 19:08:26

306 [74a-3] Rüstem Paşa kızı Ayşe Sultan'ın Yahudi Burgosu [Koca Sinan'daki] köyündeki emlâk ve tarlalarının tasarruf hakkını Ahmed Paşa'dan olan oğlu Abdurrahman Bey'e devretmesi

Seyyidetü'l-muhadderât iklîletü'l-muhassenât aliyyetü'z-zât safiyyetü's-sıfât celîletü'l-mikdâr cemîletü'l-âsâr Âişetü'd-devrân Fâtımatü'z-zamân hazret-i Ayşe Sultan bt. el-merhûm el-mebrûr el-vâsıl ilâ rahmeti rabbihi'l-gafûr Rüstem Paşa b. Abdüşşekûr taraflarından bey' ve tefvîz-i âti'l-beyâna vekîl olup vekâlet-i mahkiyyesi nehc-i şer'î üzre Haydar Ağa b. Abdurrahman ve Osman Ağa b. Abdülmennân şehâdetleriyle sâbite olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-eşbâh Mehmed Ağa b. Abdullah meclis-i şer'-i refî'ü'l-bünyâna hâzır olup müşârun-ileyhâ Ayşe Sultan'ın mahdûm-ı nebîlleri olan emîr-i celîl usvetü'l-mehâdîmi'l-kirâm kıdvetü'l-ümerâ'i'l-fihâm mefharü erbâbi'l-ikbâl umdetü ashâbi'l-câh ve'l-celâl Abdurrahman Bey b. el-merhûm en-nâil ilâ rahmeti'l-kayyum Ahmed Paşa taraflarından yine iştirâ ve tefevvuze vekîl olup vekâlet-i mahkiyyesi nehc-i ma'hûd üzre Seyyid Halil b. Yahya ve el-Hâc Mehmed b. Abdullah şehâdetleriyle sâbite olan fahrü'l-akrân Süleyman Çavuş b. Yahya mahzarında tav'an ikrâr [ve] i'tirâf edip, müvekkilem müşârun-ileyhâ Ayşe Sultan'ın ile'l-ân taht-ı tasarrufunda olup havâss-ı Kostantıniyye kazâsına tâbi' Yahudi Burgosu demekle ma'rûfe karyede vâki' altı bâb çiftçiler odası ve bir öküz ahuru ve bir samanlık ve bir at ahuru ve bir çeşme ve harâba müşrif bir hamam ve harâb evleri müştemil bir tarafı sadrazam vezîr-i ekrem Sinan Paşa hazretleri mülküne ve iki tarafı tarîk-i âm ve bir tarafı arz-ı hâliyeye muttasıl mülk menzilin içinde el-ân mevcûd olup mâ beynimizde ma'lûm olan [**74b**] âlet-i çift ve öküzler ve sâir hayvânât ile vekâleten sâlifü'z-zikr Süleyman Çavuş'a müvekkili için yüz altmış bin nakd-i râyic fi'l-vakt fıddî-i Osmânî akçeye bey'-i bâtt-ı sahîh ile bey' edip, bunlardan mâ'adâ yine karye-i mezbûre sınırında Havuzlu bostan altında vâki' bir tarafı vâdiye ve üç tarafı Kiryaki nâm zimmî mezra'asına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a çayır ve tarla ve yine etrâf-ı erba'ası İlyas nâm yeniçeri ve İstimadi ve Papa Manol nâm zimmîler mezra'asına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a tarla ve Nifoz nâm mevzi' kurbunda vâki' etrâf-ı erba'ası Sofyanos ve Dimitri ve Papa Manol mezra'alarına muttasıl bir kıt'a tarla ve yine etrâf-ı erba'ası vâdiye ve Dimitri ve Kiryaki nâm zimmîler mezra'asına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a tarla ve yine menzil-i mezbûr kurbunda vâki' etrâfı sâlifü'z-zikr Sinan Paşa hazretleri mezra'asına ve Danyel nâm zimmî mezra'asına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a tarla ve yine bir tarafı müşârun-ileyh Sinan Paşa hazretleri mezra'asına ve üç tarafı tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a tarla ve yine etrâfı İbrahim Bey mezra'asına ve Papa Manol ve Todori mezra'alarına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a tarla ve yine etrâfı İlyas nâm yeniçeri ve Papa Manol ve Nikola nâm zimmîler mezra'asına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıt'a tarla ve yine zikr olunan Havuzlu bostanın üstünde vâki' etrâf-ı erba'ası mezbûr İlyas

Rumeli 21_ sicil.indd 286 31.05.2011 19:08:26

Yeniçeri ve Kasab Yorgi mezraʿasına ve tarîk-i âma muttasıl bir kıtʿa karıklı tarla ve yine etrâf-ı erbaʿası Kasab Yorgi ve diğer Yorgi ve Papa Manol ve Vasil nâm zimmîler mezraʿasına muttasıl bir kıtʿa tarla ve yine bir tarafı zikr olunan karıklı tarlaya ve üç tarafı tarîk-i âma muttasıl bir kıtʿa tarla işbu hudûd ile mahdûd olan on bir kıtʿa mezraʿanın dahi hakk-ı tasarrufun sâhib-i arz maʿrifetiyle yine vekîl-i mezbûra kırk bin nakd-i râyic fi'l-vakt akçeye tefvîz edip zikr olunan beyʿ ve tefvîz mukābelesinde cemîʿan iki yüz bin nakid akçeyi müvekkilem müşârun-ileyhâ Ayşe Sultan'a îsâl için sâlifü'z-zikr Abdurrahman Bey kıbelinden iştirâ ve tefevvuze vekîl olan mezkûr Süleyman Çavuş yedinden bi't-tamâm kabz ve teselüm eyledim. Min baʿd müvekkil-i müşârun-ileyh Abdurrahman Bey zikr olunan emlâk ve mezâriʿa mutasarrıf ola dedikde, mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun vekîl-i merkūm Süleyman Çavuş vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip, vâkiʿ-i hâl gıbbe'ş-suâl ketb olunup yed-i tâlibe vazʿ olundu.

Fî 8 min Rebîʿilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Kethüdâ b. Abdülmennân, Hürrem Ağa b. Abdurrahman, Haydar Ağa b. Abdüşşekûr, Mehmed b. Abdullah el-cündî, el-Hâc Mehmed b. Abdülmüteâl, Ahmed Bey b. Abdullah, Hâfız Mehmed ve gayruhüm.

307 [74b-1] Kamer Hatun bt. Yunus'un menzilini satın alıp vakıf olduğu için bedelini ödemeyen Mehmed Çelebi'nin menzilin mülk olduğunun tesbiti üzerine bedelini ödemesi gerektiği

Menzil vakfiyetden mülke hükm olundu.

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Aksaray'da Alembey mahallesinde sâkine işbu râfiʿatü'l-kitâb Kamer Hâtun bt. Yunus tarafından husûs-ı âti'z-zikre Mehmed Bey b. Davud ve İbrahim b. Abdullah şehâdetleriyle vekâleti sâbite olan Mevlânâ Mustafa b. Mehmed el-müstaʿid meclis-i şerʿ-i şerîfe hâzır olup hâlâ Dergâh-ı âlî bevvâbları kâtibi olan fahrü'l-aʿyân Mehmed Çelebi b. Ali mahzarında takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre Kamer bundan akdem mahalle-i mezbûrede vâkiʿ bir tarafı Sinan Çelebi Vakfı'na ve bir tarafı Gülendam Hâtun mülküne ve bir tarafı İsmihân bt. Ali mülküne ve tarîk-i âma muttasıl olan mülk menzilin merkūm Mehmed Çelebi'ye altmış bin akçeye beyʿ-i bâtt ile beyʿ edip meblağ-ı mezbûr mezkûr Mehmed Çelebi uhdesinde bâkī kalmışdır, hâlâ vekâleten taleb ederin dedikde, gıbbe'ş-suâl mezbûr Mehmed cevâb verip, fi'l-vâkiʿ menzil-i mezkûru müvekkile-i mezbûre Kamer'den altmış bin akçeye iştirâ etmişdim. Lâkin menzil-i merkūmu mezbûre Kamer bana beyʿden evvel evlâdına sonra utekāsına sonra Medîne-i Münevvere fukarâsına vakf edip ve Medîne-i Münevvere Evkāfı defterine kayd dahi olunmuş, menzil-i mezbûr bu

Rumeli 21_ sicil.indd 287 31.05.2011 19:08:26

minvâl üzre vakf olucak, bey‘ sahîh değildir deyû meblağ-ı mezbûru teslîminden imtinâ‘ etdikde, vekîl-i mezkûr cevâb verip, fi’l-vâki‘ sâbıkda mezbûr Kamer menzil-i merkūmu vakf ettim deyû Mehmed nâm kimesneyi tescîl için vekîl nasb edip, lâkin vekîl-i mezbûr meclis-i hâkime varmayıp Medîne-i Münevvere Evkāfı defterine kayd ettirip ve menzil-i mezbûr teslîm-i mütevellî ve tescîl-i şer‘î olup lüzûmuna hükm-i hâkim lâhik olmadığı ecilden vakf lâzım olmamağın, mesfûre Kamer menzil-i mezkûrun vakfiyetinden rücû‘ edip mülkiyyet üzre bey‘ etmişdir deyüp ve menzil-i mezbûrun vakfiyetinin lüzûmuna delâlet eder temessük olmayıp, menzil-i mezbûr teslîm-i mütevellî ve tescîl-i şer‘î [**75a**] olmadığı mukarrer olmağla, kavl-i müftâun bih üzre vakfiyeti lâzım olmamağın, mezbûr Mehmed Çelebi’ye cânib-i şer‘-i şerîfden menzil-i mezbûrun semeni olan meblağ-ı merkūm altmış bin akçeyi vekîl-i mesfûra teslîmine tenbîh olunup, mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 12 min Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Fahru’l-kuzât Mevlânâ Hasan Efendi el-kadı, Abdülkerim Çavuş, Hüseyin Çavuş, İsa Efendi el-kadı, Hasan Çavuş, Yusuf Efendi el-kadı, Mehmed el-kâtib, Hürrem Ağa ez-zevvâk ve gayruhüm.

308 [75a-1] İhsan bt. Kurd’un değirmeninin bütün işlerine Behrâm b. Yusuf’u vekil tayin etmesi

Kasaba-i Ergene Köprüsü sâkinelerinden İhsan bt. Kurd nâm hâtun meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup yine kasaba-i mezbûre ahâlîsinden işbu râfi‘ü’l-kitâb Behrâm b. Yusuf nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip babamdan irsle intikāl etmiş mülküm olup Ergene nehri üzerinde dâir ta‘rîfden müstağnî olan iki göz değirmenimin bana âid olan mahsûlünü kabza ve bana îsâle ve husûs-ı mezbûra müte‘allik cümle umûra merkūm Behrâm’ı kendi kıbelimden vekîl nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde, mezbûr Behrâm dahi bi’l-muvâcehe vekâlet-i merkūmeyi kabûl ve mûcebini mültezim oldum deyüp vâki‘-i hâl bi’t-taleb ketb olundu.

Tahîren fî evâsıtı Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Abdülkerim b. Ahmed, Murad b. Ali, Ahmed b. İdris, Hasan b. Abdullah.

309 [75a-2, Arapça] Bâli b. Şaban’ın, muhallefâtına el konulan Behrâm b. Abdullah’ın mirasçısı olduğu

Udûlden el-Hâc Veli b. İbrahim ve Nazar b. Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde hâzırân olup, mahrûse-i Galata’da vâki‘ Beytülmâl-i hâssın emîni olup mahrûse-i mezbûre tevâbi‘inden Kasımpaşa kasabası mahallâtından Surûrî

Rumeli 21_ sicil.indd 288 31.05.2011 19:08:26

mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan merhûm Behrâm b. Abdullah nâm âzatlı kölenin muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan fahrü’l-akrân Mehmed Çavuş b. Abdülmennân mahzarında, mahalle-i merkūmede sâkin olan Bâli b. Şaban nâm kimesneden sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘î-i mezkûr Bâli, müteveffâ-i mezkûr Behrâm’ın usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Zira müdde‘î-i mezkûr Bâli, müteveffâ-i merkūm Behrâm’ı âzat eden efendisi merhûm Ramazan b. Şaban’ın ana-baba bir kardeşi ve tarîk-ı inhisâr cihetiyle vârisidir. Müteveffâ-i mesfûr Behrâm’ın verâseti müdde‘î-i mesfûra münhasırdır. Ondan başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma‘lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl, mûteber ve mer‘î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Derkenâr: Sübût-i verâset-i usûbet-i nesebiyye.

Şuhûdü’l-hâl: Ali Çavuş el-mübâşir, Ali Reis b. Abdullah, Mehmed b. Sinan, Süleyman b. Pîrî, Hızır b. Gülâbî, Nebi b. Hasan

310 [75a-3] Elvanzâde’nin ulema için vakfettiği menzilde müderris İbrahim b. Mehmed’in oturması

Tevcîh-i menzil-i vakf.

Mahmiye-i İstanbul mahallâtından Elvan Çelebi mahallesinde merhûm Elvanzâde vakf edip süknâsın ulemâ ve sulehâya şart eylediği lede’l-âhâlî ma‘lûmetü’l-hudûd olan menzilde sâkin olan Ayasofya-i kebîr hatîbi Mevlânâ Süleyman vefât etmekle menzil-i mezkûr mahlûl olup işbu râfi‘ü’l-kitâb-ı sıhhat-nisâb mefharü’l-müderrisîn Mevlânâ İbrahim b. Mehmed ehl-i ilm ve sâlih olmağla müstehık olmağın, menzil-i mesfûrun süknâsı mezbûr İbrahim’e tevcîh olundukda, bu sahîfe ketb ü tahrîr olunup yedine vaz‘ ve def‘ olundu ki, min ba‘d mevlânâ-yı mezbûr menzil-i mezkûrda sâkin olup vâkıfın rûhu için du‘âya meşgūl ola.

Tahrîren fî 14 min Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed b. Abdullah, Veli b. Gülâbî, Mevlânâ Mehmed b. el-Hâc Mehmed, Hasan b. Abdullah, Behrâm b. Abdullah, Abdülganî b. Nezir.

311 [75a-4] İstefyar isimli Ermeni’nin vârisleri tarafından Kürkçüler kethüdâsı Mustafa Bey’e satılan menzilin parasının ödendiğinin tesbiti

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Şeyh Ferhad mahallesinde bundan akdem helâk olan İstefyar nâm Ermeni’nin sulbî kebîr oğulları Bâli ve

Rumeli 21_ sicil.indd 289 31.05.2011 19:08:26

Kili ve Merit nâm zimmîler asâleten ve zevci La'lî bt. Hüdâverdi kendi tarafından asâleten ve kebîre kızları Bedr ve Seltan taraflarından vekâleten meclis-i şer'-i şerîfe mahmiye-i mezbûrede hâlâ Kürkçüler kethüdâsı olan fahrü'l-akrân Mustafa Bey b. Abdullah nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i da'vâ edip hâlik-i mezbûrdan bize irs-i şer'le intikāl eden muhallefâttan mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan menzili bundan akdem merkūm Mustafa Bey'e cümlemiz yetmiş altı bin akçeye bey'-i bâtt ile bey' edip altmış beş bin akçesin kabz edip on bir bin akçesi uhdesinde bâkīdir, hâlâ taleb ederiz dediklerinde, gıbbe's-suâl mezkûr Mustafa Bey cevâb verip fi'l-hakīka menzil-i mezkûru sâbıkan yetmiş altı bin akçeye mezbûrların cümlesinden iştirâ etmiş idim. Lâkin ba'dehû bey'-i mezbûr cümlesinin rızâlarıyla fesh olunup on gün mürûr ettikden sonra tekrâr mezbûrlar gelip menzil-i merkūmu bana asâleten ve vekâleten altmış beş bin akçeye rızâlarıyla akd-i cedîd ile bey' edip meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm kabz edip benim zimmetimde meblağ-ı mezbûrdan bir akçe ve bir habbe bâkī kalmamışdır dedikde, mezbûrlar inkâr edip istişhâd olundukda, udûl-i Müslimînden Cafer Bey b. Mustafa ve (…) ve Turgud b. Hamza nâm kimesneler li ecli'ş-şehâde hâzırân olup fi'l-vâki' [**75b**] mukaddemâ merkūm Mustafa Bey menzil-i mezbûru mesfûrların cümlesinden yetmiş altı bin akçeye iştirâ edip lâkin ba'dehû bey'-i mezbûr kendi rızâlarıyla fesh olunup on gün mürûr ettikden sonra tekrâr mezbûrlar gelip menzil-i merkūmu mezkûr Mustafa Bey'e asâleten ve vekâleten altmış beş bin akçeye rızâlarıyla akd-i cedîd ile bey' edip meblağ-ı merkūmu bi't-tamâm kabz etmişlerdir. Biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz deyû bi'l-muvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyye ettiklerinde, mezbûrânın şehâdetleri ba'de'l-kabûl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup, mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud b. Mehmed el-imâm, Mevlâna Mehmed Efendi b. eş-Şeyh Nazar el-hatîb, Seyyid Mustafa [b.] Seyyid Mehmed, Hasan b. Hamza, Hüseyin Çelebi [b.] Mahmud, Halil b. Musa, İsa b. Resûl ve Halil b. Ali, Mehmed Çelebi b. Ali, Üstâd Timur Ali, İsa b. Resûl el-mü'ezzin gayruhüm.

312 [75b-1] Hüseyin b. Abdullah'ın Sitti Hatun Vakfı'na olan borcunun terekesinden kızı Rahime tarafından ödendiği

Oldur ki, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' merhûme Sitti Hâtun Vakfı'na hâlâ mütevellî olan Mahmud Çelebi b. Mehmed el-cündî meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup, kazâ-i Galata'ya tâbi' Hasköy mahallâtından Perviz Efendi mahallesinde sâkin iken vefât eden merhûm Hüseyin b. Abdullah'ın sulbiye kızı ve bi tarîki'l-inhisâr vârisesi olan işbu râfi'atü'l-kitâb Rahime Hâtun bt. ( ) mahzarında bi't-tav'

Rumeli 21_ sicil.indd 290 31.05.2011 19:08:26

ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf edip mütevellîsi olduğum vakf-ı mezbûr mâlından müteveffâ-yı merkūm Hüseyin zimmetinde üç bin beş yüz akçe bâkī kalmış idi. Hâlâ müteveffâ-yı mezkûrun muhallefâtından meblağ-ı merkūm üç bin beş yüz akçeyi mezbûre Rahime yedinden bi't-tamâm vakf için tevliyetim hasebiyle alıp kabz eyledim. Min ba'd husûs-ı mezbûra müte'allik mezbûre Rahime ile kat'â alâkam kalmamışdır dedikde, mütevellî-i merkūmun ikrâr-ı meşrûhun mezkûre Rahime vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip, mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Fî 15 Rebî'ulevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali b. Bahşi, Mustafa b. Mehmed, Yusuf b. Abdullah, Mevlânâ Kaya Çelebi el-kadı, Ahmed b. Hüseyin, Ali b. Hızır ve gayruhüm.

313 [75b-2, Arapça] Bostancılar kethüdâsı Behrâm Ağa b. Abdülmennân'ın sattığı at bedelinden muhallefâtına el konulan Bâli Subaşı b. Abdullah'ta alacağı olduğu

Udûlden el-Hâc Mehmed b. Abdullah ve Bayezid b. Abdullah nâm kimesneler, sefer-i sultânîde fevt olan yayabaşılar zümresinden merhûm Bâli Subaşı b. Abdullah'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, Atebe-i aliyyede vâki' beytülmâl-i râcilinin emîni kıdvetü'l-a'yân Mustafa Subaşı b. Osman mahzarında, zahrü'l-ekâbir ve'l-a'yân Bostancılar Kethüdâsı Behrâm Ağa b. Abdülmennân kıbelinden husûs-i âtiyyü'z-zikre vekîl edilen Ebûbekir b. Mehmed'den bi'l-vekâle sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müvekkil-i mezbûr Behrâm Ağa'nın, müteveffâ-i merkūmun üzerinde ve zimmetinde müşterâ-i makbûz kır at bahâsından lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ râyicü'l-vakt on dört bin akçe hakkı vardır. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike fî 15 min Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Abdullah, Süleyman [b.] Mahmud, Behrâm [b.] Abdullah, Mustafa b. Hamza, Hasan [b.] Abdullah ve gayruhüm

314 [75b-3] Hür olduğunu iddia eden Gülizar bt. Abdullah'ın bu durumunu ispatlayamadığı

Oldur ki, işbu orta boylu açık kaşlı buğday enli kara gözlü Gülizar bt. Abdullah nâm câriye meclis-i şer'-i şerîfe hâlâ mevlâsı olup kazâ-i Üsküdar'a tâbi' Bulgurlu nâm karyede sâkin Haydar b. Abdullah nâm korucuyu ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip ben Rumeli'nde Mustafa Paşa Köprüsü nâm kasaba

Rumeli 21_ sicil.indd 291 31.05.2011 19:08:26

sâkinlerinden hürretü'l-asl olup babam Mustafa nâm hür ve anam Yeline nâm hürre ve benim ismim Ayşe olup bana ve vâlideynime bir vechile rık târî olmuş değil iken hâlâ mezbûr Haydar beni câriyemdir deyû mülkiyyet üzre tasarruf eder suâl olunsun dedikde, gıbbe's-suâl merkūm Haydar mezkûre Gülizar'ın hürre idiğin inkâr edip istişhâd olundukda, ikāme-i beyyine için istimhâl edip mirâren mehil verilip bi'l-âhire mezbûre Gülizar beyyine-i âdile ikāmetinden aczine mu'terife olmağın, mevlânâ-yı merkūm Haydar'a câriye-i mezkûreyi rıkkıyyet üzre istihdâm için kıbel-i şer'den tenbîh olunup, mâ hüve'l-vâki' ketb olundu.

Tahrîren fî evâsıtı Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Hüseyin [b.] Abdullah, Hüseyin [b.] Abdullah, Ahmed Çavuş [b.] Nesimî, Mustafa [b.] Abdullah, Mehmed b. Pervâne, es-Seyyid Mehmed b. es-Seyyid Abdurrahman, Mehmed Çelebi [b.] Ahmed ve gayruhüm.

315 [75b-4] Sincar Beyi Hasan Bey Eflak seferinden altmış günde dönmezse ve haber de göndermezse karısı Ayşe Hatun'un boş olacağı

<<Hâlâ Sincar sancağı beyi olan fahrü'l-ümerâ'i'l-kirâm Hasan Bey b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîfe taht-ı nikâhında olan zevcesi Ayşe Hâtun bt. Ramazan Bey'i ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip, hâlâ bu sene ki selâse ve elf olup Rebî'ulâhirin üçüncü günüdür bana Eflak seferine teveccüh fermân olundu, giderim ve mezbûre Ayşe'ye kırk günlük nafakasın teslîm ettim, eğer ben altmış güne dek bi nefsihî seferden rücû' edip gelmezsem ve nafakası için kendiye adam göndermezsem min ba'd nafaka taleb etmeyip, mezbûre Ayşe târih-i kitâbdan altmış günden sonra benden talâk-ı selâse ile boş olsun, min ba'd zevcem (…) [dir deyû da'vâ] edersem istimâ' olunmaya dedikde, mukırr-ı mezbûrun kelâmın müşârun-ileyhâ Ayşe Hâtun bi'l-muvâcehe tasdîk edicek kayd olundu.

Tahrîren fî (…).

Şuhûdü'l-hâl: Mehmed Çelebi el-imâm, Mustafa Çavuş b. Abdullah, Fahru'l-akrân Ali Çavuş, Fahru'l-emâsil Memi Çavuş, Mehmed Bey (…), İbrahim Bey (…), Mustafa Çavuş Konevî, Mustafa Çavuş (…)>>

316 [76a-1] Ayşe Hatun'un vefatıyla babası Mustafa b. Ferhad ve kocası İlyas b. Abdullah'ın arasındaki davada sulhun bozulup, davanın yeniden görülmesi

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Mimar Sinan mahallesinde bundan esbak vefât eden merhûme Ayşe Hâtun'un babası ve vârisi olan işbu râfi'ü'l-kitâb

Rumeli 21_ sicil.indd 292 31.05.2011 19:08:26

Mustafa b. Ferhad meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup müteveffât-ı mezbûrenin zevci ve vârisi olan İlyas b. Abdullah nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mezbûr İlyas ile müteveffât-ı merkūmenin muhallefâtına müte‘allik nice husûmet ve nizâ‘ımız olup bilâhare muslihûn tavassutuyla ben mezbûr İlyas’a on iki bin akçe teslîm etmek üzre sulh olup, meblağ-ı mezbûrun beş bin akçesin mezbûra teslîm edip yedi bin akçesin dahi teslîm etmek üzre iken yine tarafeynden sulhu fesh edip husûs-ı mezbûr tekrâr aslından görülmek lâzım olmuşdur, eyle olsa mezkûr İlyas’a teslîm eylediğim beş bin akçeyi taleb ederin dedikde, gıbbe’s-suâl sâlifü’z-zikr İlyas cevâb verip, fi’l-vâki‘ kaziyye minvâl-i meşrûh üzredir, lâkin benim mezbûr Mustafa yedinden kabz eylediğim akçe dört bin beş yüz akçedir ziyâde değildir deyû bu mikdârın i‘tirâf edip beş yüzün inkâr eyledikde, mezbûr İlyas’dan sâdır olan kelâm mezbûr Mustafa talebiyle ketb olundu.

Tahrîren fî 20 min Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa b. Hamza, Mehmed Efendi el-kadı, Mahmud Çavuş b. Abdullah, Hasan b. Abdullah.

317 [76a-2, Arapça] Kubad Çavuş b. Abdülmennân’ın Süleymaniye Camii yakınındaki evini vakfettiği

Hamdele ve salvele. Ammâ ba‘d. Sâhib-i hâzihi’s-sahîfe-i sahîha ve vesîka-i sarîha mefharü’l-ahâlî ve’l-a‘yân Kubad Çavuş b. Abdülmennân meclis-i şer‘-i şerîf-i şâmih-i imâdda hâzır olup, silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz ettiği, işbu vakıf ikrârının kendisinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Sultan-ı sa‘îd ve hâkān-ı şehîd Sultan Süleyman Hân -aleyhi’r-rahme ve’l-gufrân- mahallesinde vâki‘ olan, iç ve dış avlulu, iç avlusu dört fevkānî beyti, üç selâmlığı, kileri, tahtânî bir beyti, mutfağı, su kuyusunu, iki helâyı ve bahçeyi müştemil, dış avlusu ise fevkānî iki beyti, anbarı, ahırı ve helâyı müştemil olan, bir taraftan Mehmed Ağa b. Abdullah mülkü, iki taraftan vâkıf-ı mezbûr vakfı, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî‘-i menzilini cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile niyeti sâfiye ve taviyye-i kâfiye ile habsedip vakfettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Vâkıf-ı mezbûr sonra, menzil-i mezkûr ve ilâvesinde uzaktan yakından kimesnenin müdâhalesi olmadan istediği şekilde tasarruf etmek üzre süknâyı evvelâ müddet-i hayâtınca kendisine şart etti. Dâr-ı fenâdan dâr-ı bekāya irtihâlinden sonra ise süknâyı evlâd-ı sulbiyesine, sonra evlâd-ı evlâdına sonra nesilleri kesilinceye kadar onların evlâdına şart etti. Nesilleri tamâmen inkırâza uğradığında menzil-i mezbûrun icâre-i sahîha-i mu‘tâde ile icâreye verilmesini ve Allah’ın

Rumeli 21_ sicil.indd 293 31.05.2011 19:08:26

ücret-i kirâdan ve nemâsından nâsib ettiğinden noksansız ziyâdesiz yevmî iki akçenin hamele-i Kur'ân'dan beş kimesneden her birine, her gün öğle namazından sonra Sultan Süleyman Hân Câmi'inde ictimâ' edip Tenzîl-i celîlden teennî ve tertîl üzre bir cüz' okumaları ve sevâbını vâkıf-ı mezbûrun rûhuna hediye etmeleri kaydıyla verilmesini şart etti. Eczâ-i şerîfeyi muhafaza edip tilâvet esnâsında dağıtıp tilâvetten sonra toplaması için mezkûr kārîlerden birine yevmî bir akçe şart etti. Tevliyeyi, müddet-i hayâtınca kendisine, vefâtından sonra ise yevmî iki akçe vazîfe ile müddet-i hayâtınca mefharü'l-a'yân Musa Çavuş b. Şeyh Nasuh'a, sonra câmi'-i şerîf-i mezkûr ve ma'bed-i latîf-i mastûr kâtibine şart etti. Vakfa nezâreti yevmî iki akçe vazîfe ile âtiyyü'z-zikr şeyhe şart etti.

Vâkıf-ı mezbûr ilâveten, menzil-i mezkûrun yanında vâki' olan fevkānî iki beyti, iki selâmlığı, yanında selâmlık bulunan tahtânî bir beyti, bahçeyi, su kuyusunu, helâyı ve üç dükkânı ve avluyu hâvî olup iki taraftan vâkıf-ı mezbûr vakfı, diğer taraftan Kerime Hâtun bt. Mehmed mülkü ve diğer taraftan da tarîk-ı hâs ve tarîk-i âm ile mahdûd cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile vakfetti. Burada süknâyı da müddet-i hayâtınca evvelâ kendisine sonra evlâdına sonra evlâd-ı evlâdına sonra nesilleri kesilinceye kadar onların evlâdına sonra müddet-i hayâtınca Gülfidan bt. Abdullah nâm zevcesine şart etti. Sonra vech-i mezkûr üzre icâreye verilip ücretinden yevmî iki akçenin ehl-i Kur'ân'dan beş kişiden her birine her gün öğle namazından sonra Sultan Süleyman Hân Câmi'inde ictimâ' edip Kur'ân-ı mecîdden teennî ve tecvîd üzre bir cüz' okumaları ve sevâbını vâkıf-ı mezbûrun rûhuna hediye etmeleri kaydıyla verilmesini şart etti. Menzil-i sâbık mütevellîsinin, nâzırının ve eczâ-i şerîfe hâfızının bu menzilde de mütevellî, nâzır ve hâfız-ı eczâ-i şerîfe olmasını şart etti. Menzilin tamir ve meremmetinin sâir mesârif-i mühimmeye takdîm edilmesini şart etti. Kirâcıların evli ve menzilin meremmet ve tamirine sa'y ü gayret içinde olmalarını, naks ve tahrîbinden uzak bulunmalarını şart etti.

Vâkıf-ı mezbûr ilâveten menzileyn-i mezkûreynin yanında vâki', fevkānî iki beyti, selâmlığı, tahtânî iki beyti, su kuyusunu, helâyı, avlu kapısı yanında bulunan helâsıyla beraber diğer bir fevkānî beyti hâvî, bir taraftan vâkıf-ı mezbûr vakfı, diğer taraftan el-Hâc İsa b. Mehmed mülkü, öteki taraftan Hamza Çelebi b. ( ) mülkü, diğer taraftan da tarîk-ı hâs ile mahdûd bulunan cemî'-i menzilini cümle tevâbi' ve levâhıkı ve kâffe-i hukūku ve merâsimi ile vakfetti. Menzil-i mezbûrda da süknâyı evvelâ müddet-i hayâtınca kendisine, sonra müddet-i hayâtınca mefharü's-sâlikîn umdetü'l-meşâyihi's-sâlihîn Mevlâna Budak Efendi'ye her hafta pazartesi ve çarşamba günleri câmi'-i mezkûrda Mesnevî nâm Fârisî kitâbı tedrîs edip anlatması ve dersin nihâyetinde vâkıf-ı mezbûrun ve sâir müslimînin ervâhına du'â etmesi kaydıyla şart etti. Şeyh-i mezkûrun vefâtından sonra süknâyı, câmi'-i şerîf-i mezkûr vakfındaki ehl-i vezâiften

Rumeli 21_ sicil.indd 294 31.05.2011 19:08:26

sâlih ve fakīh bir kimesneye, yukarıda zikredilen günlerde İmam Kudurî'nin Muhtasar'ını, Kenz'i, Vikāye'yi, Muhtâr'ı, Minye'yi, Ferâiz-i Secâvendiyye'yi ve diğer mûteber kütüb-i fıkhiyyeyi tedrîs etmesi kaydıyla şart etti. Menzilde sâkin olan kimesnenin menzili tamir ettirmesini, ettirmezse hâkimin izni ile ihrâc edilmesini ve menzilin icâreye verilip ücret-i kirânın vakt-i hâcette tamire sarf edilmesini şart etti. Evvelki mütevellînin burada da mütevellî olmasını şart etti. Vakfiye şartlarının tebdîl ve tağyîrinin, naks ve tevfîrinin, tefessüh ve ibkāsının müddet-i hayâtınca kendi yedinde olmasını şart etti. Şurût-i sâbıka ve kuyûd-i muharrereye ri'âyet mürûr-i eyyâm ve a'vâm ile ta'azzüre uğrarsa vakıf gelirlerinin du'afâ ve mesâkîn-i müslimât ve müslimîne sarf edilmesini şart etti. Vâkıf-ı mezbûr sonra cemî'-i menzili tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği ve kendisine şerîk kıldığı mefharü'l-a'yân Musa Çavuş [b.] Şeyh Nasuh'a teslîm etti. O da tesellüm edip sâir mütevellîlerin evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf etti ve bu teslîm ve tesellümü hâkim-i adl el-fasîl indinde ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vâkıf-ı mezbûr, İmam-ı A'zam ve hümâm-i efham Hazreti İmam Ebû Hanîfe el-Kûfî kavline iktidâ ederek vakfından rücû' edip mülküne idhâlini taleb etti. Mütevellî-i merkūm da lüzûmu kāil olan eimme-i kibâr ve e'izze-i ahyâr kavline ri'âyeten buna muhâlefet edip red ve teslîmden imtinâ' etti. Münâza'a ve muhâsama edip hâkim-i mûmâ ileyh huzûrunda murâfa'a olunduklarında hâkim vakıf cânibini tercihe lâyık görüp husûsen ve umûmen vakfın sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Bu sûretle vakıf, min ba'd nakz ve nakzına mecâl muhâl olacak, kimesne tarafından tebdîl, tağyîr, tahvîl ve ta'tîli mümkün olmayacak şekilde müseccel lâzım, müebbed bir vakıf hâline geldi. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıf ala'llâhi'l-cevâdi'l-hayyi'l-kerîm."

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâsıtı Saferi'l-hayr sene selâse ve elf.

Derkenâr: Süleymaniye kurbunda Kubad Çavuş'un menzil vakfiyesidir.

Şuhûdü'l-hâl: Hüseyin Çavuş [b.] Abdullah, Pîrî Çavuş [b.] Mehmed, Mustafa Çavuş b. Mehmed Ağa, Behrâm Bey b. Abdullah el-cündî, Seyyid Mustafa Çelebi, Hüseyin [b.] Abdullah, Keyvan [b.] Abdullah, Süleyman [b.] Abdullah, Ahmed b. Mehmed, Muslihiddin el-müezzin, el-Hâc İbrahim, Sefer b. Abdullah, Hüseyin b. Abdullah es-sarrâc, Ahmed Çelebi b. Mehmed, Yusuf b. Mustafa el-müezzin, Defterhâne kâtibi İbrahim Çelebi b. Yahya ve gayruhüm

318 [77a-1, Arapça] Derviş Çelebi b. Sadık'ın teçhiz ve tekfinine ve hayır işlerine sarfedilmek üzere malının üçte birini vasiyet ettiği

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hâce Hayreddin mahallesinde sâkin olan mefharü'l-ahâlî ve'l-a'yân makbûlü's-sudûr

Rumeli 21_ sicil.indd 295 31.05.2011 19:08:26

ve'l-erkân vasiyyet ehliyetine sâhib olarak meclis-i şer'-i şerîf-i şâmih-i imâdda hâzır olup, ölüm şerbetini tadıp rabbinin davetine icâbet ettiğinde, vasiyyetinin tenfîzine vasiyy-i muhtâr kıldığı zevcesi Raziye Hâtun bt. Abdullah'ın yedi ile muhallefâtından cemî'-i sülüs-i mâlının ifrâz edilip isrâf ve taklîl yapmadan techîz ve tekfînine ve gassâle ve meyyite su döken kimesneye ve kabre nakli için lâzım gelen umûr-i mu'tâdeye ve fukarâya yemek verilmesine sarf edilmesini vasiyyet ettiğini ikrâr etti. Artan miktarın sülüs-i mezbûrun tamâmı bitene kadar vasiyy-i mezbûre re'yi ile vücûh-i hayrâta ve sunûf-i meberrâta sarf edilmesini vasiyyet etti. Mezbûre Raziye Hâtun da vesâyet-i merkūmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Hasan b. Abdullah, Mahmud b. İsmail, Osman Dede b. Dede Bey, Mehmed b. Ali, Müstedâm b. Abdullah

319 [77a-2, Arapça] Seydi Ali Bey b. Ahmed'in ödünçten Ebûbekir Efendi'de alacağı olduğu

Udûlden Şeyh Takiyyüddin b. Şeyh Berekât el-Musulî ve Seyyid İbrahim b. Takiyyüddin el-Farâbîlî nâm kimesneler Dîvân-ı âlîde -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- hâzırân olup, emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni ve mahalle-i merkūmede fevt olan merhûm Mevlâna Ebûbekir Efendi'nin muhallefâtının vâzı'-ı yedi olan kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb fahrü'l-akrân Seydi Ali Bey b. Ahmed eş-Şâmî nâm kimesneden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezkûrun müteveffâ-i mesfûr zimmetinde karz-ı hasen-i şer'î cihetinden lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ râyicü'l-vakt beş yüz kuruş-i kebîr ta'bîr edilen Efrencî darbıyla madrûbe gümüş kuruş hakkı vardır. Müdde'î-i mezbûra yemîn verilmesinden sonra şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl ve ba'de tahlîfi'ş-şer'î inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Çavuş b. İvaz, Ali Çavuş b. Abdullah, Mehmed Çavuş b. Ali eş-Şâmî, Ahmed Efendi el-müderris

320 [77a-3, Arapça] Ayşe Hatun bt. Abdullah'ın nakit vakfı

Ve ba'd. İşbu vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer'î bir hüccet, sarîh ve mer'î bir vesîkadır. Mahrûse-i Galata kazâsı tevâbi'inden Beşiktaş kasabası

Rumeli 21_ sicil.indd 296 31.05.2011 19:08:26

mahallâtından Sinan Paşa mahallesinde bundan akdem vefât eden Perisimâ diye tanınan merhûme Ayşe Hâtun bt. Abdullah nâm hâtun kıbelinden âtiyyü'z-zikr vasiyyetin tenfîzine vasiyy-i muhtâr olan mefharü'l-kuzât Mevlâna Mehmed b. Mahmud, vesâyet-i mezbûrenin Mevlâna Mustafa Efendi b. Hasan el-müderris, Mehmed b. İbrahim el-mu'arrif ve Mehmed b. Mahmud el-müezzin nâm kimesnelerin şehâdetleriyle sâbit olmasından sonra hasm-ı câhid mazharında meclis-i şer'-i şerîf-i ezherde hâzır olup, müteveffât-ı merkūmenin, maraz-ı mevte yakalanıp başını ölüm yastığına koyduğunda dâr-ı bekā-i karâr için azık tedârikine teşebbüs edip vasiyyet ehliyetine sâhib iken, ecel şerbetini içip rabbine kavuştuğunda vasiyy-i mezbûr yediyle sülüs-i mâlından ifrâz ve temyîz edilip râyicü'l-vakt otuz bin akçe-i Osmânîsini rehn-i kavî ve kefîl-i melî ile senede noksansız ziyâdesiz ona on bir rıbh üzre murâbaha-i şer'iyye ile istirbâh edilmek üzre vakfettiğini ikrâr ve i'tirâf etti. Meblağ-ı mezbûrdan Allah'ın rızık verdiği rıbhdan yevmî bir buçuk akçenin iyi hasletli ve sâlih amelli hamele-i Kur'ân'dan dört kimesnenin her birine her gün Keyvan Kethüdâ nâm zevc-i sâbıkının İznikmid kazâsında binâ ettirdiği câmi'de sabâh namazından sonra ictimâ' edip teennî ve tertîl üzre birer cüz' tilâvet etmeleri ve sevâbını vâkıfe-i mezbûrenin rûhuna hediye etmeleri ve bir hatim indirmeleri kaydıyla verilmesini şart etti. Yevmî bir buçuk akçenin vakıf mütevellîsine verilmesini şart etti. Vasiyy-i mezbûru da müddet-i hayâtınca mütevellî nasb etti. Ondan sonra hâkimin uygun göreceği kimesneye şart etti. Artan miktarın mütevellî-i mezbûr yediyle vakf-ı mezbûrun rakabesi için muhafaza edilmesini şart etti. Vakıf gelirlerinin fukarâ ve mesâkîn-i müslimîn ve müslimâta sarf edilmesini şart etti. Sonra vasiyy-i mezbûr sülüs-i vâfîden meblağ-ı merkūmu kabz edip tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği ve nefsine şerîk kıldığı Murad b. Abdullah'a teslîm etti. Mütevellî-i mezbûr da tesellüm edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf etti ve teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim-i adl el-fasîl indinde ikrâr etti. Hâkim-i mûmâ ileyh vakf-ı nukūd husûsunda eimme-i eşrâf beynindeki ihtilâfı da bilerek hüküm için lâzım gelen şartlara da ri'âyet ederek vakfiye-i nukūdun umûmen ve husûsen sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Meblağ-ı merkūm bu sûretle tağyîr, tahrîf ve sarfı mümkün olmayacak şekilde sahîh, lâzım, müseccel bir vakıf oldu. "Fe-men beddelehû ba'de mâ sem'ihî fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî'un alîm ve ecrü'l-vâkıfe ala'llâhi'l-cevâdi'l-hayyi'l-kerîm."

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mevlâna Hüseyin Çelebi b. Kasım el-kādî, Mevlâna İbrahim Çelebi b. Mehmed el-İmâm, Nebi Çelebi [b.] Hızır, Ali b. Abdullah el-müezzin, Mehmed b. Kurd el-müezzin, Resûl Dede el-kayyım, Hasan [b.] Abdullah el-bakkal, Ali Çelebi [b.] İskender, Ahmed b. Abdullah, Şeyh [b.] Abdullah, Mustafa Çavuş

Rumeli 21_ sicil.indd 297 31.05.2011 19:08:26

[b.] Abdullah, İsmail Bey [b.] Hızır, Ali Bey b. Abdullah, Pervâne [b.] Abdullah zevcü'l-vâkıfe, Ferruh Bey [b.] Abdullah, Mahmud b. Abdullah el-kayyım, Memişâh [b.] Aydın? ve gayruhüm

321 [77b-1, Arapça] Mehmed Çavuş b. İbrahim'in Ebûbekir Efendi b. Veli'de mal bedelinden alacağı olduğu

Udûlden Ali Çelebi b. Cafer ve Abdurrahman [b.] Mehmed Çelebi nâm kimesneler Dîvân-ı âlîde -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müte'âlî- emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, mahalle-i merkūmede bundan akdem fevt olan merhûm Ebûbekir Efendi [b.] Veli el-kādî nâm kimesnenin muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, mahmiye-i Kostantıniyye'de vâki' Beytülmâl-i hâssın emîni kıdvetü'l-a'yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, râfi'-i hâze'l-kitâb fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. İbrahim'den sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde'î-i mezbûrun müteveffâ-i merkūm zimmetinde beynlerinde ma'lûm müşterâ-i makbûz emti'a-i mütenevvi'a bahâsından lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ râyicü'l-vakt kırk yedi bin akçe hakkı vardır. Müdde'î-i mezbûra yemîn verilmesinden sonra şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî evâhiri Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Süleyman Çavuş [b.] İvaz, Yunus Çavuş b. Adil, Seydi Ali [b.] Mehmed, Mustafa Çavuş [b.] Abdülmennân, Ahmed Efendi el-müderris, Şeyh Takiyyüddin b. Berekât el-Musulî, Seyyid İbrahim b. Aydın el-Farabîlî ve gayruhüm

322 [77b-2] Solaklardan Mehmed Bey'in silâhdarlardan Mustafa Bey'deki alacağı hususunda tarafların beyanlarının kaydı

Dergâh-ı âlî solaklarından işbu râfi'ü'l-kitâb Mehmed Bey b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîfe silahdârlar zümresinden Mustafa Bey b. Yusuf nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mesfûr Mustafa Bey zimmetinde cihet-i karzdan otuz dört bin akçe hakkım olup ba'dehû meblağ-ı mezbûrdan yetmiş aded sikke-i flori ki yüz yirmişer akçe hesâbı üzre sekiz bin dört yüz akçe eder alıp kabz edip hâlâ uhdesinde yirmi beş bin altı yüz akçe hakkım bâkīdir taleb ederin dedikde, gıbbe'ş-suâl merkūm Mustafa Bey cevâb verip mezbûr Mehmed Bey'in sâbıkan benim uhdemde hakkı olan meblağ otuz üç bin akçe olup sekiz bin dört yüz akçesin mezbûra teslîm edip hâlâ meblağ-ı merkūmdan uhdemde yirmi dört bin altı yüz akçe bâkīdir deyû meblağ-ı

Rumeli 21_ sicil.indd 298 31.05.2011 19:08:26

mezbûrun bin akçesin inkâr edip bâkīsin i'tirâf eyledikde, mezbûr Mustafa Bey'den sâdır olan vukū'u üzre sâlifü'z-zikr Mehmed Bey talebiyle ketb olunup yedine vaz' olundu.

Tahrîren fî 26 min Rebî'ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Bey b. Abdullah, Hızır b. Hasan, Hasan b. Ali, Hasan b. Abdullah.

323 [78a-1, Arapça] İsmail Çavuş b. Mustafa'nın evini istiğlâl yoluyla Hasan Paşa Vakfı'na sattığı

Dârü's-saltanati's-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hobyar mahallesinde sâkin olan fahrü'l-akrân İsmail Çavuş b. Mustafa, âtiyyü'z-zikr menzilini merhûm Hasan Paşa Vakfı'na mütevellî olan hâmil-i hâze'l-kitâb fahrü'l-ahâlî el-Hâc Mehmed'e bey' ettiğini ikrâr etti. Mütevellî-i mezbûr da vakf-ı mezkûr mâlıyla ve istiğlâl maksadıyla, bâyi'-i mesfûrun işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahalle-i mezbûrede vâki', her ikisi de fevkânî ve tahtânî müte'addid beytleri hâvî bulunan iç ve dış avlulu, bir taraftan Derviş Çelebi b. Mehmed, etrâf-ı selâsesinden tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî'-i menzili cümle tevâbi' ve levâhıkı ile râyicü'l-vakt dört yüz bin akçe semen-i mu'ayyen-i makbûzla iştirâ etti. Bâyi'-i mezbûrun menzili icâreye almak istemesi üzerine müşterî-i merkūm ba'de't-tahliye ve't-tekābuz zeyilde mezkûr târihden bir sene tamâmına kırk bin akçe ücret-i kirâ ile icâreye verdi. Vâki' ikrâr, mütevellî-i mezbûr kıbelinden tasdîke vekîl edilen câbî Piyâle b. Abdullah tarafından vicâhen ve şifâhen tasdîk edildi.

Cerâ fî 20 min Rebî'ilevvel sene 1003.

Derkenâr: İstiğlâl.

Şuhûdü'l-hâl: Hızır b. Hasan, Ahmed b. Abdullah, Muhzırbaşı Hasan Ağa [b.] Abdurrahman ve gayruhüm

324 [78a-2] Hüseyin Çelebi b. Abdurrahman'ın değirmeninde kız kardeşleri Sakine ve Ümmügülsüm'ün hisseleri olduğu

Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Alacahamam mahallesinde bundan akdem vefât eden merhûm Hüseyin Çelebi b. Abdurrahman nâm kimesnenin li-ebeveyn kız karındaşları ve vâriseleri olan işbu râfi'atü'l-kitâb Sakine ve Ümmügülsüm nâm hâtunlar meclis-i şer'-i şerîfe müteveffâ-yı mezbûrun sulbiye kızı ve vârisesi olan Raziye nâm hâtunu ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edip

Rumeli 21_ sicil.indd 299 31.05.2011 19:08:26

bundan akdem merkūm Hüseyin Çelebi vefât eyledikde bizi ve zevî sihâm-ı muhtelife verese-i müteʻaddidesin terk edip muhallefât-ı mezbûre beyne'l-verese taksîm olunmadan münâsaha tarîki üzre ekser verese vefât edip hâlâ biz ikimiz ve kızı mezbûre Raziye kalmağın, cümle terekeden Üsküdar kazâsına tâbiʻ Depeseki nâm karye kurbunda vâkiʻ Göksu nâm nehr üzerinde dâyir lede'l-ahâlî maʻlûmetü'l-hudûd iki göz değirmenin yirmi dört sehiminden beş sehimi bize intikāl etmiş iken, hâlâ mezbûre Raziye zikr olunan değirmenlere mutasarrıfa olur, suâl olunsun dedikde, gıbbe'ş-suâl mezkûre Raziye cevâb verip, fi'l-vâkiʻ mezbûretân Sakine ve Ümmügülsüm'ün zikr olunan iki göz değirmenlerde vech-i meşrûh üzre yirmi dört sehimden beş sehim hisse-i şâyiʻa-i şerʻiyyeleri vardır, ben mezbûretânın zikr olunan hisselerine mâniʻa değilin deyû tavʻan ikrâr ve iʻtirâf eyledikde, mezbûre Raziye'nin ikrâr-ı meşrûhu mezkûretân Sakine ve Ümmügülsüm talebleriyle ketb olunup yedlerine vazʻ olundu.

Tahrîren fî evâhiri Rebîʻilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Mustafa b. Ömer, Mehmed b. Abdullah, Hacı Hasan b. Abdullah, Hacı Hasan b. Abdullah, Hızır b. Abdullah.

325 [78a-3, Arapça] Mustafa b. Hasan Çavuş ve Mûnise bt. Abdullah'ın, muhallefâtına el konulan Hasan Çavuş b. Abdülmennân'ın mirasçıları olduğu

Her biri mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hüsam Bey mahallesinde sâkin olan, udûlden Ahmed Halîfe b. Hızır el-İmâm, Mehmed b. Ömer el-müezzin, Mustafa Bey b. Abdullah, Ferhad Kethüdâ b. Abdülmennân ve Mustafa Bey b. Abdurrahman el-cündî nâm kimesneler Dîvân-ı âlîde -dâme fî himâyeti'llâhi'l-müteʻâlî- emâcid-i mükerremîn-i mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, mahalle-i merkūme sâkinlerinden iken bundan akdem Rumeli-i maʻmûre muzâfâtından Kartak kazâsında fevt olan merhûm Hasan Çavuş b. Abdülmennân'ın muhallefâtına vâzıʻ-ı yed olan, elân mahmiye-i mezbûrede vâkiʻ Beytülmâl-i hâssın emîni kıdvetü'l-aʻyân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında, Mustafa b. Hasan Çavuş nâm sagīre kıbel-i şerden mansûb vasî olan Hürrem Bey b. Abdullah'dan ve Mûnise bt. Abdullah'dan sâdır olan daʻvâ-i sahîha-i şerʻiyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şerʻî şöyle şehâdet ettiler ki, sagīr-i mezbûr, müteveffâ-i merkūm Hasan Çavuş'un sulbî oğlu ve vârisidir. Müddeʻiyye-i mezkûre hâtun da müteveffâ fevt olduğunda taht-ı nikâhında bulunduğu zevcesi ve diğer vârisidir. Verâseti ikisine münhasırdır. İkisinden başka vâris ve terekesine müstehak kimesne maʻlûmumuz değildir. Şehâdetleri baʻde riʻâyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şerʻ makbûl, mûteber ve merʻî olmağın mûcibince hükmedildi.

Rumeli 21_ sicil.indd 300 31.05.2011 19:08:26

Cerâ zâlike fî 28 Rebî‘ilevvel [sene 1003].

Şuhûdü’l-hâl: Hüsrev Çavuş [b.] Abdullah, Ahmed b. Abdullah, Murad Çavuş [b.] Abdullah, İbrahim [b.] Süleyman, Murad [b.] Abdullah ve gayruhüm

326 [78a-4, Arapça] Raziye bt. Abdullah’ın para vakfı

Hamdele ve salvele. Ve ba‘d. İşbu vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer‘î bir hüccet, sarîh ve mer‘î bir vesîkadır. Mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Hâce Hayreddin mahallesinde sâkine olan kıdvetü’l-muhadderât umdetü’l-mükerremât sâhibetü’l-hayrât ve’l-hasenât râtibetü’l-meberrât ve’s-sadakāt tâcü furukı’n-nisvân Raziye bt. Abdullah kıbelinden âtiyyü’z-zikr vakıf ikrârına ve tescîl maksadıyla rücû‘a vekâleti mefharü’l-ekârim ve’l-a‘yân Mukāta‘acı Derviş Efendi b. Sadık ve Mahmud b. İsmail nâm kimesnelerin şehâdetleri ile sâbit olan el-Hâc Hasan b. Abdullah meclis-i şer‘-i şerîfde hâzır olup müvekkile-i mezbûresinin işbu vakıf ikrârının kendisinden sudûruna kadar sâhib olduğu silk-i mülk-i sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz ettiği râyicü’l-vakt kırk bin akçe-i Osmânîsini niyet-i sâfiye ve taviyye-i kâfiye ile habsedip vakfettiğini vekâlet-i mahkiyyesi hasebiyle ikrâr ve i‘tirâf etti. Vâkıf-ı mezbûre, meblağ-ı merkūmenin senede noksansız ziyâdesiz ona on bir rıbh üzre rehn-i kavî veya kefîl-i melî ile murâbaha-i sahîha-i şer‘iyye ve mu‘âmele-i sarîh-i mer‘iyye ile istirbâh edilmesini şart etti. Allah te‘âlânın fazlı ve keremiyle meblağ-ı mezbûrdan ve nemâsından rızık olarak verdiğinden, yevmî iki akçenin ehl-i Kur’ân’dan sâlih iki kimesnenin her birine her gün huzûrunda Tenzîl-i celîlden teennî ve tertîl üzre birer cüz’ okuyup sevâbını vâkıfe-i mezbûrenin rûhuna hediye etmeleri kaydıyla verilmesini şart etti. Vakıf mütevellîsine yevmî bir akçe verilmesini şart etti. Tevliyeyi müddet-i hayâtınca Osman Dede b. Dede Bey’e sonra en sâlih evlâdına sonra en sâlih âzatlı kölesine sonra âzatlı kölesinin en sâlih evlâdına sonra nesilleri kesilinceye kadar onun en sâlih evlâdına sonra hâkimin sulehâ-i ehl-i mahalle-i mezkûreden uygun göreceği kimesneye şart etti. Rıbhdan artan miktarının tamâmını ecel şerbeti içene kadar müddet-i hayâtınca kendisine şart etti. Vefâtından sonra mütevellî-i mezkûrun vazîfesine yevmî bir akçe eklenerek yevmî iki akçeye çıkarılmasını şart etti. Yevmî iki akçenin fakīr âzatlı kölelerinden hak eden üçünden her birine, sonra onların evlâdına sonra nesilleri kesilinceye kadar onların evlâdına günde bir kere huzûrunda sûre-i Fâtiha’yı, üç kere sûre-i İhlâsı tilâvet edip sevâbını vâkıfe-i mezbûrenin rûhuna hediye etmeleri kaydıyla verilmesini şart etti. Günde bir kere huzûrunda sûre-i Fâtiha’yı, üç kere sûre-i İhlâsı tilâvet edip sevâbını vâkıfe-i mezbûrenin rûhuna hediye etmeleri kaydıyla mahalle-i mezbûre mescid-i imâmına yevmî iki akçe, müezzinine de bir akçe verilmesini şart etti. Ay ve yılların geçmesiyle asl-ı mâlda bir noksan vukū‘a

Rumeli 21_ sicil.indd 301 31.05.2011 19:08:26

gelirse asl-ı mâl tamâmlanana kadar vazîfe-i mezkûrenin rakabeye aktarılmasını ve sonra rıbhın bi lâ nizâ‘ ve cidâl mesârif-i mu‘ayyeneye sarfını şart etti. Vakfiye şurûtunun tebdîl ve tağyîrini, ziyâde ve tevfîrini, i‘âde ve ibkāsını müddet-i hayâtınca kendisine şart etti. Şurût-i mezbûreye ri‘âyet mümkün olmazsa vakıf gelirlerinin fukarâ ve mesâkîn-i müslimât ve müslimîne sarf edilmesini şart etti. Sonra vekîl-i mezbûr vâkıfe-i mezkûrenin cemî‘-i meblağ-ı mezbûru tescîl maksadıyla mütevellî nasbedilen mezkûr Osman Dede’ye teslîm ettiğini ikrâr etti. O da kabz ve tesellüm edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf etti ve bu teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim huzûrunda ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vekîl-i mezkûr, vakf-ı nukūdun eimme-i selâsemiz indinde bâtıl olduğundan bahisle mütevellîden meblağ-ı merkūmun ve cihet-i tevliye hasebiyle rıbhdan ahz ettiğinin i‘âdesini taleb etti. Mütevellî-i muşârun ileyh, vakf-ı nukūdun İmam Züfer -aleyhi rahmetullâhi’l-ekber- katında sahîh olduğunu söyledi. Bunun üzerine hâkim-i mûmâ ileyh imâm-ı mezbûrun kavline iktidâen vakfın sıhhatine ve mütevellînin zimmetinin berâetine hükmetti. Sonra vekîl-i mezbûr iddi‘âsını tekrârlayıp vakf-ı nukūd imâm-ı mezkûr indinde sahîh ise de lâzım değildir deyip vakıfdan rücû‘ etti ve meblağın müvekkilesinin mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i mesfûr, İmâm-ı sânî Ebû Yusuf ve İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî’nin kavline göre sıhhatin lüzûmdan mufârakat etmeyeceğini ve sıhhate hükm olunmak ile vakfın lâzım olacağını beyân edip redden imtinâ‘ etti ve hâkimden lüzûma da hükmetmesini taleb etti. Hâkim-i muşârun ileyh de talebe uygun olarak lüzûm ve te’bîde hükmetti. Meblağ-ı mezbûr bu sûretle tebdîl ve tağyîri câ’iz olmayacak ve ibtâl ve ta‘tîline mecâl muhâl olacak şekilde sahîh, lâzım ve müseccel bir vakıf oldu. “Femen beddelehû ba‘de mâ sem‘ihî fe-innemâ ismuhû ale’l-lezîne yübeddilûnehû innallâhe semî‘un alîm ve ecrü’l-vâkıfe ale’l-hayyi’l-cevâdi’l-kerîm.”

Cerâ zâlike ve hurrire fî evâhiri Rebî‘ilevvel sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Mehmed b. Ali, Mustafa b. Ahmed, Hüseyin b. Musa, Ali b. Abdullah, Ahmed b. Abdullah, Mustafa b. Eyüb, Mehmed b. Muslihiddin, Musa b. İsa ve gayruhüm

327 [79a-1, Arapça] Muhallefâtına el konulan Hasan b. Abdullah’ın vasiyette bulunduğu

Udûlden Yusuf Bey b. Abdullah er-râcil ve Keyvan b. Abdullah et-tâcir nâm kimesneler, Kayıkçılar bölüğü diye ma‘rûf elli atıncı yayalar bölüğünden, cihet-i verâseti Beytülmâl-i râciline âid olan ve bundan akdem sefer-i sultânîde fevt olan merhûm râcil Hasan b. Abdullah’ın muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan, hâlen Atebe-i aliyyede vâki‘ râciline mahsûs beytülmâlin emîni bulunan kıdvetü’l-a‘yân Ali

Rumeli 21_ sicil.indd 302 31.05.2011 19:08:26

Subaşı b. Abdülmennân mahzarında, âtiyyü'z-zikr vasiyyetin tenfîzine vasiyy-i muhtâr olan fahrü'l-müderrisîn Mevlâna Ali b. Mustafa'dan sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, hâlen emîn-i mezkûr yedinde bulunan otuz sekiz bin beş yüz akçe-i Osmânî miktarındaki meblağ-ı mu'ayyen, müteveffâ-i mezbûr Hasan tarafından hâl-i hayâtında mâlından ifrâz edilmiş ve el-Hâc Yusuf nâm kimesneye emânet bırakılmıştı. Sonra vasiyyet ehliyetine sâhib olarak, ecel şerbetini içip rabbinin davetine icâbet ettiğinde vasiyy-i mezbûr yediyle meblağ-ı mezbûrdan beş bin akçenin leyâlî-i mübârekede rûhu için fukarâya yemek verilmesini, on beş bin akçenin, hacc-ı şerîfin menâsikini bilen, müteverri', sâlih, mütedeyyin, müstakīm bir kimesneye Beytullâh-ı harâmı haccetmesi ve Ravza-i Nebiyy-i aleyhi's-selâmı ziyâret edip sevâbını rûhuna hediye etmesi kaydıyla verilmesini, artan miktarın vasiyy-i mezbûr re'yi ile vücûh-ı hayrât ve sunûf-i meberrâta sarf edilmesini vasiyyet etti ve müdde'î-i merkūm Ali'yi de vasiyyetinin tenfîzine vasiyy-i muhtâr kıldı. O da vesâyet-i merkūmeyi kabûl edip hizmet-i lâzimesini edâyı ta'ahhüd etti. Şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî 4 Rebî'ulâhir sene 1003.

Derkenâr: Sübût-i vasiyyet-i mu'ayyene.

Şuhûdü'l-hâl: Hacı Hüseyin [b.] Abdullah, Mehmed Beşe [b.] Abdullah er-râcil, İdris [b.] Abdullah, Hüsrev b. Abdullah, Bâli [b.] Abdullah, Dilaver b. Abdullah, er-râcilin ve gayruhüm

328 [79a-2] Sis kasabasından Ali b. İlyas'ın eski Sis sancak beyi Mahmud Bey'in zorla el koyduğu parasını talep davasında sulh olduğu

Oldur ki, vilâyet-i Anadolu muzâfâtından Sis nâm kasaba ahâlîsinden Ali b. İlyas nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfe hâzır olup, bi'l-fi'l zikr olunan Sis sancağından munfasıl işbu sâhibü'l-kitâb Baltacı Paşaoğlu demekle ma'rûf mefharü'l-ümerâ'i'l-kirâm Mahmud Bey tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olup vekâleti Dilaver Bey b. Abdullah ve Ahmed Çavuş b. Abdullah şehâdetleriyle sâbite olan fahrü'l-akrân ve'l-a'yân Mahmud Çavuş [b.] İskender mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan [akdem] müvekkil-i mezbûr Mahmud Bey livâ-i mezbûr beyi iken bi gayrı tarîki şer'î her biri yetmiş Osmânî hesâbı üzre elli aded kâmilü'l-vezn ve sahîhü'l-ayâr kuruşum alıp hâlâ mezbûr Mahmud Bey'den meblağ-ı merkūmu da'vâ eylediğimde inkâr edip mâbeynimizde nice nizâ' ve husûmet vâki' olmuşdur. Hâlâ muslihûn tavassutuyla on beş kuruşa sulh olup zikr olunan on beş

Rumeli 21_ sicil.indd 303 31.05.2011 19:08:26

kuruşu mezkûr Mahmud yedinden alıp kabz edip husûs-ı mezbûra müte'allik cemî'-i da'vâdan rızâmla ferâğ eyledim. Min ba'd dahi husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ edersem mesmû'a olmaya dedikde, mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhun vekîl-i mesfûr Mahmud Çavuş vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkīk edip, mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl: ( ).

[derkenâr:] Biri birinin aynı dört hüccet yazıldı.

329 [79a-3] Aynı konuda Mustafa b. Osman'ın açtığı davada sulh olduğu

Oldur ki, kasaba-i Sis'den Mustafa b. Osman dahi yüz elli aded kuruşu vech-i meşrûh üzre mezkûrdan da'vâ edip otuz kuruşa sulh oldu.

Şuhûdü'l-hâl: ( )

330 [79a-4] Aynı konuda el-Hâc Hızır b. İskender'in sulhu kabul ettiği

Oldur ki, vech-i meşrûh üzre kasaba-i mezbûrdan el-Hâc Hızır b. İskender kırk beş kuruşu da'vâ edip on kuruşa sulh oldu.

Şuhûdü'l-hâl: ( )

331 [79a-5] Yine Ali b. el-Hâc Nûreddin'in sulhu kabul ettiği

Oldur ki, vech-i meşrûh üzre kasaba-i mezkûrdan Ali b. el-Hâc Nureddin on beş kuruşu da'vâ edip yedi kuruşa sulh oldu.

Şuhûdü'l-hâl: Hasan [b.] Abdullah, Süleyman [b.] Mahmud, Ahmed b. Hüseyin.

332 [79a-6] Vâris olmaksızın ölen Abdülvehhâb Efendi'nin menzilinin beytülmâl tarafından Ali b. Mehmed'e satılması

Mahmiye-i Galata'da bi'l-fi'il beytülmâli'l-hâs emîni olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Abdullah meclis-i şer'de, hâmilü'l-kitâb Ali b. Mehmed mahzarında ikrâr edip bundan akdem vefât eden Abdülvehhâb Efendi'nin verâseti zevcesi Hatice Hâtun'a munhasıra olup lâkin mezbûre hâtun gaybet-i munkatı'a ile gāibe olmağla, mezbûr Abdülvehhâb Efendi'nin muhallefâtı beytülmâla âid olmağın, mezbûr Abdülvehhâb Efendi'nin mûrisi Abdülkādir Çelebi muhallefâtından Abdülvehhâb'a müteveccih olan hissesi ki Tophâne'de Ebülfazl mahallesinde vâki' üç tarafı tarîk-i hâs ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olan on bir bâb

Rumeli 21_ sicil.indd 304 31.05.2011 19:08:26

hucurâtı ve su kuyusu ve arz-ı hâliyeyi müştemil menzil beytülmâl için sûk-ı sultânîde nice müddet mezâd olunup mezbûr Ali üzerinde altmış beş bin akçede karâr eyleyip ziyâde ile kimesne rağbet etmemeğin, mezbûra altmış beş bin akçeye bey‘-i bâtt ile bey‘ olunup, (…) [kabz-ı semen] ve teslîm-i mebî‘ eyledim dedikde, mezbûr Ali vicâhen tasdîk edip, mâ hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb kayd olundu.

Fi’t-târihi’l-mezbûr.

Şuhûdü’l-hâl: (…), Hasan b. Abdullah, Cafer Bey [b.] Abdullah el-cündî, el-Hâc Mustafa [b.] Mehmed, Hasan Ağa b. ( ) el-muhzır ve gayruhüm.

333 [79b-1, Arapça] Mustafa Çavuş b. Hüseyin’in, evini Dîvân-ı âlî kâtibi (…) b. Mustafa’ya sattığı

Fahrü’l-akrân Mustafa Çavuş b. Hüseyin işbu akdin kendilerinden sudûruna kadar sâhibi ve mâliki olduğu, elinde ve taht-ı tasarrufunda bulundurduğu, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Ağakapısı mahallesinde vâki‘, dört fevkânî, bir tahtânî beyti, bir odayı, su kuyusunu ve helâyı hâvî bulunan, iki taraftan bâyi‘-i mezkûr mülkü, diğer taraftan zimmî Sofinos mülkü ve diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd olan cemî‘ mülk menzilini cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile râyicü’l-vakt yetmiş beş bin akçe semen-i mu‘ayyen-i makbûzla râfi‘-i hâze’l-kitâb, Dîvân-ı âlî kâtibi kıdvetü’l-muharrirîn (…) b. Mustafa’ya îcâb kabûlü ve teslîm tesellümü hâvî bey‘-i bâtt-ı sahîh ile bey‘ etti. Müşterî-i mezbûr da kendi mâlıyla ve kendisi için menzil-i merkūmu ondan iştirâ etti ve vâki‘ ikrârı vicâhen ve şifâhen tasdîk etti.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 29 min Rebî‘ilevvel sene 1003.

Şuhûdü’l-hâl: Davud Çavuş [b.] Yakub, Mustafa Çavuş, Mehmed [b.] Osman, Hasan [b.] Abdullah, el-Hâc Ferruh [b.] Abdullah, Muharrem Çavuş, Abdüsselâm b. Kurd el-bevvâb, Ahmed b. Hüseyin el-bevvâb, Hacı Bekir Çavuş ve gayruhüm

334 [79b-2, Arapça] Ahmed Bey b. Yovan’ın, muhallefâtına el konulan Süleyman Bey b. Petro’nun amca oğlu ve vârisi olduğu

Udûlden Süleyman Bey b. Abdullah el-cündî ve Mustafa Bey b. Abdullah el-cündî nâm kimesneler, emâcid-i mükerremîni mufahhamîn defterdârlar huzûrunda, mahmiye-i Kostantıniyye mahallâtından Mustafa Paşa-i atîk mahallesinde mutavattın iken bundan akdem sefer-i sultânîde fevt olan merhûm Süleyman Bey b. Petro el-cündî nâm kimesnenin muhallefâtına vâzı‘-ı yed olan, elân Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye’de vâki‘ Beytülmâl-i hâssın emîni bulunan kıdvetü’l-a‘yân Abdullah Çavuş b. Hızır mahzarında,

Rumeli 21_ sicil.indd 305 31.05.2011 19:08:26

mahalle-i merkūme sükkânından râfi‘-i hâze’l-kitâb Ahmed Bey b. Yovan es-silâhîden sâdır olan da‘vâ-i sahîha-i şer‘iyyede gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘î şöyle şehâdet ettiler ki, müdde‘î-i mezbûr Ahmed Bey, müteveffâ-i mezkûr Süleyman Bey’in amca oğlu ve usûbe-i nesebiyye cihetiyle vârisidir. Zira müdde‘î-i mezbûr Ahmed Bey, mezbûr Yovan’ın sulbî oğludur. Yovan da zimmî İliya’nın sulbî oğludur. Müteveffâ-i mezbûr Süleyman Bey de mezkûr Petro’nun sulbî oğludur. Petro da mezkûr İliya’nın sulbî oğludur. İliya dededir. Verâseti müdde‘iye münhasırdır. Ondan başka vâris ve terekesine müstehak kimesne ma‘lûmumuz değildir. Şehâdetleri ba‘de ri‘âyeti şerâiti’l-kabûl inde’ş-şer‘ makbûl, mûteber ve mer‘î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ fî 4 Rebî‘ilâhir sene-i m[ezkûre].

Şuhûdü’l-hâl: Mustafa Ağa [b.] Abdullah, reis-i hâzinîn-i sultânî, Hüsrev Ağa kilerci başı, Muhzır başı Hasan Ağa b. ( ), Hüseyin [b.] Ali ve gayruhüm.

335 [79b-3] İbrahim Paşa Vakfı’na ait kahvehanenin işletmesinin babasının ölümüyle Ahmed b. Abdüllatif’e verilmesi gerektiği

Mahmiye-i Kostantıniyye’de sâkin işbu râfi‘ü’l-kitâb Ahmed b. Abdüllatîf nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîfe hâzır olup, mahmiye-i mezbûrede vâki‘ merhûm İbrahim Paşa Vakfı’na hâlâ mütevellî olan mefharü’l-a‘yân Süleyman Bey b. Abdülmennân mahzarında takrîr-i kelâm edip vakf-ı mezbûrdan olup Silivrikapısı kurbunda vâki‘ üç tarafı yine vakf-ı mesfûr dükkânları ve bir tarafı tarîk-i âm ile mahdûd olan bir bâb vakf kahvehâne bundan akdem icâre-i mu‘accele ile babam mezbûr Abdüllatîf’in taht-ı tasarrufunda olup hâlâ babam vefât etmekle, emr-i sultânî üzre ben mutasarrıf olucak iken mütevellî-i mezkûr dükkân-ı mesfûra beni dahl ettirmez, suâl olunsun dedikde, gıbbe’s-suâl mütevellî-i mezkûr cevâb verip mezkûr Ahmed dükkân-ı merkūma ücret-i mu‘accele ile mutasarrıf iken vefât eden Abdüllatîf’in oğlu idiği ma‘lûmum değildir dedikde, udûl-i Müslimînden hâlâ Dergâh-ı âlî bevvâbları kâtibi olan kıdvetü’l-a‘yân Mehmed Ağa b. Ali ve Mustafa Bey b. Süleyman el-müteferrika bi’l-muvâcehe hâzırân olup fi’l-vâki‘ zikr olunan vakf dükkâna ücret-i mu‘accele ile mutasarrıf iken vefât eden mezbûr Abdüllatîf[‘in] merkūm Ahmed sulbî oğludur, bizim ma‘lûmumuzdur deyû alâ tarîki’ş-şehâde ihbâr ettiklerinde, mezbûrânın vech-i meşrûh üzre olan haberleri mezbûr Ahmed talebi ile ketb olundu.

Tahrîren fî 4 Rebî‘ulâhir sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Ahmed b. Hüseyin, Hasan b. Abdullah, Süleyman b. Mahmud.

Rumeli 21_ sicil.indd 306 31.05.2011 19:08:26

336 [80a-1] Mahmud Bey b. Hüseyin'in verasetinin kızları Neslihan ve Sitti ile karısı Belkıs'a ait olduğu

Men'u emîn-i beyti'l-mâl an ta'arruzi'l-muhallefât.

Mahrûsa-i Galata hâricinde vâki' Alacamescid mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem vilâyet-i Eflak'da vefât eden merhûm Mahmud Bey b. Hüseyin'in sulbiye kızı olan Neslihan nâm sagīrenin kıbel-i şer'den vasîsi ve yine müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn kız karındaşı olan Sitti bt. Hüseyin nâm hâtun tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl-i şer'î olan Derviş b. Abdi nâm kimesne Dîvân-ı refî'ü'l-bünyâna hâzır olup defterdârân-ı zevi'l-ihtirâm huzûrlarında hâlâ mahrûsa-i mezbûrede beytülmâl-ı hâs emîni olan kıdvetü'l-akrân Mehmed Çavuş b. Abdülmennân mahzarında takrîr-i kelâm edip sagīre-i mezbûre Neslihan müteveffâ-yı mezkûrun sulbiye kızı ve müvekkilem mezbûre Sitti Hâtun li-ebeveyn kız karındaşı olup müteveffâ-yı mezbûrun cihet-i verâseti mezbûretâna ve zevci Belkıs nâm hâtuna munhasıra iken, hâlâ emîn-i mezbûr müteveffâ-yı merkūmun terekesi beytülmâla âiddir deyû mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmetü'l-hudûd olan menziline ve sâir muhallefâtına ta'arruz edip vâzı'u'l-yed olmak ister, kıbel-i şer'den men' olunmasın taleb ederim dedikde, gıbbe's-suâl emîn-i mesfûr mezkûrların vech-i meşrûh üzre verâsetlerin inkâr edip istişhâd olundukda, mahalle-i mezbûrede sâkin udûl-i Müslimînden İsa Halîfe b. Abdurrahman el-imâm ve Sefer Halîfe b. Ferhad el-imâm ve Ahmed Çelebi b. Ahmed ve Mehmed b. Derviş ve Abdülkādir b. Hacı ve sâirleri li ecli'ş-şehâde hâzırûn olup, fi'l-vâki' sagīre-i merkūme Neslihan müteveffâ-yı mezkûr Mahmud'un sulbiye kızı ve vârisesi ve müvekkile-i mezkûre Sitti Hâtun li-ebeveyn kız karındaşı ve vârisesidir. Biz bu husûsa şâhidleriz, şehâdet dahi ederiz dediklerinde, mezbûrûnun şehâdetleri ba'de't-ta'dîl hayyiz-i kabûlde vâkı'a olup, emîn-i mesfûr ta'arruzdan men' olundukdan sonra mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Tahrîren fî 5 Rebî'ulâhir li sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: El-Hâc Mahmud İslâm, Mehmed Çavuş [b.] Abdullah el-mübâşir, Behrâm [b.] Abdullah, Cafer [b.] Abdullah ve gayruhüm.

337 [80a-2] Kasaplara sermaye olmak ve zararlarını karşılamak üzere toplanan paraların gerektiğinde kullanılmak üzere debbağların da taahhüdüyle dört kasaba verildiği

Hüccet-i kasablar.

Mahmiye-i Kostantıniyye'de hâlâ Bezzâzistân-ı Atîk kethüdâsı olan fahrü'l-akrân Hacı Hüsrev b. Abdülmennân ve Bitpazarı kethüdâsı olan fahrü'l-ahâlî Hacı

Rumeli 21_ sicil.indd 307 31.05.2011 19:08:26

Mehmed b. Hacı Ali nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfe hâzırân olup mahmiye-i mezbûre kasablarından Hacı Muharrem b. Hacı Hüdâverdi ve Hacı Hasan b. Behrâm ve Hacı Receb b. İlyas ve Pîrî b. Hamza nâm kasablar ve yine debbâğlar tâifesinin hâlâ ahibabaları olan Hacı Ali b. Hacı Süleyman ve sâirleri mahzarında takrîr-i kelâm edip bundan akdem mahmiye-i mezbûre kasablarına sermâye olmak için fermân-ı hümâyûn muktezâsınca biz ikimiz mahmiye-i mezbûrede mevcûd olan ahâlî-i hirefden on kere yüz bin fıddî-i Osmânî akçe cem‘ ve tahsîl edip ba‘dehû mezbûr zikr olunan kasablar yedlerinde sermâye olup rıbhı zararlarına mahsûb olup rıbh-ı mezbûrdan ziyâde zararları olursa re’s-i mâl hâsıl oldukdan sonra ol zararı mezbûrûn debbâğlar tâifesi kasablara vermek üzre zikr olunan on yük akçeyi mezbûrûn debbâğlar yedleriyle kasablardan mesfûrun Hacı Muharrem ve Hacı Hasan ve Hacı Receb ve Pîrî yedlerine bi’t-tamâm teslîm edip anlar dahi meblağ-ı mezbûru minvâl-i meşrûh üzre kabz ve tesellüm etmişler idi. Hâlâ suâl olunmak taleb ederiz dediklerinde, gıbbe’s-suâl sâbıkda esâmîsi mastûr olan dört nefer kasablar fi’l-vâki‘ meblağ-ı mezbûru minvâl-i mezkûr üzre mezbûrlar yedlerinden bi’t-tamâm kabz ve tesellüm etmiş idik deyû vicâhen ikrâr ve i‘tirâf edip ve mezbûr ahibaba ve sâir debbâğlar dahi zikr olunan on yük akçe mezbûrûn kasablar yedlerinde sermâye olup hâsıl olan rıbhı zararına mahsûb olup rıbh-ı mezbûrdan ziyâde zararları olursa ol zararı re’s-i mâl hâsıl oldukdan sonra kasablara vermeğe biz müte‘ahhid ve zâmin olmuş idik deyû bi’l-muvâcehe i‘tirâf ve mezbûrûn kasabları kelâm-ı meşrûhlarında tasdîk ve tahkîk ettiklerinde, vâki‘ hâli gıbbe’s-suâl ketb olunup yed-i tâlibe vaz‘ olundu.

Tahrîren fi’l-yevmi’l-âşir min Rebî‘ilâhir sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Ramazan Efendi b. İlyas, Mehmed Efendi el-ma‘rûf bi Küpelizâde, Bâli Halîfe b. Süleyman el-imâm, Hasan Çavuş b. Mustafa el-mübâşir, Ramazan b. Haydar, İsmail b. Kasım, Hacı Muharrem b. Seydi Mahmud, Üstâd Ali, Sinan Kethüdâ.

338 [80a-3, Arapça] Cemile Hatun bt. Hamza’nın evini vakfettiği

Elhamdülillâhi’l-vâkıf alâ ahvâli’l-enâm el-feyyâzü’l-kerîm zi’l-celâl ve’l-ikrâm ve’s-salâtü alâ seyyidinâ ve seyyidi’l-enbiyâi’l-izâm ve alâ âlihi’l-fihâm ve ashâbihi’l-kirâm ve ale’t-tâbi‘în lehüm bi ihsân ilâ yevmi’l-kıyâm ve ba‘d. İşbu vakıf ikrârından bahseden sahîh ve şer‘î bir hüccet, sarîh ve mer‘î bir vesîkadır. Dârü’s-saltanati’s-seniyye mahmiye-i Kostantıniyye çarşılarından At pazarı kurbunda vâki‘ Manisalı Çelebi mahallesinde sâkine olan sâhibe-i hayrât ve râtibe-i meberrât Cemile Hâtun bt. Hamza nâm hâtun meclis-i şer‘-i şerîf-i athar ve mahfil-i dîn-i münîf-i enverde hâzıra olup, hâl-i nefâz-i tasarrufâtında, işbu vakıf ikrârının kendisinden sudûruna kadar sâhib olduğu silk-i mülk-i

Rumeli 21_ sicil.indd 308 31.05.2011 19:08:26

sahîhinden ifrâz ve mahz-ı menâlinden temyîz ettiği, mahalle-i merkūmede vâki‘, tahtânî iki beyti, odayı, ahırı, su kuyusunu, helâyı, bahçeyi ve avluyu hâvî olan, bir taraftan merhûme Hesnâ Hâtun vakfı, diğer taraftan Yusuf b. Abdullah mülkü, öteki taraftan Râbia bt. Hüseyin mülkü, diğer taraftan da tarîk-i âm ile mahdûd bulunan cemî‘-i menzilini cümle tevâbi‘ ve levâhıkı ve kâffe-i merâsim ve mürâfıkı ile niyet-i hâlise ve taviyye-i kâfiye ile habsedip vakfettiğini ikrâr ve i‘tirâf etti. Vâkıfe-i mezbûre sonra menzil-i mezbûrda ve ilâvesinde süknâyı müddet-i hayâtınca, uzak yakın kimesne karışmadan istediği gibi tasarruf edecek şekilde kendisine şart etti. Ecel şerbetini içip rabbine kavuşmasından sonra menzil-i mezbûrun icâre-i sahîha-i mu‘tâde ile icâreye verilmesini şart etti. Allah te‘âlânın ücret-i kirâdan ve nemâsından fazlı ve atâsıyla rızık verdiğinden her gün bir akçenin vakt-i hâcette menzilin termîm ve tamirine sarf edilmesini şart etti. Kalanın tamâmının Medîne-i münevvere ve Ravza-ı şerîfe-i mutahhara -şerrefe’llâhü te‘âlâ ve nevverahâ- fukarâsına sarf edilmesini şart etti. Tevliye-i hasbiyyeyi müddet-i hayâtınca kendisine, vefâtından sonra Medîne-i münevvere evkāfına mütevellî olan kimesneye şart etti. Nezâret-i hasbiyyeyi de ahâlî-i mahalle-i mesfûreye şart etti. Sonra cemî‘-i menzil-i mezbûru ve vakf-ı muharrer-i mastûru, tescîl maksadıyla mütevellî nasbettiği ve emr-i tevliyede nefsine şerîk kıldığı el-Hâc İsa b. Kulu nâm kimesneye teslîm etti. O da tesellüm edip sâir mütevellîler evkāfta tasarruf ettikleri gibi tasarruf etti ve mezkûr teslîm, tesellüm ve tasarrufu hâkim huzûrunda ikrâr etti. Hâl bu minvâl üzre iken vâkıfe-i mezbûre İmâm- A‘zam Hazreti Ebû Hanîfe Numan b. Sâbit el-Kûfî kavline istinâden vakıfdan rücû‘ edip mülkiyyetine istirdâdını taleb etti. Mütevellî-i merkūm, lüzûmu kāil eimme-i müctehidîn kavline istinâden redden imtinâ‘ etti. Münâza‘a edip hâkim-i mûmâ ileyh huzûrunda murâfa‘a olunduklarında hâkim, mütevellî cihetini tercihe lâyık görüp husûsen ve umûmen vakfın sıhhatine ve lüzûmuna hükmetti. Vakıf bu sûretle müseccel, lâzım ve müebbed oldu.

Fî gurre-i Rebî‘ilâhir sene selâse ve elf.

Şuhûdü’l-hâl: Fahrü’l-müderrisîn Mevlâna Ramazan Efendi b. Bayezid, mahalle-i mezbûre imâmı Mevlâna Abdi Halîfe b. İbrahim, Hasan b. Abdullah, el-Hâc Şaban [b.] Ali, Yusuf b. Abdullah celeb, Mevlâna Ramazan [b.] Hasan el-İmâm, Kara Mustafa [b.] Abdullah, Kurd Beşe [b.] Abdullah, Hasan Bey [b.] Abdullah, Muharrem Halîfe [b.] Ebü’l-Kasım, Ahmed b. Abdullah ve gayruhüm

339 [80b-1, Arapça] Yorgi v. Kosta’nın sattığı et bedelinden Durmuş b. Abdullah’ta alacağı olduğu

Udûlden Derviş Çelebi b. Ferhad, Mustafa b. Rüstem ve celeb Mahmud b. Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer‘-i şerîfde hâzırûn olup on dokuzuncu yaya

Rumeli 21_ sicil.indd 309 31.05.2011 19:08:26

bölüğünden olup bundan akdem fevt olan merhûm Durmuş b. Abd[ullah]'ın muhallefâtına vâzı'-ı yed olan, elân Atebe-i aliyye ve südde-i seniyyede vâki' râciline mahsûs Beytülmâlin emîni kıdvetü'l-a'yân Ali Subaşı b. Abdülmennân mahzarında, râfi'-i kitâb Yorgi v. Kosta nâm zimmîden sâdır olan da'vâ-i sahîha-i şer'iyyede gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î şöyle şehâdet ettiler ki, müteveffâ-i mezbûrun üzerinde ve zimmetinde miktarı beynlerinde ma'lûm müşterâ-i makbûz et bahâsından müdde'î-i mezkûr Yorgi'ye râyicü'l-vakt on altı bin akçe lâzimü'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ borcu vardır. Müdde'î-i mezbûra yemîn verilmesinden sonra şehâdetleri ba'de ri'âyeti şerâiti'l-kabûl inde'ş-şer' makbûl, mûteber ve mer'î olmağın mûcibince hükmedildi.

Cerâ zâlike ve hurrire fî 10 min Rebî'ilâhir sene selâse ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ahmed b. Abdullah, Hüseyin Bey b. Ali el-cündî, Mustafa b. Kasım solak, Halil b. Hüseyin er-râcil, Mehmed Bey b. Mustafa er-râcil, Mehmed b. Hasan er-râcil, Mehmed b. Ali el-hâfız, Hacı Zeyneddin [b.] Süleyman (…)

Rumeli 21_ sicil.indd 310 31.05.2011 19:08:27